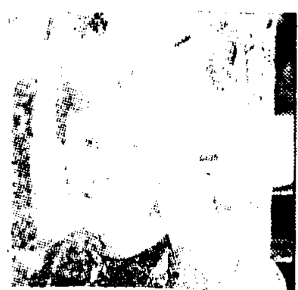
imburgs agblad

Prettige kerstdagen

erdag 23 december 1989. 71e jaargang nr. 303

eversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse nummers ƒ 1,40

● Elly van Hulst

● Mr Hans van Lient

Terugblik met het oog op de toekomst

De teloorgang van de laatste paradijzen, de welvaart van de chemische industrie, de tegenwind voor de luchthaven, de glorieuze groei van Limburg, de vredesbeweging brodeloos, de ontnuchtering van de dokter en de keiharde mensen uit de jaren tachtig. Tien pagina's reportages uit het voorlaatste decennium van de twintigste eeuw.

● Oprah Winfrey

ictator spoorloos ● Duizenden lijken in massagraven ● Bloedvergieten op straat

Ceausescu in chaos ten onder

Van onze correspondent

ERLEN – In Roemenië is gisteren een burgeroorlog uitgeken. In de hoofdstad Boekarest zijn gisteren honderden dogevallen bij gevechten tussen het leger, dat zich aan de zijvan de oppositie heeft geschaard, en veiligheidstroepen die aal zijn gebleven aan de ontkomen Roemeense leider Ceaucu. Aan diens bewind is nu een einde gekomen. Ook in ane steden in Roemenië kwam het tot schietpartijen.

macht is officieel overgenomen het Comité van Nationale Redonder leiding van de voormaliminister van Buitenlandse Za-Corneliu Manescu. Later op de nd maakte Ion Ilescu, een in door Ceausescu afgezette secaris van het Centraal Comité, op radio bekend dat het tegenoffen- was afgeslagen. Volgens hem en de veiligheidstroepen vast in door de dictator aangelegde geme tunnel tussen het presentieel paleis en het gebouw van Centraal Comité.

uur

rt na deze mededeling barstte opuw van alle kanten het vuur los riep een man die zei generaal se te zijn de burgers op naar de studio te komen om deze tegen de aanvallen te kunnen verdedigen. Via de radio- en tv-zenders, die door het volk zijn 'veroverd' maar onder vuur lagen, werd de bevolking eerder opgeroepen naar huis te gaan en binnen te blijven zodat het leger kon afrekenen met 'de opstandelingen'.

De felste straatgevechten deden zich voor op en rond het centrale Plein van de Republiek in Boekarest. Eerder op de dag vierden daar honderdduizenden Roemenen de val van hun dictator. Ze zwaaiden met nationale vlaggen waar het communistische wapen uit was geknipt. Toen het plein na het vallen van de duisternis leeg begon te stromen, trokken 2000 man veiligheidstroepen gesteund door elite-eenheden van de 'Kinderen van de Valk' de stad binnen en openden met machinegeweren en granaatwerpers het vuur. Dat werd beantwoord door het leger.

Brand

Het gebouw van het Centraal Comité, de universiteitsbibliotheek en Ceausescu's residentie, het voormalig koninklijk paleis, alle gelegen aan het Plein van de Republiek, stonden gisteravond in brand.

De tv toonde gisteravond beelden van de gruwelen die zich in Timisoara hebben afgespeeld. In deze Westroemeense stad, waar de volksopstand begon, is gisteren een massagraf ontdekt met honderden lichamen van mensen die waren geëxecuteerd of met bajonetten doorstoken door veiligheidstroepen. Veel lijken vertoonden sporen van martelingen. Volgens de inwoners zouden er meerdere van die massagraven zijn. In totaal zou het om duizenden lijken gaan.

● Zie verder pagina 5

● *De confrontatie in de straten van Boekarest, met aan de ene zijde veiligheidstroepen met tanks en de woedende bevolking aan de andere zijde, nadat bekend werd dat Ceausescu was gevlucht.*

Gevechten in Panama duren voort

PANAMA – Panamese militairen die trouw zijn gebleven aan de voortvluchtige dictator Noriega, hebben gisteren het hoofdkwartier van het Amerikaanse Zuidelijke Commando in Panama aangevallen. Mortiergranaten werden afgevuurd vanaf een spoorlijn vlakbij het hoofdkwartier, dat aan de rand van Panama-Stad ligt.

Er waren gisteren nog geen cijfers bekend over eventuele doden en gewonden, maar in het hoofkwartier aanwezige journalisten meldden hevige gevechten. De Amerikanen zouden met behulp van helicopters de tegenaanval hebben ingezet.

Ook elders in Panama is gisteren gevochten. Het ging over het algemeen om relatief beperkte vuurgevechten. De aan Noriega trouw gebleven Panamese soldaten zouden tekorten aan munitie beginnen te krijgen.

De gebeurtenissen van gisteren bewezen opnieuw, dat de Amerikanen moeite hebben de chaotische situatie in Panama onder controle te krijgen. De Amerikanen beginnen in te zien dat het onder die omstandigheden een enorm probleem zal worden orde en rust te herstellen en een democratische regering in het zadel geholpen te krijgen.

President Bush heeft gisteren in een brief aan het Congres geschreven dat hij niet weet, hoe lang de Amerikaanse militaire aanwezigheid in Panama zal duren.

● Zie verder pagina 3

Uit enquête Limburgs Dagblad blijkt:

Onvrede over herindeling overheerst in Hoensbroek

Van onze verslaggever

HEERLEN – Inwoners van Hoensbroek, Urmond en Elsloo betreuren op dit moment in meerderheid nog altijd de gemeentelijke herindeling van 1 januari 1982. Inwoners van Landgraaf daarentegen staan nu over het algemeen positief tegenover het samengaan van Schaesberg, Nieuwenhagen en Ubach over Worms. Dat blijkt uit een opinieonderzoek dat in opdracht van het Limburgs Dagblad is gehouden door het onderzoeksbureau M-4 BV in Tilburg.

Van de Zuidlimburgers, die op dit moment al minstens acht jaar in een heringedeelde gemeente wonen, en dus de 'oude gemeente' zelf hebben meegemaakt, verlangt 47 procent terug naar de situatie van voor de herindeling. Het meest doen dat Hoensbroekenaren, van wie bijna twee op de drie ondervraagden (64,7 procent) een zelfstandige gemeente preferen.

38 procent van de Zuidlimburgers is wel tevreden met de huidige situatie. Mensen uit Landgraaf zijn veel positiever: 57,4 procent kiest voor de gemeentegrenzen van nu. Ook uit de antwoorden op andere vragen blijkt dat Landgraaf de herindeling wel ziet zitten. Zo vindt men de service van de nieuwe gemeente beter en het bestuur versterkt. Wellicht is men in Landgraaf nog altijd blij niet bij Heerlen gevoegd te zijn.

De betrokkenheid bij de gemeentelijke politiek is door de herindeling wat afgenomen. Een op de vijf Zuidlimburgers zegt door de herindeling de interesse in het doen laten van het College van B en W te hebben verloren. Vooral bij de 'nieuwe' inwoners van Stein en Margraten is dat het geval. Overigens is de belangstelling voor de gemeentepolitiek – herindeling of niet – erg laag.

Ruim 82 procent van de Zuidlimburgers zegt weinig of geen betrokkenheid bij de gemeente politiek te hebben.

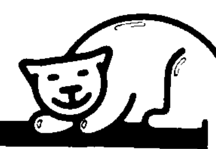
Veranderingen

In de enquête werd ook gevraagd naar positieve en negatieve veranderingen als gevolg van de herindeling. Vier van de tien inwoners constateren geen negatieve ontwikkelingen. Een op de elf ondervraagden vindt dat de gemeentelijke diensten slechter bereikbaar zijn.

En ietsje meer dan zeven procent is van mening dat de gemeentelijke belastingen door de herindeling hoger zijn geworden. Hoensbroekenaren noemen dat argument het meest, 13,7 procent. Verder wordt er veel geklaagd over het sluiten van zwembaden.

In Landgraaf is men daarentegen erg positief over het nieuwe winkelcentrum Op de Kamp.

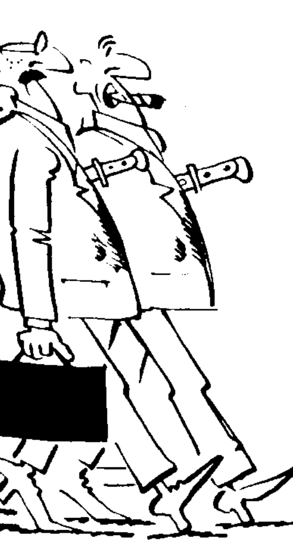
● Zie verder pagina 36

Wisselvallig en zacht weer tijdens de feestdagen

anochtend beginnen we met opklaringen en kans op een enkele bui. Vanmiddag neemt de bewolking toe gevolgd door enige perioden met regen bij een middagtemperatuur van circa 7 graden. Er waait een krachtige zuidwestenwind. Ook zondag en maandag moeten we rekenen op veel bewolking en langere perioden met regen. De middagtemperatuur schommelt dan tussen de 8 en 10 graden. Dinsdag komen er enkele opklaringen bij een maximumtemperatuur van ongeveer 6 graden. De wind neemt dan weer af tot matig en in de nacht is er kans op vorst aan de grond. Voor actuele informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-91122346.

Mes in aantal ambtenaren op Defensie

Heijermans grootscheeps herdacht

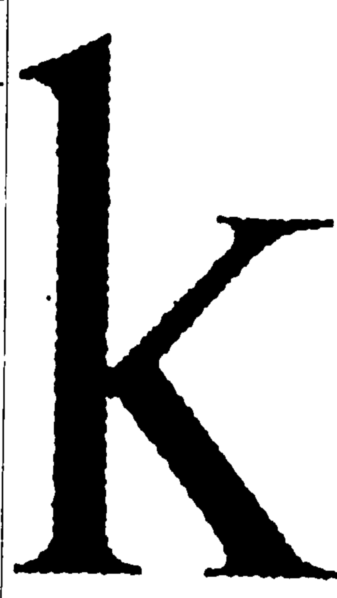
DEN HAAG – Met de presentatie van een bundel 'Falklandjes' en de opening van een tentoonstelling is deze week in het Letterkundig Museum van Den Haag de grootscheepse herdenking van de 125-ste geboortedag van Herman Heijermans begonnen. Uitgever Martin Ros maakte bekend, dat de journalist en historicus Hans Goedkoop de opdracht heeft gekregen een biografie over Heijermans te schrijven. Verder werd de bundel 'Falklandjes' gepresenteerd.

Samuel Falkland was het pseudoniem, waaronder de voornamelijk als toneelschrijver bekende Herman Heijermans (1864-1924) vanaf 1894 een kleine achthonderd prozaschetsen schreef. Ze verschenen aanvankelijk in De Telegraaf, vervolgens twintig jaar lang in Het Algemeen Handelsblad en vanaf 1917 in andere bladen. De nieuwe selectie van 35 stukken voor de bundel 'Falklandjes' werd gemaakt door vrijwilligers van het Nederlands Theaterinstituut.

Op de tentoonstelling, die tot en met 4 maart 1990 in het Letterkundig Museum te zien is, worden leven en werk van Heijermans belicht aan de hand van manuscripten, aantekenboekjes, brieven, foto's, spotprenten en boeken. Bovendien wordt in het museum 's ochtends 'De Samuel Falklandshow' op video voorvertoond en zijn 's middags bij toerbeurt Heijermans' eenakters 'Het Kind', 'Het Kamerschut', 'Nocturne', 'Pitten', 'Saltimbank' en het toneelstuk 'Eva Bonheur' op beeldband te zien. BulkBoek gaf onlangs de tekst van de vijf eenakters in magazine-formaat uit.

De tentoonstelling en het nieuwe bloemlezing uit de 'Falklandjes' maken deel uit van een landelijk Heijermans-project, waaraan het Letterkundig Museum, uitgever 'Uniepers', de NOS, het Nederlands Theater Instituut, het Landelijk Ondersteuningsinstituut Kunstzinnige Vorming en BulkBoek gezamenlijk deelnemen. De NOS nam het initiatief tot dit project en liet eerder dit jaar in de Amsterdamse Stadsschouwburg 'Eva Bonheur' en lunchvoorstellingen van de vijf eenakters opvoeren. De opnamen worden de komende maanden op het derde net uitgezonden, begin januari voorafgegaan door de speciaal voor televisie geproduceerde 'Samuel Falklandshow'. In deze biografische revue over de schrijver, met Willem Nijholt als verteller, speelt Huib Broos Herman Heijermans.

Ook het Nederlands Theater Instituut in Amsterdam organiseert tot en met 4 maart een expositie met videovertoningen. Hierop zal speciaal het toneelwerk van Heijermans centraal staan. Aan de hand van foto's, affiches, maquettes, ontwerpen en kostuums worden verschillende opvoeringen van 'Eva Bonheur' met elkaar vergeleken.

'Il Ritorno' in Gemeentemuseum van Roermond

Het Ithaka van Martens

ROERMOND – Als een exposant er niet zeker van is aan de smaak van het publiek te voldoen heeft hij moed nodig om op zijn tentoonstelling een groot boek neer te leggen, compleet met schrijfmateriaal aan een touwtje, waarin iedere bezoeker zijn reaktie op het geziene kan neerschrijven: de openhartigheid is recht evenredig aan de anonimiteit. De tentoonstelling van Jan Martens die in het Gemeentemuseum van Roermond gaat onder de titel 'Il Ritorno' – volledig Il Ritorno d'Ulisse in Patria, het Italiaans is Martens na zijn reizen naar Venetië bijven aankleven – duurt lang genoeg om hem de kans te geven op de bladzijden van zijn boek een hoop reakties te vergaren. Ze zijn zonder uitzondering loffelijk: Prachtig, Jan. Indrukwekkend. Wat een schitterende presentatie. Wat een vitaliteit. Bij de terugkomst van Martens in patria – want zoals Hans van de Waarsenburg al laat raden in zijn tekst voor de catalogus: Martens gaat hier in de rol van Odysseus – vindt hij derhalve een warm onthaal; hij hoeft geen honderd vrijers dood te schieten.

Het is overigens duidelijk dat de terugkomst hier niet al te letterlijk hoeft te worden genomen. Martens heeft Roermond nauwelijks nog verlaten sinds hij zich, in Eindhoven geboren in 1939, hier omtrent 1973 om wat voor reden dan ook heeft neergelaten. Na de nodige omzwervingen weliswaar, die hem onder meer naar Antwerpen voerden, de Kempen, Londen, Parijs, Griekenland, Marokko, en Eben-Eymael bij Maastricht. Het vaderland van Martens is een overdrachtelijk vaderland: het Ithaka waar de dichter Kafavis op doelt in zijn uit de verzamelde gedichten gelichte tekst: 'Houd altijd Ithaka in de gedachten: daar aan te komen is je bestemming, maar overhaast je reis volstrekt niet.'

Martens is dit jaar de vijftig gepasseerd. Hoe voorlopig of definitief zijn landing is op zijn overdrachtelijk eiland weet hij alleen. De synthese van zijn schilderkunstige ervaringen, zoals die in de presentatie in Roermond te zien is, is indrukwekkend genoeg. Niet alleen door de monumentale formaten en de nadrukkelijkheid van de omlijstingen, niet zelden in de lengte doorgezaagde stammen of glanzend zwart gelakte balken. Heeft de hang naar grote formaten, ook bij iemand als Lataster aangetroffen, iets te doen met een grote gestalte, bedenkt iemand die naast Martens oploopt en niet hoger steekt dan de woeste baard: alleen de vriendelijke ogen voorkomen een associatie met figuren uit een boek van Maxim Gorki.

● *Hemelse pantomime, schilderij van Jan Martens, te zien in het Roermonds Gemeentemuseum.*

Vrijheid

De presentatie is meer nog indrukwekkend door de mate van vrijheid die Martens zich gaandeweg heeft verworven; hij is ons al sinds lang bekend als iemand die men geen vastgetreden paden ziet bewandelen. Na een periode van landschapschilderen in sombere kleuren viel hij op door zijn bizarre figuratie, waarin springende honden, meetlatten, vechtpakken en andere – veelal navrante – zaken worden aangetroffen. Tegelijk met belangstelling voor Oosterse filosofieën zal de affiniteit zijn ontstaan met de japanse schilderkunst, waaruit zijn befaamde reeksen schilderijen op het thema kimono's zijn voortgekomen.

De schilderkunst waarin hij zijn – al of niet voorlopig – Ithaka heeft gevonden toont de verworvenheden van de omzwervingen door mediterrane gebieden, soms van twintig jaar her, en uit de omgang met Aziatische motieven: er is veel oud Europees en veraf gevonden cultuurgoed verwerkt in wat hij graag zijn 'hemelse pantomimen' noemt.

Een hang naar het fraaie, zoals dat ook in arabische kalligrafieën wordt aangetroffen, heeft hem nooit verlaten; zij bepaalt ook in belangrijke mate de kunst van 'il Ritorno'. Maar Martens zou zichzelf verloochenen als hij aan het risico van een bedrijven van aangename en decoratieve schilderkunst niet altijd en overal wist te ontkomen. Zoals in zijn kimonos vechtstokken verschenen, zo hebben nu al zijn met klassieke beeld-elementen opgetuigde schilderijen wel iets raadselachtigs en zelfs in met goud belegde doeken als 'ornament' iets beklemmends.

Teer

Niettemin: hij gebruikt zijn verfraaiingen zonder terughoudendheid in een tijd waarin ieder schilder bij het vernemen van het woord 'esthetiek' ineenkrimpt. Behalve daarmee bewijst hij zijn bevochten vrijheid door het ongeremd gebruik van zijn metaforen en tenslotte in zijn onconventionele technieken.

En in zijn materiaalgebruik: het eerste schilderij dat men tegenkomt toont – vermoedelijk – het hoofd van Odysseus in zwart en wit en in een overvloed – tot op de zware lijst toe – van teer. Naast goud komt teer voor, zoals men verder planken kan aantreffen en menig gevonden voorwerp in collages van steeds wisselende aard. Wat vaardigheid betreft zal de hemelse pantomime misschien wel de kroon, die geschilderd is op een lap vilt van twee bij drie meter – voor ieder ander een onhanteerbaar materiaal: het levert hier de fluwelige uitstraling van een firmament. Het poëtische karakter van menig schilderij krijgt ditmaal tenslotte een accent door een suggestie van geluid, gewekt door het oplichtende schijven als tamboerijnen; als het klinken zou, zou het zuidelijk blijken, vermoedelijk, met Afrikaanse en oosterse idiomen.

De vrijheidsdrang van Martens gaat ontegenzeggelijk met vindingrijkheid gepaard. Hoe verbazend dat Bertus Aafjes het woord gebruikt in zijn vertaling van de fameuze eerste regel van de Odyssee: Muze, bezing de vindingrijke man...

pieter defesche

Nederlandse versie 'Les Miserables'

AMSTERDAM – Van de musical 'Les Misérables' komt in 1991 een Nederlandse versie. De stichting Carré Theaterprodukties brengt deze wereldhit in samenwerking met Joop van den Ende Theaterprodukties. 'Les Misérables' wordt door een creatief team uit Engeland en Amerika speciaal voor het Amsterdamse Carré gemaakt. Het theater ondergaat daarvoor een verbouwing, omdat het huidige toneeloppervlak te klein is. De produktiekosten bedragen ongeveer 15 miljoen gulden.

In eerste optie is gekozen voor een speelperiode van eind februari tot en met juli '91. De voorstelling gaat niet op toernee naar de schouwburgen. 'Les Misérables' ging in Londen eind 1985 in première en loopt nog steeds met enorm succes. De musical kreeg acht Tony Awards en een Grammy. Later volgden New York, Tokio, Tel Aviv, Budapest, Wenen, Sydney, Oslo, Los Angeles en Toronto. 'Les Misérables' is een aangrijpend, tijdloos verhaal, gebaseerd op het boek van Victor Hugo uit 1862, een sociale roman over een galeiboef die in een underdog-positie strijdt tegen de overheid en zich inzet voor de maatschappij.

De muziek is van Claude-Michel Schönberg. Voor de vertaling worden drie auteurs uitgenodigd. De bewerkelijke montage brengt zo'n 100 man in actie. Men denkt nog niet aan 'bekende namen.' Er komen open audities in de eerste maanden van 1990. Bekende songs zijn 'I dreamed a dream,' 'Master of the House,' 'Do you hear the people sing' en 'On my own.'

Kerststage Euregio-orkest

LIMBRICHT – Een blazersensemble uit de Belgische, Duitse en Limburgse grensstreek verblijft van 26 tot en met 30 december in Kasteel Limbricht. Daar zullen zij zich o.l.v. de Duitse dirigent Ernest Maes voorbereiden op een concert, dat 30 december om 20.00 uur eveneens in kasteel Limbricht gegeven wordt. Op het repertoire van dit concert staan de Serenade in C van Mozart, de Serenade van Richard Strauss en La Petite Symphonie van Charles Gounod. De organisatie van deze stage berust bij de werkgroep Kunst en Cultuur Euregio Maas-Rijn, commissie Jeugdorkesten. De produktie is in handen van de Stichting Kunst en Cultuur.

Annie M.G. Schmidt schrijft geschenk kinderboekenweek

AMSTERDAM – Annie M.G. Schmidt schrijft volgend jaar in opdracht van de stichting Collectieve Propaganda voor het Nederlandse Boek (CPNB) het geschenk voor de Kinderboekenweek, die van 10 tot 20 oktober wordt gehouden. Het is tien jaar geleden dat haar laatste kinderboek, 'Otje', verscheen. Voor dat boek kreeg ze in '81 een Gouden Griffel. Het geschenk zal van illustraties worden voorzien door Fiep Westendorp, de vaste illustratrice van Schmidt.

Orlando Festi[val] blijft in Rold[uc]

KERKRADE – Het Orlando [Festi]val, het internationaal Kam[ermu]ziekfestival, dat jaarlijks in R[olduc] wordt gehouden, loopt geen [gevaar] te moeten verdwijnen nu bis[schop] Gijsen van plan is een unive[rsiteit] voor huwelijk en gezin te hu[isves]ten in de abdij.

Dat schrijft de Stichting Or[lando] Kwartet in een nieuwsbrief, d[ie on]langs is gestuurd aan donateu[rs, fes]tivalgangers en andere belan[gstel]lenden.

Bisschop Gijsen heeft ons sch[rifte]lijk verzekerd dat het Orlando [Festi]val ook in de toekomst van de [facili]teiten van Rolduc gebruik ka[n ma]ken, aldus de stichting in de b[rief].

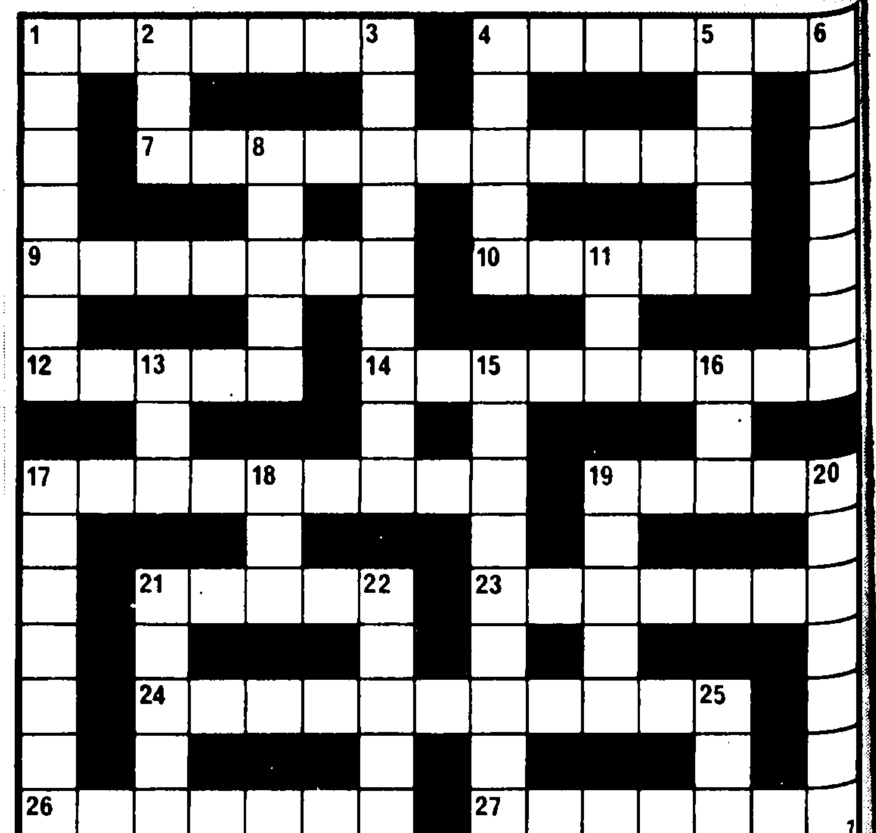
Eerder werd gesuggereerd d[at het] voortbestaan van het gere[nom]meerde festival door het nieu[we in]stituut ernstig in gevaar zou k[omen].

Het Orlando Festival 1990 [vindt] plaats van 15 tot en met 29 ju[li]. [Als] festivalthema is gekozen vo[or] Franse kamermuziek.

Oplossing van giste[ren]

D	I	P	L	O	M	A	A
R	–	–	A	L	M	–	–
E	B	–	–	I	–	–	M
E	E	N	K	E	N	N	I
F	R	E	T	–	N	E	R
–	E	G	–	–	+	P	A
O	V	E	N	–	L	A	K
V	E	R	V	A	L	L	E
A	L	–	–	K	–	–	L
A	–	–	E	T	S	–	–
L	E	K	K	E	R	B	E

cryptogra[m]

Horizontaal:
1. leidinggevende poëzie? (7); 7. Russisch onderdaan die moet vaststellen hoeveel geld er is opgenomen? (11); 9. dier dat volop aan een os doet denken (7); 10. signaal van parasieten (5); 12. er zit een insekt in het pamflet! (5); 14. we rijden omhoog, vergeet niet dat dit vertraging geef! (9); 17. is een lager beambte aan een ministerie in België de ontwerper en schrijver van dit rekest? (9); 19. het wordt goed verkocht wat hier goed in ligt (5); 21. hij hangt er maar aan als het goed minder is (5); 23. lange galm tijdens de schoonmaak? (7); 24. wacht die geen winst oplevert? (11); 26. paard op een autoped? (7); 27. op het eind ontstond er toch orde (7).

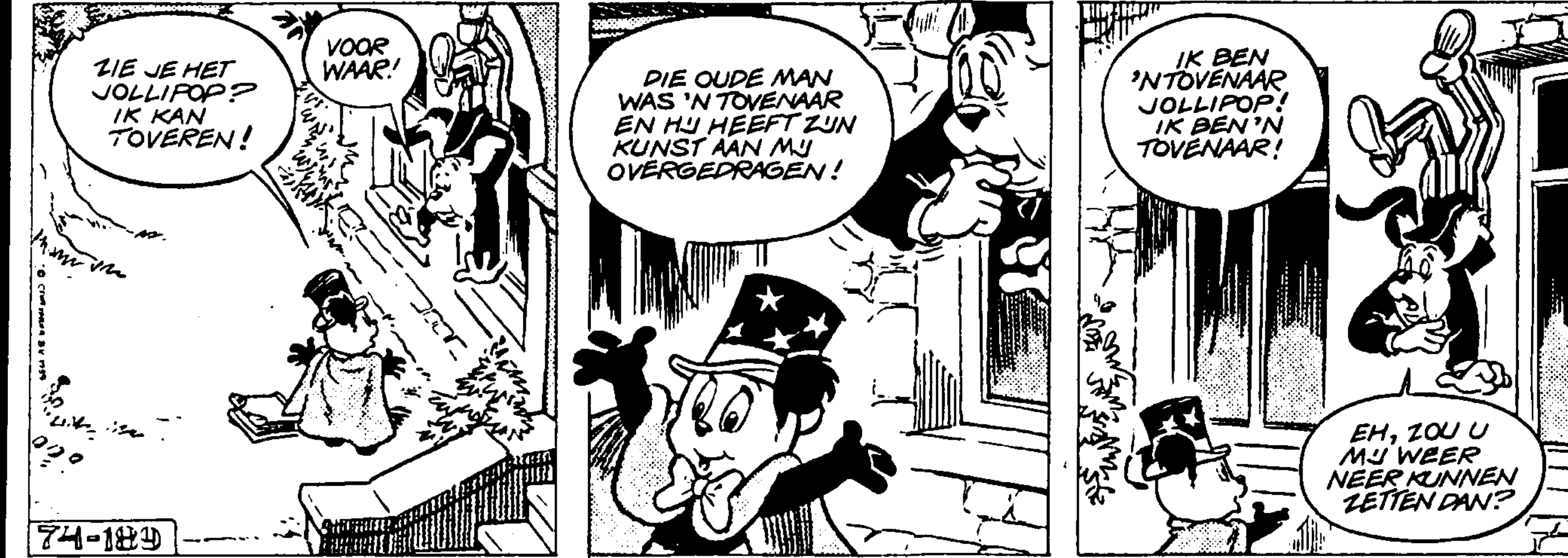
Verticaal:
1. afdruk van steunbalk? (7); 2. voorn[aam] van de vrouw van een palingboer? (3); 3. [ne]gatieve Europeaan? (9); 4. regeerder die [na]sporingen doet? (5); 5. wijzer worden [van] ladders? (5); 6. zo algemeen geprezen [dat] men het heeft laten schieten? (7); 8. m[aakt] het lawaai weer? (5); 11. zijn uithuizig[heid] leidt tot dansen! (3); 13. daartegen is niet[s in] te brengen: het klopt! (3); 15. rustplaats [die] naar duivelse luiheid leidt! (9); 16. van [deze] ijzerhoudende grond heeft de landbouwer [een] beetje minder (3); 17. Die kan men lezen [als] men erin zit! (7); 18. tweemaal één (3); [20.] middel van vervoer in een wereldstad (5); [..] gebakken hoofddeksel? (7); 21. lachwek[kend bij] de monstering (5); 22. daarin wordt men [al] heel jong vadsiger! (5); 25. kom, laat de d[eur] niet open! (3).

de bezeten bezitter

panda en de magimixer

recept

Salade scholfilet met Noorse garnalen mango

Tegenwoordig zijn er ook blikjes mango te koop, die niet zo duur zijn als de verse vrucht en die al in partjes gesneden zijn. Bovendien is het sap van de blikjes bijvoorbeeld verwarmen, licht binden met maizena of aardappelmeel en met wat kleingesneden partjes bij een bolletje ijs.

Benodigdheden: 4 grote stukken scholfilet, peper en zout, ½ struik bleekselderij, 50 g Noorse garnalen, 1 kleine mango of partjes mango uit blik, 2 el yoghurt, 1 el tomatenketchup, peper en citroensap.

Spoel de vis goed af onder stromend water en stoom of pocher de stukken filet met peper en zout gaar. Laat de vis afkoelen. Maak de bleekselderij schoon en verdeel de stengels in reepjes. Meng in een grote kom de in stukken verdeelde scholfilet, reepjes bleekselderij, garnalen en stukjes mango. Roer mayonaise, yoghurt en ketchup dooreen. Kruid salade met peper en citroensap en schenk dan sausje over de salade.

TIP: Serveer de salade als voorgerecht of als hoofdgerecht met bijvoorbeeld een warme kerrierijst of pilav (rijst met gehakte noten, kerrie en rozijnen).

hub meijer

Uitgeversmaatschappij
Limburgs Dagblad b.v.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37
6411 RS Heerlen
Bank: ABN Bank Heerlen rek.no. 57 75 35 935
Giro: 10 35 100
Tel. abonnementen: 045-739881
advertenties: 045-739886

Rayonkantoren:
Brunssum 045-256363
Geleen 04490-46866
Heerlen-Centrum 045-717719
Kerkrade 045-452932/455566
Maastricht 043-254477
Schaesberg 045-311719
Roermond 04750-18484
Sittard 04490-15577
Valkenburg 04406-15045

Fax:
redactie 045-739264
advertenties 045-739364

Telex:
redactie 56123
overige afdelingen 56078

Abonnementsprijzen:
bij vooruitbetaling te voldoen
per kwartaal ƒ 73,80
per maand ƒ 24,60

Kabinet-Lubbers eens over wetsvoorstel

Ruim baan voor commerciële tv

an onze parlementsredactie

N HAAG – Het kabinet ruim baan maken voor mmerciële radio en televi- op de kabel. Om de be-nde omroepen te be-ermen tegen de naderen- concurentie, overweegt kabinet een extra uitbrei-g van de STER-zendtijd een verdere verhoging n het kijkgeld. „Er is nog g over de stroom financië-middelen naar de publieke roepen", aldus premier bbers gisteren na afloop n de ministerraad.

kabinet bereikte gisteren reenstemming over het wets-rstel (landelijke) commerciële visie. De belangrijkste voor-arde die het kabinet commer-le zenders oplegt, is dat de pro-mma's in driekwart van kabel-shoudens te zien moet zijn.

effing

plan van ex-omroepminister nkman om commerciële zen-s een forse financiële heffing te leggen, is definitief van de n. Daarnaast mogen kabelex-bitanten voortaan zelf bepalen lke commerciële programma's dan niet via de kabel te zien . Ook het voorstel van minis- d'Ancona van WVC om pas commerciële omroep toe te staan als tenminste een van de bestaande omroepen het bestel verlaat, heeft het niet gehaald.

De regeringspartijen CDA en PvdA reageren positief op het wetsvoorstel. Wel vinden beide partijen het gevaarlijk dat d'Ancona geen bodem legt in het bedrag dat commerciële zenders moeten neertellen voor toegang tot de kabel. De bewindsvrouw onderkent het risico dat commerciële zenders daardoor wellicht niet overal verspreid worden.

Er liggen ruim dertig aanvragen voor commerciële tv. „Maar daar zitten slechts vier á vijf serieuze gegadigden bij", aldus d'Ancona, die verwacht dat er genoeg speelruimte is voor vijf commerciële zenders. Bestaande en nieuwe omroepen krijgen straks een zendvergunning voor tien jaar. Het kijkgeld zal jaarlijks stijgen met het inflatiepercentage.

Besluit doorgeschoven naar 1990

Kabinet worstelt met kosten asielzoekers

Van onze parlementsredactie

DEN HAAG – Het kabinet is er op de laatste vergadering in het oude jaar niet in geslaagd besluiten te nemen over de extra kosten die de groter dan verwachte toestroom van asielzoekers veroorzaken. De ministerraad zal zich nu op 5 januari opnieuw over de zaak buigen. De extra kosten ontstaan nu er dit jaar niet de verwachte 9000 asielzoekers naar ons land komen, maar waarschijnlijk zo'n 14.000. Ook voor het komende jaar wordt een verdere groei in het aantal asielzoekers verwacht. Gerekend wordt op 18.000 tot 20.000 asielzoekers.

In eerste instantie is binnen de ministerraad bekeken of er op de begroting van WVC voldoende middelen zijn uitgetrokken voor de eerste opvang van de asielzoekers. Minister d'Ancona heeft het komende jaar 320 miljoen gulden voor dit probleem beschikbaar.

Te weinig

WVC is echter niet het enige ministerie dat voor de extra kosten zou moeten opdraaien. Een deel van de kosten komt terecht bij Justitie, een ander deel bij Ontwikkelingssamenwerking. Justitie krijgt komend jaar 49,2 miljoen gulden extra, een bedrag dat stijgt tot 384,2 miljoen gulden extra in 1994. De extra middelen zijn echter niet specifiek voor asielzoekers bestemd. Staatssecretaris Kosto heeft deze week al laten weten dat de extra gelden volstrekt ontoereikend zijn om het probleem de baas te kunnen.

Minister Pronk (Ontwikkelingssamenwerking) heeft binnen het kabinet laten weten geen extra geld te hebben binnen zijn begroting voor de asielzoekers. Op Pronks begroting voor 1990 staat een bedrag van 226 miljoen gulden ten behoeve van de asielzoekers. Daarnaast krijgt Pronk het komend jaar 75 miljoen gulden extra, een bedrag dat stijgt tot 150 miljoen gulden in 1994. Deze extra middelen zijn mede bedoeld om de extra uitgaven ten behoeve van àsielzoekers op te vangen. Premier Lubbers heeft echter al eerder openlijk toegegeven dat de extra gelden wel eens onvoldoende zouden kunnen blijken te zijn.

● *Duizenden mensen dromden gisteren samen aan beide zijden van de Berlijnse Muur in afwachting van het openstellen van twee doorgangen voor voetgangers bij de Brandenburger Tor. Een groot volksfeest barstte los nadat Bondskanselier Helmut Kohl en premier Hans Modrow daartoe het groene licht hadden gegeven en de burgers uit beide stadsdelen vrije doorgang kregen bij het historische punt in Berlijn.*

Berlijn feest: Brandenburger Tor geopend

BERLIJN/BONN – „De Brandenburger Tor is nu geopend". Deze woorden van de Oostduitse minister-president Hans Modrow gingen gisteren onder in een geweldige juichkreet. Duizenden Oost- en West-Berlijners, Duitsers uit beide staten en buitenlanders bestormden de twee overgangen in het hart van Berlijn. „Dit is historische grond. Hier ging het Duitse Rijk onder in de vuurzee die was ontstoken door de Duitse oorlogsmisdadigers. Nooit meer mag van deze Brandburger Tor het gevaar van oorlog uitgaan. Het moet een poort der vrede zijn", aldus Modrow.

De Westduitse kanselier Helmut Kohl, die Modrow vergezelde, verzekerde de Duitse buurlanden in Oost en West dat „van deze historische plaats de boodschap uitgaat dat de Duitsers in de DDR en in de Bondsrepubliek vrede en vrijheid willen. Een bewogen kanselier: „Dit is een van de belangrijkste uren in mijn leven".

Daarna begon het feest. De champagnekurken knalden, duizenden bestormden de Muur van Oost naar West en omgekeerd. Met vereende krachten hielp men elkaar over de restanten van de eens zo dodelijke barrière en de politie liet iedereen maar begaan.

Als nieuwe maatregelen in '90 ingaan

Milieu kan burger extra geld kosten

Van onze parlementsredactie

DEN HAAG – De extra milieumaatregelen die het kabinet voor de komende kabinetsperiode in petto heeft, kunnen burgers, boeren en bedrijven al in 1990 extra geld gaan kosten. Dat staat in een notitie van minister Alders van milieubeheer over de uitvoering van het Nationaal Milieubeleidsplan in 1990.

De extra milieumaatregelen voor 400 miljoen die het kabinet voor komend jaar wil treffen, jaagt de burger niet op hogere kosten, schrijft de bewindsman in de notitie. Maar het pakket aan extra milieu-maatregelen voor de periode tot 1994, dat Alders dit voorjaar wil presenteren, kan de doelgroepen in 1990 op hogere kosten jagen dan tot nu toe was berekend. De bewindsman denkt daarbij met name aan investeringen die worden uitgelokt door scherpere milieumaatregelen.

Direct

Mogelijk treedt een deel van de extra milieuacties die minister Alders in het voorjaar zal aankondigen, al meteen in 1990 in werking. In dat geval zullen de kosten voor burgers, boeren en bedrijven uitkomen boven de 1,195 miljoen zoals die in het Nationaal Milieubeleidsplan voor 1990 waren begroot. Volgens woordvoerders van het departement gaat Alders daar echter niet van uit.

Het kabinet bereikte gisteren overeenstemming over de inzet van de 400 miljoen die minister Alders in 1990 extra mag besteden aan het milieu. De bestrijding van de verzuring, energiebesparing en het terugdringen van het auto-verkeer krijgen voorrang. Nieuw is de post van 90 miljoen voor de ontwikkeling van schone en stille vrachtauto's. Voor energiebesparing komt 60 miljoen extra vrij. De grote hap van de 400 miljoen extra in 1990 wordt besteed aan extra investeringen in het openbaar vervoer (230 miljoen). Een deel van dat geld vloeit naar de burgers terug, omdat het verstrekken van openbaar-vervoerkaarten aan werknemers niet langer zal worden belast.

Spoorloze Noriega probleem

Vervolg van pagina 1

Een van de problemen is, dat Noriega nog steeds niet is gepakt en de Amerikanen denken dat, zolang deze nog op vrije voeten loopt, de kans groot is dat zich een stadsguerrilla zal ontwikkelen. Inmiddels heeft de woordvoerder van het Witte Huis, Marlin Fitzwater, gezegd dat in het gebouw in Panama-Stad waar Noriega een kantoor had, cocaïne met een waarde van 1,25 miljoen dollar is gevonden.

Ook zijn documenten aangetroffen waarmee kan worden nagegaan wat er met de vele miljoenen is gebeurd die Noriega in de loop der jaren aan de handel in drugs moet hebben verdiend. Twee niet met name genoemde landen verlenen medewerking aan het onderzoek, aldus het ministerie van Justitie in Washington.

Het Pentagon maakte gisteren bekend dat bij de Amerikaanse militaire actie tot dusver 20 Amerikaanse soldaten zijn gedood. Twee militairen worden nog vermist, en 202 zijn gewond geraakt. Aan Panamese kant zijn 122 militairen gedood en 45 gewond. Meer dan 1500 Panamezen zijn gevangen genomen.

De Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) heeft gisteren een verklaring uitgegeven waarin het Amerikaanse optreden in Panama wordt betreurd. Alleen de VS zelf stemden tegen.

Zeker 34 doden bij busongeluk

SYDNEY – Bij een ernstig verkeersongeluk in Australië zijn gisteren zeker 34 mensen om het leven gekomen en 41 gewond geraakt, van wie een deel ernstig. In regenachtig en mistig weer botsten twee bussen, die goed gevuld waren met mensen die kerstvakantie gingen vieren, op zes km ten noorden van Kempsey in de provincie Nieuw-Zuid-Wales op elkaar. De voertuigen schoven maar liefst vier meter in elkaar.

Het ongeluk had plaats op de Pacific Highway, die de steden Sydney en Brisbane met elkaar verbindt. De autosnelweg is op veel plaatsen maar tweebaans, en hij kampt op veel plaatsen met ernstig achterstallig onderhoud.

Kok ziet kansen om defensie extra te korten

DEN HAAG – Minister Kok van Financiën ziet kansen voor verdere defensiebezuinigingen. De PvdA-er verklaarde dat gisteren in een vraaggesprek met NRC-Handelsblad. Oom minister van Defensie Ter Beek, evenals Kok PvdA-er, verwacht dat tijdens de komende regeerperiode op zijn begroting ruim twee miljard gulden kan worden bezuinigd. Dat is één miljard meer dan in het regeerakkoord afgesproken. De minister verklaarde dat donderdag tijdens overleg met de bonden van militair personeel. Een defensie-woordvoerder bevestigde dit gisteren.

Kok benadrukt wel dat extra bezuinigingen op defensie moeten passen in afwegingen die in NAVO-verband worden gemaakt. Kok noemt in tegenstelling tot Ter Beek geen bedragen of percentages. Het internationale klimaat levert levert ons volop kansen", zegt Kok, „om ten opzichte van het regeerakkoord ook vanaf 1991 verder te bezuinigen dan we bij de opstelling van het regeerakkoord dachten. We hebben een unieke mogelijkheid om in het voorjaar van 1990 bij de voorbereiding van de begroting van 1991 te komen tot afspraken over betekende extra bezuinigingen op het defensiebudget".

België wil af van doodstraf

BRUSSEL – De Belgische ministerraad heeft gisteren besloten een speciale werkgroep te belasten met een onderzoek naar het afschaffen van de doodstraf. Volgens premier Martens levert het feit dat de doodstraf nog steeds voorkomt in de Belgische strafwetgeving soms problemen op. In enkele gevallen weigeren landen in te gaan op Belgische uitleveringsverzoeken. Zo is bijvoorbeeld Italië laatst niet ingegaan op een Belgisch verzoek om uitlevering van een man die ervan verdacht wordt betrokken te zijn geweest bij de moord op een journalist.

Het voorstel om de doodstraf af te schaffen is afkomstig van minister van Justitie, Melchior Wathelet. De doodstraf die officieel nog bestaat wordt overigens sedert de eerste wereldoorlog (met een korte uitzonderingsperiode na de tweede wereldoorlog) nooit meer ten uitvoer gebracht. Wel wordt ze soms nog uitgesproken, maar dan automatisch omgezet in levenslange gevangenisstraf.

Mededelingen

Witte
Ik wens je prettige Kerstdagen en een gelukkig en warm (niet van verwarming) jaar. Afz. witte bouvier.

Wij wensen iedereen prettige KERSTDAGEN en een gelukkig nieuwjaar. Groep 9 Pastoor van Arsschool.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Personeel aanbod

EENMANSORKEST met goede zang, voor alle gelegenheden. 04754-83464.

Vermist/Gevonden

WEGGEL. bij Palemig mooie zw. poes met witte pootjes, wit befje, witte vlinder op neus. Ret. tegen bel. 045-728131, na 18.00 uur.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Personeel gevraagd

Wij zoeken voor Geilenkirchen Gangelt op korte termijn
Bewegingstherapeut m/vr
Verpleegkundigen A/B m/vr
Bejaardenverzorgers(sters)
Ziekenverzorgers(sters)
Ook oudere personen (gedipl.) die langer uit de verpl. zijn kunnen zich melden.
Telefonisch aanmelden: Gerontopsychitrisch Pflegeheim "Haus Beatrix" Petalozzistrasse 25, 5130 Geilenkirchen. Tel. 09-49-2451-2017.

Muziekinstrumentenverkoper M/V
gevraagd met kennis van toets- snaar- en slaginstrumenten of iemand die daarvoor opgeleid wil worden. Computerkennis geniet voorkeur.
Schriftelijke sollicitaties met recente pasfoto richten aan
Muziekhuis Lyana
Mauritsweg 48, 6171 AJ Stein.

Gevraagd voor tandartspraktijk te Geleen,
Tandartsassistente
of meisje dat hiervoor opgeleid wil worden.
- Opleiding bij voorkeur HAVO
- Leeftijd plusm. 18 jaar.
Sollicitaties met toevoeging van recente pasfoto, voor 30 december a.s. ond. nr. B3117 aan Limb. Dagbl., Postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

Internationale Transporten Jan Linden
vraagt voor spoedige indiensttreding
Internationaal Chauffeur voor Trekker-Oplegger
(hoofdzakelijk weekritten Italie)
Sollicitaties uitsluitend telefonisch Tel. 045-419200.

Restaurant Pirandello
is het gastronomisch Italiaans toprestaurant van
Hotel Winselerhof
ter versterking van onze restaurant en keukenbrigades zijn wij op zoek naar:
- **aankomend chef de partie (M/V)**
- **restaurantkelner A (M/V)**
- **leerling gastheer/vrouw**
De kandidaat die wij zoeken dient te beschikken over ambitie en enthousiasme
ter versterking van onze hoteireceptie zijn wij op zoek naar
- **receptionist(e) A**
De kandidaat die wij zoeken dient te beschikken over:
- afgeronde toeristische opleiding, M.H.S. of M.E.A.O.
- representatief voorkomen
- enthousiasme
De sollicitatie kunt U richten aan:
Hotel Restaurant Winselerhof
Tunnelweg 99, 6372 XH Landgraaf.
t.a.v. De Heer Jelle P. van Gangelen.
Tel. inlichtingen: 045-464343.

Int. Transporten TH Leunissen V.O.F. te Landgraaf zoekt op korte termijn
Internationaal chauffeurs
voor transporten van naar Italie, Frankrijk, Duitsland e.d. Sollicitaties uitsluitend na telefonische afspraak tel. 045-319900.

Welke vakbekwame meubelmaker wil bij ons komen werken als
Keuken-Installateur
wisselend werk bij part. Full-time job. Goede honorering en extra bij extra prestatie. Kennis van bijkomende werkzaamheden strekt tot aanbeveling. Sollicitaties bij voorkeur schr. of na tel. afspraak.
VOSSEN-KEUKENS, EIKENDERWEG 77 HEERLEN. Tel. 045-717555

Gevraagd
jong energieke barkeeper
Voor zelfstandige fulltime baan.
Vereisten: leeft. 21 tot 25 jr. Goede omgangsvormen. Horecaopleiding de voorkeur.
Sollicitaties: Postbus 122, 6171 AC Stein.

Ter uitbreiding van ons team vragen wij een full-time zelfstandig werkende
kok
en een restaurant
kelner
Rest. Chez Rachel, Vrijthof 12, Maastricht Tel. 043-213059.

Guus Baggen B.V. vraagt
Taxichauffeurs
en
Buschauffeurs
voor groepsvervoer en wisselende taxi-diensten. Groenseykerstr. 8, Geleen, tel. 04490-45151.

Zelfstandig
Pijpfitter
met rijbewijs.
J. Daniëls B.V. Voerendaal. Tel. 045-751591.

Groothandel in geschenkartikelen met exclusiviteitsrechten voor de Benelux vraagt jonge zelfst. VERTEGENWOORDIGSTER (ER). Leidinggevende capaciteiten zijn een pre. Voor info. 04493-4245 zat. tot 18.00 uur. V.a. maand. 19.00-20.00 uur. Schrift. soll. Postbus 548, Heerlen.

City Tax Kerkrade BV vraagt voor part-time en vaste dienst TAXICHAUFFEURS M/V. Persoonlijk aanmelden tussen 16.00-17.00 uur op werkdagen, tel. 045-452323.

Kleine AANNEMER vr. nette all-round metselaar/tegelzetter en all-round timmerman met prakt. kennis van alle bouwwerkzaamheden. Br.o.nr. B-3083 L.D. Postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

KOK gevr. voor seizoen 1990, in Königswinter, Duitsland, burgerlijke keuken, hoge verdiensten, van april t/m okt. inl. 045-456025

Bouw- en architectenbureau GEHLEN-GANS BV, Trichterweg 125, Brunssum vr. voor Duitsland ervaren timmerlieden en metselaars (handlangers onnodig te soll.), ook colonnes omg. Keulen-Monchengladbach. Tel. 045-229529 of 229548.

Met spoed gevr. voor een te gekke, luxueuse, nieuw te openen privéclub MEISJES die met ons een hecht team gaan vormen. Bel voor een leuke babbel en tevens maken wij een afspraak. Tel. 06-52980813.

UITDAGING bent U een energieke vrouw die best wel een gokje wil wagen op freelance basis, voor hele leuke artikelen waar wij de alleen vertegenwoordiging voor Nederland van hebben. Schrijf dan een brief met pasfoto naar Postbus 36, Geleen.

Ervaren top-40 band zkt. erv BASSIST(E). Tel. 045-221377.

BARKEEPER-Kelner m/v., met ervaring, fulltime en part time. Persoonlijk aanmelden Grand Café Fellini, Kerkplein 69 Heerlen.

Schoonmaakbedr. Fortron BV te Hoenbroek 045-223800 vraagt met spoed DAMES voor de middaguren op panden in Brunssum, Sittard en Echt. Ervaring is aan te bevelen. Betaling via de Schoonmaak-Cao.

Verspreidingsburo RDR vraagt BEZORGERS omg. Kerkrade. Info. 080-788146.

Voor direkt gevr. zelfst. BUFFETHULP voor middag- en/of avonduren voor bar/club. Inl. 045-463616 of 045-317032

Gevraagd MEISJES voor club in Zuid-limburg. Max. leeft. 45 jr. Woonruimte aanwezig. Gar. loon. Inl. tel. 043-473426 v. 10-18 uur.

BASSIST, gitarist of toetsenist gevraagd voor dansttop 40 orkest. (mog. beroeps) Tel. 045-224886 of 04490-54776.

Bouwmaterialen

DAMOISEAUX Heerlen verkoopt en verhuurt meer dan u denkt! (Verhuur zonder borg). Tel. 045-411930.

KANTELDEUREN, roldeuren, sectiedeuren met of zonder afstandsbediening in 23 maten direkt leverbaar. Afstandsbediening computer gestuurd, geschikt voor alle soorten garagedeuren compl. met zender voor uw auto. Fa. Straten, Eijkskensweg 18, Geulle. 043-641044

Kanteldeuren en rolluiken bestellen? STRATEN Voerendaal bellen. Ook voor industrie. Telenenweg 8-10. Tel. 045-750187.

HEFTRUCK, Clark 3 ton harde banden, diesel. Panneladder 15 m. 220 volt. Atlas compressor, diesel. Pers. dubbelwerkend, hydraulisch 380 volt voor papier of dergelijke 04406-12432.

Te koop uit faillissement: HEFTRUCK matral 1500 kg LPG ƒ 5.000,-; hydrolische kraan op truck (Ram) 14 meter Giek ƒ 5.750,-; Atlas Copco breekhamers met benzine motor ƒ 300,-; Acculader voor heftruk 24 volt ƒ 300,-; Beton trilnaalden met omvormer 380 volt ƒ 395,-; betonijzer kipmachines Sonco ƒ 600,-; Beton ijzer buigmachine Sonco ƒ 400,-; nieuwe boorkolommen 16 mm 12 snelheden (industrie) ƒ 425,-. Rockmart Kissel 46A Heerlen. 045-723142.

Te k. uit afbraak grote party z.g.a.nw. VLOERPLANKEN alle maten, balken en deuren. Grondverzetbedrijf V. Huppener, Vijfbunderweg 1, Wijlre. Tel. 04450-2981.

Te k. div. THERMO-PANG ruiten. Tel. 04459-2429.

Reparaties

TV VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Gorgens. Tel. 045-314122.

Voor al uw koelkast- en DIEPVRIESREPARATIES. Vroko. 045-441566 461658.

Diepvries en KOELKASTREPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen 04490-45230. Service binnen 24 u.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Winkel & Kantoor

Te koop uit faillissement Kantoor en bedrijfsinventaris
Gebruikte bureaustoelen vanaf ƒ 60,-;
Stalen dossierkast 4 legborden 100x200 ƒ 150,-
Stalen schuifdeur magazijnkasten 200x200 ƒ 345,-
Hangmappen ladenbloks 2-4 en 6 ldn. vanaf ƒ 125,-
Tekeningladenkasten 6 laden A0 ƒ 595,-
Tekentafels A1 en A0 vanaf ƒ 625,-
Nieuwe bureaustoelen adviesprijs ƒ 395,- nu ƒ 175,-
Nieuwe bureaustoelen adviespr. ƒ 495,- nu ƒ 295,-; Stalen bureaus keuze uit 20 verschillende modellen en afm. vanaf ƒ 75,-; v.d. Blerk kantoortafels 150x75 met houten of kunststof blad v.a. ƒ 75,-; ordner rekken v.d. Blerk ƒ 35,-; magazijnstelling v.a. ƒ 75,- per meter; kapstokken vanaf ƒ 100,-; Altrex alumium bordes trappen 40% adviesprijs; nieuwe Atlanta hangmappen 25 per doos ƒ 15,-; Unibind bindmachines met 100 gratis mappen ƒ 395,-; Toonbanken vanaf ƒ 125,-; Vieuwers Cannon ƒ 150,-. Werktafels met Wenge houten blad 200x100 ƒ 75,-. Verder 1001 nieuwe en gebruikte artikelen. Teveel om op te noemen.
ROCKMART, Kissel 46a, Heerlen. Tel. 045-723142.

Te koop gebruikte type-machines vanaf ƒ 50,-, met garantie. May BIJSMANS Kantoormachines, Grispenstraat 23, Ubachsberg. Tel. 045-752432.

BROTHER AX15 (nieuw) slechts ƒ 465,-, 1 jaar garantie. May Bijsmans Kantoormachines, Grispenstraat 23, Ubachsberg. Tel. 045-752432.

PHILIPS 2100 electronische type-machine nu slechts ƒ 415,-. May Bijsmans Kantoormachines, Grispenstraat 23, Ubachsberg. Tel. 045-752432.

Te k. KASSA Casio, 1 jr. oud, nw.pr. ƒ 495,- excl. Nu ƒ 350,-. Tel. 04458-2777.

NAKAJIMA AX80 electronische schrijfmachine met intern werkgeheugen 5 KB-50 segmenten, slechts ƒ 495,-. Bij ons kan véél meer! Natuurlijk bij May Bijsmans KANTOORMACHINES, Grispenstraat 23, Ubachsberg. Tel. 045-752432.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Hobby/D.h.z.

METAALDETECTORS C.Scope-Fischer. Jac. Köhlen Rijksweg Nrd. 104 Sittard (bij ziekenhuis) 04490-13228.

Landbouw en Veeteelt

Te huur gevr. WEILAND omg. Kerkrade. Tel. 045-456422.

Te koop aangeb. gevraagd Shetlandse PONY en geitebok. Tel. 045-751539.

Voor al uw KERSTBOOMPLANTEN. Rompelberg Bunde, tel. 043-645365.

ONDERDELENBANK. 04493-2715.

Te h. gem. VOERENDAAL, 3 paardenstallen met ca. 1 ha. weiland. Het geheel is voorzien van een solide houten afrastering, buitenmanege, water en stroom. Inl. 045-714509 / 715372

Gebr. MACHINES: Lely overtopfrees; dreipuntsfrezen 1,60 en 2 mtr.; triltandcultivator 3,50 mtr. 2 rollen; Miedema U-snijder, demonstratie Fella U-snijders zonder hoekketting; Vico kunstmeststrooiers 400, 500, 600, 800 en 1000 ltr.; PZ cyclomaaier 1,65 mtr. als nieuw; PZ en Fahr frontmaaiers, 2-r. PZ maiskneuzer; 4-r. Becker en Hassia maiszaaimachines; mengmestverspreiders 4000, 4200 en 5000 ltr.; opraapwagens Fristein 22 m3, Kemper 25 m3, Krone 24 m3, Pöttinger 30 m3; 3-schaar Lemken demonstratieploeg; div. 1-2-3-4-schaar wentelploegen; Fella schudder 5,20 mtr. demonstratiemach.; PZ Super Strela; PZ Strela; sproeimachines o.a. Douven, Amazone en Tecnoma. Collé Sittard. Tel. 04490-19980.

Gebr. TRACTOREN: Dautz D4006, Duetz Intrac 2003A; Belarus 80 pk; IHC 745 XL m. fronthef; IHC 42 pk; John Deere 1120, 1130, 1640 SG2, 2020; Leyland m. voorlader; M.F. 285; Renault 75 pk; Ursus 335, 360; Zetor 6911, Zetor 7211 (als nieuw) Collé Sittard. Tel. 04490-19980.

HARDI! moderne en betaalbare sproeimachines, voor elk bedrijf de juiste machine. Tevens div. gebr. sproeimachines o.a. Douven, Amazone en Tecnoma. Collé Koningsbosch. Tel. 04743-1205.

Te k. Ford PAARDENWAGEN, 4 paarden en zadelkamer met zijdeur, APK 11-'90, blauw-wit. Kerkweg 83, Puth. 04493-1843

Rode WORTELEN, gewassen kg ƒ 5,50. Haverplet met el. motor ƒ 350,-. Tel. 04498-52248.

Te k. Holder TUINBOUWTREKKER, 35 en 12 PK Tel. 04499-3306.

Een DOUVEN gebruiksvriendelijke fustreiniger leveren wij reeds v.a. ƒ 845,- excl. BTW en excl. montage. H. Neven BV, Bunde. 043-641234. Wij wensen U allen 'n gezond en succesvol '90.

Bedrijven/Transacties

Te k. kleine handels DRUKKERIJ, boekdruk en offset, machines en goodwill. Mogelijk in huurkoop. Br.o.nr. B-3125 L.D., Postbus 3100, 6401 DP, Heerlen

COMPUTERFORMULIEREN duizend stuks 12 inch, bedrukt ƒ 165,- excl. Drukkerij L'Ortye, Kouvenderstr. 35 Hoensbroek 045-212517

Auto's

BMW

BMW 316, uitgeb., nw. banden, sportvelgen, in pr.st., ƒ 3.000,-. Pungel 23, Schaesberg.

Te k. BMW 316 type 81, bwj. 24-12-'80, mooi!, zeer mooi, vr.pr. ƒ 4.900,-. Dr. Schaepmanstraat 8, Brunssum.

Te k. BMW 316 bwj. eind '83 kl. wit, km 86.000 sportv. get. glas, elke keur.toeg. ƒ 10.750,-. 04490-51467.

BMW 320 i, nw. type, bwj. '83 5-bak, brd.comp. i.z.g.st. Autobedr. P. Smits, Hoofdstr. 214 Hoensbroek.

BMW 728i, bwj. '82, APK 6-'90, i.z.g.st. vr.pr. ƒ 6.950,-. Tel. 045-319328.

Te k. BMW 323i, mooi, goed en snel, bwj.'80, APK tot 8-'90, 15 inch wielen, skirts, BBS spoiler, spec. grille, 4 hfdsteunen, revisiemotor, nw. uitlaat, ƒ 6.950,-. Tel. 04750-26478.

Te k. BMW 728 i, bwj. '83, 1e eig., kl. groenmet. Tel. 04490-22661.

Te k. BMW 320i, bwj. '87, div. extra's, o.a. boordcomp., pr.n.o.t.k. Tel. 045-721163 tot 14.00 uur.

In uitz. st. v. nw. BMW 318i bwj.'84 ƒ 13.750,- BMW onderhoud en extra's, tel. 04490-14427.

BMW 315 type '82. 92.000 km, 1e lak ƒ 3.850,-. Tel. 045-432388.

Te k. BMW 320i, bwj. '84, 4-drs., met. kleur, get. glas, licht met. velgen, 1e eig. ƒ 15.500,-. 04490-35049.

Te k. BMW 518i, bwj.'85, i.g. st., tel. 04407-2318

Alfa

Alfa Romeo GIULIETTA 1600 i.z.g.st. v. onderh. pr.n.o.tk. bwj.6-'83 Te bevr. Vloedsgr. 8 Hoensbroek.

Audi

AUDI 80 CC 1.6 Turbo, diesel, 4-cyl., 4-drs., 5-versn., nieuwe conditie, ƒ 12.900,-. Tel. 045-742-5376.

Te k. AUDI 80, 1,8 E, bwj.'87 verlaagd, kl. goud met., tel. 045-463915.

Austin

Te k. MINI 1100 '77 pr. ƒ 650,-. 04490-12541.

Citroën

CITROEN CX 2.0 RE, wit, bwj. '86, nw. model, ƒ 15.900,-, (onderh. boekje aanw.). Tel. 045-255784.

Te k. CITROEN BX 19 TRD, bwj. '84 m. vele extra's, vr. pr. ƒ 9.900,-. 045-219522.

DYANE 6 bwj.'81 nw. uitl. remmen kopp. APK z. mooi, bl. ƒ 2.500,-. 04490-45836.

Citroen BX Break 16 TRi, jan.'89, wit, 27.000 km., incl. stuurbekr., GTi bekleding, met garantie, pr.n.o.t.k. Tel. 045-225439

Daihatsu

Te k. DAIHATSU Charmant 1600 LE, 5 versn. i.z.g.st., pr.n.o.t.k. 045-461944.

Fiat

Fiat Klankstad
Fiat Panda 34-45 '81 t/m '87; Fiat 127 1050 '85, '86; Uno 45 '83 t/m '88; Uno 60 S Silver '86; Uno Diesel '84; Ritmo '84 t/m '86; Fiat Ritmo 105 TC '82; Fiat Fiorino benz.'87; Fiat Regatta weekend '85; Opel Ascona 1600 S 5-drs. hatchback '81; Opel Kadett 1200 '82; Opel Corsa TR '84; Renault 9 GTL '85; Renault 11 TXE '85; '85; R 5 TL '81; Skoda 120 LS '86/'85; VW Golf diesel '87; Seat Ibiza 1.2 L '85; Volvo 345 DLS '82; Visa 1.1 '85; Lada 1500 S station '83; Ford Escort 1.3 L 3-drs. '85; Ford Fiësta 1.1 '85; Volvo 244 GLE autom. m. schuifd. '80. Diverse goedkope inruilers in voorraad.
Kaalheidersteenweg 185, Kerkrade. Tel. 045-413916.
* Streng gekeurd * 3 maanden BOVAG Garantie
* 9 maanden extra BOVAG Garantie mogelijk voor auto's van max. 4 jaar * 14 dagen omruilgarantie.

BOVAG GARANTIE
Gebruikte Wagens Plus Systeem

Nog enkele showroom klare auto's met 0 km o.a. Fiat Uno, Tipo
10% korting
Fiat Eén brok temperament
Fiat Klankstad Kerkrade
KAALHEIDERSTEENWEG 185. TEL. 045-413916.

Najaarsprijzen
Fiat Tipo 1.4 7-'88 wit

Fiat Uno 45 Fire 7-'87	ƒ 12.900,-
Fiat Uno 45 Van 5-'86	ƒ 7.750,-
Fiat Uno 60 S 5-drs. 1-'86	ƒ 12.500,-
Fiat Ritmo 60 L 5-'87	ƒ 11.900,-
Fiat Ritmo 60 CL 5-'87	ƒ 12.600,-

3 MAANDEN BOVAG-GARANTIE
Bastiaans Autobedrijf Heerlen.
Spoorsingel 50. Tel. 045-724141.

Rij nu - betaal 12 mnd. later!!
of 10% korting

Fiat 127 - 1050 wit	1986
Panda 750 CL wit	1988
Panda 1000 CL rood oktober	1986
Uno 45 3x diverse kleuren vanaf	1986
Uno 45 Super zwart oktober	1987
Uno 60 Super wit	1986
Uno 70 SX 5-drs. rood	1988
Volvo 340 DL blauw	1986

3 maanden 100% Bovaggarantie; afl. beurt; APK!
Fiat Creusen Heerlen.
Spoorsingel 50.
Tel. 045-724140.

Fiat PANDA i.z.g.st., 6e mnd '87, wit, met geel/rode streep (Ook met rek.), plm. 22.000 km., pr. ƒ 7.900,-. Toupsbergstr. 87 A, Kerkrade

Te k. 1e eig. Fiat REGATTA 70 metal.grijs, 66.000 km, aut., juli '87, elke keuring toegest. mooie auto, ƒ 12.000,- vaste pr. Zat. tussen 9.00 en 15.00 u. Zeishof 32 Heerlen.

Te k. FIAT 600 bwj.'73, i.g. st., pr.n.o.t.k. 4 velg. Wolfr. F. Sierra 6 x 14 compl. ƒ 450,-. 045-424469.

Te koop FIAT X 1-9, ƒ 5.750,-. Tel. 045-257491.

FIAT 131, Mirafiori, APK nov.'90, vr.pr. ƒ 750,-, tel. 045-221217.

Te koop Fiat UNO 75 SX IE, digitaal, met katalysator, 5-drs, antracietmet. mrt. '88, 16.000 km, nw.st., veel extra's, pr. ƒ 20.900,-. Tel. 04490-18459.

Te k. FIAT 127, bwj.'79, APK 16-01-'91, pr. ƒ 950,-. 045-218925

Fiat UNO 60 S, bwj. '86, nergens goedkoper! Tel. 04704-3392.

Fiat Ritmo 60 CL nieuw model '87 GLOEDNIEUWE auto ƒ 6.950,-. 04406-14186.

Ford

AUTOMAAT Ford Sierra 2 ltr., 5 drs., bwj.'85, als nieuw Tel. 04492-5034

Te k. Ford GRANADA 2300, bwj. '81, LPG, APK pr. ƒ 2.250,-. Tel. na 13.00 uur 045-319726.

Te k. Ford FIESTA 1.1 CL nw. model '89, 6 mnd. 045-417162.

Te k. Ford TAUNUS 1.6 Bravo bwj.'82, APK tot 1 dec. '90. Tel. 045-423780.

FORD Taunus 1.6 L bwj. '80 ƒ 2.250,-. Tel. 045-211071.

Ford FIESTA 1.1 GL mrt.'83, APK, z. mooi, ƒ 4.950,-. Tel. 045-454087.

Te k. FORD Fiësta 1.1 luxe bwj. eind '79, i.z.g.st., weinig km. ƒ 2.200,-. 04490-22689

Ford SCORPIO 2.0 CL, blauwmetal. met gas onderh. mod. '87, met APK, pr. n.o.t.k. Tel. 045-272878.

Ford FIESTA 1.1 L M-80 APK 11-'90 i.z.g.st. ƒ 2.250,-. 045-319328.

FORD Fiësta festival, nieuwste mod. '82, Ridder str. 9, Landgraaf.

Ford ESCORT 1300 sport 1e lak, type '78, zeer mooi en goed, APK gek., ƒ 1.400,-. 045-230346.

Ford ESCORT L, jul. '85, veel extra's, 59.000 km, ƒ 12.500,-. 045-258090.

Te k. Ford TAUNUS combi 2.3 5-drs. 8-'81, i.z.g.st. ƒ 2.850,-. 045-316940.

Te k. Ford ESCORT 1300 L, t. 81, 3-drs., i.z.g.st. APK 11-'90, pr. ƒ 4.650,-. Tel. 045-323275.

Te k. Ford SIERRA 1800 Laser 5 mnd. '89 veel extra's LPG ƒ 10.750,-. Kissel 46A, Heerlen Tel. 045-723142 b.g.g. 045-317583.

Weg. omst. ESCORT 14 CL 5-drs. 5-bak, m.'88, vaste pr. ƒ 13.900,-. 04490-80867

FORD Sierra 1.6L, stationcar, 11-'85, 1e eig., schadevrij, roodmet., 5-drs., trekh., centr. vergr., 75.000 km., verk. in absolute nw.st., ƒ 11.500,-. 045-423265.

ESCORT 1600 L bwj.'83 RS velg. schuifk.dak spoiler enz. zeer mooi ƒ 6.900,-. Tel. 04490-15431.

Te koop Ford TAUNUS Stationcar 2 ltr., gas, bwj. '80. Industriestr. 13, Kerkrade. Tel. 045-422685.

Te k. 135 PK MOTOR voor ford escort, opgevoerd, 2 dubb. caborateurs, zeer snel ƒ 2.500,-. 045-222947.

Ford GRANADA 2,3 Combi '80 brons LPG onderb. ƒ 3.000,-. 045-222910.

Te k. van 1e eig. wegens koop huis FORD Fiësta Finesse 1100 CL, april '88, met extra gar. april '91, 27.000 km., blauw-grijsmet., i.z.g.st. vr.pr. ƒ 15.500,-. Te bevr. 045-723422.

FORD ESCORT 1300 L, uitgebouwd, bwj. '82, Valkenburgerweg 44, Voerendaal

Honda

I.st.v.nw. HONDA 1.3 Civic bwj.'85 5-bak, striping, velours, van 1e eign. pr. ƒ 9.750,-. Tel. 04490-10165

Zeer mooie CIVIC 1300, bwj. '83, 5-speed, 100% goed, APK '91, ƒ 5.950,-. 04490-13467.

Te k. Honda CIVIC bwj. '79, nwe. banden, nwe. uitlaat, APK 6-'90. 04498-55248.

Automaat Honda CIVIC APK dec.'90, bwj.'79, vr.pr. ƒ 1.250,-. Tel. 04490-19297

Te k. Honda ACCORD bwj. '79, LPG, sportvlgn., APK 11-'90. Te bevr. Kleinstr. 42, Berg en Terblijt.

Te k. HONDA Prelude, zeer mooi, bwj. '80, ƒ 3.975,-. Info: 04750-16522.

Honda Jazz 1.2 Special 3-drs., bwj.'84, kl. rood orig. 60.000 km. in NIEUWSTAAT APK 11-'90, elke keuring toegestaan Vr.pr. ƒ 7.750,-. Tel. 045-458666.

Jeep

MITSUBISHI Montero, type Pajero USA uitv., geel kent., bwj.'87, met veel extra's, o.a.: airco. Autobedrijf van Mil, Sportstr. 10, tel. 045-421787, Kerkrade

Te k. Toyota LANDCRUISER Type BJ42, bwj.'81 i.z. g.st. inr. mog. 043-642866

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Lada

Te k. éénmalige aanbieding: LADA Samara 1300L, bwj. nov. '86, absolute prijs ƒ 6.950,-. Nemen of laten!! Info: 04766-1417.

Te koop LADA 1500 Combi, bwj. '84, i.g.st., APK 11-'90, pr. ƒ 1.800,-. 045-441225.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Mazda

MAZDA 818 stationwagen, eind '76, incl. APK 10-'90, ƒ 1.250,-. Caumerboord 40, Hrl. 045-410972

Te k. MAZDA 323 1.5 GT, bwj.'83, zwartmetall., l.m. velgen, APK gek., vele extra's. Pr. ƒ 7.250,-. 04490-71101, na 17 u. 045-244731

Te k. Mooie MAZDA 323, APK gek., bwj.'80, vr.pr. ƒ 2.250,-. Palmstr. 62, Heerlen

I.z.g.st. zijnde MAZDA 626 GLX, hatchback, 2.0 L Diesel, bwj. '87. Extra's: metaal. radio, DM 12.500,-. Tel. 09-4924541360.

MAZDA 323 Sedan 1,5 GLX bwj.'85, met.grijs, weg. omst., pr. ƒ 10.450,-. Tel. 045-752031.

MAZDA 323 SP 5-gang bwj. '79 APK 12-'90 66.000 km, ƒ 2.250,-. 045-720951.

MAZDA 626 LX 2.0 diesel, sedan, 1e eig. (onderh. boekje aanw.), bwj. '85, ƒ 9.300,-. Tel. 045-255784.

MAZDA bwj.'79, sunroof, trekh. APK dec.'90, ƒ 750,-. Tel. 04492-1886.

MAZDA 323, bwj. '82, 5-drs., metal. groen, z. mooi, incl. trekhaak en radio, vr.pr. ƒ 6.000,-. Tel. 04493-3027.

Mercedes

Jurgen Autocentrum
Mercedes-specialist
DOOR EIGEN IMPORT
Steeds wisselende voorraad nieuwe en demonstrtie-auto's van 190-560 SEL tegen concurrerende prijzen.
Tevens plm. 30 goede gebruikte Mercedessen in voorraad.
Langheckweg 32-40 Kerkrade
(industrieterrein Dentgenbach).
045-452570

Te k. van 1e eigen. MERCEDES L 608 D met koelinst., verl. en verh., o.a. geschikt voor camper, bwj. '78. Leijenaars autocentrale, Rdr Hoenstr. 151, Hoensbroek.

MERCEDES 190 D bwj. '85 wit c.v. w.w. glas radio-cass. 133.000 km ƒ 26.500,- incl. 04750-24296

Te k. MERCEDES 200 D, bwj. '76, met nwe. motor, nw. banden, met enig plaatwerk. Vr.pr. ƒ 2.500,-. Valkenburgerweg 73, Nuth. Tel. 045-244827.

MERCEDES 230 coupe automatic electr. schuifd., bwj. '78, i.z.g.st. vr.pr. ƒ 10.750,-. Beekstr. 11, Schinveld.

MERCEDES 230 autom. i. st.v.nw., met schuifd., sportvlgn. en nwe. banden. Tel. 045-751405.

Te k. VOLVO 360 GLE 2.0 inj., bwj. '84, t.'85, i.pr.st., pr.n.o.t.k. 045-320286.

Metal. zilver MERCEDES Stationcar '83, 300 TD, slechts 70.000 km. Trekh., schuifdak, radio, aut. vergr. ƒ 25.000,-. tel. 04490-43169

Mitsubishi

Te k. weg. bedr.wagen Mitsubishi GALANT 1600 GL, Motor 100%, bwj. eind '78 en LPG-inst. 045-320880.

MITSUBISHI Lancer diesel, '85, 96.000 km., in pr.st. met Bovag-gar. 04746-4354.

Morris

Te k. MINI Innocenti bwj. '82, kl. zilvermet. i.st.v.nw., nwe. banden APK tot 8-'90, pr. ƒ 1.250,-. 045-751496.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Nissan/Datsun

Te koop: voor LIEFHEBBER sportcoupé Datsun Sylvia 180 SX (1800i), gas, veel extra's, APK 11-'90, bwj. '81, vr.pr. ƒ 3.000,-. Inr. mog. Rozestr. 228, Heerlen.

Te k. DATSUN Bluebird bwj. '81, pr.n.o.t.k. Tel. 045-419038.

Proficiat!

35 jaar getrouwd
van harte gefeliciteerd wensen U kinderen en kleinkinderen.

Roswitha
Proficiat met je 21ste
Pap, mam en Bianca

Proficiat
Meëdje
Mam, Pap en Gerdy

Proficiat
Bianca
met je rijbewijs, 1ste keer geslaagd bij autorijschool Van Der Mierden.
Pap en Mam.

Hartelijk Gefeliciteerd
Ilona Jansen
met je 9e verjaardag van pappa, mamma en Rutger. Een fijne dag toegewenst.

Ger profici...
Tot vanavond met de ... Marianne, Mam, Pa... Sonja, Tante Mie, ... Billa, Jos, Fred en ...

Kerstkindj...
Oma Kuipers-Kun... uit Welten. Proficiat m... 80ste verjaardag...

Van kinger en klingel...

Proficiat Est...
Met je 18e verjaar...

Weggebruikers op... Esther krijgt haar 1e... Je Sparfans

Opel

D KADETT 1.6 diesel, stationcar, wit, geel kent., APK 07-'90. Kerkweg 83, Puth 04493-1843

B KADETT, '72, perfect in orde, APK tot nov.'90, ƒ 875,-. 045-324081

Te k. OPEL Kadett 1.3S, bwj. '80, 5-drs., vr.pr. ƒ 2.500,-. 045-229531.

Opel KADETT 1.6 S GT, '86, km.st. 68.000, kl. rood, 100% in orde, vr.pr. ƒ 17.000,-. Te bevr. 18.00-19.00 uur 045-324765.

Opel KADETT 1.6 i LS 3-drs. donkerblauw, juni '88 ƒ 19.500,-. Tel. 045-453085

Automatic Opel KADETT 1.3 i, zwart met., schuifd., sportwielen, mod.'89, km.st. 35.000, i.nw.st., Auto Ekas, Kokelestraat 114, Kerkrade, tel. 045-454763.

Opel KADETT 13 N, bwj.'81, 4 drs., kl. rood. Abdissenlaan 30, Landgraaf

OPEL Rekord 2.3 diesel best '84 ƒ 5.500,- incl. BTW. Tel. 045-211071.

Opel MANTA '79, ƒ 1.750,-. Tel. 045-211071.

Prachtige KADETT 13 S HB '83, zilver RDW 12-'90, km. 63.500 Demstr. 26 H'broek.

Opel ASCONA, 19 S, 4-drs., type '79, APK 12-'90, i.z.g.st. ƒ 1350,-. 045-230346.

Weg. omst. Opel CORSA 1.3, kl. rood, bwj. '87, 3-drs., pr. ƒ 10.750,-. 04493-4064.

Te k. Opel CORSA, GT injection, bwj. '86. Tel. 045-442411.

KADETT, m. '82, lichte schade, vr.pr. ƒ 3.250,-. Tel. 045-324320.

Te k. Opel KADETT City, bwj.'78, goedlopend, ƒ 600,-. 045-227229.

Opel KADETT 1,3 SR, rood, bwj. '81, km 115.000, ƒ 4.900,-. 045-425582.

Te k. Opel KADETT Club '87 4-drs., kl. rood en gasinst. I.nw.st. 04492-2021.

Te k. Opel KADETT 1.3 S-drs. 12S bwj.8-'80 ƒ 2.950,-. tel. 045-453572.

Te k. Opel ASCONA B 2.0, 120 pk., 5 gang, div. extra's, pr.n.o.t.k., tel. 045-721163 tot 14.00 uur.

Opel KADETT HB 1.2 S, bwj. '84, 3-drs., i.z.g.st. GL-vlgn., striping, kl. wit. Tel. 045-311123.

Te k. Opel KADETT bwj.'78, APK 1-5-'90 i.g.st. Insula 52 Heerlen.

KADETT 13 S caravan 7-'81 APK 8-'90 100% in orde pr. ƒ 3.750,-. 045-318619.

Te koop Opel KADETT '87, pr. ƒ 14.900,-. Dr. M.L. Kinglaan 133, Hoensbroek.

Opel KADETT 12 N 3-drs HB bwj.'81 i.st.v.nw. ƒ 3.950,-. 04406-13137.

Opel MANTA B 1.9 bwj. '79 Berlina, orig. uitb., Ronal sportv. 7 X 13 met gar., ƒ 3.250,-. Autobedrijf W. Schoffelen. 04404-1317.

Te k. Opel KADETT, ... goed pr. ƒ 1.500,-. ... trichterstr. 157 Brunss...

Te k. Opel SENATOR ... S. CD uitv., bwj. ... blauwmet., met veel ... bijz. mooie auto, ... ƒ 7.500,-, inr. mog. ... 045-726008.

Te koop Opel REKOR... S t.'79, APK 1-'91, i.z... pr. ƒ 1.350,-. 045-2155...

Te k. Opel ASCONA ... uitgeb. 2.8, 6 cil., ... cess., ƒ 4.500,-. ... na 17.00 uur. 045-2229...

Peugeot

Te k. v. liefhebber ... GEOT 504 SR, 1979, ... st., perf. onderh., ... ƒ 1.950,-. 045-717414...

Te k. PEUGEOT 205 A... bwj. okt.'86, tel. 045-...

Te k. PEUGEOT 505 ... turbo diesel, bwj. '86, ... mooi, ƒ 16.750,-. In: 04... 16522.

Renault

RENAULT 5 Alphine ... bwj. '84, km.st. 83.000, ... st., rood. Tel. 04755-21...

RENAULT 5 bwj. '83, ... wit, extra's, APK 1-'91 ... 045-324942.

RENAULT 25 TS, bwj. ... 1e eig., bl. met., airco, ... cass., vr.pr. ƒ 10.000,-. ... 04750-24296.

Te k. RENAULT 25 TS ... als nieuw ƒ 9.750,-. ... 46A Heerlen. Tel. ... 723142 b.g.g. 045-3175...

Te k. RENAULT 5 TL, ... '80, APK mrt.'90, pr. ƒ 750,-. ... Tel. 045-752716.

RENAULT 5 TL 3-drs. ... model '86, kl. blauwmet. ... part. voor verk.i.st.v.nw... pas gekeurd, ƒ 8750,-. ... 045-225201.

Te k. RENAULT 5TL ... '77, APK tot 9-'90, ... ƒ 1.250,-. 04454-1259.

Skoda

SKODA 130 L, '85, met ... roof en radio, i.z.g.st., ... ƒ 4.500,-. ... Skoda-dealer, Garage ... tral Geleen, Rijksweg-C...

Subaru

Te k. SUBARU mini jum... bwj. '83, z. mooi, ... Steeg 33, Stein.

Suzuki

Te k. Suzuki SWIFT 1... GL bwj. 1987, blauwmet. ... 43.000 km, uitst. staat, ... Willemstraat 82 Hoe... broek. Tel. 045-221569.

Talbot

Te k. Talbot RANCHER ... '81 met LPG-install. APK ... 19-11-'90 ƒ 2.500,-. ... bevr. 04450-1992.

Toyota

Automaat TOYOTA Coro... DL mod. '82 APK 9-'90 ... pr. ƒ 3.750,-. 045-319328.

Voor Piccolo's zie verder pagina 6

oemeens-Heerlense had even contact

'Wij zijn nu vrij, ik kan het niet geloven...'

ERLEN – „Wij zijn vrij. Ik het niet geloven. Viki, ik ben Gisteravond half zeven de in Heerlen wonende Schreuder-Dobrescu na uur proberen telefonisch act met haar ouders in Roenië.

woning in Bacau, ten noorvan Boekarest, ligt aan een tegenover het huis van de iddels gevluchte communishe burgemeester van die d. Door de telefoon klinken de uiden van mensen, die dat bestormen.

televisie laat intussen beelzien van wat zich op dat moent in Boekarest afspeelt. Via telefoon klinken de schoten mitrailleurs door. Want de id is nog niet voorbij, er wordt steeds op betogende burgers hoten door leden van de gene dienst, die nu uniformen het leger hebben aangetrok-

59-jarige vader Dobrescu: is een vreselijke toestand . Chaos en paniek. Het lijkt oorlog. Ik zie op de tv het egere paleis in brand staan. ral schoten. Heel veel winzijn geplunderd en verld."

vertelt dat Ion Iliescu, vooren secretaris van de commutische partij, maar daarna in enade gevallen, nu de leiding de voorlopige regering heeft ergenomen. Hij weet ook te tellen dat Iliescu een schoolnoot is geweest van de Russie leider Gorbatsjov.

weet ook dat generaal Nico-Militaru opdracht heeft gegedat geen enkel vliegtuig cht vertrekken om te verhinen dat Ceausescu kon ontppen.

Bacau, zo blijkt uit het geek waaraan om beurten andefamilieleden deelnemen, is het rustig. Er wordt gedemoneerd door veel mensen, maar is geen politie in de straten. n voor Roemenië onbekend ongekend verschijnsel.

k half uur doet omroeper Duitru Popescu via de tv een rtstochtelijke oproep tot het lk om vooral kalm te blijven. e Roemenen moeten nu verigd zijn, hand in hand. Moeilijtijden zijn achter de rug, maar oeilijke tijden komen ook nog. es is in onze handen. Wij zijn baas en er is niets om bang or te zijn", vertaalt Viki chreuder life de woorden van omroeper.

aar vader vertelt dat er al een ieuwe krant is opgericht, 'Libertatea' (De Vrijheid), die zaterg voor het eerst verschijnt. ichters en schrijvers hebben al de tv artikelen uit die nieuwe rant voorgelezen. „Een krant e weer luistert naar het volk", egt Dobrescu.

ij vertelt dat oudere mensen uilend door de straten hebben elopen. Zij herinneren zich nog e oorlog, maar vooral ook de tijen van voor Ceaucescu.

De verbinding met Bacau is ed. Het gesprek vibreert van emoties die uitgewisseld woren. „Tata (vader), sterkte, suces. Ik bel je morgen weer", zegt Viki.

Bedankt, ik denk dat het nu cht goed wordt met ons alleaal", zijn de laatste woorden uit oemenië.

martin huppertz

'Betogers Albanië in werkkamp'

LGRADO – De autoriteiten in banië hebben betogers die 'tien gen geleden' in de noordwestelijstad Skhodra hebben gedemonreerd, naar werkkampen geuurd. Dit heeft het Joegoslavische gblad Politika Ekspres in Belgragisteren gemeld. Na de betogin-n, die 'met geweld werden onderukt' door de politie, zijn talloze rsonen die hadden betoogd naar rkkampen gezonden, aldus het d.

Politka Ekspres voegde er aan toe t binnen de communistische leing in Tirana fricties waarneemaar zijn. Albanië was met Roemeë het laatste land in Oost-Europa t door stalinistische leiders werd estuurd. Ook de dood van de veten-leider Enver Hodzja op 11 april 1985 leidde niet tot veranderingen. De huidige staats- en partijleider, Ramiz Alia, verklaarde eind novemer nog dat Albanië er niet over piekert de hervormingen in andere Oosteuropese landen na te volgen. De Albanese ambassade in Belgrado heeft het bericht ontkend.

Ouderwetse stalinist die geen kritiek duldde

Nicolae Ceausescu: opkomst en val van een despoot

NICOLAE CEAUSESCU
...een leider die over lijken ging...

Van de redactie buitenland

HEERLEN – De Chinese 'oplossing' die de Roemeense president Nicolae Ceausescu verkoos, mocht niet baten. Met de moed der wanhoop ging de bevolking massaal de straat op, tanks en geweren negerend, om jaren van keiharde en meedogenloze repressie van zich af te schudden. Ceausescu moest zich toen wel gewonnen geven, maar niet nadat honderden, zo niet duizenden Roemenen het leven lieten.

De 'Conducator' (leidsman) was aanvankelijk gezien in het Westen vanwege zijn onafhankelijke buitenlandse politiek. Ceausescu liet zich weinig gelegen liggen aan de 'oekazes' uit Moskou. Maar nadat de hervormer Gorbatsjov zijn intrek in het Kremlin had genomen en heel Oost-Europa om ging, bleef Ceausescu vasthouden aan een onvervalste stalinistische politiek.

Bij een aan grootheidswaanzin grenzende voorliefde voor grote bouwwerken en het herscheppen van hele industrieën en landstreken liet Ceausescu de bevolking jarenlang 's winters letterlijk in de kou zitten. Het enige voordeel daarvan leek dat hij er in slaagde de hele buitenlandse schuld af te lossen.

Ceausescu was van mening dat Moskou niet het unieke machtscentrum van het internationale communisme is. In tegenstelling tot Joegoslavië waar Tito hetzelfde verkondigde, raakte Roemenië niet geïsoleerd in het communistische blok en kon het zijn onafhankelijke politiek jarenlang ongestraft handhaven.

Eigen weg

Ceausescu ging zijn eigen weg en schuwde het niet Moskou openlijk te weerstaan. Hij veroordeelde de inval in Tsjechoslowakije in 1968, knoopte vriendschappelijke banden aan met China op het moment dat de betrekkingen tussen Moskou en Peking op een dieptepunt waren, koesterde goede betrekkingen met Israël, en kritiseerde de Sovjet-invasie van Afghanistan. Op het internationale vlak probeerde de Roemeense leider zich te manifesteren als een gewichtig staatsman, die een bemiddelende rol te spelen had bij de oplossing van grote wereldproblemen.

Zelfs binnen het Warschaupact wist Ceausescu aanvankelijk zijn eisen gehonoreerd te krijgen. Zo blijft de bijdrage van Roemenië aan Warschaupact-oefeningen beperkt tot het zenden van stafofficieren en laat het geen buitenlandse troepen op zijn grondgebied toe. Daarnaast liet de Roemeense leider geen mogelijkheid onbenut om te pleiten voor de opheffing van de militaire blokken, een verlaging van de defensie-uitgaven, en met name het creëren van een kernwapenvrije zone op de Balkan.

Repressief

Op binnenlands terrein bleef de Roemeense leider echter een ouderwets stalinistisch en repressief beleid voeren, met behulp van de geheime dienst de Securitate. Voor kritiek was geen ruimte. Deze starre binnenlandse politiek, ideologisch recht in de leer, is wellicht de reden geweest dat Moskou nooit reden heeft gezien zijn eigenzinnige bondgenoot tot de orde te roepen.

Ceausescu bleek ook niet wars van persoonsverheerlijking. Waar de Sovjetunie tijdens het 20e partijcongres (1956) de 'persoonlijkheidscultus' van Josef Stalin aan de schandpaal nagelde, later gevolgd door de overige Oosteuropese landen, liet Ceausescu zich in de loop der jaren steeds meer afbeelden als een communistische vorst. Op een bepaald moment werden zelfs portretten gepubliceerd waarop de „geliefde zoon van de natie" een scepter in de hand houdt. Geheel in stijl vestigde Ceausescu zich in het voormalige koninklijke paleis in Boekarest.

Naast het bijna ontelbare aantal ambten dat Ceausescu zichzelf toebedeelde, liet hij zijn familie fors meeëten uit de ruif. Zijn vrouw Elena (70) is vice-premier en lid van het Politburo. Zij heeft de naam een harde tante te zijn: Elena heeft – bij afwezigheid van haar man die in Iran was – hoogstwaarschijnlijk opdracht gegeven te schieten op demonstranten in Timisoara, waar de eerste protesten tegen Ceausescu uitbraken.

Zoon Nicu werd al op 35-jarige leeftijd minister van jeugdzaken en kandidaat-lid van het Politburo. Regelmatig was in Roemenië te horen dat Ceausescu Nicu als zijn opvolger in gedachten had, waarmee de eerste communistische dynastie een feit zou zijn geworden. In de hoogste partij-organen kwamen verder Ceausescu's broer Ilie en zijn zwager, Gheorghe Petresu. In totaal kwamen enkele tientallen leden van de 'Ceausescu-clan' in de absolute partij- en regeringstop van Roemenië.

Tijdens het begin van het 'Ceausescu-tijdperk' stortte een van de armste landen van Europa zich in een tomeloze industrialisering, maar de uit de grond gestampte petrochemische industrie, die de motor van de Roemeense economie moest worden, benutte tegen het eind van de jaren '80 nog maar de helft van haar capaciteit wegens een tekort aan grondstoffen.

De Roemeense industrie belandde in een diepe crisis. De buitenlandse schuld liep op tot 25 miljard gulden. Het land, een traditionele voedselexporteur, kampte met grote tekorten aan levensmiddelen. Toch onttrok Ceausescu jarenlang enorme bedragen en mankracht aan de kwakkelende economie om dubieuze prestige-objecten te realiseren, zoals het kanaal tussen de Zwarte Zee en de Donau.

De crisis ging Ceausescu op klassieke wijze te lijf. Hij verkleinde de import en vergrootte de export. De buitenlandse schuld liep inderdaad terug, maar dit ging ten koste van de eigen bevolking. Er stonden weer lange rijen voor levensmiddelenwinkels die nauwelijks iets te bieden hadden en winters lang golden zware beperkingen op energieverbruik. Huizen mochten maar voor een deel en en worden verwarmd, er mocht maar een enkel peertje branden en de Roemeense televisie ging vroeg op de avond uit de lucht. Particulier autoverkeer was verboden.

Nederlagen

Hervormingsgezinde geluiden, zoals die overal in de Oosteuropese broederlanden waren te horen, werd in Roemenië het zwijgen opgelegd. Een rigide centraal-geleide planeconomie was voor Ceausescu het alfa en het omega voor de Roemeense industriële ontwikkeling.

De Roemeense partijleider moest in de afgelopen paar jaren enige harde nederlagen incasseren. Na jaren van onafhankelijke energievoorziening en zelfs export van olieprodukten, moest hij in Moskou 'bedelen' om olieleveranties. Naar verluidde, moest de door de Sovjetunie geleverde olie in harde valuta worden betaald.

De grootste klap was echter dat op een bepaald ogenblik met de bijzondere wensen van Roemenië aangaande de verlenging van het Warschaupact – herziening van de verdragsbepalingen en een verlenging met maximaal tien jaar – geen enkele rekening werd gehouden. Het pact bleef ongewijzigd gelden voor de komende 30 jaar. Ceausescu werd hiermee pijnlijk herinnerd aan de grenzen van zijn 'onafhankelijke' politiek.

Nicolae Ceausescu werd op 26 januari 1918 geboren in het boerendorpje Scornicesti, niet ver van de stad Pitesti. Zijn ouders waren boeren. Na de lagere school sloot hij zich op 14-jarige leeftijd aan bij een communistische groepering. Dit was ten tijde van het bewind van koning Carol, toen alle communistische partijen verboden waren. Wegens zijn politieke activiteit zat de jonge Ceausescu om de haverklap in de gevangenis. Via de ondergrondse beweging kwam hij tijdens gevangenschap in aanraking met de werken van Marx en Lenin.

Bij de nadering van de Sovjet-troepen in 1944 wist Ceausescu met andere communisten te vluchten. Dit was kort voor koning Michaël een staatsgreep uitvoerde en de pro-Duitse regering van Ion Antonescu aan de kant zette. In de periode 1944-1945 was Ceausescu getuige van een stormachtige groei van de communistische beweging van Roemenië.

Ceausescu kreeg een politieke functie in het leger en bracht het aan het eind van de Tweede Wereldoorlog tot brigade-generaal. Via verscheidene coalities groeide de macht van de communisten zodanig dat zij in 1947 de koning afzetten en de republiek uitriepen.

In 1954 haalde partijleider Gheorghiu Dej zijn beschermeling Nicolae Ceausescu in het partijsecretariaat. Binnen één jaar deed hij zijn intrede in het Politburo. In 1965, na de dood van Gheorghiu Dej, werd Ceausescu tot partijleider gekozen, twee jaar later tot voorzitter van de staatsraad, en in 1974 tot president, een functie die speciaal voor hem was gecreëerd.

commentaar

Roemenië

Roemenië is van zijn dictator af. Nicolae Ceausescu, de Nero van de Balkan, is van zijn sokkel getuimeld. Maar de chaos in het land is onvoorstelbaar groot en de prijs die de Roemenen tot dusver al voor de lang verbeide omwenteling hebben betaald, enorm hoog. Gisteravond ging het sterven onverminderd door, aangezien Ceausescu-getrouwe eenheden die zich niet gewonnen wilden geven, er in een soort alles-of-niets-offensief in het wilde weg op los schoten. Boekarest en andere steden in het land boden na het invallen van de duisternis de aanblik van een burgeroorlog.

Heel de wereld is gisteren getuige geweest van een even dramatische als enerverende dag. Die begon al onheilspellend, met berichten uit de Roemeense hoofdstad die herinneringen opriepen aan de gruwelen van Boedapest 1956: schoten, doden, en de 'zelfmoord' van de minister van Defensie, die er welhaast zeker geen was. En dan plotseling trad die spectaculaire kentering op: ontroerende verbroederingsscènes van militairen en burgers.

De brute repressie waaraan Ceausescu zich met ruggesteun van zijn gevreesde Securitate jarenlang schuldig heeft gemaakt, is er de oorzaak van geweest dat het Roemeense volk nooit massaal in opstand is gekomen. Maar onder inwerking van de onstuitbare hervormingsgolf in alle Oosteuropese landen, een ontwikkeling waarvan de geknechte Roemeense bevolking via televisiereportages uit de omringende landen dagelijks uitvoerig kennis van kon nemen en waaruit zij moed putte, zwelde het verzet in steeds sneller tempo aan. Met de etnische Hongaren voorop leverden de Roemenen daarmee op overtuigende wijze het bewijs dat zij moediger waren dan lange tijd voor mogelijk was gehouden. De genocide in Timisoara was de druppel die de emmer deed overlopen.

Bij alle vreugde over de afsluiting van een bizar tijdperk mag inderdaad niet buiten beschouwing blijven dat de uitschakeling van de gehate despoot met het bloed van veel mensen is betaald. In dat opzicht verschilt de ontknoping van het Roemeense drama wezenlijk van de gang van zaken in de DDR en Tsjechoslowakije, waar de revolutie van onderop volslagen vreedzaam verliep.

Het is van het hoogste belang dat Roemenië zo spoedig mogelijk het moordende tumult van dit moment te boven komt en met de restauratie van het land begonnen kan worden. In politieke zin kan straks wellicht snel orde op zaken gesteld worden, maar de economische malaise in het uitgemergelde land is zo omvangrijk, dat de kans op herstel nihil is als het Westen niet royaal te hulp snelt. Gebeurt dit niet, dan is het gevaar voor politieke destabilisatie met een terugval naar nieuwe ongewenste toestanden erg groot. Het is bemoedigend dat de VS, de EG en ook Nederland reeds de bereidheid hebben uitgesproken de helpende hand te bieden.

F.S.

Drinkwater zou vergiftigd zijn

Onduidelijkheid over lot Ceausescu

Vervolg van pagina 1

Over het lot van Ceausescu en zijn vrouw en zoon bestaat nog steeds onzekerheid. Radio en tv meldden eerst dat hij en zijn vrouw Elena per helicopter uit het paleis zouden zijn ontkomen. Ergens op een weg zou tweemaal van auto zijn gewisseld. Kort daarop werd gemeld dat hij was gearresteerd in Tirgoviste, ten noorden van Boekarest. Dat werd weer gevolgd door de mededeling dat de Ceausescu's vanaf het nieuwe vliegveld daar met onbekende bestemming het land hadden verlaten.

Hun zoon Nicu is opgepakt in Sibiu, de stad waar hij een tijd lang plaatselijk partijleider is geweest en waar gisteren ook fel is gevochten. Nicu verscheen op tv aan de armen vastgehouden door een man in uniform en een burger. Zij duwden hem voor de camera zodat duidelijk zichtbaar werd dat de zoon van de 'Conducator' zich niet zonder slag of stoot had overgegeven: zijn linkeroog was gezwollen en zat vol geronnen bloed.

Gisteravond deden in Roemenië geruchten de ronde dat de Veiligheidstroepen in verschillende steden het drinkwater zouden hebben vergiftigd.

Het Comité van Nationale Redding heeft de bevolking opgeroepen niet over te gaan tot plunderingen. Vooral archieven zouden intact moeten worden gelaten.

Sovjetpresident Michail Gorbatsjov heeft zich gisteren, net als vele andere wereldleiders, geschaard achter de Roemeense opstand. Veel koninklijke en andere onderscheidingen die Ceausescu als buitenbeentje in het Oostblok had verzameld, zijn door de uitreikers ervan vervallen verklaard.

De predikant Laszlo Tökes, tegen wiens voorgenomen arrestatie de bevolking van Timisoara in opstand kwam, is nog in leven. Dat is bevestigd door zijn Nederlandse collega J. Cziria na een telefoongesprek met Boekarest. Tökes zou gisteravond een preek houden in Tirgumures. Volgens Cziria zou hij daarbij de wereldgemeenschap oproepen medicijnen te sturen naar Timisoara. De aanwezige voorraden zouden na het bloedbad zijn meegenomen door de gehate veiligheidsdienst Securitate.

De EG heeft kort na de val van het bewind-Ceausescu aan Roemenië noodhulp toegezegd ter waarde van 2,3 miljoen gulden. De Nederlandse regering heeft 500.000 gulden beschikbaar gesteld.

Auto's

Toyota

Te k. Toyota CELICIA liftback 2 Ltr. XT, bwj. 83, APK gek., vr.pr. ƒ 7.500,-. Tel. 045-322754

TOYOTA Starlet bwj. '86, zeer mooi, spotprijs. Tel. 04704-5301.

Volkswagen

Te koop VW GOLF bwj. '78, kl. geel, i.z.g.st., pr. ƒ 1.850,-. Tel. 045-319305.

Te k. automatiek VW GOLF CL eind'81 i.z.g.st. ƒ 4.450,-. 045-453572.

Te k. VW GOLF LS, autom., 5-drs., nieuwe banden, APK tot 12-'90, ƒ 1.100,-. Overslagweg 42, Heerlen.

VW JETTA diesel 5-speed z. mooi, 200% APK bwj. 10-1983 ƒ 7.250,- 045-740915.

VW GOLF 1.3, wit bwj. okt. '86, vr.pr. ƒ 16.400,-. Tel. 045-753149.

VW GOLF 1.3 CL 3-drs. nw. mod. '85 aparte mooie auto is gewoon als nw. pas gekeurd ƒ 9.950,- 043-254462

Te k. mooie GOLF 1.1 Ltr., bwj. '77, APK tot 11-'90, vr. pr. ƒ 1.500,-. 045-224233.

Te k. VW KEVER 1970 uitgeb. i.g.st. Groeneweg 13, Merkelbeek tel. 045-251582

KEVER 1300 '71 ƒ 1.250,-; 1303 i.z.g.st. Passat op gas '79. Alles APK. 04499-3398.

GOLF MX, bwj. '79, APK 4-'90, zeer mooi, ƒ 1.850,-. Tel. 04752-4826.

Te k. GOLF D bwj. '81, i.z.g. st., APK juli '90, ƒ 4.500,-. Tel. 045-741063 b.g.g. 045-713686 tot 20.00 uur.

VW GOLF 1100 bwj.'79 APK jan.'91 1e eign. i.z.g.st. ƒ 2.450,- 045-720951.

Volvo

Te koop VOLVO 340 DL, automaat, '89, lichtblauwmet., weg. ziekte slechts 6.000 km gel., gunstige prijs. Inl. 04490-34411.

Te k. VOLVO 340 DL, bwj. jan. '86, kl. blauw, 40.000 km. Tel. 045-214602.

VOLVO 66 autom. 1,3 GL bwj. '77, i.prima st., APK '90, ƒ 1.000,-. 045-711386.

VOLVO 360 GL inj. bwj. '86, km.st. 35.000, radio, spoiler, t.e.a.b. Tel. 045-457624.

Te k. VOLVO 244 rallyuitv., rollbar, carterbescherming enz. ƒ 1.500,-. 045-222947.

Te k. VOLVO 440 DL kl. donkergrijs km.st. 14.000 Pr. ƒ 23.500,- 04490-52355.

VOLVO 343 L '82 rood i.z.g. st. ƒ 4.500,- 045-420650.

Te k. VOLVO 360, i.g.st., bwj. 1983, tel. vanaf 17.00 uur 045-319305

VOLVO 244 GL '79 type 80 groen LPG ƒ 1.500,- 045-210565.

Te k. van VOLVO werkn. zw., VOLVO GLT inj., 5-drs., schuifd., etc. km. 66.300, bwj. feb. '87. ƒ 18.250,- 04498-54961.

Volvo 240 GL stationcar, bwj. '84, LPG onderbouw, trekhaak en schuifdak, zeer mooi. Inl.: 04750-24296.

Diversen

Seat-Dealer biedt aan

Seat Malaga GLX i	1989
Seat Ibiza Crono	1989
Seat Marbella Red	1989
VW Golf katalysator	1988
Peugeot 505 GR gas	1985
Peugeot 205	1985
Suzuki Swift GL 1300	1985
Opel Rekord diesel	1984
Opel Corsa	1984
Ford Escort 1.6 Amerikaanse uitvoering	1983
BMW 320	1981
Mazda 323 automaat	1978
Jeep CJ 7 hardtop	1983
Jeep CJ 7 softtop	1983

4 X 4 Specialist

Autosport Brouns, Schelsberg 175, Heerlen, 045-725507

Mazda

Auto Leymborgh b.v. Limbricht

Mazda 626 2.0 GLX, sedan, wit, '88; Mazda 626 2.0 LX, sedan, LPG, goud 10-'87; Mazda 626 1.8 LX, sedan, zilver, '88; Mazda 626 2.0 GLX HB, wit blauw, '85, '84; Mazda 626 1.6 GLX HB, zilver, '84; Mazda 626 1.6 LX, coupé, antr. '83; Mazda 323 1.5 GLX, sedan uitv., antr., '87, '86; Mazda 323 1.3 LX, sedan, blauw, '86; Mazda 323 1.5 GLX, HB, orig. uitgebouwd, wit, '86; Mazda 323 1.3 GLX HB, goud, '86; Mazda 323 1.3 HB, VDX uitgebouwd, zilver, '85; Mazda 323 1.5 HB GLX, autom., 5 drs., zilver, '86; Ford Escort 1.1 HB Laser, blauw, '86; VW Golf 1.8 GTi, abs. nw.st., blauw, 12-'87; Mitsubishi Galant 1.6 GL, LPG, in nw.st., goud, '82; Volvo 360 2.0 HB, blauw, '86, ƒ 12.950,-; Toyota Corolla 1.6 HB, wit, '84 Goedkope inruilers: Opel Kadett 12 S., autom., bruin, ƒ 1.750,-; Opel Rekord 2.0 S, goud, 4 drs., ƒ 2.950,-; Citroën 2 CV 6, blauw, puntgaaf, ƒ 1.250,-; Saab 900 GLE, autom., schuifd., stuurbekr., ƒ 2.750,-; Ford Fairmont 4.2 autom., stuurbekr., ƒ 2.950,-; Volvo 343 GL Var., nw. motor, 30.000 km., ƒ 3.750,-.

Occasions met Mazda-kroon garantie.

Bornerweg 2-8. Tel. 04490-15838

First Class Occasions

Allen van 1e eigenaar met grote beurt en Bovag garantie!

Saab 900i 16 klepper antracietmet. als nw. okt.	1986
Rover 213 SE autom. silvermet. als nw. juni	1987
BMW 318i 2-drs. diam.zwartmet. als nw. nov.	1985
BMW 525 E aut. airc. darkblue als nw. okt.	1986
Volvo 760 GLE aut. silvermet. airconditioning electr. ramen als nw.	1984
Volvo 760 GLE turbo silvermet. als nw. okt.	1984
Mercedes 250 D blauwzwartmet. als nw.	1986
Rolls Royce wit als nw.	1967

Amerikaanse wagens

Chevrolet Celebrity darkbluemet. juli	1987
Chevrolet Nomad Van darkbluemet.	1986
Pontiac Fiero SE rood	1986
Buick Electra darkbluemet. zeer luxe	1982
Chevrolet Itasca Camper beige luxe camper	1980

Goedkope inruilwagens

Ford Fairmont coupe	1980
Chevrolet Malibu coupe	1979
Chevrolet Impala - gas	1980
Chevrolet Nova - gas	1978
Landrover	1974

Bedrijfswagens

Volkswagen LT diesel wit absoluut nw.staat	1988
Ford Sierra Van wit	1986

60 Nieuwe Amerikaanse Wagens en Vans in voorraad

American Cars
Groot Haasdal 6
Schimmert
Tel.: 04404-1888

Te koop gevraagd AUTO'S vanaf 1979. Garage Schaepkens. 04405-2896.

Jurgen AUTOVERHUUR. Langheckweg 32-40, Kerkrade. Tel. 045-463333.

Auto Service Gooiker

Apollolaan 154 Heerlen - C. in 't Loon.
Tel. 045-740041/751632. Carwash -apk-garage
wenst alle klanten fijne kerstdagen met een schone auto en ook voor alle reparaties zijn wij tot uw dienst.

auto vaessen

Beitel 19, Heerlen, tel. 045-424010
weg Simpelveld-Kerkrade t/o Peppermill

Eindejaarsshow van goede occasions en onze nieuwe Hyundai's en Skoda's met veel extra's en super kortingen. Beitel 19, Heerlen, tel. 045-424010. (weg Simpelveld-Kerkade tegenover de Peppermill.)

Auto LANDGRAAF biedt aan, kijk en vergelijk: Opel Senator 3.0 i nw. model m. ABS airco. 43.000 km '88; BMW 524 TD aut. met alle acc. kl. groenm. '86; Nissan Sylvia Turbo z. aparte auto blauwm. 34.000 km '87; Daihatsu Charade Van Diesel kl. wit '87; Ford Orion 1.6 Diesel Bravo kl. grijsm. nw. st. '88; Ford Escort 1.4 CL Bravo 25.000 km grijsm. '87; Ford Sierra 2.0 GL 5-drs. kl. wit open dak nw.st. '87; Ford Sierra 2.0 Sport met alle mog. extra's blauwm. '85; Ford Sierra 2.0 GL 5-drs. met LPG kl. wit '84; Mitsubishi Galant GLX nw. model kl. blauwm. '87; Opel Kadett GSI veri. sportv. kl. wit 56.000 km '86; Opel Manta 1.8 S GT kl. goudm. in nw.st. '84; Opel Senator 2.5 E m. boordcomp. 5-versn. enz. '83; Opel Senator 3.0 E aut. m. v. acc. kl. blauwm. '82; Opel Rekord 2.2 I met div. acc. kl. blauw '86; Opel Ascona 1.6 S Hatchback kl. blauw '85; Opel Ascona Diesel 4-drs. kl. groen '83; Opel Kadett 1.3 Sport kl. goudm. z. mooi '83; Opel Rekord 2.0 Stationcar in topcond. kl. wit '81; BMW 318 met div. extra's kl. beige als nw. '83; BMW 525 met LPG kl. groenm. als nw. '81; Subaru 1.3 DL 3-drs. kl. zilver '84; Fiat Ritmo 60 Luxe kl. zilverm. 5-drs. nw.st. '83; Fiat Ritmo 85 Super 5-drs. kl. goudm. als nw. '82; Nissan Sunny 1.3 DX kl. zilver '84; Mazda 626 LX Hatchback kl. blauwm. '84; Mitsubishi Galant Turbo D kl. beige perf. cond. '83; Peugeot 505 GTI aut. met v. acc. blauwm. '84; Peugeot 305 GT met schuifd. stuurb. kl. groenm. '84; Renault 18 GTL type 2 kl. zilverm. mooie auto '82; Renault 5 GTL met div. acc. kl. blauw '81; Skoda 130 L 5-versn. 39.000 km 1e eig. rood '86; Skoda 120 LS div. extra's wit '85; Volvo 340 DL kl. wit '84; VW Golf 1.8 Inj. kl. grijsm. z. v. acc. '87; VW Golf GTI 1.8 zwart '82; VW Jetta C 4-drs. rood als nw. '81; Nissan Sylvia 1.8 Injectie sportv. 5-versn. rood '81. Cabriolets: Talbot Samba Cabriolet 1.5 rood '83. Inruilers: Hyundai Pony GL 5-drs. groenm. '83; Mini Special zwartm. '80; Renault 18 GTL zilverm. '80; Mitsubishi Saporo 2.0 GSR blauwm. '80; Opel Rekord 2.0 Berlina rood '79; Honda Prelude zilverm. '80; Mazda 323 Sport zwartm. '80. Bedrijfswagens: Renault 11 TD Van Diesel gr. kent. rood '84; Renault 4F6 Bestel geel kent. wit '81. Erkend Bovagbedrijf, eigen werkplaats, financ. zonder aanbet. mog., alle keur. toegest., inruil mog., keure uit 12-3 mnd. gar., VVN keur.station, garantie boven ƒ 10.000,-. Kom vrijbl. kijken en vergelijken bij Auto Landgraaf. Het adres voor de betere gebr. auto. Auto Landgraaf, Heerlerbaan 74-76 Heerlen. Tel. 045-424268-424231.

Loven Heerlen B.V. Grandioze Occasionshow Minimale inruilpr. ƒ 1.500,- mits 3 mnd. kenteken op naam. Mazda 626 coupé 2.0 GLX rood '88; Mazda 626 coupé 2.0 GLX '87; Mazda 626 coupé 1.6 GLX '85; Mazda 626 coupé 1.6 LX '83; Mazda 626 2.0 GLX HB '86; Mazda 626 HB 2.0 GLX, LPG, 27-10'87; Mazda 626 HB 1.6 GLX '87; Mazda 626 HB 2.0 GLX '84; Mazda 626 sedan 1.8 GLX '88; Mazda 626 sedan 1.6 DX '83; Mazda 626 HB 2.0 LX diesel '86. HB 1.6 GLX '82; Mazda 323 HB 1.5 GLX '88; Mazda 323 sedan 1.3 LX 2X '86; Mazda 323 sedan 1.3 GLX nw. model 3-10-'85; Mazda 323 sedan 1.3 DX '83; Mazda 323 sedan 1.7 GLX diesel '88; Mazda 323 HB 1.3 LX 3X '86; Mazda 323 HB 1.3 LX 5-drs. '86; Mazda 323 HB 1.5 DX '85; Mazda 323 HB 1.3 DX '83; Mazda 323 HB 1.5 GLX automaat '87; Mazda 323 HB 1.3 LX automaat '86; Mazda 323 1.3 DX automaat '84; Opel Omega 1.8 LS '87; Opel Ascona 1.6 S '84; Opel Kadett 1.3 N '87; Opel Kadett 1.2 S nw. mod. '85; BMW 315 '81; BMW 318 automaat '81; Ford Escort 1.1 CL '86; Ford Escort 1.3 '84; Nissan Bluebird 2.0, 24-6-'88; Nissan Cherry 1.3 GL '86; Peugeot 205 XR '85; Peugeot 405 SR 1.6 met schuifdak '88; Volvo 340 L '82. Verder een ruime keuze uit vele inruilers. Volop keuze. Garage Loven Heerlen B.V. Palemigerboord 401, Heerlen. Tel. 045-722451.

Super Kerst- en Nieuwjaanb.: 10 auto's v. 9.00-16.00 uur. 's Maandags gesloten. Alle auto's zijn APK gek. Tussen Kerst en Nieuwjaar donderdag t/m zaterdag geopend. Info: 04766-1417.

Wij geven het MEESTE voor uw auto! U belt, wij komen! 045-422610, ook 's avonds.

Gottgens Sittard

Haspelsestr. 20
Tel. 04490-16565

Citroën Visa 11 RE '85; Fiat Uno 60 S '86; Ford Escort '87; Ford Fiesta 1.1 L '83; Honda Civic 1.4 GL '88; Lada 2105 '88; Mazda 323 Diesel '87; Peugeot 205 XR '86; Peugeot 309 XR '87; Suzuki Swift '89; Toyota Corolla 4-drs '87; Toyota Starlet '87; Volvo 340 GL '85

Uiteraard hebben wij een ruime keuze in ons eigen merk.

GÖTTGENS SITTARD

Citroën

AX 11 RE '87
Visa II RE '85/'86/'87
BX 14 div.'83
BX 16 RS '87

Zuinig

2 CV 6 '83/'85
BX 19 TRD '85
BX 14 E LPG '86
BX 16 TRS LPG '85
Austin Metro 1.3 '88
Mini 1000 E mager '85
Peugeot 309 GRD '87

Exclusief

Ford Scorpio 2.0 GL '87
Volvo 240 combi '87

Sportief

Fiat Uno 75I E '88
Ford Capri 2.0S 6-cil. '79
Ford Mustang Fast B '79
Renault 11 GTX 1.7 '84
Peugeot 205 GT '84

Goedkoop

Renault 4 '82
Mazda 323 '81
Lada 1.2S '83

Citroën van Roosmalen

Wilhelminasingel 58-62
Maastricht. Tel. 043-215154

Autobr. E CUSTERS verlengde Lindelaan 23, Oirsbeek. Tel. 04492-5261. Golf 1.6 GLS cabriolet bwj. '79; Ford Scorpio 2.0 GL LPG t. '86; Opel Kadett 13 S, t.'82, sportv., ƒ 5.900,-; Mitsubishi Saporro 2 L GSR, t.'82, sportv., ƒ 6.500,-; Golf Sprinter t.'80, ƒ 3.500,-; Renault 5 Parisienne t.'83, ƒ 5.200,-; VW Passat station diesel. t.'80, ƒ 3.500,-; Opel Ascona 19 S, '78, autom., ƒ 1.400,-; Mazda 121 coupé bwj. '77 i. z.g.st. voor liefhebber ƒ 2.100,-; Fiat 132 LPG in nw st.ƒ 3.400,-Rover 2000 S t. '84 nw. st. koopje ƒ 4.500,-; Opel Kadett 13 N HB sportv. t.'81 i.z.g.st. ƒ 5.900,-; Mazda 323 GT '82, ƒ 6.400,-; Rover 2300 S, t. nw mod. ƒ 6.900,-Opel Manta 2 L GTE, HB, t. '80, in nw.st., ƒ 6.500,-; Ford Taunus 2 Ltr L '82, schuifd., sportv., ƒ 4.900,-; Opel Manta 2 L SR, HB, t. '80, ƒ 3.500,-; Opel Ascona 19 S, t.'82, LPG, ƒ 3.500,-; Opel Kadett 12 S 5-drs. t.'81 ƒ 3.500,-; Mitsubishi Colt GLX t.'82, 5-drs. ƒ 4.500,-; Volvo 343 DL t. '79, sportv. ƒ 1.900,-; Opel Kadett bwj. '81, ƒ 4.900,-. Talbot Horizon autom., '82, ƒ 2.900,-; Volvo 244 GLE t. '81, LPG ƒ 5.500,-; Hyundai Pony '83 ƒ 2.900,-; Mazda 323 t. '82 ƒ 4.900,-; Mitsubishi Celeste t. '80 ƒ 2.900,-; Opel Rekord 2 ltr. t. '82 ƒ 3.500,-; Talbot Solara 1.6 SX t.'82 ƒ 2.900,-; Mitsubishi Saporro 2 L GL, t. '82, ƒ 6.500,-; Pontiac Sunbird t. '81, ƒ 5.900,-; Datsun Violet 5 bak, t. '82, ƒ 2.700,-; Opel Kadett station 13 S, 5 drs., ƒ 4.900,-; Lada Jeep bwj '79 uitg. ƒ 3.500,-; Simca bestel '82, ƒ 2.900,-; Opel Ascona '79, ƒ 2.700,-; 2x Ford Taunus '79, '80 v.a. ƒ 1.700,-; Mazda 626 t.'80, ƒ 2.900,-; Suzuki busje t.'84 ƒ 2.900,-; Alfa Sud t.'79, ƒ 1.400,-. Diverse goedkope inruilers, alle auto's met nieuw APK. Geopend van ma t/m vrij 10-19 uur. Zat. tot 17 uur. Infin. gar. mog.

Einde jaars-opruiming, moet weg koopjes, Opel Kadett 3 S bruinmet. trekh. ƒ 3.950,-. Volvo 244 GL, 4 drs., LPG., trekh. '84, ƒ 8.750,-. Ford Sierra 1.6 L, grijs met. LPG, centr. vergr. 12-'86 ƒ 13.750,-. Ford Transit bestel-bus m. ruiten, nw. mod. '87, ƒ 14.500,-. Ford Sierra 2.0 L stationcar 5 drs., centr. vergr. '86, ƒ 13.900,-. Alle wagens verk. splinternieuw, inr., financ., garantie. Garage VIJGEN, Oranjeplein 16, Simpelveld. Tel. 045-441463.

Te k. Ford Escort RS turbo '87 veel extra's; Ford Escort XR 3 i '84; Ford Escort 1600 5-drs. zwart '85; Opel Kadett 2.0 GSI geheel uitgeb. '87; Opel Kadett 1.3 S '84 in nw. st. 3-drs.; Fiat Ritmo cabriolet '85 iets apart; VW Golf GTI 16 klepper '88 veel extra's; VW Golf cabriolet '85 wit. Inr. en financ. mog. 3 mnd. of 10.000 km garantie. P. JANSSEN Automobielbedrijf, Europaweg 304 Zuid Landgraaf. Tel. 045-324498

Autohandel F.v. OPHUIZEN biedt aan: Opel Kadett 16 S Sedan LPG '87; Toyota Tercel '84; Mitsubishi Galant GLX 2.3 T.D.'83; VW Passat CL D. 5-bak, '82; Volvo 345 GL 5-bak '82; Volvo 343 DLS 2.0 t. '82; Mitsubishi Saporro '80; Volvo 343 GLS aut. in nw.st. '80; Opel Ascona 20 S aut. t. '80; VW Kever, in nw. st. '74; VW Golf '81; Ford Fiësta 1300 S i.z.g.st. '78; Citroën GSA '82 VW Jetta LPG i.z.g.st. '81; Datsun 120A F2 coupé '78; Opel Kadett 1200 S '81; Ford Fiësta 1100 L Bravo '81; Datsun Cherry '80; VW Polo '79 i.z.g.st. Triumph acclaim HLS '83; Audi 80 1e eig. '80; A Manta GTE, i.z.g. st. voor liefhebber; Opel Ascona 1.9 '80 ƒ 1.000,-. Inkoop, verkoop, financiering. Diverse inruilers. Akerstr. N. 52C, Hoensbroek. Tel. 045-224425. Geop. van 10.00-19.00 u. Zat. 10.00-17.00 u.

VW Golf 1600 CL wit 30.000 km '87; Opel Kadett 1600 wit '83; Volvo 340 wit '84 en '85; BMW 518 blauw '83; Honda Civic geel '79; Citroen BX 19 TRD zwart schuifdak 12.000 km '88; BX Turbo diesel grijs 4.000 km '89; BX TRD zilver '85; BX 16 TRI wit '88; BX 16 TRS blauw '85; BX 16 TRS rood met gas '85; BX GT zilver '86; BX GT goudmet. '85; BX 14 basis grijs '89; BX 14 RE zwart '88; BX Leader zilver '86; AX Diesel 5-drs. 8.000 km '89; CX TRD Diesel zilver '86; CX 20 RE wit '86. May CRUTZEN, Hunsstraat 33, Ubachsberg. 045-752121.

Ford SIERRA 1,6 Laser combi '85 1e eig. rood ƒ 12.750,-; Ford Sierra 1.6 L '83 antraciet ƒ 6.950,-; Saab 900 Sedan '86 1e eig. grijs LPG ƒ 14.500,-; BMW 525 E '85 1e eig. bronzit ƒ 13.500,-; BMW 520i '82 grijs LPG ƒ 8.000,-; BMW 316 antr. '82 zwart ƒ 6.750,-; Lada Samara '86 beige 40.000 km ƒ 6.500,-; Lada 2105 '86 1e eig. wit LPG 50.000 km ƒ 5.000,-; Alfa Sprint 1.5 QV '85 zwart ƒ 8.500,-; Mercedes 280 S aut. '84 blauw veel acc. ƒ 22.500,-; Mitsubishi Galant Turbo D '86 1e eig. wit ƒ 13.500,-; Citroen Visa 14 TRS '86 1e eig. blauw ƒ 8.750,-; Mini Metro Surf dec.'85 1e eig. 40.000 km ƒ 5.750,-; Opel Manta 2.0 '80 compl. uitgebouwd ƒ 4.500,-; Mitsubishi Galant 2.0 Combi '84 beige ƒ 6.250,-; Renault 25 GTS '85 wit schuifd., ƒ 11.500,-; VW Santana Turbo D '83 blauw ƒ 8.250,- 04492-3234

Nu einde JAARSPRIJZEN ƒ 500,- tot ƒ 1.000,- korting o.a. 4 X Opel Kadett C; 2 X Ford Capri; Opel Ascona 2.0 E automaat; Ford Fiësta '83 v.p.; Fiat Panda 45 '81 van ƒ 2.750,- nu ƒ 2.250,-. Manta A GTE. 04404-1317.

SUZUKI 1.3 GL autom. bwj. '89; BMW 318 i bwj. '82; Kadett 1,3 Berlina bwj. '80; Passat 5-drs. D, bwj. '80. Tel. 045-453487 of 315226.

1000% zijn onze auto's en 100% is genoeg!!! Auto van de week: Audi 200 Turbo Quattro alle extra's duurste uitv. '85. Ford Escort 1300L wit zeer compl. '83; Volvo 360 GL excl. auto '86; Honda Civic 1.4 GL PS '86 16 klepper als nw. grijsmet. '88; Toyota Starlet 1.0 XL S6 12 klepper rood '87; Renault 5 GT Turbo excl. auto wit '86; Renault 5 TL blauwmet. '85; VW Golf C 1.3 met extra's rood '84; Opel Kadett HB 1.3 S GT rood km.st. 57.214, 11-'85; Opel Corsa 1.2 S Combi blauwmet. '83; Talbot L blauw '81; Citroen Visa Leader S6 als nw. '86; Citroen GSA special '83; Honda Civic 3-drs. luxe autom. '82; Opel Corsa 1.2 LS groenmet. zeer mooi '85; Opel Kadett 1.2 SC 4-drs. grijsmet. '87; Opel Ascona 16S groenmet. 2-drs. '84; Opel Rekord 2.0 N blauw '79; Opel Rekord 1.8 S met extra's groenmet. '83; Toyota Supra Targa 3.0l 24 klepper alle extra's wit nw. model bwj. eind '86; Honda Prelude 2.0 EX km.st. 9.300 als nw. wit 7 juli '88; BMW 316 beige z. mooi '81; Ford Escort 1.3 Laser wit '86; Lada 2107 1.6 GL 5-bak wit '86; Lada 2105 1.5 GL '85; Lada 1500 S met gas '80; Peugeot 205 XE spec. uitv. wit '86; Renault 5 TL blauwmet. '85; VW Polo C blauw spec. aanb. '84. Div. spec. aanbiedingen op goedkope inruilers. Bovag garantie, 1e eigen garantie 6, 12 mnd. Financ. tot 100%. Wij zijn ook uw adres voor algeheel auto-onderhoud. APK ƒ 50,-, zonder afspraak klaar terwijl u wacht. Donderdag koopavond. Auto-en APK centrum KEULARTZ BV, Locht 42-B3, Kerkrade. Tel. 045-419905.

SUZUKI Minibus '82 ƒ 3.000,-; Opel Manta CC '79 ƒ 2.750,-; Volvo 365 '82 ƒ 5.250,-; Volvo 343 '82 ƒ 4.500,-; Volvo 343 aut.'82 ƒ 4.750,-; volvo 240 '79 ƒ 1.250,-; Audi 100 GL 5E '82 ƒ 5.500,-; Opel Kadett 1,3 '80 ƒ 3.500,-; Chevrolet Malibu '80 ƒ 3.000,-; Opel Kadett 1,6 D '83 ƒ 6.750,-. Oirsbekerweg 27, Oirsbeek, 04492-3582.

KOOPJES te koop: Alfetta 2 ltr. automaat '80 ƒ 2.900,-; Ford Fiësta '79 ƒ 1.775,-; Peugeot 305 GL '79 ƒ 1.850,-; Zastava 1100 '83 ƒ 2.350,-; Peugeot 305 GLD '82 ƒ 3.450,-; Peugeot 305 GL '82 ƒ 1.750,-; Datsun Cherry '79 ƒ 1.725,-; Alle auto's APK gekeurd. Dag. geopend van 10.00-17.00 uur. Zaterdag v. 9-00-16.00 uur. 's Maandags gesloten. Tussen Kerst en Nieuwjaar donderdag t/m zaterdag geopend. Info: 04766-1417.

Te k. uit de liefhebbershoek: TOYOTA Celica ST kleur wit i.z.g.st. ƒ 3.750,-; Vauxhall Firenza coupé i.z.g.st. ƒ 4.950,-; Fiat 128 Rally '76 ƒ 1.975,-. Auto's zijn APK GEKEURD. Dagelijks geopend van 10.00-17.00 uur. Zaterdag v. 9.00-16.00 uur. 's Maandags gesloten. Tussen kerst en nieuwjaar donderdag t/m zaterdag geopend. Info: 04766-1417.

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Scharnerweg 3, Maastricht. 043-634978.

Te k. GEVRAAGD auto's en bedrijfsauto's, schade of defect geen bezwaar, ook sloop. Tel. 045-720200

Bedrijfswagens

Fiat Ducato Diesel 1.0 11-'86	ƒ 12.750,-
Fiat Ducato G.V. Diesel 1.4 7-'87	ƒ 12.750,-
Nissan Urvan D. 9-pers. bus 2-'85	ƒ 8.400,-

Prijzen excl. 18½% BTW

Bastiaans Autobedrijf Heerlen.

Spoorsingel 50. Tel. 045-724141.

Bedrijfsauto's

Zowel open, gesloten, meubel en klepper. Mercedes 207 D; Mercedes 307 D; Mercedes 407 D; Mercedes 508 D; Mercedes 608 D; Mercedes 809 D; Mercedes 813 D; Mercedes 814 D; Mercedes 1417 D; VW LT 35 D; VW LT 40 D; VW LT 45 D; VW Caddy Diesel '85.

W. Feyts Auto's

Vaesrade 61, Vaesrade. Tel. 045-243317.

Auto onderdelen en accessoires

Decembermaand - Kerpmaand

Grandioze BLAUPUNKT show
Demonstratie van het COMPLETE
BLAUPUNKT AUTO-HIFI programma.
Profiteer ook deze maand van onze speciale aanbiedingen
TOPKWALITEITS-produkten verkrijgbaar bij

KERP B.V.

In de Cramer 31, Heerlen.
Tel. 045-716951.

Aanhangwagens

AANHANGWAGENS. Opreij Kruisberg 50 Meerssen. Tel. 043-643500 Open: alle namiddagen.

Te k. SNACKVERKOOP-AANHANGWAGEN 6 mtr., merk Fischer, incl. alle apparatuur, ƒ 25.000,-. Tel. 045-228888 of 210824.

AANHANGWAGENS en alle losse onderdelen. Jo Knops, Rijksweg-Zuid 195, Sittard. Tel. 04490-12718.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Motoren en scooters

Grote verbouwingsuitverkoop

tussen Kerst en Nieuwjaar.
20% tot 50% korting op kleding en helmen.
Tevens aanbieding in nieuwe en gebruikte motoren.
Keuze uit plusm. 125 stuks. Gratis frisdrank en koffie.

Motorcentrum Vos,

Edisonweg 7, Echt. Tel. 04754-85300.

HONDA 250 Cross Water vr.pr. ƒ 800,-. tel. 04405-3453 na 18 u. 04406-14603.

Premier CROSSHELMEN vanaf ƒ 449,-, crossbroek vanaf ƒ 199,-. Salden Racing Center, Limbricht.

Te k. gevraagd KAWASAKI 900 of 1000 oud model. Tel. 04459-2429.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

(Brom)fietsen

MOUNTAINBIKE Wheeldiscs "Revolver" nu van ƒ 89,95 voor ƒ 39,95. Tweewielerspecialist Math. Salden Limbricht.

Te k. FANTIC nw. mod. Parijs-Dakar mod. schijfrem voor en achter, waterkoel. 4.750 km. Weg. omst. Trichterweg 125 Brunssum.

De nieuwe FANTIC oasis 50.2 blauw, Aprillia red rose, Honda NSR, MTX-SH, Yamaha DTR uit voorraad leverbaar, nu v.a. ƒ 132,- per maand. Kom naar onze kerstshow! Bromfietsspecialist Math. Salden Limbricht.

Te koop gevraagd 2e hands brom. automaten; 1990 ATB modellen op voorraad leverbaar, finan. mog. v.a. ƒ 40,- per mnd. Veel keus in VUURWERK. Rens Janssen, Ganzeweide 54-56 Heerlen. Tel. 045-211486

PUCH Maxi S, goud/zwart, met sterwielen, '87, ƒ 850,-, Röntgenstr. 5, Schaesberg tel. 045-314268.

Te k. RACEFIETS mt. 56, ƒ 525,-. Tel. 045-420380.

Te k. Maxi PUCH sterwielen vr.pr. ƒ 650,-. Mgr. Lemmensstr. 36, Nieuwenhagen

DAMESBROMMER en verz. en helm, als nw. ƒ 375,-. Spoordijkstr. 78, Hoensbroek. Tel. 045-214964.

Te k. VESPA Ciao '85 met sterw., en div. onderd., vr.pr. ƒ 400,-. Tel. 045-242160.

Zonwering

Te koop

rolluiken, zonneschermen, kunststof ramen en deuren.

Tegen gunstige prijzen, bel voor gratis opmeten en prijsopgave, 7 dagen per week.

Firma Dema 045-226002
b.g.g. 226055.

Kontakten/Klubs

Babbellijn

's Nachts alleen voor volwassenen 50 ct. p.m.

06-320.330.03

Sex Box 06-320.323.06

De heetste PARTY BOX, talk. prod. 50 ct p/m

06-gaycafe limburg 06-320.327.55

In het 06-gaycafe leer je nieuwe vrienden kennen die niet ver weg kunnen wonen. 50 ct p/m

'n Spannende ontmoeting op lijn 13. 50 c/m

Eroslijn: 06-320.321.22

Grote Silvester-Party 31 December Villa Liberta

voor paren en alleenstaanden van 21.00 uur tot ??. Op vrijdag steeds open voor paren en alleenst. Za. uitsl. paren. Maaseikerweg 24 Susteren. 04499-4928. Za. 30 dec. gesloten.

Diana Escort

045-215113/226565

Nieuw! Gay only. Nieuw! 50 ct p/m

Freddy klapt uit de broek. 06-320.327.98
Avonturen van Lieve Jongens. 06-320.321.40

Privéhuis Michelle

en de meisjes

wensen iedereen een zalig kerstfeest en een gelukkig nieuwjaar
2e kerstdag geopend van 12 tot 24 uur

045-228481/045-229680

Prettige Kerstdagen.

toegewenst door onze hete rondborstige Operators, en als het niet lukt onder de Kerstboom, bel dan voor Uw Sex-droom.

Sexplosie-Box 06-320.320.42

Warme belevenissen van het stellen 06-320.321.29
De lekkerste meiden gaan uit hun broek 06-320.321.41
De avonturen van Call-girl Madeleine 06-320.331.22

Box (S)Extreem 06-320.320.43

Club Pin Up

Leuke meisjes en excl. service Pr. Hendrikln. 312 Brunssum. Tel. 045-272929.

Party-Line

06-320.330.10

TELEFONEREN MET Z'N TIENEN TEGELIJK! 50 ct p/m
Party-line Amsterdam en omgeving.........06-320.330.20
Party-line Den Haag en omgeving...........06-320.330.30

Homobox 06-320.325.50

WILDVREEMDE JONGENS DOEN 'T MET ELKAAR
50 ct p/m

Rijpe Greet 40 plus

pakt je live 50 cpm 06
320.322.27

Topsex

De lekkerste; 50 cpm 06
320.325.25

Club La Ferme

Lemmensstr. 73, Ingber/Gulpen. Tel. 04450-3290. Dag. geop. v. 11.00-2.00 u. Ook Zat. en Zond. Rijksweg Maastr.-Vaals, plusm. 500m. achter de kruising Noorbeek, 1e str. links, na 100m. rechtsaf naar boerderij. Mooie meisjes aanw.

SM Maniac

2 strenge, hete meesteressen. Lesbische SM-sex. 06-320.324.12. 50 c/m.

Bel de ondeugendste

Lolbox

voor gezellige afspraakjes!
06-320.330.04 - 50 ct p/m

BIANCA IS TERUG!! 06-

320.320.91

De beste in Nederland 50cm

Gay Box

Rotterdam beter een hete buur dan een verre vriend 06-320.328.22 - 50 ct/pm

06-Sex

Betty
Hallo lieve beer
06-320.320.06
...
Annetje
Alles kits achter de rits?
06-320.320.07
...
Amanda
terug
06-320.320.08
...
LIVE-LIVE-LIVE

Sex relax box

praat mee over sex
06-320.324.06
add.prod. 50 ct p/m

S.M. Box

06-320.330.70
Talk. prod. 50 ct p/m

Nimf Linda?

ALLE GAATJES GEVULD
VERNIEUWD 50 ct p/m 06-
320.320.14

LIVE-LIVE-LIVE 50 ct p/m

Sex-Box

06-320.325.06

! Grieks !
Marcha, 50 ct p/m 06-
320.325.55

Sexlijn 10

Lieve Sonja
06-320.320.10
Evelientje durft!
06-320.321.10
Met z'n allen?
06-320.323.10
Mooiste meisje
06-320.320.50
LIVE SEX BOX
06-320.325.30
50 ct p/m

Video-sex-club

Frimousses. Open dag v. 11-2 uur. Zond. v. 14-2 uur. Kl. Gracht 10, Maastricht.

Top S&M

meesteressegend 50cm 06
320.331.13

hardlesbi

rijpe triosex 50 cpm 06-
320.323.24

Rijpe buurvrouw

heet in aktie! 50 cpm 06
320.331.23

De Jachthut

Haanrade-K'rade. Grensstr. 23. Elke, Regina, Lydia, Heike, Areane, Anne. Ma.-zo. v. 20-04 u. 045-463943. 24, 25 en 31-12 gesloten!!

Joyce

Privé en Escort ma.-zat. va. 11-24 u. met 3 sexy meisjes 045-411766. Tev. meisjes gevr.

Nieuw

Marianne, Christine, Angelique, Elly, Gaby "Cinderella". Oude Rijksweg Nrd. 56, Susteren, naast tennishal.

Gezellige dames

charmant, discreet, bezoeken u thuis of in hotel. Tel. 045-311895.

Prive en escort

045-720916

Chick Contactlijn

kijk in 't blad naar de contactadvertenties om te zien naar wie je luister!
320.330.63

Lady Domina

streng, bizar 50 c
320.324.

De Nation

B.Z.S.-lijn. Alle fee
gepend. Bel: 013

Bel je eig Provinciel

BABBEL, KLETS,
RODDEL

bel voor lin

06-320.330
Viditel pag. 611 -

Hardse

320*325
uitdagend 50 c

Jannek

320*324
18 jaar, 06- 50c

Rijpe Vrouwe

320*323*45
Ervaren tante 50 c

Waar???

Voor o.a. die
heerlijke erotisc
thaise bodymassag
door lieve, mooie
meisjes. Bubble
Maaseikerweg
(A2 afslag Maaseik
Susteren, 350 mtr
linkerzijde). Ma.do
tot 24 uur, vr. tot
04499-4346.

Erotel 06

De eerste en de be
320.320.
50 cpm

St. Tropez

ouderwets gezellig
dag geopend 21-
Putstraat 40 Sitta

Sex Sp

Luister en k
wat zes he
meiden met
kunnen do
* * *
Of ....geef je blo
aan onze sexspeci
van haar kun je
wat leren
0,50 p.m. 06-
320.323.6

Een jongen die van bo
houdt, krijgt zijn zin
geniet van zijn boe

Homo

06-320.326.91 (50 c

Club 2000

is geopend: Kerstavond
14 tot 20 u. en 2e Kers
van 11 tot 24 u. Rijk
Nrd. 22, Geleen

Zoek je een lekkere
Sex contactl
06-320.320.33 - 50
Direkt sex-contact
Live afspreek
06-320.320.55 - 50 c
Nu is het tijd voor
Sexcontact
06-320.321.44 - 50
Homokontakt
Jongens zoeken jon
06-320.325.01 - 50
Heb je zin in sex?
de afspraken
06-320.325.80 - 50
Zoek je 'n ondeugende
Hetevrouwen
06-320.326.33 - 50
Als je vreemd wil g
Tippelbox
06-320.326.66 - 50 c
Leuke meiden belle
de Flirtbox
06-320.330.01 - 50
Tippellijn
voor jonge meisjes
06-320.330.66 - 50 c
Flirt-cafe:
Meiden versieren!!
06-320.330.77 - 50 c
Natasja biedt het me
3 mannen
Keukensex
06-320.327.77 - 50 c
Meisjes spelen met e
06-320.328.8
50 ct p/m
Liefdeslijn
de box voor mooie m
06-320.329.99 - 50 c
Katja, Brigit en Stella
wensen u prettige
feestdagen
Tel. 045-423608
Bel zelf met Lenie. Elke
ook weekend (50 cp
06-320.324.9
Natacha-Lilij
af 10 uur ook zat. en
Meisje gevr. 045-7217

Voor Piccolo's zie verder pagina 8

Elf nieuwe ministers betraden zes weken geleden een onbekend departement. Ze vormen het gezicht van het kabinet-Lubbers-III, dat dit najaar onverwacht snel en makkelijk tot stand kwam. Na jarenlange animositeit vonden christen-democraten en socialisten elkaar zonder mankeren in een regeerakkoord. De man die de onderhandelingen leidde, informateur en formateur drs Ruud F.M. Lubbers, is weer minister-president.

In een van zijn eerste interviews sinds het aantreden van de nieuwe ploeg geef hij zijn visie op de snelle ontwikkelingen in Europa: „Het gaat erom: hoe behouden wij de Duitsers als Europeaan. Dat is een hele opgave". En hij inventariseert de bedreigingen voor de rooms-rode coalitie: „Ik kan toch niet anders dan naar waarheid stellen dat ik op het ogenblik geen conflictpunten zie. Ik zie ze niet".

Lubbers positief over toekomst van kabinet en Europa

'Duitsers wenden zich niet af van de EG'

an onze correspondenten

HAAG – De ontwikkeen in Midden- en Oostopa hebben de eerste weken van het derde ka-t-Lubbers sterk bed. „De versnelling van iscussie over de samenking tussen de twee se staten, over de EG de ontwapeningsbesprezen in Wenen heeft een te klankkleur aan het tieke bedrijf gegeven. legt niet alleen een ot beslag op de beschik- tijd, maar werpt ook ander beeld op de natio- politiek. De eigen be-sbeslissingen krijgen lager reliëf. Hoe belang- ook de huisbrandolie en gasprijs zijn, het heeft iets minder profiel dan Polen die in de kou zit-".

start van de nieuwe minisploeg herinnert Lubbers zich 'plezierig', geheel in lijn met stemming van welwillend- die tussen CDA en PvdA is oeid tijdens de onderhandeen over het regeerakkoord. het inwerken van de nieuwe isters bemoeit de premier nauwelijks, evenmin als hij bekommert om de soms op-elijke uitspraken die ze tot oe in de media hebben ge-.

heb de instelling dat ik be-baar ben voor overleg over dossier, maar de ministers ten hun eigen weg vinden. eb niet het gevoel dat de start melig is geweest en dat de isters in de publiciteit kisseen. Ritzen over Engels als taal op de universiteiten, Al over de tachograaf, wat is nou helemaal? Laten we nu denken dat dàt het politiek rijf is. Het zijn losse opmeren die wel krantekoppen opren, maar in die kranten dt later weer de vis verpakt". is een merkwaardige uitverng in de publiciteit: als je nieuw woord laat vallen gaan ballonnen de lucht in. Misen dat de nieuwe bewindsliedat vakmatig nog niet heleherkennen. U kent mijn opng, ik heb geen zin om bene- te zijn als een minister wat wat niet helemaal is doorgeat. Dat wijst zich wel, er moet ge ruimte zijn. En ach, de Eer-Kamer die geen tijd vindt om aantal wetsontwerpen te beelen, daar moeten we geen ma van maken. We zien wel de totaaloogst wordt".

ico's

omschrijft zichzelf als 'positi-,en legt een enorm optimisme de dag. De nieuwe coalitie christen-democraten en soisten kan niet kapot, lijkt het . Minister-president Lubbers niet benauwd voor inhoudelijof politieke obstakels: de risi- die de coalitie bedreigen valte overzien.

acht het een voordeel dat er nieuwe frisse ploeg is. Het is voorspelbaar of zich dat alleal goed ontwikkelt, maar ik d de kansen groter dan de rio's. De bedreigingen voor dit binet zijn de keerzijden van de dagingen. In enigszins willeurige volgorde: ten eerste dat groei van welvaart, het herstel tot grote hoogte geslaagd is, de CAO's te zeer vertaald rdt in inkomensverhogingen. makkelijke weg, in plaats van sen te geven aan mensen die nder gekwalificeerd zijn. Dat nkt moraliserend, maar het is objectief Nederlands proeem dat voor elk kabinet geldt: rden we al of niet slachtoffer ons eigen succes".

weede uitdaging is: slaagt ze bestuurlijke vernieuwing de sociale vernieuwing. Komt tijdig op gang? Slagen we in ze doelstelling meer mensen de slag te krijgen, mensen uit isolement te halen? Het eft ook een duidelijk verband met de immigratieproblematiek: lukt het de mensen te integreren?"

„De milieukwestie wordt gekenmerkt door forse aanzetten en ambitieuze plannen, maar het komt nu aan op de invulling. En dan voel je dat de kracht in de samenleving vrij sterk is om gewoon door te gaan en het bij woorden te laten. Het vergt de nodige 'ausdauer', het doorbreken van taboes".

● *Premier Lubbers: „Milieubeleid moet nu snel uit de verf komen."*

Consensus

„Ik denk dat het allemaal kan lukken, want er is een zwaarwegend positief punt: ik heb zelden in die zeventien jaar dat ik in de politiek zit een periode meegemaakt waarin er zoveel politieke overeenstemming bestond over de belangrijkste vragen en de richting van de antwoorden. Er is een enorme consensus, al komt het er nu wel op aan die hard te maken; die positieve grondhouding in concreet beleid te vertalen".

Die overeenstemming gaat verpakt in teksten die alom als 'weinig concreet' en 'vrijblijvend' worden gezien. Veel passages uit het regeerakkoord blonken uit door vaagheid. De afspraken tussen kabinet, vakbonden en werkgevers leken vooral beloften van wederzijds goed gedrag.

De minister-president reageert enigszins geërgerd. Kan zijn ploeg even de tijd krijgen zich te bewijzen? „We zijn nu nog bezig met plannen. Daarna komen de uitvoeringsmaatregelen. We zijn in de meeste dossiers alleen nog met woorden bezig, met het formuleren van concrete voorstellen. Pas dan komt de confrontatie met de Kamer. Dat beeld zal geleidelijk aan verschuiven".

„Het heeft echter ook te maken met de consensusmaatschappij, waar in een eindeloos, geduldig, proces verantwoordelijkheden worden afgetast en op de goede plek moeten worden gelegd. Het is een ingewikkelde strategie om te appelleren aan de verantwoordelijkheid van sociale partners en de verantwoordelijkheden in de samenleving".

„Ik zou bijvoorbeeld niet weten wat we meer hadden moeten opschrijven in het gemeenschappelijk beleidskader met de sociale partners. Ik ben voorstander van een koele benadering: als U het te bont maakt, komt er geen koppeling van de uitkeringen. Dan zitten wij wel in grote moeilijkheden, maar U als vakbeweging ook".

Socialisten

In een nog niet zo ver verleden werden de socialisten door het CDA verguisd en omgekeerd, en gold de politieke kloof tussen de twee partijen als niet te overbruggen. De coalitiebesprekingen leverden een ander, harmonieuzer beeld op, dat volgens Lubbers zal beklijven. Er zijn geen pragmatische compromissen gesloten om scherpe tegenstellingen te verdoezelen: „De politieke afstand tussen PvdA en CDA is aanzienlijk kleiner dan de afstand tussen de politieke wil en de realiteit".

„Wat bedoel ik daarmee? Je kunt een politiek probleem hebben dat je moet kiezen tussen de ene of de andere maatregel. Dan krijg je een conflict over bijvoorbeeld belastingen of over mediapolitiek. Dat is normaal. Maar op het moment dat je het vraagstuk van de sociale vernieuwing wilt aanpakken, heb je geen politiek dispuut dat het CDA zus en PvdA zo wil. Hetzelfde speelt bij de vermindering van CO2-uitstoot: het probleem om daar in concrete vorm oplossingen te vinden is veel groter dan een eventueel accentverschil in beleidsdoelstellingen tussen partijen. En dat kun je op vrijwel ieder terrein zien."

„Dat geldt zelfs voor defensie, waar we traditoneel het meeste verschillen hebben. Kijk naar de praktijk: wat krijgen we aan impulsen uit het ontwapeningsbesprekingen uit Wenen? Ik verwacht geen politiek probleem: de gerichtheid om te komen tot minder wapens is bij beide partijen aanwezig. Het is een praktisch organisatorisch probleem om dat te realiseren. Ander voorbeeld: de criminaliteitsbestrijding. Wat zijn daar nu de verschillen van mening tussen PvdA en CDA? Die zijn miniscuul in vergelijking met bestuurlijke opgave de criminaliteit terug te dringen".

Verstoren

Slechte uitslagen bij de gemeenteraadsverkiezingen of gemor bij de achterban kunnen de ijle stemming van politieke harmonie makkelijk verstoren, werpen we tegen. Maar Lubbers is niet van zijn stuk te brengen. „Dat zou kunnen, daar ben ik het mee eens. Er kan een situatie ontstaan dat mensen behoefte krijgen verschillen aan te scherpen, maar die behoefte voel ik op dit moment bij niemand. Dat is het interessante van dit politieke tijdvak. En wat ik zeg is dat het ook geruime tijd niet hoeft te gebeuren: we zullen zoveel energie nodig hebben om doelen te realiseren dat geschillen eerder overkomen als bedrijfsongevallen".

Het zou voor het eerst sinds Drees zijn dat Rooms en Rood, of beter christen-democraat en sociaal-democraat, zo harmonieus samenwerken. Een politiek wonder tekent zich af. Lubbers wendt begrip voor voor de scepsis, maar blijft onverschrokken geloven: „Uw herhaald doorvragen is wel terecht, maar ik kan toch niet anders dan naar waarheid stellen dat ik op het ogenblik geen conflictpunten zie. Ik zie ze niet".

„Als je eenmaal een ploeg van mensen hebt die er niet zit voor een avontuur, een ruzie of een spelletje maar voor het bestuur, betekent het ook dat de twee partijen die samenwerken in zichzelf gemotiveerd zijn om zaken te doen. Er kunnen ongelukken gebeuren, maar je hebt meer kans de sfeer goed te houden als je praktische resultaten boekt. Dat is belangrijk, anders krijg je matheid, frustraties, vermoeidheid, en komt er een klimaat waarin mensen met kritiek kunnen scoren. Dan kan een partijtje zwarte pieten ontstaan over de vraag aan wie dat lag. Dat zou dan een kritisch moment worden. Niet nu, maar die balans moeten we over een jaar nog eens opmaken".

Duitsland

We komen terug op het buitenland, de brandende kwestie van een eventuele hereniging tussen West- en Oost-Duitsland. De vraag of de Bondsrepubliek zich meer naar het oosten dan naar de EG zal richten, wordt volgens Lubbers beantwoord in 'een wedloop in de tijd'.

„In de mate waarin Europa 1992, de eenwording van de EG, voldoende tempo houdt, maak ik mij niet zoveel zorgen over de relatie tussen West- en Oost-Duitsland. West-Duitsland zou wel gek zijn zich van ons, van de EG, af te wenden. Dat doen ze niet meer. De ontwikkelingsmogelijkheden van de Bondrepubliek zijn al te veel verstrengeld met ons. Natuurlijk zie ik wel gevaren in een eventueel herlevend nationalisme in de BRD. Maar we moeten ons niet door angst laten regeren".

De eerste minister meent dat het Duitse probleem 'hanteerbaar' zal blijven als de EG ten opzichte van „Oostenrijk, de DDR, Tsjechoslowakije, Hongarije, Polen, Joegoslavië en hopelijk ook Roemenië, in die volgorde" een aantal maatregelen neemt. De EG moet met die landen 'samenwerkingsverdragen' sluiten, en de eigen markt ruimhartig openen voor produkten uit deze Midden- en Oosteuropese landen. Het opzetten van joint ventures tussen bedrijven hier en daar kan dat proces versnellen. In een dergelijke opzet, waarbij ook de uitwisseling van kennis, menskracht en het verlenen van kredieten een rol spelen, ziet Lubbers het Duitse probleem 'naar achter in de tijd' verschuiven.

Met ingang van 1993, als de grenzen tussen de EG-landen onderling wegvallen, wil Lubbers zo'n samenwerkingverband tussen de EG en de betrokken landen in het oosten rond hebben, inclusief de opzet van een bank voor Oost Europa die kredieten gaat verstrekken aan de betrokken landen. „We heben een dubbele opgave. De eenwording van de EG en dit, de samenwerking met Oost-Europa en het openen van onze markt voor Oost-Europa, uitvoeren", meent hij.

Lubbers erkent dat zijn voorstel van het openen van de EG-markt voor produkten uit Midden- en Oosteuropese landen „een andere graad van verbeeldingskracht" vergt. Hij onderkent ook de problemen die erdoor kunnen ontstaan: een toestroom van goedkope produkten en extra concurrentie voor het bedrijfsleven binnen de EG. Lubbers: „Toch moeten wij vrij genereus zijn".

Uitbreiding

In een uitbreiding van de EG met de Oosteuropese landen ziet de premier vooralsnog niets. Volgens hem is de Gemeenschap van de Twaalf al groot genoeg. Lubbers bestrijdt dat het hier om 'een politiek motief' zou gaan. „De besluitvorming wordt gewoon te gecompliceerd. Dat vergt een andere organisatie. Dus liever samenwerkingsakkoorden dan meer lidstaten".

Voor de verdere gang van zaken acht de premier de ontwikkelingen rond de DDR 'een toetssteen'. Hij wijst erop dat West-Duitsland natuurlijk bereid is zeer veel te investeren in 'het andere' Duitsland. Daarbij doet zich echter de vraag voor waarom alleen de DDR daar van zou moeten profiteren, en niet de andere landen achter het voormalige IJzeren Gordijn.

Uitgaande van deze 'koppelingsgedachte' wil Lubbers een 'Alleingang' van West-Duitsland trachten te voorkomen. „Ik zie het als taak om tijd en aandacht te investeren in Bonn. Het gaat erom: hoe behouden wij de Duitsers als Europeaan? Kohl zelf heeft gezegd dat de Duitse kwestie alleen onder het Europese dak opgelost kan worden. Maar dat is een hele opgave. We moeten oppassen dat er geen samenwerking vastloopt alleen omdat wij het net een slagje anders willen. Dan raakt het momentum uit de ontwikkelingen en wordt de verleiding tot nationalisme in West-Duitsland groter. Maar ik hoor bij de positivo's. Kohl ziet die noodzaak ook".

Lubbers verhaalt over een bijeenkomst die hij een week voor de EG-top in Straatsburg (8 en 9 december j.l.) in het Oostenrijke Salzburg had met Kohl, de Belgische premier Martens en zijn Italiaanse collega Andreotti. Onderling werden daar de discussies van Straatsburg voorgekookt, waarbij onder meer werd vastgelegd wat onder 'het Duitse volk' werd verstaan: alleen de Duitsers in Oost- en West-Duitsland waardoor Kohl indirect afzag van eventuele aanspraken op vroegere Duiste gebieden elders (zoals in Polen).

Teleurstellingen

Over de ontwikkelingen in diverse Oosteuropese landen toont Lubbers zich niet zonder zorgen. Hij ziet 'enorme teleurstellingen die nog kunnen komen'. Verdere gedetailleerde publieke uitlatingen laat hij echter bewust achterwege: „Dat is niet constructief". Alleen voor 'de jacht op mensen' die in de DDR dreigt, wil hij wel een uitzondering maken. „Dat kan even de brandstof zijn voor een ontwikkeling om het allemaal beter te doen, maar het mag niet verward worden met de echte opbouw".

„Wat er in Oost-Europa gebeurt, komt mede door de ontwikkelingen bij ons. En door Sovjet-leider Gorbatsjov. Zonder hem was het niet gegaan. Maar ook hij heeft gewezen op de ontwikkelingen in de EG: een verdere integratie waarbij landen eigen beleidsbevoegdheden supra-nationaal gaan regelen. Naarmate dat ginds meer kans krijgt, wordt de mogelijkheid dat de zaak uit elkaar valt geringer. Kijk: ik ben voor een democratie van onder-op, dat volkeren zelf zaken inrichten, dat ze leren dat het niet beter is je met vlag, hoofdstad en leger tegen anderen af te zetten. Zoiets is: het vijandsbeeld gebruiken ten behoeve van de interne cohesie. Gelukkig waait er nu een andere, veel constructievere wind".

„We moeten", zegt Lubbers, „behoedzaam zijn met de Duitse kwestie. Dat mag geen nieuwe aanleiding worden voor het vijandsdenken". Het antwoord op de slotvraag ligt dan ook voor de hand. Is hij voor of tegen een hereniging van beide Duitslanden? „Ik ben voor eenwording van Europa. In de mate waarin dat slaagt, ontstaat er ruimte voor een Duitse eenwording. Ik hoop dat de DDR voorlopig nog als staatseenheid door kan gaan. Al was het alleen maar om hun verhouding tot ons, tot de Europese Gemeenschap te bepalen".

carel goseling
peter de vries

Kontakten/Klubs

Leder en
Rubbersex
Diepe emoties van jonge paren....
06-320.330.51 (50 ct.pm)

Helen wordt 18, met haar kleinste slipje viert ze het
met 2 Mannen
06-320.326.72 (50 ct.pm)

Bizarre life-act. Jong paar doet het....
Geboeid
06-320.326.71
(50 ct.pm)

Emma ontkleedt zich voor
Lifesex
met 2 heren.
06-320.330.09 (50 ct.pm)

Naakt
over straat. Haar bange droom wordt waarheid
06-320.321.30 (50 ct.pm)

de Trio-box
Nee, superjaloers moet je niet zijn als je vrienden en vriendinnen zoekt op dit nummer.
06-320.327.37 (50 ct.pm)

De Ruilsexbox
Snel resultaat. Géén geschrijf, geen gewacht. Veel plezier nog deze nacht
06-320.326.99 (50 ct.pm)

Homo/lesbies
en op zoek naar een relatie? Stg. Alternatieve Relatiebemiddeling, Lange Geer 44, Delft, 015-136631. Erkend door Raad van Toezicht.

Een zondgebruinde jonge sportknul bedient een
homo liefhebber
06-320.329.22 - 50 ct p/m

Met alleen een
handdoek
komt ze uit bad. Plots is daar een man.
06-320.323.84 - 50 ct p/m

Een jongen in een hoog dichtgesneden sportslipje, en een
dominante man
06-320.323.86 - 50 ct p/m

Een
donker
park, een mooie meid en 2 knullen die plots iets willen...
06-320.326.90 - 50 ct p/m

Hij is wel zaak in gesprek, maar blijf proberen. De
pornobox
onbeschaamd, maar wel...eerlijk.
06-320.320.51 - 50 ct p/m
De Pornobox

Lifesex. Alleen al aan haar stem hoor je het
hoogtepunt
komen.
06-320.326.73 - 50 ct p/m

2 Bisex
meisjes doen het met een vriendje er bij. Wisselen maar...
06-320.326.70 - 50 ct p/m

Op een speciale zolder krijg en 2 heren privéles van
Meesteres
Olga.
06-320.329.23 - 50 ct p/m

Lifesex. Nieuw paartje met medebrenging van een
Vriendinnetje...
06-320.329.24 - 50 ct p/m

Haar eerste lesbische liefde was een... Ze doen het
06-320.329.25
50 ct p/m

Loes als
Danseres
onder toezicht van 2 leermeesters.
06-320.326.93 - 50 ct p/m

Rosie-relatielijn
Degel. andere contacten.
06-320.324.50 - 50 ct p/m.
Zie de foto's van de dames in Rosie Dec. Deelname gratis. Bel 010-429.11.33
100% discreet door Codesysteem.

Hanna krijgt bevel van haar
Meester
Heerlijk gehoorzaam is ze...
06-320.326.92 - 50 ct p/m

Met alleen haar slipje aan bedient Netty de vrouw.
Lesbisch
06-320.330.19 - 50 ct p/m

Het leven begint bij 40, ook het sexleven. Op de
40 plus Box
fijn en ongedwongen met leeftijdgenoten.
06-320.327.28 - 50 ct p/m.

Love Buro
voor uw broodnodige trek
06.320.324.69
50 ct. p/m.

Sex Superlijnen
Real hot! 320..320.68
Lesbi 28! 320.320.28
Lolliepop! 320.322.30
Pervers! 320.324.00
Sexburo! 320.324.01
Gay Line! 320.327.05
Teenagers 320.332.55
06- 50 ct.p.m.

Bel nu
Privé en escort van 12 tot 23 uur van ma. tot zat., 045-422685/045-413887.

Peggy Prive
ma. - vr. 11 tot 19 u.
04490-74393
2e Kerstdag geopend.

Belle Epoque
zoekt nog een leuk meisje, liefst blondine.
Info: 04750-34853, na 14 u.

Stephanie
Geop.: iedere dag vanaf 20.00 u. Parenavonden: vrijd. en zat. vanaf 21.00 u. Zond. gesloten. Provincialeweg 26, Schildberg., route Margraten richting Belgische grens (Noorbeek, Slenaken, De Planck) plusm. 1 km. voor de grens.

Homo Live
Twee hete jongens gaan tot het uiterste!
06-320.330.12 - 50 c/m

Gay Bizar
Niets gaat deze hete jongens te ver!
06-320.350.67 (50cpm).

Ilona's Live-Box
Luister naar de spannendste (live opgenomen) gesprekken tussen Ilona en haar bloedhete bellers!
06-320.350.60 (50 c/m)

Men Only
Luister hoe dit meisje u via de telefoon kan verwennen!
06-320.350.68 - 50 c/m

Lesbi Live
Twee hete meiden gaan tot het uiterste!
06-320.323.12 - 50 c/m

Sex v.d. 1e dag
verhalen uit de hete oude doos. 06-320.350.63 50cm

Homo Arthur
De lekkerste homo van Nederland
06-320.350.66 - 50 c/m

06-320.320.41
Non Stop Sex
06-320.331.11
Super SM
06-320.320.34
Hard Porno
06-320.331.33
Hete Lesbi

06-Meisjes Privé
Neem 'ns een kijkje achter de schermen! 50 ct p/m 06-
320.321.02

Sex'o'foon Automatiek
Luister goed: de meisjes bieden je 'n ruime keuze! Geef antwoord met je telefoon! Probeer het eens! 50 ct p/m 06-
320.320.11

Sex'o'foon
De heetste lijn! 50 ct p/m 06-
320.320.01

Homofoon
stoute jongens! 50 ct p/m
320.321.12

Meisjes Vertellen
Luister stiekem! 50 ct p/m
320.325.53

Vrouwen bellen zelf
vrouwen onder elkaar! 50 ct p/m
320.321.25

Nieuw
Candy
Wat pornomodellen méémaken!
06-320.360.69

Candy contact
Partnerruil-advertenties: zie ze in Candy, hoor ze via
06-320.330.53
50 ct p/m

Live verteld! 50 cpm. 06-
320.323.16

Sex op de set! 50 cpm. 06-
320.323.15

Griezelig lekker 50 cpm. 06-
320.321.77

1, 2, 3 klaar! 50 cpm. 06-
320.322.00

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

(Huis)dieren

Dierenpension Bodden
reserveert voor de Kerst- en Nieuwjaarsdagen een verwarmde kennel voor Uw hond of kat. Geen last van vuurwerk! Kom eens kijken, Sleperweg 30, Beatrixhaven Maastricht. Tel. 043-633955.

Ook tijdens de feestdagen uw huisdier goed verzorgd in verwarmd
Dierenhotel Abdissenbosch
Vogelzankweg 230, Landgraaf.
Voor reservering 045-317217.

Kattenpension de Gelaarsde kat
het gehele jaar geopend.
Mevr. J.H.M. Kusters-Haaksma,
Hertogsingel 82 Maastricht. Tel. 043-212119.

HONDENTRIMSALON Cobbenhagen, Grasbroekerweg 42, Heerlen. Tel.

Te k. COLLIE-PUPS kl. donkersable met stamb. Valkenburgerweg 25 Wylre.

Te k. trop. VOGELS o.a. goulds, papegaaiamadinus, kanaries, maskers enz. enz. Trichterweg 102 Brunssum. 045-227427

K.V.V.O., erkende hondenvereniging geeft op maandag- en donderdagavond gedrag en GEHOORZAAMHEIDSCURSUSSEN, behendigheid en ringtraining voor honden van alle leeftijden vanaf 16 weken o.l.v. gediplomeerde instructeurs. Info-avond 18 januari om 20 uur in manege Daalderhof Oirsbeek. Start: 8 februari in manege Daalderhof, Douvenderweg 27, Oirsbeek. Inl. 045-711898, 257677 en 255076.

Te k. mooie YORKSHIRE-TERRIER pups. Tel. 04498-54002.

T.k. DWERGPOEDELTJES, bruin en abrikoot, Graverstr. 24 Kerkrade-W. Tel. 045-421767

Te koop nest LABRADORS en nest Rottweilers. Tel. 04743-2303.

Te k. jonge Schotse COLLIES. Oude Kerkstraat 74, Heerlen. Tel. 045-726184.

Te k. 3 DWERGKONIJNTJES en hokken, 04490-11234.

Te k. DWERGPOEDELS, klein soort, in div. kleuren. Tel. 04750-16590.

Te k. van part. nog 2 pracht ROTHWEILER pups. Tel. 04490-51278.

Te k. Golden RETRIEVER-PUPS m. stamb. pasp. ingentw. met H.D. garantie. Tel. 04498-98170.

Uit een nest van 9 BRIARD-PUPS nog te koop 1 zwart Teefje met stamb. 5 mnd. pr.n.o.t.k. Tel. 045-229103.

Te k. mooie TECKEL puppies, kort haar en lang haar. Cobbenhagen, Grasbroekerweg 42, Heerlen.

BOUVIERS-pups te k., zwart, met stamboom, ontw. en ingeënt. Tel. 045-317022

Goed tehuis gezocht voor BOUVIER, zeer lief. Tel. 045-456422.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Te k. 2 wedstrijd C PONY'S lief karakt. géén handel. Maes, Itterbeek 6, Geleen.

10% korting op alle KOOIEN zaagsel, hooi en stro. Handtamme dwergpapegaaitjes en parkietjes, dwergkonijntjes v.a. ƒ 10,-, Chinchilla's, hamsters v.a. ƒ 8,- enz. Dierenspeciaalzaak Joke, Kasteellaan 106, Meezenbroek-Heerlen. Tel. 045-726176

Te koop gevraagd RIJZADEL duits merk. Tel. 045-317215.

Te k. prachtige GROENENDAELER Pups met stamboom. Ouders beide uitmuntend tel. 045-312189.

Te k. ROTTWEILERPUPS met stamb., geënt en ontw., zeer mooi, HD-vrij, gar. ouders aanw. Tel. 043-476353

Te k. NEWFOUNDLANDER pups, zwart, met stamb., H.D. gar. Tel. 04750-22860.

Te k. NEWFOUNDLANDER pups met stamb., ingeënt en ontwormd. Melickerweg 4, Herkenbosch, 04752-1115

Weg. omstand. te koop diverse KANARIE-BROEDKOOIEN. Tel. 04490-34784

Te k. HAFLINGER 1½ jr. oud met papieren. Lief voor kinderen. Tel. 045-716053.

Te k. DWERGKEESJES van 6 wkn. en 4 mnd., verschil.kleuren. 045-214859.

Z. klein REEDWERGPINCHERTJE en toeb. schouderhgt. 24 cm goed waaks/lief 7 mnd. tel. 04490-80867

Te k. BOOMERHONDJES, 7 weken. Tel. 04492-4828.

RASHONDJES; puppies van Labradors, Heidewachtels, Duitse Staanden, Collies, Rottweilers, Spaniels, blauwe Keesjes, Poedels, Pekineesjes, Malthezers, Yorkshire terriërs en leuke Bastaardhondjes. Ook alle hondenartikelen. Lochterweg 8, Budel-Schoot. Tel. 04958-1851. Beide kerstdagen gesloten.

Te k. Terveunse HERDERS PUPS Tel. 04408-2282.

Bloem & Plant

Te k. div. BONSAI bij part. Tel. 04490-17759.

In/om de tuin

Te k. 2 VISVIJVERS samen 38 are en chalet. Tel. 09-3211865153

Opleidingen

Dansen
leer je pas goed bij
Danscentrum Weisscher
F.D.O.-gediplomeerd
Lid van F.D.O., N.B.D., B.U.L.D.O., N.R.R.A., N.A.D.B.
Wij starten half januari in
Geleen, Sittard, Nuth, Treebeek, Brunssum
met cursussen in: stijldansen, rock 'n roll, disco.
Ook 40 plus (gehuwde) parencursus stijldansen.
Onthoudnummer: 04493-4343

ANWB auto- en motorrijschool Wischmann en Zn. Europaweg-Zuid 340, Ubach over Worms. Tel. 045-321721. Voor alle rijbewijzen A.B.C.D.E. Chauffeursopleiding goed. vervoer pers. vervoer, bedrijfslijk goed, gevaarlijke stoffen. Vrachtautolessen Mercedes 1217 of Daf 2800 SpaceCap Start cursus chauffeursopleiding goederenvervoer 06-jan. '90. Start cursus gevaarlijke stoffen 07-jan. '90.

BIJLES Ned., moderne en klassieke talen door ervaren docent. 045-317161.

Problemen met WISKUNDE of economie op school? 04242-88402.

Jongeman vraagt BIJLES wisk., nat. mech. Niv. mavo/havo, omg. Hrl. 045-324081

Lessen in HANDBOEKBINDEN handboekbind-atelier Bert Weijermars Bergstraat 3 Eys tel. 04451-1652.

Deskundig onderzoek en begeleiding bij leer- en gedragsproblemen. PEDAGOGISCH adviesbureau Tummers. Tel. 045-272677.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Erkende Huwelijksbureaus

Al aan de feestdagen gedacht...
Als u een levenspartner zoekt of gewoon vriendschap, dan kunt u bij ons zeker slagen. Tenslotte zijn er zo'n 6000 partnerzoekers ingeschreven, die evenals u, serieus op zoek zijn. U kunt zowel overdag als 's avonds onze medewerkster bellen.
Heerlen, mevr. Klein Nagelvoort: 045-740730.
Heerlen e.o. mevr. Willemse: 045-215481.
Maastricht, mevr. Savelberg: 043-612291.
Roermond, mevr. Cremer: 04750-10554.
Weert, mevr. Janssen: 04950-36337.
Stichting Centrum Europa
Niet zonder reden Nederlands grootste relatiebemidd.buro. Erkend door de Raad van Toezicht v.h. Min. van WVC

Partnerkeuze van uitstekend maatschappelijk niveau
WAAROM iets aan het toeval overlaten? Het grootste deel van onze ingeschrevenen vindt binnen het jaar een levenspartner. Meer weten? Bel: 045-726539 (mevr. Luchtman) of 077-825386 of schrijf naar Pb. 5050, 6401 GB Heerlen. STICHTING MENS EN RELATIE is erkend RvT.

Huwelijk/Kennismaking

Aids infolijn
Bel gratis
06-0.22.22.20
Maand. t/m vrijd. van 14.00 tot 22.00 uur.

J. man 40 jr. zoekt sportieve, spontane VROUW, flt. van 35 tot 40 jr. om een serieuze relatie op te bouwen, kind geen bezwaar. br.o.nr. B-3123 LD, postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

J. man 27 jr., ongeh., MBOnivo, vaste baan, brede interesses, hobby's o.a. sport, geen uitg. type, zkt. J.DAME 22-27 jr. v. vaste relatie. Br. o.nr. B-3096, met foto o.e.r. aan Limb. Dagbl., Postb. 3100, 6401 DP Heerlen.

Zoekt u 'n reisgenoot, partner of (pen)vriend(in)? Gratis folder: INTERCOMPAS Postbus 15, Eindhoven.

Blonde kerstengel zoekt stoere KERSTMAN v.a. 36 jr., niet-rokend om dit leven een extra demensie te geven. Foto welkom o.e.w.ret. Br.o.nr. B-3110, LD, postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

Man, 40 jr. slank, representatief en ongebonden zkt. soortgelijke VRIENDIN. Br. o.nr. B-3116, Postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

ALLEENSTAANDEN. Werkgroep 't Guliks Hoes, Hoek Agricolastraat Ophoven 1 Sittard organiseert dinsdag 2e kerstdag een dans- en contactavond met gratis verloting. A.s. zondag geen dansen. Bewijs verplicht. Inl. 04490-47962.

Te k. pr. 30 jr. jeugdig uit, goed milieu, goede opl., zkt. niet-rokende MAN, 48-52 jr. met goede baan, uit g. milieu, uiterlijk voor LAT-rel. Liefst met foto, Br.o.nr. B-3118, Postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

Zaterdag en 2e kerstdag bal voor ALLEENSTAANDE. Café Metropole, Aan de Rijksweg te Beek.

Oud en nieuw in Chalet "SILVESTERPARTIJ" met doorlopend eetbuffet en consumpties naar hartewens voor maar ƒ 37,50 p.p. Koop snel uw kaarten op is op 1 januari groot nieuwjaarsbal met verrassingen. Chalet Treebeek, Komeetstr. 25a, tel. 045-211375.

Op naar "CHALET" iedere zaterdag en zondag gezellige dans- en contactavond in de kelderbar La Chalet. Toegang plusm. 30 jr. Chalet Treebeek, Komeetstr. 25A. Tel. 045-211375.

Zoek (t) u/jij een vriend(in)? Word(t) lid van de Christelijke KORRESPONDENTIE Klub. Voor meer informatie: Postbus 392, 2130 AJ Hoofddorp.

Mode Totaal

Te k. LEREN kleding, nieuwe collectie 10%-15% en 20% beneden winkelprijs. Tel. 04450-1992.

Schoenmode Luth-Ossen ruimt op. Onze hele voorraad gaat weg met KORTINGEN van 30% tot 70%. Kleingraverstr. 63 Kerkrade-West.

STARFASHION-Groothandel biedt aan: grote mt. kindersweaters kwaliteit 65/35 met opdruk ƒ 5,-; jeans pakjes ƒ 30,-; kinderbloesjes ƒ 5,-; kinderondergoed, bedrukt met Mickey Mouse per set ƒ 3,75; damesnachtjurken ƒ 7,50; jeans hemden ƒ 15,-; dames viscose pantalons damesbloesen, jeans broeken, triobal pakken van ƒ 59,- en ƒ 69,-. Dagelijks 04490-19235, 2e kerstdag geopend. In de Camp 32, Broeksittard geen part. verk.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Bel de Vakman

Afvoer verstopt
Babit bv rioleringswerken
Tel. 045-463892.

Afvoerproblemen?
Babit bv rioleringswerken
Tel. 045-463892

Hans LIPS voor timmer-, dak en zinkwerk met garantie. Vraag vrijbl. advies/offerte. Bel 045-453818.

ANTENNEBOUW Kochen. Ook voor Schotel-antennes. Tel. 045-441693

STOELMATTERIJ vern. rieten en biezen stoelen met gar. Bel. 045-418820.

Voor al Uw GRONDWERK en bestrating. Jack Bosman. Tel. 04490-27829.

Diepvries en KOELKASTREPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen 04490-45230. Service binnen 24 u.

BOEKBANDEN en luxe kartonnage Handboekbindatelier Bert Weijermars Bergstraat3 Eys tel. 04451-1652.

Problemen aan uw dak
Arndts dakservice
Hoensbroek 045-219615
Dag en nachtservice
06-52980875.

NEW LOOK BV Schaesberg. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

Let op! Uw dak is ons vak! Dakdekkersbedrijf Peters, Groenstr. 21, Ubach over Worms. Tel. 045-325793, b.g.g. 045-311334. Tevens ZINKWERK en PVC-dakgootbekleding. Gratis offerte

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Wonen Totaal

Eiken-meubelgroothandel a.h. reüniegebouw Geleen
30% goedkoper dan elders
Wilhelminastraat 3A. Open ma. 13.00-18.00 uur dinsdag-vrijdag van 9.00-18.00 uur zat. v. 10.00-17.00 uur Tel. 04490-47446.

Rotan Rentenaar
Ten Esschen 26 Heerlen, bij tennishal, ma. en di. gesl.
OPRUIMING rotan-manou en pitriet meubels
20 - 50% korting

Nog enkele
Showkeukens
met 40-60% korting, in mass. hout etc.
VOSSEN-KEUKENS
Eikenderweg 77 HEERLEN
Tel. 045-717555.

VLOERBEDEKKING, gordijnen, karpetten, topkwaliteit, vele aanbiedingen, enorme voorraad, gratis gelegd. Won.inr. Grooten, Kloosterstr. 22 Simpelveld.

KWALITEITSKEUKENS, topkwaliteit voor een normale prijs. R/J Handelsonderneming, Stationstr. 294, Nuth. Tel. 045-242602.

KOOPJES 2e hands meubels, alles moet weg (veel keus) Kouvenderstr. 208 Hoensbroek.

IJSKAST ƒ 95,-; gasfornuis ƒ 95,-; wasautom. ƒ 175,-; diepvr. ƒ 175,-. 045-725595

Te k. stel CONGA'S ƒ 450,- z.g.a.nw.; 2 oude buro's samen ƒ 350,-. Tel. 04450-3178, na 19.00 uur.

Weg. vertrek bej.tehuis te koop INBOEDEL oa.: koelkast, wasmachine, gasfornuis, bedden, kasten etc. Alibertuslaan 175, Kerkrade, uitsl. 27 en 28 december.

EETHOEK donker eiken Engels handw. ronde tafel en 6 stoelen, pr. ƒ 2.000,-. Tel. 045-424714.

Oma's HANGKLOK, goed lopend. Tel. 045-316760.

Te k. BASCULE (oud boerenweegschaal). Tel. 045-440320.

Te k. MARMEREN Miniset, salontafel en staande schemerlamp, ƒ 300,-. Tel. 045-721983.

Te koop massief EIKEN kaaswandrek, 1.80 x 2,50, ƒ 1.200,-. Tel. 045-250921.

Te k. AQUARIUM en 2 kasten, pr.n.o.t.k. 043-434124

Te k. complete, witte SLAAPKAMER i.z.g.st. Tel. 04459-1317, na 17.00 uur.

O.K. Hal Voor SPOTGOEDKOPE maar! mooie spullen: o.a. pracht klassiek bankstel 100% mohair bekl. ƒ 695,- apart mooi eiken buffet ƒ 395,-. schitt. massief eiken dressoir met z.g. diamant panelen ƒ 995,-, onvoorstelb. mooie Gelderse kolommenkast gek. plm. ƒ 8000,- nu minder dan ½ pr. verder pr. bankstellen v.a. ƒ 195,- wandmeubels in div. houtsoorten v.a. ƒ 195,- bankstellen in rundl. al v.a. ƒ 695,- dit is een zeer kleine greep uit onze enorme voorraad van mooie en maar! spotgoedk. spullen. O.K. Hal Agnes Printhagenstr. 22-24, Geleen centrum (vlakbij Alb. Heyn).

KLEURENTELEVISIES, Philips, Blaupunkt, ITT vanaf ƒ 95,-. Radio/tv Frank BV, Bokstr. 33 Heerlerheide. Tel. 045-213432.

Te k. MOVIEBOX nw.pr. ƒ 540,-, 1 jr. oud. Nu ƒ 250,- incl. koffer. Tel. 04458-2777

Zonnebanken/Zonnehemels

Zonnehemels - Brozon!!!
Voor de grootste keuze in merken en prijzen en voor een eerlijke en deskundig advies
SPECIAALZAAK BROZON, Kerkstraat 55 Cadier en Keer. Tel. 04407-1554.

Superbruiner!
10 lamps, 4 x gebogen zonnehemel met ventilator en snelbruinlampen. Alléén bij van Erp nu ƒ 999,-.
Volledige garantie en service.
Van Erp, Limbrichterstr. 18 Sittard, tel. 04490-13531.
Hoofdstr. 12 Kerkrade, tel. 045-456999.

Computers

Te k. ATARI spelcomputer met 2 spellen, ƒ 100,-, CBS colecovision-spelcomputer met 5 spellen ƒ 200,-. Tel. 045-721983.

Philips PC NMS, 9100, 2 drives, kl. monitor, printer, muis en software en handleiding, pr. ƒ 2.100,-. Tel. 045-415847

Te k. High Resolution kleuren MONITOR v. PC. Tel. 045-313622.

Te k. PRINTER v. C 64, tvs. te k. plm. 150 disks met prog., etc. Tel. 045-229256

Te k. MSX Printer NMS-1421. Tel. 045-321213.

Huishoudelijke artikelen

Magnetrons - van Uden
Grote sortering magnetrons en combi-ovens met magnetron vanaf ƒ 298,-.
Philips magnetron type AVM 610 nu ƒ 495,-.
Sharp heteluchtoven met magnetron nu ƒ 798,-.
Van Uden, Hoofdstraat 12, Hoensbroek. Tel. 045-212655.

SIEMENS
Bosch, Zanker, AEG, Mielewasmachines, drogers, koelkasten, vriezers, vaatwassers. De laagste prijs. Jac Köhlen, Rijksweg N 104, bij ziekenhuis Sittard, 04490-13228 of 14862.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Te k. IJSKAST 150 ltr., merk Sital; ijskast Elektrolux; gasfornuis Technogas, met 5 kookpl.; tev. afzuigkap. Tel. 045-452112.

Te k. electr. FORNUIS AEG De Luxe i.z.g.st.; Vialle gasinst. compl. 04490-36012

DIEPVRIES merk Vendomatic plm. 200 ltr., i.z.g.st. Tel. 045-440320.

Kachels/Verwarming

Barbas inbouw-openhaarden
kachels - inzethaarden
Jac Köhlen
Rijksweg N 104 Sittard (bij ziekenhuis)
04490-13228- 14862.

Buderus,
Intergas, Radson, Nefit, C.V.-ketels. Scherpe prijzen, goede service. Jac Köhlen, Rijksw. N 104, bij ziekenhuis Sittard. 04490-13228 of 14862.

Te k. aangeb. container BRANDHOUT (13 m3) gratis thuisbezorgd voor ƒ 250,-. Inl. 045-418989.

BRANDHOUT te koop. Tel. 04450-1550.

Te koop KOLEN antraciet, nootjes 3, ƒ 18,- p. 35 kilo. Tel. 045-455636.

Te k. GASHAARD, pelgrim, zeer mooi, ƒ 200,-. Tel. 045-413890.

Jubileum ƒ 100,- KADO op alle gas, kolen, houtkachels. De Kachelsmid de beste en goedkoopste Walem 21, Klimmen. Tel. 04459-1638.

Te k. Branbantse platte BUISKACHEL breed model. Tel. 045-440320.

Muziek

(Bij de Markt)
Een vertrouwd adres voor: Keyboards, orgels, synthesizers blaas- en slaginstrumenten, gitaren, versterkers, orkestapparatuur, accordeons, midispecialistie enz. enz. Altijd leuke aanbiedingen en occasions.
PRETTIGE BETALINGSREGELING V.A. ƒ 30,- PER MND
Koop bij de man die het ook bedienen kan!!!

Te koop BASS-BOX, merk Akoustic, 2 speakers merk Electrovoice B15. Tel. 045-417383.

Big Band Beeg zoekt DIRIGENT en trombonist. Tel. 04498-58667/58160.

Te k. YAMAHA SH 10 keyboard met midi en div. gitaren. Tel. 045-426128.

Ervaren drummer i.b.v. compl. installatie zoekt GITARIST/ZANGER en toetsenist/zanger. 04490-37734

Te k. YAMAHA synthesizer DX 21, met toebeh. ƒ 995,-. Tel. 045-228049.

Wil Bevers SAXOFOONS. In- en verkoop, reparatie, revisie. Marktstr. 19 Linne. Tel. 04746-4976. Openingstijden: wo. en do. van 09.00-12.00 uur. Vrij. en zat. van 09.00-17.00 uur.

WIENERS Novak F. B. Es. As. ƒ 2.600,-. Melodija B. Es As. Des 2 jr. oud ƒ 2.100,-. Event. met leermeth. Leliënsingel 33 Geleen

Door omstandigh. te k. nieuwe PIANO-accordeon, 120 bas, 11 reg. 4 korig, t.e.a.b. Oude Landgraaf 144, Landgraaf. Tel. 045-323172.

Kunst en Antiek

Nederlands grootste antiekmarkt
Stadssporthal Tilburg (west)
24-25-26 december van 11-18 uur.
Org. v. Aerle. 04920-25483. 160 stands.

Videotheek Bleyerheide verkoopt orgin. VHS-Videobanden. Ook de nieuwste titels, Duits gesynchron. Te verk. dagelijks v. 18.00-20.30 uur. Lodewijkstr. 1 Bleyerheide-Kerkrade.

Literatuur

ZORG voor uw kostbare boeken Handboekbindatelier Bert Weijermars, Bergstraat 3 Eys tel. 04451-1652.

TV/Video

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 75,-. Radio TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213879.

Gebr. VHS VIDEO-REC. v.a ƒ 295,-. Radio Franck BV, Bokstr. 33, Heerlen. Tel. 045-213432.

Goede KLEUREN tv's. Zeer grote sort. va. ƒ 125,- met gar. Reeds 25 jr. het juiste adres. TV-Occ. centrum Geel, Grasbroekerweg 25, Heerlen. Tel. 045-724760.

Kerst-show
Ruime keuze antieke meubelen en leuk klein... Zaal Monopool, Rijksweg 258, Maria-dorp Ey... Open van 11.00-18.00 uur.

Antieke KASTEN, vitrines, buro's, klokken, kachels en curiosa. Direkt van importeur, uit heel Europa uit 1500 m2 showroom. Wijshoff antiques, Amstenraderweg 9, Hoensbroek-Centrum. Tel. 045-211976. Geop: dond. vrijd. en zat.

DIANA heeft 't. Rennemigstr 19, Heerlen. Tel. 045-221187

Te k. Limburgs en Keuls AARDEWERK, grote voorraad. De Oliemolen Heerlen. Tel. 045-717971.

Te k. antieke staande KAPSTOK. lets aparts. Tel. 045-224252.

Grote KERSTSH... 2de kerstdag, d... december v. 10-18... Scheepers, Panh... 28 en Heerbaan... Tel. 04747-1593. ...boeken, klokken, lamp... goed enz. 600 m... ruimte. Tevens zijn... re dag geopend... 18.00 uur.

Uit privé verz. 1 ... Staande KLOK en ... klok t.e.a.b. 045-21...

Als u ons voor 12 u... gens belt, staat uw ... LO de volgende dag... Limburgs Dagblad. ... 719966.

Te koop gevraagd

WINKELRESTANTEN en restpartijen. Tel. 043-210830, Fax 043-216601.

De Hoogste prijs voor alle postzegels, munten en GOUD. Stamps en Coins, Kasteelin 102 Heerlen(Meezenbroek). 045-726789.

Voor al uw oude METALEN. Frans v.d. Loop Recycling/ Methaalhandel, Kissel 12-14, Heerlen 045-726392

De beste prijs voor POSTZEGELS, munten, goud en ansichtkaarten. Akerstr. Nrd. 208, Hoensbroek. Tel. 045-212371.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Te k. gevr. DEFECTE kleuren TV's vanaf '81 (typenr. vermelden) en def. VHS video's. Tel. 045-723712.

GOUD, zilv., munt., postz. etc. Cont. bet., vrijbl. tax. Groenstr. 109, Geleen.

Wij kopen GOUD, zilver. Wij betalen ... geld! Verseveld, ... 80A, Heerlen. 045-7...

Te k. gevr. mas... EETHOEK Old Pi... stoel. Pr.n.o.t.k. Te... tekentafel. 04... tuss. 18.00-21.00 uu...

Te k. gevr. defecte ... DEON 045-3169...18.00 uur en zat. ...

CONTRABAS nieuw... bruikt. Tel. 043-63... 043-622489.

Te k. gevr. stel luids... MOTIAL FEED-BA... 01184-66348.

Wij betalen de hoog... voor al uw oud ijzer... talen. Gebr. SWINK... de Cramer 100, H... Tel. 045-751994

Met een PICCOLO... Limburgs Dagblad ... uw oude spulletjes ... kwijt. Piccolo's do... wonderen... Probe... Tel. 045-719966.

Diversen

De praktijk van
T. Wesenick
Arts, Homeopatie en Electro Acupunctuur
is op 28 december gesloten.
Broekhem 125, Valkenburg. Tel. 04406-1577...

Stadspost Heerlen
voor Limburg en Brabant
Kerstpost ƒ 0,40
inleveren bij:
- von Dinter, Heerlerbaan 160
- Cadeaushop, v. Weerden Poelmanstr. 18
- Drukkerij L'orty, Kouvenderstr. 33/35
- Dierenspec.zaak Ko-Ek, Pr. Eindhovenstr.
- Handwerkhuis Chantal, Markt 35, Kerkrade
Tel. 045-416979.

Vuurwerk
Bert Rekers, Willemstr. 85, Heerlen. Tel. 045-7...

A A A winkel
Sterk in goed vuurwerk.
Bestel voor 25 december 20% meer vuurwerk gratis
Rumpenerstr. 116, Brs.

Opvallend
goedkoop prachtige lederen jacks vanaf ƒ 98,-.
Fa. Lemotex, Laurastr. 28, Eygelshoven. 045-462000.

Te koop draadloze telefoons v.a. ƒ 160,-, eigen technisch dienst. MEGRO Ned. BV. Tel. 045-220902 b.g.g. 06-52127702, of inform. via Faxnr. 045-229707.

WERKKLEDINGSHOP Wijzenbeek heeft een enorme sortering werkkleding en schoenen voor hem en voor haar. Ook voor warmtekleding en laarzen grote keuze. Grote en kleine maten geen probleem. Werkkledingshop en Dumpstore Wijzenbeek, Corneliuslaan 24-26, Heerlen-Heerlerheide. Tel. 045-220769.

Gebit gebroken? HOONHOUT, Akerstr. Nrd. 328, Hoensbroek. 045-228211. Klaar terwijl U wacht! Ook tijdens feestdagen geopend

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Gerard Hermans ... NOST voor toekom... problemen. Stoppen ... ken! 073-139065. ... pen en bewaren!

Denvin groothand... LEDEREN jassen... Stuntprijzen. Tel. 323859/313199.

ALCHEMIST-waarzeg... introduceert unieke... sche krachten v. d. ... & amuletmagie. Laat... blijvend inlichten ov... werking, etc. Bel ... 73101, Beek.

Wie kan een miss... aan ROZENKRANZEN... pen? Indien niet ... geen bezwaar. Konta... soon: J. Smeets Dohm... 9 Geleen, tel. 04490-...

De KERSTMAN bij u ... vereniging of in uw ... 045-719451.

Te k. FLIPPER... ƒ 450,-. Maastrichter... Brunssum.

Op is op, VUURWERK... KETTEN geen ƒ 75,-... ƒ 47,50 maar ƒ 30,-... 045-751917.

limburgs dagblad

NMB Postbank in filmbusiness

Van onze redactie economie

EN HAAG – De NMB Postnk stort zich op het internatioal financieren van filmprodukes. Hoe en in welk tempo zal de omende maanden worden onerzocht, aldus een woordvoerer van de bank in Amsterdam. Voor de leiding van de nieuwe deling bij NMB Postbank is de pecialist op dit gebied van de ank Pierson, Heldring en Pieron, P. Le Conge Klein, aangeokken.

e NMB Postbank is de derde ederlandse bank die zich met deze specialistische financiering gaat bezighouden. Naast Pierson, Heldring en Pierson is voor al de Crédit Lyonnais Bank Nederland (CLBN) actief op dit gebied.

De laatste bank kwam de afgelopen maanden regelmatig in het nieuws vanwege de financiering van de voormalige Cannongroep, het tegenwoordig Pathé Communications dat onlangs van de Amsterdamse Effectenbeurs werd geweerd.

De CLBN bank is overigens vooral actief bij het financieren van Amerikaanse films en heeft naar eigen zeggen ongeveer 2,6 miljard gulden aan leningen uitstaan ter financiering van tientallen films.

De woordvoerder van de NMB Postbank wilde zich nog niet uitlaten over de omvang en internationale spreiding die de bank voor ogen staat. „Het is een groeimarkt en daar gaan we selectief op opereren", aldus de woordvoerder.

ezamenlijk onderzoek wordt begin maart afgerond

abobank en Interpolis studeren op samengaan

Van onze redactie economie

N HAAG – De Rabobank en verzekeringsmaatschappij Inolis studeren op een vergaande vorm van samenwerking. woordvoerder van de Rabobank in Utrecht wil het woord nog niet in de mond nemen, maar spreekt van een verdernde vorm van samenwerking. Op dit moment wordt er al nsief samengewerkt tussen de beide organisatie met coöatieve achtergronden. Een meerderheid van de aandelen het in Tilburg gevestigde Interpolis is in handen van de kalieke boerenorganisatie KNBTB.

De Nederlandse wetgeving staat een fusie tussen banken en verzekeringsmaatschappijen toe per 1 januari aanstaande. Volgens de Rabobank-woordvoerder is het de bedoeling dat de studie die beide organisaties nu verrichten eind februari of begin maart wordt afgerond. Voor het personeel van Interpolis zal een dergelijk samengaan nauwelijks of geen gevolgen hebben, zo laat de verzekeringsmaatschappij weten.

Het streven is erop gericht een bundeling van bank- en verzekeringsprodukten aan te bieden tegen zo gunstig mogelijke tarieven en voorwaarden. Rabo Nederland en Interpolis verwachten dat een bundeling van hun bank- en verzekeringsbedrijf zal leiden tot versterking van de uitgangspositie voor toekomstige marktontwikkelingen.

Toetreden

Rabo en Interpolis staan ervoor open dat andere marktpartijen die met eenzelfde coöperatieve doelstelling werken, te gelegener tijd ook toetreden tot het beoogde samenwerkingsverband.

anken verhogen ypotheekrente

STERDAM – Nadat de Post woensdag de hypotheekrente oogde, hebben de meeste andeanken laten weten ook hiertoe te gaan. De ABN heeft gisteren hypotheken afhankelijk van ptijd verhoogd met 0,1 tot 0,3 cent, evenals de Rabobank.

Oud papier in 'milieudoos'

● Vertegenwoordigers van het ministerie van VROM en de Nederlandse golfkartonindustrie namen gisteren officieel een speciaal ontwikkelde doos van golfkarton in gebruik, die zal worden gebruikt voor het inzamelen van oud papier. Op elke kamer van het ministerie zal de speciale doos worden geplaatst. VROM-ambtenaren kunnen nu hun papier en karton gescheiden van ander afval inzamelen. Dat papier dient dan weer als grondstof voor de papier- en golfkartonindustrie, terwijl de afvalberg door hergebruik kleiner wordt.

Unigro legt zich neer bij vonnis Hof

Van onze correspondent

UTRECHT – De Utrechtse levensmiddelengroothandel Unigro legt zich zo goed als zeker neer bij de uitspraak van het Amsterdamse Hof in de zaak rond Schuitema en Ahold. Volgens Unigro-secretaris mr H.J. Dekker wordt nog wel bekeken of het zin heeft om in cassatie te gaan bij de Hoge Raad, maar is de kans daarop uiterst klein.

„Het Amsterdamse Hof noemt, net als de Utrechtse rechtbank, onze brief van 8 juli 1988 aan Schuitema, waarin wij ons belang in Schuitema te koop aan bieden, bepalend. Wij stellen, dat we die brief nooit zouden hebben geschreven als we wisten dat Schuitema naar Ahold zou overlopen. Het Hof wil daar niet op ingaan. De brief is geschreven en daarmee is de kous af".

Waarschijnlijk zal Unigro de bittere pil slikken en zich weer buigen over het dagelijks werk. De directie van Schuitema stelt in een verklaring te hopen, dat de betrekkingen tussen beide concerns zullen worden verbeterd. „Wij vinden dat dit in het allergrootste belang is van het imago van de levensmiddelenbranche in Nederland", aldus woordvoerder K.J. van den Hoven.

Als schrale troost kon Unigro gisteren het glas heffen op de overname van Veenendaal Supermarkten in Zutphen. Het gaat hier om een keten van tien winkels onder de naam VS Markt. De winkels bevinden zich in de Achterhoek en Twente.

DAF-wagens naar Nigeria

EINDHOVEN – DAF heeft van de vuilophaaldienst van de Nigeriaanse deelstaat Lagos opdracht ontvangen 190 vrachtwagens te leveren. Met de order is ƒ 38 miljoen gemoeid. De Nederlandse overheid en de Wereldbank nemen de financiering voor hun rekening.

De bestelling omvat 48 vuilophaalwagens die het afval samenpersen, 130 containerwagens, een kraanwagen, twee diepladers en drie onderhoudswagens. Op de DAF-chassis wordt een opbouw van het Nederlandse bedrijf Geesink geplaatst. Afgezien van de auto's worden 1300 containers, onderdelen, uitrusting en diensten geleverd.

Het is overigens de tweede keer dat de combinatie DAF-Geesink een soortgelijke grote order uit Nigeria heeft ontvangen. Vuilniswagens die ongeveer tien jaar geleden zijn geleverd, maken nog altijd deel uit van het straatbeeld ter plaatse. Aan het binnenhalen van de nieuwe opdracht heeft DAF ongeveer 3,5 jaar gewerkt.

beurs en valuta

Goud en zilver

AMSTERDAM – Voorlopige noteringen goud en zilver op 22-12-1989 om 14.00 uur bij de fa. Drijfhout, alles in kg:

Goud: onbewerkt ƒ 25.450-ƒ 25.950; vorige ƒ 25.750-ƒ 26.250; bewerkt verkoop ƒ 27.550; vorige ƒ 27.850 laten.

Zilver: onbewerkt ƒ 310-ƒ 380 vorige ƒ 310-ƒ 380; bewerkt verkoop ƒ 420 laten, vorige ƒ 420 laten.

Advieskoersen

amerik.dollar	1,87	1,99
austr.dollar	1,47	1,59
belg.frank (100)	5,20	5,50
canad.dollar	1,60	1,71
deense kroon (100)	27,50	30,00
duitse mark (100)	110,40	114,40
engelse pond	2,99	3,24
franse frank (100)	31,50	34,25
griekse dr. (100)	1,09	1,29
ierse pond	2,86	3,06
ital.lire (10.000)	14,10	15,80
jap.yen (10.000)	130,00	136,00
joeg.dinar (100)	0,0000	0,0020
noorse kroon (100)	27,75	30,25
oost.schill. (100)	15,72	16,27
port.escudo (100)	1,19	1,37
spaanse pes. (100)	1,65	1,81
turkse pond (100)	0,060	0,100
zweedse kr. (100)	29,55	32,05
zwits.fr. (100)	122,00	126,50

Wisselmarkt Amsterdam

amerik.dollar	1,93325-1,93575
antill.gulden	1,0665-1,0965
austr.dollar	1,5220-1,5320
belg.frank (100)	5,3685-5,3735
canad.dollar	1,66675-1,66925
deense kroon (100)	29,015-29,065
duitse mark (100)	112,920-112,970
engelse pond	3,1285-3,1335
franse frank (100)	33,025-33,075
griekse dr. (100)	1,1700-1,2700
hongk.dollar (100)	24,6550-24,9050
ierse pond	2,9660-2,9760
ital.lire (10.000)	15,075-15,125
jap.yen (10.000)	134,97-135,07
nwzeel.dollar	1,1500-1,1600
noorse kroon (100)	29,225-29,275
oostenr.sch. (100)	16,0410-16,0510
saudi ar.ryal (100)	51,4750-51,7250
spaanse pes. (100)	1,7460-1,7560
surin.gulden	1,0645-1,1045
zweedse kr. (100)	31,035-31,085
zwits.frank (100)	125,805-124,855
e.c.u.	2,2855-2,2905

INDEX Amsterdam ANP/CBS

CBS-Koersindex (1983=100)		
algemeen	199,80	200,10
id excl.kon.olie	192,80	194,00
internationals	204,70	204,30
lokale ondernem.	195,80	197,00
id financieel	149,00	150,40
id niet-financ.	242,50	243,40
CBS-Herbeleggingsindex (1983=100)		
algemeen	260,50	260,80
id excl.kon.olie	239,70	241,20
internationals	276,50	275,90
lokale ondernem.	242,20	243,60
id financieel	194,20	196,00
id niet-financ.	289,70	290,80
Stemmingsindex (1987=100)		
algemeen	181,90	182,60
internation	190,70	191,60
lokaal	180,40	181,00
fin.instell	157,40	158,80
alg. banken	143,00	144,10
verzekering	171,10	172,90
niet-financ	188,00	188,40
industrie	180,70	180,80
transp/opsl	211,60	214,60

● DEN HAAG – De winsten van de Nederlandse transportbedrijven in het internationale beroepsgoederenvervoer brokkelen snel af. In 1986 bedroeg de rentabiliteit voor deze sector 6,4 procent, in 1987 en 1988 was dat 4,7 procent, terwijl voor dit jaar een rentabilititeitscijfer van 2,8 procent wordt verwacht.

beurs-overzicht

d'am

AMSTERDAM – Aan de vooravond van het lange kerstweekeinde en met nog maar twee en een halve beursdag in 1989 te gaan (vrijdag gaat de beurs om kwart over twaalf al dicht) beleefde het Damrak gisteren een lamme dag. De omzet bleef onder een miljard gulden hangen met voor de aandelen slechts een schamele f 430 miljoen. De stemming was licht verdeeld met enig overwicht voor de winnaars. De algenmene stemmingsindex steeg 0,7 punt tot 182,6.

Uitschieter in positieve zin was Van Ommeren Ceteco. Hoewel de winst dit jaar volgens verwachting lager zal uitkomen pakten beleggers de voorspelling over een beter 1990 positief op. Dit bezorgde het aandeel een winst van f 1,30 of 7,72 procent op f 32,10. Daarentegen werd Borsumij Wehry verder het oerwoud ingejaagd met een verlies van 2,43 procent of f 2 op f 76,30. De andere hoofdfondsen lieten maar kleine verschuiivingen zien. Vast was nog wel de Amrobank met f 1,70 winst op f 80 en ook de verzekeraars konden wat opveren.

Op de lokale markt bracht het bericht over een groter verlies voor ACF schrik teweeg. De koers daalde 3,38 procent van f 35,50 tot f 34,30. Boskalis zakte 2,82 procent tot f 13,80. Anderzijds was CKK weer f 3,50 beter op f 184. Naeff ging f 15 naar boven tot f 300.

Op de parallelmarkt stal Management Share de show met een rijzing van 7,67 procent of 1 tot f 14. Neways ging 3,85 procent vooruit van f 10,40 tot f 10,80.

beurs van amsterdam

Hoofdfondsen

AEGON	111,60	112,70
Ahold	134,00	134,50
Akzo	133,90	135,30
A.B.N.	40,70	40,60e
Alrenta	159,30	159,00
Amev	62,50	62,70
Amro-Bank	78,30	80,00
Bols	175,00	173,00
Borsumij W.	78,20	76,30
Bührm.Tet.	65,40	65,10
C.S.M.cert.	76,20	77,00
DAF	41,20	42,00
Dordt.Petr.	132,80	132,30
DSM	111,80	111,80
Elsevier	76,80	77,78
Fokker cert.	39,10	39,30
Gist-Broc. c.	31,70	31,60
Heineken	124,90	125,70
Hoogovens	84,00	84,40
Hunter Dougl.	110,80	110,30
Int.Müller	102,00	102,20
KBB cert.	77,80	77,50
KLM	46,70	46,70
Kon.Ned.Pap.	51,60	51,60
Kon. Olie	146,00	145,00
Nat. Nederl.	72,10	73,40
NMB Postbank	48,70	48,90
Nedlloyd	85,00	85,50
Nijv. Cate	80,80	80,50
Océ-v.d.Gr.	287,50	285,00
Pakhoed Hold.	141,30	141,00
Philips	46,10	46,70
Robeco	106,10	106,80
Rodamco	80,50	80,70
Rolinco	105,30	106,30
Rorento	59,70	59,90
Stork VMF	42,80	42,90
Unilever	158,30	158,70
Ver.Bezit VNU	106,30	106,60
VOC	29,80	32,10
Wessanen	60,80	61,00
Wolters-Kluwer	45,00	44,80

Binnenl. obligaties (staatsleningen)

12¾ NL 86-96	118,15	118,15
12¾ NL 81-91	107,50	107,50b
12½ NL 81-91	104,55	104,55
12 NL 81-91	102,55	102,55
11¾ NL 81-91	103,45	103,45
11½ NL 80-90	100,80	100,80
11½ NL 81-91	102,35	102,35
11½ NL 81-92	102,85	-
11½ NL 82-92	103,15	103,25
11¼ NL 81-96	106,50	106,50
11¼ NL 82-92	103,05	103,05
11 NL 82-92	103,40	103,40
10¾ NL 80-95	104,10	104,10
10¾ NL 81-91	101,40	101,40
10½ NL 80-00	110,40	110,40
10½ NL 82-92	102,30	102,30
10¼ NL 80-90	101,30	101,30
10¼ NL 86-96	108,40	108,30
10¼ NL 82-92	103,00	103,00
10¼ NL 87-97	109,00	109,00
10 NL 80-90	100,65	100,65
10 NL 82-92	102,20	102,25
9½ NL 80-95	102,60	102,60
9½ NL 83-90	100,40	100,40
9½ NL 86-93	101,90	101,90
9 NL 79-94	101,05b	101,05
9 NL 83-93	101,20	101,20
8¾ NL 79-94	100,70	100,70
8¾ NL 84-94	100,80	100,90
8½ NL 83-94	100,25	-
8½ NL84-94-1	100,20	100,20
8½ NL84-94-2	100,50	100,50
8½ NL84-91-1	99,90	99,90
8½ NL84-91-2	99,80	99,85
8½ NL84-91-3	99,85	99,85
8½ NL87-95	101,20	101,20
8½NL 89-99	102,90	103,00
8¼ NL 77-92	99,90	99,90
8¼ NL 77-93	99,90	-
8¼ NL 83-93	99,70	99,70
8¼ NL 84-94	99,75	99,75
8¼ NL 85-95	100,35	100,35
8 NL 83-93	99,30	99,30
8 NL 85-95	99,70	99,70
7¾ NL 77-97	99,70	99,70
7¾ NL 77-92	99,55e	99,65b
7¾ NL 82-93	99,15	-
7¾ NL 85-00	98,70	98,70
7¾ NL 90-00	100,00	100,00
7½ NL 78-93	98,40	98,40
7½ NL83-90-1	99,80	99,90
7½ NL83-90-2	99,60	99,60
7½ NL 84-00	97,50	97,55
7½ NL 85-95	98,45	98,50
7½ NL 85-2 95	98,35	98,35
7½ NL 86-93	98,60	98,60
7½ NL 89II	98,20	98,25
7¼ NL 89-99	96,50	96,50
7 NL 66-91	97,80	97,80
7 NL 66-92	98,30	-
7 NL 69-94	97,00	97,00
7 NL 85-92/96	96,55	96,55
7 NL 87p93	97,25	97,25
7 NL 89-99	94,95	94,95
7 NL 89-99-3	94,85	94,90
7 NL 89-99-4	94,90	94,90
6¾ NL1-2 85-95	95,85	95,85
6¾ NL 86-96	95,55	95,55
6¾ NL 88-98	93,60	93,60
6¾ NL 89-99	93,40	93,40
6½ NL68-93-1	96,70	97,30e
6½ NL68-93-2	96,10	96,30
6½ NL 68-94	96,40	96,10
6½ NL 86-96	93,25	93,20
6½ NL 87-94	94,50	94,50
6½ NL 88-96	93,05	93,05
6½ NL 88-98	92,10	92,05
6½ NL 89-99	91,85	91,85
6 NL 87	91,70	91,70
6¼ NL 66-91	99,00	99,00
6¼ NL 67-92	96,40	96,60b
6¼NL86-92/6	93,50	93,50
6¼ NL 86/96	91,80	91,80
6¼ NL86p95	93,25	93,20
6¼ NL87-3p95	93,25	93,25
61/4NL87-1/95	93,00	93,00
61/4NL87-2/95	92,80	92,80
6¼NL88-94	94,30	94,20
6¾ NL 78-98	94,00	94,70e
6¼NL88-98	91,60	91,70
6 NL 67-92	96,60	96,60
6 NL 87-94	92,90	92,90
6 NL 88-94	92,95	92,95
6 NL 88-95	91,85	91,85
6 NL88-96	90,80	90,80
5¾ NL65-90-1	98,30	98,30
5¾ NL65-90-2	98,80	98,80
5 NL 64-94	98,00	98,00
4½ NL 60-90	99,00	99,00
4½ NL 63-93	98,00	98,00
4¼ NL 60-90	98,20	98,20
4¼ NL 61-91	97,80	97,80
4¼ NL63-93-1	96,20	96,20
4¼ NL63-93-2	97,20	97,20
4 NL 62-92	98,00	97,90
3¾ NL 53-93	95,00b	95,20b
3¼ NL B48-98	93,00	93,10b
3¼ NL 50-90	99,00b	99,00b
3¼ NL 54-94	95,20	95,20
3¼ NL 55-95	93,80	93,80

Binnenl. obligaties bng-leningen

12 BNG 81-06	107,50	107,50
11 BNG 81-06	105,30	105,30
8½ BNG84-09-1	102,00	102,00
8½ BNG84-09-2	102,70	102,70
6¼ BNG 67-92	97,70	97,70
6¾ BNG 68-93	97,50	97,50
6½ BNG67-92-1	97,70	97,70
6¼ BNG 67-92	97,00	97,00
6 BNG 65-90-1	98,40	98,40
6 BNG 65-90-2	98,00	98,00
5¾ BNG65-90-2	98,00	98,00
5½ BNG 65-90	99,30	99,30
5¼ BNG 64-90	99,20	99,20
4½ BNG 62-92	95,20	95,20
4½ BNG 62-93	94,80	94,80

Converteerbare obligaties

5 ABN 85-95	95,40	94,80
8¼ A.I.R.85	111,00	111,00
6¼Buhrm.73	280,00	-
id. uitg.	-	-
6¼ Cham 86	73,00	71,80
5 Enraf-N.86	91,50	90,00
7 HCS Techn	107,80	107,90
6 Hoogov. 85	123,50	124,00
5HoopEff 87	86,50	86,50
8¾ KNSM 75	240,00	-
7¾ Nutr.72	411,00	400,00
6½ Nijv.85	130,00	130,00
6½ Rol.67	90,50	90,50
14 SHV 81	150,00	150,00
8¾ Stevin76	101,00	101,00
8½ Volker78	98,00	98,50

Binnenl. aandelen

Aalberts Ind	65,20	65,20
ACF-Holding	35,50	34,30
Ahrend Gr. c	243,00	246,00
Air Holland	31,50	31,90
Alg.Bank.Ned	41,60	41,70
Asd Opt. Tr.	19,00	18,70
Asd Rubber	5,80	5,90
Ant. Verff.	490,00	-
Atag Hold c	102,00	102,00
Aut.Ind.R'dam	93,50	94,00
BAM Groep	105,50	105,50
Batenburg	83,00	83,00
Beers	143,00	143,50
Begemann	125,30	125,00
Belindo	358,00	361,50
Berkel's P.	5,40	5,65
Blyd.-Will.	29,00	29,20
Boer De, Kon	320,00	323,00
de Boer Winkelbedr.	64,00	64,80
Boskalis W.	14,20	13,80
Boskalis pr	13,15	13,00
Braat Beheer	47,30	47,30
Breevast	18,20	18,00
Burgman-H.	3400,00a	3400,00a
Cale-Delft pr	865,00	865,00
Calve-Delft c	1037,00	1039,00
Center Parcs	61,50	61,50
Centr.Suiker	75,30	75,70
Chamotte Unie	8,10a	8,00a
Cindu-Key	180,50	184,00
Claimindo	357,00	357,00
Content Beheer	18,80	18,80
Cred.LBN	59,70	59,60
Crown v.G.c	99,80	99,50
Desseaux	264,00	265,00
Dorp-Groep	37,00	36,30
Econosto	335,00	336,00
EMBA	125,00	125,00
Enraf-N.c.	65,50	65,50
Eriks hold.	109,50	109,90
Flexovit Int.	96,30	96,30
Frans Maas c.	96,00	96,00
Furness	126,00	124,00
Gamma Holding	79,50	79,50
Gamma pref	6,00	6,00
Getronics	28,80	29,00
Geveke	42,70	42,90
Giessen-de N.	215,00	218,00
Goudsmit Ed.	369,00a	367,00
Grasso's Kon.	112,80	112,80
Grolsch	139,30	139,30
GTI-Holding	203,50	202,50
Hagemeyer	107,50	111,50
Idem ½div.'89	105,00	105,00
HAL Trust B	14,20	14,30
HAL Trust Unit	14,50	14,40
H.B.G.	220,00	217,00
HCS Techn	13,60	13,70
Hein Hold	106,00	106,50
Hoek's Mach.	203,00	204,00
Heineken Hld	106,00	106,50
Holl.Sea S.	1,18f	1,17e
Holl. Kloos	490,00	490,00
Hoop Eff.bk.	8,40	8,40
Hunter D.pr.	4,80	4,70
ICA Holding	22,00	22,00
IHC Caland	36,20	36,50
Industr. My	224,30	224,30
Infotheek	28,80	28,90
Ing.Bur.Kondor	604,00	604,00
Kas-Ass.	44,70	44,50
Kempen Holding	16,90	16,90
Klene's Suik.	1390,00	1400,00
KBB	78,00	78,00
Kon.Sphinx	119,50	119,60
Koppelpoort H.	328,00a	327,00a
Krasnapolsky	208,00	208,00
Landré & Gl.	56,00	56,00
Macintosh	40,30	40,80
Maxwell Petr.	690,00	690,00
Medicopharma	71,50	71,00
Melia Int.	5,90	5,90
MHV Amsterdam	17,50	17,50
Moeara Enim	1205,00	1205,00
M.Enim OB-cert	15800,00	15700,00
Moolen en Co	30,20	30,20
Mulder Bosk.	73,00	-
Multihouse	8,60	8,60
Mynbouwk. W.	421,00	421,50
Naeff	285,00	300,00
NAGRON	47,80	47,80
NIB	642,00	642,00
NBM-Amstelland	20,90	20,70
NEDAP	385,00	385,00
NKF Hold.cert.	307,00	302,00
Ned.Part.Mij	41,10	41,20
Ned.Springst.	10000,00	-
Norit	1060,00	1065,00
Nutricia gb	75,50	78,50
Nutricia vb	84,00	88,00
Oldelft Groep c	182,50	182,50
Omnium Europe	14,80	16,50b
Orco Bank c.	69,10	69,00
OTRA	167,00	166,00
Palthe	79,00	79,00
Philips div.'90	45,50	45,50
Pirelli Tyre	36,00	36,40
Polygram	34,60	34,80
Polynorm	105,10	105,50
Porcel. Fles	192,50	192,50
Ravast	46,20	46,80
Reesink	76,50	77,20
Riva	55,00	55,00
Riva (cert.)	54,50	55,00
Samas Groep	66,50	66,50
Sarakreek	31,50	31,50
Schuitema	1446,00	-
Schuttersv.	155,00	156,00
Smit Intern.	53,30	53,20
St.Bankiers c.	23,50	23,50
Stad Rotterdam c	48,50	48,30
Telegraaf De	83,00	83,00
Text.Twenthe	330,00	330,00
Tulip Comp.	38,20	38,70
Tw.Kabel Hold	147,50	149,50
Ubbink	88,00	87,00
Union Fiets.	22,30	22,30
Ver.Glasfabr.	348,00	350,00
Verto	60,50	60,50
Volker Stev.	70,00	70,20
Volmac Softw.	49,60	50,20
Vredestein	23,50	23,00
VRG-Groep	61,00	61,00
Wegener Tyl	183,00	183,00
West Invest	24,00	26,00
West Invest c.	90,00	85,00a
Wolters Kluwer	179,00	177,00
Wyers	50,00	50,00

Beleggingsinstellingen

Aegon Aand.f.	38,00	38,00
ABN Aand.f.	76,90	77,20
ABN Beleg.f.	56,80	57,50
ALBEFO	53,30	53,40
Aldollar BF $	21,90	21,90
Alg.Fondsenb.	241,00	238,00
Alliance Fd	12,10	12,10
Amba	47,60	47,90
America Fund	308,00	308,00
Amro A.in F.	91,70	91,70
Amro Neth.F.	77,00	77,90
Amro Eur.F.	72,40	72,90
Amro Obl.Gr.	155,00	155,20
Amvabel	82,10	81,70
AsianTigersFd	63,50	64,30
AsianSelFund	49,20	49,40
Bemco Austr.	57,50	57,50
Berendaal	114,00	114,00
Bever Belegg.	26,50	26,50
BOGAMIJ	112,00e	112,50
Buizerdlaan	42,40	42,50
CLN Obl.Waardef.	100,50	100,50
Delta Lloyd	42,30	43,40
DP Am. Gr.F.	25,50	25,50
Dp Energy.Res.	44,00	-
Eng-Holl.B.T.1	9,30	9,30
EMF rentefonds	63,70	63,50
Eurinvest(1)	115,00	115,00
Eur.Ass. Tr.	10,00	10,50
EOE DuStInF.	307,00	308,00
EurGrFund	61,50	61,50
Hend.Eur.Gr.F.	207,00	206,00
Henderson Spirit	72,90	73,10
Holland Fund	74,50	74,90
Holl.Obl.Fonds	117,50	117,50
Holl.Pac.F.	116,30	115,00
Interbonds	555,00	555,00
Intereff.500	49,50	49,50
Intereff.Warr.	392,00	385,00
Jade Fonds	185,50	183,70
Japan Fund	36,00	36,70
Japan Rot. Fund yen	10521,00	-
Mees Obl.Div.Fonds	100,40	100,40
MK Int.Vent.	58,00	58,00
Nat.Res.Fund	1530,00	1530,00
NMB Dutch Fund	39,60	39,60
NMB Global F.	49,80	49,80
NMB Oblig.F.	34,40	34,50
NMB Rente F.	102,80	102,60
NMB Vast Goed	38,50	38,50
Obam. Belegg.	222,00	221,60
OAMF Rentef.	14,25	14,25
Orcur.Ned.p.	48,80	48,80
Pac.Prop.Sec.f.	52,00	51,50
Pierson Rente	100,20	100,20
Prosp.Int.High.Inc.	7,00	7,00
Rabo Obl.inv.f.	75,90	75,90
Rabo Obl.div.f.	48,60	48,70
Rabo Onr.g.f.	85,00	85,00
Rentalent Bel.	137,00	137,40
Rentotaal NV	31,30	31,30
RG groen	50,30	50,30
RG blauw	50,10	50,10
RG geel	50,10	50,00
Rodin Prop.$	-	103,50
Rolinco cum.p	94,00	94,00
Sci/Tech	18,30	18,30
Technology F.	18,70	19,00
Tokyo Pac. H.	281,50	287,00
Trans Eur.F.	81,30	81,40
Transpac.F.	560,00	550,00
Uni-Invest	134,00	133,50
Unico Inv.F.	81,60	81,60
Unifonds	33,50	33,80
VWN	58,80	58,90
Vast Ned	126,40	126,40
Venture F.N.	48,00	47,80
VIB NV	86,30	86,20
VSB Mix Fund	51,40	51,40
WBO Int.	77,00	76,40
Wereldhave NV	211,50	211,50
Yen Value Fund	98,80	98,50f

slotkoersen/optiebeurs

Buitenlandse obligaties

8¾ EEG84(1)	100,10	100,30
3½ EngWarL	36,10	35,80
5¾ EIB 65	98,70	98,70

Orig. n.amerik. aandelen

Allied Signal Ind	35,00	35,50
Amer. Brands	68,20	67,60
Amer. Expres	31,20	31,50
Am.Tel.& Tel.	43,80	44,00
Ameritech	64,50	65,30
Amprovest Cap.	115,00	-
Amprovest Inc.	218,00	-
ASARCO Inc.	29,70	29,70
Atl. Richf.	110,80	110,80
BAT Industr.	8,10	8,20
Bell Atlantic	107,00	107,00
BellCanEnterpr	44,00	44,20
Bell Res.Adlr	0,50	-
Bell South	55,10	55,70
BET Public	2,84	-
Bethl. Steel	16,70	16,70
Boeing Comp.	57,00	58,50
Chevron Corp.	67,25	-
Chrysler	18,60	19,00
Citicorp.	28,00	29,00
Colgate-Palm.	61,25	60,50
Comm. Edison	39,60	37,00d
Comp.Gen.El.	508,00	508,00
Control Data	16,70	17,00
Dai-Ichi Yen	3190,00	3160,00
Dow Chemical	67,50	69,00d
Du Pont	124,10	-
Eastman Kodak	40,70	40,60
Elders IXL	2,90	-
Euroact.Zw.fr.	168,00	168,00
Exxon Corp.	50,50	50,30
First Pac.HK$	1,36	-
Fluor Corp.	34,00	-
Ford Motor	41,80	42,70
Gen. Electric	62,30	62,70
Gen. Motors	41,50	42,30
Gillette	46,60	46,50
Goodyear	43,75	42,75
Grace & Co.	29,60	-
Honeywell	82,70	83,00
Int.Bus.Mach.	94,80	95,25
Intern.Flavor	64,40d	-
Intern. Paper	53,60	-
ITT Corp.	58,40	58,70
K.Benson ®	5047,00	-
Litton Ind.	75,50	74,50
Lockheed	39,00	39,20
Minnesota Mining	79,50	79,50
Mitsub.Elect.	1100,00	-
Mobil Oil	62,00	62,00
Morgan $	40,80	41,60
News Corp Aus$	13,50	13,70
Nynex	88,80	88,70
Occ.Petr.Corp	29,00	29,20
Pac. Telesis	48,20	48,70d
P.& O. ®	7,00	7,00
Pepsico	62,50	61,60
Philip Morris C.	40,40	40,40
Phill. Petr.	24,60	24,20
Polaroid	41,80	41,80
Privatb Dkr	301,00	299,00
Quaker Oats	60,50	-
St.Gobin Ffr	620,00	620,00
Saralee	59,00	-
Schlumberger	48,30	48,60
Sears Roebuck	36,60	36,70
Sony (yen)	36,20	36,50
Southw. Bell	60,10	60,70
Suzuki (yen)	945,00	-
Tandy Corp.	38,00	37,10d
Texaco	56,50	56,80
Texas Instr.	35,20	35,10d
The Coastal C.	48,20	48,50
T.I.P Eur.	1,80	1,80
Toshiba Corp.	1230,00	1220,00
Union Carbide	23,10	-
Union Pacific	74,50	76,00
Unisys	14,25	14,60
USX Corp	34,80	35,20
US West	76,00	76,80
Warner Lamb.	116,40	-
Westinghouse	70,30	70,60
Woolworth	61,50	62,00
Xerox Corp.	55,30	56,30

Certificaten Amerika

AMAX Inc.	44,00	44,00
Am. Home Prod.	216,00	-
ATT Nedam	86,00	86,00
ASARCO Inc.	68,50	-
Atl. Richf.	216,00	215,00
Boeing Corp.	109,00	-
Can. Pacific	41,00	41,00
Chevron Corp.	144,50	-
Chrysler	34,50	35,00
Citicorp.	52,00	54,00
Colgate-Palm.	120,00	115,00
Control Data	30,50	30,50
Dow Chemical	185,00	-
Eastman Kodak	79,00	78,00
Exxon Corp.	98,00	97,50
Fluor Corp.	65,00	-
Gen. Electric	120,00	121,00
Gen. Motors	80,00	83,00
Gillette	91,00	91,00
Goodyear	85,00	83,00
Inco	52,00	52,00
I.B.M.	180,00	178,00
Int. Flavors	131,50	-
ITT Corp.	119,00	-
Kroger	25,00	25,00
Lockheed	75,00	75,00
Merck & Co.	148,00	146,50
Minn. Min.	155,00	153,00
Pepsi Co.	118,00	118,00
Philip Morris C.	80,00	83,00
Phill. Petr.	46,50	46,50
Polaroid	75,00	74,00
Procter & G.	270,00	-
Quaker Oats	107,00	-
Schlumberger	92,00	92,00
Sears Roebuck	68,00	69,00
Shell Canada	68,70	-
Tandy Corp.	74,50	74,00
Texas Instr.	67,00	67,00
Union Pacific	145,00	146,00
Unisys Corp	30,00	30,00
USX Corp	67,00	67,00
Varity Corp	3,20	-
Westinghouse	137,00	136,50
Woolworth	118,00	118,50
Xerox Corp.	100,00	101,00

Certificaten overig

Deutsche B.	770,00	773,00
Dresdner B.	415,00	413,00
Hitachi (500)	1300,00	-
Hoechst	274,50	272,00
Nestle	8650,00	8700,00
Siemens	660,00	675,00

Warrants

Akzo	27,00	27,00
Bogamij	8,50e	9,00e
Falcons Sec.	25,80	25,50
Honda motor co.	1100,00	1095,00
K.L.M. 85-92	177,00	177,00
St.Bankiers a	0,11	0,11
St.Bankiers b	1,70	1,60

Euro-obligaties & conv.

10¼ Aegon 85	102,60	102,60
Aegon warr	11,90	11,90
10½ ABN 87	94,25	94,25
13Amev 85	96,25	96,25
10 Amev85	102,75	102,75
11 Amev 86	94,50	94,50
14¼Amro87	100,50	100,50
10½ Amro 86	94,75	94,75
10 Amro 87	93,60	93,60
5¾ Amro 86	95,00	95,00
Amro Bank wr	23,50	23,90
Amro zw 86	73,10	73,00
9 BMH ecu 85-92	96,75	96,75
7 BMH 87	96,00	96,00
10⅛EEG-ecu 84	100,75	100,75
9¾EIB-ecu 85	98,00	98,00
12½ HlAirl.F	94,00	94,00
12 NIB(B) 85-90	101,00	101,00
11¼ NGU 83	101,00	101,00
10 NGU 83	100,50	100,50
2¼ NMB Postb. 86	85,50	85,50
NMB Postb. war.	79,50	79,50
8¾ Phil. 86	99,75	99,75
6¾ Phil.83	98,50	98,50
11 Rabo 83	102,00	102,00
9 Rabo 85	99,50	99,50
7 Rabo 84	100,60	100,60

OPTIEBEURS

abn	c	jan	42,50	125	0,40	0,40
akzo	c	jan	130,00	131	5,40	6,50
amev	c	jan	60,00	174	3,60	3,80
amro	c	jan	80,00	130	1,30b	1,90
amro	p	jan	85,00	116	6,80	5,50a
amro	p	jul	85,00	116	9,50a	8,40
d/fl	c	mrt	195,00	236	4,50	4,00
d/fl	c	sep	210,00	121	3,30a	2,50
d/fl	c	dec	185,00	200	15,20a	12,70a
d/fl	p	dec	185,00	200	4,30a	4,70
eoe	c	jan	295,00	202	5,20	5,60
eoe	c	jan	300,00	326	3,00	3,60
eoe	c	feb	300,00	116	5,40	7,00
eoe	c	feb	305,00	153	4,00	4,40
eoe	p	jan	295,00	155	5,20	3,90
eoe	p	feb	290,00	115	5,60	4,40
eoo	p	jan	250,00	300	0,50a	0,20
gist	c	apr	35,00	121	1,20	1,20
hoog	c	jan	80,00	172	5,70b	6,20
hoog	c	jan	85,00	297	2,80b	3,10
hoog	c	jan	90,00	157	1,20	1,30
hoog	p	jan	80,00	127	1,30	1,00
nlv	c	aug	97,50	250	1,50a	1,20
nlw	p	aug	95,00	300	1,65a	1,65
nly	c	aug	95,00	250	0,95a	0,70
nlz	c	aug	95,00	250	1,00a	0,70
nmb	p	jan	48,00	360	0,70a	0,70a
natn	c	jan	70,00	549	3,20	4,20
natn	c	jan	75,00	518	0,90	1,20
natn	c	apr	75,00	794	3,00	3,70
natn	c	apr	80,00	433	1,50a	1,60
natn	c	jul	80,00	215	2,20	2,80
natn	p	jul	70,00	115	3,40	2,60
phil	c	jan	40,00	275	6,60	7,20
phil	c	jan	45,00	222	2,10	2,60
phil	c	jan	47,50	110	1,10	1,30
phil	c	jan	50,00	852	0,40	0,50
phil	c	apr	45,00	228	4,10	4,60
phil	c	apr	47,50	382	2,80	3,00
phil	c	apr	50,00	434	1,80	2,10
phil	c	jul	50,00	153	3,00	3,10
phil	p	jan	40,00	146	0,20	0,10
olie	c	jan	150,00	134	1,60	1,40
olie	c	o92	135,00	216	27,30	26,30
olie	p	jan	150,00	137	4,50	5,00
unil	p	jan	160,00	183	3,50	3,60
voc	c	jan	30,00	222	1,50b	2,50
voc	p	jan	30,00	533	2,00	0,50
voc	p	jan	32,50	326	3,70	1,30

Vakantie en Rekreatie

TIJDENS KARNAVAL OP REIS

KROKUSVAKANTIE

NICE-MONACO	7 dg.	25 febr.	ƒ 599,-
VIERWOUDSTEDENMEER	5 dg.	24 febr.	ƒ 489,-
OOST- EN WEST BERLIJN	3 dg.	25 febr.	ƒ 299,-
OOST- EN WEST BERLIJN	4 dg.	24 febr.	ƒ 419,-
LONDEN met rondritten	3 dg.	25 febr.	ƒ 339,-
LONDEN met rondritten	4 dg.	24 febr.	ƒ 449,-
ELZAS FRANKRIJK	4 dg.	25 febr.	ƒ 395,-
SAUERLAND ARNSBERG	5 dg.	24 febr.	ƒ 575,-
OBER-HARZ HAHNENKLEE	5 dg.	25 febr.	ƒ 499,-
LUGANO-ZWITSERLAND	7 dg.	25 febr.	ƒ 749,-
PARIJS met rondritten	3 dg.	24 febr.	ƒ 279,-
PARIJS met rondritten	3 dg.	25 febr.	ƒ 279,-
PARIJS met rondritten	4 dg.	24 febr.	ƒ 399,-
PARIJS met rondritten	4 dg.	25 febr.	ƒ 399,-
PARIJS met rondritten	5 dg.	24 febr.	ƒ 499,-

Het Zuiden Touringcars
anvr
04406-15252

Gran Dorado heeft bungalowparken op de mooiste plekjes. In dit kleine hoekje kunnen we dat natuurlijk niet laten zien. Maar in de dikke kleurenbrochure wel.

Daarvoor en voor boekingen kunt u terecht bij: Vroom en Dreesmann, ABN Bank, D-Reizen, Arke, Toerkoop, Rottink, Wagons-lits, Vrij-Uit en de grote postkantoren.

DE BUNGALOWPARKEN OP DE MOOISTE PLEKJES.
BEL DIRECT: 020-6656565.

Elke zaterdag

vakantierubriek

van 34 Nederlandse regionale dagbladen
voor informatie en reservering:
TINEKE MENGERINK en SASKIA DE HAAN
advertentiecombinatie rdp
Postbus 2 - 1800 AA Alkmaar
☎ 072-196314/196266

Drenthe

'MOOI ZUIDWOLDE'. Rustig dorp met.... veel natuur, fiets, wandel en recreatie. Alle soorten verhuur. Gids op aanvraag Schoolstr. 2, 7921 AV Zuidwolde 05287-1388.

Friesland

ZEILEN IN HEEG. ANWB Bondszeilschool 'Heegermeer', uitsluitend voor volwassenen (ook weekend) & NJHC Zeilschool 'It Beaken' voor jeugd v.a. 8 jr. en gezinnen. Lid VZNCWO. Bel nu 05154-2863 of 3294.

Groningen

Ontdek tijdens de feestdagen Groningen vanuit het EEMSHOTEL in DELFZIJL. Slapen en eten boven zee: uniek in Europa! Speciaal Kerstarrangement. Info: 05960-12636.

Limburg

Camping en bung.park 'De Bousberg' Schaesberg, 20 min. van Valkenburg, zwemb., speelt. en recreatie. Onze folder vertelt u alles, ook over kortingen en arr. Bel nu meteen 045-311213 (van 9-21.00 uur).

Eindelijk gevonden?
In gezellige camping voor jong en oud, zonnige campeerplaatsen en comfortabele stacaravans t.h. Leuk activiteitenprogr. NRD folder + inl. CAMPING BERINGERZAND, Heide 5, 5981 NX Panningen. Tel.: 04760-72095.

Noord-Brabant

Baarle Nassau Vakantieoord „DE STEPPE"
6-12 p. vakantiehuisjes nù ƒ 250.-. Hoogseiz. ƒ 475.- p.w.
Kamperen tegen aantr. tarieven in land.-boer. omg.
Fam.park met voor ieder wat wils! tel. 04249 - 246.

Waddeneilanden

VAKANTIE OP TEXEL

Kerst vieren op Texel! Ja, gezellig in appartementencomplex Beach en Zee. Heerlijk dineren in het restaurant La Fonti en genieten van de rust in de comfortable appartementen. SAUNA * ZONNEBANK * BAR *. Nabij het dorp De Koog en subtropisch zwemparadijs.
Bel voor gratis brochure, 072-118785
VANDERVEEN BEHEER B.V.
Noorderkade 2 M, 1823 CJ Alkmaar

Diversen buitenland

Luxe touringcar- en autoreizen
ZOMERPROGRAMMA 1990
met vele nieuwe bestemmingen.
Vraag het GRATIS aan
Azul Reizen, tel. 045-322224.
Lid Stichting Garantiefonds. Dagelijks van 9.00-20.00 u., ook zondags.

Griekenland

Vakantie in voormalige kloosters

TOSKANA, LAGO MAGGIORE, PROVENCE
Griekse eilanden: CHIOS, LESBOS

Schilderen, mediteren, bezinnen, wandelen, Yoga, T'ai Chi, Chi Kung, theater, in mooie ambience, intakte natuur. 1-2 weeks-termijnen, ged. hele jaar.

Brochure bij: Studien-Kontakt-Reisen SKR
Kurfürstenallee 5
D-5300 Bonn
Tel.: 09-49228357013

Duitsland

Hotel Grossfeld
Droomvakantie in 't bergstadje nèt over de grens
Het best geoutilleerde, luxe familiehotel in Bad Bentheim met zijn heuvelachtige, bosrijke omgeving. Kamers met ligbad, toilet, ktv, mini-bar, telefoon. Zwembad (29°), sauna, solarium, bowling, bar, en Konditorei.
4-daags superarrangement DM 225.- p.p.
(naar keuze door de week of in het weekend)
Incl. gevarieerd ontbijtbuffet en culinair diner.
Eveneens aantrekkelijke weekendarrangementen.
Hotel Grossfeld, Postbus 441, 4444 Bad Bentheim, Duitsland.
Bel 053-35 32 46 (NL) of 09-49 5922 828 (BRD) voor gratis prospectus.

De nieuwste folders uit het populairste vakantiegebied van Duitsland

HOCHSAUERLAND Clubreisen '90
HOCHSAUERLAND Kurz- und Ferienreisen '90

Volledige informatie uit het land der duizend bergen voor onze Nederlandse buren met veel tips en ideeën voor een heerlijke vakantie in de vrije natuur.
Gratis voor u

☐ Kurz- und Ferienreisen '90 ☐ Clubreisen '90 ☐ Wandern ohne Gepäck '90
Meteen aanvragen bij

HOCHSAUERLAND
Hochsauerlandkreis, Fremdenverkehr,
Postfach 1460/66, D-5790 Brilon, Telefon 09-49.2961.913229

Hotel-Restaurant
FELSENHOF Wadern mooi Saarland

Maakt u nu plannen voor uw Paasvakantie in het mooie Saarland. In een fantastisch landschap beleeft u ongerepte natuur, een uitgebreid recreatie-aanbod, ontsloten wandelwegen en een hotel met alle comfort en service. Vraagt u onze brochures aan. Ook ideaal voor kegel- en wandelweekends.

Hotel-Restaurant Felsenhof GmbH Zum Fels 24, D-6648 Wadern Bardenbach Tel.:09-496871304

DENEMARKEN

Dansk Feriehus Bookingbureau Holland
uw Denemarken specialist
De grootste keus uit vele katalogi - Meer dan 15.000 vakantiewoningen in geheel Denemarken.

Danesommer nieuwe katalogus 1990 met vakantiewoningen, ook in de buurt van Silkeborg, meer dan 100 luxe woningen met sauna-solarium, eigen zwembad, etc.

Verder katalogi van vele turistbureaus en verhuurkantoren, o.a.:
»Limfjorden« SØHØJLAND ODDER
Dansk Feriehus DanCenter farmhouse
ODSHERRED ULFBORG VEMB Destination Langeland NOVASOL

Wij zenden U graag zonder kosten onze brochure met meer informatie, of tegen vergoeding van ƒ 7,- portokosten ons uitgebreid informatiepakket met diverse katalogi en informatie over Denemarken. Vraag het aan, U heeft volop keuze in alle prijsklassen. Bij D.F.B. reserveert U vlug en snel, rechtstreeks zonder reserveringskosten of administratiekosten.

Dansk Feriehus Bookingburo
Hoofdweg 80, 9681 AC Midwolda, tel. 05975-1416 (4 lijnen)
Telefax 05975-2824.
Erkend boekingsbureau voor Denemarken nr. A8133/6373.

VAKANTIELAND VOOR HET HELE GEZIN
Keuze uit meer dan 5.000 vakantiewoningen door geheel Denemarken.
Info bij de DEENSE VAKANTIEWONINGSPECIALIST Troll Travel b.v. (lid ANVR/SGR)
Trollsteplein 8, 3332 JB ZWIJNDRECHT, telefoon 078-191700 / 195955

POLEN

PODRÓŻE po KULTURZE POLSKIEJ
Culturele Polen Reizen
Specialist in Poolse Rond-Steden-Natuurreizen.
Bel voor informatie 030-886999 (Nederlandstalig)
of reisprogramma: 030-623770 (Pools/Ned.talig)

Joegoslavië

SPECIALE AANBIEDING: krokus skitour 1990 Joegoslavië v.a. ƒ 725,- p.p.incl., luxe bus, hotel (HP), 2 p.k., douche, wc, tel., balkon, skipas, -les, -uitr., Bel IBIT 050-142332.

Oostenrijk

All-in v.a. ƒ 625,-: 10-dgse busreis HP, 7 dgse. skipas, 6 dgn. skiles, 7 dgn. skischoenverhuur, Tiroleravond. Prachtige langlaufsafari's v.a. ƒ 530,-. 10% groepskorting v.a. 10 personen. Gratis folder.
Reisburo Joytours, 070-633635, lid SGR.

Wintersport

SKI-DAKKOFFERS. Opreij Kruisberg 50 Meerssen. Tel. 043-643500 Open: alle namiddagen.

SKI-AANBIEDINGEN Opreij Kruisberg 50 Meerssen, tel. 043-643500 Open: alle namiddagen.

Vakantie en Rekreatie

Caravans/tenten/boten

Caravans,
nieuw en gebruikt.
Nu extra aanbieding.
Hovas
t.o. Makro Nuth.
Tel. 045-243323

Stacaravans
nieuwe en gebruikte
Ralon Caravans
Brommelen 58A Geulle
043-645079.

Nieuw
caravans-leasing.
Chateau en homecar
ex- verhuur en gebruikte caravans in de aanbieding.
Tevens onderhoud, schadetaxaties en reparaties
Ralon Caravans
Brommelen 58A Geulle
043-645079

JAARSTALLING (afgesloten) voor caravans, boten e.d. te Sittard, ƒ 150,- plus BTW. Tel. 04492-2601.

ALPEN-KREUZER 1990, vouwwagens in 5 modellen met kleurcombinaties, bruin-beige-groen en grijs-orange. Nu met de bekende winterkorting vanaf ƒ 4.450,-. Duurder hoeft niet....Voordeliger kan niet! Caravans 1990. Burstner-Hobby-Knaus. Nog enkele overjarige modellen met extra korting. Voortenten: Brand, Gerjak, Isabella, Trio Walker. Tevens onderhoud, reparatie, remmentest en schade-regeling. Caravan-Import Feyts. Hoofdstraat 84 Amstenrade. 04492-1860.

KERSTSHOW van 27 - 30 dec. Bartels Caravaning, off. dealer van Caravelair en Sprite. Hommerterweg 256, Amstenrade-Hoensbroek. Tel. 04492-1870.

Nieuwe TOURCARAVANS te huur door ANWB Bondsverhuurder, off. dealer Sprite en Caravelair der. Bartels Caravaning, Hommerterweg 256, Amstenrade-Hoensbroek. Tel. 04492-1870.

Te k. STAWAGEN 12x3 mtr. op vaste pl. Zomer en wint. te gebruiken. Ind.; kamer, keuk., 2 slpk., douche en w.c., terras en tuintje. Inr. toercaravan mog. 045-419046 na 18 uur

KERSTSHOW van 27 t/m 30 dec. bij Camping Cars Ridderbeks. Caravans: Gruau, Eriba, Predom. Vouwwagens: Scout, Trigano. Lid Bovag. Kom eens kijken in Koningsbosch, Prinsenbaan 180. Tel. 04743-2213.

Te koop STACARAVAN 10 mtr. lang, 3 slpk., douche, wc, 2 jr. oud, van ƒ 32.000,- nu voor ƒ 21.000,-. Inl. 04492-2044.

5 pers. CARAVAN voor zelf op te knappen, te k. ƒ 500,-. Rennemigstr. 19, Heerlen

De Olde CARAVAN, Sittard. Kerst-show va. 27 t/m 30 dec. Van, Wilk, Beyerland, Sprinter, Vitesse, Quartz, Award tour caravans, Walker vouwwagen, diverse nieuwe, ex-verhuur en gebruikte caravans. Tevens een uitgebreide onderdelen- en accessoires-shop. Langs de Hey 7, Ind.park Nrd. Tel. 04490-13634.

VOORTENTEN ca. 15 Modellen uitgestald, tot ƒ 500,- korting. Tentenhuis Hans Stassar, Heisterberg 78 Hoensbroek. Tel. 045-224200.

DE OLDE caravan BV. Voor totale recreatie o.a. caravans, vouwwagens, onderdelen en accessoires, verhuur, reparaties en onderhoud naar Langs de Hey 7, indust.park Nrd. Sittard. Tel. 04490-13634.

Joegoslavië

JOEGOSLAVIË/ Trogir. App.vak.won. direkt aan zee. Tel. 09-49-2372/16735

Duitsland

Winter/zomervakantie boerderij Todnau SCHWARZWALD. Logies/ontbijt va. ƒ 16,50. 045-323496/ 09-49-7671279.

VAKANTIEWONING te h. Vak.won. m. zwembad, sauna, sol. centrale, rustige, zonnige ligging in Riezlern Kleinwalsertal. Arr. v. 07-01 t/m 10-02-'90 en 10-03 t/m 31-03-'90. Fam. Künsler. Tel. 09-49-8329/5706.

Frankrijk

Vakantiehuizen in Frankrijk
BRETAGNE - Aquitaine - Côte d'Azur
Slimme mensen boeken nu voor 1990 voor prijzen met rabatten. Vierkleuren-catalogus aanvragen en telefonisch boeken.
Agence Breiz-Armor
Wasenweilerstr. 46, D-7817 Ihringen Tel.: 09-497668778

Zeilen/Surfen

OZO blijft lachen!

Koop nu, betaal later!
U betaalt zo uw wenst in overleg pas NA 3 maanden.
Hoe? Erg simpel, uitrusting mee naar huis, en wij verzilveren uw door de bank of door de giro gedekte Euro-, giro- of betaalcheque, na afspraak dus direct surfen en renteloos krediet.
OPGELET NETTO PRIJZEN

Kerstaktie
Honderden gulden voordeel!!
Aanbiedingen gelden vrijblijvend zolang de voorraad strekt.

Vaarklaar fabrieksnieuw

OZO MISTRAL 89
Equipe LCS ƒ 2.827,50
Chalienge Flex LCS ƒ 2.697,50
Screamer LCS ƒ 2.502,50
Pandera DCS ƒ 1.946,75
New Malibu DCS ƒ 1.946,75
Shredder DCS ƒ 2.307,50
Screamer DCS ƒ 2.307,50
New Malibu UDS ƒ 1.686,75
One Design UDS ƒ 2.307,50
OZO MISTRAL 88
Taloa ƒ 1.495,-
Hookipa ƒ 1.695,-
Malibu ƒ 1.795,-
Ventura ƒ 1.745,-
D head ƒ 1.695,-
Pandera ƒ 1.895,-
Equipe ƒ 1.995,-
Chal. flex ƒ 1.995,-
Comp. va. ƒ 1.195,-
MISTRAL GAASTRA ZEILEN
Worldcup Camber 6.0 ƒ 298,-
Worldcup Camber 4.8 ƒ 348,-
Worldcup Camber 5.3 ƒ 348,-
Worldcup Camber 6.6 ƒ 348,-
Worldcup Camber 4.3 ƒ 298,-
Stream line 5.3 ƒ 348,-
Stream line 6.0 ƒ 298,-
Stream line 6.6 ƒ 398,-
Cut away 5.3 ƒ 298,-
Cut away 6.0 ƒ 298,-
Arrow line 6.0 ƒ 298,-
Biradial 4.8 ƒ 248,-
Biradial 5.3 ƒ 228,-
Biradial 6.0 ƒ 148,-
Slalom line 3.7 ƒ 498,-
Slalom line 4.2 ƒ 525,-
Slalom line 4.7 ƒ 548,-
Slalom line 5.2 ƒ 548,-
Slalom line 5.7 ƒ 448,-
Slalom line 6.3 ƒ 498,-
Slalom line 6.8 ƒ 448,-
Slalom line 7.6 ƒ 548,-
Slalom line 8.5 ƒ 548,-
OZO Wayler 89
Echo ƒ 1.077,-
Slalom ƒ 1.137,-
320 Fun ƒ 1.197,-
350 Speed ƒ 1.197,-
Breeze TR ƒ 1.017,-
Ypsi TR ƒ 1.017,-
Chipper ƒ 957,-
One Design ƒ 897,-
320 Pro ƒ 1.497,-
350 Race ƒ 1.497,-
OZO Wayler 88
Echo ƒ 718,- *
Slalom ƒ 758,- *
320 Fun ƒ 798,- *
350 Speed ƒ 798,- *
Breeze TR ƒ 878,- *
Ypsi TR ƒ 878,- *
Chipper ƒ 638,- *
One Design ƒ 598,- *
320 Pro ƒ 998,- *
350 Race ƒ 998,- *
* Schoonheidsfoutjes

OZO BIC 89
ACE TEC
Bamba ƒ 2.026,50
Salsa ƒ 1.396,50
metal Rock ƒ 1.326,50
Astro Rock ƒ 1.326,50
Electric Rock ƒ 1.326,50
Allegro ƒ 1.813,-
Jazz ƒ 836,50
Melody ƒ 875,-
Reggae ƒ 1.046,50
Calypso ƒ 906,50
Rock 'n Roll ƒ 976,50
OZO FZ 89
Lightning WCR ƒ 2.796,50
Bullit Race ƒ 2.096,50
Sunset Race ƒ 2.096,50
Starlit ƒ 1.956,50
Lightning Race ƒ 2.306,50
Strato ƒ 1.886,50
Comet ƒ 1.886,50
Sunset Slalom ƒ 1.886,50
OZO HIFLY 89
Nova 365 ƒ 1.046,50
Spirit 345 ƒ 1.186,50
Superfun 325 ƒ 1.186,50
Slalom 295 ƒ 1.186,50
Extreme 275 ƒ 1.116,50
OZO TEN CATE 89
Twisty ƒ 1.155,00
Swifty ƒ 1.291,50
Dizzy ƒ 1.256,50
Fury ƒ 1.221,50
OZO TIGA 89
Zie showroom

Adressen en openingstijden:

OZO:
Gelegen aan de autosnelweg Joure-Heerenveen (A7) industrieterrein Oudehaske (naast Meubelstad). Tel. 05130-77444. Ma. t/m vr. van 9 tot 6 uur. Zaterdag tot 5 uur. Donderdag koopavond tot 9 uur.

OZO:
Nieuwe OZO-vestiging gelegen aan de A4 (Den Haag - Amsterdam) Noorderdreef 76, Industrieterrein Spoorzicht (v/h Oude Wetering) Tel. 02526-87877. Ma. t/m vr. van 9 tot 6 uur. Zaterdag tot 5 uur. Vrijdagavond koopavond.

OZO:
Gelegen aan de autosnelweg Breda-Noord. Industrieterrein Noord Spinveld 21A. Tel. 076-228500. Ma. t/m vr. van 9 tot 6 uur. Zaterdag tot 5 uur. Donderdag koopavond tot 9 uur.

OZO:
Hoofdvestiging centraal magazijn/showroom. Gelegen aan de A15, 10 km van Arnhem. Industrieterrein 10A, Andelst. Tel. 08880-1222. Ma. t/m vr. van 9 tot 6 uur. Vrijdag koopavond tot 9 uur. Zaterdag tot 5 uur.

Dit is een publikatie van Surfpromotors BV.

Eriba-Caravan

STROOMLIJNPERFEKTIE
LICHTGEWICHT
TOP-KWALITEIT

KERSTSHO
van 27 decembe
t/m 6 januari 1
(zon- en feestdagen ge

Camping Cars Ridderbeks
CARAVANS - VOUWWAGENS - CATAMARANS
Prinsenbaan 180, Koningsbosch, 047

HUBERTUS
SUN WORLD REIZEN

Loysonstraat 55
Eygelshoven
Waubacherveld
045-352871

Vraag vrijblijvend naar onze kleurenbrochure

Uw adres voor vakantiereizen o.a. naar
Duitsland - Spanje -
Oostenrijk - Italië -
Joegoslavië - Turkije -
Griekenland - Hongarije

Wij danken al onze cliëntele voor het genoten vertrouwen in het afgelopen jaar en wensen u prettige feestdagen toe.

21357

Wintersp

TOURINGCAR SNE
rechtstr. naar Oost. &
ƒ 135,- (incl. koffie &
persnel, 4 opstappl.,
stappnt. en lange ron
Arr. v.a. ƒ 330,-.
NZH
Tel. 023-152652

Duitsla

Korte vakantie in de
LO va. DM 20,-. A
incl. vele extra's: 7
DM 126,-. Bezo
historische aardolie
Verkehrsverein Aller
e.V. Nienburger
D-3109 Wietze,
90-495146361

Hotel DÜNENBURG,
Dichtbij strand, cen
buurt v.d. kuurmi
ningen. Alle kmrs
badkuip, kl. tv, min
tel. Uitgebreid
Tel.: 09-4946516686

Spanje

COSTA BRAVA
Vakantiewoningen
050-415210

Hongarije

GéGé Hongarije Tours
ZOMERGIDS 90
campings, vakantiewoningen, hotels, auto- bus- en vliegreizen
Boekingen: bij uw ANVR-reisbureau of bij GéGé 085-435050

CIRKEL REIZEN, 600 huizen en app., campings, hotels, bus en vlieg. Inl. Pb. 11, 5109 ZG 's Gravenmoer, tel. 01623-22194. Lid SGR.

Indonesie

Indonesië Tours '90

De nieuwe brochure van dé Indonesiëspecialisten bij uitstek ligt voor u klaar! 84 pagina's kleurige informatie over onze VOLLEDIG VERZORGDE rondreizen, inklusief alle maaltijden, excursies en Nederlandse reisleiding.
Tevens hebben wij in dit programma rondreizen opgenomen naar India, Nepal, Thailand en Sri Lanka.
INFORMATIEVE DIA-PRESENTATIES INDONESIË
Iedere zaterdag diapresentatie in Heemstede.
Ook komen wij in het land met onze diashow en wel in:

Utrecht 5-1, Eindhoven 6-1,
Rotterdam 7-1, Heerlen 4-2.

Komt u ook? Bel ons even: (023) 339151.
Vraag de brochure aan bij uw ANVR-reisburo of bij

De Boer & Wendel BV
dé Indonesiëspecialisten
Raadhuisstraat 6 - 2101 HG Heemstede
ANVR/GAR.FONDS/IATA
(023) 33 91 51

UNITRAV

HET NIEUWE INDONE
PROGRAMMA IS UI

100 Pagina's dik met 24 schitterende reizen
Indonesië, Thailand, Maleisië, Sri Lanka, Hong
India en Nepal, variërend van 18 tot maar
37 dagen. Zoals onze 18-daagse rondreis naar
Midden Java en Bali f 3.995,-, inclusief alle ma

Kom naar onze
audio-visuele presentatie in:

Den Haag op 15-01-90; **Leiden** op 16-01-90
Rotterdam op 18-01-90; **Bussum** op 19-01-9
Tilburg op 22-01-90; **Amsterdam** op 23-01-9
Beverwijk op 26-01-90; **Zeist** op 30-01-90
Arnhem op 02-02-90; **Ede** op 05-02-90;
Assen op 06-02-90; **Alkmaar** op 08-02-90
Groningen op 09-02-90; **Hoorn** op 12-02-9
Leeuwarden op 13-02-90; **Zwolle** op 16-02-
Deventer op 20-02-90.

Of vraag uw ANVR-reisbureau om het Unitra reisprogramma.

UNITRAVEL
Piet Heinplein 1, 2518 CA DEN HAAG. Tel. 070-
Lid ANVR - SGR - IATA - RCH

Spanje Portugal

Iberbus
Nu 7 dagen per week royal class-bus naar Spa class-sneldienst Benidorm, vertrek elke vrijdag app. in Lloret en Benidorm. Info: (020) 2410 4130978.

'n Goede start voor 1990

Want wij ronden het autojaar af in een feestelijke showroom vol voordeel!
Kom nú naar onze showroom en u raakt gegarandeerd in een feestelijke stemming. En dat heeft niets met de mooie versiering te maken, maar àlles met het enorme aantal speciale december-aanbiedingen waarmee wij 1989 uitluiden! Met al het nieuws van Volkswagen en Audi maken wij van december de voordeligste automaand. Daarbij profiteert u niet alleen van onze vele feestelijke actie-aanbiedingen, maar ook uw huidige auto tuigen we op met 'n prachtige inruilprijs! Komt u hem vóór 31 december maar door ons laten taxeren: zoveel versiert u er gegarandeerd nergens anders voor...

Maak een proefrit in feeststemming.
Komt u gerust met uw gezin naar onze gezellige **KERSTSHOW.**

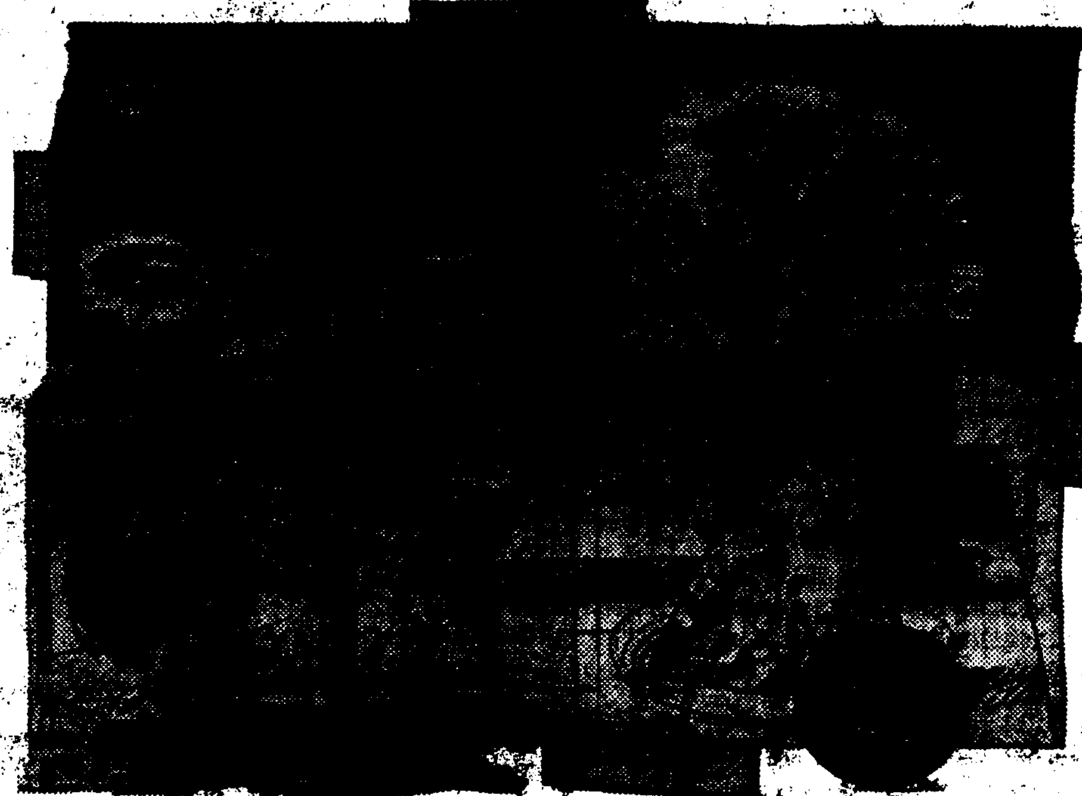
Iedereen die een proefrit maakt bovendien 'n fraaie zandloper nele eindejaarsattentie! En die u óók als u ons uw huidige auto xeren. Dus welkom voor onze autodagen van het jaar! Let u even openingstijden van de showroom?

Openingstijden:
ma. t/m vrijd. 10.00-18.00 uur.
zat. 10.00-17.00 uur.

GARAGE VENCKEN B.V.
Heerlen

AUTO VENCKEN
Sittard/Beek

GELIJKE PLICHTEN?

In Nederland heeft iedereen recht op een goede gezondheidszorg. Iedereen is 't er ook mee eens dat die zorg bereikbaar blijft voor groepen mensen, zoals bejaarden, die er veelvuldig gebruik van moeten maken.

Ten behoeve van deze groepen leveren particulier verzekerden al enkele jaren, naast hun premie, extra bijdragen aan de financiering van onze gezondheidszorg.

Het gaat om twee wettelijke heffingen: de eerste is geregeld in de Wet MOOZ, de tweede in de Wet op de Toegang tot Ziektekostenverzekeringen, WTZ.

In beide gevallen is door de wetgever bepaald dat de heffingen geïnd moeten worden door de ziektekostenverzekeraars.

Per 1 januari 1990 wordt de MOOZ-heffing iets verlaagd (zie tabel). Omdat voor een steeds groter aantal bejaarden moet worden betaald, gaat de WTZ-heffing per 1 januari 1990 omhoog (zie tabel).

De WTZ schrijft ook voor dat deze extra lasten nu over alle particulier verzekerden verdeeld moeten worden.

Uw verzekeringsmaatschappij zal u informeren over de wijze van betaling.

De bedragen per 1 januari 1990

Elke particulier verzekerde zal in 1990, naast premie, de volgende bedragen moeten betalen:

Leeftijdscategorie	*Heffing MOOZ**	*Heffing WTZ**	*Heffingen totaal**
0 t/m 19 jaar	f 22,20	f 102,-	f 1[illegible],20
20 t/m 64 jaar	f 44,40	f 204,-	f [illegible].40
65 jaar en ouder	f 35,52	f 163,20	f [illegible],72

* *Het gaat hierbij om jaarbedragen.*

GELIJKE BEHANDELING: U EN WIJ KRIJGEN DE GEZONDHEIDSZORG BETER.

Publikatie van de particuliere ziektekostenverzekeraars van Nederland, KLOZ, Prins Bernhardweg 65, 3991 DE Houten.

KLOZ

Limburgs dagblad voor oostelijk zuidlimburg

Zaterdag 23 december 1989 ● Pagina 13

LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN. [CH]EF-EDITIEREDACTIE: HANS TOONEN. HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE, [MA]RKT 42, TEL. 045-455506; 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363; 6371 GV SCHAESBERG, FR. ERENSLAAN 4, TEL. 045-311719.

Voorlezen

[Voorl]ezen is een groot goed. Mee[…]s? En kleine kinderen kijken [...]k meer televisie dan ze le[...], dan wel voorgelezen wor[de]n. Om een en ander te veran[der]en bestaan er onder meer [jeu]gdbibliotheken. Op 27 de[cem]ber leest de jeugdbibliothe[cari]s van Heerlen, de heer Rob [...]k, alleen kinderen mogen [...] zeggen, verhalen voor die [...]de een of andere manier met [Ker]stmis van doen hebben. De [bib]liotheek heeft zeven van dit [soo]rt middagen georganiseerd [on]der het motto 'wintervertel[lin]gen'. En zoals dat altijd [gaa]t, als er geen kinderen ko[me]n, gaat het voorlezen niet [doo]r. Op 27 december leest hij [va]n 14 tot 15 uur voor aan kin[der]en tot zes jaar. Vanaf half [...]f aan kinderen tussen de zes [en] de twaalf jaar.

Prettig?!

We worden er eerlijk gezegd [ei]genlijk een klein beetje horen[dol] van. Tureluurs! Want sinds [en]kele dagen horen we in win[kel]s, bij familieleden, vrienden [en] kennissen, in kroegen, bij [co]llega's op het werk, op de [ba]nk en in het postkantoor niets [an]ders meer dan 'Prettige da[ge]n!' En vaak nog gevolgd door [']een goed uiteinde!' En strui[kel] je bijna over de drempel [da]n krijg je er nog 'En een goed [beg]in!' achteraan geslingerd. [H]et probleem is nu dat we vrij [re]gelmatig bij de bakker en de [sla]ger moeten zijn dus dat van ['P]rettige dagen!' hebben we al [he]el vaak gehoord dat we het niet [m]eer kunnen horen. En daar [ko]mt nog eens bij dat die heil[w]ens heel vaak wordt uitge[spr]oken op een toontje dat je [de]nkt, ja, ze zeggen 't wel maar [ze] menen d'r geen barst van. [He]bt u dat ook? Dat iemand je [d]e hele rimbam wenst en dat je [...] vervolgens allemaal moet [...]an 'terugwensen'? Daarom, [m]ensen, laten we even ophou[de]n met elkaar de beste wensen [te] geven. Zullen we het alleen op [zo]ndag 31 januari doen? Als we [...] niet meer onderuit komen. [B]espaart 'n hoop ellende, hoor.

Stedenband

[●] De Hongaarse ambassadeur [i]n Nederland dr Istvan Csejtei [h]oorde gistermiddag van bur[g]emeester Van Zeil dat de ge[m]eente Heerlen in februari een [be]slissing zal nemen over een [st]edenband met Györ. Van Zeil [d]rong er bij de ambassadeur op [a]an te bewerkstelligen dat de [st]ad Györ ook een besluit zal ne[m]en. De financiële consequen[tie]s spelen bij de beslissing in [h]et wederzijdse voornemen een [g]rote rol. Tussen Heerlen en [G]yör zijn al diverse verkennen[de] uitwisselingen geweest. Het [la]atst bezocht een delegatie van [h]et Patriottisch Volksfront [H]eerlen op uitnodiging van het [V]redesplatform. Ambassadeur [C]sejtei wees erop dat in zijn [la]nd veel politieke veranderin[gen] op gang zijn gekomen. Een [st]edenband met Heerlen achtte [h]ij eveneens belangrijk.

Noodlot

● Een ongeluk komt zelden al[l]een. Dat heeft een inwoner uit [E]ygelshoven eergisteravond [aa]n den lijve ondervonden. [Ter] hoogte van de kruising in [N]ieuwstadt kwam hij rond [2]0.30 uur met de auto van zijn [zu]ster zonder benzine te staan. [D]e man zette de Fiat aan de [k]ant, haalde een jerry-can uit [d]e achterbak en ging te voet [n]aar Born op zoek naar een [po]mpstation. Daar aangeko[m]en stond hij voor een gesloten [d]eur, zodat hij noodgedwongen [m]oest uitwijken naar Sittard, [w]aar hij meer geluk had. De [m]an uit Eygelshoven liet de jer[r]y-can volgooien en haastte zich [te]rug naar de auto van zijn zus[ter].

[N]a de lege tank gevuld te heb[b]en, vervolgde de man zijn weg. [B]ij het wegrestaurant Op de [V]os sloeg het noodlot wederom [g]enadeloos toe. Omdat een me[d]e-weggebruiker rare caprio[l]en uithaalde, moest de onge[l]ukkige automobilist krachtig [o]p de rem gaan staan. Door [d]eze noodstop sloeg de motor af. [T]oen de Eygelshovenaar vervol[g]ens de motor weer aan de [p]raat probeerde te krijgen, [v]loog de auto van zijn zuster [m]et een flinke steekvlam in [b]rand en werd door de vlam[m]en 'tot op het bot' afgekloven. [D]e pechvogel werd door de poli[t]ie op de trein gezet, een trau[m]atische ervaring èn een jobs[t]ijding voor zijn zuster rijker.

Eerste Kerstdag 21-ste aflevering

Toekomst Kerst-In aan zijden draadje

Van onze verslaggever

HEERLEN – Als de gemeente Heerlen niet bereid is de huur van de Stadsschouwburg voor de Kerst-In te verlagen, dan haalt het kerstfestijn, dat vooral bedoeld is voor alleenstaanden, het zilveren jubileum niet. Eerste Kerstdag, maandag, wordt de Kerst-In voor de 21-ste keer gehouden worden. Hoewel de meer dan 150 vrijwilligers ook dit jaar weer een gevarieerd programma kunnen aanbieden, spelen op de achtergrond de financiële zorgen een deuntje mee.

Dit jaar bedraagt de huur van de schouwburg nog ongeveer 6000 gulden. Komend jaar verwacht de organisatie een verdubbeling van dat bedrag. Momenteel werkt de Kerst-In met een budget van 32.000 gulden. Dat bedrag komt binnen via sponsoring en collectes. Jaarlijks trekt het kerstspektakel een kleine 5000 mensen. Ongeveer honderd van hen komen vooral voor het traditionele kerstdiner. Overigens wordt de Kerst-In nog wel eens ten onrechte verward met de kerstmarkt. De Kerst-In is een niet-commercieel gebeuren. Reden waarom de organisatie het advies van de gemeente, entree te heffen, niet ziet zitten.

De Stadsschouwburg is maandag open van 13 tot 21.30 uur. Er zijn optredens van onder meer pianist Don Binnendijk, salonorkest Da Capo, poppentheater Piepmuis, het klarinet-ensemble van de muziekschool, en tal van zanggroepen. Er is zowel klassieke muziek te beluisteren als rock en blues. Mona zal gedichten voordragen. Voor de kleintjes is er een creche.

G. Borger trekt zich terug uit Brunssumse politiek

Lijst Borger krijgt gelijk

Van onze verslaggever

BRUNSSUM – De waarnemend voorzitter van de rechtspraakafdeling van de Raad van State, mr J.H. Blaauw, heeft gisteren bepaald dat de Politieke Groepering Borger niet onder die naam mee mag doen aan de gemeenteraadsverkiezingen van maart. Reden voor G.L.M. Borger zich terug te trekken uit de gemeentepolitiek. Een en ander betekent dat de lijst Borger van wethouder G. Boumans gewoon mee kan doen aan die verkiezingen.

Wethouder Boumans toonde zich gisteren erg gelukkig met de uitspraak, hoewel hij geen moment getwijfeld heeft dat de Raad van State de door Borger aangetekende beroepen zou verwerpen. Dat neemt niet weg dat de wethouder nog steeds laaiend is op de telg uit het Borgergeslacht dat met een bijna gelijknamige lijst wilde uitkomen.

De lijst Borger, die onder die naam dus aan de verkiezingen mee zal doen, werd in 1966 opgericht door H. Borger. Ook de huidige wethouder Boumans was toen al van de partij. Toen wethouder Borger in 1984 kwam te overlijden werd de naam 'Borger' gehandhaafd 'uit piëteit met de overledene'. Een broer van de overleden wethouder kwam ook op de lijst te staan, op een zevende plek.

Ook Nico Borger wenste op die lijst te komen, maar eiste minstens een tweede plaats. De zes zittende raadsleden gingen echter voor, zodat voor Nico slechts een zevende plaats restte. Nico's broer Jeu wond zich daar zo over op dat hij met een eigen lijst kwam. Een raadszetel haalde hij echter niet. Jeu gaf niet op en kwam daarom dezer dagen met de Politieke Groepering Borger op de proppen. De partij die dus eigenlijk alleen maar in naam heeft bestaan.

Witte troost

● *Inderdaad, een witte Kerst kunnen we nu wel vergeten. Want ook deze Kerstdagen kun je zonder paraplu niet op stap. Als witte troost een sfeertekening van Pierre Delnoy, gescheurd uit de ZOL-kalender. En verder maar hopen dat het eind 1990 wel zachtjes wil gaan sneeuwen.*

Klaar voor fietstocht van 20.000 kilometer

Van onze verslaggever

LANDGRAAF – Herman Wijenberg (31) uit Abdissenbosch neemt nog een slok koffie en zoekt vervolgens licht schuivend naar het beste holletje in de sofa. Lekker zitten op het gemak, even genieten van de rust, naast de kerstboom, het kan nog. Want de avontuurlijke Landgravenaar verruilt nog voor het einde van dit jaar de gezellige huiskamerbank voor een billentergend fietszadel. En schrapt daarmee ook de Westerse behaaglijkheid voor (minimaal) een heel jaar uit zijn leven.

Op zaterdag 30 december vertrekt Wijenberg met het vliegtuig richting Thailand. Van daaruit begint hij aan een fietstocht van pakweg 20.000 kilometer op de mountainbike. Door Thailand, Burma, Maleisië, Indonesië en misschien ook nog de Filippijnen.

„Op 1 januari ontmoet ik mijn Franse vriendin Benedicte Storme in Bangkok. Van daaruit zullen we samen aan de tocht beginnen. Een duidelijke planning of een reisschema is er niet. Het doel achter de trip is eigenlijk het maken van foto's die een algemeen beeld geven van de landen die we opzoeken. Van de andere kant zien we de reis ook als een soort escapisme. Weg van de sleur van alledag, weg van de zekerheden die een Westers bestaan bieden en de vrijheid tegemoet. Je kent dat wel", zegt Herman die eerder al fietsend onder meer Israël en Noord-Jemen aandeed.

Het budget van de mountainbiker is 15 mille. In zijn bagage zitten potjes en pannetjes, gasbranders, verbandmiddelen, reserve-onderdelen, twee professionele spiegelreflexcamera's en de nodige lenzen, plus 61 meter film. Al met al torst Wijenberg bijna 25 kilo op zijn fiets mee, die zelf ook al gauw acht tot tien kilo weegt.

„Vijftienduizend gulden is niet al te veel geld. Maar we slapen uiteraard in de tent of onder de blote hemel en koken ons eigen potje. We willen zoveel mogelijk zien en dus zo zuinig mogelijk met het geld omspringen. Als alles goed gaat maken we vijfhonderd foto's. Bij terugkeer volgend jaar willen we de beste daarvan exposeren. Maar laat ik maar niet te hard van stapel lopen. Want ik heb het afgeleerd om concrete plannen te maken, om vooruit te kijken. Wie weet, misschien kom ik wel helemaal niet meer terug. Ik zoek namelijk nog steeds naar een stek op aarde, waar ik zou willen leven. En dat kan evengoed aan de andere kant van de wereld zijn."

Negen jaar werkte Herman bij de Volvo in Born. Eerst op de produktieafdeling, later in de drukkerij. „Op een gegeven moment had ik er genoeg van. Je kunt je niet voorstellen hoe goed ik mij voelde, toen ik mijn ontslagbrief in de binnenzak had. Eindelijk lag de wereld voor me open. Kon ik gaan en staan waar ik wilde. Ik ben vervolgens per mountainbike naar Israël gegaan, waar ik vier maanden in een kibboets werkte. Onderhoud aan broeikassen. Daarna raakte ik verzeild in Noord-Jemen. Daar kreeg ik de smaak pas goed te pakken en toen ik in mei van dit jaar terugkeerde, ben ik meteen begonnen met de voorbereiding van een nieuwe reis."

● *Herman Wijenberg klaar voor de 20.000 kilometer lange fietstocht.*

Foto: DRIES LINSSEN

Gezondheid

Buiten de bijna vier mille kostende mountainbike, de hoogstnoodzakelijke reisspullen en de foto-uitrusting, neemt Herman ook talloze dragees en ampullen mee tegen tropenziektes als malaria en gele koorts. „Ik heb diverse spuiten gehad en ben uitgerust met voldoende medicatie. Toch baart de gezondheid me de grootste zorgen. Als je in die landen iets overkomt, dan ben je nog niet jarig. Hygiëne is daar ver te zoeken, de bacteriën eten mee uit je bord. Jawel hoor, die gezondheid, dat is een risico."

Of Herman met het oog op de gezondheid en de weerstand fiks getraind heeft in de afgelopen maanden? „Geen meter", zegt hij. „Trainen is onzin. Dat doe ik daar wel, als ik op de fiets zit."

Afrekening met en van Rein Hummel

Van onze verslaggever

HOENSBROEK – Rein Hummel, de uitgestotene. De politicus met wie de Heerlense PvdA blijkbaar heeft afgerekend door hem niet als kandidaat op te stellen voor de verkiezingen in maart.

Zelf kijkt Rein Hummel (42) anders tegen deze afmars aan. Dat blijkt uit het exclusieve interview met deze krant. „Ik heb de huid van een olifant. Ik kan er wel tegen hoor, wat er nu gebeurt. Prettig is het niet. Bovendien is het schadelijk voor de partij", zegt het ex-Kamerlid.

In het interview gaat hij in op de verwikkelingen rondom zijn optreden in de zaak Pronk, de kwestie met Zuidgeest enzovoort.

Of hij nu vanuit Hoensbroek terugkomt met een eigen partij, is een veronderstelling die hij ver van zich afwerpt. Maar voegt er meteen aan toe: „Hoewel je in de politiek nooit nooit moet zeggen..."

● Zie verder pagina 19

Thei Gybels nummer 1 van PvdA-Landgraaf

Van onze verslaggever

LANDGRAAF – Wethouder Thei Gybels is donderdagavond in de Residentie te Abdisschenbosch door de leden van de PvdA in Landgraaf aangewezen als lijsttrekker voor de komende gemeenteraadsverkiezingen. Gybels neemt de fakkel over van Jan Bonten die tweede staat op de lijst. Fractievoorzitter Maarten van Hulst staat op de derde stek.

De raadsleden Hannie Reep en Harrie Medema keren na de verkiezingen op eigen verzoek niet terug in de raad. Hun plaatsen worden ingenomen door twee vrouwen: Riet Carreira-Schreurs en Marlies van de Kuit-Vluggen. De lijst is trouwens op de laatste plaats na vastgesteld conform de aanbevelingen van een onafhankelijke commissie.

Verder staan op de lijst: 6. Sjaak Weelen, 7. Nelly Szalata-Bosch. 8.Lou van der Horst, 9. de dichter Jon Erkens, 10. De la Haye.

Annie Winthagen lijsttrekker voor Ransdaal

RANSDAAL – Niet Pierre Radermacher, maar mevrouw Annie Winthagen-Bock wordt lijsttrekker van Politieke Groepering Ransdaal (PGR). Wel staat de PGR-voorman op de tweede plaats.

Mevrouw Winthagen neemt bovendien de plaats over van haar echtgenoot Jan Winthagen. Wegens drukke werkzaamheden kan hij de PGR niet langer in de raad vertegenwoordigen. Winthagen heeft vanaf 1974 in de raad gezeten.

Overigens heeft de PGR voor de komende gemeenteraadsverkiezingen een verbond gesloten met de partij Lemmens en Algemeen Gemeenschapsbelang (fractie Mertens).

Wij gaan ons verloven
1e Kerstdag, 25-12-1989.
Mr. Erland Dohmen
en
Miriam Reijnders

---

†

Je hebt gestreden je strijd, nu ben je van alle zorgen bevrijd. Je bent aangekomen bij de Heer en ziet wakend op ons neer.

Tot onze diepe droefheid, is na een moedig gedragen ziekte, toch nog onverwacht van ons heengegaan, voorzien van de h.sacramenten, mijn lieve vrouw, onze zorgzame moeder, schoonmoeder, oma, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Lies Lonissen

echtgenote van

Henri Gorissen

Zij overleed op de leeftijd van 65 jaar.

Kelmond: H. Gorissen
Beek: Maria Hermans-Gorissen
René Hermans
Roy, † Ellen, Frank
Neerbeek: Bert Gorissen
Wilma Gorissen-Dormans
Maikel, Kai
Catsop-Elsloo: Gerrit Gorissen
Paulien Gorissen-Custers
Groot-Genhout: Margriet Schlangen-Gorissen
Funs Schlangen
Kelmond: Gerardien Lonissen
Fam. Lonissen
Fam. Gorissen

6191 RB Kelmond-Beek, 22 december 1989
Kelmonderhofweg 24

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op woensdag 27 december om 10.30 uur in de St.Martinuskerk te Beek, waarna aansluitend de begrafenis op de begraafplaats de Nieuwe Hof.
Er wordt beleefd verzocht de auto's achter de kerk te parkeren.
Bijeenkomst in de kerk. Geen condoleren.
Tweede Kerstdag tijdens de h.mis van 10.00 uur zal de overledene bijzonder herdacht worden, in voornoemde kerk.
De overledene is opgebaard in de rouwkamer van Uitvaartcentrum Daemen & Zn, Prins Mauritslaan 1 te Beek. Bezoek dagelijks van 18.30 tot 19.00 uur.
Mochten wij nog iemand vergeten zijn, dan hopen wij dat deze annonce als kennisgeving beschouwd wordt.

Wegens overlijden is onze zaak woensdag 27 december de gehele dag gesloten.

Kapsalon René Hermans

Nieuwstraat 17, Beek

---

†

Op 18 december 1989 overleed, na een liefdevolle verpleging in de Verpleegkliniek te Heerlen, in de leeftijd van 84 jaar, onze lieve en zorgzame moeder, schoonmoeder, oma, zuster en schoonzuster

Maria Katharina Antonetta Latten

weduwe van

Johannes Hubertus Schoenmakers

Bunde: B. Schoenmakers
J. Schoenmakers-Pennartz
Joyce
Ubachsberg: C. Sijben-Schoenmakers
J. Sijben
[illegible]
[illegible]: H. Schoenmakers
A. Schoenmakers-Bexkens
Sandra
Erik
Familie Latten
Familie Schoenmakers

[illegible] 23 december 1989

De begrafenis heeft in besloten kring plaatsgevonden.

[illegible]

Tot onze diepe droefheid overleed zacht en kalm, voorzien van de h. sacramenten, in de leeftijd van [illegible] jaar, onze echtgenote, onze lieve moeder, schoonmoeder, oma, zuster, tante en nicht

Maria Hubertina Ramakers

echtgenote van

Johannes Franciscus Hubertus Heussen

weduwe van

Joseph Hubertus Kockelkoren

J.F.H. Heussen en kinderen
Kinderen en kleinkinderen Kockelkoren
[illegible]
Familie Ramakers
Familie Heussen
Familie Kockelkoren

[illegible], 22 december 1989
Correspondentieadres: Van-Gossenhovenstraat [illegible]
[illegible] AT [illegible]

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op [illegible] december om [illegible] uur in de St. [illegible]
[illegible]
[illegible]
Gelegenheid tot afscheid nemen [illegible] van 11.00 tot 12.00 uur.
[illegible]

Volstrekt enige en algemene kennisgeving

Diep bedroefd, maar dankbaar voor de liefde en zorg waarmede hij ons gedurende zijn leven heeft omringd, geven wij u kennis dat heden na een liefdevolle verpleging in verpleeghuis St. Odilia te Geleen, van ons is heengegaan mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, lieve opa, broer, schoonbroer, oom en neef

Hoeb Schmitz

echtgenoot van

Jet Haenen

Gesterkt door het h. sacrament der zieken overleed hij op 66-jarige leeftijd.

Geleen: Jet Schmitz-Haenen
Geleen: Hub Schmitz
Roos Schmitz-Heesakkers
Hub, Claudine, Dennis, Floortje
Geleen: Math. Schmitz
José Schmitz-Voncken
Geleen: Riet Koumans-Schmitz
Sjaak Koumans
Simon
Familie Schmitz
Familie Haenen

6165 TJ Geleen, 22 december 1989
Daalstraat 47

De plechtige eucharistieviering zal plaatshebben woensdag 27 december a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk Christus Koning, Kluis-Geleen, waarna aansluitend de crematie in het crematorium Nedermaas, Vouershof 1 te Geleen.
Bijeenkomst in de kerk.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.
In de h. missen van de kerstviering zal de overledene bijzonder worden herdacht.
De overledene is opgebaard in de rouwkapel van het Maaslandziekenhuis te Geleen, alwaar gelegenheid tot bezoek heden, zaterdag, zondag en tweede Kerstdag van 17.30 tot 18.30 uur.

Enige en algemene kennisgeving

†

Mijn taak is volbracht, uw onderlinge liefde moet blijven.

Dankbaar voor alle fijne en mooie herinneringen die hij ons achterlaat, geven wij u bedroefd kennis van het heengaan van mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader en opa

Winandus Andreas Meex

echtgenoot van

Agnes Maria Hubertina Rooijmans

Hij is zacht en kalm ingeslapen voorzien van de h. sacramenten op de leeftijd van 76 jaar.

Hulsberg: A.M.H. Meex-Rooijmans
Stein: Agnes en Jo
Voerendaal: Els, Judith, [illegible]
Nuth: Mariette en Willem
Roel, Charlotte, Odile
Frankrijk: Ans en Han
Helmond: Paul en Els
Hulsberg: de heer J. Rooijmans

6336 VH Hulsberg, 21 december 1989
Raadhuisstraat 11

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op [illegible] om 11.00 uur in de parochiekerk van de H.Clemens [illegible] begrafenis op de algemene begraafplaats [illegible]
Samenkomst in de kerk om 10.30 uur, alwaar geen condoleren.
Onze dierbare overledene is opgebaard in de rouwkapel van het de Weverziekenhuis te Heerlen.
Gelegenheid tot afscheid nemen dagelijks van 16.00-17.00 uur.
Geen bezoek aan huis.

Met verslagenheid werden wij geconfronteerd met het afscheid van

Andries Meex

Zijn bijzondere wilskracht en doorzettingsvermogen waren voor ons een groot voorbeeld.
Zo'n bijzonder mens zal steeds in onze herinnering blijven.

Beschermheer, dirigent, erebestuur, bestuur en leden, instrumentenfonds, dames- en [illegible]
Koninklijke Fanfare St. Caecilia Hulsberg

Dankbetuiging

Woorden van

Jan J. Poelmans

geboren [illegible] overleden [illegible] 1989

[illegible]

Tegoef een lade vol herinneringen geen roepen, geen zingen als kristallen klanken ritselloos als verkilde ranken.

Bedankt voor uw medeleven
Marlies, Paul en Ans

Schumanstraat 14, 6441 KD Brunssum

Dankbetuiging

Hiermede betuigen wij onze oprechte dank, aan allen die blijk hebben gegeven van hun medeleven bij het overlijden van onze zoon, broer, zwager, oom en neef

Jan Poelmans

Familie Poelmans
Familie Kessels

Ter nagedachtenis aan hem, zal op zaterdag 30 december om 18.00 uur in de kerk van [illegible] Brunssum Noord, een h. mis worden opgedragen.

De [illegible] oprechte dank [illegible] van onze [illegible]

Leentje Oberije-Kronhof

[illegible] op dinsdag 26 december om 11.30 [illegible] St. Vincentius à Paulo [illegible]

OVERLEDEN

† Adriaan [illegible] Vervuurt, 95 jaar, weduwnaar van Margaretha Janssen. Corr.adres: H. Vervuurt, Mgr. Driessenstraat 9, 6043 CV Roermond. De plechtige uitvaartdienst vindt heden om 14.00 uur plaats in de parochiekerk van O.L.V. van Altijddurende Bijstand te Roermond.

† Frans Clerm, 88 jaar, echtgenoot van Margaretha Bemont, weduwnaar van Maria Dircks, Ligusterstraat 2B, 6161 MC Echt. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden heden, zaterdag 23 december om 10.00 uur in de parochiekerk van O.L.V. Onbevlekt Ontvangen te Pey.

Heden overleed tot onze diepe droefheid, voorzien van het h. sacrament der zieken, in de leeftijd van 64 jaar, mijn lieve levensgezel, onze goede en zorgzame vader, schoonvader, lieve opa, broer, schoonbroer, oom en neef

Kaspar Mathias Janshen

echtgenoot van wijlen

Maria Catharina Hensgens

levensgezel van

Annie Wiertz-Tillmans

Wij bevelen zijn ziel in uw gebeden aan.

De bedroefde familie:
Kerkrade: Annie Wiertz-Tillmans
Heerlen: John Janshen
José Janshen-Nielen
Nathalie en Pascal
Margraten: Tiny Janshen
Willem Brugmans
Gabo
Kerkrade: Piet Janssen
Mien Janssen-Louvenbe[...]
Kinderen Wiertz
Familie Hensgens

6461 EB Kerkrade, 22 december 1989
Markt 2

De plechtige eucharistieviering, gevolgd door de begrafenis, zal plaatsvinden op woensdag 27 december as. om 14.00 uur in de parochiekerk van O.L. Vrouw van Lourdes te Gracht-Kerkrade.
Bijeenkomst in voornoemde kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren vanaf 13.30 uur.
Vader is opgebaard in het streekmortuarium, gelegen op het terrein van de Lückerheidekliniek, St.-Pieterstraat 145 te Kerkrade-Chevremont.
Bezoekuur van 18.00 tot 19.30 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze advertentie als zodanig te beschouwen.

Met verslagenheid vernamen wij dat op 22 december 1989 is overleden onze zeer gewaardeerde oud-directeur, de heer

Kaspar Mathias Janshen

In hem verliezen wij een stuwende kracht en geacht bestuurder van ons bedrijf.
Wij kunnen onze dankbaarheid voor zijn inzet niet beter tot uiting brengen dan te trachten het bedrijf in zijn geest voort te zetten.

Directie en medewerkers
Janshen-Hahnraths B.V. Kerkra[de]

Met verslagenheid hebben wij kennisgenomen van het overlijden van onze oud-directeur

Kaspar Mathias Janshen

Zijn inzet en sympathie zullen altijd in onze herinnering blijven.

Directie en medewerkers
L.A.B. Netavo B.V. Kerkrade

Op vrijdag 22 december jl. overleed tot ons leedwezen

Kaspar Mathias Janshen

Wij uiten onze dankbaarheid voor de vele diensten die hij ons bedrijf bewezen heeft.

Directie en medewerkers
Fair Play B.V. Kerkrade

Met leedwezen hebben wij kennisgenomen van het overlijden van de heer

Men Janshen

Gedurende vele jaren was hij een gewaardeerd lid van der Iere-Road van der K.V.V.
Moge hij rusten in vrede.

Der Iere-Road van der
Kirchröatsjer Vasteloavends Verain

Kerkrade, 22 december 1989

Met verslagenheid hebben wij kennisgenomen van het overlijden van ons gewaardeerd lid van de vereniging, de heer

Men Janshen

In hem verliezen wij een goede vriend.

Kirchröatsjer Vasteloavends Verain
Prins Maurice I
Road van Elf
Bliejstandskommissioeën
Fes-Traeg-kommissioeën
Prinse-Road
Sjer Reglement

Diep getroffen en met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van

Men Janshen

Men, wij zullen je nooit vergeten, maar vooral als vriend zullen we je missen.

Stammtisch D'r Daaj

Dankbetuiging

Daar het ons onmogelijk is ieder persoonlijk te bedanken voor de vele blijken van medeleven ons betoond bij het overlijden en de begrafenis van onze goede vader, grootvader en overgrootvader

Winand Arets

betuigen wij hierbij onze oprechte dank.

Kinderen, kleinkinderen en achterkleinkind

De zeswekendienst [illegible] zaterdag 30 december [illegible] kerk te Lindenheuvel [illegible]

---

†

Na een leven, dat werd getekend door eenvoud, goedheid en behulpzaamheid, is heden op 82-jarige leeftijd van ons heengegaan, voorzien van de h.h. sacramenten der zieken, onze vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Johann Theodor Vaessen

weduwnaar van

Maria Elisabeth Vrolings

Geleen: Riet Vaessen
Brunssum: Theo Vaessen
Nel Vaessen-Kreeft
Roland, Daniël
Hoensbroek: Tiny Vaessen
Rotterdam: André Vaessen
Mirjam van der Starren
Fleur, Marike
Brunssum: Math Vaessen
Aleida Vaessen-de Jong
Tom, Pim
Familie Vaessen
Familie Vrolings

Brunssum, 20 december 1989
[illegible] Kruisbergstraat 47
[illegible] Schaesbergerweg 67, 6432 AR Hoensbroek
[illegible] van de overledene heeft de begrafenis in besloten familiekring plaatsgevonden.

Vervolg familieberichten zie pagina 16

Daling aantal mensen zonder werk kleiner dan in rest van Nederland

Limburgse werkloosheid weer hoger dan landelijk

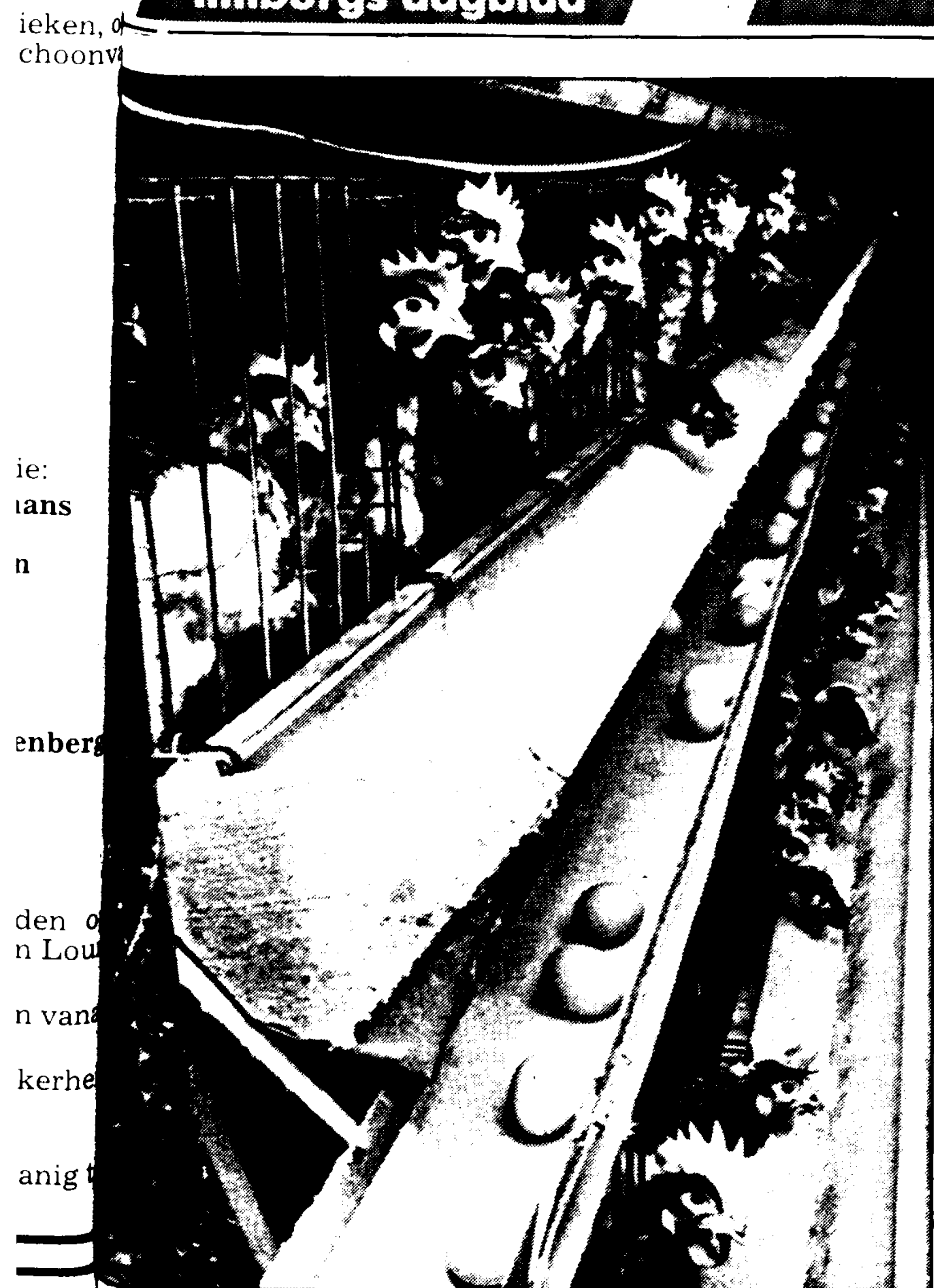
Van onze redactie economie

HEERLEN – In november raakte de werkloosheid in Limburg weer een beetje achterop bij het landelijke niveau, nadat de provincie in oktober voor de tweede keer dit jaar op het Nederlands niveau was beland. Het totaal aantal mensen in Limburg zonder baan daalde vergeleken met oktober weliswaar van 13 naar 12,9 procent, maar landelijk was de daling iets groter: van 13 naar 12,8 procent. Het percentage werkloze Limburgse mannen blijft kleiner dan landelijk, het percentage werkloze vrouwen in Limburg blijft groter. In totaal heeft Limburg nu een kleine 48.000 werklozen.

In november waren onder de mannelijke beroepsbevolking twee belangrijke tendensen op de arbeidsmarkt te zien. Onder invloed van het seizoen nam het aantal werklozen vooral in de bouw toe (269), maar dat werd teniet gedaan door de daling van het aantal werkloze schoolverlaters. De uitstroom van schoolverlaters verloopt dit jaar duidelijk sneller dan in de voorgaande jaren. Per saldo nam het aantal werkloze mannen met 251 af tot 27.386

De grootste afname van werkloze mannen was te zien in de rayons Heerlen en Venlo. Alleen in Valkenburg en Gennep groeide dat bestand. Veel mannen in Limburg vonden werk in de metaal (166), als kantoorpersoneel (131) en als handelspersoneel (76).

Het aantal vrouwen zonder baan nam af met 252 tot in totaal 20.536 vrouwen. Alleen in het rayon Valkenburg nam het aanbod van werkloze vrouwen de afgelopen maand toe. Vergeleken met vorig jaar is het aantal werkloze vrouwen in Limburg met 750 gedaald. Alleen in Gennep is het aanbod nu hoger dan in november 1988.

Legbatterij in Limburg. Pluimveehouders zien in een verbod op legbatterijen een aantasting van hun broodwinning. Archieffoto

Minister gooit knuppel in hoenderhok met verbod legbatterij

Limburgse pluimveehouders gruwen van een 'kippenflat'

Van onze verslaggever

BAEXEM – De politiek houdt meer rekening met het welzijn van kippen dan dat van de pluimveehouders. Dit bittere verwijt kregen de Tweede Kamerleden Servaes Huys (PvdA) en René van der Linden (CDA) gisteren naar hun hoofd geslingerd tijdens een bij tijd en wijle emotionele vergadering van de Limburgse organisatie van pluimveehouders in Baexem. De kippenboeren zijn des duivels op minister Braks die het verbod op legbatterijen heeft aangekondigd. Braks vindt dat de pluimveehouders maar 'kippenflats' moeten bouwen: op elkaar gestapelde stallen met legnesten en strokken waar de hennen 'vrij' kunnen rondscharrelen.

De minister heeft letterlijk en figuurlijk de knuppel in het hoenderhok gegooid, zo bleek in Baexem. De Limburgse kippenboeren zien helemaal geen heil in hoogbouw en zullen zich daar tot het uiterste tegen verzetten. Voornaamste bezwaar is dat hun concurrentiepositie wordt ondermijnd. In een 'kippenflat' kunnen immers per vierkante meter minder leghennen worden gehouden. De prijs van een ei zal doordoor met 0,8 cent stijgen. Een andere grief is dat het werk van de pluimveehouder zwaarder en ongezonder wordt. In een legbatterij komen de eieren op een lopende band terecht. In een 'kippenflat', zo heeft de ervaring geleerd, leggen veel hennen hun eieren niet in de speciale nesten maar op de grond. De pluimveehouders zullen die eieren zelf op moeten rapen waardoor ze honderden keren per dag moeten bukken. Ook is het in een 'kippenflat' een stuk stoffiger, zodat pluimveehouders het ergste vrezen voor hun longen.

Leververvetting

De pluimveehouders zijn er trouwens van overtuigd dat kippen het in een legbatterij zo slecht nog niet hebben. Verhalen over leververvetting en spontaan brekende poten onder bij de op elkaar gepropte hennen, zijn volgens hen pure verzinsels. „Vroeger, toen mijn kippen nog gewoon rondscharrelden, gebruikte ik kilo's geneesmiddelen omdat ze coccidiose of wormen hadden. Sinds ze in een legbatterij zitten heb ik geen grammetje meer nodig", zei een van de ruim driehonderd aanwezige kippenboeren.

De pluimveehouders zijn alleen bereid hun legbatterijen op te doeken als de overheid zorgt voor een redelijk alternatief. De 'kippenflat' is dat allerminst, vinden ze. Om maar te zwijgen over de scharrelstal waar nog minder kippen in kunnen. Dat er gewerkt wordt aan uniforme regelgeving in Europees verband is volgens de kippenboeren leuk en aardig, maar ze voelen er niets voor om voorop te lopen. Dan lachen de buitenlandse concurrenten zich een kriek omdat wij met onze duurdere eieren blijven zitten, aldus de Limburgse pluimveehouders.

Huys en – in mindere mate – Van der Linden kregen het zwaar te verduren. „Aan welke kan sta je eigenlijk?", riep een boze pluimveehouder toen Huys wees op de groeiende aanhang van de Dierenbescherming. „Vooral aan de kant van de Dierenbescherming, zo bleek, want Huys bleef erbij dat ondanks de gevolgen voor de kippenboeren, de legbatterij uit ethische overwegingen zo snel mogelijk moet worden afgeschaft.

Doodschieten

Van der Linden zei dat hij in de Tweede Kamer nog een uitvoerig over de plannen van Braks wil discussiëren omdat hij de 'kippenflat' ook geen ideale oplossing vindt. Maar ook volgens Van der Linden is de legbatterij op lang leven meer beschoren. Een kippenboer uit Haelen werd het allemaal te veel en hij reageerde met de historische woorden: „In Frankrijk hadden ze de mensen die zulke stomme plannen bedenken al lang doodgeschoten".

Raad van State ontdekt fouten in vergunningen

Bouw Zuiderbrug Venlo uitgesteld

Van onze verslaggever

DEN HAAG – De bouw van de Zuiderbrug bij Venlo, als onderdeel van Rijksweg 73 in Limburg, mag niet beginnen. Bij de voorbereidingen en de vergunningen zijn fouten gemaakt zo heeft de afdeling rechtspraak bij de Raad van State gisteren in Den Haag bekendgemaakt.

De verleende vergunningen van gemeente en provincie voor deze weg, met in totaal zes rijstroken, is ook door de administratieve rechtbank ongeldig verklaard. Om schorsing van de bouw was gevraagd door de vereniging van bewoners Venloseweg.

Als buurtbewoners vrezen zij voor grote geluidsoverlast als de Zuiderbrug en de overige delen van rijksweg 73 gereed zijn. Rijksweg 73 loopt inmiddels al van Nijmegen naar Boxmeer, terwijl het deel Boxmeer - Venlo in 1994 gereed moet zijn (en de Zuiderbrug bij Venlo in 1993). Uiterlijk in 1998 moet na Venlo het resterende deel Tegelen – Maasbracht gereed zijn. Rijksweg 73 wordt in Limburg en politiek Den Haag gezien als een onmisbaar onderdeel van het wegennet tussen de Randstad en grote delen van Duitsland.

Vanwege het belang voor vervoer en transport is er door het Rijk, provincie, gemeente Venlo en het EFRO (europees fonds voor de regionale ontwikkeling) in totaal een bedrag van 32 miljoen gulden toegezegd. Door deze bijdrage is het nu mogelijk om onder andere de Zuiderbrug bij Venlo veel sneller aan te leggen dan de oorspronkelijke wegenplanning aangaf.

Rijkswaterstaat is echter bang dat deze extra bijdrage verloren gaat nu op het laatste moment door buurtbewoners bezwaren zijn ingediend. „Vertraging betekent het risico om de 32 miljoen kwijt te raken. Als de aanbesteding niet doorgaat kunnen de extra voorbereidingskosten nog eens oplopen tot 1 miljoen gulden", aldus ir. Aalbersberg in Den Haag bij behandeling van de kwestie. Om de geluidsoverlast te verminderen past Rijkswaterstaat glas-geluidsschermen toe en komen er geluidswallen. Wel bleek het noodzakelijk te zijn om in en rond Venlo voor een aantal woningen ontheffing te vragen van de wet geluidhinder.

Na bestudering van de kwestie komt de Raad van State echter tot de conclusie dat bij de verleende vergunningen fouten zijn gemaakt. Over een aantal weken maakt de rechtbank in de schriftelijke uitspraak bekend om welke fouten het hierbij precies gaat.

Niet dramatisch

De door de AROB-rechter opgedragen schorsing van de bouwvergunning voor de Zuiderbrug over de Maas in Venlo vindt wethouder mr. J. Theunissen van ruimtelijke ordening vrijdagmorgen niet al te dramatisch. De schorsing zal circa vier maanden duren totdat een uitspraak van het ingestelde kroonberoep bekend is. Dit betekent dat de bouw vermoedelijk nog in mei volgend jaar van start kan gaan, aldus Theunissen.

Het gemeentebestuur van Venlo gaat zich samen met Rijkswaterstaat in Limburg beraden over een verzoek tot een vervroegde behandeling van het kroonberoep. Wanneer dit verzoek wordt ingewilligd, kan de uitspraak van de Kroon al binnen een maand bekend zijn.

● Op de Napoleonsbaan botste een vrachtwagen, na een slip, tegen een busje. Twee inzittenden kwamen om. Foto: JAN PAUL KUIT

Twee doden bij frontale botsing

Van onze verslaggever

HORN – Bij een frontale botsing op de Napoleonsweg in Horn zijn gistermorgen om 7.20 uur twee mannen in een busje om het leven gekomen en is een medeinzittende zwaargewond geraakt. De 44-jarige Th. Aben uit Heythuysen en de 43-jarige P. Hendriks uit Roggel waren op slag dood. P. v. B. (54) uit Neer werd zwaar gewond overgebracht naar het ziekenhuis in Roermond maar hij verkeert momenteel buiten levensgevaar.

Door nog onbekende oorzaak moest een vrachtwagen met oplegger die op weg was richting Venlo remmen waarna deze in een slip raakte en op de linker weghelft terechtkwam waar deze frontaal in botsing kwam met het busje. De drie inzittenden werkten voor een aannemer in Swolgen. De vrachtwagenbestuurder O. E.(53) uit het Duitse Wesel bleef ongedeerd.

Door het ongeval ontstond een grote ravage en werd het verkeer gestremd.

Het verkeer werd omgeleid. Pas rond 9.30 uur werd de Napoleonsbaan weer vrijgegeven voor weggebruikers. De politie verzoekt getuigen van de botsing zich met haar in verbinding te stellen.

Advocaat vraagt 'wraking' rechter

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Bij de aanvang van een strafzaak voor de rechtbank in Maastricht maakte advocaat mr J. Marchal vrijdagmorgen bezwaar tegen de aanwezigheid van een der drie rechters. Nadat contact was opgenomen met de elders in het land verblijvende president van de rechtbank kon de voor 'wraking' voorgeschreven procedure plaatsvinden. Na een besloten beraad dat twee uur duurde, werd het verzoek van de advocaat tenslotte afgewezen

De zogeheten wraking betrof niet de persoon van de rechter maar het feit dat deze in september en oktober zitting heeft gehad in de raadkamer die moest beslissen over de gevangenhouding van de cliënt van mr Marchal.

Beide keren werd de gevangenhouding metterdaad verlengd. De Maastrichtse advocaat baseerde zijn verzoek om wraking op een uitspraak van het Europese Hof van Justitie. Door gronden aan te voeren waarop verdere gevangenhouding geboden lijkt, komen rechters in raadkamer „in de buurt" van de schuldvraag, oordeelde hij.

Officier van justitie mr J. Nabben deelde de visie van de raadsman niet. Diens verzoek leek hem op voorhand een motie van wantrouwen te zijn aan het adres van bedoelde rechter.

Naar zijn oordeel kan de personele bezetting van een raadkamer zelfs volledig identiek zijn aan die van de strafkamer voor wie een gedetineerde zich later moet verantwoorden. Bij de rechtbank in Maastricht, aldus mr Nabben, bestaat het gebruik raadkamer en strafkamer niet op dezelfde wijze te bemannen. Een enkele keer echter moet daarvan worden afgeweken vanwege een tekort aan rechters.

Mr Marchal verwierp de suggestie een motie van wantrouwen te hebben uitgesproken. „De schijn-naarbuiten is in een democratische samenleving een belangrijk gegeven. In deze zaak is niet de objectiviteit van een rechter in het geding maar de zuiverheid van procedure", lichtte hij toe.

Afgewezen

Conform wettelijk voorschrift werd de voor wraking voorgedragen rechter tijdelijk terzijde geplaatst en het driehoofdig college gecompleteerd met een 'toevallig bereikbare' rechter, door de president telefonisch aangewezen. In die samenstelling behandelde de rechtbank daarop het wrakingsverzoek om het uiteindelijk af te wijzen. Daarna kon de feitelijke behandeling van de strafzaak beginnen. De rechtbank fungeerde daarbij in zijn oorspronkelijke samenstelling, met inbegrip van de voor wraking voorgedragen rechter.

Meisje (13) uit Wijlre vermist

WIJLRE – Sinds donderdagmiddag kwart voor vijf wordt de 13-jarige Maureen Smeets uit het tot Wijlre behorende gehucht Etenaken vermist. Het kind was met een vriendin kerstinkopen gaan doen in Valkenburg en keerde op dat moment terug met de VSL-bus.

Zij stapte uit aan de bushalte die vlakbij haar ouderlijke woning ligt, terwijl de vriendin nog enkele haltes verder reed. Vanaf dat moment is zij spoorloos.

Het meisje is 1,68 meter lang, heeft een slank postuur en lichtblond sluik haar.

Zij draagt een bril met lichtkleurig, kunststof montuur en is gekleed in een groen jack met rode voering, beige trui, blauwe jeansbroek en lage zwartleren schoenen. Ze heeft verder niets bij zich.

Wie het kind mocht hebben gezien wordt verzocht contact op te nemen met de rijkspolitie Gulpen: ☎04450-1777.

Redactie wil hoofdredactie niet terug

MAASTRICHT – De aankondiging van de directie van het dagblad „De Limburger" in Maastricht dat zij de ernstige moeilijkheden tussen de redactie en de hoofdredactie door een of meer onafhankelijke personen wil laten onderzoeken, is bij de redactie slecht gevallen. Dat bleek vrijdag tijdens een urenlange redactievergadering.

De onvrede betreft niet het onderzoek zelf, maar de voorwaarde dat het zich slechts uitstrekt tot de toestand van vóór verleden week zaterdag, toen de plenaire redactievergadering een motie van wantrouwen tegen de twee hoofdredacteuren aanvaardde. Die voorwaarde houdt namelijk in dat de omstreden hoofdredacteuren Frans Wijnands en Nico Bergkamp weer op de krant kunnen verschijnen gedurende de periode van het onderzoek.

Dat vindt de redactie hoogst ongewenst. De directie blijft echter op haar standpunt staan. De beide hoofdredacteuren hebben in aanwezigheid van een jurist aan de redactieraad laten weten in de eerste week van het nieuwe jaar hun werk weer te willen hervatten.

De redactie beraadde zich gisteren urenlang over deze situatie. Een woordvoerder van de redactieraad deelde na afloop mee dat harde acties tegen de terugkeer van de beide hoofdredacteuren overwogen zijn, maar die wellicht juridisch niet haalbaar zijn.

De aanvaarde motie van wantrouwen zou na overleg met de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) onvoldoende basis vormen om de hoofdredacteuren de toegang tot de krant te ontzeggen.

De redactie beraadt zich de komende dagen nog over mogelijkheden om de directie toch te bewegen het verlof van Wijnands en van Bergkamp zo lang te verlengen totdat het onderzoek is afgerond.

Procedure voorziet in profielschets

Staten mogen meedenken over opvolging Kremers

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Het aangekondigd aftreden van dr J. Kremers als commissaris der koningin is gisteren het gesprek van de dag geweest in Limburg. Tegelijk kwam een stroom van speculaties over zijn opvolging op gang, geïnspireerd door namen die reeds in de media werden genoemd.

De officiële procedure voor het benoemen van een commissaris der koningin is sinds kort analoog aan die voor het benoemen van burgemeester en wordt geleid door de minister van binnenlandse zaken. Deze stelt Provinciale Staten in de gelegenheid een profielschets van de nieuwe bestuurder te ontwerpen teneinde deze „in de nadere overwegingen te betrekken".

Veelal, zoals onlangs in de provincies Drenthe en Overijssel het geval is geweest, wordt de concrete uitwerking toevertrouwd aan de voorzitters van de diverse Statenfracties, verenigd in het zogeheten seniorenconvent. De profielschets wordt uiteindelijk aan de minister voorgelegd tijdens een daartoe speciaal te beleggen voltallige Statenvergadering.

In het verder verloop van de procedure is plaats voor een uit Provinciale Staten te formeren vertrouwenscommissie, die wordt betrokken bij het selecteren van kandidaten en vervolgens haar opvattingen aan de minister kan kenbaar maken. Naar wordt verwacht, zal de officiële procedure voor opvolging van dr Kremers pas over enkele weken van start gaan.

Toon de Bie

Lies Franken

Sibilla Reinders

Hubert Karel Conraads

Wiel Conraads
Greta Conraads-Gulpen
Harrie Conraads
Lenie Conraads-Thoma
Karel Conraads
Miets Mohnen
Piet Conraads
Annie Conraads-Franken
Ton Conraads
Wilma Conraads-van As
Gerda Mertens-Conraads
Peter Mertens
Hub Conraads
Gerda Conraads-Vreuls
Henk Conraads
Erika Conraads-Kolb
en al haar klein-
en achterkleinkinderen
Fam. Reinders
Fam. Conraads

Helmut Haas

Gerda Haas-Keydener
Kinderen en kleinkinderen

OVERLEDEN

Joseph Rutten

Anneke Joosten

Sira Schmitz

John Labordus

Josie Labordus-Schadt
Ivan en Jeroen
Brian
Eva

In plaats van kaarten

Roelof Prins

Jenny Prins-Verhoeff
en kinderen

Arnold Knops

Mevr. M. Knops-Kuipers
Kinderen en kleinkinderen

Enige en algemene kennisgeving

Piet Frijters

Frans Jozef Römgens

Agnes Sistermanns

A. Römgens-Sistermanns
Ginnie en Ger
Jessica, Mariska
Paul en Didi
Eva, Babs
Familie Römgens
Familie Sistermanns

Economische groei heeft zich doorgezet

...imburgse industrie had uitstekend jaar in 1989

...RLEN – Het producerend bedrijfsleven in Limburg kan ...den terugblikken op een bijzonder goed jaar. In 1989 zijn ...over de hele linie opvallend goede resultaten geboekt. De ...omische groei van 1988, dat al een 'topjaar' was, heeft zich ...ar versterkt voortgezet.

DSM

DMV Campina

Volvo

Stijgend

Oce van der Grinten

Rockwool Lapinus BV

...eerlenaar directeur van LIOF

Tweede deel in Lodz

Vertaalcongres in Maastricht

MAASTRICHT –

● Jo Spee ...

Beekenaar kan weer autorijden ondanks dwarslaesie

Met de rolstoel achter het stuur

door ans bouwmans

Wilskracht

Afstandsbediening

UTP moet fuseren

HEERLEN –

Samenwerking

DE LIMBURGSE m/v PERSONEELSGID

bioscopen

● **HEERLEN**

Royal: Ghostbusters 2, dag. beh. zo 14.30 16.30 18.45 en 21 uur, zo alleen 14.30 uur. **Rivoli:** The Abyss, dag. beh. zo 14 17 en 20.15 uur, zo alleen 14 uur. **Maxim:** Romuald and Juliette, dag. beh. zo 15 16.15 en 20.30 uur, zo alleen 15 uur. [illegible]: Back to the future 2, dag. beh. zo 16 18.45 en 21.30 uur, zo 16 uur. Theo en Thea en de ontmaskering van het tenenkaasimperium, dag. beh. zo 14.15 16.30 17 en 21.15 uur, zo 14.15 en 16.30 uur. Erik de Viking, dag. beh. zo 14 16.15 18.30 en 21 uur, zo 14 en 16.15 uur. Wild Thing, dag. beh. zo 14 16.15 18.30 en 21 uur, zo 14 en 16.15 uur. De Avonden, dag. beh. zo 18.30 uur. De Kassière, dag. beh. zo 21 uur. Oliver en Co, dag. 14 15 en 16.45 uur. **De Spiegel:** Black Rain, vr za ma di 21 uur.

● **SCHAESBERG**

Rokino: K-9, dag. beh. zo en ma 20 uur, di ook 18 uur. The Kickboxer, vr za 22.15 uur.

● **MAASTRICHT**

Labi: Ghostbusters 2, dag. beh. zo en ma 14.30 18.15 en 20.30 uur, zo 14.30 uur, ma 18.15 en 20.30 uur. Who framed Roger Rabbit, dag. beh. ma 14.30 uur. Wild Thing, dag. beh. zo 18.30 en 21 uur. See no evil, hear no evil, dag. beh. zo en ma 14.30 en 18.15 uur, zo 14.30 uur, ma 18.15 uur. Sea of love, dag. beh. zo 21 uur. The Abyss, dag. beh. zo en ma 14.30 18.15 en 21 uur, zo 14.30 uur, ma 18.15 en 21 uur. **Cinema-Palace:** Back to the future 2, dag. beh. zo 16 18.45 en 21.30 uur, zo 16 en 18.45 uur. Theo en Thea en de ontmaskering van het tenenkaasimperium, dag. 16.30 en 19 uur, za zo en do t/m do ook 14 uur, dag. beh. zo ook 21.45 uur. De Avonden, dag. beh. zo 21.15 uur. De Kassière, dag. 18.30 uur. Oliver en Co., dag. beh. vr en zo 13.30 14.30 en 16.30 uur, vr en zo alleen 16.30 uur. **Lumière:** Blueberry Hill, dag. beh. zo en ma 20 uur. The unbearable lightness of being, dag. beh. zo en ma 21 uur. Burning Beds, dag. beh. zo en ma 22 uur. Mijn vader woont in Rio, dag. beh. zo en ma 14 uur. **Kinderfilmhuis Zoem:** Pudding Tarzan, za 14 uur. Mijn vader woont in Rio, wo 14 uur.

● **GELEEN**

Roxy: Ghostbusters 2, dag. vbeh. zo 20.30 uur, zo di wo ook 15 uur. **Studio Anders:** K-9, dag. beh. zo 20.30 uur, zo di wo ook 15 uur.

● **SITTARD**

Forum: Back to the future 2, dag. beh. zo 20.30 uur, zo di wo do ook 14 uur. The Abyss, dag. beh. zo 20.30 uur, zo di wo do ook 14 uur. **Filmhuis Sittard:** Black Rain, wo 20.30 uur. **Sirkel:** Little shop of horrors, wo do 20.30 uur.

● **ECHT**

Royal-Microroyal: See no evil, hear no evil, vr t/m di 20.30 uur, zo ook 16 en 18 uur. Indiana Jones and the last crusade, vr t/m di 20.30 uur, zo ook 18 uur. Een avontuur met een staartje, zo di 16 uur.

● **ROERMOND**

Royal: Back to the future 2, dag. 20.30 uur, zo di wo do ook 14.30 uur, di ook 17 uur. **Royaline:** Theo en Thea en de ontmaskering van het tenenkaasimperium, dag. 20.30 uur, zo di wo do ook 14.30 uur, di ook 17 uur.

exposities

● **HEERLEN**

Limburgse Volkssterrenwacht, Schaapskooiweg 95. Van vuurpijl tot ruimteschip. Open di t/m vr en zo 13-17 uur, di en vr ook 19.30-22 uur. **Thermenmuseum,** Coriovallumstraat 9. Thermen en badgebruiken in de Romijnse Tijd. T/m 7/1, open di t/m vr 10-17 uur, za, zo en feestdagen 14-17 uur. **Stadsgalerij,** Raadhuisplein 19. De zondeval, installatie van Edwin Janssen. T/m 4/2, open di t/m vr 11-17 uur, za en zo 14-17 uur. **Welterhof.** Aquarellen van Leny Spanjer en Miep Frankort. Open dag. 9-21 uur, za en zo 13-19 uur. **Galerie de Nor,** Geerstraat 302. Expositie van Toine Dekkers. T/m 20/1. **Galerie Signe,** Akerstraat 82a. Werk van Frans Budé en Andries Soer. T/m 14/1, open wo t/m zo 14-17 uur. **Stadsschouwburg.** Werk van Toon Boers. T/m 28/1, open ma t/m vr 10-15 uur.

● **HOENSBROEK**

ABN. Foto's van Rushaka Teekema. T/m 15/1, open werkdagen 9-16 uur. **NMB,** Bongerd 13. Werk van I. Sormani. T/m 29/12, open dag. 9-16 uur.

Verlichting voor kerk Wijnandsrade

WIJNANDSRADE – Burgemeester Teheux van Simpelveld ontstak gisteravond om kwart voor zeven de nieuwe buitenverlichting van de parochiekerk H. Stephanus in Wijnandsrade.

Teheux was als oud-burgemeester van Wijnandsrade en lid van de Stichting Behoud Eigen Woningen in Wijnandsrade uitgenodigd. De stichting is al vele jaren in ruste, maar het overgebleven geld is nooit besteed aan een 'blijvend' goed doel in het Nuther kerkdorp. Na lang zoeken is een mooi project gevonden in de vorm van drie verlichtingsarmaturen voor de kerk. „Een aanwinst voor Wijnandsrade", noemt Fons Teheux de buitenverlichting.

„Eén armatuur is gericht op een groot crucifix aan de muur en de twee overige lichtpunten zetten de kerk 's avonds op prachtige wijze in de schijnwerpers."

Regioredactie Oostelijk Zuid-Limburg

Voor klachten over bezorging
☎ 045-739881

Kantoor Heerlen,
☎ 045-739284
Wim Dragstra,
☎ 045-710317
Emile Hollman,
☎ 045-422345
Hans Rooijakkers,
☎ 045-714876
Hans Toonen, chef
☎ 045-443316
Richard Willems,
☎ 04406-15890
Kantoor Kerkrade,
☎ 045-455506
Joos Philippens,
☎ 04455-2161

'Wat nu gebeurt, is heel schadelijk voor de partij'

De storm rond Hummel

door wim dragstra

HOENSBROEK – Op weg naar het oud-Tweede Kamerlid giert de storm rond daken en bomen. De wind rukt aan de auto. Wolken jagen langs de hemel. Een fikse decemberstorm is opgestoken. Niet alleen letterlijk, maar ook figuurlijk en dan met betrekking tot de kandidaatstelling voor de komende gemeenteraadsverkiezingen binnen de PvdA-afdeling Heerlen. Op de samengestelde advieslijst komt de naam van het vroegere Tweede Kamerlid Rein Hummel niet voor. Enerzijds is dat opmerkelijk, want menige PvdA-fractie zou met groot genoegen een 'ingewijd' politicus in de gelederen willen opnemen. Anderzijds zijn de verhoudingen rond Hummel en andere kopstukken binnen de Heerlense PvdA dusdanig vertroebeld, dat getwijfeld mag worden aan een vruchtbare samenwerking. Er is zoveel wind gezaaid, dat er nu alleen nog maar storm te oogsten is.

Rein Hummel (42 jaar) woont in een fraai herenhuis aan de Akerstraat-Noord in Hoensbroek. Sinds hij op 14 september van dit jaar de Tweede Kamer verliet, heeft hij zijn oude beroep van belastingconsulent weer opgenomen. Hij is geassocieerd met een firma in het westen des lands, maar werkt vanuit Hoensbroek. „En met de Oort-perikelen voor de deur is er nog heel wat werk te verzetten."
Maar Rein Hummel is ook een politiek dier en dan komen we – naar zijn eigen zeggen – het dichtst bij een olifant, want zo'n huid heeft hij. „Ik heb de huid van een olifant. Ik kan er wel tegen hoor, wat er nu gebeurt; maar het is niet prettig en het is schadelijk voor de partij."

Tweede Kamer

Wat gebeurde er? Hummel zat zeven jaar lang voor de PvdA in de Tweede Kamer nadat hij in Hoensbroek vier jaar lang wethouder was geweest en bijna een jaar lang fractievoorzitter in de Heerlense raad. Hij kwam niet meer op een verkiesbare plaats op de lijst voor de Tweede Kamer, omdat het Gewest Limburg dat niet wilde. En nu staat hij niet eens op de lijst voor de gemeenteraad, terwijl Hummel toch duidelijk had laten weten daar wel voor te porren te zijn.
„Ik heb mezelf daarvoor niet kandidaat gesteld, ik ben voorgedragen. En als ik zie hoeveel mensen op mij gestemd hebben bij de Tweede Kamerverkiezingen, zo'n 3.100 (of waren het er 3.400?) hier in Heerlen, dan vraag ik me af of de partij geen verplichtingen heeft ten opzichte van die kiezers. Daarnaast heeft de partijraad van de PvdA erop aangedrongen dat mensen die actief zijn geweest in de landelijke politiek, op plaatselijk niveau gaan functioneren. Zij kennen het klappen van de zweep, hebben veel ervaring. Ik voldoe aan alle eisen voor het raadslidmaatschap en toch kom ik niet op de lijst. Daarvoor worden dan wat argumenten aangedragen: ik zou niet loyaal zijn, ik zou geen teamgeest hebben. Wat moet ik daar toch mee, dat ze toch meteen zeggen: Hummel we vinden je een rotvent en daarom mag je er niet in. Dan weet ik dat tenminste."

● *Rein Hummel bij het bordje aan de gemeentegrens van Heerlen, daar waar het Hoensbroekse deel begint.*

Foto: DRIES LINSSEN.

Ondoorzichtig

Het botert niet tussen Rein Hummel en de Heerlense tak van de PvdA. De oorzaak van dat alles is vermoedelijke tweeledig. In de eerste plaats wordt Hummel verweten dat hij als fractievoorzitter in de Heerlense raad de kwestie Schiffelerhof aan het rollen bracht. Wethouder Jos Zuidgeest kocht namelijk met een aantal mensen de hoeve Schiffelerhof en het dreigde allemaal een erg ondoorzichtige zaak te worden aangezien er overheidssubsidies in het geding waren. Daarnaast wordt gezegd dat Hummel een rol speelde in de affaire-Pronk.

„De procedure die de Partij van de Arbeid hanteert voor het samenstellen van de lijsten is erg geschikt om tot een evenwichtige en eerlijke afweging te komen. Maar af en toe wordt de procedure gebruikt voor een politieke afrekening. Maar daarbij moet wel gesteld worden dat de lijst nog naar de afdeling moet en dan pas wordt vastgesteld."

Een afrekening, omdat Rein Hummel ooit Jos Zuidgeest op de vingers tikte of zit er meer achter? Is er niet een tegenstelling te proeven tussen de Hoenbroekse PvdA en de Heerlense PvdA? Is het Hoensbroekse deel van de partij niet veel meer gericht op de arbeider, dan de 'kameraden' in Heerlen? Het is te merken, dat je bij Rein Hummel met deze vragen op een gevoelig terrein komt. „Ik ben trots op mijn komaf. Ik ben geboren op de Steenberg, een arbeiderswijk hier in Hoensbroek. Ik ben opgegroeid in de socialistische traditie. Ik voel me thuis in de Kasteelkolonie en op de Steenberg. Daar draai ik niet omheen. En dan kom ik ook bij de loyaliteit. Ten opzichte van wie moet ik die betrachten? Ten opzichte van de partijgenoten als die iets doen dat misschien niet helemaal in de haak is? Nee, mijn primaat ligt bij de kiezers, bij de mensen die de basis vormen van de partij. Ik zou het erg fijn vinden als ook de Partij van de Arbeid daar weer wat meer rekening mee zou willen houden."

Ideologie

Een diepere tegenstelling in ideologische zin dus, scheidt als het ware de geesten in Hoensbroek en Heerlen. Voeg daarbij de gemeentelijke herindeling, die nog altijd pijnlijke gevoelens in het Hoensbroekse oproept en de rol die Hummel speelde in die tijd om Hoensbroek toch zelfstandig te houden. Dat alles is het voorspel van de de storm die thans woedt en niet alleen in een glas water.

„Maar de partij zal toch rekening moeten houden met Hoensbroek. Hoeveel Hoensbroekse kandidaten staan er op de lijst? Als Loek Melissen ooit zou weggaan in verband met zijn nieuwe werkkring, dan is alleen Ton Baetens nog een Hoensbroekenaar op de PvdA-lijst. Dat mag een partij toch niet vergeten?"

Rein Hummel ziet zichzelf best functioneren in een Heerlense PvdA-fractie in de gemeenteraad. „Je hoeft geen vrienden van elkaar te zijn. Je moet je zakelijk kunnen opstellen, verstand van zaken hebben, dat is veel belangrijker. Als de zogenaamde onafhankelijke commissie op rationele gronden een besluit had genomen, dan was dat veel beter geweest. Nu krijg ik zo'n beetje de indruk van 'We hebben geen echte argumenten, gooi maar met modder dan blijft er altijd wel wat hangen."

Het verlossende woord in de affaire moet komen van de afdelingsvergadering die op 8 januari gehouden wordt. Dan mogen de leden bepalen of Rein Hummel alsnog op de lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen geplaats kan worden. Hummel zelf wacht dat moment met spanning af.

Eigen partij

En als het niet lukt, gaat hij dan met een eigen partij verder? „Nee, dat nooit. Een eigen partij daar zit veel te veel rompslomp aan. Op dit moment zeg ik, dat ik daar niet aan zal beginnen. Maar ik zeg ook niet dat het 't einde is van mijn politieke carrière." Daarbij kijkt Rein Hummel alsof hij nog meerdere ijzers in het politieke vuur heeft liggen. „Nee, een eigen partij nooit. Alhoewel... je moet nooit, nooit zeggen in de politiek."

Hij heeft het zelf al heel mooi geformuleerd. 'Met het oog op zijn loyaliteit naar de kiezers en de partij, beraadt Rein Hummel zich thans op de vraag of het zinvol is beschikbaar te blijven voor een zetel in de raad van de gemeente Heerlen.' Wie naar Hummel luistert, weet dat hij het zinvol acht, en wie naar het aantal kiezers kijkt, weet dat iemand die meer dan drieduizend stemmen op zijn kop haalt, niet alleen bij de PvdA welkom is.

ontmoeting op zaterdag

Louis Thijssen: 'Het is goed geweest'

Afscheid van een veelzijdige bakker

Van onze correspondent

BRUNSSUM - Met veertien jaar stapte hij vrolijk de bakkerswereld in. Nu, ruim vijftig jaar later, stapt hij er even goedgemutst uit. „Het is goed geweest", zegt Louis Thijssen (65) in zijn woning aan de Trichterstraat te Brunssum. Gistermiddag nam deze oerdegelijke vakman tijdens de personeels(kerst)viering officieel afscheid van de Technische School in Heerlen. Hier gaf hij de laatste jaren onderricht in het bakkersvak.

Met 'goed geweest' bedoelt Louis de afsluiting van een lange werkzame periode van de eigen bakkerij in het centrum van Roermond met zijn echtgenote Lucie. Maar ook het afnemen van examens als voorzitter van de examencommissie van de Stichting Vakopleiding voor het bakkerijwezen, de functie van secretaris en adviseur van de bakkersinkoopvereniging en de baan als leraar van de Technische School in Heerlen. De laatste job nam hij ter hand toen hij de vijftig al ruim gepasseerd was.

„Nadat wij de bakkerij in Roermond van de hand deden, hebben wij ons in Brunsssum gevestigd. Wij hadden goed geboerd en dachten rustig te kunnnen leven. Die opvatting duurde bij mij precies drie maanden", herinnert Louis Thijssen zich. De regio-inkoopvereniging met meer dan tweehonderd aangesloten bakkers eiste plotseling zijn volle aandacht. Na acht jaar secretariaats- en adviseringswerkzaamheden stond de Heerlense bakkersopleiding op de stoep of hij geen interesse had...?
Louis: „Niets is mooier te zien hoe knullen, die volkomen argeloos de school binnenstappen, na een paar jaar toch iets van vakliefde en vakkennis hebben gekregen." Opgedaan bij de leraar met een late roeping die zelfs in zijn jonge jaren aan de Roermondse Dr. Cuyper-kunstacademie een vijfjarige opleiding boetseren en tekenen volgde. Alleen om zijn (kunstzinnige) vakkennis als bakker te verdiepen. Niet voor niets werd hij twee keer landelijk onderscheiden met de gouden bakkersring.

● *Louis Thijssen geeft voor het laatst aanwijzingen bij de afwerking van de kerststollen, gebakken door 'zijn' leerlingen.*
Foto: FRANS RADE

● *Scholieren van de P&P-mavo uit Landgraaf in de buurt van Ransdaal bezig met hun sponsorloop voor het 'Knoevelhöfke'*
Foto: FRANS RADE

Van Petrus en Paulus-mavo

Knoevelhöfke krijgt 4 mille

Van onze medewerker

LANDGRAAF – Dankbaar nam de delegatie van 'Het Knoevelhöfke', een kinderdagverblijf voor geestelijk gehandicapten van 3 tot 18 jaar in Nieuwenhagen, gistermorgen in de aula van de mavo Petrus en Paulus in Schaesberg een cheque van vierduizend gulden in ontvangst.

Geld, dat door ouders, buren, vrienden en bekenden aan de leerlingen van deze MAVO gesponsord was. Als tegenprestatie liepen de 270 P&P-leerlingen zestien kilometer. Eerst met de bus naar Ransdaal en dan te voet via Colmont, Ubachsberg, Kunrade, Benzenrade en Heerlen naar de school in Landgraaf.

In het 'Knoevelhöfke wordt opvang geboden op een zodanige manier, dat de individuele ontwikkelingsmogelijkheden van het geestelijk gehandicapte kind zo optimaal mogelijk worden gestimuleerd en aangesproken, terwijl aan de andere kant hulpverlening in de brede zin aan het milieu van deze kinderen een belangrijk aspect van de doelstelling is.

Uiteraard wordt dit kinderdagverblijf, dat in zijn soort de enige is in de regio Oostelijk Zuid-Limburg, door de overheid gesubsidieerd. Dit bedrag is echter bij lange na niet genoeg. De ongeveer zestig pupillen zijn eigenlijk grote baby's en zij moeten met allerlei dagelijkse bezigheden, zoals eten, drinken en kleden veelvuldig geholpen worden door hun begeleiders. Daarnaast vormt het spel een belangrijk onderdeel van hun dagindeling. Voor dat spel is goed, degelijk en eenvoudig speelgoed noodzakelijk, maar dat is echter erg duur.

Vandaar, dat het sponsorbedrag dan ook aangewend zal worden om dit zo broodnodige speelgoed aan te schaffen.

Geld naar Heerlen, Nuth en Landgraaf

Jantje Beton steunt drie jeugdprojecten

HEERLEN – Het Nationaal Jeugd Fonds ('Jantje Beton') heeft voor drie jeugdprojecten in de Oostelijke Mijnstreek financiële bijdragen beschikbaar gesteld. Speeltuinvereniging 't Baanrakkertje op de Heerlerbaan in Heerlen krijgt van 'Jantje Beton' 15.000 gulden voor de realisering van een speelterrein en de bouw van een clubhuis.

Scouting Wijnandsrade (gemeente Nuth) is verblijd met een gift van 10.000 gulden voor de bouw van een blokhut nabij het onlangs nieuw geopende verenigingsgebouw in de kern van Wijnandsrade. Bovendien ontvangt scouting Wijnandsrade een laagrente dragende lening van 10.000 gulden.

De stichting Scouting Petrus en Paulus in Landgraaf krijgt 4000 gulden van het Nationaal Jeugd Fonds (NJF). Deze bijdrage is bestemd voor de renovatie van de blokhut en de aanschaf van een cv-installatie.

Het NJF steunt jaarlijks zo'n 500 soortgelijke projecten voor de jeugd. De ondersteuning is mogelijk dank zij de opbrengst van de nationale jeugdcollecte, de actie van 'Jantje Beton'. In november '89 vond opnieuw zo'n geldinzameling plaats. De opbrengst bedroeg 2.8 miljoen gulden. Dat is ruim één ton meer dan in 1988.

Dank zij deze opbrengststijging konden dit jaar twintig initiatieven extra financieel worden ondersteund.

in gesprek

● Milieu

Naar aanleiding van het artikel van 19 december jl. betreffende de gemeente Heerlen met de titel 'nu al meer zout gestrooid dan vorig jaar' graag het volgende: de overheid bepleit een bewustere milieuzorg en de Nederlander zegt daaraan mee te willen en zullen meewerken. Dat kost geld en dat blijkt al in het klein. In de supermarkt bijvoorbeeld zijn alle milieuvriendelijke producten beduidend duurder. Het doet ook mij nog wel eens, zo aan het eind van de salarismaand, naar een milieuonvriendelijk product grijpen. Eigenlijk is het ook te gek dat je moet betalen omdat je milieuvriendelijk bezig bent, terwijl de opvatting wordt gehuldigd dat de vervuiler moet betalen.
Als ik dan zie dat de gemeente Heerlen liever zout strooit (minder sulfaat bij meer strooien heeft toch hetzelfde effect?) in verband met kostenbesparing dan is er toch wel iets goed mis. Uitgaande van de vervuiler betaalt, wil ik stellen dat milieuonvriendelijke producten en -acties in de vorm van een milieuheffing belast dienen te worden. Zodat het aantrekkelijker wordt om milieuvriendelijke producten te gebruiken en milieuvriendelijke acties door te zetten.

HOENSBROEK
Ph. Van Dijk–Van Laar

Miniaturen te zien tijdens kerstdagen

Van onze verslaggever

SINT GEERTRUID – De tentoonstelling 'Limburg in Miniaturen' in het voormalige gemeentehuis aan de Schoolstraat is ook tijdens de kerstdagen en op Nieuwjaarsdag geopend. Tevens is er een expositie van aquarellen, terwijl ook informatie over mergelbouw wordt gegeven. De tentoonstelling is geopend van tien tot vier uur.

'Limburg in Miniaturen' bestaat uit tachtig Limburgse gebouwen en een echt draaiende kermis op een schaal van 1:25. De werkstukken zijn vervaardigd door Jo Nelis uit Treebeek

per persoon

Benoeming

● **Jo Vaessen** (Heerlen), hoofdbestuurder van de AbvaKabo, is benoemd tot landelijk onderhandelaar voor de sector Sociale Werkvoorziening.

imburgs Dagblad

sport

Zaterdag 23 december 1989 ● Pagina 21

MVV weer met Delahaye

Vergoossen: 'Wij moeten winnen'

Van onze sportredactie

MAASTRICHT – MVV-trainer Jef Vergoossen kan vanavond - aanvang 19.30 uur - als zijn team in de Geusselt tegen het op de voorlaatste plaats staande BVV Den Bosch moet aantreden, weer een beroep doen op aanvoerder Robby Delahaye, die zijn schorsing van een wedstrijd erop heeft zitten. Alhoewel de Bosschenaren in negen uitwedstrijden pas drie punten bij elkaar wisten te sprokkelen, moeten de Maastrichtenaren toch volledig op hun hoede zijn om niet geconfronteerd te worden met een pijnlijke 'Kerstverrassing', die gezien de positie op de ranglijst slecht zou uitkomen.

Bij eventuele winst wordt de kloof tussen beide teams acht punten in het voordeel van de sterrendragers. „Wij moeten gewoon ons eigen spel spelen vanavond", merkte Vergoossen op. „De grootste fout die je kunt maken, is om naar anderen te kijken. Je moet een competitie spelen waarvan je weet dat je een x aantal punten moet behalen en tot nu toe zijn we daar aardig in geslaagd. De wedstrijd tegen Den Bosch is eigenlijk in mijn ogen even belangrijk als alle andere wedstrijden, maar na de nederlaag tegen Groningen en zeker gezien de stand op de ranglijst moeten we nu gewoon winnen", aldus Vergoossen, die nog altijd geen beroep kan doen op de geblesseerden Verbeek en François.

Roda JC

Jan Reker heeft deze week met zijn selectie maar weinig kunnen trainen. Kaalheide is door de aanhoudende regen veranderd in een moeras. Roda zal het dus moeilijk krijgen met Sparta dat waarschijnlijk minder last heeft gehad van de weersomstandigheden. De Kerkraadse formatie moet in Rotterdam Henk Fräser nog missen, hij revalideert nog na een liesoperatie. Pierre Blättler zal het duel in het Kasteel op Spangen vanaf de bank volgen. Hij heeft na zijn langdurige periode van afwezigheid last van een terugval en wordt door Reker gespaard.

Fortuna

Fortuna Sittard kan voor de uitwedstrijd tegen FC Utrecht over alle spelers beschikken, minus Willy Boessen die geschorst is. Het elftal wordt pas vanmiddag na de laatste training samengesteld.

Veldrijder voelt zich belazerd

Frank van Bakel: 'Ik gebruik geen doping'

Van onze verslaggever

DEURNE – De donkere dagen voor Kerstmis zijn dit jaar donkerder dan ooit voor Frank van Bakel. Door het slijk gehaald vanwege vermeend dopinggebruik tijdens de Superprestige-veldrit in het Spaanse Zarautz op 19 november, piekerde de wielerprof uit het Brabantse Deurne zich bijkans uit vorm. „Het is zaak dat ik me vlug op het sportieve vlak revancheer. Maar, het is moeilijk. Wanneer ik train, speelt in mijn achterhoofd steeds één vraag: waar doe je het eigenlijk voor? Ze hebben je belazerd".

De Koninklijke Nederlandse Wielren Unie zou de 31-jarige Van Bakel geen groter plezier kunnen doen dan op tweede kerstdag tijdens de 35e internationale Kerstcross in Soestduinen een dopingcontrole uit te voeren. „Ik wil bewijzen dat er geen sprake van is dat ik doping gebruik. Ik hoop iedere keer als ik aan de start sta weer op een controle. Want ik wil laten zien dat er niets aan de hand is".

Hij klinkt strijdlustig, maar desondanks bedeesd. Waar een griepje, een lekke band en een valpartij hem in de voorgaande weken slechts tijdelijk uit zijn humeur kregen, heeft Van Bakel door de onheilstijding uit Spanje een flinke knauw opgelopen. „Ik ben nu zo'n vijf jaar beroepsrenner. Dit is zonder dat ik hoef na te denken absoluut het dieptepunt uit mijn carrière."

De tweevoudig winnaar van Soestduinen vertelt nogmaals het hele verhaal. „Ik kwam op het parcours in Zarautz en zag direct dat caravannetje staan. Ik wist dus al voor de start honderd procent zeker dat er een dopingcontrole zou plaatsvinden. Als ik iets op mijn kerfstok had gehad, was ik natuurlijk nooit bij de eerste drie geëindigd. Dan kijk je wel beter uit".

Onzorgvuldig

Hoewel hij zegt onschuldig te zijn, treft Van Bakel toch enige blaam. „Ja, ik ben wat onzorgvuldig geweest. Daardoor hebben ze met die flesjes kunnen knoeien. Het is verplicht dat op beide urineflesjes een sticker met de naam van de renner en een code wordt geplakt. Dat is niet gebeurd. Ik had dat moeten controleren. Ik denk dat daar de fout ligt."

● *Frank van Bakel: 'Er moest een slachtoffer vallen'.*

Wel heeft hij de zekerheid dat er absoluut grove procedurefouten zijn gemaakt. „Het is bijvoorbeeld heel vreemd dat er in eerste instantie sprake van was dat ik heptaminol (een beta-blokker; een rustgevend medicijn) gebruikt zou hebben, en dat er later opeens nandrolon (een spierversterkend middel) gevonden zou zijn. Dat sterkt mij wel in mijn gedachte dat ze nu eindelijk eens een slachtoffer binnen de veldrijderswereld wilden maken. Het zat er natuurlijk al lang aan te komen dat ze nu een renner uit de Superprestige-veldritten nooit iemand betrapt was. Waarom plotseling een ander middel? Heptaminol staat niet op de lijst met verboden stoffen. Daar kan je niemand mee pakken, dus moesten ze wat anders 'vinden'. Nogmaals, er moest een slachtoffer vallen".

Dat er een spelletje met hem gespeeld is, bleek volgens Van Bakel ook uit de farce rond de contra-expertise. Bij deze tweede controle dienen een tweede arts en de 'verdachte' zelf aanwezig te zijn. „De Spaanse wielerbond verzocht ons op 12 december om de volgende dag naar Madrid te komen. Dat kon echter niet, waarop wij (de KNWU, dokter Van Rossum en Van Bakel) om uitstel vroegen. Op hun beurt liet men vanuit Spanje weten dat de twintigste niet schikte. Toen hebben ze die tweede controle alsnog uitgevoerd, zonder mij. Heb je dan helemaal geen rechten meer, vraag ik mij af".

„Ik vind het trouwens ook heel vreemd", vervolgt de veldrijder, „dat ik van die contra-expertise nog niets had gehoord, terwijl alles al in de kranten stond. Er moet waarschijnlijk in Spanje een en ander bekendgemaakt zijn, want ook bij de KNWU wist men niet meer dan dat ik positief zou zijn. De papieren, zowel van de eerste als de tweede controle, zijn nog altijd niet op het bondsbureau in Woerden aangekomen".

Monsterzege Smoke Eaters

DEN BOSCH – Opnieuw heeft Smoke Eaters een monsterzege behaald. Werd donderdagavond Agpo Trappers met dubbele cijfers geklopt, gisteravond in Den Bosch werden de Red Eagles met 10–4 gedeklasseerd. Tussenstanden: 2–1; 6–1; 2–2.

Voor de Limburgers een belangrijke zege in de strijd om de tweede plaats achter titelverdediger Rotterdam. Op Tweede Kerstdag oefenen de Eaters in Geleen, aanvang 18.00 uur, tegen het Belgische nationale team.

op weg naar het doel

Tweede klasse A: Geleen-Heerlen Sport.
Derde klasse C: PSV'35-Lindenheuvel.
Vierde klasse B; Nijswiller-Vilt

agenda

HEYTHUYSEN – AV Heythuysen houdt zondag weer Leudallopen. De start is om 10.00 uur bij café Vogels voor 3, 6, 9, 12, of 15 km. Inlichtingen: 04749-3857.

ST.-ODILIENBERG – Ook op de Scherpenheuvel in St.-Odiliënberg worden zondag trimlopen gehouden. Om 10.30 uur vertrekt men voor 2, 4, 6, 8 of 10 km. Inlichtingen: 04752-2872.

BEEGDEN – Stichting Sport en Recreatie te Beegden tekent zondag voor een Kerstcross in het bosgebied bij de voetbalclub. Tussen 10.00 en 14.45 uur start men voor 1.200, 2.100, 6.000 en 9.000 meter. Inlichtingen: 04747-2228.

HORN – ASV Horn houdt Tweede Kerstdag trimlopen nabij de voetbalvelden. Ook hier zijn de starts tussen 13.30 en 14.45 uur. De afstanden bedragen 670, 1.350, 4.700 en 9.300 meter. Inlichtingen: 04758-1683.

trainerscarrousel

GENHOUT-BEEK – Gerard Hoenen, oefenmeester van de 4e klasser GSV '28 uit Genhout-Beek, heeft zijn contract met een jaar verlengd. Hoenen treedt 1 juli 1990 voor zijn vierde seizoen in Genhout aan.

GUTTECOVEN – Speler/trainer Jos Graus van vierde klasser GVCG uit Guttecoven heeft in goed overleg met het bestuur van die club besloten de samenwerking na drie jaar op te zeggen. Graus heeft nog geen nieuwe club.

SITTARD – Trainer Mat Schmeitz uit Broek-Sittard zal na vier jaar aan het eind van het lopende seizoen de Sittardse vierde klasser DVO verlaten. Een en ander gebeurt in goed overleg met het bestuur.

VOERENDAAL – Tweedeklasser Voerendaal heeft het contract met trainer Henk Ummels met één jaar verlengd.

Ajax claimt half miljoen

AMSTERDAM – Onder het motto 'de vervuiler moet betalen' heeft het bestuur van Ajax een schadeclaim van een half miljoen gulden ingediend tegen de 17-jarige jongeman, die op 27 september tijdens de Europa-Cupwedstrijd tegen Austria Wien een staaf op het veld gooide. Daarbij werd de Oostenrijkse doelman licht gewond.

Smolarek

Wlodi Smolarek vertrekt van Feyenoord naar FC Utrecht. De Poolse aanvaller heeft overeenstemming bereikt over een contract voor anderhalf jaar. Bij Feyenoord had hij nog eenzelfde periode voor de boeg.

Delnoye en Jaspers in Kerstcross

HEERLEN – AVON zet dinsdag, tweede Kerstdag, een traditie voort in Heerlerheide. De club houdt dan weer de zwaarste veldloop van ons land. Rita Delnoye (Olympia '48) en Roger Jaspers (Unitas) zijn de uitgesproken favorieten.

Het programma: 11.30 uur meisjes pupillen A, B en C 1000 meter; 11.40 uur, jongens pupillen A, B en C; 11.50 uur, meisjes D; 12.00 uur, jongens D; 12.10 uur meisjes C; 12.20 uur jongens C 1.900 meter; 12.30 uur, meisjes B; 12.50 uur, jongens B 3.300 meter; 13.10 uur, dames en meisjes A 3.300 meter; 13.30 uur, jongens A 6.600 meter; 14.00 uur, heren en 40-plussers 10.000 meter; 15.00 uur, volkslopen 3.300 meter, 6.600 en 10.000 meter.

Ploeg Priem compleet

HOOGEVEEN – Cees Priem heeft met het aantrekken van twee profrenners zijn TVM-ploeg voor het seizoen 1990 compleet. De Zeeuwse wielercoach sloot met de 27-jarige Belg Patrick Jacobs een verbintenis voor het komende jaar. Voorts maakte de 23-jarige Nederlander Marc Siemons zijn debuut bij de beroepsrenners. De man uit Zundert - een broer van Jan Siemons - heeft voor twee seizoenen getekend.

Overigens dreigen in België liefst tachtig profs merk- en werkloos te worden door het verdwijnen van de ploegen Hitachi, Isoglass en Humo. Bovendien ziet het ernaar uit dat de ADR-formatie ook opgeheven zal worden in dat geval naar de Panasonicploeg van Peter Post.

Schaesberg in cijfers

SCHAESBERG – **De uitslagen van de eerste zeven koersen zijn als volgt:**

Worcester-prijs: 1. Donal du Lombart (J. Verbeeck) km.tijd 1.23.1; 2. Dannie J; 3. Carolus C. Niet gestart: Deesse du Noyer. Winn. 27,00; pl. 4,90, 1,70, 4,50; koppel 36,40; trio 487,50.

Fakenham-prijs: 1. Dack Bar (G. Vergaerde) km.tijd 1.25.1; 2. Drieka Hanover; 3. Davalos. Niet gestart: Dandy du Lombart. Winn. 2,50; pl. 2,00, 1,20, 1,70; koppel 5,50; trio 47,10.

Doncaster-prijs: 1. Diamond Victrix (R. Depuydt) km.tijd 1.21.0; 2. Connie DD; 3. Duke Buitenzorg. Niet gestart: Denise en Benevolle. Winn. 3,10; pl. 2,20, 3,90; koppel 10,70; trio 25,20.

Allroundkampioenschap 1e afd.: 1. Strausie (M. Manninen) km.tijd 1.22.3; 2. Aran's Glory; 3. Cya van de Lente. Niet gestart: Vic Flame. Winn. 1,20; pl. 1,00, 2,00, 2,20; koppel 2,40; trio 31,00.

Herenford-prijs: 1. Curieuse Darby (G. Vergaerde) km.tijd 1.20.7; 2. Captain M; 3. Champ Buitenzorg. Niet gestart: Bon Bon en Bos Forest. Winn. 10,70; pl. 2,50, 1,40, 1,40; koppel 65,00; trio 564,00.

Warwick-prijs: 1. Amigo Buitenzorg (B. Schwarz) km.tijd 1.22.8; 2. Duncan d'Honte; 3. Ceres van Troje; 4. Cosmo M. Niet gestart: Doreol D en Dino Klokhoeve. Winn. 15,10; pl. 3,40, 3,30, 3,60; koppel 84,00; trio 5.047,70; kwartet: niet gespeeld.

Plumpton-prijs: 1. Upper State Road (H. Grift) km.tijd 1.20.1; 2. Bepoef BM; 3. Bartje Dakota. Niet gestart: Cherie Boszorg. Winn. 1,40; pl. 1,50, 3,30, 4,50; koppel 10,60; trio 167,00.

Scholten naar Feyenoord

AMSTERDAM/ROTTERDAM – Arnold Scholten is overgegaan van Ajax naar Feyenoord. De 27-jarige, blonde middenvelder tekende een contract voor de duur van twee en een half jaar. De transfersom werd niet bekend gemaakt. Scholten, die enkele jaren geleden van FC Den Bosch verhuisde naar Ajax, zal met Feyenoord het trainingskamp in Spanje meemaken alsmede een toernooi in Saoediarabië.

Programma betaald voetbal

eredivisie

Vandaag 19.30 uur:
MVV-Den Bosch
PSV-Groningen
Twente-Willem II

Morgen 14.30 uur:
Den Haag-NEC
Sparta-Roda JC
Utrecht-Fortuna Sittard
RKC-Haarlem

Ajax	18	9	6	3	24	36-15
PSV	16	10	3	3	23	54-20
Roda JC	17	8	7	2	23	27-17
Vitesse	18	9	5	4	23	33-16
Volendam	18	9	5	4	23	30-21
Twente	17	6	9	2	21	22-20
Fortuna Sittard	17	5	8	4	18	16-17
Groningen	16	5	7	4	17	26-21
RKC	17	6	5	6	17	23-24
Den Haag	17	7	2	8	16	33-35
MVV	17	5	6	6	16	24-34
Utrecht	17	7	2	8	16	20-30
Sparta	17	5	5	7	15	24-31
Willem II	17	4	5	8	13	23-28
NEC	17	4	5	8	13	20-34
Feyenoord	18	3	6	9	12	23-33
Den Bosch	17	2	6	9	10	13-26
Haarlem	17	2	4	11	8	16-41

eerste divisie

Vandaag 19.30 uur:
Wageningen-RBC
Heerenveen-Telstar
VVV-Excelsior
Emmen-DS '79
Eindhoven-Veendam
Helmond Sport-PEC Zwolle
GA Eagles-Cambuur
Heracles-SVV
NAC-AZ

SVV	17	14	1	2	29	39-13
NAC	18	10	5	3	25	32-17
VVV	18	8	6	4	22	29-19
Heracles	16	8	3	5	19	18-18
Eindhoven	18	7	5	6	19	34-30
RBC	18	6	7	5	19	25-24
Cambuur	17	6	6	5	18	25-27
Veendam	16	8	1	7	17	23-24
AZ	17	6	5	6	17	28-23
Graafschap	17	5	7	5	17	25-24
Helmond Sport	17	6	4	7	16	30-31
Excelsior	18	4	8	6	16	17-22
Heerenveen	17	6	3	8	15	22-25
Telstar	17	7	1	9	15	27-34
GA Eagles	17	6	2	9	14	20-29
Emmen	17	3	7	7	13	22-31
DS '79	18	3	7	8	13	23-34
PEC Zwolle	17	0	12	5	12	12-19
Wageningen	18	2	8	8	12	23-30

Heerenveen, SVV en NAC periodekampioenen.

belgie

Achtste finales beker:
Vanavond 20.00 uur:
RC Genk-Waregem
Hoeselt-Club Luik

Morgen 15.00 uur:
Germinal Ekeren-Boom
Aarschot-Diest

mvv-den bosch

Vandaag 19.30 uur
Scheidsrechter: Luinge

MVV (selectie): De Haan, Van de Boogaard, Arts, Van Berge-Henegouwen, Delahaye, Driessen, Lanckohr, Linders, Meijers, C. Quaden, M. Quaden, Thal, Smeets, Uitman, Vincent, Roumans. **Geblesseerd:** François en Verbeek.
Den Bosch (opstelling): Van Grinsven, Gösgens, Van der Linden, Van Eck, Goossens, De Gier of Van Cuyk, Barendse, Willems, Van Duren, Van Schijndel, Grim of De Meijer.

vvv-excelsior

Vandaag 19.30 uur
Scheidsrechter: Van Swieten

VVV (opstelling): Roox, Nijssen, Verberne, Polman, Rutten, Driessen, Reijnierse, Van Mierlo, Peters, Boere en Stewart.

Excelsior (opstelling): Londema, Leenheer, Buijs, Osenga, Dumee, Edwin van Buren, Warry van Wattum of Arie Wasiman, Van Bremen, Michel van Wattum, Leo van Buren of Valentijn, De Romijn.

utrecht-fortuna

Morgen 14.30 uur
Scheidsrechter: Blankenstein

Utrecht (opstelling): Van Ede, Verrips, Steinman, De Kock, Lettinck, Van Hanegem, Alflen, Young, Buizert, Boogers of Moore, Willaarts.
Fortuna Sittard (selectie): Hesp, Körver, Maessen, Duut, Frijns, Kicken, Liesdek, Mordang, Sneekes, Reijners, Barmentloo, De Vries, Van Helmond, Farrington, Custers, Clayton, Winkelmolen, Brusselers. **Geschorst: Boessen.**

sparta-roda

Morgen 14.30 uur
Scheidsrechter: Van Vliet

Sparta (opstelling): De Goey, Luyten, Van den Berg, Sas, Snoei, Libregts, Sandel, Valke, Vurens, Houtman, Van der Gijp.
Roda JC (opstelling): Bolesta, Hanssen, Verhagen, Trost, Broeders, Haan, Groenendijk, Van Loen, Van der Waart, Diliberto, Hofman. **Wisselspelers:** Smits, Van de Luer, Senden, Janssen, Blättler. **Geblesseerd:** Fräser.

Voorlopige Limburgse ielerkalender

RG EN TERBLIJT – De voorige Limburgse KNWU-wiealender is samengesteld. In Ronde van Neerbeek - 1 april - rdt het nieuwe seizoen offiel geopend. De Ronde van in - 7 okt - is traditiegetrouw itingskoers. In januari wor mogelijk nog enkele wedjden aan dit programma toeoegd.

rt: trainingsrit Geleen; **11 mrt:** trainsrit Obbicht; **18 mrt:** trainingsrit ythuysen; **26 mrt:** Siebengewald (geenlijke clubkampioenschappen).
: Neerbeek; **7 apr:** Hel van het Merand; **8 apr:** Geleen (bedevaartron- **15 apr:** Broeksittard; **16 apr:** Stein; **21 apr:** Amstel Gold Race; **22 apr:** Gulpen; **23 apr:** Omloop van de Grindmeren te Maasbracht; **29 apr:** Berg en Terblijt; **30 apr:** Omloop van de Onderbanken in Merkelbeek.
6 mei: Beek (districtskampioenschappen); **13 mei:** Nijswiller; **20 mei:** Heerlen; **24 mei:** Obbicht; **27 mei:** Brunssum en landelijke jeugdtoernooi Heer; **28 mei:** Buchen.
2 juni: Omloop van de Maasvallei; **3 juni:** Ronde van Limburg; **4 juni:** Stein; **10 juni:** Well; **17 juni:** Sint Geertruid.
1 juli: Sweikhuien; **7 juli:** Gennep; **8 juli:** Schinveld; **11 juli:** Sevenum; **14 juli:** Heythuysen; **15 juli:** Heerlen; **21 juli:** Neer; **22 juli:** Omloop van Noord-Limburg; **27 juli:** Simpelveld; **28 juli:** Elsloo; **29 juli:** Nuth en landelijk jeugdtoernooi Valkenburg.
1 aug: Linne; **2 aug:** Panningen; **4 aug:** Drielandenomloop; **5 aug:** Haelen; **8 aug:** Maastricht; **10, 11 en 12 aug:** Omloop van de Mijnstreek; **18 aug:** Welten; **19 aug:** Klimmen; **25 aug:** Lottum.
1 sept: Amstenrade; **2 sept:** Urmond; **8 sept:** Maastricht, NK studenten; **9 sept:** Maastricht, G.P. Toine Gense; **16 sept:** Voerendaal; **23 sept:** Wessem; **30 sept:** Eygelshoven.
7 okt: Stein.

Kies uw favorieten!

RLEN – Kies uw favorieten en ding mee naar een reis voor twee personen naar wartfinale voetbalwedstrijd Bayern München-PSV op 7 maart. Ook dit jaar kunt lezer van het Limburgs Dagblad weer een stem uitbrengen op een van de genoerde Limburgse sportmannen, sportvrouwen en sportploegen van het jaar . Er zijn kandidaten bij de vleet, maar het belangrijkste is, dat de verkiezing drie esentatieve, Limburgse 'sportambassadeurs' oplevert.

ingang van heden is het woord aan de lezers zelf. Door het stemformulier in te en, bepaalt U wie met de titel gaat strijken. De sportredactie geeft per categorie namen van bekende sportmensen en -ploegen. Uitsluitend die mensen/ploegen en in aanmerking voor de titels.

alle inzendingen zal via loting een kaart worden getrokken. De inzender krijgt zijn/haar partner een geheel verzorgde reis aangeboden naar de Europacupwedd Bayern München-PSV op woensdag 7 maart.

'opfrissertje' laten we op pagina 28 de kandidaten nog even de revue passeren.

ELREGELS
edere lezer van het Limburgs Dagblad kan meedoen aan de uitverkiezing Limurgs sportman, sportvrouw en sportploeg van het jaar 1989.
Het stemformulier (zo spoedig mogelijk insturen) dient uiterlijk 7 januari 1990 in het bezit te zijn van het Limburgs Dagblad.
Per categorie (sportman, sportvrouw, sportploeg) telkens slechts één naam aankruisen.
Alleen het op deze pagina afgedrukte, originele stemformulier mag worden ingestuurd. Geen kopieën!
Op het formulier mogen geen verdere mededelingen worden gedaan. Formulieren die niet voldoen aan de spelregels worden niet geaccepteerd.
De verkiezingsuitslag, alsmede de winnaar van de reis naar München, worden bekend gemaakt in het Limburgs Dagblad van zaterdag 20 januari.

Stemformulier

kiezingsformulier Limburgs Sportman, Sportvrouw, Sportploeg 1989.
enden tot uiterlijk 7 januari 1990)

ORTMAN
Jean Bessems, biljarter
Hennie Grift, pikeur
Ruud Hesp, voetballer
Frans Maassen, profwielrenner
Jos Verstappen, karter

ORTVROUW
Carla Beurskens, atlete
Mascha Hellenbrand, skister
Carla Kleintjens, handbalster
Jacqueline Langen, judoka
Yvonne Senff, karateka

ORTPLOEG
Bartok, tafeltennis
Godschalk/Dohmen, jiu-jitsu- team
Megacles-dames, tafeltennis
Olympia Landgraaf, turnen
Roda JC, profvoetbal

elke categorie slechts één naam aankruisen.

ZENDER

am: ....

aat: ....

stcode en woonplaats: ....

es ook de spelregels). Inzenden in een gesloten enveloppe zonder stzegel naar:

nburgs Dagblad
portverkiezing
ntwoordnummer 46
00 VB Heerlen

● *Elly van Hulst, een vrouw van contrasten, zachtaardig en fanatiek. Hoe minder ze loopt, hoe harder ze gaat.*

Foto: PIM RAS

Op haar tweede had ze nog geen stap gedaan. Daarom gingen haar ouders met haar naar de dokter. Er werden geen afwijkingen vastgesteld. Misschien dacht ze alleen maar dat ze later nog zo veel moest lopen. Grote haast heeft Elly van Hulst nooit gehad, al houdt ze van opschieten. In de aanloop naar haar dertigste, toen niemand het meer geloofde, bloeide ze op als snelste vrouw van de wereld. Een raadselachtige dame, die zwaar heeft geleefd. Ze verbergt haar geheim achter een holle blik, al vergoeden de lachrimpeltjes veel. Sinds maart staat de iele spriet als ranke antenne op de nok van de Nederlandse sport. Wij dragen haar op handen. Dat hadden we, vindt ze, eigenlijk al veel eerder moeten doen. Ze cijfert zich weg voor de tijden en is nooit over tijd. Elly van Hulst, de gebleekte uitgave van 'Fast Flo', naar beneden afgerond. Een meid van goud, in haar oranje-badpak bepaald niet de Pin-up Club, maar lópen.

Elly van Hulst, een vrouw die luistert naar haar lichaam

De loop van haar leven

Ze sprint naar haar computer die als een erepodium staat opgesteld aan de andere kant van de kamer. Even haar 'bio' uitdraaien. Hoeft ze niet voor de honderdste keer te vertellen dat ze tien jaar geleden al hard liep. Het lukt niet een-twee-drie met haar levensprogram. Ze krijgt de printer niet op gang. „Laat maar zitten, straks nog eens proberen."

Eindeloos gewoon lijkt ze, zó huis-tuin-en-keuken dat ze volstrekt onpeilbaar is. Wat truttig vergeleken met Ria Stalman of Nelli Cooman, maar heel lief, fluwelen stem. Dat verzacht meteen het scheve beeld dat over haar in omloop is. Ze praat met fijne, afgemaakte zinnetjes, die telkens beginnen met 'Gôh'. Ze kijkt verwonderd de wereld in, als een pasgeboren kindje. 'Gôh, ik ben heel bescheiden, ik dring me niet op. Daardoor word je minder snel populair."

Kwetsbaar

Ze rangschikt haar leven als een bos bloemen; de rozen die nog moeten ontluiken wat dieper in de vaas. „Tien seconden is een heel grote stap. Het moet groeien." In Boedapest haalde ze het wereldrecord drieduizend meter binnen met 8.33.82. Buiten heeft ze nog geen medaille. Dat wereldrecord staat op 8.22.62. „Verschrikkelijk scherp, gelopen door een Russisch meisje, Tatjana Kazankina. Maar daar zet ik mijn vraagtekens bij," met een blik van 'als je begrijpt wat ik bedoel'. Ze is net de lidcactus bij het raam van haar flatje, schuchter bloeiend in de kwakkelwinter, zonder doornen en kwetsbaar. Als je er tegen stoot, vallen de knoppen eraf. Los Angeles werd een desillusie, Seoel een afknapper. „In Seoel miste ik de finale op éénhonderdste seconde. Een Amerikaanse trapte me op de hielen. Het gebeurde niet met opzet." Ze zoekt de schuld nooit bij een ander. „Je haat elkaar niet, je bent toch vrienden."

Haar wereldje stortte met een klap in elkaar. Dat geeft ze toe, nu ze de beste van de wereld is. „Je huilt, je hebt er hard voor gewerkt." De treurige momenten van de sporter. „Je bent een mens." Ze is geboren onder het gesternte van de Tweeling aan de hemel boven de Betuwe. Een dubbele identiteit heeft ze, timide en vasthoudend, een vrouw van contrasten en daarom loeigevaarlijk, al is ze zich daar zelf niet van bewust. „Want ik ben niet bijgelovig." Het tweedelige karakter zit haar naadloos gegoten als het eendelige zwempak rond haar fragiele lijf.

Sensatie

Zonder adem te halen rebbelt ze door, de drieduizend verbale meters in een nieuwe wereldtijd. „Bijna zeventig keer Nederlands kampioen, twaalf nationale records. Die heb ik zelf al meer dan veertig maal verbeterd." Ze frunnikt alweer aan haar computer. Daarin is alles opgeslagen, het goud en zilver van Gothenburg, Parijs, Liévin, Boedapest en Den Haag. Het geheugen blokkeert, scheef beeld. „Ik kan niet uitstaan als iets niet lukt."

Ze heeft geen kwik in de billen – die ontbreken – en ze loopt ook niet met de borst vooruit, want die is eveneens afwezig. Vel over been met haar 1,78 meter en 57 kilogrammetjes. „Toen ik Mary Decker versloeg, de eerste keer op de drieduizend meter, dat was de sensatie van de eeuw. Ik kon niet meer stuk." Wat hébben we ons vergaapt aan Mary, de Steffi Graf van de atletiek. „Mary is best niet zo sympathiek," zegt ze. „Zola Budd wel. Kan ik heerlijk mee praten. Jammer dat ze Zuidafrikaanse is. Dat kind heeft zo veel meegemaakt, haar vader werd vermoord, er is alles over uitgestort." Het verdriet haar, dat Zola Budd haar sport nooit om de sport heeft kunnen beoefenen, want inborst heeft Elly van Hulst. „Ik had verpleegster willen worden. Ik verzorg iemand graag."

Ze vond een baantje dat beter te rijmen was met de training, administratief medewerkster in Leeuwarden bij een fabriek van stoomketels en allesbranders. Die illusie vervloog als waterdamp. „Ik wilde wat terugverdienen. Theo Kersten, mijn vriend en trainer, had veel in me geïnvesteerd en ik kon niet blijven teren op mijn ouders." Totdat het bedrijf failliet ging. „Dat was erg jammer voor de mensen die er al zolang werkten." Elly van Hulst stond op straat, maar ze vond het 'jammer voor die andere mensen'.

Lege handen

Kromliggen in de WW. „Een naar gevoel." Ze solliciteerde zich suf, schrijven op advertenties, het arbeidsbureau was zeer vereerd. Massa's uitnodigingen kreeg ze. „Leuk vonden ze het. 'Gôh, Elly, fijn dat je er bent.' Wist ik meteen hoe laat het was. 'Jij kunt sporten, jij hebt een beroep.' In het begin heb ik het er moeilijk mee gehad, dat je niets verdient, dat je met lege handen staat." De kunstschilder en de pianist krijgen subsidie, zegt ze, maar Elly van Hulst moest zich de longen uit de ribbenkast gaan lopen om in de gunst te komen van Mazda en Puma. „Ik heb toen bewust gekozen voor de sport."

Ze is net een sprinkhaan, in yoga-zit zelfs een bidsprinkhaan. Hup, van de bank naar de computer. Toets, toets, piep. „Gôh, ik doe zeker iets verkeerd." Nelli Cooman zou van ellende allang uit het raam zijn gesprongen.

Idioot

Over het schrijnend gebrek aan waardering klaagt ze niet. „Ik wil geen beeld vormen dat Elly niet is. Je krijgt zo vaak wat opgedrongen. Ik ben iemand die door de dingetjes heenkijkt." Ze weigert op haar handen te gaan staan om in de belangstelling te komen. „Leuk als de krant over je schrijft, maar idioot doen om beroemd te worden?" Net Annemarie Verstappen of Atje Keulen. Die hadden ook niets, maar wonnen alles. Bloemen krijgt ze en brieven, stapels, uit de hele wereld. „Dat doet goed. 'Gôh, Elly, je bent zo gewoon gebleven. We gunnen het je.' Die mensen accepteren me zoals ik ben." Aan poespas heeft ze een zusje dood. „In Nederland moet je iets aparts hebben, anders is het niet genoeg." Toch heeft ze gemerkt dat je beter gewoon normaal kunt doen. „Dan word je op lange termijn het meest gewaardeerd."

Met gemak kan ze zich achter een lantaarnpaal verschuilen. Ze kijkt verschrikt, maar het raakt haar niet, want Elly van Hulst is een andere vrouw. Met duim en wijsvinger van de linkerhand omvat ze demonstratief haar rechterpols. Ellepijp en spaakbeen samen diameter breinaald, maat twee, hooguit drie. Tussen kerst en nieuwjaar gaat ze met Theo skiën in de Dolomieten, langlauf. „Echt skiën, naar beneden, is te gevaarlijk. Het risico dat ik wat breek is te groot. Kijk maar." En ze steekt haar pols weer omhoog.

'Schön ist die Schweiz' staat in het boekenrek en de Fabels van La Fontaine. De Jura is haar tweede vaderland. Daar traint ze, in het Zwitserse Papendal, met Seb Coe – 'Rustige man, lijkt arrogant' – en Steve Ovett, 'die veel vriendelijker is'. Ze loopt bij voorkeur over de grens. „In het buitenland worden prestaties beter getaxeerd. Als je derde wordt, heb je het goed gedaan. Hier staat dan in de krant dat je hebt gefaald."

Behoedzaam

De Nederlandse sport zit vreemd in elkaar. Elly van Hulst loopt al een eeuw, op haar oude dag wereldkampioen en dus onvermijdelijk afgestempeld als 'laatbloeister'. Dat is een fabeltje. Zij is het produkt van een behoedzame carrièreplanning. Haar methode staat in geen enkele bijbel. Ze loopt nooit langer dan een uur per dag. „Er zijn vele manieren om je conditie te verbeteren, maar ik heb er een hekel aan stomweg tien kilometer achter elkaar te hollen." Ze doet liever tien keer drie minuten, korte stukken in hoog tempo. Haar geheim zit 'm in de intensiteit. „Rust," zegt ze, „is belangrijker dan bewegen." Hoe minder ze loopt, hoe harder ze gaat. Ze is nooit geblesseerd. „Ik ben een vrouw die luistert naar haar lichaam." Als ze wat voelt, stopt ze meteen. „Er zijn loopsters die meer aanleg hebben, maar niet de mentaliteit." Pauseren en exploderen, „het moet in verhouding staan. Ik ben vreselijk voorzichtig."

In de enige vrije hoek van de met bokalen volgepropte kamer glimt een bronzen koebel zo groot als een biervat. „Gewonnen in Zürich, het Wimbledon van de atletiek. Ben ik heel trots op. De mensen hier weten zo weinig van mijn sport." Bij Elly van Hulst is de vrouwelijke intuïtie nog in orde, de zekerheid van de borduurster die weet dat het gobelintapijt ooit af komt, elke dag een paar steekjes. „Mijn loopbaan is weinig spectaculair en toch uitzonderlijk. Ik ben niet omhoog geschreven. Een lange weg, het leren omgaan met de spanning, ontdekken wat je zelf kunt." Ze wist dat ze de top zou halen. „Ook toen iedereen zei: 'Het wordt nooit wat met die Van Hulst'. Veel meisjes komen snel. Daarna hoor je er niets meer van." Zij heeft de genade van het geduld. „Zo'n type is niet interessant. Daar heb ik mee leren leven." Zachtaardig is ze, op het droevige af – en fanatiek, want ze morrelt nu al voor de tiende keer in anderhalf uur aan haar computertje.

Relatie

Bleu en mensenschuw. Van Hulst kan niet op eigen benen staan. Dat kreeg ze tien jaar geleden al op haar brood. Ook dat is een fabeltje. „Mijn vader is beroepsmilitair bij de luchtmacht. We moesten veel verhuizen. Van Culemborg naar Enschede, van Maastricht naar Leeuwarden, een verschrikkelijke overgang, van het lieflijke zuiden naar het kale noorden. Als jong meisje kreeg ik niet de juiste ondergrond." Bij De Keien in Uden liep ze de jongens eruit. „Maar ik miste de echte snelheid, was niet lenig genoeg voor het korte werk." Totdat Theo Kersten op de proppen kwam. Werkte ook bij de luchtmacht. „Hij trainde de atletiekclub in Leeuwarden." Uit die relatie groeide iets moois, een wereldkampioene. „Het is niet alleen hard lopen. Theo maakte me zelfstandig, ging veel met me mee. Hij stond op de achtergrond, maar ik dééd het."

Zwerfster

Van moederskindje tot globetrotster. „Altijd verantwoording moeten afleggen waarom ik zo onzelfstandig was. 'Van Hulst loopt aan het handje van Theo.' Een complex heb ik er niet aan overgehouden. Ik wist van tevoren dat ik zou winnen, alleen, ik heb nooit hardop gezegd. Moet dat? Het is mijn eigen proces in een heel aparte wereld. Tokio, Toronto, New York, Genève, vijftig wedstrijden per jaar." Ze staat soms drie keer per week op Schiphol. „De eerste keer was best onwennig, jeetje, waar moet ik heen." Ze vliegt van de ene hotelkamer naar de andere, als een zwerfster, in de tas een cassette van The Alan Parsons Project, voor het geval ze zich rottig voelt, de vier muren op haar af komen. „Topsport is hard, de eenzame momenten op de hotelkamer. De mensen laten je meteen vallen als het even niet goed gaat." Dat neem je mee in de lift, dat heb je bij je op de kale gang als je de sleutel in het slot steekt en op de tast het knopje van het licht probeert te vinden. „Dan ben je alleen in die lege kamer."

Postzegels verzamelt ze, van de bergen fanmail, ze kookt graag en wordt daarom 'later vanzelf weer wat voller'. Je kunt zeggen van Elly van Hulst wat je wilt, de snelste vrouw van de aardbol is met afstand vooral de meest normale. Ze is gek op kinderen, maar omdat dat niet te combineren valt, zette ze iets anders in de wereld. „Gôh, mijn leven is toch plezierig, ik voel me happy." Ze kruist haar benen, net regenpijpen. „Erg lang in verhouding tot mijn lichaam. Ik hoef maar één pas te maken als de anderen er twee doen." Ze kan dus voorlopig vooruit. Volgend jaar EK en WK. „Maar ik ga niet als een gek jagen op de buitenrecords." Tot Barcelona blijft het middenafstand, met af en toe een uitstapje naar de tien kilometer. „En straks de marathon. Wat Ingrid Kristiansen en Grethe Waitz doen, dat zou ik ook willen."

Triest

Kinderen krijgen kan altijd nog, verpleegster worden ook. „Over vijftien jaar begin ik weer onderaan de ladder, zonder iets." Want naar die titels kraait geen haan. „Het geld dat ik win, moet ik naar de bond sturen. Die zet het vast in een fonds." Officieel is ze amateur. Reis- en verblijfkosten kan ze declareren. „Het is triest, je hebt niets. Ik moet het rooien van de kleine dingetjes." Gastvrouw spelen op het bedrijfsfeest van de sponsor, een zaak openen. „Je hebt verplichtingen en je wilt wat terugdoen voor de mensen."

Sportvrouw van het jaar is ze. Dat stond in maart al vast. „Gôh, zou ik het worden?" Ze gaat nog een keer door de bocht in haar Rotterdamse flatje, op de valreep met succes. Hoera, de computer doet het, de printer werkt. „Dit moest ik even laten zien, hier staat het. In 1972 was ik lid van Kimbria in Maastricht. Ik won de clubtitel op de zeshonderd meter met een nieuwe tijd. Dat record heb ik nog altijd in mijn bezit." Elly van Hulst, zeventien jaar geleden was ze al wereldkampioen.

door **harry muré**

Consulent Opleiding Vorming Training

voor 20 uur per week

Het De Wever-Ziekenhuis – door vele interne en externe ontwikkelingen sterk in beweging – is op zoek naar een ondernemende vrouw of man, die met 'opleiding, vorming en training' (OVT) op deze ontwikkelingen inspeelt.

Functie-inhoud:
De functie OVT, die organisatorisch deel uitmaakt van de Personeelsdienst is gericht op het mede ontwikkelen van het opleidingsbeleid; het mede opstellen en bewaken van het opleidingsbudget; het adviseren aan organisatie en medewerker(s) met betrekking tot externe (niet strikt vakgerichte) opleidingen; het organiseren en begeleiden van interne OVT-activiteiten (zowel in cursus- als in afdelingsverband); het zelf uitvoeren van een aantal interne OVT-activiteiten.

Functie-eisen
Wij zoeken iemand, die beschikt over een sterk ontwikkeld talent om de binnen de organisatie levende en te verwachten problemen waar te nemen, te analyseren en te vertalen in OVT-aanbod.
Contacten met alle geledingen binnen de organisatie en de daarvoor nodige sociale vaardigheden zijn hierbij zeer belangrijk, evenals contacten met externe opleidingsinstanties.
Kennis en vaardigheden op didactisch gebied zijn vanzelfsprekend aanwezig. Voorts verwachten wij, dat de consulent beschikt over kennis en kunde op het terrein van het organiseren van 'mens en arbeid', op minimaal HBO-niveau, aangevuld met praktijkervaring in bedrijfs-OVT.

Arbeidsvoorwaarden
Salaris overeenkomstig FWG groep 60 (afhankelijk van leeftijd en ervaring minimaal *f*. 3722,– en maximaal *f*. 5528,– bij 40 uur per week).
Arbeidsvoorwaarden overeenkomstig de CAO-Ziekenhuiswezen.

Inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij het hoofd Personeelsdienst (tel. 045-76 6111).
Schriftelijke sollicitaties binnen drie weken te richten aan de Personeelsdienst, met vermelding van TH 181.

[illegible] & Postbus 4446, [illegible] Heerlen, tel (045) 76 6666

De Wever-Ziekenhuis

N.V. NUTSBEDRIJF HEERLEN

N.V. Nutsbedrijf Heerlen heeft tot taak te voorzien in een veilige en ongestoorde levering van elektriciteit, gas en televisie- en radiosignaal aan ca. 84.000 aansluitingen in Heerlen en heeft een jaaromzet van ca. f 120 miljoen. In het bedrijf zijn ruim 130 personen werkzaam. Voor de afdeling Service en Metingen zoeken wij op korte termijn een tweetal enthousiaste

MEDEWERKERS SERVICE-CENTRALE (M/V)

(vakaturenummer 12.89)

De nieuwe medewerkers zullen als taak krijgen:
- het op een klantvriendelijke wijze aannemen en verwerken van telefonische meldingen en klachten van verbruikers;
- het bewaken en verwerken van bedrijfsgegevens en stationsalarmen;
- het indien nodig inschakelen van de storingsdienst;
- het verrichten van administratieve werkzaamheden.

Deze werkzaamheden worden tot juli 1990 in een kontinu-dienst uitgevoerd. Vanaf deze datum worden de diensten uitgevoerd op maandag tot en met vrijdag van 07.00-15.00 en van 15.00-23.00 uur en op zaterdag van 09.00-17.00 uur. De uren op maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.30 uur werkt men in teamverband; buiten deze uren solo. De gemiddelde werkweek bedraagt [illegible]

Ten aanzien van kandidaten stellen wij de volgende eisen:
- bezit van een MEAO-diploma in de commerciële richting, met bedrijfsadministratie als eindexamenvak;
- affiniteit tot techniek;
- klantgerichte oriëntatie;
- goede kontaktuele eigenschappen;
- goede mondelinge uitdrukkingsvaardigheid;
- stress-bestendig;
- leeftijd 25- ca. 30 jaar;
- zonodig bereid tot het volgen van aanvullende studies.

Een medisch en een op de funktie gericht psychologisch onderzoek maken deel uit van de selektieprocedure.

N.V. Nutsbedrijf Heerlen biedt een uitstekend pakket van primaire en sekundaire arbeidsvoorwaarden, waaronder ook de pensioenvoorziening van het ABP en de ziektekostenverzekering van het gemeentelijk ziekenfonds.
De salariëring zal, afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring, liggen tussen *f* 2.388,- en *f* 3.571,- per maand.

Voor nadere informatie omtrent de funktie kunt u zich wenden tot Ing. P.G.L. Houen, hoofd van de afdeling Service en Metingen, telefoon 045-7643[illegible]

[illegible] personeelsbeleid bij N.V. Nutsbedrijf [illegible]cht op het aantrekken van méer [illegible] medewerkers. Vrouwelijke kandida[illegible] nadrukkelijk verzocht te [illegible]

Kandidaten worden uitgenodigd om hun sollicitatiebrief voor 5 januari 1990, onder vermelding van het vakaturenummer zowel op brief als enveloppe, te richten aan de heer C.C.F. Bogaardt, hoofd afdeling Bedrijfssekretariaat en Personeelszaken, N.V. Nutsbedrijf Heerlen, Postbus 58 6400 AB Heerlen.

Voor een nieuw op te zetten speciale beddenafdeling van een grootwinkelbedrijf op het gebied van woninginrichting in Zuid-Limburg zoeken wij een

Chef afd. Slaapkamers

m/v

Algemene informatie:
Het betreft een grootwinkelbedrijf in woninginrichting met een drietal zelfstandige vestigingen in Zuid-Limburg. Men werkt er zeer succesvol met een eigentijdse verkoopformule, maar wil toch woninginrichter blijven in de goede zin van het woord. In het dynamische, klantgerichte bedrijf zijn in totaal 80 personen full-time werkzaam.

Functie-informatie:
Het betreft een zeer zelfstandige functie, waarbij naast het adviseren van klanten en het managen van de afdeling, adviezen uitgebracht dienen te worden over inkoop en verkoop.

Functie-eisen:
- kennis en ervaring op het gebied van slaapkamermeubilering;
- goede contactuele, commerciële en leidinggevende eigenschappen met een goed organisatievermogen;
- leeftijd tot 40 jaar.

Een psychologisch onderzoek maakt deel uit van de sollicitatie-procedure.

Geboden wordt:
Een interessante functie in een gezond en dynamisch bedrijf met doorgroeimogelijkheden.
Salariëring en secundaire arbeidsvoorwaarden zijn goed.

Sollicitatieprocedure:
Indien uw belangstelling uitgaat naar bovengenoemde functie kunt u uw sollicitatie voorzien van pasfoto en uitgebreide informatie over opleiding en ervaring onder vermelding van vacaturenummer 891222 sturen naar Dr. K. Frans & Partners, Postbus 141, 6400 AC HEERLEN.

DR. K. FRANS & PARTNERS	MANAGEMENT CONSULTING:	ORGANISATIE CONSULTING:	TRAININGEN:
[illegible]	- Juiste persoon op de juiste plaats * Werving & Selectie * Psychologisch onderzoek * File search/Executive search	- Advies betreffende efficiencyverbetering * Organisatie-onderzoek * Managementondersteuning	- Helpen oplossen van knelpunten in de organisatie * (in company) Trainingen * Outplacement * Replacement

DR K. FRANS & PARTNERS
MANAGEMENT ADVIES · ORGANISATIE CENTRUM

r+m, Research en Marketing bv Nederland

Toegewijde specialisten in onderzoek.

r+m, Research en Marketing b.v. te Heerlen voert marktonderzoek en sociaal wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van bedrijven, overheids- en andere instellingen in geheel Nederland en het omringende buitenland.
Voor de gegevensverzameling en -verwerking in het kader van een onderzoek zijn respectievelijk de afdelingen Onderzoeksorganisatie en Verwerking verantwoordelijk.

Op korte termijn bestaat behoefte aan een

A. MEDEWERKER AFDELING ONDERZOEKSORGANISATIE (m/v)

Zijn/haar taak zal o.a. bestaan uit:
- werven, selekteren en opleiden van enqueteurs/-trices en telefonistes;
- plannen en organiseren van werkzaamheden te verrichten door enqueteurs/-trices en telefonistes;
- begeleiding en kontrole van het verrichte veldwerk;
- nieuwe impulsen geven aan een verdere automatisering van administratieve en enquete werkzaamheden.

Bij gebleken geschiktheid bestaat de mogelijkheid tot doorgroei naar afdelingshoofd.
Gezien de samenstelling van de afdeling genieten vrouwen de voorkeur.

Voor deze funktie gaan onze gedachten uit naar een aktieve, praktisch ingestelde kandidaat, die dient te beschikken over
- HEAO-opleiding (of gelijkwaardig).
- enige jaren praktijkervaring.
- leidinggevende capaciteiten.
- kommerciële instelling.
- organisatievermogen.
- affiniteit tot danwel ervaring met automatisering.
- leeftijd 25-35 jaar.

B. MEDEWERKER AFDELING VERWERKING (m/v)

Zijn/haar taak zal o.a. bestaan uit:
- instrueren en begeleiden van kodeurs en data-entry typistes;
- programmeren van data-entry apparatuur;
- kwaliteits- en kwantiteitskontroles;
- databewerking met behulp van o.a. S.P.S.S.

Voor deze funktie gaan onze gedachten uit naar een kandidaat, die dient te beschikken over:
- HEAO-opleiding met kennis van informatica en statistische technieken;
- leeftijd tot 25 jaar.

Verder strekt tot aanbeveling kennis van of ervaring met:
- Kodeerwerkzaamheden en data-invoer.
- PC's onder MS-DOS, PDP 11 en RSTS/e;
- S.P.S.S., BASIC, dBASE III.

Geïnteresseerden worden verzocht hun sollicitatie voor 6 januari 1990 te richten aan r+m, Research en Marketing b.v. t.a.v. dhr. G. Stallenberg.
Voor inlichtingen over genoemde funkties kunt u zich wenden tot dhr. H. Herpers of dhr. G. Stallenberg.

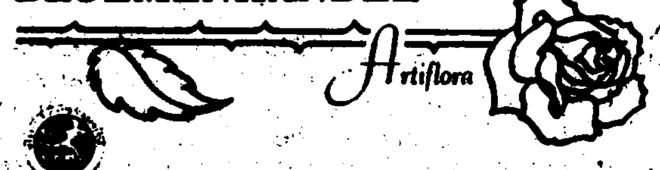
Wegens uitbreiding wagenpark voor direct gevraagd

TRAILERCHAUFFEURS

voor transporten vanaf Antwerpen, Zeebrugge, Rotterdam naar West-Duitsland.

Transportbedrijf Coumans Nuth B.V.
Thermiekstraat 8
6361 HB Nuth
Tel. 045-243100

Graag reacties van ma. t/m vr. van 08.30 tot 18.00 uur. 21398

ECHT · GEULLE · SIMPELVELD · LIMBRICHT · BRUNSSUM

vraagt voor onze nieuwe Bloemenshop in EDAH Valkenburg op zeer korte termijn:

jonge enthousiaste verkoper/verkoopsters 40 uur en 20 uur p/week.

Tevens dient hij/zij in dit nieuwe filiaal te zorgen voor een optimale produktiepresentatie en te beschikken over leidinggevende capaciteiten.
Durf jij deze uitdaging aan schrijf dan naar onderstaand adres.
Voor ons filiaal Simpelveld gevraagd:
vlotte, vriendelijke, representatieve verkoopsters om ons team te versterken.
Voor beide vacatures geldt dat je komt te werken in een jong bedrijf, prettige werksfeer en perspectief.
Reacties in een korte bondige brief, voorzien van pasfoto, naar:
Bloemenhandel Artiflora. Kantoor: Hulserstraat 81, 6243 BM Geulle.
Eventuele vragen omtrent deze functies: tel. 043-646375 tijdens kantooruren. 21612

GEZOCHT

medisch en verzorgend personeel

Voor diverse relaties in geheel Limburg.
Wilt u zelf bepalen waar of wanneer u wilt werken?

Bel direkt of kom langs bij een van de onderstaande vestigingen.

Uiteraard kunnen mannen en vrouwen reageren.

Rijksweg Centrum 12, Geleen, 04490 - 53000
Dr. Poelsstraat 16, Heerlen, 045 - 713120
Hoofdstraat 39, Kerkrade, 045 - 463700
Stationsstraat 35, Maastricht, 043 - 218151
Marktstraat 5-7, Roermond, 04750 - 34441
Rosmolenstraat 13, Sittard, 04490 - 22279
Maaspoort 24, Weert, 04950 - 35959

KESER
uitzend-*kracht*

BEJAARDENCENTRU[M]
DE WOLFSKOELE
VAALS

Het bestuur van bejaardencentrum 'De Wolfskoele' te Vaals zoekt voor spoedige indiensttreding een

DIRECTEUR
M/V

'De Wolfskoele' is een verzorgingstehuis waar 122 bewoners wonen en verzorgd worden. In verband met intensivering van de zorgverlening zal samenwerking met de bestaande hulpverleningsorganisaties in de wijk, hoge prioriteit hebben.

Het specifieke aandachtsgebied van de directeur is het sociaal en organisatorisch beleid, het financieel beleid, de algemene zaken en de externe betrekkingen.

Samen met hoofd verzorging en personeelsfunctionaris vormt hij/zij het beleidsteam. Dit team krijgt ondersteuning van een bestuurder van de vrijwilligersorganisatie, waardoor een betere mogelijkheid bestaat om het beleid van het verzorgingstehuis af te stemmen op het vrijwilligersbeleid.

Van de kandidaat wordt verwacht dat hij/zij:
- minimaal een HBO-opleiding heeft die voldoende basis biedt voor het uitvoeren van het specifieke aandachtsgebied zoals hiervoor omschreven;
- brede belangstelling heeft voor de ontwikkelingen in de zorgverlening;
- dat hij/zij het vermogen heeft om goede samenwerkingsrelaties en overlegprocedures, zowel intern als extern, op te bouwen;
- capaciteit en bereidheid heeft om te blijven motiveren en veranderingsprocessen realiseert;
- leiding kan geven aan een organisatie;

Hij/zij niet ouder is dan 45 jaar.

Salariëring vindt plaats conform CAO bejaardentehuizen.

Bij de selektieprocedure zullen ook de medewerkers betrokken worden.
Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selektieprocedure.

Schriftelijke sollicitaties kunt u binnen 14 dagen, na plaatsing van deze advertentie, richten aan de heer J. Wolf, directeur a.i. bejaardencentrum 'De Wolfskoele', Ceresstraat 70, 6291 XW te Vaals.

De Verpleegklinieken Heerlen bestaan uit een A- en een B-kliniek, elk met een dagbehandeling. In de A-kliniek worden 266 lichamelijk zieken verpleegd met het accent op reactivering, terwijl in de B-kliniek 152 psycho geriatrische patiënten worden verzorgd en begeleid.

Binnen de Economisch-Administratieve Dienst bestaat een vacature voor een

MEDEWERK(ST)ER KAS/ADMINISTRATIE

Het betreft een full-time functie. De arbeidsovereenkomst heeft in eerste instantie een looptijd van een jaar, met daarna een grote kans op een vast contract.

Tot het takenpakket behoren onder andere:
- het beheer van de kas(gelden);
- het verwerken van inkoopfacturen;
- input-werkzaamheden.

Kandidaten voor deze functie moeten jonger zijn dan 30 jaar en zij dienen in het bezit te zijn van een MEAO-diploma administratieve richting, of gelijkwaardig.

Deze functie is conform Functiewaardering Gezondheidszorg ingedeeld in functiegroep 30.
Het salaris bedraagt minimaal fl. 2155,– en maximaal fl. 3136,– bruto per maand. Voor kandidaten jonger dan 22 jaar gelden afwijkende bedragen.
Uw schriftelijke sollicitatie kunt u tot 2 januari 1990 sturen aan het onderstaande adres, t.a.v. het Hoofd Personeelszaken.
Voor meer informatie over deze functie kunt u contact opnemen met het Hoofd Economisch-Administratieve Dienst, de heer H. Vaessens.

henri dunantstraat 3 6419 PB heerlen tel. 045-71841[illegible]

verpleegklinieken heerlen

Z.O.L.
bedrijven heerlen

De ZOL-bedrijven vormen met ruim 3.000 medewerkers één van de drie werkeenheden van het Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg.

De ZOL-bedrijven zijn een moderne op commerciële leest geschoeide onderneming.

Bij de bedrijfsvoering worden op sociaal en financieel-economisch verantwoorde wijze eigentijdse bedrijfsmatige technieken en methoden toegepast.

De hoofdaktiviteiten van de ZOL-bedrijven omvatten een grote diversiteit die als volgt onderscheiden kan worden:
- *het leveren van industriële produkten,*
- *het uitvoeren van cultuur- en civieltechnische werkzaamheden,*
- *het kweken van planten,*
- *het exploiteren van een tuincentrum,*
- *het uitvoeren van schoonmaak- en onderhoudswerkzaamheden,*
- *het leveren van grafische en administratieve diensten, en*
- *het detacheren van personeel bij andere organisaties.*

Wij zoeken op korte termijn kontakt met kandidaten voor de funktie van

BEDRIJFSLEIDER M/V

voor de afdeling Kultuur- en Civieltechniek.

Deze afdeling, welke een totale personele bezetting van ± [illegible] personen heeft, is belast met de uitvoering van zowel civieltechnische als ook kultuurtechnische werken in de aanleg- en onderhoudssfeer.

De te benoemen funktionaris is belast met de dagelijkse leiding van de afdeling en verantwoordelijk voor:
- het mede opstellen van begroting, meerjarenplanning en bedrijfsbudgetten, alsmede de bewaking hiervan;
- advisering van de bedrijfsdirekteur voor het te voeren be[leid] binnen zijn afdeling;
- de orderverwerving op korte en lange termijn;
- het verzorgen van de rapportering en verslaglegging aan [de] bedrijfsdirekteur;
- het toezicht houden op, het organiseren, koördineren en [uit]voeren van de werkzaamheden;
- het zorgdragen voor de uitvoering van doelmatig onderho[ud] en aanleg van groenvoorzieningen en/of civieltechnische werken met de daarvoor beschikbare menskracht, machines, gereedschappen en materialen.

Funktie-eisen:
- funktiegerichte, afgeronde H.B.O.-opleiding; bij voorkeur hogere bosbouw- en kultuurtechnische c.q. hogere tuinbouwschool;
- aantoonbare ervaring in soortgelijke funktie;
- goede mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid;

Van de te benoemen funktionaris wordt een sociale vaardigheid verwacht in relatie tot de doelstelling van het bedrijf. Hij dient een sterke persoonlijkheid te zijn met zeer goede leidinggevende, bedrijfsekonomische, organisatorische en kommerciële kapaciteiten.

Een psychologisch en medisch onderzoek maakt deel uit van de selektieprocedure.

Salaris afhankelijk van opleiding, ervaring e.d. max. f 6.190,– bruto per maand (schaal 11).

De bij de overheid gebruikelijke rechtspositieregelingen zijn van toepassing.

Sollicitaties - onder vermelding van vakaturenummer BB/[illegible] in de linkerbovenhoek van de enveloppe - binnen 14 dagen richten aan het Hoofd Dienst Personeel en Organisatie van Z.O.L.-Bedrijven, Postbus 330 [illegible]

Over enkele dagen, om precies te zijn op dinsdag 2 januari, is het dertig jaar geleden dat Fausto Coppi in het ziekenhuis van Tortona stierf. De Italiaanse wielerkampioen was amper 40 jaar oud en wilde nog één seizoen op de racefiets kruipen. Zo ver kwam het echter niet. Teruggekeerd van een safari in het Afrikaanse Opper Volta werd de man die ooit triomfen vierde in Tour, Giro, WK en klassiekers door een mysterieuze ziekte geveld. 'Dubbele longontsteking', luidde de mening van de artsen. Medische onderzoeken wezen na zijn dood uit dat de verkeerde diagnose was gesteld. Fausto Coppi stierf aan malaria. Met de juiste medicatie had het leven van de zwaar zieke Coppi gered kunnen worden. Nu nog steeds treurt wielerminnend Italië om de tragische dood van de 'campionissimo'. De tifosi kunnen Fausto tot vandaag de dag niet vergeten. De verering voor hun lieveling neemt zelfs nog steeds toe. In de hoop een klaardere kijk op het mysterie Coppi te krijgen, legden we onlangs in zijn geboortestreek Alessandria ons oor te luister. Bij zijn broer Livio en zijn voormalige meesterknecht Andrea Carrea. Maar ook bij zijn 'verboden' liefde, de vermaarde 'Dame Blanche'.

● *Livio Coppi (rechts) en Andrea Carrea (links) poseren in Castellania voor de graftombe van Fausto en Serse Coppi. De broer en de voormalige gregario van de campionissimo vertoeven deze dagen extra met hun gedachten bij 'hun' Fausto.*

Na dertig jaar treurt Italië nóg om tragische dood van Fausto Coppi

Requiem voor de campionissimo

Andrea Carrea moet een verschrikkelijk sterke coureur geweest zijn. Als toegewijde gregario offerde hij zich jarenlang voor zijn vriend en kopman Coppi op. Van de 'Falco Bianco' oftewel de 'witte valk', wiens kromme haviksneus z'n handelsmerk was, werd beweerd dat hij vier longen had. De inmiddels 65-jarige rondborstige reus is de vriendelijkheid zelve. Nu nog straalt hij kracht en toewijding uit. Met vrouwtje Anna en zoon Marco woont Andrea Carrea nog steeds in zijn geboortedorp Gavi Ligure.
De Carrea's zijn eenvoudige mensen. Het Nederlandse bezoek wordt met open armen ontvangen. Een fles zelf gemaakte wijn wordt ontkurkt. Er hangt een bijzondere sfeer in de donkere woonkamer, waarin rijk gevulde prijzenkasten en levensgrote wielerfoto's aan de muren herinneren aan zijn loopbaan aan de zijde van Fausto Coppi.

Het gesprek gaat uiteraard over Coppi. Andrea Carrea, tijdens de oorlogsjaren dwangarbeider in concentratiekamp Buchenwald, leeft helemaal op als hij zijn leven met Fausto de revue laat passeren. „Er gaat geen dag voorbij dat ik niet op de een of andere manier aan Fausto word herinnerd," vertelt hij gepassioneerd. „Coppi was een groot wielerkampioen. Ook als mens was hij geweldig. Ik heb Fausto via zijn broer Serse, die in 1951 in de Ronde van Piemont verongelukte, leren kennen. Sindsdien zijn we altijd trouwe kameraden gebleven. Via de blinde soigneur Biagio Cavanna werden Ettore Milano en ik prof in Fausto's Bianchi-ploeg. Milano en ik werden zijn beste knechten. Ik tref Ettore vrijwel elke dag. Beiden worden we beschouwd als de levende vertegenwoordigers van Coppi. Er kan geen trimtocht, feest, receptie of herdenkingsmis voor Fausto georganiseerd worden zonder dat Ettore en ik worden uitgenodigd. Elke week is er iets te doen. Fausto speelt nog steeds een belangrijke rol in mijn leven. Ook bij het Italiaanse volk. De mensen houden nog van Fausto. Zij aanbidden hem. Bij velen hangen zijn foto's nog aan de muur. Onlangs werd in Guazzora een pleintje in de Piazza Coppi omgedoopt. En ter gelegenheid van zijn dertigste sterfjaar wordt in Novi Ligure een Museum Fausto Coppi geopend. Ik ben er ook van overtuigd dat het de tweede januari in Castellania storm zal lopen voor Fausto's jaardienst."

Eenmalig

Volgens Andrea Carrea ligt de niet aflatende populariteit van wijlen Coppi voor de hand. „In de eerste plaats de indrukwekkende manier waarop Fausto de grote koersen naar zijn hand zette. Fausto was eenmalig. Ook als mens. Hij was altijd even vriendelijk voor de tifosi. Ondanks zijn succes bleef hij de eenvoudige boerenzoon. Fausto is onvergetelijk. Nog steeds trekken tifosi uit alle streken van Italië met bussen op pelgrimage naar Coppi's graf in Castellania, dat ook veel door buitenlanders wordt bezocht."

Tijdens het gesprek veert Andrea Carrea plots recht en trekt een lade open. „Kijk hier," wijst hij naar een vergeelde foto. „Dit is een van mijn mooiste herinneringen aan Fausto. Op de plaat wordt Andrea Carrea, gehuld in de gele trui van de Tour én met reservetube om de schouders, geflankeerd door Coppi en Geminiani. „Fausto hielp me in de Tour van 1952 de gele trui veroveren. Ik ben hem er nog dankbaar voor. Ik was de eerste renner in de geschiedenis die in het geel de Alpe d'Huez opreed. In die etape verspeelde ik de gele trui met amper drie seconden. Aan-...ja, Coppi. Ik was geen winnaar. Fausto wel. Daarom reed ik ook in zijn dienst. Als hij won, was ik even gelukkig. Het prijzengeld verdeelde hij altijd onder de ploegmakkers. Fausto zei zo vaak: 'Hoe meer ik win, hoe meer startgeld ik kan vragen'."

Volgens Carrea sierde bescheidenheid de mens Coppi. „Praten deed hij nooit veel. Hij had weinig zelfvertrouwen en was zacht van karakter. Gismondi, Milano en ik moesten hem altijd oppeppen. Zelfs als hij in topvorm was, dacht hij dat hij niet goed fietste. Zijn grote rivaal Bartali was daarentegen voor niets en niemand bang. Zolang Bartali niet was gelost was Fausto niet op zijn gemak. Hij kon er ook niet tegen dat Gino op zijn wiel reed. Bartali was Coppi's kwelgeest. Maar buiten de koers konden ze goed met elkaar opschieten, ook al schreven de journalisten het tegenovergestelde."

Jan Nolten

Andrea Carrea bewaart nog andere mooie herinneringen aan zijn vroegere kopman. Carrea: „Fausto was een geweldenaar. Een van zijn grootste dagen maakte ik mee in de Tour. In de rit naar de Puy de Dôme. Gino Bartali was jarig die dag. Fausto gunde hem daarom de ritzege. Maar Jan Nolten was ontsnapt en had zich in een ongrijpbare positie voor Bartali gereden. Ploegleider Binda gaf Coppi toen de vrijwel onmogelijke opdracht Nolten terug te halen. Fausto slaagde en reed vlak voor de finish de Nederlander voorbij. Zelden heeft hij zo hard gereden als die dag. Maar zijn allergrootste prestatie leverde hij volgens mij op de Stelvio in de Giro van 1953. Op die col reed hij de onklopbaar gewaande Hugo Koblet uit de rose trui en won de Ronde."

In die periode begon de met Bruna Ciampolini getrouwde Coppi een verhouding met 'n andere vrouw: Giulia Locatelli, de fameuze Dame Blanche. 'La donna in bianca' oftewel 'de vrouw in het wit' noemde de journalist Bonaïa in zijn krant de nieuwe liefde van de campionissimo omdat de echtgenote van 'n huisarts uit Varano Borghi (overigens een trouwe supporter van Coppi) meestal 'n witte regenjas droeg als ze langs de routes opdook om Fausto aan te moedigen. Wat enkele dagen voor het WK Valkenburg in 1948 begon als onschuldige bewondering groeide in 1953 tussen de mooie Giulia en de tot over zijn oren verliefd geraakte Coppi uit tot een amoureuze affaire die op een bepaald moment het puriteinse Italië van toen op zijn kop zette. De verboden liaison tussen Coppi en Giulia was voer voor de schandaalpers. Op een bepaald moment keerde zelfs de publieke opinie zich tegen Coppi. Voor overspel aangeklaagd door haar wettige echtgenoot, werd Coppi's maitresse zelfs enkele dagen in de gevangenis gestopt. Paus Pius XII weigerde tijdens een Giro-passage het peloton te zegenen omdat de overspelige Coppi van de partij was. Maar liefde is blind, luidt het spreekwoord. Dat was zeker van toepassing op Fausto en Giulia, die in juni 1954 definitief besloten samen een nieuw leven te beginnen. Fausto liet daarvoor zijn Bruna en dochter Marina in de steek; Giulia brak met haar arts en twee kinderen. Hoewel nog niet getrouwd met Fausto Coppi (dat gebeurde in 1958 wel in Mexico, maar het huwelijk werd nooit erkend) schonk Giulia op 13 mei 1955 in Buenos Aires het leven aan zoon Faustino. Het kind moest in Argentinië ter wereld komen, omdat het anders nooit de naam van zijn natuurlijke vader zou kunnen krijgen. Fausto en Giulia hadden alles voor hun liefde over.

● *Een van de eerst gepubliceerde foto's van Fausto Coppi met zijn toenmalige minnares Giulia Locatelli werd na afloop van het WK 1953 in Lugano genomen.*

Bruna Coppi

Andrea Carrea praat liever niet over de Dame Blanche. Na lang aandringen wil hij wel 'iets' over de opzienbarende liefdesaffaire kwijt. „Ik heb Bruna heel goed gekend. Enkele jaren geleden is ze gestorven. Van verdriet om Fausto. Bruna is nooit hertrouwd. Tot haar dood woonde ze met dochter Marina in de prachtige, drieëntwintig kamers tellende villa, die Fausto in het centrum van Novi Ligure liet bouwen. Marina, met een arts getrouwd en moeder van twee kinderen, is onderwijzeres. Tijdens haar huwelijk met Fausto leidde haar moeder al een teruggetrokken leven. Ze verscheen zelden of nooit in het openbaar. Dat verlangde ze ook van Fausto. Maar dat was onmogelijk, omdat Fausto een internationale bekendheid was. Zo moest hij in zijn eentje naar alle officiële gelegenheden gaan. Ja, op die manier liep het volgens mij spaak. Fausto leerde Giulia kennen. Zij was het tegenovergestelde van Bruna en stond graag in de belangstelling."
Andrea Carrea's vrouw mengt zich plots even in het gesprek. „La donna bianca is de pest. Zij is de schuld van alles." Waarop Andrea Carrea weer inhaakt: „Iedereen heeft z'n fouten. Fausto Coppi had die ook. Zijn grootste fout was de witte dame. Sinds hij haar leerde kennen ging het snel bergafwaarts met zijn prestaties. Het deed me pijn hoe hij de laatste jaren van zijn carrière in het peloton rondreed. Door alle toestanden was zijn strijdershart geblust. Maar Fausto wilde niet stoppen. Hij kon het gewoonweg niet, omdat de racefiets zijn grote passie bleef en hij er bovendien nog veel geld mee verdiende."

Andrea Carrea is allesbehalve bevriend met de Dame Blanche. „We zeggen mekaar wel goeiedag, maar daarmee houdt het ook op." De uitnodiging om mee op de afspraak bij de weduwe Coppi te gaan, wimpelt hij dan ook af. „Ik wil je er wel heenbrengen, zodat je niet hoeft te zoeken. Ik rijd met mijn auto voor je uit. Dan kan ik meteen huiswaarts keren," zegt de brave Andrea.

Giulia Coppi woont bij het uitrijden van Novi Ligure, richting Serravalle Scrivia, in de sjieke buitenwijk Barbelotta. Met zoon Faustino (nu 34 jaar) en haar nieuwe levensgezel Stefano Azzaretti, een schatrijke wegenbouwer, leeft de Dame Blanche er nog steeds in de prachtige villa die Fausto Coppi voor haar kocht. Het met tuinhuis, pergola's en Venetiaanse lantaarns opgesierde park is ommuurd. Beweerd wordt dat het touwtrekken tussen haar en Bruna om de erfenis van Coppi (Fausto's kinderen Marina en Faustino willen zelfs niets met elkaar te maken hebben) haar geruïneerd heeft en dat ze miljonair Azzaretti alleen voor diens geld in huis heeft gehaald.

Vrij snel wordt ons in ieder geval duidelijk waarom de inmiddels 67-jarige Giulia alles behalve geliefd is. Ondanks een eerder gemaakte afspraak weigert ze te praten. „Kom morgenvroeg nog maar eens terug," bromt ze kortaf. „Ik heb nu geen tijd." 's Anderendaags staan we opnieuw voor de beveiligde poort van de Villa Coppi. Na lang aandringen verschijnt de opgedirkte Giulia ten tonele. Opnieuw wil ze ons niet ontvangen. „Met afspraken heb ik niets te maken. Ik wil niet meer met journalisten praten. Enkele weken geleden heb ik een onprettige ervaring met een Franse verslaggever gehad. Dáárom."
De felle ogen van het sjieke vrouwtje spreken boekdelen. „Wat moet ik ook over Fausto vertellen? Ik heb niets te zeggen. Het feit dat hij dertig jaar geleden gestorven is, heeft niets te betekenen. Het zij zo. Kom maar een andere keer terug."
Giulia Coppi - niemand weet of ze officieel zo heet - lijkt niet te vermurwen. Na herhaaldelijk aandringen zegt ze uiteindelijk tóch iets: „Ik had Fausto gewaarschuwd voor de reis naar Opper Volta. Ik had een vreemd voorgevoel. Maar hij ging toch en werd er door malaria getroffen. Na zijn terugkeer werd hij tijdens de Kerstdagen doodziek. De doktoren stelden een verkeerde diagnose en behandelden hem met cortisone. Dat werd hem fataal. Een blunder van de artsen; anders had Fausto nog geleefd. Hij was een buitengewoon mens. Een schat van een man. Op alle gebied. Hij was heel familiaal, maar ook verknocht aan zijn racefiets. Hij had zijn afscheidsseizoen net aangekondigd. Op zijn wielercarrière had ik geen enkele invloed, wel op zijn privéleven. Ik heb zes mooie jaren met hem gehad. Als je met Fausto Coppi hebt geleefd kun je eigenlijk geen andere man meer naast je dulden."

Livio

In gezelschap van Andrea Carrea trekken we vervolgens naar Castellania. Via een lange klimmende weg bereiken we uiteindelijk het armoedige plattelandsdorpje. Vader Domenico moest er ooit hard op de akkers ploeteren om zijn vrouw en vijf kinderen in hun onderhoud te voorzien. Op 41-jarige leeftijd overleed de brave Domenico. Bij het binnenrijden van Castellania valt het geboortehuis van Fausto Coppi meteen op. Aan de gevel herinnert een grote gedenksteen eraan dat de Italiaanse wielerheld er ter wereld kwam. De boerderij aan de Via Fausto Coppi ligt er alleen en verlaten bij. De laatste bewoner, oom Giuseppe, blijkt ruim anderhalf jaar geleden gestorven te zijn. Iets verderop in het smalle straatje woont de nog enige levende telg van het gezin Coppi: Livio.

De 73-jarige broer van Fausto staat ons al op te wachten. Gastvrij nodigt hij ons in zijn knusse woning uit. Alles ademt nog de sfeer van vroeger uit. Mét kachel midden in de kamer en veel oude meubeltjes. Foto's, pentekeningen en schilderijen van Fausto sieren de muren. De eenvoud straalt van Livio af. Hij serveert grappa van eigen makelij. „Ik ben altijd trots op Fausto geweest. Ik denk nog elke dag aan hem. Op mijn fiets leerde hij ooit fietsen. Mijn broer werd ook mijn idool."
Livio heeft dit verhaal reeds ontelbare keren verteld. Begrijpelijk, want elke dag staan Coppipelgrims bij hem voor de deur. „Castellania is een bedevaartsoord geworden," vertelt Livio terwijl we naar de imposante graftombe van de broers Fausto en Serse Coppi wandelen. „Kijk daar was het schooltje. Er wordt geen les meer gegeven, want er zijn hier geen kinderen meer. Castellania raakt stilaan uitgestorven. Vroeger woonden hier vierhonderdvijftig mensen. Nu nog amper vijftig. Maar dankzij Fausto zal dit dorp altijd blijven bestaan."
Livio Coppi blijkt ook al niet op goede voet te leven met de Dame Blanche. „Ons contact blijft beperkt tot een simpel ciao-ciao en daarmee basta. In september heb ik nog een akkefietje met haar gehad. Aanleiding was het feest dat ik ter gelegenheid van Fausto's zeventigste verjaardag had georganiseerd. Via de telefoon verweet Giulia me dat ik haar niet persoonlijk had uitgenodigd. 'Dat heb ik met niemand gedaan', antwoordde ik. 'Dus jij ook niet. Ik heb een advertentie in de krant gezet. Via die weg ben jij ook uitgenodigd. En niet anders'. Ze was razend."

Livio Coppi organiseert uiteraard op 2 januari ook de traditionele jaardienst van zijn broer. „Daarvoor hoef ik niemand uit te nodigen. Castellania zal die dag te klein zijn. Vooral omdat Fausto precies dertig jaar geleden stierf. Hadden die doktoren maar niet die tragische vergissing gemaakt. Mama, die één jaar later stierf, zei altijd: 'Het is de wil van God'. Serses dood was gemakkelijker te aanvaarden, omdat het door een ongeluk kwam. Bij Fausto was dat niet het geval. Hij moest zijn leven voor een blunder van de artsen offeren. Ik heb er nog steeds veel verdriet van..."

door

bennie ceulen

● *René Arnoux knalde in zijn Renault als een speer rechtdoor, vloog de Tarzanbocht uit en sloeg te pletter tegen de vangrail. Baancommissarissen 'groeven' de Fransman uit het wrak.*

Markant Formule 1-coureur zet punt achter carrière

René Arnoux is uitgestapt

Het gifkikkertje is er niet meer bij. De Formule 1-racerij is een stuk venijn kwijt. René Arnoux, 'René, la peste' noemden coureurs hem de laatste tijd, is er uit gestapt. De Fransman met de immer flikkerende donkere ogen, zich vaak gedragend als een wild duveltje uit een doosje, heeft afscheid genomen. Op een voor hem ongewone wijze. Hij schreef bijna al zijn collega's een briefje. De een droeg hij een aardigheidje aan, de ander wenste hij veel succes. Thierry Boutsen bijvoorbeeld, die in het afgelopen seizoen door Arnoux tweemaal bijna van de baan werd gereden, deed hij dit kattebelletje toekomen: „Je zult om mijn vertrek wel niet rouwig zijn. Weet echter dat ik nooit kwade bedoelingen heb gehad en mocht het zo zijn overgekomen dan wil ik me verontschuldigen". Zo lief had men 'Néné' zelden meegemaakt.

door

nino tomadesso

Zijn laatste Grand Prix reed de thans éénenveertigjarige Arnoux in Australië, november jongstleden. Op het door hevige regenval overstroomde stratencircuit van Adelaide. „Het doet pijn. Ik was graag nog gebleven....", zei René nadat hij, daar aan de boorden van de Torrens River, zijn Formule 1-periode voorgoed beëindigd had. Na een 'spin' in zijn Ligier-Ford JS33 in de beginfase van de race. Twaalf jaren had hij in de door snelheid, stress, afgunst, achterklap, geld, glitter en glamour verstikte Formule 1-wereld gefigureerd. Vijf teams (Martini, Surtees, Renault, Ferrari, Ligier), honderdvijfenvijftig races, achttien pole positions, zeven triomfen, tweeëntwintig keer op het podium, honderdnegenenzeventig WK-punten, ontelbare crashes en narrow escapes.....Twaalf uitputtende jaren. Ze telden dubbel. Een (terug)blik op het coureursleven van een frappante Fransman.

Woorden van Emerson Fittipaldi. Kort geleden uitgesproken door de nog altijd actieve Braziliaan (in Formule Indy-races in de States) én ex-wereldkampioen: „De huidige Formule 1-races zijn voortdurend een vat vol problemen en polemieken. De coureurs zijn de gevangenen van de steeds voortschrijdende techniek en van het grote geld. Ze worden volop gemanipuleerd. De races blijven enorm populair, ook al door het feit dat er met open wagens gereden wordt. Dit ziet het publiek nu eenmaal graag, maar het weet niets van wat er zich allemaal achter de schermen afspeelt". De in Londen woonachtige René Arnoux met deze uitspraak geconfronteerd, reageerde: „De Formule 1 is een bikkelharde wereld vol egoïsten met voortdurend stijgende stress, evolutie en exploitatie".

Debuut

In die wereld dan debuteerde René Arnoux in 1978. In de Grote Prijs van België op het Terlamencircuit (Zolder). De nieuweling, klein van stuk met een vinnig uiterlijk, werd destijds door de Andretti's, de Petterson's, de Hunt's en de Scheckter's nauwelijks bekeken. In elk geval hautain bejegend. Later liet Niki Lauda zich eens ontvallen: „Ik vond hem een pittig knulletje. Hij zocht geen enkele toenadering, stond me op een afstandje voortdurend te observeren en dacht dat ik het niet in de gaten had".

Zijn snelste tijd legde Arnoux toen tijdens de eerste training neer: 1.24,28. Tegen 1.21,48 van allersnelste Mario Andretti. Arnoux verbeterde zijn 'chrono' niet meer. Hij startte in zijn Martini Ford MK 23 op de tiende rij naast de Shadow Ford DN9 van Clay Regazzoni. Hij reed die eerste Grote Prijs uit, finishte als negende op twee ronden (van winnaar Mario Andretti) maar vraag niet hoé. De olietemperatuur in zijn Martini sloeg rood gloeiend uit, de versnellingsbak rammelde als een aflopende wekker. En René zélf wist nauwelijks nog waar hij was. Hij stierf van de pijn in zijn schouders, had maar één ding voor ogen 'Ik zál en ik moét de race beëindigen!'. Hij haalde de streep en bleef op apegapen in de cockpit zitten. Terwijl hij, gesteund door hulpvaardige handen, uit de racer stapte, zakte hij in elkaar. In een ambulance bracht men de debutant weer bij zijn positieven. Ik hoor him nog kort nadien steunend zeggen: „Niet zo erg, allemaal. Ik ben zó blij dat ik gefinisht ben....".

Het duurde niet lang of het 'knulletje' begon naam te maken. Het 'wereldje' begreep dat hij niet zo maar kampioen van Frankrijk Formule Renault (1973), Europees kampioen Formule Renault (1975) en Europees kampioen Formule 2 (1977) geworden was. De min of meer gesloten groep Formule 1-habitués (coureurs, monteurs, managers, journalisten) ervoer spoedig dat Arnoux aangeboren talent, lef en temperament paarde aan ongebreidelde ambitie. René Arnoux dorste naar eer, roem, triomf en geld. Hij viel dus, temidden der racende nomaden, in het geheel niet uit de toon en langzamerhand begon men de felle Fransman met het troetelnaampje 'Néné' aan te spreken. De voormalige automonteur uit Grenoble was een 'arrivé' geworden.

Misdadig

Een arrivist die nooit en te nimmer een blad voor zijn mond nam, vaak impulsief (re)ageerde en er later soms spijt van had. Met het accent op soms. In 1979, tijdens de Grote Prijs van Frankrijk onder de rook van Dyon, vocht hij om de tweede plaats een krankzinnig duel uit met Gilles Villeneuve („Ik vind dat ik op hem lijk"). De inmiddels al 'gesneuvelde' vurige Canadees en de pinnige Fransman gaven elkaar ronde na ronde niets, maar dan ook wérkelijk niets toe. Ze namen risico's om er kippevel van te krijgen, ze leken wel behekst. Ze kwamen er levend uit en dat vond iedereen een raadsel. Een speling van het fortuin. Terwijl Villeneuve zich achter de pits terugtrok, merkte 'Néné' lachend op: „We hebbens ons prima geamuseerd". Andere coureurs echter wezen naar hun voorhoofd.

In 1981, in Zolder, maakte Arnoux het al te bont. In een Renault RE 30 turbo zette hij een bar slechte trainingstijd neer. Mede door neerplensende regen slaagde hij er niet meer in die tijd te verbeteren en zich voor de race zélf te kwalificeren. 'Néné-tje' was razend. Ziedend van woede verliet hij, in een Renault R5 turbo, die zaterdagmiddag de pits, schepte bij het verlaten van het circuit moedwillig een suppoost en reed onverdroten verder naar hotel Soetewey, het onderkomen van het Renault-team.
De op de motorkap liggende suppoost hield zich intussen angstig aan de bevestiging van de ruitewissers vast. Arnoux legde de bijna drie kilometer tussen circuit en hotel af alsof er niets aan de hand was. Bij het hotel aangekomen sprong de suppoost van de auto en rukte Arnoux achter het stuur vandaan. Heftige discussie, begin van handgemeen. De inmiddels gealarmeerde Rijkswacht daagde op. Arnoux vluchtte de bossages achter het hotel in. Hij werd niettemin aangehouden en overgebracht naar Hasselt. Rond zes uur zondagavond, na tweemaal voor de 'onderzoeksrechter' te zijn verschenen, werd Arnoux op vrije voeten gesteld. Gevraagd naar de reden van zijn misdadige handelwijze, antwoordde hij sip: „Je me suis enervé". „Ik raakte over m'n toeren". Hij toonde duidelijk spijt. „Hoe heb ik toen zo stom kunnen zijn!", zei hij maanden later.

Shock

Een jaar later. Circuit van Zandvoort. In zijn Renault RE 30B/7 startte René in de Grote Prijs van Nederland vanuit pole position. Die positie gaf hij snel prijs. Eerst aan Alain Prost, vervolgens aan Didier Pironi. In de tweeëntwintigste ronde remde Arnoux de Tarzanbocht aan. Met een gemiddelde van zo'n driehonderd kilometer per uur bruusk terug naar een moyenne van, pakweg, veertig tot vijftig kilometer per uur. Aan het begin nog van zijn remmanoeuvre, merkte René meteen dat er iets mis was, dat zijn neerwaartse voetbeweging bijna niets uithaalde. Op een gegeven moment, nog vóór hij de bocht zou ingaan, sloeg het linkervoorwiel van zijn bolide los en ging op de loop. De Renault knalde als een speer rechtdoor, sloeg op de afrastering van banden en daarna op de vangrail te pletter en klom vervolgens de hoogte in. In een grote stofwolk vlogen banden en stukken chassis van de opengescheurde Renault in het rond. Achter de vangrail renden mensen voor hun leven. Baancommissarissen 'groeven' René uit het wrak. Men vreesde het ergste. Artsen schoten toe, stelden eerste diagnoses. Arnoux werd op een brancard gelegd en in een ambulance geschoven. Korte tijd later achter de pits. Wild gebarend, met uitpuilende ogen in een lijkbleek gezicht, sloeg Arnoux wartaal uit. Hij verkeerde duidelijk onder shock. Iemand van zijn team constateerde onthutst: „Niet te geloven. Hij heeft alleen maar een gekneusde enkel....". Oorzaak van de crash: een gebroken wieldraagarm waarna het wiel afbrak.

In de volgende Grote Prijs, die van Engeland op het circuit van Brands Hatch, was Arnoux weer van de partij. Opnieuw raakte hij van de baan. Nu in een massale crash vlak na de start. Riccardo Patrese namelijk kreeg zijn Brabham BMW BT50-04 niet van de plaats (de eerste versnelling sprong er uit), Arnoux en Teo Fabi maakten er prompt een fraaie hutspot van. Arnoux knalde vol tegen Patrese aan. „Ik zag hem te laat staan, kon niks anders meer. Merde".

Ontslag

Zeven Formule 1-races schreef Arnoux op zijn naam. Déze: Grote Prijs van Brazilië, Grote Prijs van Zuid-Afrika (1980), Grote Prijs van Frankrijk, Grote Prijs van Italië (1982), Grote Prijs van Canada, Grote Prijs van West-Duitsland en Grote Prijs van Nederland (1983). De prijs voor zijn triomf in de G.P. van Frankrijk '82 betekende het definitieve verlies van de vriendschap met (Renault)teammakker Alain Prost. In de bloedhitte op het circuit van Le Castellet reed Arnoux in eerste positie, gevolgd door Prost. Hij kende de stalorders. Die luidden aldus: Prost dient zoveel mogelijk WK-punten te pakken. Op een gegeven moment beduidde manager Gérard Larrousse, aan de hand van een overduidelijk bord, dan ook vanuit de pits: laat Prost voorbij. Arnoux deed alsof hij stekeblind was. Tot vijf maal toe herhaalde Larrousse het bevel. Tot vijf maal toe ook keek Arnoux ergens anders naar. Hij handhaafde ruim zeventien seconden voorsprong en won de race. Een verbolgen Alain Prost en even verbolgen teamleiding achterlatend. „Ik heb niks gezien", bezwoer René iedereen die 'zijn leugen' maar horen wilde. Later zwakte Arnoux zijn onwaarheid af met vele woorden die in het kort hierop neerkwamen: „.....je bent de sterkste en je mag niet winnen. Sterker nog: je hebt de race in je zak en dan zeggen anderen dat je tóch verliezen moet".

Het lag dus voor de hand dat Arnoux het bij Renault voor gezien kon houden. Hij tekende voor Ferrari. „Als kleine jongen al heb ik er van gedroomd.....". Begin seizoen 1985 spatte de droom uit elkaar. Enzo Ferrari hoogstpersoonlijk zette Arnoux aan de dijk. „Je bent te langzaam". Met gebogen hoofd, diep gekwetst, verliet Arnoux de wereldberoemde 'scuderia' van het steigerende paard. Met behoud van zijn (miljoenen)salaris. Dat wel. Maar weggezet als een kwajongen. Dat óók. Kort geleden zei René: „Het is de grootste belediging in mijn leven geweest. Als ik er nu over spreek, doet het nog pijn.....".

Ondertoontje

Via een 'achterdeur' kwam Arnoux, nadat zijn 'verbintenis' met Ferrari op papier was uitgediend, in de Formule 1-wereld terug. In dienst van Ligier, van een team dat om tal van redenen gedoemd was een bijrol te vervullen in het 'alles verslindende spel' van de racerij op het allerhoogste niveau. Een 'spel' waarin computers de gehele marsroute bepalen. De coureur zélf is slechts een instrument. Zij het dat hij keer op keer voortreffelijk geprepareerd en geprogrammeerd als pure topsporter het juk van automatische elektronische rekenmachines én van voortdurende stress dient te dragen. Als super-individualist, als super-egoïstische Einzelgänger. Bijzonder boeiend maar steenkoud. Ieder voor zich zélf. De hechte kameraadschap, de warme intermenselijke verhoudingen van vroeger tussen coureurs, zijn praatjes voor de vaak geworden. De Grote Troost vormen vele miljoenen op de bankrekening. En als een coureur door de techniek en het fortuin plotseling in de steek gelaten wordt, als hij dat betaalt met bijna totale verlamming (zoals dat Arnoux' landgenoot Philippe Streiff na een crash tijdens de training voor de Grote Prijs van Brazilië '89 overkwam), dan blijft er opeens bitter weinig meer over en is er van glorie helemaal geen sprake meer.

In deze 'jungle' die all over the world miljoenen mensen in de ban houdt, op de circuits of voor televisieschermen, trachtte René Arnoux zich staande te houden. Het lukte amper. Arnoux werd een langzame in de caroussel. En ging vaak voor snellen niet opzij. Met andere woorden: hij hield andere coureurs, in een 'gunstige' trainingsrondgang vol jagend op de snelste ronde (bepalend voor de startplaats), op. Moedwillig of niet? Alleen 'Néné' wist het maar hield keer op keer zijn mond. Na de Grote Prijs van Monaco '89 kreeg Arnoux een officiële waarschuwing. Omdat hij blauwe vlaggen ('een coureur wil passeren') had genegeerd. Prost was de dupe geweest. „Gedurende twee, drie ronden heeft hij mij zeker tien seconden laten verliezen. Ik begrijp niet waarom een ervaren coureur als Arnoux zich zo gedraagt". René Arnoux haalde zijn schouders op.

Tijdens de laatste training voor de Grote Prijs van Engeland '89 zat Arnoux Boutsen dwars. Na afloop van de training stevende de Belg met opgestoken zeilen op Arnoux af. 'Néné' beet nijdig van zich af. „Als jij zeven Grote Prijzen hebt gewonnen zoals ik in plaats van slechts ééntje met het allergrootste geluk, kom je nog maar eens terug als je iets te zeggen hebt".

Voor zijn laatste race, 5 november jongstleden in Adelaide, ging Arnoux als laatste van start. Zijn tijd: 1.20.391. Die van Ayrton Senna op pole position: 1.16.665. Een 'wereld van verschil' in de huidige Formule 1-racerij. Arnoux zélf: „Ik bezit voor het racen nog ambitie volop. En wil nog steeds presteren. Maar het bleek bij Ligier niet mogelijk. Dan prefereer ik iets anders dan de Formule 1. Hoewel ik mijn vertrek betreur". Op de vraag wat 'anders' feitelijk betekende, antwoordde Arnoux: „Kan ik nog niet zeggen. Maar je zult van me horen....". Zijn stem verried een giftig ondertoontje.

Wie wordt sportman, sportvrouw en sportploeg van 1989?

ok dit jaar heeft U als lezer van het Limburgs Dagblad weer een behoorlijke stem in het kapittel bij de verkiezing van de Limburgse sportman, sportvrouw en sportploeg van 1989. Wij, als sportredactie, hebben slechts een eerste selectie gemaakt. U als lezer beslist uiteindelijk wie met de eer gaat strijken, door het stemformulier op een van de sportpagina's in te vullen en vóór 7 januari te retourneren.
Op deze pagina laten we de kandidaten kort de revue passeren.

JEAN BESSEMS

Jean Bessems is een balvirtuoos op het blauwe laken en heeft een abonnement op Nederlandse en Europese titels. De 44-jarige kunststoter (artistiek biljarten) is tevens de regerend wereldkampioen. Met een puntgaaf wereldrecord, 354 punten in 127 pogingen, stootte hij in Oostenrijk Steylaerts van zijn troon. Bessems reisde met zijn keu al de hele wereld rond en prolongeerde dit jaar zijn Europese titel in het Belgische Wilrijk.

HENNIE GRIFT

De 43-jarige Hennie Grift is een van de zogenaamde 'verborgen' kampioenen. Bij insiders is hij echter bekend als de onbetwiste keizer van de draf- en renbaan. De pikeur en trainer van drafpaarden was afgelopen seizoen opnieuw telkens in het voorste gelid te vinden. Hennie Grift uit Landgraaf heeft inmiddels een indrukwekkende palmares opgebouwd met ruim duizend overwinningen.

RUUD HESP

Standvastig en betrouwbaar. Ruud Hesp groeide de afgelopen jaren met vallen en opstaan uit tot een van de beste doelwachters in het betaalde voetbal. Hesp (24) is bovendien een van de minst gepasseerde sluitposten van Nederland. Piet Schrijvers verwacht dat de keeper van Fortuna Sittard binnenkort zelfs een vaste keuze wordt voor Oranje. „Maar zo ver is het nog niet. Het Nederlands elftal wordt pas interessant voor onze lichting na de WK. Straks komt misschien mijn tijd en daar investeer ik nu in."

FRANS MAASSEN

Voor Frans Maassen werd afgelopen zomer een stoute jongensdroom werkelijkheid. De SuperConfex-renner uit Ittervoort greep op het parcours in Rheden de Nederlandse titel bij de wielerprofessionals en schaarde zich daarmee definitief in het rijtje van de wielervedetten. Frans Maassen, vorig jaar reeds Sportman van Limburg, baarde dit seizoen voorts opzien door zijn sterke optreden in de Tour de France en in Milaan-Sanremo (tweede). Voorts won hij onder meer de Winkanton-classic in Newcastle; een wedstrijd die meetelde voor de wereldbeker. In de eindstand om die wereldbeker bezette Maassen de vierde plaats.

JOS VERSTAPPEN

Geen rijbewijs en toch een van de beste chauffeurs van Nederland. Jos Verstappen uit Monfort (18) raast met grote snelheden over de mondiale kartcircuits en houdt daarbij menig concurrent in/uit zijn slipstream. Verstappen werd dit jaar zowel in de karting klasse 100 cc (Liedlsheim) als 100-cc-A (Jöngköpping) Europees kampioen. Daarnaast schreef hij de Grand Prix in Japan en in Finland op zijn naam. „Mijn grote droom is uiteraard om ooit in de formule I te racen".

CARLA BEURSKENS

Carla Beurskens behoeft nauwelijks nog introductie. De 37-jarige hardloopster uit Belfeld, al meerdere malen gelauwerd als Limburgs Sportvrouwe van het jaar, handhaafde zich ondanks een aantal lichamelijke ongemakken ook dit jaar in de wereldtop. Met een tijd van 2.30.24 (zestiende op de wereldseizoensranglijst) slaagde Beurskens bovendien in Chicago voor het EK-marathonexamen. Volgend jaar in Split zal ze derhalve weer een gooi doen naar Europees eremetaal. Beurskens imponeerde dit jaar bovendien in wegwedstrijden en greep onlangs nog de winst in de marathon van Hawaii.

● *Wordt Jacqueline Langen de nieuwe sportvrouwe van Limburg? Op de foto delft Scholtens het onderspit.* Foto: PETER ROOZEN

● *Zal Yvonne Senff (hier in gezelschap met Otti Roethof) Carla Beurskens opvolgen? Of zijn het misschien Hellenbrand, Kleintjens of Langen, die de titel veroveren.* Foto: PETER ROOZEN

● *Hennie Grift met zijn zoon en een van zijn vele toppaarden. Een 'verborgen kampioen' voor het voetlicht.* Foto: FRANS RADE

● *Karter Jos Verstappen (11) is opnieuw haantje de voorste. Op 19 januari zal blijken of hij in de race met Maassen, Hesp, Grift en Bessems ook aan het langste eind heeft getrokken.* Foto: WIM KUSTERS

MASCHA HELLENBRAND

De techniek van Maria Walliser en de tersmentaliteit van Christa Kinshofer. scha Hellenbrand uit Landgraaf wil a even kan die twee eigenschappen com ren. De sneeuw is het domein van de tienjarige skister, die een verblijf in Oo rijk (5 maanden) afwisselt met de HA studie in het ski-internaat Papendal. lopen jaar veroverde ze drie Nederlan seniorentitels in de sneeuw: de reuzen lom, super-G en de combinatie. Bove dook ze onder de FIS-grens van 100 p waardoor ze startgelegendheid krijgt grote internationale wedstrijden als E pa- én Worldcup.

CARLA KLEINTJENS

Carla Kleintjens en handbal zijn syno De 26-jarige linkshandige speelster va Herschi/V en L uit Geleen onderschei zich vooral van haar collega's door een gekende wilskracht. „Ik ben constant zoek naar mijn grenzen. Een wedstrijd een wedstrijd en die wil ik altijd winn Kleintjens, Sportvrouw van Limburg 1986, is tevens onze handbalambassad Zij maakt als enige Limburgse deel uit Oranje, dat bij het Hollandtoernooi, de lar Cup en de WK-kwalificatie goed vo dag kwam. Met V en L speelde Kleint dit jaar nog in Europees verband.

JACQUELINE LANGEN

Vroeger moest ze ervoor vechten, nu d ze vooral op haar routine. Jacqueline L gen uit Kerkrade rijgt al jaren judosuc sen aaneen. De 25-jarige sportster kan gen op een imposante erelijst: elf keer L burgs kampioen, zes keer nationaal br eenmaal Nederlands goud en sinds kort nog een vierde dan. Vooral die laatste doet haar deugd. De vierde dan wordt mers slechts bij hoge uitzondering aan judoka toegekend.

YVONNE SENFF

Yvonne Senff staat haar mannetje in de ratesport. Onder leiding van de voorma wereldkampioen Otti Roethof uit Roermond, boekte de Maastrichtse HEAO-st dente flinke progressie. De voorlopige kroon op het werk vormt de Europese in de gewichtsklasse tot 53 kilogram, w op ze begin februari in Parijs beslag wi leggen. „Ik zou me dolgraag eens met d wereldtop willen meten, maar voorlopi eist de studie nog alle aandacht op. St zal ik me echter volledig op het karate g toeleggen".

BARTOK

De tafeltennisvereniging Bartok sloeg in mei zijn slag. De herenformatie van Joh Leeders greep de titel in de eerste divisie promoveerde daarmee voor het eerst in geschiedenis naar de hoogste klasse. Ofschoon Huub Dullens, Gert-Jan van den Broek, Pieke Franssen en Wiljan Cuype met weinig fiducie aan de klus in de eredi sie begonnen, wist het team zich na een l ge en succesvolle eindsprint te handhav

GODSCHALK/DOHMEN

Debuteren op een Europees kampioenschap en dan ook nog meteen de titel ve overen. Dat overkwam het jiu jitsu-duo R né Godschalk (18)/Monique Dohmen (24) het Spaanse Toledo. De Simpelveld-Ker raadse combinatie pakte goud op het ond deel mixed: een mengeling van aanvals- verdedigingstechnieken. „Beschouw het hele gevecht als een dans. Het duo dat d dans het mooist uitvoert, wint", zegt Re Godschalk, tevens Nederlands kampioen gewichtheffen.

MEGACLES

Megacles geeft nu al enkele jaren de toon aan in het tafeltenniswereldje bij de vrouwen. In Weert wordt professioneel aan de weg getimmerd. Met de Chinese Chen Hong, Emily Noor en Patricia de Groot werd dit jaar voor de tweede maal beslag legd op het Nederlands kampioenschap. ploeg werd bovendien recentelijk herfstkampioen en kwam ook uit in het Europ cuptoernooi.

OLYMPIA LANDGRAAF

Het turn-elftal van Olympia uit Landgraaf verraste medio november door in eigen om geving Nederlands kampioen bij de clubteams te worden. Onder leiding van Wiel Stuart werden in een vijfkamp de zuivers en spectaculairste sprongen gemaakt. He team bestond uit Freek Janssen, Sandy H Cremers, Paul Kusters, Wino Ringens, rold Haan, Marcel Stuart, Frans van der Mierden, Jean Erkens, Chris Kockelkore Ron Bitter en Mischa Nievelstein.

RODA JC

Roda JC wierp zich ook dit jaar weer op visitekaartje op sportief gebied. Vooral door de thuisoverwinning op Sredets So in de kwartfinale van de UEFA-cup verwierf de ploeg zich internationaal aanzien Daarnaast speelt de Kerkraadse voetbalfo matie dit seizoen al vanaf de start mee in d top van de eredivisie. „Wij zitten erbij en spelen een vooraanstaande rol in voetballend Nederland. We hebben dit jaar meer e nadrukkelijker aan de weg getimmerd da het jaar ervoor", zegt trainer Jan Reker.

Het laatste paradijs is er ook al bijna geweest

Als je je informatie alleen uit reclame haalt zou je kunnen geloven dat je het milieu onherstelbaar beschadigt wanneer je niet voortdurend, rondrijdend in je 'groene' auto, de ene kilo 'groen' wasmiddel na het andere gebruikt, alles uiteraard verpakt in 'groene' kunststof. Volgens menigeen is het al te laat, en kunnen maar beter nog even genieten voor het afgelopen is, of al te ongezellig wordt. Ergens in de achterhoofden van de mensen leeft echter de gedachte aan het paradijs. In de Stille Zuidzee is dat te vinden, daar is alles nog ongerept. O ja? Henk Dam ging er heen en kwam tot de onthutsende conclusie dat ook de laatste paradijzen er binnenkort aan gaan.

Duizenden rapporten, conferenties, kranteverhalen en tv-reportages vertellen allemaal eenzelfde verhaal: de wereld is bezig aan het menselijk ras ten onder te gaan. We vergiftigen onze grond, ons water en onze lucht. We maken de regen zuur, zodat onze bossen en meren kapot gaan. We maken gaten in de ozonlaag, zodat we straks van elk beetje zonneschijn huidkanker krijgen.

We zijn bezig het klimaat te veranderen. Door onze schuld wordt het overal warmer. Waar nu nog grazige weiden zijn, zullen straks wellicht slechts dorre woestijnen zinderen onder een hete, hete zon. Misschien gaan de ijskappen van de polen wel smelten, en krijgen we grote overstromingen.

Is het echt overal in de wereld mis? Is de hele aardbol één grote smeerboel geworden? Hebben Frans Halsema en Jenny Arean gelijk gekregen toen ze, jaren geleden, zongen: vluchten kan niet meer?

Er is toch nog zoiets als het Amazone-gebied? Ja, maar daar worden dagelijks grote stukken oerwoud weggekapt. De Zuidpool dan? Ook niet langer maagdelijk. Wetenschappers hebben er DDT in pinguins gevonden, en lood in garnalen.

Maar de Stille Zuidzee, de Pacific, met z'n kokospalmen, z'n koraalriffen, z'n Robinson Crusoe-eilandjes? Dat ligt zo ver van alles vandaan, daar zal het toch nog wel ongerept zijn? Wie dat vooroordeel – want dat is het – koestert, moet maar niet de lange reis naar het Zuidzee-gebied maken. Teleurstelling zou onvermijdelijk zijn, want ook 's werelds laatste paradijs zit vol slangen.

Robinson Crusoe bestaat. Hij is 61 jaar, Amerikaan, getrouwd met Joan, en hij trekt wat met zijn been. Zijn echte naam is Tom Moody, en hij woont op het eilandje Namena, in Fiji, midden in de Stille Zuidzee.

Wie met Tom wil praten, moet hem via de radio oproepen, want telefoon heeft hij niet. Als je naar hem toe wil, kun je het best naar Savusavu, op het grote eiland Vanua Levu, gaan. Tom pikt daar zijn gasten op voor de vier uur durende bootreis naar Namena.

Namena is een van 's werelds laatste paradijzen. Het twee kilometer lange en een paar honderd meter brede eiland is een ongerepte, tropische droom. Er zijn witte stranden, kokospalmen, er is ondoordringbaar oerwoud vol exotisch dierenleven, en het is omgeven door kleurrijke koraalriffen.

Tom is er de komende 99 jaar de baas van, want voor die periode heeft hij het geleased. Eigenlijk hebben zijn vrouw en hij het eiland alleen maar genomen omdat ze zelf zo graag 'away from it all' wilden zijn, zoals de Amerikanen dat noemen.

Inventief

Omdat er ook gegeten moet worden, hebben de Moodys de afgelopen jaren vijf van hout en bamboe gemaakte huisjes opgetrokken, die ze verhuren. Vooral duikers komen graag naar Namena.

Wie Namena bezoekt, staat versteld van de inventiviteit van de Moodys. Er is geen stromend water. Het regenwater wordt opgevangen in grote tonnen en via een buizenstelsel naar de huisjes geleid. Met dat water wassen de gasten zich.

Het toilet wordt doorgespoeld met omhoog gepompt zeewater. In plaats van lichtknopjes zijn er aanstekers in de gastenverblijven. Daarmee kun je gaslampjes aandoen, want elektriciteit is er op Namena ook niet.

De mensen zeiden dat Tom en Joan gek waren, toen ze in 1982 het eiland kochten. Want wat was er nou op Namena? Niets. Het was niet meer dan een midden in zee liggend stuk rots, weelderig begroeid met bomen, struiken en lianen.

Maar dat was precies wat ze wilden. Zoiets hadden ze ook eerder gehad, op de verre San Blas eilanden bij Panama. Ook daar hadden ze uit het niets een duikers-kolonie opgebouwd. Amerika hatende terroristen maakten daar een eind aan. Tom kreeg een kogel in zijn been, en hoefde geen tweede waarschuwing.

Na veel zoeken werd Namena het nieuwe thuis van de Moodys. Ze hebben een klein deel van het eiland tot ontwikkeling gebracht, en willen de rest zo houden als het is.

Tom: „Ik zou niet anders kunnen. Het is de enige reden waarom wij hier wonen."

Schildpadden

Graag laat Moody zijn eiland aan gasten zien. Wie in november komt, kan geluk hebben. Soms is dan te zien, hoe grote schildpadden Namena's strand opwaggelen om er onder de glinsterende tropische sterrenhemel hun eieren te leggen.

Elders op het eiland bevindt zich een luidruchtige kolonie jan-van-genten. Op de rotsen langs de kust kun je zwaar giftige zwartwitte zeeslangen zien zonnebaden. Tussen de huisjes scharrelt, geheel onbevangen, de gestreepte ral, een elders op Fiji hoogst zeldzaam geworden soort kwartel.

Maar de grootste schat van het eiland zit wellicht onder de grond. Toen Tom een paar jaar geleden een waterput wilde graven, kwam hij honderden potscherven tegen. Die vind je overal op Namena, zo is gebleken. Tom heeft er een hele kast vol van.

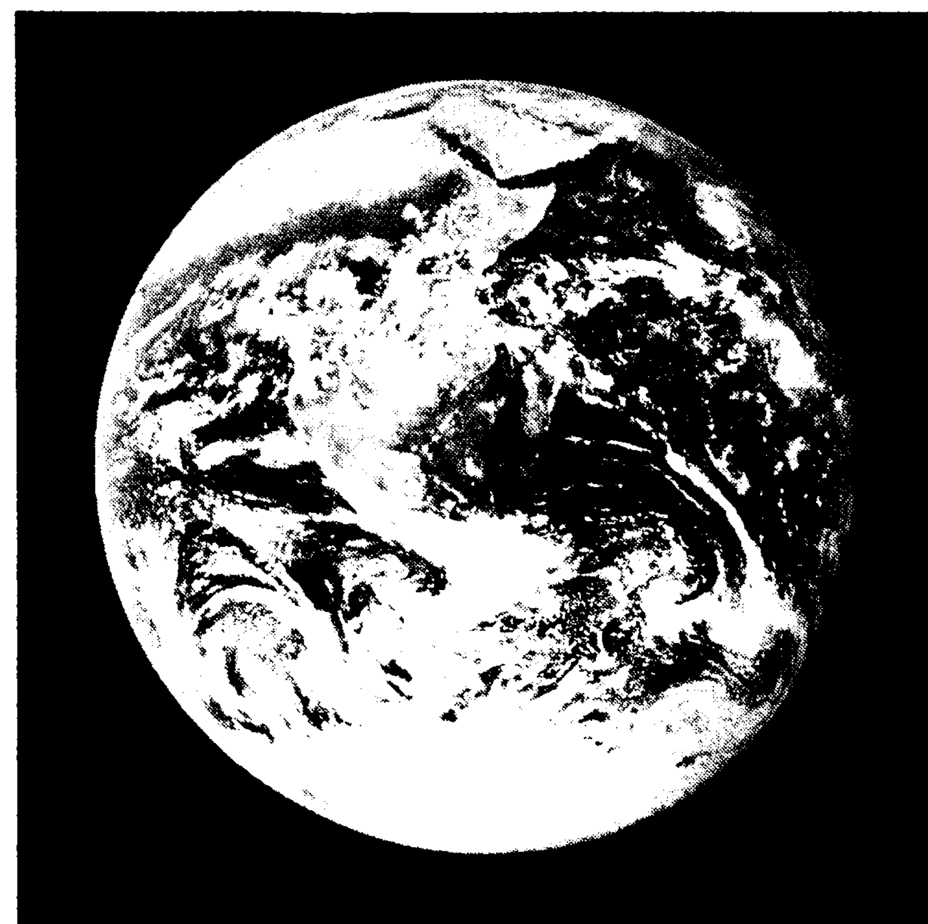
Een bevriende geoloog heeft de scherven, waarop geometrische figuren en ogen te zien zijn, laten testen, en is tot de conclusie gekomen dat ze 2300 jaar oud zijn. Op de hoogste heuvel van Namena heeft Tom verder de resten van een soort fort gevonden.

„Er heeft hier heel vroeger een oude beschaving gezeten," zegt Tom, „Maar ik wil er niets over weten. Want als ze hier gaan graven, dan levert dat maar drukte en gedoe op, en dat wil ik niet."

Alles laten zoals het is, met dat parool leven de Moodys nou eenmaal. Maar is ook alles zoals het altijd geweest is? Heeft Tom in zijn jaren op Namena veranderingen in de natuur gezien?

Hij denkt na, en zegt: „Nu je het zegt, er is wel wat anders geworden. Je vindt hier praktisch geen reuzenoesters meer, zoals vroeger. Die zijn in de loop der jaren opgedoken, en verkocht aan Japanners, die er een liefdesdrank van maken."

Na nog even denken vult hij aan: „En er is nog iets veranderd. Als je drie jaar geleden rond het eiland ging vissen, dan bleef je bezig. Tonijn, makreel, mahi-mahi, walu, van die grote vissen, daar zat het vol mee. Nu is dat niet meer zo. Ik heb al ik weet niet hoe lang geen tonijn gevangen."

Terugblik met het oog op de toekomst

Dezer dagen staan we op het grensvlak van twee decennia: de jaren tachtig liggen achter ons, de jaren negentig voor ons. De laatste tien jaar van het tweede duizendtal van onze jaartelling zijn ingegaan. De mensheid gaat de wereld in gereedheid brengen voor het 'derde millenium'. Naarmate het jaar 2000 nadert worden de de toekomstvoorspellingen voorzichtiger en minder fantastisch. Het besef dringt door dat 'in het verleden is het heden, in het nu wat worden zal'.

Vandaar dat we in deze aflevering van LD-Vrijuit het met oog op de toekomst vooral terugblikken op de jaren tachtig.

Aan deze speciale uitgave bij gelegenheid van Kerstmis 1989 werkten mee:

Han Brinkman
Ron Brown
Sante Brun
Peter Bruyns
Henk Dam
René F.W. Diekstra
Jos Frusch
Emile Hollman
Luc Somers
Peter Stiekema
Herman Vermeulen
Pieter van de Vliet
Jos van Wersch

Fotografie en illustraties:
Dries Linssen
Frits Widdershoven
Pacemaker Press
Associated Press Photo
DSM Fotodienst
Benelux Press
Kippa
GPD Peter Senteur
Karel Gerrits

Samenstelling en redactie
Sante Brun

Vormgeving
Sjef Meijers

Montage
Sjef Haagen

Grote Limburgs Dagblad-puzzelaktie

Men kan aan de puzzelcompetitie deelnemen per giro of per briefkaart. Wie per giro meedoet, dient de gevraagde oplossing op het girobiljet te vermelden onder het woord 'mededelingen' en minstens ƒ 2,50 over te maken naar

Puzzelactie
Limburgs Dagblad
Postgiro 1975600
Postbus 1000
6400 BA Heerlen

Meedoen per briefkaart gaat als volgt: schrijf de oplossing op de adreszijde (de kant waar de postzegel staat afgedrukt), plak boven de gewone frankering ten minste ƒ 2,50 extra en adresseer de kaart aan

Puzzelactie
Limburgs Dagblad
Postbus 1000
6400 BA Heerlen

Hoofdprijs ƒ 5000,-

Om te kunnen meedingen naar de hoofdprijs, ƒ 5000,–, gelieve U de eerste letter van iedere oplossing achter elkaar te zetten, waardoor een zin gevormd wordt van 20 letters. Van de oplossing van alle puzzels moet u steeds de eerste letter gebruiken. Bewaar voor alle zekerheid de gepubliceerde puzzeldiagrammen.

Als u de puzzel hebt opgelost, moet u de letters die voorkomen in de vakjes met de cijfers 1 tot en met 7 achter elkaar zetten. U leest dan een woord dat tevens de uiteindelijke oplossing van onze puzzel vormt. U moet dit woord niet alleen opsturen, maar ook goed bewaren (samen met het nummer van de puzzel), want u hebt het nog nodig aan het einde van onze uit 20 delen bestaande puzzelronde.

RAADSEL nr. 4

bepaald boek	argwaan	honingdrank	bijbelse figuur / Perzië		land in Azië	een en ander	opschrijven		zoogdier		geestelijke / kloosterzuster
							3				
kerskleurig							voetbalpool / redevoering			2	
	6			klepperen							
meisjesnaam / schel		pl. in Engeland		het luieren		goud (Frans)			nee (Engels)		verzet
			vals / wortel							vordering	
vlaskam						koord					
part					voorzetsel / reserve			niet even	in oprichting / nobel		
reukwater				1		zitstok v kippen / bep. onderwijs					
centraal station	5		persoon / Votre Excellence							Frans lidwoord	
rund		godin van het vuur				7		priem			
					geraamte						4

Alleen zo inzenden

Oplossingen moeten worden ingezonden per briefkaart of per giro en dienen **uiterlijk elf dagen na publicatie van de puzzelopgave in ons bezit te zijn.**

Oplossingen die later binnenkomen doen niet mee aan de prijstrekking, die wordt verricht door notaris mr. P.M.J.A. Muijters te Heerlen.

Om te kunnen meedingen naar de beschikbaar gestelde prijzen moet op de briefkaart naast het gewone porto ten minste twee gulden vijftig (ƒ 2,50) extra aan geldige postzegels zijn geplakt of per giro tenminste twee gulden vijftig (ƒ 2,50) zijn overgemaakt.

De opbrengst van deze puzzel zal voor 75% ten goede komen aan de Nederlandse Kankerbestrijding die deze extra financiële steun voornamelijk zal gebruiken voor verder wetenschapelijk onderzoek. De resterende 25% van de opbrengst van deze 20 **weken durende** Limburgs Dagblad puzzelaktie gaat naar SOS-Kinderdorpen, afdeling Heerlen. De opbrengst van deze puzzelaktie is bestemd voor de verder uitbouw van het Heerlen-house in India, waar geprobeerd wordt kansloze weeskinderen een redelijk uitzicht op een enigszins normale toekomst te geven.

Men mag zoveel oplossingen inzenden als men wil. Hoe meer oplossingen men inzendt, hoe meer kans men heeft op een prijs en des te meer komt er ten goede aan het doel van de actie. Iedereen kan meedoen, men behoeft dus geen abonnee te zijn. Voor werknemers van het Limburgs Dagblad geldt echter, dat zij uiteraard wel mogen meepuzzelen, maar niet in aanmerking komen voor het winnen van een prijs.

Men is het voordeligst uit wanneer men deelneemt per giro, aangezien dit geen extra (porto-)kosten met zich meebrengt. Verder wijzen wij erop dat het overgemaakte bedrag in zijn geheel ter beschikking komt van de puzzelactie. Van de extra geplakte postzegels op de briefkaarten moet een gedeelte worden afgestaan aan de PTT.

De oplossing van deze puzzel is gedeponeerd bij notaris P.M.J.A. Muijters te Heerlen. Deze oplossing alsmede de van 20 letters is bindend.

Voor het kansspel van deze puzzelactie heeft de staatssecretaris van Justitie op 2 november 1989 aan het bestuur van de vereniging tot steun van het Koningin Wilhelminafonds voor de Kankerbestrijding, vergunning verleend onder nummer L.O. 670 149 182.89.

Oplossing Puzzel nr. 2 LANDING

Prijswinnaars:

1e prijs
A. Viehmann
Hommerterweg 215
Hoensbroek

2e prijs
Dhr. en mevr. H.M.A. Janssen Logister
Isidoruslaan 5
Landgraaf

3e prijs
G.E. Snippe-Lok
Heistraat 65
Landgraaf

4e prijs
Dhr. en mevr. J.H.W. Engelen Peelen
Op de peelberg 55
6049 EX Herten

INLICHTINGEN

Voor eventuele inlichtingen over deze puzzel kan men telefonisch terecht onder nummer 045-739351, uitsluitend tijdens kantooruren: maandag t/m vrijdag van 8.30 tot 17.00 uur.

PRIJZENPOT

1e prijs ƒ 1000,–

2e prijs ƒ 500,–

3e prijs ƒ 250,–

4e prijs ƒ 100,–

Kostbaar kerststuk voor Annie Viehmann

● Hub Viehann wijst zijn vrouw op het kostbare briefje, dat zo bescheiden in het groen verstopt werd.

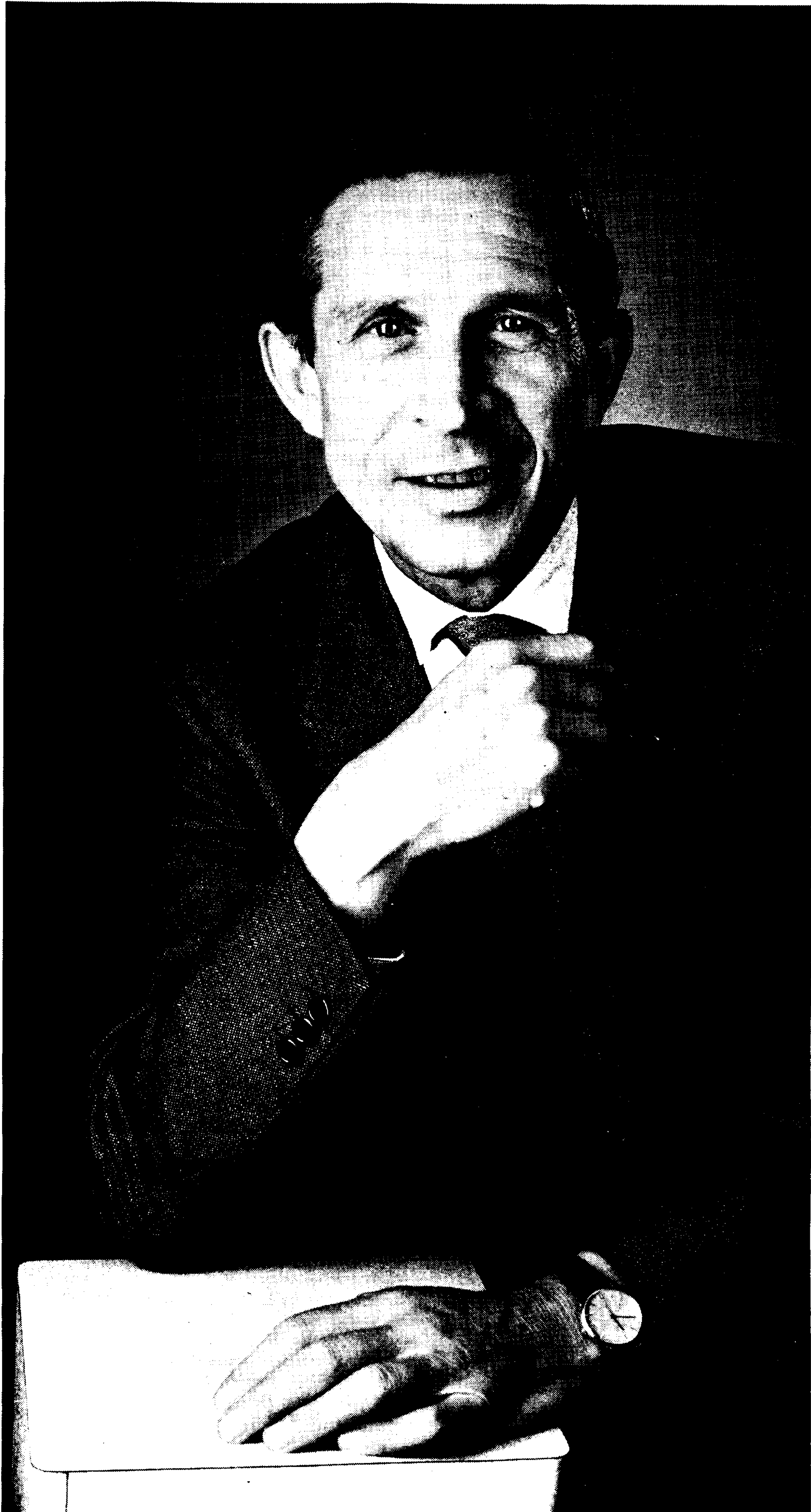
HOENSBROEK - Je zult even een middagdutje doen en dan gewekt worden met de mededeling dat er iemand op bezoek is die een kerststukje persoonlijk wil overhandigen.

Dat gebeurde mevrouw Annie Viehmann. Echtgenoot Hub had inmiddels vernomen wat de blijde boodschap - zeer toepasselijk in deze tijd van het jaar - inhield en haastte zich zijn echtgenote te wekken. Mevrouw Viehmann was een en al verbazing toen zij uiteindelijk een kerststukje in ontvangst mocht nemen, waar in het groen - heel subtiel - een al net zo groen briefje verborgen zat. Toen eenmaal tot haar doordrong dat zij deze week met de hoofdprijs van de Limburgs Dagblad-puzzel werd bedacht, was de verrassing kompleet. „Dat is het mooiste kerstgeschenk dat ik ooit kreeg. Ik win nóóit iets... maar-ja, die opmerking zult u wel iedere week horen..., wát 'n verrassing". Echtgenoot Hub laat zich niet onbetuigd. „Ik ben degene die mijn vrouw aanspoort om niet alleen de juiste oplossing te vinden, maar die dan ook op te sturen. Zie je nu wel Annie, dit keer is het toch eens gelukt", glundert hij. Het echtpaar Viehmann is tientallen jaren met hart en ziel verpand geweest aan de horeca. Zij dreven onder andere café Oud-Valkenburg en hotel de Kroon in Hoensbroek. Toen ziekte Hub Viehmann ertoe dwong ermee op te houden was dat voor beide echtelieden een enorme slag. „We waren dag en nacht met de zaak bezig. In dit beroep ben je biechtvader en -moeder voor je klanten. Je bedient niet alleen, je bent heel vaak nauw betrokken met de situatie waarin je klandizie op dat moment verkeert. Als je dan van de ene op de andere dag beroofd wordt van je hobby, want zó beschouwden we beiden ons beroep, weet je niet wat je overkomt, je valt in een diep gat", vertelt mevrouw Viehmann met een stem waarin - na tien jaar - nog steeds heimwee doorklinkt. Even later zijn beiden weer vrolijk en laten weten dat zij een rustige dagindeling hebben. Samen wandelen, dat doen ze graag en eenmaal thuis is moeder de vrouw met diverse puzzels in de weer en geniet de heer des huizes van hetgeen de televisie biedt. Tussendoor vertimmeren ze een en ander binnenshuis, en proberen van de onverwacht snel ingetreden rustperiode het beste te maken. De Kerstdagen vieren ze ook in huiselijk kring, met een paar naaste verwanten en het puzzelsucces van deze week zal dan zeker nog eens ter sprake komen.

De mens achter de president-directeur

Over enkele dagen sluit DSM het jaar 1989 af met een winst die royaal boven de één miljard gulden zal liggen. Mr. Hans van Liemt, voorzitter van de raad van bestuur, reageert vooralsnog niet als hij door zijn interviewers met dat (nauwelijks speculatieve) bedrag wordt gekonfronteerd. „Want heren, het is erg onverstandig om op de uiteindelijke cijfers vooruit te lopen. We zullen met z'n allen nog een tijdje geduld moeten hebben. U dus ook."

Alle andere vragen die tijdens het gesprek aan de orde komen, beantwoordt de president-directeur van Limburgs grootste werkgever overigens met opvallende openhartigheid.

● *Mr. Hans van Liemt, bestuursvoorzitter van het bijna 29.000 werknemers tellende DSM-concern. „Het was bij ons thuis vroeger geen vetpot. Maar dan kan 't toch nog leuk zijn".*

Van Liemt over 1989: „U hanteert de juiste term, het was het turbulentste jaar, voor DSM maar ook voor mezelf. De privatisering heeft weliswaar niet onze hele tent geraakt, maar een man of vijftien, twintig heeft 't natuurlijk wel geweten. Je moet goed in je vel steken om al die presentaties, die met de beursgang gemoeid waren, optimaal over de bühne te brengen. Op papier wisten wij natuurlijk wel zo'n beetje wat op ons af zou komen, maar de praktijk is altijd anders. Maar om kort te gaan: het is achter de rug en het is goed verlopen, buitengewoon goed zelfs."

Na de eerste vraag kijkt DSM-perschef Arthur Spierts al nadrukkelijk op zijn horloge. „Om drie uur moet hij uiterlijk weg", laat hij alvast weten. Spierts houdt het spoorboekje van zijn hoogste baas nauwkeurig in de gaten. Van Liemt, een rappe en scherp formulerende prater, blijkt echter in staat om in die resterende twee uur veel te vertellen. Over DSM, allicht, maar ook en vooral over hemzelf. Dat laatste doet hij hoogst zelden. De geplande lunch in een restaurant te Gulpen krijgt lang niet de aandacht waarop die maaltijd, op basis van de kwaliteit, recht zou hebben. Lang en uitvoerig tafelen is aan deze bestuursvoorzitter dan ook zelden besteed. Op dat punt was zijn voorganger, drs. Wim Bogers, een kei. Die at niet alleen lang en uitgebreid, maar hij at ook álles. „Niets is zo vervelend als elke dag buitenshuis eten", vindt Van Liemt. „En daar komt het in mijn geval in de regel toch op neer".

Minister De Korte

De dag dat hij, in augustus 1986, bij de toenmalige minister van Economische Zaken, Rudolf de Korte, werd ontboden vindt hij nog steeds 'redelijk verrassend'. Van Liemt: „Natuurlijk was er vaker over privatisering gesproken, maar niettemin vond ik het moment dat het daadwerkelijk aan de orde kwam vrij onverwacht. In de jaren 1983 en 1984 werd er ook al over gesproken, maar toen hebben wij de boot redelijk kunnen afhouden. De matige resultaten van DSM waren in die jaren dan ook niet van een dusdanig gehalte om met alle geweld de beurs op te gaan." Vanaf het moment dat politiek Den Haag het fiat gaf aan de privatisering van DSM, kwamen de mannen van de raad van bestuur („Ik zal 't wel niet meer meemaken dat er ook een vrouw tot die club toetreedt") veelvuldig in het nieuws. TV, radio, kranten, vakbladen, kortom, DSM was opeens hot-news. Tot dan toe opereerden de DSM-leiders vrij anoniem vanuit dat fraaie kantoorgebouw in Heerlen, pal naast het winkelcentrum 't Loon. „Omgaan met de media is een kwestie van ervaring", zegt Van Liemt. „In het afgelopen anderhalf jaar heb ik op dat gebied meer geleerd dan in al die jaren voordien". Voor verrassingen kwam hij overigens nooit te staan, als ergens onverwacht een microfoon of camera opdook. „Omdat improviseren mij goed afgaat. Ik heb voor improvisatie zelfs meer gevoel dan voor organisatie. Waarmee ik dus niet stel dat ik alles even uit de de losse pols wenst te doen, begrijpt U mij niet verkeerd".

Wim Bogers

Wie over DSM van nu praat, kan niet onder de (in 1987 overleden) Wim Bogers uit, zijn voorganger. „Ik ben ontzettend blij dat Bogers het voorspel van het huidige sukses van DSM heeft mogen meemaken. Sterker, voor een groot deel is het zijn oogst. Zelfs Rottier wil ik erbij betrekken. De hoge winst van DSM is bepaald niet alleen terug te voeren op het feit dat ik nu deze funktie bekleed. Er spelen bovendien zoveel externe faktoren een rol waarop een bestuursvoorzitter nooit greep kan krijgen, wie er ook op die stoel zit".

Relativeren was Van Liemt tijdens zijn loopbaan trouwens nooit vreemd. Ook nu hij, binnen het concern, de hoogste post bekleedt. Hij zit, uit hoofde van zijn job, vaak op de eerste rij bij tal van sjieke gelegenheden. Maar liever zou hij oh zo graag zijn snor drukken, of helemáál verstek laten gaan. Omdat het leven immers zoveel leukere dingen te bieden heeft. Of hij, juist in dat hektische 1989, nog voldoende tijd heeft gehad om te 'leven', is derhalve een vraag waar we zelf het antwoord op zouden kunnen geven. Toch is dat al met al meegevallen. Van Liemt: „Die beursgang was toch piekwerk, het culmineerde in een aantal maanden. En bij de tweede ronde van de beursgang had ik 't al beter door. Toen was er niet de gespannenheid die ik voelde bij de eerste presentaties." Perschef Spierts springt bij en somt uit zijn blote hoofd even het lijstje met steden op waar Van Liemt & Co acte de présence gaven ten overstaan van het financiële wereldje. Amsterdam, Brussel, Parijs, Londen, Frankfurt... Van Liemt: „Van het ene hotel naar het andere. Ik kan eigenlijk geen hotelkamer meer zien, afschuwelijk. Maar als 't dan toch moet, en het moet haast elke week, dan logeer ik 't liefst in een hotel van een Zwitserse keten. Daar wordt de gast tenminste nog een redelijk warm gevoel geboden."

Na honderden buitenlandse reizen is hij ook tot de conclusie gekomen dat er, alles in acht nemend, geen beter land ter wereld is dan ons eigen Nederland. „Met België als goede nummer twee en Brazilië krijgt van mij de derde plaats."
Hij staat ruim drie jaar voor zijn VUT. Dat is één jaar eerder dan gebruikelijk binnen concernverband. Meteen bij zijn benoeming tot bestuursvoorzitter, in 1984, heeft hij dat laten vastleggen. Omdat hij 'later' nog zoveel méér wil doen dan leiding geven aan een multi-national, waar bijna 29.000 mensen werken, waarvan 11.000 in Limburg. Hij kwam destijds („als een van de vele juristen") ook niet bij DSM terecht omdat hij van mening was dáár alleen gelukkig te kunnen worden. „Ik rolde erin en ik bleef er".
Of DSM nou in de branche opereert die hij altijd ambieerde, valt niet te zeggen. „Want zolang je het alternatief niet kent, is die vraag niet te beantwoorden. Vergeet niet dat DSM nooit is blijven stilstaan. Bij ons is – en was – altijd zoveel aan de hand, dat er altijd nieuwe uitdagingen waren. Sorry dat ik die term bezig, want die wordt vaak te pas en te onpas gebruikt. Als dat níet het geval was geweest, weet ik nog niet zo zeker of ik altijd bij *De DSM* zou zijn gebleven. Ons Fonds van Sociale Instellingen is binnen ons bedrijf nog het minst veranderd. De rest is niet te vergelijken met tien jaar geleden."

Oude lichting

De tijd dat de mijnen dicht gingen, staan hem helder voor de geest. „Wij zijn toen goede mensen kwijtgeraakt, ook jongeren. Die zagen het op dat moment, en begrijpelijk, even niet zitten in Limburg. Zelf heb ik geen 'kolenverleden', zoals dat heet. Van de oude lichting, waartoe ik me zelf ook reken, komen vaak de namen Bogers, Huyben, Akkerman en anderen bovendrijven. Als je maar lang genoeg blijft, en je hebt ook nog de tijd van leven, dan wordt een mens bij een bedrijf enig kind en wees. Zo voel ik het soms toch wel."

Met de verhuizing van het oude, statige hoofdkantoor aan de Van der Maesenstraat (de verdwenen witte 'Boerderij') heeft DSM ook afgerekend met een aantal zaken uit het verleden. „We hebben in het oude gebouw wat spinnewebben achtergelaten. Ook qua organisatie. Het besluit tot de bouw van een nieuw hoofdkantoor viel indertijd in een periode, dat het DSM heel slecht ging. Toch ben ik nu blij dat toen is doorgezet. Want samen met de nieuwbouw is DSM in een periode van expansie terecht gekomen, met reorganisaties, de verzelfstandiging van de verschillende divisies, met nieuwe structuren — bijvoorbeeld de vorming van DSM Limburg BV. Maar ook hebben we vanaf die tijd heel bewust de vleugels ver over de wereld uitgeslagen."
Van Liemt erkent dat er mensen zijn binnen DSM die met die veranderingen en verhuizingen grote problemen hebben gehad en nog hebben. „Helaas, het zij zo", constateert hij.

En nu lijkt het of ook dat nieuwe hoofdkantoor van DSM aan het Overloon alweer te klein is. Althans die geluiden worden geventileerd door de mensen die er werken.
„Toch moet het tot in lengte van dagen groot genoeg zijn als hoofdzetel van onze onderneming", meent Van Liemt. „We zullen nog groeien, we zullen nog groter worden, maar dan moet dat gebeuren binnen de divisies en niet in het hoofdkantoor. De verschillende divisies zullen nóg zelfstandiger gaan opereren. Zo'n divisie kunststoffen bijvoorbeeld, die is gigantische gegroeid. Die alleen al vraagt nu een bestuur dat groter is dan het hele hoofdbureau indertijd van de Staatsmijnen."

Honorering

Als Van Liemt in de States, of West-Duitsland, dezelfde funktie zou bekleden, zou hij financieel beslist hoger gehonoreerd worden. Dat is nu een opmerking waar hij echt niet op zit te wachten. „Want ik heb op dat punt beslist niks te klagen", zegt hij, en voegt er meteen aan toe: „En echt interesseren doet me dat ook niet". Maar anderen misschien wel. Van Liemt: „Op salarisgebied is bij ons toch altijd enige terughoudendheid betracht. Is ook wel logisch. Als je eigendom van de Staat bent, loop je op dat punt nooit voorop. Niettemin, DSM is toch altijd redelijk competitief geweest als het om betalen ging. We zitten in de regel goed aan de maat, als ik een vergelijking zou trekken met bedrijven als Dow Chemical, Shell of Akzo. Wij hebben nooit in de situatie verkeerd van het ABP, dat op salarisgebied aan ambtenaren-maxima is gebonden."

DSM is in de laatste vijf à tien jaar sterk veranderd, maar de top van het concern ook. De manier van leidinggeven is meegegroeid met de expansie. Onder Van Liemt is het anders dan onder Bogers. „Ja, Bogers deed het wat afstandelijker. Ik hou van het spel. Ik breng graag de competitie erin, ook onderling. En ik moet zeggen, het spel wordt vaak sterk beleefd, soms hard, maar er vloeit nog geen bloed."

Het is het DSM van vroeger niet meer. „Nee. Vroeger had DSM een vertikale structuur. Dat werkte eigenlijk niet en dus bestond er daarnaast een netwerk van informele circuits, waarin de zaken werden geregeld. Nu is de organisatie anders, platter geworden, maar je moet tóch nog wel eens dwars door die organisatie heen fietsen om snel je doel te bereiken. Nadeel van de groei van het bedrijf is dat ik niet meer ieder hoekje en plekje ken, laat staan alle mensen. De Top-200 dat gaat nog wel, maar daarna wordt het al een stuk moeilijker."

In interviews beklaagt menige topindustrieel zich over het feit dat deze zich toch vaak eenzaam voelt, ondanks de macht die een sleutelpositie verschaft. „Op dat punt heb ik enige aarzeling", en hij vraagt voor het eerst die middag een paar seconden bedenktijd. „De constellatie bij DSM ligt toch iets anders. Bij ons worden alle beslissingen samen genomen, ze worden als het ware collectief gedragen. Natuurlijk moet er iemand de hamer hanteren. Bij ons is het eigenlijk nooit anders geweest. Onder Bogers was het net zo. Ieder, vanuit zijn eigen discipline en kennis, wordt betrokken bij een vraagstuk. En vervolgens wordt een besluit genomen, eveneens gezamenlijk. Onze raad van bestuur werkt als team. In onze complexe bedrijfstak kan dat ook niet anders."

Nieuwe generatie

Waaraan denkt hij, nu hij de vijftig royaal is gepasseerd? Zijn er, op deze leeftijd, momenten dat DSM niet meer bovenaan het prioriteitenlijstje staat? Dat is een vraag om een sigaretje bij op te steken, met de toevoeging: „Kon ik dáár maar eens vanaf blijven. Dat zou mij heel wat waard zijn."
Van Liemt: „Ik ben nog opgevoed met het principe dat niet-werken niet netjes is, het roept een bepaald schuldgevoel bij me op. Ik heb nog steeds het gevoel dat ik moet blijven werken. In dat kader zou ik een sprongetje willen maken naar het religieus zijn, snapt U?" Niet helemaal, maar hij zal vermoedelijk doelen op zijn eigen interpretatie van het ora et labora, bid en werk. „Jongeren hebben het gevoel van 'ik moet altijd werken' een stuk minder. Die hebben ons verleden ook niet. Wie van die twee generaties gelijk heeft, laat ik in het midden. Daarbij weet ik niet of ik wel zo goed zou kunnen niksen. Over een paar jaar zal ik wel merken hoe het is om het wat kalmer aan te doen. Het zal mij persoonlijk geen moeite kosten om straks het roer over te dragen aan een ander."
Zeggen ze dat niet bijna allemaal, totdat het moment daar is?
Van Liemt: „O ja, ik wil ze niet de kost geven die met de mond belijden dat ze moeiteloos afscheid gaan nemen maar in hun hart heel iets anders denken. Daarvan heb ik op dit moment geen last, en straks ook niet."

Opvolger

Dat Van Liemt destijds de opvolger van Wim Bogers zou worden, stond in een vrij vroeg stadium vast, althans, niemand die daar toen aan twijfelde. En aldus geschiedde. Maar wie hém over 3½ jaar gaat opvolgen, daar is men kennelijk nog niet uit. „Ik kan daar kort en helder over zijn", zegt hij. „Het zal iemand moeten zijn die door de groep wordt gedragen en wie dat zal zijn, wordt niet eerder dan één jaar voor mijn vertrek bekend gemaakt. Die zaak heeft uiteraard onze grote aandacht. Omdat wij de juiste man willen voordragen bij de raad van commissarissen."

De juiste man die de leiding kan overnemen. Die DSM verder stuurt op de weg van uitbreiding. „We moeten groeien en we gáán groeien. In hoofdzaak zal dat gebeuren door overname van andere bedrijven. Maar ook uit eigen ontwikkelingen zal in de komende jaren een sterke groei komen", verzekert Van Liemt. Expansie en uitbreiding, ook als gevolg van de research-inspanningen, die DSM sedert enkele jaren verhevigd heeft. Van Liemt daarover: „We werken aan veel nieuwe dingen, maar dat is een lang traject. Daar is nu nog weinig van zichtbaar. Maar we werken vooral ook aan verbetering van al lang bestaande dingen die we maken, aan kostenbesparing of aan een milieuvriendelijker manier van produceren, ja, vooral op die gebieden heeft de laatste tijd een enorme ontwikkeling plaats gevonden. Als ik zie wat bijvoorbeeld met een produkt als caprolactam is gebeurd, toch een 'eeuwenoud' produkt van DSM, dat is fantastisch gewoon."

Baan met invloed

De naam Van Liemt komt enkele keren per jaar voor op lijstjes die melding maken van de meest invloedrijke Nederlanders. In de wetenschap dat elk mens een zekere ijdelheid heeft zal hem dat moeten strelen. Niet echt dus. „Als die lijstjes níet meer zouden circuleren, zou ik het misschien missen. Sta ik er wél op, dan irriteert het me toch. Ik ervaar die relaties, ook als commissaris bij een aantal bedrijven, als zeer nuttig. Het is inderdaad een netwerk. Ik vind dat de normaalste zaak van de wereld."
Ook die commissariaten van de vertrekkende gouverneur Kremers? „Die ook", stelt hij nadrukkelijk. „Jammer dat hij weggaat. Hij heeft veel gedaan voor het onderwijs en voor de Limburgse infrastructuur, en dus voor het bedrijfsleven." Voor Philips-topman Van der Klugt heeft hij enorm respekt („Hoe die intern alles op een rij aan het zetten is, klasse!"), maar ook voor de leiding van het relatief kleine bedrijf Aalbers Industrie in Noord-Limburg. „Die kennen hun maat, doen geen gekke dingen, maar zijn erg dynamisch bezig." En als we dan toch veren op hoeden aan het steken zijn: „Premier Lubbers, ook een kei. Diens naam is gevestigd in Europa. En daar hebben wij met z'n allen veel voordeel van."

Hoe lang blijft een man van zijn kaliber ambitieus?
Hij lacht en zegt dan slechts *poeh*. Zo van: maakt U mij vooral niet belangrijker dan ik ben. Dan: „Doordat ik ruim tevoren mijn eindpunt heb vastgesteld, op m'n zestigste, leef ik toch toe naar dat moment. Ik denk ook niet dat ik langer zou moeten doorgaan. De spankracht wordt gewoon iets minder. De meest creatieve periode is nu eenmaal niet tussen de 57 en 60 jaar. En creativiteit is ook in onze branche belangrijk."

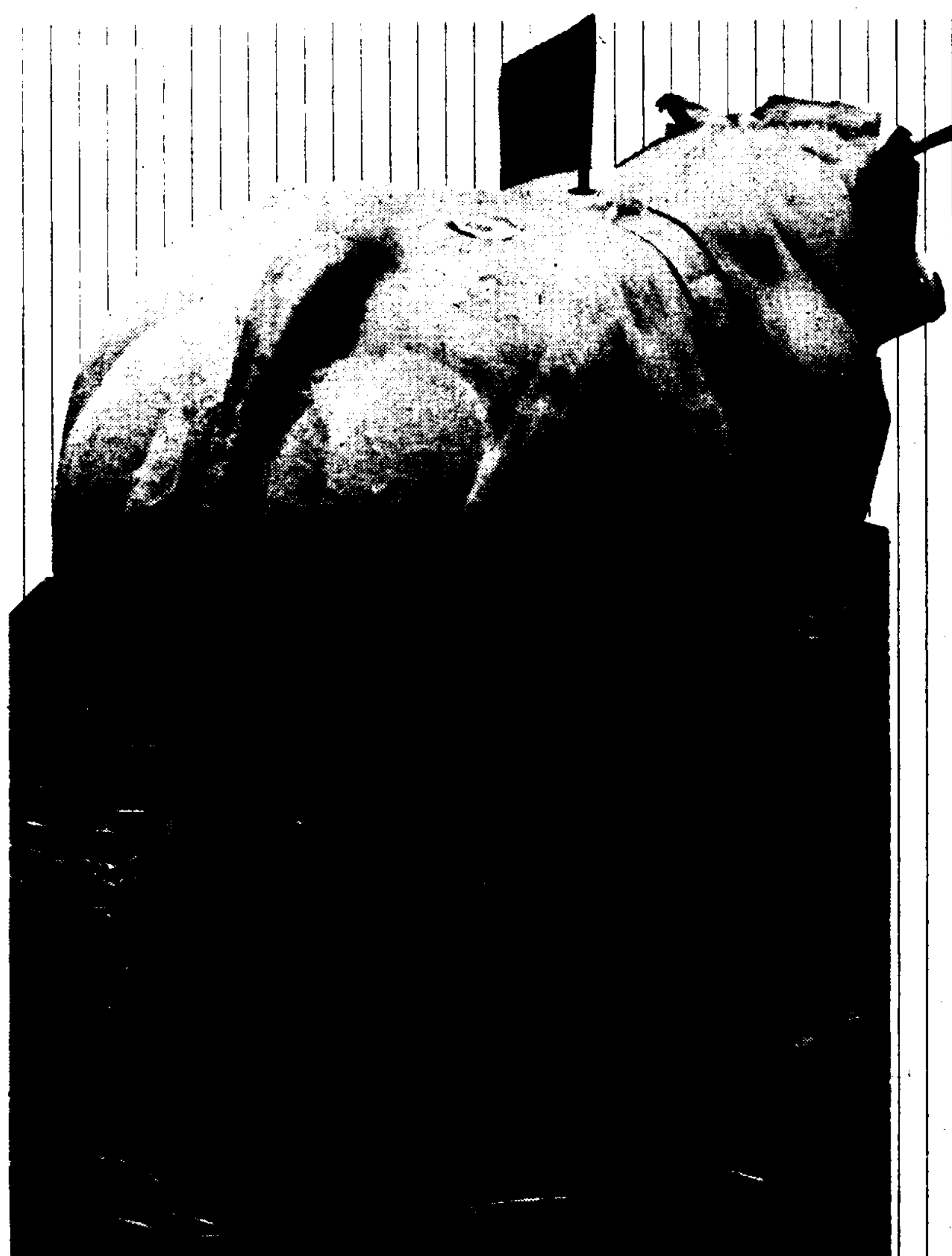
Zijn wekelijkse partijtje zaalvoetbal (en soms wel twee keer) schiet er door al dat reizen wel eens bij in. „En dat vind ik dan ontzettend jammer", stelt hij. „Als ik die avond dan ergens vertoef, denk ik: de jongens zijn nu lekker aan 't spelen, verdorie nog aan toe." Hij fietst graag, hij is hevig geïnteresseerd in kunst, in de meest ruime zin des woords, en lezen doet hij ook bijzonder graag. „Tja, ik zou best meer tijd willen hebben om daar intensiever mee bezig te zijn. De zondag is redelijk heilig, dan werk ik niet. En het is af en toe heerlijk om nutteloze dingen te doen. Gewoon wat prutswerk fabriceren waarop niemand zit te wachten." Hij moet er zelf om lachen.

De mogelijkheden van zijn funktie gaan tevens gepaard met de on-mogelijkheden, zo constateert hij. Eens lekker gek doen, zodat anderen het mogen zien (en overal in Limburg zijn DSM'ers...), dat is een beetje moeilijk. „Toch kun je in deze streek iets makkelijker manoeuvreren dan in andere delen van het land. Waar ik me wel eens aan erger is wanneer je, in die weinige vrije uren, tóch weer wordt aangeschoten voor, of over je werk. Of je iemand een baantje kunt bezorgen, of je een probleem kunt oplossen."

Met het klimmen der jaren worden de meeste mensen milder. Milder wil Van Liemt niet direct zeggen, wel „iets rustiger, want ik zat er jarenlang flink bovenop. Ik kon behoorlijk tekeer gaan. En heel af en toe doe ik dat nog wel. Dan spring ik uit m'n vel." Maar hij heeft ook ervaren dat het effekt van hevig geëmotioneerd doen toch zeer beperkt is. „Ik deel nog wel eens uit, als het echt nodig is. Maar ik incasseer ook op z'n tijd."
Van Liemt is geen telg uit een rijk zakengezin. Verre van. „Het was geen vetpot vroeger", zegt hij. „Maar dan kan 't toch nog leuk zijn." Dat hij op deze stoel terecht kwam houdt natuurlijk verband met een portie ambitie en ijdelheid. „Als ik dat ontken, zou ik liegen. Maar ik had vroeger nooit ontzag voor deze funktie. Wel voor de mensen op die positie. Dat is het verschil."

jos van wersch
martin huppertz

We zitten knel tussen de automatisch sluitende deuren in de trein. We zitten in de Volvo in de file. We staan in de kou in de rij om met de pincode geld uit de bankautomaat te halen. We rammen wanhopig op de weigerende koffiemachine. Helemaal zonder ongemak gaat de 'vooruitgang' niet. Maar dat zijn ongemakjes, vergeleken bij de invoering van technologie als kernenergie, waarvan vooraf niet is onderzocht wat de maatschappelijke gevolgen zouden zijn. Daarom is er vooral behoefte aan ethische wetenschapsbeoefenaren die tijdig openbaar durven te maken waar de grenzen van de techniek liggen.

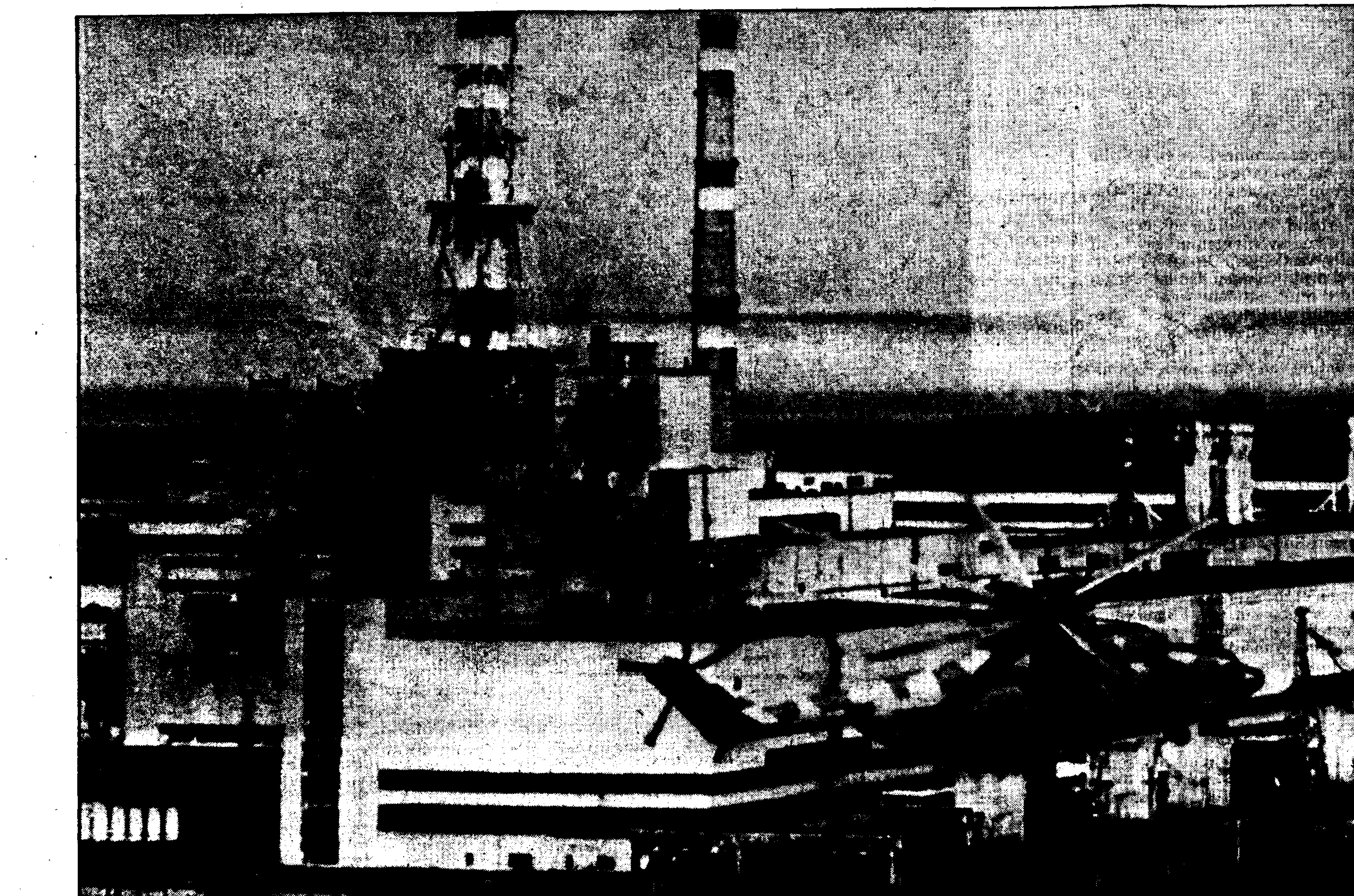

● *Dikbilkoe – zal de natuur op fatale wijze terugslaan?*

● *Prof. dr W.C. Turkenburg: Fossiele brandstoffen veel duurder maken*

Wat de techniek doet is altijd welgedaan

● *Sinds de ramp in Tsjernobyl zit de klad in het vooruitgangsgeloof.*

Is de wandelende uier, gevolg van genetisch manipuleren met de koe, absurd? Of is vooral absurd dat de techniek het tegelijk mogelijk maakt de boterberg te veranderen in veevoer?

Is het absurd op tien kilometer hoogte met anderhalf maal de geluidssnelheid en een buitentemperatuur van -65 graden te aarzelen tussen een Bloody Mary en een whisky on the rocks? Of is het absurd dat de fabrikant van de nieuwste en duurste (één miljard dollar kostende) Amerikaanse bommenwerper de beleidsmakers probeert te overtuigen van de must van het technisch vernietigingsvernuft, terwijl overal ter wereld vrouwen vredesapostel Gorbi op zijn wijnvlek willen kussen? En tezelfdertijd diezelfde Amerikaanse oorlogsindustrie (net als de Russische trouwens) zoekt naar civiele toepassingen voor haar technieken vanwege snoeien in de defensiebegroting na het neerhalen van het ijzeren gordijn. Zodat General Electric, een gigant van het militair industrieel complex, de tot voor kort in straaljagers toegepaste geavanceerde gasturbine thans vredig op aarde gebruikt om nogal schone energie op te wekken. Straaljagers blijven verheugend aan de grond bij gebrek aan vijanden. En door gebrek aan koude oorlog hebben we een schonere verbranding.

De techniek staat voor niets. Zegt men.

De techniek heeft grenzeloze mogelijkheden. Wordt beweerd.

Als ergens 'nooit nooit' bestaat is het wel in de techniek.

Want wat zei Sir John Eric Erichsen, lijfarts van koningin Victoria, in 1837: „De buik, de borst en de hersenen zullen altijd gesloten blijven, een wijs en humaan geneesheer dringt daarin niet binnen." En wat zei de Engelse spoorwegontwerper Thomas Tredgold in 1835: „Het is uitermate onwaarschijnlijk dat een algemeen systeem voor passagiersvervoer ooit sneller zal gaan dan tien mijl per uur." Het gezaghebbende blad Scientific American beweerde al in 1909 'dat de automobiel de grenzen van zijn ontwikkeling heeft bereikt'. De Engelse astronoom Richard van der Riet Wooley zei in 1936: „Als men werkelijk raketten de ruimte in wil schieten wordt men geconfronteerd met problemen van zo fundamentele aard dat wij het idee als wezenlijk onuitvoerbaar van de hand moeten wijzen." En dan Albert Einstein in 1932: „Er is niet de geringste aanwijzing dat kernenergie ooit bereikbaar zal zijn."

Is het wel zo dat de techniek voor niets staat? Grenzeloze mogelijkheden heeft? Neem alleen de kernenergie. Zestien procent van de wereldelektriciteitsproduktie wordt opgewekt in kerncentrales (in Frankrijk zelfs tachtig procent). Maar sinds de ramp in het Russische Tsjernobyl zit de klad er in.

Prof. dr. W.C. Turkenburg van de vakgroep Natuurwetenschap en Samenleving aan de Utrechtse universiteit: „Het was uiterst verstandig van de Nederlandse regering om na Tsjernobyl terug te komen op het besluit nieuwe kerncentrales te bouwen. Want kernenergie was duidelijk een voorbeeld van véel te snel ingevoerde techniek die nodig terug moest naar de tekentafels en naar de onderzoekslaboratoria."

Na de atoombommen op Japanse steden leken president Eisenhowers 'atoms for peace', atomen voor de vrede, 'de andere kant van de vernietiging'. Het had iets moois. Iedereen wilde meedoen, niemand wilde de boot missen. En het was goedkoop, zodat Luns zonder noemenswaardig gemor ons aardgas kon 'uitverkopen' aan Italië.

Beter weten

„Het bewustzijn kwam pas twintig jaar later en ontbreekt nóg bij mensen die het beter zouden moeten weten. Het nadenken had al in de jaren vijftig moeten gebeuren. Met de bouw van aanvankelijk voor nucleaire onderzeeërs bestemde lichtwater-reactoren is op het verkeerde paard gewed. Het ontwerp deugt niet, ze zijn onveilig. Een deel van de bezwaren is direct al bewust verzwegen; te snel is tot commercialisering overgegaan. Ik vind het jammer dat de wetenschappelijke wereld niet de uitdaging aandurft met zulke omstreden technologieën pas naar buiten te komen als ze een behoorlijk aspectenonderzoek kunnen doorstaan. Dat tegelijk met de ontwikkeling wordt gekeken naar de mogelijke gevaren, de gevolgen voor de samenleving, de mogelijkheden voor een meer duurzame samenleving. Ik vrees dat het met meer technologieën net zo gaat. Ik hoor maar weinig kritische geluiden over computers. Het is voorstelbaar dat zich een catostrofaal ongeluk voordoet bij de procesbesturing bij bewapening, het verkeerd interpreteren, een vals alarm."

Prof. dr J.C. Arnbak van de Technische Universiteit Delft: „Ontwikkelingen in de telecommunicatie gaan in het algemeen langzaam, maar ordelijk. Door de vroege monopolieposities van de telecommunicatiebedrijven is er weinig energie verloren gegaan aan competitie tussen allerlei verschillende systemen. Het tegenovergestelde is het geval in de computertechniek. Daar gaan de ontwikkelingen weliswaar razendsnel, maar zeer wanordelijk en in een sfeer van heftige concurrentie. Het gevolg is dat de mogelijkheden de verschillende systemen met elkaar te laten communiceren nog steeds erbarmelijk slecht zijn. Internationale standaardisatie staat hier nog in de kinderschoenen."

De Utrechtse prof. Turkenburg vreest dat wat de biotechnologie betreft ook vooral naar de voordelen en slechts zeer met mate naar de nadelen wordt gekeken. „In het begin van de jaren tachtig was geld om kennis te ontwikkelen omtrent gevaren en mogelijke maatschappelijke implicaties van nieuwe technologieën mondjesmaat aanwezig. Die paar miljoen zijn niets vergeleken met de tien miljard die overheid en industrie jaarlijks steken in technologische ontwikkelingen."

Prof. dr. H. Krupp van het Duitse Fraunhofer Institut: „Door commerciële belangenbehartiging kan gevaar ontstaan. Meer dan ooit is er behoefte aan beleid dat vorm en richting geeft. Het basisprobleem is dat wij geen bindende ethische maatstaven hebben om tot een genuanceerd oordeel te komen. Wat zal de toekomstige samenleving zeggen van het scenario waarin het varken genetisch wordt omgevormd tot gepatenteerde rollade, zonder poten, met sterk verminderd bewustzijn en met verdubbelde groeisnelheid?"

Dr L.Ch. Fretz van de Technische Universiteit Delft is als de dood voor techneuten en technocraten die met de Franse filosoof Ellul beweren dat de techniek geen morele beoordeling verdraagt en het niet accepteert om op morele gronden te worden tegengehouden. Kort gezegd: wat de techniek doet is altijd welgedaan. „Deze houding is het gevolg van de boedelscheiding tussen wetenschap en ethiek, het produkt van vijf eeuwen wetenschapsgeschiedenis waarin zich een rationaliteitsconcept heeft ontwikkeld dat geen ruimte biedt aan een synthese van verstand en gevoel, van hoofd en hart. Onze maatschappij zit niet zo zeer om ethici verlegen, maar veeleer om ethische wetenschapsbeoefenaren. De herintegratie van ethiek en techniek lijkt de enig begaanbare weg". Fretz haalt Francis Bacon aan: 'De natuur overwint men slechts, indien men haar gehoorzaamt'. „Men kan de natuur slechts beheersen als men haar wetmatigheid naspeurt en niet daarmee in strijd handelt. Wellicht kan het ook als wetenschaps-ethisch beginsel dienst doen omdat in de biotechniek de nieuwe mogelijkheden tot manipuleren van plant en dier, onder andere met de recombinant-DNA-techniek, een tot nu ongekende vorm van natuurbeheersing met zich meebrengt. Velen, onder wie biologen en vertegenwoordigers uit andere disciplines vragen zich af of bij deze manipulatie niet zodanig grenzen worden overschreden dat de natuur op fatale wijze zal terugslaan."

Voorlichten

Tijdens de ontwikkeling van weer iets nieuws moet volgens Fretz het publiek tijdig eerlijk worden voorgelicht. Of je laat naar eer en geweten zien dat de natuur geen geweld wordt aangedaan. Of je schroomt niet toe te geven dat de natuur niet helemaal kan worden beheerst en dat catastrofes tot de mogelijkheid behoren. Dan kan de burger via democratische weg tijdig een halt aan een ongewenste wetenschappelijke ontwikkeling toegeroepen.

Fretz pleit voor een basismoraal voor technici, geënt op de opvattingen van de Britse filosoof Warnock. Die deugden zijn: niet-kwaadwilligheid, rechtvaardigheid, niet-leugenachtigheid. „Die deugden zijn niet typisch christelijk, marxistisch of wat dan ook. Zij zijn algemeen menselijk van aard. Aanvaarding betekent geen ongewenste vermenging van wetenschap met levensbeschouwing of ideologie. Respect voor deze deugden voorkomt deze vermenging juist en verhindert tevens dat intelligente mensen die met wetenschap en techniek hun geld verdienen vervallen in een infantiele en gevaarlijke a-moraliteit."

De rokende schoorsteen was ooit het symbool van de welvaart. Nu staat hij voor smerig, vooral in het westen, maar nog niet in de ontwikkelingslanden.

Prof. Turkenburg vindt dat de in verhouding vuile fossiele brandstoffen veel duurder moeten worden – hij denkt aan een verdubbeling van de benzineprijs, waarbij moet worden voorkomen dat armen uit de auto worden gedwongen – wardoor de ontwikkeling van schonere technieken zoals zon- en windenergie bespoedigd worden.

Absolute prioriteit heeft voor Turkenburg het halveren van de uitstoot van CO_2 binnen 25 jaar. Als tijdelijke maatregel zou CO_2 bij elektriciteitscentrales uit het proces moeten worden gehaald en in lege aardgasvelden moeten worden opgeslagen. De samenwerkende elektriciteitsproducenten (SEP) en bedrijven als Shell en NAM zijn in dit onderzoek van de Utrechtse vakgroep geïnteresseerd; ook in het buitenland is er belangstelling voor. Herbebossing op grote schaal (mondiaal wordt aan een oppervlakte zo groot als Australië gedacht) moet het bedreigende spul verder uit de lucht halen. In Nederland zou voor herbebossing landbouwgrond moeten worden gebruikt.

We willen al maar sneller en verder. Maar het is te veel rennen naar nergens. Er moet richting worden gegeven, keuzen worden gemaakt. Welke technologie wenst de samenleving? En welke vooral niet. Turkenburg: „Er is haast bij, want zelfs onder de meest gunstige omstandigheden duurt het twintig jaar voor bij voorbeeld de toepassing van duurzame energie echt goed van de grond komt."

pieter van de vliet

● *Ann McCann: verwachtingen te hoog gespannen*

● *'Peace House', het kantoor van de vredesbeweging in Belfast.*

● *Mairead Corrigan: beweging geschaad door geld zelf te houden*

Foto's: PACEMAKER PRESS

'De droom is niet dood: wij zijn nu wakker'

Noordierse vredesbeweging 'Peace People' van wereldfaam naar vergetelheid

De hoop op vrede in het turbulente Noord-Ierland richtte zich dertien jaar geleden op twee vrouwen: Betty Williams en Mairead Corrigan. Na de dramatische dood van drie kinderen slaagden zij er in om tienduizenden mensen achter de barricades uit de straat op te krijgen om een onmiddellijk einde aan het geweld in Ulster te eisen. De wereld viel hen bij: zij kregen de Nobelprijs voor de vrede en volop financiële en politieke steun uit het buitenland.

Maar nadat zij zoveel emoties en bijval hadden opgeroepen, lukte het de 'vredesmensen' niet om dat in een blijvend, concreet beleid te vertalen en te kanaliseren. Onvermogen, zwakte zelfs, deed de hoop vervliegen. Betty Williams vluchtte na veel ruzies huilend naar de Verenigde Staten en Mairead Corrigan, ooit wekelijks op televisie te zien, moet nu aan mensen uitleggen wie zij is. De cynici kregen gelijk.

De vredesbeweging bestaat nog steeds, maar is behoorlijk mediaschuw geworden. Een bekroond televisieprogramma dat de Britse zender ITN in 1986 aan de 'Peace People' wijdde, heette: 'De droom die stierf'. Ann McCann, de huidige directrice van de vredesbeweging, bestrijdt dat: „Nee hoor, we leven nog. We zijn in de loop van de tijd wèl wakker geworden uit die droom. We zijn nog maar een kleine, maar gemotiveerde groep. En we blijven nodig."

Drama

Het begon allemaal op een zonnige dinsdagmiddag, 10 augustus 1976, met een incident dat zelfs in de geharde Noordierse hoofdstad Belfast de nodige afschuw opriep. De gestolen vluchtauto van twee IRA-terroristen werd in de katholieke wijk Andersonstown achterna gezeten door voertuigen van het Britse leger. Tijdens deze woeste rit verloor de bestuurder van de vluchtauto de macht over het stuur, zodat de wagen het trottoir op schoot en daar drie kleine kinderen en hun moeder tegen een ijzeren hek verpletterde. Joanne, John en Andrew Maguire, respectievelijk negen jaar, drie jaar en zes weken, waren op slag dood. Hun moeder, Anne Maguire, was zwaar gewond.

Betty Williams, een extroverte en kordate huisvrouw uit die buurt, was getuige van het drama en trok diezelfde avond de straat op om zesduizend handtekeningen te verzamelen voor een petitie aan de IRA om het geweld ogenblikkelijk te staken. Drie dagen later was Betty een van de tienduizend rouwenden bij de begrafenis van de drie kinderen. Zij zocht daar contact met Mairead Corrigan, zus van Anne Maguire, de gewonde moeder.

Tempo

Zonder veel concrete plannen waren zij het eens dat er een daad gesteld moest worden tegen de terreur die onschuldige mensen trof. Zeven dagen na de dood van de kinderen was de vredesbeweging 'Peace People' een feit. Aan het hoofd stonden de twee vrouwelijke initiatiefnemers en de journalist Ciaran McKeown, die zijn baan bij de Irish Press had opgegeven.

De spontaan geboren beweging ontwikkelde zich in een razend tempo: er kwamen massale bijeenkomsten en optochten in Belfast, Londen en Dublin en er werden 170 vredesgroepen opgericht, verspreid over heel Noord-Ierland. De 'Peace People' predikten een eind aan het geweld, samenwerking tussen katholiek en protestant en een volstrekt a-politieke lijn. In 1977 bereikte de vredesbeweging een hoogtepunt toen de inmiddels wereldberoemde Betty Williams en Mairead Corrigan de Nobelprijs voor de Vrede ontvingen.

Dit hoogtepunt zou echter tevens het begin van de teloorgang betekenen.

„De verwachtingen waren veel te hoog, zeker in het buitenland," constateert Ann McCann. „Het was indertijd net zo'n situatie als je nu in Oost-Europa ziet en bij de Berlijnse muur. Er was een sterke onderlinge samenhang en de overtuiging dat het nu afgelopen zou zijn met het geweld en de terreur. Maar hoe hou je zoiets gaande?"

Mairead Corrigan zegt achteraf: „Wij kregen zulk een mooie kans om het leed een halt toe te roepen, maar we konden het niet aan. We hebben de hoop die de mensen op ons gericht hadden, verraden." Zij is de enige van de oprichters die nog aan de vredesbeweging verbonden is.

„Dat we dat geld voor onszelf hielden was een van onze grootste fouten; het bracht de beweging enorme schade toe."

Mairead Corrigan heet tegenwoordig Mairead Maguire, omdat zij in 1981 getrouwd is met Jackie Maguire, de vader van de overleden kinderen. Maireads zuster Anne raakte nooit over het verlies van haar kinderen en de gevolgen van haar verwondingen heen. Na een vergeefse poging om met haar man in Nieuw-Zeeland een nieuw leven te beginnen, pleegde zij in 1980 zelfmoord.

Gefaald

Ciaran McKeown zei indertijd voor de Britse televisie: „Het feit dat alle energie en moeite en alle hoop van de vredesbeweging Anne niet konden redden of haar afschuwelijke verlies wat begrijpelijker konden maken, was voor mij een bewijs dat we gefaald hadden." Hij heeft thans geen banden met de vredesbeweging meer en werkt weer als journalist, nu voor de Irish News in Belfast.

Betty Williams is een verhaal apart. Haar ruzies met de andere twee leiders van de 'Peace People' en haar vervreemding van de achterban, leidden in 1980 tot haar vertrek – om niet te zeggen vlucht – naar de Verenigde Staten. Ze is daar hertrouwd, heet nu Betty Perkins en woont in Florida.

Het televisieprogramma 'De droom die stierf' haalde haar zes jaar later terug naar Belfast. Mairead en Ciaran weigerden haar te ontmoeten of zich met haar voor het oog van de camera's te verzoenen. Betty: „Ik ben niet weggelópen uit Ulster... ik ben weggerènd. We hebben voornamelijk tegen elkaar staan schreeuwen, al zal ik nooit begrijpen waarom."

Een van de kardinale fouten die zowel Betty als Mairead maakten, was hun besluit om het geld van de Nobelprijs voor de vrede voor zichzelf te behouden. In het weinig welvarende en door grote werkloosheid geteisterde Noord-Ierland wekte dat zeer gauw achterdocht en ergernis.

Vooral Betty Williams gedroeg zich als iemand die de lotto gewonnen heeft en ging driftig inkopen doen. Mairead Corrigan constateert achteraf in de Irish Times: „Dat we dat geld voor onszelf hielden bracht de beweging enorme schade toe."

Levensstijl

Ann McCann relativeert het een beetje: „De persoonlijke levensstijl van Betty Williams oogstte veel kritiek. Maar, eerlijk is eerlijk, ze had ook al een bontmantel vòòr de Peace People. En Mairead was vòòr de Nobelprijs ook al op reis in het buitenland geweest."

„Ach, Betty Williams is eigenlijk een aardige schurk. Wat ze zegt is niet altijd de waarheid, dat moet je met een korreltje zout nemen; dat hebben wij ook geleerd. Ze had een spontane persoonlijkheid, zocht de publiciteit en was altijd goed voor een aardige tekst."

„Daardoor concentreerden de media zich op haar persoon en niet op de beweging als geheel. Het heeft ons in het cynische Ulster veel geloofwaardigheid gekost en die krijg je moeilijk terug. Het heeft ons ook wat kopschuw gemaakt, we werden een beetje bang voor de media. Ze bouwen een persoonlijkheid op en breken die ook weer af."

„Maar laten we ook aan de Betty Williams uit die eerste dagen denken: haar moedige initiatief om met een petitie tegen de IRA langs de deuren te gaan. Betty is het allemaal begonnen. Ze heeft het niet gemakkelijk gehad."

Van tienduizenden supporters en 170 vredesgroepen is de 'Peace People' beweging nu teruggevallen naar pakweg honderd betalende leden en een aantal gerichte projecten zoals jeugdkampen en een busje voor familieleden van gevangenen. In die context omschrijft Ann McCann zichzelf als een pragmatisch, nuchter ingesteld persoon. Zij is moeder van twee dochters en een zoon en werd in 1977 lid van de 'Peace People' nadat haar jongste broer als onschuldige voorbijganger bij een terreuraanslag gedood werd.

„Ik was niet zo betrokken bij die heftige emoties van de eerste dagen. Misschien ben ik er daarom nog. Veel leden zijn teleurgesteld weggegaan." In het kantoor van de 'Peace People' aan Lisburn Road in Belfast werkt Ann

„Betty Williams is eigenlijk een aardige schurk."

momenteel met twee vrijwilligers, onder wie een Zweeds meisje dat besloten heeft een jaar van haar leven te geven aan de Noordierse vredesbeweging.

„We krijgen nogal wat buitenlandse vrijwilligers, vooral Amerikanen," verklaart Ann. „In het buitenland schijnen we dus nog te leven." De organisatie werkt doorgaans met zeven fulltime krachten en twintig vrijwilligers. Waar de beweging in 1977 alleen al uit Noorwegen zes en een halve ton aan steun ontving, moet zij het nu redden met een totaal budget van twee ton per jaar.

Dat geld wordt bijeen gebracht door schenkingen, lidmaatschapsgeld en een subsidie van het Britse ministerie van onderwijs. Mairead Corrigan houdt af en toe nog lezingen in de Verenigde Staten en schenkt de opbrengst daarvan ook aan de Peace People.

De vredeskampen voor jongeren worden vooral in Noorwegen en Noord-Ierland georganiseerd, hoewel er eerder dit jaar voor het eerst ook een kamp in Nederland, op Texel, werd gehouden. Onlangs is ook een boerderij gekocht op het platteland van Ulster, waar katholieke en protestante jongeren in een 'kibboets-sfeer' kunnen samenwerken en samenwonen.

Het busje is er voor familieleden van gevangenen die niet met de IRA-busjes of de busjes voor sympathisanten van de protestante extremisten mee willen (er is geen openbaar vervoer naar de detentie-oorden). Hoewel Ann McCann niet de illusie heeft dat iedereen daarom met de Peace People meerijdt: „Voor sommige bezoekers komt ons busje gewoon beter uit."

Wetgeving

Tenslotte houdt de beweging zich bezig met een meer politiek getint onderwerp: het bestrijden van de noodwetgeving ten behoeve van het Britse leger en de politie. „Die gaat te ver," stelt Ann McCann. „Ze kunnen bijvoorbeeld mijn huis binnendringen en mij opsluiten in de badkamer om dan ongestoord alles te doorzoeken. Vroeger mocht een lid van het gezin daar bij blijven."

Hoe komt er ooit vrede in Ulster? Ann haalt haar schouders op. „De politici zijn nog verder verdeeld dan in de tijd dat Peace People ontstond. De IRA en de protestante extremisten hebben ook het wijkwerk ontdekt en recruteren daar driftig nieuwe leden. Er moet een geweldloos alternatief zijn, er moet een plaats blijven waar de twee kanten bij elkaar kunnen komen. Dat zijn wij."

„De meeste mensen willen geen geweld, dat zag je in 1976. Maar het blijft nu onderdeel van ons leven. Je mag het hier haast niet zeggen omdat wij a-politiek zijn, maar ik denk toch dat het Britse leger weg zal moeten en dat katholiek en protestant met elkaar zullen moeten leren omgaan. Het geweld blijft escaleren, zinloos."

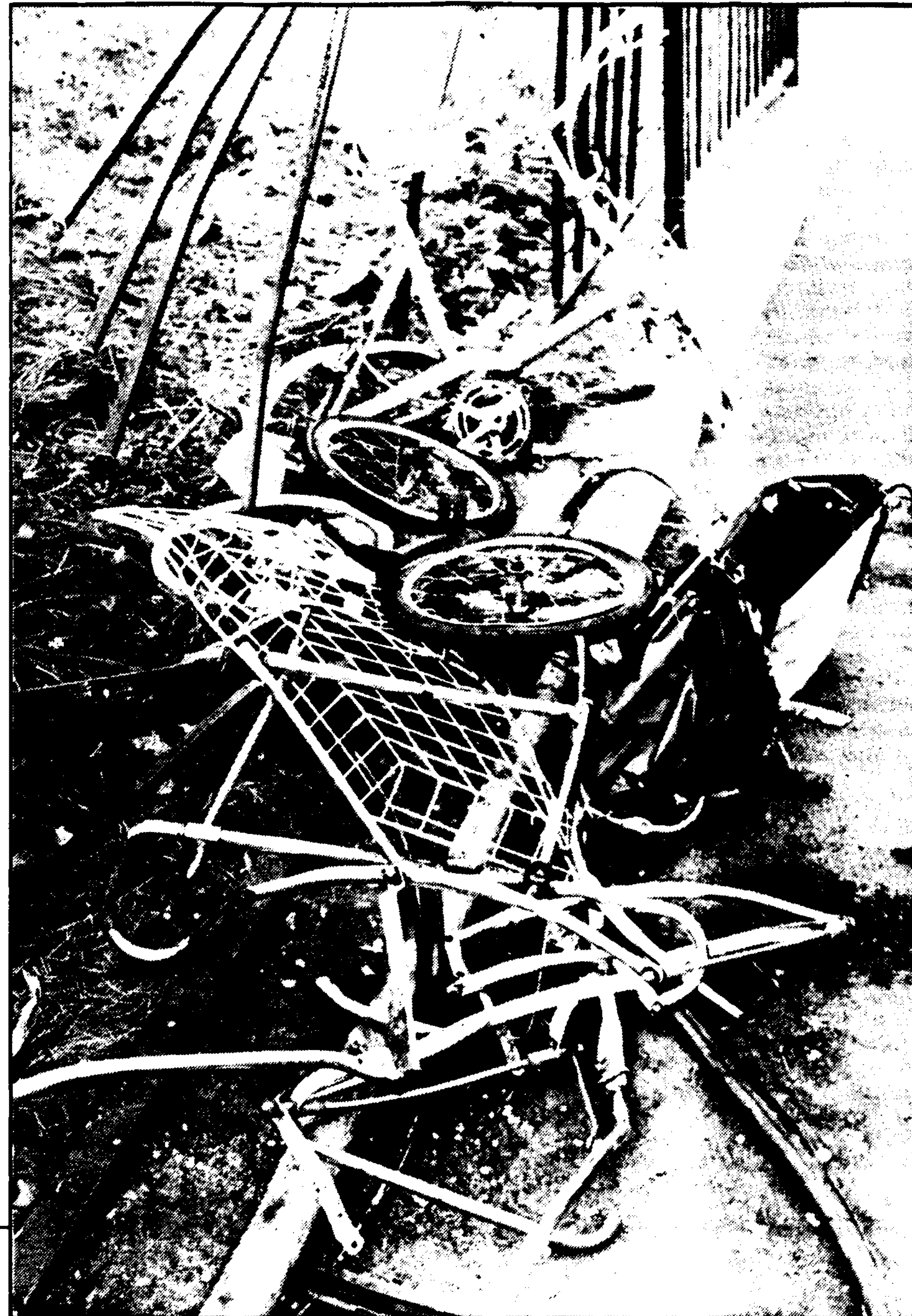
„Een incident illustreert dat bijzonder schrijnend voor mij. Er ontploft een

„We hebben de hoop die de mensen op ons gericht hadden, verraden."

bom die in een lantaarnpaal verborgen was, terwijl een Britse patrouille passeert. Een soldaat valt neer, beide benen kwijt. De soldaat achter hem gaat volledig door het lint. Een oud vrouwtje komt uit een van de huizen met een klein hondje aan de lijn. Zij informeert of ze iets kan doen. Er is op dat moment intense sympathie voor de gewonde soldaat."

„Het hondje is hevig opgewonden aan het keffen. De tweede soldaat vloekt en tiert en schreeuwt dat zij het hondje stil moet houden. Dat lukt haar niet. De soldaat schiet het hondje dood. Een man komt aanrennen om de soldaat te kalmeren en krijgt een geweerkolf in het gezicht. Gevolg: een gebroken kaak. De sympathie voor de gewonde soldaat is dan omgeslagen in haat tegen het Britse leger. Zinloos geweld lokt zinloos geweld uit."

ron brown

● *Zo begon het: de restanten van twee verpletterde fietsjes, een kinderwagen en een ijzeren hek in Andersonstown.*

De vredesbeweging vergrijst

Begin jaren tachtig was het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV) dé motor van de vredesbeweging in Nederland. Hoogtepunten waren de vredesmarsen van 1981 in Amsterdam en 1983 in Den Haag, waar telkens ongeveer een half miljoen mensen deelnamen. Daarna ging de aandacht van het publiek zich geleidelijk verplaatsen naar andere zaken; slechts een kleine harde kern bleef doorgaan, oa. met harde demonstraties bij de inmiddels in aanbouw genomen kruisrakettenbasis in Woensdrecht. De plannen voor de plaatsing van 572 kruisraketten gingen uiteindelijk niet door, na snelle en succesvolle onderhandelingen tussen Oost en West. Het IKV, ooit op initiatief van Pax Christi in het leven geroepen om het vredesvraagstuk in de kerken permament aan de orde te stellen en daartoe maatschappelijk en politiek actie aan te bevelen, raakte min of meer in vergetelheid; en te midden van turbulente veranderingen in Oost-Europa die de kruisrakettenplannen voor zelfs de grootste diehards onwezenlijk doen lijken kwam de organisatie zelfs aan het eind van dit roerige decennium in ernstige financiële en organisatorische moeilijkheden.

„Het is niet anders," erkent Ien van den Heuvel, voorzitter van het IKV. „De mensen zijn niet meer te activeren in deze tijd van ontspanning, terwijl er echt nog genoeg werk aan de winkel is. De vredesbeweging is beslist niet dood, hoezeer sommigen dat – om wat voor redenen dan ook – van de daken schreeuwen," aldus de voormalige PvdA-partijvoorzitter en ex-Europarlementariër.

● *Ien van den Heuvel: „Zolang er enorme bedragen worden uitgegeven aan bewapening, moet het vredesvraagstuk op de agenda blijven staan."*

Het IKV kent moeilijke tijden. Veel plaatselijke groepen geven er de brui aan en het ledenbestand vergrijst. Waren er in de gloriejaren van de vredesbeweging nog zo'n 400 IKV-kernen, sinds september 1988 is dat aantal teruggelopen tot 270. Het ergste is evenwel, dat er de afgelopen jaren nauwelijks nieuwe leden tot de kernen zijn toegetreden, om maar te zwijgen over jongeren.

Ien van den Heuvel zucht eens diep: „Wij krijgen de mensen niet meer op de been. Veel IK-V'ers zijn nu actief op ander gebied, bijvoorbeeld het milieu. Het vredesvraagstuk wordt als afgedaan beschouwd als gevolg van de spectaculaire ontwikkelingen die – dat mag naar mijn mening niet genoeg worden benadrukt – vooral door het Oostblok zijn ingegeven, en met name door één persoon: Michajl Gorbatsjov. De positieve veranderingen in de jaren tachtig zijn heus niet alleen de verdienste van ons kapitalistisch systeem of de politieke vasthoudendheid van het Westen, kom nou."

Het zal Van den Heuvel overigens een zorg wezen wie nu in feite de huidige ontspanning in de wereld in gang heeft gezet. „Het akkoord over de middellange kernraketten bijvoorbeeld betekende inderdaad een doorbraak, maar wel dank zij de Sovjetunie, hoor. En of de door het Westen gepropageerde afschrikking nu hiertoe heeft bijgedragen, is voor mij geen *issue*. Gorbatsjov was de initiator, ook al werd hij daartoe min of meer gedwongen door de deplorabele toestand van de economie in zijn land. Laten we zeggen dat het klimaat voor hem in elk geval gunstig was om dit soort ontwikkelingen te bewerkstelligen. Want in het Westen bleek ook dat er geen eenduidigheid was op het gebied van de bewapening. De vredesbeweging heeft daar zeker een steentje toe bijgedragen en daar mag het IKV trots op zijn."

Ze erkent volmondig dat wat er nu gebeurt, niemand had verwacht. „Kijk, de tijd van de grote vredesdemonstratie in 1981 en 1983 is voorbij. De leus 'Kerwapens de wereld uit, te beginnen in Nederland' is natuurlijk helemaal niet meer van toepassing, dat is duidelijk. En daar zijn we ook ontzettend blij om. Een paar jaar geleden nog hadden u en ik niet durven dromen dat zich dergelijke stormachtige ontwikkelingen zouden voordoen. Neem nou die Berlijnse Muur en de veranderingen in Praag, je houdt er je ogen met moeite droog bij. Maar daar moeten we niet in berusten. Het vredesvraagstuk moet op de agenda blijven staan. Die waanzinnige uitgaven voor defensie moeten omlaag."

Toekomst

Volgens Ien van den Heuvel moet het IKV zich in de nabije toekomst vooral gaan richten op de problemen die zullen ontstaan als gevolg van de gewijzigde oost-westverhouding. „De huidige contacten van het IKV met groepen in Oost-Europa moeten nog worden uitgebreid. De discussie dient zich vooral toe te spitsen op de gevaren die een meer kapitalistisch systeem voor Oosteuropese landen met zich mee kunnen brengen. Meer democratie is ongetwijfeld prachtig, maar ik heb weleens de indruk dat men zich in het Oostblok op dit moment blind staart op de enorme overvloed van het Westen."

De IKV-voorzitter vertelt van persoonlijke gesprekken met bijvoorbeeld Polen, waarin haar duidelijk werd dat de mensen veel te positief dachten over de verworvenheden van het kapitalisme. „Kijk, we moeten Oost-Europa nu niet gaan betuttelen. Geef die mensen daar de tijd om de verkeerde dingen van hun systeem te laten varen en een socialisme te beginnen met een humaner gezicht. Het is mijns inziens dan wel zaak dat men ook de verkeerde dingen van ons systeem niet gaat overnemen, want dan is een humaan socialisme tot mislukken gedoemt."

Onmacht

Andere zaken waar het IKV zich ondanks de financiële problemen op gaat storten, zijn bijvoorbeeld de Derde Wereld, het verbod op kernproeven, het verbeteren van internationale contacten en het opzetten van talloze projecten zoals bijvoorbeeld over de verspreiding van nucleaire en chemische technologie. Kortom, voldoende activiteiten, die echter geld en mankracht kosten. Van den Heuvel zuchtend: „Daarom is het juist zo jammer dat wij kortgeleden mensen hebben moeten ontslaan. Wij hebben gewoon geen geld. De kerken doen heus wel hun best. Het is geen onwil, maar onmacht."

Volgens haar zijn IKV'ers gewoon te bescheiden. „Er is een mooie, vaste kern die een soort meerwaarde toevoegt aan het gemeentelijk vredesbeleid. Deze groep houdt zich bezig met activiteiten die niet zozeer in het oog springen zoals bijvoorbeeld die grote vredesdemonstratie, maar wel degelijk van belang zijn. Het is alleen enorm moeilijk om de jongeren nu bij onze projecten te betrekken. De mensen die altijd al voor het IKV hebben gesjouwd, doen dat nu nog altijd."

Honger

Ien van den Heuvel behoort ook tot de groep mensen die de moed niet zo snel opgeeft en zich met man en macht zal blijven inzetten voor het vredeswerk. „Je moet de lamp brandende houden, hè. Ondanks tegenslagen kun je aan iets blijven werken, ook al levert het niet direct resultaat op. Zolang er sprake is van bewapening, waarmee enorme bedragen zijn gemoeid, terwijl er aan de andere kant overal honger wordt geleden, moet je doorgaan met het aan de orde stellen van het vredesvraagstuk."

De IKV-voorzitter is dan ook zeer benieuwd wat de rol van de NAVO in de toekomst zal zijn. „De vijand is weg, want het Warschaupact bestaat natuurlijk nauwelijks meer. Wat is dan de zin van een verbond als de NAVO?" stelt ze. „Mogelijk zal de NAVO over een paar jaar verdampen en zal het wellicht een politiek orgaan worden. Maar dat is de Europese Gemeenschap ook al, dus lijkt mij een nieuwe politieke organisatie niet echt noodzakelijk. Duidelijk is, dat de NAVO zich zal moeten aanpassen aan de recente ontwikkelingen in Oost-Europa. Kijk maar eens naar de Verenigde Staten. Daar is ook al aangekondigd dat ze gaan bezuinigen op de defensie-uitgaven. Nou, die richting moeten we natuurlijk op, ook in West-Europa. Dan vervagen de grenzen tussen Oost en West als vanzelf."

luc somers

Vervolg van pagina 29

Vissers

Tom Moody is niet de enige die zich verbaasd afvraagt waarom hij geen tonijn meer vangt. In heel Fiji, in zelfs het hele Stille-Zuidzeegebied, vragen vissers zich hetzelfde af.

Want met de overvloedige vangsten van vroeger is het gedaan dank zij Japanse, Zuidkoreaanse en Taiwanese vissers, die sinds enkele jaren met een even efficiënte als catastrofale manier van vissen de wateren van de zuidelijke Pacific afstropen.

's Avonds hangen ze lange netten in het water, die netten komen tot acht meter diepte, en kunnen een lengte van 50 kilometer (!) bereiken. Nadat ze een nacht gehangen hebben, worden de netten de volgende dag weer binnengehaald.

Het is niet voor niets dat deze netten bekend staan als 'de muur van de dood', want alles wat in het net zwemt gaat dood. Niet alleen tonijn, maar ook zwaardvissen, haaien, dolfijnen, zeehonden, schildpadden en zelfs duikende vogels.

Nogal eens gaan stukken net kapot. Die blijven dan dagen lang hangen tot ze, verzwaard door duizenden lijken, naar de bodem zakken. Het is allemaal pure roof, want de boten die zo de Zuidelijke Pacific afromen, vangen vier keer zo veel tonijn als biologisch verantwoord is.

De in de Zuidzee gelegen staten proberen alles om aan deze manier van vissen een eind te maken, maar tot dusver zonder succes. Vooral Japan en Taiwan weigeren zo goed als alle medewerking.

Ramp

Milieu-organisaties noemen de overbevissing van de zuidelijke Pacific een milieuramp van de eerste orde, en ze overdrijven niet. En dat, terwijl de sprookjesachtige eilandstaatjes in het Zuidzeegebied toch al van vele kanten bedreigd worden.

Een van de grote problemen is overbevolking, een gevolg van de sterk verbeterde gezondheidszorg. Het zijn de grote steden in het Zuidzeegebied die vooral die aanwas opvangen, en die zijn daar niet op ingericht.

Dat is goed te zien in Suva, de hoofdstad van Fiji. Daar wonen honderdduizend mensen, een aantal dat zich gestaag uitbreidt, omdat steeds meer bewoners van de ver-afgelegen eilanden het idyllische maar arme bestaan van het land opgeven en de luxe van de grote stad zoeken.

Een voorbeeld van de moeilijkheden die dat oplevert: vlak naast het centrum van Suva, langs de kust, ligt de gemeentelijke vuilnishoop. Al het vuil van Suva en omstreken komt daar terecht. De plaats langs de kust had niet ongelukkiger kunnen zijn. Want er ligt zoveel vuil, dat een van de uiteinden van de belt langzaam in het water van de baai van Suva aan het schuiven is. En omdat niemand ooit goed heeft opgelet wat er op de vuilnishoop werd gestort en er dus ook gevaarlijk industrieel afval op terechtkwam, is dat water ernstig vervuild geraakt.

Een onderzoek dat onlangs werd gehouden door de University of the South Pacific in Suva, toonde aan dat schelpdieren in de baai veel te hoge concentraties kwik, lood, zink en coli-bacteriën hadden. Die schelpdieren worden gegeten door de armste bewoners van Suva.

De baai van Suva wordt voor het grootste deel omringd door een koraalrif. Vroeger was er een oude man die met een boot met glazen bodem aan toeristen de wonderen van het levende koraal liet zien. Die heeft geen werk meer, want het koraal is dood, slachtoffer van het vuil van de grote stad.

Specialist

Prof. John Morrison van de University of the South Pacific, een specialist op het gebied van de onderwater-ecologie: „Het zijn problemen die je niet alleen bij Suva vindt, maar bij alle grote steden hier in de Stille Zuidzee."

Hij noemt als zijns inziens meest schokkende voorbeeld het atoleiland Tarawa, in het eilandenrijk Kiribati. Daar wonen, op een klein oppervlak, dertigduizend mensen. „Ze weten niet wat ze met hun rommel moeten doen, dus uiteindelijk komt alles in zee terecht. Motorolie, pesticiden, alles."

Het ergst van alles is, vervolgt hij, dat het vuil het omringende koraalrif kapot maakt. „Een atol bestaat dank zij een eromheen liggend, levend koraalrif. Het rif biedt bescherming tegen de oceaan, en zorgt voor aanslibbing. Als dat rif niet goed aangroeit, of doodgaat, is het op den duur ook met het atol gedaan."

Suva is geen Los Angeles, en Tarawa is geen Pernis. Het is op de Stille- Zuidzee-eilanden nog steeds relatief schoon en mooi. Maar, aldus Morrison, er hoeft niet veel te gebeuren of het is mis.

Morrison: „Deze eilanden zijn klein, geïsoleerd en uitermate fragiel. Een geringe verstoring van het evenwicht kan voor een catastrofe zorgen. Dat probeer ik hier steeds uit te leggen, maar dat is moeilijk. Ik denk vaak dat ik in m'n eentje sta te roepen."

Het koraalrif wordt niet alleen door vuil bedreigd, maar ook door modder, slib, want dat verstikt de diertjes die het rif maken. Slib komt nu veel meer vrij dan vroeger. Dat is een gevolg van erosie, en die erosie wordt weer veroorzaakt door ontbossing.

Prof. Bill Clarke, een collega van Morrison: „Het is hier niet anders dan in Brazilië of Maleisië. Er heeft op grote schaal ontbossing plaats." Dat blijkt: vroeger was bij voorbeeld heel Fiji met oerwoud overdekt, nu hooguit de helft.

Het is vooral het tropische hardhout dat gretig aftrek vindt, vooral in landen als Japan. Veel tropische woudreuzen worden daar verhakt tot eetstokjes, die na eenmalig gebruik worden weggeworpen.

Geld

Is die ontbossing niet te stoppen? De regering van Fiji probeert wel wat, maar loopt niet graag de landeigenaars voor de voeten. Vaak wint het geld: zelfs in reservaten zijn grote stukken oerwoud omgekapt.

Maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat het besef dat ook paradijselijk Fiji zich niet kan veroorloven zorgeloos met zijn leefomgeving om te gaan, in Fiji zelf toeneemt. Er is zelfs sprake van een kleine maar actieve milieubeweging.

Zelfs als die beweging grote invloed zou krijgen – en zo ver is het nog lang niet – dan nog worden Fiji en de omringende eilandstaten in de Stille Zuidzee met een milieuramp bedreigd waar zij zelf niets aan kunnen doen.

Een studie van de University of the South Pacific toont aan, dat de afgelopen decennia de neerslag en het aantal tropische stormen duidelijk is toegenomen, en het zeewateroppervlak even duidelijk is gestegen.

Dat heeft gezorgd voor nog meer erosie en nog meer schade aan de koraalriffen. Alles is in laatste instantie te wijten aan wereldwijd stijgende temperaturen, wat weer door de wetenschap wordt toegeschreven aan het broeikaseffect.

Er is geen reden om aan te nemen dat het broeikaseffect de komende jaren zal verminderen, waardoor onder meer het oppervlakte van het zeewater verder zal stijgen. De studie komt uit op 20 tot 50 centimeter tussen 1983 en 2025.

Dat betekent, dat bewoonde atollen in staatjes als Kiribati, Tokelau en Tuvalu onbewoonbaar zullen worden. Want atollen liggen maar net boven het wateroppervlak, en zij zullen dus worden overspoeld. Van hoger gelegen eilanden zullen de kuststreken worden bedreigd. Het rapport: „Verhuizing is de enige echte optie voor veel nederzettingen."

Trots

De inwoners van Fiji zijn terecht trots op hun prachtige land, en snoeven wel dat Fiji is 'zoals de wereld zou moeten zijn.' Maar Fiji en de rest van de wereld lijken in ieder geval in één opzicht sprekend op elkaar: hier en daar kun je zien hoe wij mensen onze leefomgeving ziek maken.

Fiji ligt langs de 180 graden meridiaan, de internationale datumgrens. Op sommige eilanden kun je met één voet in vandaag, en met de andere voet in morgen staan. Dat is altijd zo geweest. De vraag is, of dat ook altijd zo zal blijven. De grote vraag is, of er voor ons altijd een morgen zal zijn.

henk dam

Morgen

Op naar 1992!, ik kan 't meer horen.
Nog erger: Bent U óók g voor het jaar 2000?

Mistroostig word ik er van, die futuristische termen di aansporen om maar voor vooruit te kijken, naar de grenzen, naar de volg eeuw, naar de krant in het 2000 en naar de 54 kanale ik tegen die tijd op mij scherm kan ontvangen. B aanschaf van zo'n kreng ik daar nú al rekening me den, staat nadrukkelijk advertentie.

Alles moet, en alles moet op ge termijn. Om te overl houden de geleerden mij v

Maar wat mij betreft kun kerstboom in.

Vooruit kijken is nodig, tuurlijk. Anders had ik dit je niet eens meer op papie ven te zetten, een paar d voordat deze kerstkrant bi de bus valt. Maar kan het aan misschien iets besch ner, zo vraag ik aan a druktemakers.

't Lijkt heel wat om te conc ren dat ik 'dank zij prof Oort' per 1 januari 1990 zestien gulden meer overho als de buurman mij op e kerstdag geen voorrang leent, lig ik vóór komende o jaarsavond nog onder grond. Dat is namelijk het trekkelijke van onnodig ve kijken dan je neus lang is, heb al zo'n grote.

Maak maar eens een rond je eigen kennissen- of fam kring.

Zij zouden in juli van dit met de caravan naar Z Frankrijk gaan, maar april ging hij toch maar naar de dokter omdat hoofdpijn maar bleef aan den.

Zij is, in deze kerstdagen, alleen. Gelukkig heeft zij twee schatten van dochters, die vergezellen op eerste k dag hun mam naar het kerk

Ik denk dat we hartstikke bezig zijn.

„M'n agenda voor 1990 zit vol tot eind oktober," zei iemand tegen mij, op toontje van: kijk es hoe bel rijk ik wel niet ben. „Komt er wéér niks terecht van mijn om een beetje tot rust te kom Daar ben ik nog niet zo z van.

Aangrijpend, om op het prentje te lezen dat hij in harnas is gestorven. Maar kunt toch maar beter gew doodgaan.

Wij zijn, nu de twintigste e op z'n einde loopt, stomweg geten dat morgen, uitslui morgen, de belangrijkste van het leven is. We jakk ons het graf in. En een week ter kraait geen haan meer n je.

„Gut, wat word ik oud!" zei onlangs tegen een kennis. „ en?" bromde hij. „Het alter tief is slechter." Voor mij de te opmerking van 1989.

Als je, juist de komende w eens de tijd neemt om sti staan bij de begrafenissen crematies waar je naar toe geweest, stilstaat bij de zie huizen waar je iemand probeerde in te spreken vaak tegen beter weten in), dan ga je, stom genoeg, uit rig stilstaan bij het feit dat zelf nog volop van de p mag zijn. Waarom hij of zij meer, maar ik wél. Allem heel normaal. Totdat.

Ik maak daarom al jaren plannen meer voor het nie jaar. Ik zit meer in de wen sfeer, en ik overvraag niet.

Ik hoop dat de rente niet te veel stijgt, dat de ventil riem van de wasmachine wederom kapot gaat (de ga tie-termijn is verlopen) en ik zo weinig mogelijk lui bij urinoir hoop te ontmoeten alleen op dat moment bes hoe belangrijk het in een senleven is om zonder pro men te kunnen plassen.

Maar wie niet meer norm kan plassen, of anderszins kelt met zijn gezondheid, die het toch een rotzorg zijn Brand Bier in 1989 aan He ken werd verkocht, dat Ele Vera naar 'Holland' verk dat de Muur in Berlijn op ging en dat bisschop Gijsen kanunnik Wim van der V een kopje kleiner heeft maakt.

Want alleen de dag van mor is belangrijk. En overmor zie ik wel weer verder.

jos van wersch

Jense gaat door, ondanks tegenwind

Vliegvelddirecteur voelt zich voor de voeten gelopen

Bijna even lang als het vliegveld in Beek bestaat, worden discussies gevoerd over uitbreidingen en de milieuhinder die dit voor de omwonenden oplevert. Geluidsoverlast nam vanaf het begin een allesoverheersende plaats in. Ook het afgelopen decennium, waarin de procedure voor een 3,5 kilometer lange Oost-westbaan centraal stond, werd beheerst door talloze gesprekken en torenhoge stapels rapporten over Maastricht Airport. De Oost-westbaan zal, als deze wordt aangelegd, niet bepaald een spreekwoordelijke vliegende start beleefd hebben. Jense is ondanks zijn soms daarover opspelende frustraties naar eigen zeggen een tevreden man. Er is in 'zijn' tijd veel bereikt.

Toen Jense in 1980 op 'Beek' directeur werd, kreeg hij de verantwoording over een verzameling geïmproviseerde, soms houten gebouwen. De startbaan, het vrachtplatform, de passagiersterminal, de verkeerstoren, bijna alles is sindsdien vernieuwd of nieuw. Beek heeft nu een complete, eigentijdse luchthaven. „Door in die moderniseringen mee te investeren, heeft de overheid bepaalde verwachtingen voor de toekomst gewekt," vindt Jense. „Daarom moet die Oost-westbaan er komen."

Verwachtingen

In het begin van de jaren tachtig leek het er steeds meer op dat de luchthaven door het toenemend vrachtverkeer zou kunnen uitgroeien tot een belangrijk werkgelegenheidsproject. Uit een ontwikkelingsplan voor de luchthaven dat was gebaseerd op een onderzoek van het Amerikaanse adviesbureau R. Dixon Speas bleek dat er een gunstige ontwikkeling voor de luchthaven in het verschiet lag, indien onder meer de nachtsluiting gedeeltelijk zou worden opgeheven en een langere start- en landingsbaan zou worden aangelegd voor zwaarbeladen vliegtuigen. In die tijd nam de regering ook een beslissing over het Structuurschema Burger Luchtvaartterreinen (SBL). Daarin wordt onderschreven dat een landingsbaan van 3.500 meter een noodzakelijke voorwaarde was voor het tot ontwikkeling brengen van een sterke vrachtfunctie van de luchthaven. Maar, zo concludeerde de regering toen, door de ligging van Zuid-Limburg tussen twee andere staten en de aanwezigheid van militaire vliegzones in de omgeving, zal de luchthaven nooit druk worden.

Toen hij bijna tien jaar geleden directeur werd, wist Jense dat hij aan een zware klus begon. Terugkijkend beseft hij dat een van zijn doelen, de uitbreiding met de Oost-Westbaan, veel meer vertraging heeft opgelopen dan hij aanvankelijk had verwacht. Met name ergert Jense zich aan de ambtelijke molens in Den Haag. Nadrukkelijk: „Maastricht Airport is het slachtoffer van de overheid die niet weet hoe met deze materie om te gaan." Toch zal de Oost-Westbaan nu niet lang meer op zich laten wachten, denkt hij. „We zitten nu in de eindfase, van onze kant zijn alle stappen gezet."

Onbegrip

Volgens Jense is de Oost-westbaan ook nooit in discussie geweest. „Alleen de Milieu Effect Rapportage (mer) rond de baan heeft nogal wat correcties gevergd. En dat komt uitsluitend omdat de mer-procedure maar voor de helft begrepen werd toen men er aan begon."
Ondertussen is de behoefte aan een tweede baan volgens Jense alleen maar groter geworden. „De groei van het aantal passagiers kunnen we niet alleen op de bestaande Noord-Zuidbaan voor elkaar krijgen, want de werkelijke groei zit in de mogelijkheid om intercontinentaal te vliegen naar bijvoorbeeld de Verenigde Staten en Afrika."

Passagiersvervoer overdag is ook voor vliegveld Beek hét trefwoord, sinds de minister van Verkeer en Waterstaat afgelopen najaar aankondigde dat daarin voor de Limburgse luchthaven een mooie toekomst in het verschiet lag. De nieuwste groeicijfers in die sector gaven dat aan, een constatering die volgens tegenstanders van de Oost-westbaan eerder uit nood werd geboren. Een op nachtvluchten gebaseerde toekomst voor de Limburgse luchthaven was immers om allerlei redenen onhaalbaar gebleken. Wim Willems van de Vereniging Geen Uitbreiding Vliegveld Beek, toonde zich over dit plots gewijzigde toekomstbeeld ook al hooglijk verbaasd. En verheugd. De voorzitter achtte het pleit ten gunste van zijn leden beslecht. Voor uitbouw van het passagiersvervoer zit nog tot in lengte van dagen rek op de korte(re) Noord-zuidbaan, is de stelling van Willems. Alleen Jumbo's die boordevol passagiers, bagage en kerozine naar de andere kant van de wereld moeten, hebben een langere aanloop nodig. Maar dergelijke lucratieve diensten zal de nationale luchthaven Schiphol te allen tijde in eigen huis houden, redeneert Jense's grootste opponent. De directeur hierover: „De behoefte voor dergelijke diensten op onze luchthaven is er wel degelijk." Een recent gehouden marktonderzoek waarmee dit gestaafd wordt, houdt hij in zijn la. Uit concurrentie-overwegingen.

„Ik word voortdurend voor de voeten gelopen," erkent hij aan het eind van ons gesprek. „Dat hoort erbij, overigens. Het is een spel van krachten dat onvermijdelijk is in een democratische samenleving. Maar het is wel eens frustrerend, je ergert je er wel aan." Luchthavendirecteur Wim Jense zwaait nu bijna tien jaar, vrijwel de gehele jaren tachtig dus, de scepter over de provinciale trots en de regionale ergernis: Maastricht Airport in Beek.

● *Airport-directeur Wim Jense: 'Schiphol, KLM en de overheid zijn drie handen op een buik.'*

Foto: WIDDERSHOVEN

● *Maastricht Airport verwerkt in het jaar 2000 één miljoen passagiers, verwacht Jense.*

Vol

'Groei' blijkt het steeds weer terugkerende sleutelwoord te zijn. De groei van het aantal passagiers speelt de luchthaven voortdurend parten. In het bijna afgelopen jaar werd de passagiersterminal bijvoorbeeld uitgebreid, maar dat zal in het komend jaar opnieuw moeten gebeuren. Jense: „De infrastructuur van de luchthaven loopt voortdurend achter bij de ontwikkelingen. Het verkeer op de luchthaven groeit zo snel, dat we met de bestaande infrastructuur over tien jaar helemaal vol zitten."

Ondanks de problemen is Jense daarom na tien jaar tevreden. Hij herinnert ons aan de voorspellingen over het aantal vliegbewegingen, het passagiersvervoer, het vrachtvervoer en de werkgelegenheid. „In 1980 verwachtten we dat we in het jaar 2000 driehonderdduizend passagiers zouden vervoeren. In 1984 gingen we in het OWEMA-rapport uit van vierhonderdduizend passagiers in 2000. Nu blijkt dat we dat laatste aantal al volgend jaar of in 1991 gaan halen. Dit jaar hadden we ongeveer 320 duizend passagiers en rond de eeuwwisseling vertrekken er vanhier een miljoen." Jense gaat daarbij gemakshalve uit van de komst van de Oost-westbaan. En dan nog lijkt een miljoen een gewaagde voorspelling. Hij ontkent dat. „In de luchtvaart zie je zelfs in de slechtste tijden geen echte terugval van passagiers."

Op het ogenblik komt veertig procent van de passagiers uit West-Duitsland, voornamelijk vanwege de gunstige tarieven hier. Jense is niet bang dat die mensen de voorkeur zullen geven aan de luchthavens in eigen land als over twee jaar door de Europese eenwording de tarieven gelijkvormig worden. „Behalve prijs spelen immers ook gemak, afstand en de bescheiden schaal waarop hier alles plaatsvindt een rol. Bovendien neem ik aan dat de mensen die nu al ooit vanaf Beek hebben gevlogen en het gemak hebben ervaren, in de toekomst hier weer terugkeren." Om dat te onderstrepen begint hij over een onderzoek dat onlangs in Duitsland is gehouden naar de reden waarom bedrijven bepaalde steden in West-Duitsland als vestigingsplaats kiezen. Aken kwam op de derde plaats in de ranglijst. „Vanwege de nabijheid van Maastricht Airport," zegt Jense trots.

Regels

Het sleutelwoord komt opnieuw ter sprake als de directeur praat over de tegenstanders van uitbreiding van het vliegveld. Voor de aanleg van de Oost-westbaan, die vooral 's nachts zijn rendement moet opbrengen, is het funest dat moet worden gevlogen binnen de geluidsnormen die de rechter 'Beek' bij gebrek aan goede wetgeving heeft opgelegd. „De groei wordt eigenlijk alleen beperkt door de geluidsproblematiek. Binnen die geluidsgrenzen hebben we onszelf als taak gesteld zo snel mogelijk te groeien. Nederland is een van de strengste landen in zijn regelgeving. We hopen op een Europese regelgeving, waar elk vliegveld in elk Europees land zich aan heeft te houden. Dat is gunstig voor ons, want in België en Duitsland worden de regels dan strenger dan ze nu zijn. En als blijkt dat de Europese regels soepeler zijn, is dat ook gunstig voor ons. Wij zijn dan verlost van die strenge Nederlandse regelgeving. Maar zoals de situatie nu is, worden we gediscrimineerd."

Jense zegt in dit verband niets te weten van een uitspraak die het gerechtshof in München onlangs heeft gedaan over geluidsnormen voor het nieuwe vliegveld 'München II'. Het hof bepaalde dat het maximaal toelaatbare geluidsniveau – dat momenteel ook voor nachtvluchten op Maastricht Airport geldt – tevens voor dagvluchten moest gaan gelden. Voor Beek een belangrijke uitspraak. Zeker gezien het gewicht dat rechtsgeleerden aan dergelijke uitspraken toekennen voor de totstandkoming van Europese regelgeving. Als dergelijke normen na 1992 inderdaad ook voor Maastricht Airport gaan gelden, betekent dit dat de aanleg van de Oost-westbaan vele miljoenen duurder zal uitvallen. Immers, in het dichtbevolkte Zuid-Limburg zouden dan duizenden woningen meer moeten worden geïsoleerd. Als mensen dat tenminste als oplossing voor de hen opgedrongen geluidsproblemen blijven accepteren. „Hier ligt nog veel werk voor de mensenrechter, want isoleren betekent een inperking van de persoonlijke leefvrijheid en dus een aantasting van een mensenrecht," merkte de Meerssense professor mr. A. Tak hier enige tijd geleden over op.

Voorlopig houdt de directeur het – in dezen kennelijk onwetend – op de cijfers die hij wel kent. „Het geld dat beschikbaar komt voor de Oost-westbaan is een schijntje vergeleken met het geld dat de baan zal opbrengen voor de Limburgse economie. Voor de Oost-westbaan is 180 miljoen beschikbaar, maar de nieuwe luchthaven bij Rotterdam mag 400 miljoen kosten. Het is duidelijk dat de overheid voorrang geeft aan West-Nederland. *Schiphol, de KLM en de overheid zijn drie handen op één buik.*"

Vervolgens laat Jense doorschemeren dat het steeds weer uitstellen van een beslissing over de Oost-westbaan geen toeval kan zijn. „Hoe langzamer het hier gaat met de mer-procedures, hoe trager die procedures ook elders moeten worden doorgevoerd. De ontwikkelingen op Maastricht Airport worden geremd omdat we trendsetters zijn." Omdat voor het Zuidlimburgse vliegveld allerlei regels en procedures voor het eerst moeten worden vastgesteld en uitgevoerd, rust op Maastricht Airport telkens weer de zware taak het 'baan'brekende werk te verrichten. Voor Jense ogenschijnlijk geen probleem: „Laat ze op het ministerie de regels maar opstellen, dan gaan wij wel daarbinnen werken," daagt hij Den Haag uit.

peter bruijns
eric van dorst

Oudjaar

Nu, eind 1989, is het jaar 2000 een datum waarvoor diverse concrete plannen en vooruitzichten bestaan. Het milieu moet dan schoner zijn, de mogelijkheden om nog AOW te kunnen bekostigen zijn kleiner geworden, zoals het er nu uit ziet ga ik in de VUT, mijn zonen worden in dat jaar 17, resp. 13 jaar oud, de hypotheek loopt 2000 voorbij zonder er bijzondere aandacht aan te schenken dat we daarmee in het derde millenium van onze tijdrekening terecht komen; op diverse ministeries en gemeentehuizen worden saaie plannen gesmeed, tot aan 2015 toe. Iets minder saai, maar wel heel onheilspellend: de plannen om in 2004 de Olympische Spelen in Berlijn te organiseren, dat dan, maar dat zeggen ze er niet bij, weer de hoofdstad van het Grootduitse Rijk zal zijn. Al was het maar om te bewijzen dat er, uiteindelijk, tussen 1936 en 2004 maar heel weinig veranderd is.

Heel concreet dus allemaal. In 1980 was 2000 echter nog zo ver weg dat je er een futuroloog voor nodig had om er 'iets zinnigs' (dat was toen trouwens nog niet zo'n giechelverwekkende uitdrukking als nu. De mensen zeiden toen nog om de drie woorden 'dus', en niet 'mind you', zoals tegenwoordig) over te kunnen zeggen.

Futuroloog is trouwens een beroep dat met het naderen van het milleniumjaar uitgestorven is, van louter ontzag, vermoedelijk. In 1980 kon je zo'n toekomstkijker nog moeiteloos een science fictionachtige wereld voor het jaar 2000 horen en zien schilderen, een wereld waarin de mensen in totale vrede en in glazen koepels elkander liefhadden, de kindertjes lieten maken in de reageerbuis; een wereld waarin het openbaar en ander vervoer geschiedde met volstrekt geruisloze, op uiterst ingenieuze principes berustende vehikels die je desgewenst in een uurtje te Australië brachten. Een in vele opzichten schone wereld waarin nog geen plaats was voor manipulatie met genetisch materiaal (want daar had in 1980 nog bijna niemand van gehoord) en waarin terugkeer naar de smoking en het zigeunerorkest aanzienlijk utopischer werd gevonden dan de uitvinding van de magneettrein. Een wereld zonder verband met het toenmalig heden, en een wereld zonder geschiedenis, trouwens.

Nu, nog geen tien jaar later, beseffen wij dat het natuurlijk allemaal flauwekul is. Want je kunt er vrijwel donder op zeggen dat Oud en Nieuw van 1999 op 2000 gewoon gevierd zal worden met oliebollen en relletjes in de Haagse binnenstad.

Ik sluit intussen toch liever niet uit dat de komende maanden en in ieder geval de komende jaren types zullen opstaan die brood zien in het vergaan van de wereld op 31 december 1999, te middernacht. En mij daarmee de VUT door de neus boren, en passant. Duizend jaar geleden was het ook zo (al is het moeilijk terug te vinden in de geschiedenisboeken). En waarom zouden de mensen minder achterlijk en bijgelovig zijn geworden, in de tussentijd? Bovendien houdt geloof in een catastrofe in de nabije toekomst de mensen van vandaag de dag op de been.

Als de ondergang van de wereld nabij is smaken de oliebollen des te lekkerder, bedoel ik, om kort te gaan.

sante brun

Landgraaf twijfelt tussen dorp en stad

Wethouder Wiel Heinrichs: 'Burger is verder dan politiek'

'Noeëts, nooit, never'. Ongeveer tien jaar geleden waren de inwoners van de gemeenten Schaesberg, Ubach over Worms en Nieuwenhagen eensgezinder dan ooit. 'Over hun lijk' dat de drie 'dorpen' Heerlen aan meer dan honderdduizend inwoners zou helpen. Mede dank zij de inspanningen van het SUN-burger-comité, dat ijverde voor een nieuwe gemeente Landgraaf, en de fanfares op het Binnenhof kwam het er niet van. De bijna veertigduizend inwoners van de nieuwe gemeente haalden opgelucht adem. De drie kernen zouden immers hun typische karakter blijven behouden. Althans, zo luidde de belofte.

Aanvankelijk bleek de overgangsfase zwaarder dan iemand had durven vermoeden. „De dreigende herindeling legde veel - behalve het verzet - lam," blikt wethouder Wiel Heinrichs terug. „In 1982 was in Landgraaf de bestuurlijke en organisatorische structuur verre van ideaal. De nieuwe gemeente was gehuisvest in zeventig gebouwen en goed opgeleid personeel liet op zich wachten."

Niet verwonderlijk dus dat Landgraaf begin jaren tachtig opgejaagd werd door het spook van de artikel-12 gemeente. En het antwoord van de vroede vaderen, liever investeren dan bezuinigen, riep vanzelfsprekend de nodige kritiek op.

De bestuurders wezen het Middengebied, grofweg tussen Schaesberg en Nieuwenhagen, aan voor nieuwbouw. Niet alleen voor woningen maar ook voor een 'snel' winkelcentrum, waarin tevens ruimte werd vrijgehouden voor een modern politiebureau en een dito gemeentehuis.

Anno 1990 lijkt Landgraaf de problemen te boven. Voor het eerst in de bestaansgeschiedenis van de gemeente werd een sluitende begroting gepresenteerd. Dik tweeduizend woningen zijn erbij gekomen. De belangstelling voor beide industrieterreinen groeide, en de werkloosheid nam in de laatste vier jaar met 30 procent af.

Uit de enquête van deze krant blijken de 'Landgravenaren' niet blind te zijn voor wat er in de afgelopen jaren allemaal veranderd is. Opvallend veel inwoners vinden dat de service van de gemeentelijke diensten naar de burgers toe is verbeterd. Dat de gemeente beter bestuurd wordt, de politieke betrokkenheid is toegenomen, de winkelvoorzieningen zijn verbeterd en dat er geen negatieve veranderingen hebben plaatsgevonden.

Wethouder Wiel Heinrichs neemt de complimenten van de burgers gaarne in ontvangst, maar zet daar wel een kanttekening bij: „Blijkbaar zijn de Landgraafse burgers verder dan de politiek." Heinrichs doelt daarbij op de lijsten voor de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen. Terwijl negen van de tien inwoners nadrukkelijk zeggen in Landgraaf te wonen in plaats van bijvoorbeeld Schaesberg, hebben de meeste partijen op de eerste drie plaatsen een afgevaardigde uit de drie kernen.

Ook Heinrichs' eigen partij het CDA. „We zijn nog te veel bezig met details. Er is te weinig oog voor de grote lijnen. Het gaat nu om Landgraaf, niet alleen om de eigen straat." Heinrichs wil niet zo ver gaan de pas opgerichte (wijk)partij Abdisschenbosch te veroordelen. De Kieswet biedt immers iedereen die dat wil de mogelijkheid een partij te beginnen. Toch noemt hij het ontstaan van wijkpartijen een 'slechte zaak'.

Ondanks de rooskleurige schets van Heinrichs en de resultaten van de enquête blijft er kritiek. „Toen in '81 gekozen werd voor de SUN-gemeente, in plaats van een 'fusie' met Heerlen, hebben we te kennen gegeven een dorp te willen blijven," zegt Charles Brasseé, voormalig secretaris van het SUN-burger-comité. „Daar is geen gevolg aan gegeven. Het college probeert van Landgraaf een stad te maken. De kernen komen op het tweede plan."

Brasseé wijst dan ook naar de straatnaamborden. Overal waar je de gemeente binnenrijdt staat 'Landgraaf' op het bord, met klein daaronder geschreven bijvoorbeeld: 'Ubach over Worms'. Ook in het telefoonboek zijn de drie kernen slechts onder Landgraaf te vinden, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Onderbanken, waar elke kern apart vermeld staat.

Volgens Brasseé heeft het Middengebied de volle aandacht. „De kleinschaligheid wordt geweld aan gedaan. Straks komen er weer honderden woningen in Waubach-Noord. Is dat wel nodig?"

Het gaat Charles Brassée vooral aan het hart dat de dorpssfeer dreigt te verdwijnen. „Want de verstedelijking is in gang gezet." Wethouder Heinrichs meent dat het wel mee valt met de teloorgang van de dorpskernen. „Het verenigingsleven in de kernen is behouden gebleven. Veel verenigingen hebben zelfs hun naam gekoppeld aan Landgraaf, zoals het Landgraafs Mannenkoor."

Ook Jan Gulpers, gemeenteraadslid en loco-burgemeester van Schaesberg vóór de herindeling, rept van de typische dorpssfeer die dreigt te verdwijnen. „De gemeente heeft de kernen niet in hun waarde gelaten. Persoonlijk heb ik niets tegen winkelcentrum Op de Kamp, maar het is een slechte zaak voor de neringdoenden aan de Streep in Schaesberg of op het Sunplein in Nieuwenhagen." Ook Gulpers houdt niet van de gedachte aan de grote stad. „Laten we gewoon blijven, elkaar gewoon Jantje en Pietje blijven noemen."

Evenals Heinrichs signaleert ook Gulpers dat de afstand tussen de bestuurders en de burgers groter is geworden. Hoewel de geënquêteerden daar heel anders over denken. „De afstand naar het gemeenthuis is groter geworden," zegt Gulpers. „Toen Wiel Mulders en ik wethouder waren in Schaesberg duurde ons spreekuur vaak de hele dag." Toch weet ook Gulpers dat dat niet meer terug te draaien is.

De meest in het oog lopende verandering sinds de her-indeling is onmiskenbaar het winkelcentrum Op de Kamp. Het kloppend hart van Landgraaf. Voor sommigen, vooral ondernemers in de winkelgebieden van de kernen, het begin van het einde. Gijs de Jong, ondernemer aan het Nieuwenhaagse Sunplein, heeft er nog geen stap gezet, en zal dat niet doen ook.

„Na de herindeling is de afspraak geschonden dat de kernen behouden zouden blijven. Dat hele winkelcentrum is niets anders dan een prestigekwestie. Mooi nieuw, maar het Sunplein gaat er aan ten onder. Nu is het zelfs zo dat wanneer je 'Nieuwenhagen' op een brief schrijft, die er langer over doet dan wanneer er 'Landgraaf' op de enveloppe staat."

Wiel Heinrichs laat er geen twijfel over bestaan dat de winkelgebieden in de kernen als zodanig weinig toekomst hebbben. „Op grond van individuele kwaliteiten kan een ondernemer best in een kern blijven zitten. Maar als gebied heeft bijvoorbeeld het Sunplein geen toekomst meer als winkeloord. Toch proberen we naast de centralisatiegedachte de identiteit van de kernen niet uit het oog te verliezen. Zo zijn de drie kernen aangewezen als stimuleringsgebieden, en kunnen ondernemers die buiten die gebieden handel drijven met gemeentesteun verhuizen naar de kernen." Weliswaar hangt de identiteit van een kern niet louter af van een aantal winkels, maar volgens Heinrichs spelen die wel een dominante rol. Want op het gebied van Welzijn en Sport hebben de drie kernen nog steeds hun voorzieningen. Hoe dan ook is Heinrichs van één ding zeker: „Landgraaf is meer dan de optelsom van drie gemeenten."

emile hollman

● Op de Kamp: een voltreffer... Foto: DRIES LINSSEN

Pijn van herindeling lijkt nu verdwenen

Net als de meeste andere Nederlanders zijn Limburgers niet zo snel op de been te brengen. Protesteren op straat is meer iets voor de Randstad, zo lijkt het. Des te opvallender waren daarom in de jaren zeventig de protesten tegen de gemeentelijke herindeling in Zuid-Limburg. Die ging op 1 januari 1982 in. 58 Zuidlimburgse gemeenten waren teruggebracht tot 23.

Veertien jaar lang was daar met meer of minder succes tegen gestreden. Vooral in kleinere plaatsen die opgeslokt dreigden te worden door een grotere buurman zoals Schaesberg, Nieuwenhagen of Hoensbroek, Elsloo, en Wittem was er sprake van een 'volksbeweging' tegen de herindelingsplannen. In die veertien jaar hebben duizenden en nog eens duizenden in woord en daad geprotesteerd tegen de in hun ogen verderfelijke afbraak van de gemeentelijke autonomie. Geen zaak leek in die jaren de gemoederen meer bezig te houden.

Nu bijna een decennium na de vaststelling van de nieuwe gemeentelijke grenzen lijkt uit de in opdracht van het Limburgs Dagblad gehouden enquête naar de 'ervaringen van de Zuidlimburgers met de gemeentelijke herindeling' vooral onverschilligheid te heersen.

Hoewel bijna de helft van de ondervraagde mensen (47 procent) zegt terug te verlangen naar de situatie van voor de herindeling, blijkt uit de antwoorden op andere vragen dat in veel gevallen de mensen eigenlijk geen of weinig verschil merken. Opvallend is wel dat de inwoners van Hoensbroek en Urmond en Elsloo veel meer dan gemiddeld terug willen naar de toestand van voor 1982. Inwoners van Landgraaf en de jongste groep ondervraagden (van 27 tot en met 34 jaar) zijn veel positiever dan gemiddeld over de herindeling. 57 en 45,2 procent tegenover 38 procent.

Dat politiek, herindeling en gemeentegrenzen veel mensen niet zo interesseren blijkt uit het antwoord op de vraag: „In welke mate voelt U zich betrokken bij de gemeentelijke politiek?" Slechts iets meer dan 15 procent van de Zuidlimburgers voelt zich (zeer) betrokken bij het doen en laten van wethouders en raadsleden. Bijna de helft (46,3 procent) zegt zich in het geheel niet betrokken te voelen bij de gemeentelijke politiek. Uitschieter hierbij zijn de inwoners van Hoensbroek die voor 53,2 procent zeggen geen enkele interesse te tonen in de gemeentelijke politiek. Dat moet toch een ontluisterend gegeven zijn voor de politieke partijen, die zich net opmaken voor de raadsverkiezingen in de lente van het volgend jaar.

Maar uit de enquête-uitkomsten blijkt dat ook vóór de herindeling dat het geval was. 53,3 procent zegt immers dat de herindeling niets heeft veranderd aan die betrokkenheid. Ruim één op de vijf (22,2 procent) bespeurt bij zichzelf wèl een afname van de interesse in de gemeentepolitiek na de herindeling.

Opvallend is dat de inwoners van Elsloo en Urmond, veel meer dan gemiddeld (31 procent) de afgelopen acht jaar hun politieke betrokkenheid hebben verloren. De bijna 'eeuwigdurende' politieke twisten in de raad van Stein hebben dus duidelijk een negatief effect. Dat blijkt ook nog eens uit het feit dat 34,5 procent van 'Urmond en Elsloo' vindt dat hun gemeente slechter wordt bestuurd dan voor de herindeling.

Slechts 13 procent van de ondervraagde Limburgers vindt dat hun betrokkenheid na herindeling is toegenomen. Landgraaf scoort hier duidelijk hoger (17,4 procent).

Niet alleen bij deze vraag antwoorden de inwoners van Landgraaf anders dan de algemene trend. Zo zeggen bijvoorbeeld negen van de tien Landgravenaren dat ze in Landgraaf wonen en niet in Schaesberg, Nieuwenhagen of Ubach over Worms op de vraag 'in welke gemeente woont U?' Dat is niet zo voor de hand liggend als het lijkt, want slechts ruim zes van de tien ondervraagde Limburgers beantwoordt deze vraag juist.

Inwoners van Hoensbroek en Onderbanken noemen zelfs in meerderheid de naam van hun gemeente fout. (59 en 58 procent). Met enige voorzichtigheid zou hierbij kunnen worden geconcludeerd dat in Landgraaf de betrokkenheid met de nieuwe gemeente groter is dan bijvoorbeeld in Hoensbroek/Heerlen of Onderbanken.

Veel protesten tegen de herindeling cirkelden indertijd rond de angst dat in een grotere gemeente de gemeentelijke service sterk zou afnemen: vuil zou minder worden opgehaald, de stoep later gerepareerd, de plantsoenen slechter onderhouden. Nu zoveel jaar na dato lijkt dat in de praktijk wel meegevallen te zijn. Drie op de tien Zuidlimburgers is van mening dat na de herindeling de service is afgenomen. Bijna een op de vijf heeft een verbetering bespeurd. Ruim eenderde deel heeft geen enkele verandering op dit gebied gemerkt. Een op de zes heeft hierop geen antwoord.

Een ruime meerderheid is er wat dit betreft in ieder geval door de herindeling naar eigen zeggen niet op achteruit gegaan. Overigens zien inwoners van Hoensbroek, Elsloo, Stein, Amstenrade en Oirsbeek meer verslechtering in de gemeentelijke service dan de 'gemiddelde' Zuidlimburger. Landgravenaren zien op dit gebied een grotere verbetering dan gemiddeld.

De herindeling moest in de ogen van de plannenmakers vooral leiden tot een grotere bestuurlijke daadkracht, met andere woorden: een beter bestuur. Hebben de inwoners van de heringedeelde gemeenten, nu acht jaar later, inderdaad een beter bestuur ervaren? Bij ruim een op de vijf is dat in inderdaad het geval. Vooral mensen in Landgraaf (29.6 procent) en in iets sterkere mate Onderbanken (34 procent) zien meer dan gemiddeld een verbetering van het bestuur.

Het tegendeel is het geval voor Hoensbroekenaren en al eerder genoemde mensen in Stein, die van mening zijn dan ze er bestuurlijk op achteruit zijn gegaan. Een op de vijf mensen wist overigens geen antwoord te geven op deze vraag. Mensen die op dit gebied wel een verandering hebben geconstateerd, zowel ten goede als ten kwade zijn voor driekwart van mening dat de herindeling daarmee te maken heeft.

In de enquête werd ook een open vraag gesteld naar zowel positieve als negatieve veranderingen door de herindeling. Heel duidelijk blijkt dat het winkelcentrum Op de Kamp in Landgraaf een voltreffer in de ogen van de bevolking is geweest. Bijna honderd procent van de Landgravenaren juicht spontaan de komst van dit indertijd toch omstreden project van harte toe. Het sluiten van zwembaden bijvoorbeeld in Elsloo wordt in veel gevallen genoemd als een verslechtering die te wijten is aan de herindeling.

herman vermeulen

Gegevens onderzoek

In de door het Tilburgse onderzoeksburo M-4 bv gehouden enquête naar ervaringen met de herindeling zijn 600 Zuidlimburgers telefonisch ondervraagd, in Hoensbroek; Schaesberg, Nieuwenhagen, Ubach over Worms; Schinveld, Jabeek, Merkelbeek, Bingelrade; Urmond, Elsoo; Oirsbeek, Amstenrade; Noorbeek Mheer, Sint Geertruid, Cadier en Keer, Bemelen.

Met andere woorden de 'nieuwe' bewoners van respectievelijk Heerlen, Landgraaf, Onderbanken, Stein, Schinnen en Margraten. De steekproef is samengesteld naar rato van het aantal inwoners dat per 1 januari 1982 bij de herindeling per (voormalige) gemeente was betrokken.

Bewust is alleen gekozen voor die plaatsen die overgegaan zijn naar een grotere gemeente of zelfs een helemaal nieuwe gemeente vormden. De inwoners van die plaatsen zullen immers veel meer van de herindeling hebben gemerkt, dan plaatsen waar weinig veranderde, bijvoorbeeld 'oud-Heerlen' of Geleen.

Gezien het onderwerp zijn uitsluitend mensen ondervraagd die minimaal acht jaar woonden in hun huidige gemeente en op dit moment minimaal 27 jaar oud zijn. Verder is bewust gestreefd naar een gelijke verdeling van mannen en vrouwen. In totaal is er 1170 keer gebeld. De onderzoekspopulatie was marginaal iets ouder dan de Limburgse bevolking.

De statistische afwijking van dit onderzoek bedraagt 3,9 procent bij een 95 procent waarschijnlijkheidsgraad. Voor een tweetal vragen waarbij slechts een gedeelte van de onderzoekspopulatie werd ondervraagd geldt een afwijkende statistische marge.

Het herstel van een overhoop gehaalde provincie

Ergens halverwege de jaren zeventig staken een Twentenaar, een Amsterdamse en een Noorderling de koppen bij elkaar. Het zou een historisch moment worden in de geschiedenis van Limburgs herstel van de diepe wonden die de mijnsluitingen hadden achtergelaten. Het trio stelde uit de rapporten van zes ambtelijke werkgroepen een nota samen die de basis zou worden van het PNL-beleid dat provincie en rijk sinds 1978 voeren. Met 1990 voorlopig als laatste jaar.

De Twentenaar was drs Aloys Lohuis en hij bleef het meest betrokken bij Limburg. Lohuis trad op 1 oktober 1975, toen Limburg nog lager in het dal gleed, in dienst van de provincie als beleidsmedewerker en maakte uiteindelijk promotie tot hoofd van de afdeling economische zaken en werkgelegenheid. Nu is hij bij het chemieconcern DSM hoofd van de stafafdeling strategische planning.

De Amsterdamse was drs Marjanne Sint. Zij vertegenwoordigde het rijk, vanuit de directie regionale economische politiek van het ministerie van Economische Zaken. Nu is zij voorzitter van de PvdA.

De Noorderling tenslotte was drs Bram Plantinga, destijds hoofd van de hoofdafdeling algemeen regionaal beleid van het ministerie van Economische Zaken. Nu is hij nog steeds bij EZ werkzaam, maar als interim-directeur gedelegeerd naar de Industriebank Liof. In afwachting van de komst van de nieuwe directeur stelt hij daar orde op zaken.

Kinderschoenen

„Als Twentenaar liep ik eigenlijk niet warm voor Limburg," herinnert Aloys Lohuis zich nog, van het moment dat hij de advertentie zag waarin een beleidsmedewerker bij de provincie Limburg werd gevraagd. Lohuis was net uit militaire dienst en had daarvoor economie gestudeerd in Tilburg, met als keuzevak regionale economie.

Hij beschouwde dat, samen met de speciale aandacht die hij gedurende de studie had getoond voor de gemeentelijke herindeling, als pre's om voor de functie in aanmerking te komen. En hoewel een juridisch onderlegde kandidaat was gevraagd, viel de keuze inderdaad op Lohuis, die zich in eerste aanleg uitsluitend op de voorbereiding van de economische herstructurering zou gaan storten.

„Het PNL-beleid stond nog in de kinderschoenen," verhaalt Lohuis verder. „Ik zat er nog maar net, toen de eerste opdracht was het samenstellen van de nota, waarop een uitgebreide inspraakprocedure volgde. Het moeilijke punt was aan te geven welke maatregelen nodig waren. De analyse van de situatie in Zuid-Limburg was zo klaar."

Missiewerk

Eén van de eerste dingen waarover Lohuis zich verbaasde was dat de precieze omvang van de problematiek nauwelijks in politiek Den Haag bekend was. Hij wijt dat aan een tweetal oorzaken. De eerste is dat bestuurders in de provincie bleven roepen dat Limburg een economisch probleemkind was, en derhalve een taak van de rijksoverheid. En op de tweede plaats zijn volgens hem lang niet alle gevolgen van de mijnsluitingen tijdig ingezien, ook niet in Limburg zelf.

„De noodzaak van sanering en herinrichting van oude mijngebieden is pas laat onderkend. Wil je echter een gebied aantrekkelijk maken, dan kan dat niet met steenpuisten die de infra-structuur in verre mate beperken. Van meet af aan had de operatie 'zwart-groen' deel moeten uitmaken van de problematiek, en dat geldt ook voor de sociaal-culturele gevolgen. Als ik je vertel hoeveel missie-arbeid ik in Den-Haag heb moeten doen om de ambtenaren ervan te overtuigen dat het leed met geen pen te beschrijven was. De kennis van en het begrip voor deze regio was bijzonder laag, terwijl ook bij een aantal ambtenaren vooroordelen bestonden. We hebben excursies georganiseerd, er is gepraat met JAC's en CAD's om hen te laten voelen wat hier gaande was."

Bikkelhard

Maar het missiewerk van Lohuis beperkte zich niet tot Haagse kringen. Ook in eigen huis moesten de ambtenaren gepord worden, eer zij tot actie overgingen. Lohuis merkt nadrukkelijk op dat het de voormalige gedeputeerde drs Werner Buck is geweest, die ervan overtuigd was dat Limburg niet langer lijdzaam kon toezien dat het herstelproces tot dat moment niet meer was dan een gammel bouwwerk.

Lohuis: „Hij was hierin een enorme motor, zag er zelf het belang van in dat Limburg ook wat moest doen. Gaandeweg raakten ook de andere deputé's daarvan overtuigd."

Maar degene die deze boodschap ook kon uitdragen, weet Lohuis, was de pas geïnstalleerde gouverneur dr Sjeng Kremers. „De voorlopige conceptnota was, net als het eerste standpunt van GS en het Rijk daarop, voorzichtig van toonzetting. Vol met mitsen en maren en andere voorwaardelijke formuleringen. Kremers begon daar allemaal wijzigingen in aan te brengen, in onvoorwaardelijke taal. Dat kun je ook duidelijk in de definitieve nota terug vinden. Het zouden bikkelharde gesprekken worden, in Den Haag.'

In de daarop volgende jaren zou het provinciaal bestuur bij de jaarlijkse PNL-overlegrondes laten merken dat nu de mouwen echt opgestroopt waren. De gesprekken werden grondig voorbereid, waarbij de provincie met harde feiten en cijfers haar betoog over de noodzaak van al dat extra geld staafde. „Ik kan u verzekeren dat op basis van Etil-cijfers heel wat projecten uit het Catshuis naar Limburg zijn gehaald," zo verklaarde een triomfantelijke Kremers in november 1982 bij het 50-jarig bestaan van dit provinciaal onderzoeksinstituut.

Menig maal zou in de jaren tachtig de waardering voor de inzet van Limburgs gouverneur voor een actief PNL-beleid worden uitgesproken. De betrokken bewindslieden zelf maakten regelmatig gewag van de zeer sterke Limburgse lobby. En het weekblad 'Intermediar' schrijft in de uitgave van 1 december jl. vol respect: „Er bestaat een informeel netwerk maar Friese CDA'ers kunnen qua invloed niet in de schaduw staan van iemand als Sjeng Kremers," en „De commissaris (Hans Wiegel – HB) verricht nuttig werk en weet de media ook goed te bespelen. Maar hij is niet de gedreven bestuurder die voorgaat in discussies over regionaal beleid en dag en nacht in touw is voor zijn provincie. Vergeleken met Kremers heeft hij een statische opvatting van zijn ambt."

Volgens Lohuis waren er ook duidelijk politieke factoren in het spel. „Limburg is altijd een belangrijk gebied geweest voor de achterban van het CDA en is dat later ook voor de PvdA geworden."

Verleiding

Hoe voortvarend Limburg het (eigen) regionaal beleid na 1978 ook aanpakte, het zou nog tot medio jaren tachtig duren voordat de eerste echte resultaten zichtbaar werden. Nadat beginjaren tachtig de regionale component aardig terugliep, steeg die component na 1983 weer tot boven de vier procent.

Volgens de huidige deputé Pleumeekers waren dat ook de moeilijkste jaren. De verleiding was toen volgens hem groot om korte termijn-successen binnen te halen of door kost-wat-kost bepaalde bedrijven overeind te houden.

De misère had immers lang genoeg aangehouden. Pleumeekers had zelf ervaren hoe de stemming in de Oostelijke Mijnstreek was: hij was leraar economie aan het Grotius-college in Heerlen en kan zich de troosteloze aanblik bij zijn aankomst in dat gebied nog als de dag van vandaag herinneren.

En ook Pleumeekers, afkomstig uit Eijsden, merkte toen pas dat de echte gevolgen van het mijnsluitingsproces zich buiten zijn gezichtsveld hadden gemanifesteerd. Er resteerde hem weinig anders dan, als aanhanger van de econoom Keynes, in de lessen te verkondigen dat de overheid de voorwaarden moest scheppen voor een beter klimaat.

„Ik heb over die tijd een somber beeld. Dat had ook te maken met de belofte die was gedaan, dat alle verloren werk vervangen zou worden. Het Rijk heeft verwachtingen gewekt, maar verzuimd om samen met Limburg, de provincie en de gemeenten, de zaak structureel aan te pakken. Er was ook geen besef hoe diep de gevolgen waren. Dat geeft aan dat dát niet intensief genoeg bestudeerd is. Nu zouden we eerst allerlei onderzoeken hebben verricht," aldus Pleumeekers.

Volgens de gedeputeerde heeft de overheid zich ronduit verkeken op de negatieve uitstraling die van de mijnsluitingen uitging naar tal van aanverwante sectoren. „Al het andere in de Oostelijke Mijnstreek was afgestemd op die ene hoofdactiviteit. Maar ik weet ook dat dit achteraf praten is. Toen was het haast niet mogelijk om alles te overzien."

Monocultuur

In elk geval was de les overduidelijk: nooit zou Limburg nog eens afhankelijk moeten worden van één bedrijfsactiviteit. In de praktijk viel het echter zwaar hieraan te ontkomen. De voormalige Staatsmijnen groeiden uit tot een reus in bulkchemie, en ontpopt zich nu als een concern dat daarnaast veel geld steekt in andere takken van de chemie (fijnchemie en technisch hoogwaardige toepassingen).

Daarnaast dreigde in de Oostelijke Mijnstreek door de spreiding van rijksdiensten als het ABP en het CBS toch weer een nieuw soort monocultuur te ontstaan: de dienstverlenende sector. Pas de laatste jaren is in de oude mijnstreek een beetje sprake van een industriële opleving en in 1989 staan de (buitenlandse) bedrijven zowaar in de rij voor het Kerkraadse industrieterrein Dentgenbach, waarvan grote delen jarenlang braak hebben gelegen.

Essentieel bij het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid, vervolgt Pleumeekers, is geweest dat de overheid de voorwaarden daarvoor heeft gecreëerd. En daarbij denkt hij vooral aan de ontsluiting van het mijngebied, waaraan trouwens nog steeds wordt gewerkt.

Pleumeekers: „Het is wel een theoretische benadering, maar het is net als met Keynes. Hij propageerde dat de economie stimulansen nodig had, bij het achterblijven van de effectieve vraag. Net zoals bij de Marshall-hulp is gebeurd. In wezen getuigt het PNL-beleid van eenzelfde aanpak. Het is eigenlijk een soort mini-Marshallplan. De overheid investeert flink in voorwaardenscheppende projecten, in kansrijke sectoren. Niet alleen de rijksoverheid. De resultaten van het PNL-beleid bewijzen ook dat economisch beleid vanuit het Rijk niet mogelijk is zonder de regio bij dat proces te betrekken."

Als die formule, vervat in een plan van aanpak, eerder was opgepakt, zo redeneert de gedeputeerde verder, dan had dit mogelijk ook eerder tot resultaten geleid. Dat geldt dan in het bijzonder voor de Oostelijke Mijnstreek, waar de hechte samenwerking in streekverband pas met de komst van Heerlens burgemeester Piet van Zeil van de grond kwam.

Tij

EZ-topman drs Bram Plantinga benadrukt daarnaast dat Limburg de laatste jaren het tij heeft meegehad en heeft geprofiteerd van de – goed benutte – ligging van de provincie. Naarmate het vertrouwen groeit dat de handelsgrenzen binnen de Europese Gemeenschap inderdaad zullen wegvallen, neemt volgens hem ook het belang van Limburg in de EG toe. Dit gegeven was al voor verschillende buitenlandse bedrijven aanleiding om een stekje in Limburg veilig te stellen, voordat ze straks problemen krijgen met het importeren van hun produkten naar de lidstaten.

De samenwerking in de deze regio zal, aldus Plantinga, ongetwijfeld verder strekken. „We moeten niet alleen naar Nederlands-Limburg kijken, maar naar de potenties van de regio in ruimere zin."

Plantinga voorziet dat Zuid-Limburg en de regio's Aken en Hasselt zich steeds meer aan elkaar gaan optrekken. Niet meer benauwd zijn als de één een bedrijf 'verliest' aan de ander. „Als Aken en Hasselt sterk zijn, heeft Limburg daar ook wat aan," zegt hij.

Onverwoestbaar

Als ambtenaar bij EZ vindt Plantinga dat Limburg wel op eigen benen kan staan als in 1990 het PNL-beleid afloopt. „Het was een vreselijk boeiend proces, dat me persoonlijk niet onberoerd heeft gelaten. Het PNL-beleid was volstrekt nieuw van opzet, met daarachter een enorme bestuurlijke kracht. En er was hier een onverwoestbaar geloof in de eigen mogelijkheden, dat was de sleutelfactor voor het uiteindelijke succes in deze regio." Maar Plantinga laat er zich niet over uit of de extra steun aan Limburg verlengd moet worden: „Ik weet uit de discussies over regionaal beleid dat als het slecht gaat gezegd wordt: heeft het beleid dan nog wel zin? En als het beter gaat: moet regionaal beleid nog?"

Het Limburgse bestuur is daar wel duidelijk in: regionaal beleid moet zonder meer en de extra steun moet zeker voor de Oostelijke Mijnstreek nog vier jaar (tot en met 1994) voortgezet worden. Pleumeekers: „Het PNL-geld is op de enig juiste wijze besteed, namelijk om voor eens en altijd uit de ellende te komen. We zien dat nuchter: wij zouden geen voorstander van extra steun zijn als daartoe geen aanleiding is. Maar de Oostelijke Mijnstreek is nu eenmaal niet voldoende breed ontwikkeld om zelfstandig te kunnen doorgroeien. Als er dan iets mis gaat, merk je dat meteen."

Dat wil niet zeggen dat de rest van het herstructureringsgebied zonder meer verder kan. Waar de achterstand is weggewerkt, vindt het nog steeds strijdlustige provinciebestuur, is het zaak voorsprong op te bouwen. Hiervoor zal Limburg, aldus Pleumeekers, zich in toenemende mate moeten gaan wenden tot Brussel, in plaats van Den Haag. Hij denkt daarbij met name aan de reguliere stimuleringsprogramma voor technische research (zoals Brite, Esprit, Race).

En ook wat de rol van het Liof betreft: die zal eerder toe- dan afnemen. Het ontwikkelings- en financieringsinstituut zal dat wel meer op eigen benen moeten gaan doen, door te zorgen voor een rendement op de eigen 'beleggingen'. Opdat het geld opnieuw aangewend kan worden. Pleumeekers: „Het is noodzakelijk, voor Limburg en voor Nederland, alle motoren te benutten die je hebt. Toen was Limburg nog van plan een motor te bouwen, nu draait-ie. Maar alleen gas geven is niet voldoende. Op een lege tank werkt de motor niet."

Waarmee de provinciaal bestuurder wil aangeven dat een gezond Limburg een bijdrage levert aan de nationale economie. Al in het begin van de jaren zeventig wees een van zijn voorgangers hierop in een brief aan het toenmalige kabinet. Toen viel dit argument, tussen de klaagzang, niet op. Maar aan de vooravond van de jaren negentig liggen de kaarten onmiskenbaar anders.

han brinkman

● *Het gaat goed in Limburg...* Foto: WIDDERSHOVEN

En nu de echte mijnstreek nog

Met de sluiting van de steenkolenmijnen in Oostelijk Zuid-Limburg gingen binnen negen jaren 45.000 banen in de mijnindustrie zelf verloren, en raakten nog eens 30.000 mensen in de talrijke volstrekt van de mijnen afhankelijke bedrijven werkloos. Een samenleving werd door het verlies van die ene bedrijfstak ontwricht. De gevolgen waren, luidt achteraf de eensgezinde conclusie, zo ingrijpend dat die hun weerga niet kenden.

In het eerste decennium na de eerste mijnsluiting in Limburg (om precies te zijn: 1966-1978) stak de rijksoverheid f 3,2 miljard aan steun in de overhoop gehaalde provincie. Maar vooral door een ontstellend groot gebrek aan coördinatie in de provincie zelf, kwam van de welhaast berucht geworden belofte 'geen sluiting zonder vervangende werkgelegenheid' zeer weinig terecht.

Tot overmaat van ramp nam het leed in de tweede helft van de jaren zeventig alleen maar toe: de echo's van de mijnsluitingen werden in het inmiddels in desolate toestand verkerende herstructureringsgebied nog versterkt door de energiecrisis en de daarop volgende economische depressie.

De jaren tachtig begonnen, wat Limburg betreft, in 1978; toen pas besefte Limburg dat het zelf de hand aan de ploeg moest slaan. De wanorde die het aanvankelijke herstelbeleid kenmerkte, maakte plaats voor een planmatige aanpak waarbij provincie en rijk van jaar tot jaar contracten zouden afsluiten. Na veel pijn en moeite was het extra regionaal beleid geboren dat Limburg ècht uit het slop moest gaan halen, verwoord in de Perspectievennota Zuid-Limburg. Met tot en met volgend jaar gerekend PNL-middelen voor een totaalbedrag van circa f 475 miljoen, van het ministerie van Economische Zaken. Dat is dan exclusief de vele honderden miljoenen guldens die op de begrotingen van andere departementen speciaal voor Limburg werden vrijgemaakt, zoals de ruim f 400 miljoen kostende nieuwbouw van het academisch ziekenhuis in Maastricht. En ook exclusief alle andere faciliteiten zoals investeringssubsidies (IPR).

Wat in de jaren zeventig niet lukte, kwam in de jaren tachtig geleidelijk wèl van de grond. Dit jaar werd het doel van het PNL-beleid – het opheffen van het verschil tussen de werkloosheid in Limburg en de landelijke cijfers – behaald. „Het mini-Marshallplan is een succes geworden," blikt gedeputeerde drs Jef Pleumeekers – economische zaken en speciaal belast met PNL-beleid – tevreden terug. Maar nu de Oostelijke Mijnstreek nog. Een mooie taak voor de jaren negentig.

● *...nu de Oostelijke Mijnstreek nog* Foto: MARCEL VAN HOOREN

Ouderdom

In het jaar 2000 word ik, bij leven en welzijn, zo wordt dat in wat sleetse termen genoemd, 49, want ik ben van '51. Van mij hoeft dat jaar 2000 niet zo nodig, want de tijd gaat al veel te snel en de middelbare leeftijd nadert met rasse schreden.

Het heeft me altijd verbaasd, dat de tijd steeds vlugger lijkt te verstrijken, naarmate je ouder wordt. Een soort meegroeien in de dimensie, beweer ik altijd. Je jeugdjaren duren eindeloos lang, van je peutertijd, via het kleuterdom tot je naar de lagere – en daarna de middelbare school gaat.

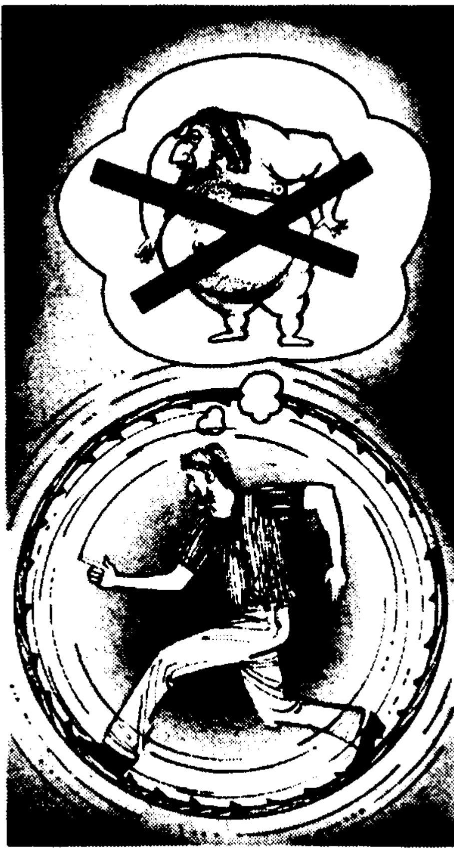
Vanaf je twintigste is het ineens afgelopen. Je komt in een soort tredmolen terecht, die steeds sneller lijkt te gaan en waaruit je, hoe graag je ook zou willen, niet meer kunt ontsnappen; tenzij tot zeer drastische maatregelen wordt overgegaan, maar die zijn voor existentialisten in ieder geval verboden.

De jaren vliegen voorbij. Je neemt je voor om zeker geen dertig te worden, maar dan begint zoiets als je openbare leven en gaat het allemaal toch gewoon door. Ook je 33ste passeert zonder noemenswaardige ongelukken, al word je soms wel figuurlijk aan het kruis genageld.

Op het moment dat je de 35 voorbij bent en je jezelf eens objectief in de spiegel aanschouwt, schrik je. Is die klomp vet van 115 kilo, dezelfde persoon als dat ventje dat in 1957 naar de lagere school ging en er toen, behoudens zijn beugel en zijn scheefgeknipte rode pony, best aardig uitzag?

Je neemt de handschoen op en begint de strijd tegen de tand des tijds. (Over tanden gesproken, die hebben ondanks die beugel, waaraan wekelijks door de tandarts werd gesleuteld, hun beste tijd ook wel gehad).

Afvallen is de boodschap. Je stopt met drinken. Je onderwerpt je aan werkelijk martelende diëten, uitgevonden door regelrechte sadisten.
Waarom heet zoiets eigenlijk een dieet? Beter zou zijn om het 'dieet niet' te noemen. Maar de Nederlandse taal is nu eenmaal

onlogisch, want anders zou een van de snelste dieren ter wereld 'lope' hebben geheten in plaats van 'antilope'. Dat kan het beest namelijk juist wel, dat lopen. Maar we dwalen af.

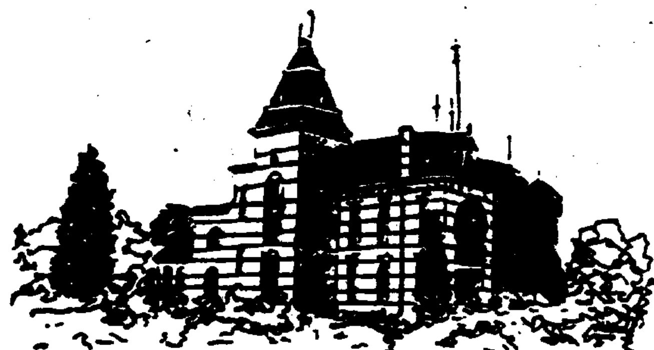
Vervolgens haal je die oude racefiets weer van zolder, koopt zelfs een nieuwe en je traint je een rolberoerte door het Limburgse en nog verderwegliggende heuvelland. Het helpt wel, de kilo's verdwijnen als sneeuw voor de zon, en je gaat er weer jonger uitzien, nu je, tot wanstaltige proporties opgezwollen lichaam, dunner wordt.
Je gaat er jonger uitzien, inderdaad, maar daar houdt het mee op, want je geboortebewijs wordt niet aan je nieuwe uiterlijk aangepast.

Zo gaan we dus kreunend 1990 binnen, want dat halen we vast nog wel. Het fin de siècle is definitief aangebroken met alle bespiegelende zwaarmoedigheid vandien. Maar straks, na 2000, is de eeuw weer jong en kunnen we er met frisse moed tegen aan. Hoewel, de eeuw is jong, maar ik word dan 49.

peter stiekema

CURSUSSEN + OPLEIDINGEN

Bell College

erkend door de Minister van Onderwijs en Wetenschappen op grond van de Wet op de erkende onderwijs-instellingen, voor zover het onderwijs binnen de reikwijdte van de wet valt.

MAASTRICHT ROERMOND HEERLEN

Tweejarige managementopleidingen incl. KNO Bedrijfskunde
Eenjarige fulltime toeristische opleidingen incl. rijkserkende diploma's
Eenjarige fulltime secretariële opleidingen incl. rijkserkende diploma's
Bedrijfscursussen op maat - avondopleidingen voor NIMA-A - SEPR - NGPR etc.

OPEN DAGEN op 23 februari en 13 april 1990

in alle vestigingen om 13.00 uur en op zaterdag 27 januari 1990 om 11.00 uur te Roermond in Hotel De la Station

NIEUW: opleidingsplaats Roermond: alle opleidingen en cursussen.

Vraag onze informatie aan... kom naar een informatiedag!
Maastricht: Lambertuslaan 9, tel. 043-218095 Managementopleidingen.
Maastricht: Stationsstraat 17, tel. 043-250303 Secretariële en Toer. opleidingen
Heerlen: Oliemolenstraat 25, tel. 045-710707 Secr. en Toer. opleidingen

BON voor informatie te zenden aan: B.C., Stationsstraat 17, 6221 BM Maastricht

Naam: ....

Adres: ....

Postcode en plaats: ....

Vanaf maandag 8 januari 1990 in Heerlen Avondcursus Logistiek Management

Vanaf maandag 8 januari 1990 in Heerlen Avondcursus Logistiek Management

16022

HOGESCHOOL VOOR ECONOMISCH EN ADMINISTRATIEF ONDERWIJS SITTARD

Biedt de volgende leergangen aan:

- **INFORMATICA VOOR MANAGERS**

De leergang verschaft inzicht in de vraag wat automatisering voor een organisatie kan betekenen t.a.v. het te voeren beleid, te hanteren methoden bij projektmatige aanpak, sociaal-organisatorische consequenties.

- **INFORMATIEPLANNING**

De leergang heeft tot doel een relatie te leggen tussen de ondernemingsstrategie, informatiestrategie en de ontwikkelingen in de informatietechnologie.

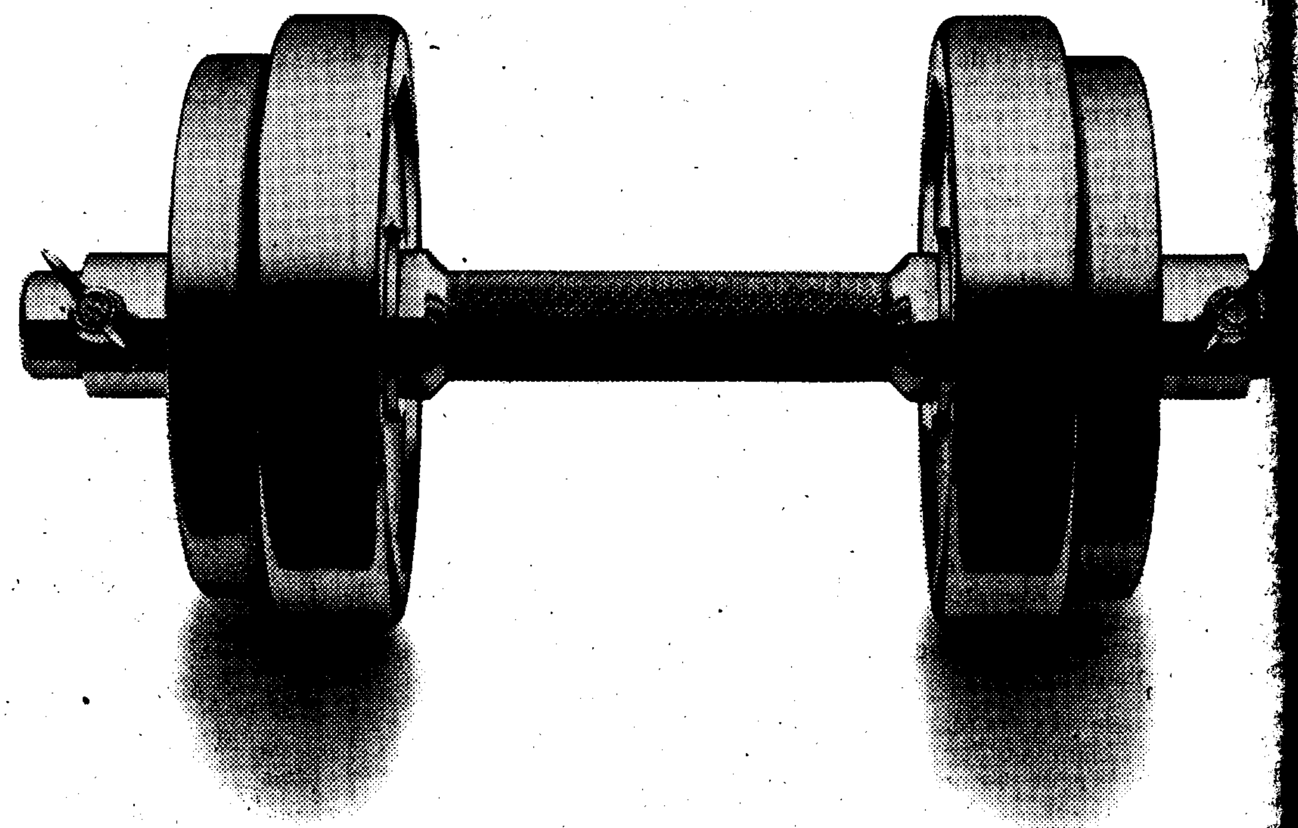
Voor beide leergangen geldt:

Doelgroep: Midden- en hogere kaderfunktionarissen.
Start opleidingen: januari 1990.
Cursusduur: 10 lesavonden

Prospectus: HEAO
Postbus 5268 6130 PG Sittard
Telefoon 04490-10641

Voor informatie en advies:
Drs. C. Verkoulen, tel. 04404-1504

Er zijn maar weinig trainingen die we ni voor uw personeel kunnen verzorgen.

Binnen het bedrijf is het vaak niet mogelijk het personeel goed om te scholen. Daarom biedt het Centrum Vakopleiding u die mogelijkheid.

Op snelle en efficiënte wijze kunnen werknemers volgens uw eigen specificaties worden opgeleid. Individueel of in groepsverband. Als u wilt weten wat we voor u kunnen doen, haal dan de brochures bij postkantoor of bibliotheek.

U kunt ook bellen met het Centrum Vakopleiding of het Arbeidsbureau in uw regio. Daar zullen ze u graag meer ver tellen.

CENTRUM VAKOPLEIDING

ARBEIDSBUREAU EN CENTRUM VAKOPLEIDING. SAMEN GOED VOOR WERK.

ONLANGS GESTOPT MET UW STUDIE?

Wachten met verder studeren tot september?

Instituut Schoevers afdeling Eindhoven start op 21 januari 1990 bij voldoende deelname éénjarige beroepsopleidingen tot Directiesecretaresse en Managementassistent

Vooropleiding: HAVO/VWO of vergelijkbaar. Tijdens het opleidingsjaar hebt u voorjaars-, paas- en zomervakantie. In de herfstvakantie worden de meeste vakken geëxamineerd.

Inlichtingen: INSTITUUT SCHOEVERS
Markt 17
5611 EB Eindhoven
Tel. 040-442832

21356

HOGESCHOOL VENLO

Waar zou je anders gaan studeren!

HTS-ELEKTROTECHNIEK

Op 22 januari 1990 beginnen met een HTS-Opleiding? Dan nu snel aanmelden!

Sinds 1 augustus 1985 kent de HTS-Elektrotechniek een semestersysteem. Elk half jaar kan in elk semester begonnen worden (mits aan de toelatingsvoorwaarden is voldaan).

Er zijn plaatsingsmogelijkheden bij de afstudeerrichtingen

* Meet- & Regeltechniek
* Telecommunicatie
* Telematica
* Technische informatica

Verkeerde HBO- of WO-studiekeuze?
Propedeuse elders behaald?
Afgezwaaid uit militaire dienst?
Terug van vakantie?

Vraag informatie en een aanmeldingsformulier aan met onderstaande bon of bel: 077-546666.

21360

Naam: ....

Adres: ....

Postcode: .... Plaats: ....

Wenst informatie over: ....

Opsturen naar: HOGESCHOOL VENLO
Antwoordnummer 1086
5900 VB Venlo
(Postzegel niet nodig!)

GEZOCHT

proces-/chemisch technikus

Voor een relatie in de omgeving van Born.
De kandidaten dienen te beschikken over een opleiding MTS-Procestechniek of een opleiding op MBO-nivo in de chemisch technische richting.
In verband met het leidinggevende karakter van deze funktie schatten wij uw leeftijd rond de 30 jaar.

Interesse? Neem voor meer informatie kontakt op met een van de onderstaande vestigingen.

Uiteraard kunnen mannen en vrouwen reageren.

Rijksweg Centrum 12, Geleen, 04490 - 53000
Dr. Poelsstraat 16, Heerlen, 045 - 713120
Hoofdstraat 39, Kerkrade, 045 - 463700
Stationsstraat 35, Maastricht, 043 - 218151
Marktstraat 5-7, Roermond, 04750 - 34441
Rosmolenstraat 13, Sittard, 04490 - 22279
Maaspoort 24, Weert, 04950 - 35959

uitzend-*kracht*

---

hogeschool heerlen

EIND JANUARI STARTEN MET EEN HBO-STUDIE INFORMATICA!

Daar het onderwijs in de studierichtingen Informatica in een volledig semestersysteem is georganiseerd kunnen de volgende opleidingen met ingang van maandag 29 januari 1990 worden aangevangen.

INFORMATICA

4-jarige opleiding Informatica met de afstudeerrichtingen Technische Informatie Systemen en Bestuurlijke Informatie Systemen

en

KORT-HBO INFORMATICA

Sector Techn

Feestdagen doorlopend geopend

NIEUW IN HEERLEN

* Wij bieden u originele Argentijnse steaks van de houtgrill
* Joegoslavische specialiteiten
* Internationale gerechten

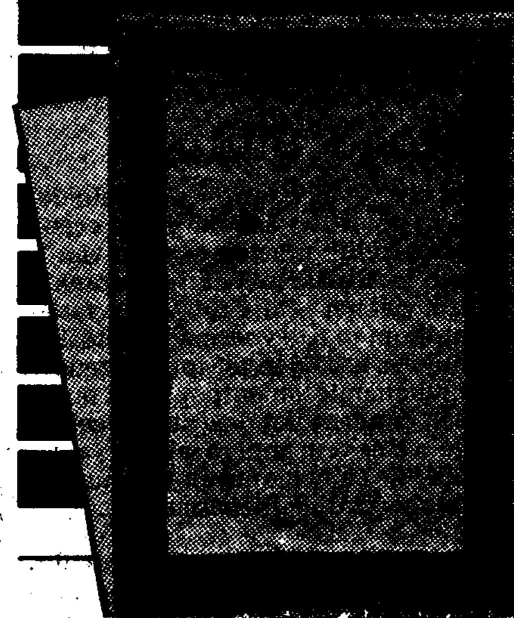
ELDORADO

Kerkplein 75
(bij Pancratiuskerk),
Heerlen,
tel. 045-741360.

Feestdagen doorlopend geopend

NIEUWE COLLECTIE

NEPAL TAPIJTE

●—Deze tapijten, in pas tinten met effen midden en eenvoudige randmo zijn geheel afgestemd op huidige woontrend.

●—Zowel in een mode als in een klassiek inte kunnen deze tapijten g toegepast worden.

HUB. DOLS & CO

Staat sinds 1905 Garant voor Kwaliteit!

SITTARD MARKT 31 TEL. 04490-12605

Iedereen kan met 115 jaar gezond sterven

Komende jaren veel aandacht voor aids en veroudering

Wie een dezer dagen negentig jaar wordt heeft de theoretische kans niet alleen het jaar 2000 te halen, maar van het volgende millennium ook de eerste vijftien jaar nog eens mee te maken. Honderd-jarigen zijn er intussen zoveel dat ze al lang niet meer in de krant komen en er is altijd wel een oudste Nederlander – om de paar maanden een andere – die rond de 110 jaar oud is.

De overigen zullen helaas moeten sneven voor het zover is. Kanker, hart- en vaatziekten, stofwisselingsziekten zoals diabetes en verscheidene vormen van dementie eisen met het klimmen der jaren hun tol. Een krasse grijsaard mag dan wel beweren dat het recept voor een hoge leeftijd is 'elke dag een borrel en een sigaar', hij moet wel toegeven dat vrijwel zijn gehele geboortejaar is uitgestorven. Aan de borrel, aan de sigaar of een assortiment andere aandoeningen, waaronder de late gevolgen van een 'accidentele val', zoals dat in de statistiek heet, en uiteraard aan 'veroudering'.

Bovendien hoef je maar een willekeurige verpleegkliniek te betreden om te constateren dat weliswaar meer mensen steeds ouder worden, maar of ze – voor zover nog bij de les – dat allemaal even leuk vinden, is een geheel andere vraag.

Of de ontwikkeling van de geneeskunde in de jaren tachtig sterk aan de verhoging aan de levensverwachting heeft bijgedragen kan met een krachtig 'neen' worden beantwoord. Vrouwen die nu geboren worden, hebben een gemiddelde levensverwachting van 80 jaar, mannen een jaar of zeven minder. Wanneer hart- en vaatziekten en kanker 'overwonnen' zijn, worden mensen eigenlijk niet zoveel ouder: vrouwen gemiddeld 88 jaar en mannen gemiddeld 81. De enorme stijging van de gemiddelde levensverwachting van de afgelopen zestig of zeventig jaar in de westerse industrielanden is in de eerste plaats het gevolg van de vermindering van de kindersterfte, vervolgens van de 'overwinning' van een aantal infectieziekten.

Het is nog maar nauwelijks tien jaar geleden dat de medische wetenschap een groot optimisme uitdroeg: we waren op de goede weg met kanker en hart- en vaatziekten kregen we ook wel onder de knie. Dementie was nog geen echt item, het milieu leefde nog nauwelijks in medische kringen.

Wel werd trots gewezen op de infectieziekten, die toch feitelijk tot het verleden behoorden. Weliswaar moeten we constateren dat het geen medische 'ingreep' is geweest, de invoering van antibiotica die de infectieziekten deed overwinnen, maar vooral de aanleg van waterleiding en riolering.

In de loop van de jaren tachtig is de vreugde over de eigen successen wat getemperd. Behalve dat het met de strijd tegen de kanker lang zo goed niet gaat als wel wordt beweerd, gebeurde iets dat tot dan toe uitgesloten had geleken: ineens dook een nieuwe ziekte op die haarscherp de Achillespees van de medische wetenschap opzocht. Aids! Een ziekte waar vooralsnog niets tegen te doen is, die het potentieel in zich heeft vele soorten kanker te overtreffen in onheilspellendheid en gelijkenis met de Middeleeuwse pest. En voorlopig geen remedie!

Niettemin zal de gewone leek inmiddels wel de indruk hebben gekregen dat de medische wetenschap op een aantal gebieden werkelijk alles kan: het onmogelijke doen wij direct, op wonderen moet u twintig minuten wachten. Het begint tegenwoordig al vóór de wieg; het einde blijft het graf.

Ethische vragen

Maar tegelijkertijd komen er vragen op ons af. Moet een reageerbuisbevruchting altijd? Ook als er gegronde vermoedens zijn dat veel meer van zo ter wereld gekomen kinderen met ernstige gezondheidsproblemen te kampen hebben dan 'gewone' kinderen? Moeten aangeboren levensbedreigende afwijkingen altijd verholpen worden, ook als het kind daarna een kort en ellendig leven beschoren is, in bed, in een rolstoel, in een zwakzinnigeninrichting? Moeten hart- en levertransplantaties altijd, ook als je beseft dat de getransplanteerde de rest van zijn leven feitelijk een zeer zieke patiënt blijft? Moeten sterk belastende behandelingen bij kankerpatiënten altijd doorgaan, ook als het middel erger is dan de kwaal en het uitzicht op enig effect vrijwel gelijk aan nul?

Veel medici vinden van wel, zij vertonen in feite het gedrag van de tijger die uit de kooi wil en daarom eindeloos voor de tralies heen en weer loopt: hij weet geen andere methode en zal nooit inzien dat het hem geen stap verder helpt.

Geleerden die kanttekeningen plaatsen – vaak niet-medici – worden weggehoond. Zoals dr Van Dam van het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis die het waagde te zeggen dat alle inspanningen tegen kanker weinig hadden geholpen en de hoop op een 'doorbraak' feitelijk was opgegeven. Zie ook dr Jurrit Bergsma, verbonden aan de RU Utrecht, die er in het openbaar op wees dat een harttransplantatie zoveel kost dat van het geld twee zwakzinnigen jarenlang verpleegd zouden kunnen worden.

Een machtige factor is ook de farmaceutische industrie. Zij gedraagt zich in het algemeen zeer verantwoordelijk, subsidieert ook massaal wetenschappelijk onderzoek dat anders achterwege zou blijven, maar het ligt in haar aard als onderneming om het 'nut' te zien van verlaging van de 'normale' waarden voor bloeddruk of cholesterol; in principe kunnen op die manier honderdduizenden, ja miljoenen mensen tot 'patiënt' worden verklaard, en dus medicijnbehoeftig worden.

En dan de patiënt zelf. Het consumentisme neemt hand over hand toe, dat wil zeggen: iedereen heeft evenveel recht op alle artikelen in de medische supermarkt. Onbetwiste leider van deze beweging is de hartpatiënt. Kijk maar naar de recente rel rond de maximumleeftijd voor harttransplantaties. Voor zo'n maximum kunnen allerlei goede redenen bestaan, niet in het minst deze, dat verlaten van het criterium het percentage succesvolle operaties sterk zou verminderen en het aantal mensen op de wachtlijst met een enorm aantal zou doen groeien. De al genoemde medisch psycholoog Bergsma heeft al eens uitgesproken de gevolgen te vrezen voor een groter donoraanbod.

Zaken waar we in 1980 nauwelijks aan dachten. En die doen vermoeden dat ons in de jaren negentig nog het nodige te wachten staat aan trotse uitvindingen met de bijbehorende sombere twijfels.

Aids

Een gebied waar we het komende decennium minstens zoveel over zullen horen is aids, en, bang vermoeden, andere ziekten van het immuunsysteem die mogelijk zullen opduiken; in ieder geval aanzienlijk meer dan in de afgelopen tien jaar zullen we horen over specifieke ziekten van oude en zeer oude mensen; de belangstelling voor die groep zal groeien naarmate zij een grotere politieke macht gaat vertegenwoordigen.

De mensen van 85 jaar en ouder vormen momenteel de snelst groeiende bevolkingsgroep, en over tien jaar zal Nederland een half miljoen personen in die leeftijdsgroep tellen. Veel van die mensen krijgen kanker, ouderdomsdiabetes, osteoporose, hart- en vaatziekten, dementie en combinaties van die aandoeningen, gewoon omdat ze zo oud zijn geworden. Wie 80 jaar is, heeft een kans van 25 procent om dement te worden.

Kortom, het is tijd eens na te gaan welke mogelijkheden er zijn om niet alleen allemaal 115 jaar oud te worden (dat schijnt het biologisch maximum haalbare te zijn) maar om op die leeftijd ook gezond dood te gaan. Want dat is een betrekkelijk veilige zekerheid: uiteindelijk gaan we dood, of de kanker en de hartziekten en de diabetes nu overwonnen worden of niet.

Intussen concentreert onze aandacht voor de bejaarde medemens zich vooral op de zorg. Twaalf miljard mag dat per jaar kosten. De gerontologie, de tak van wetenschap die wil zorgen dat de bejaarde mens zolang mogelijk gezond blijft, krijgt nog lang niet de aandacht die zij, gezien deze cijfers, zou verdienen, meent prof. dr D.L. Knook, directeur van het Instituut voor Experimentele Gerontologie van TNO en hoogleraar in dat vak in Leiden en Brussel.

Er zijn, vindt hij, voldoende vragen te formuleren voor vruchtbaar wetenschappelijk onderzoek met als doel: niet zozeer het leven van de bejaarde medemens te verlengen als wel de periode te verlengen dat men prettig, lees ook: onafhankelijk, kan leven. Met als 'ideaal' dat iedereen, inderdaad, uiteindelijk op 115- of 116-jarige leeftijd 'gezond' sterft.

Die grens is niet te overschrijden. Hoe komt dat eigenlijk? Knook: „Die leeftijdsgrens is een ervaringsfeit. In de loop van de tijd zijn allerlei claims op veel hogere leeftijden altijd doorgeprikt. In de Andes is een plaats waar men ontdekte dat hoge leeftijden toeristen trokken, vooral als je erbij vertelde dat het door de gezonde lucht kwam; hoge leeftijden in de Kaukasus zijn vermoedelijk te verklaren uit het feit dat men tijdens de burgeroorlog in de Sovjetunie zichzelf graag het geboortebewijs van zijn vader toeëigende om aan militaire dienst te ontkomen; in Nepal bleek gewoon sneller te worden geteld. Andere hoge claims zijn weer een gevolg van slordig bijgehouden doopboeken; echt bewezen hoge leeftijden komen rond de 115 uit."

Maar waarom is dat zo? Knook vergelijkt het menselijk organisme met een computerprogramma, dat op een gegeven moment ook afgelopen is; dat programma stopt blijkbaar bij de mens rond zijn 115e verjaardag. De volgende vraag is dan: waar zit hem dat in; want als je dat weet kun je waarschijnlijk antwoord geven op de vraag wat veroudering eigenlijk voor verschijnsel is, zul je ook weten of veroudering tegen te houden valt of te vertragen.

Dat is een van de punten waarop Knook de komende jaren vorderingen hoopt te maken. Is veroudering waar te nemen in het genetisch materiaal, het DNA? Het DNA bevat immers het 'computerprogramma' voor het functioneren van de cellen in ons lichaam. „Als je daar meer vanaf zou weten, dan zou je bepaalde aspecten kunnen veranderen," zegt Knook. Met proefdieren worden al experimenten op dit gebied gedaan. „De vraag is: zit de veroudering in een bepaald onderdeel van het programma, of in het hele programma, of heeft het andere oorzaken, bij voorbeeld beschadigingen als gevolg van het gebruik. Ik ben bang dat er diverse oorzaken zijn die voor een deel in verschillende onderdelen van het programma zitten. Het zal dan dus moeilijk zijn iets te veranderen waardoor de veroudering zou worden vertraagd. Je zou dan als het ware in de eicel al moeten gaan manipuleren; of dat ooit mogelijk of zelfs maar wenselijk zou worden, dat lijkt me zeer te betwijfelen."

Vorderingen

Dat ook op gerontologisch gebied opmerkelijke vorderingen worden gemaakt blijkt uit de ontwikkeling op het gebied van de dementie (onder meer de ziekte van Alzheimer). Het zal binnenkort mogelijk zijn bij patiënten al in een vroeg stadium vast te stellen aan welke vorm van dementie hij of zij lijdt.

Dit is het resultaat van vergelijkende tests bij overleden en nog levende personen, waardoor bleek dat de veranderingen in de hersenen ook in het bloed terug te vinden waren. Genezing is nog ver weg, maar het is in stap in de goede richting. Vroege diagnostiek is van groot belang, omdat op die manier de mensen eruit te halen zijn bij wie de dementie mogelijk omkeerbaar is, want in een beperkt aantal gevallen bestaat die mogelijkheid.

„Wij kijken tegenwoordig iets optimistischer aan tegen het ouder worden," zegt Knook. „Ouder worden hoeft onder 'normale' omstandigheden geen dramatische gevolgen te hebben. Je functies gaan geleidelijk achteruit, en dat is ook merkbaar; je kunt de marathon blijven lopen, alleen haal je hem niet meer in tweeëneenhalf uur. Maar daarnaast zijn er ziekteprocessen die kunnen optreden. De vraag is: zijn dat automatische gevolgen van het ouder worden, of kun je die twee loskoppelen? We stellen vast dat het bereiken van een hoge leeftijd meestal een erfelijke zaak is, die in bepaalde families veel voorkomt. Is dat nu een gevolg van minder snel oud worden, of hebben de leden van die families een grotere weerstand tegen ziek worden? In ieder geval is dat de vraag die ons de komende decennia zal bezig houden, de relatie tussen ziekte en veroudering."

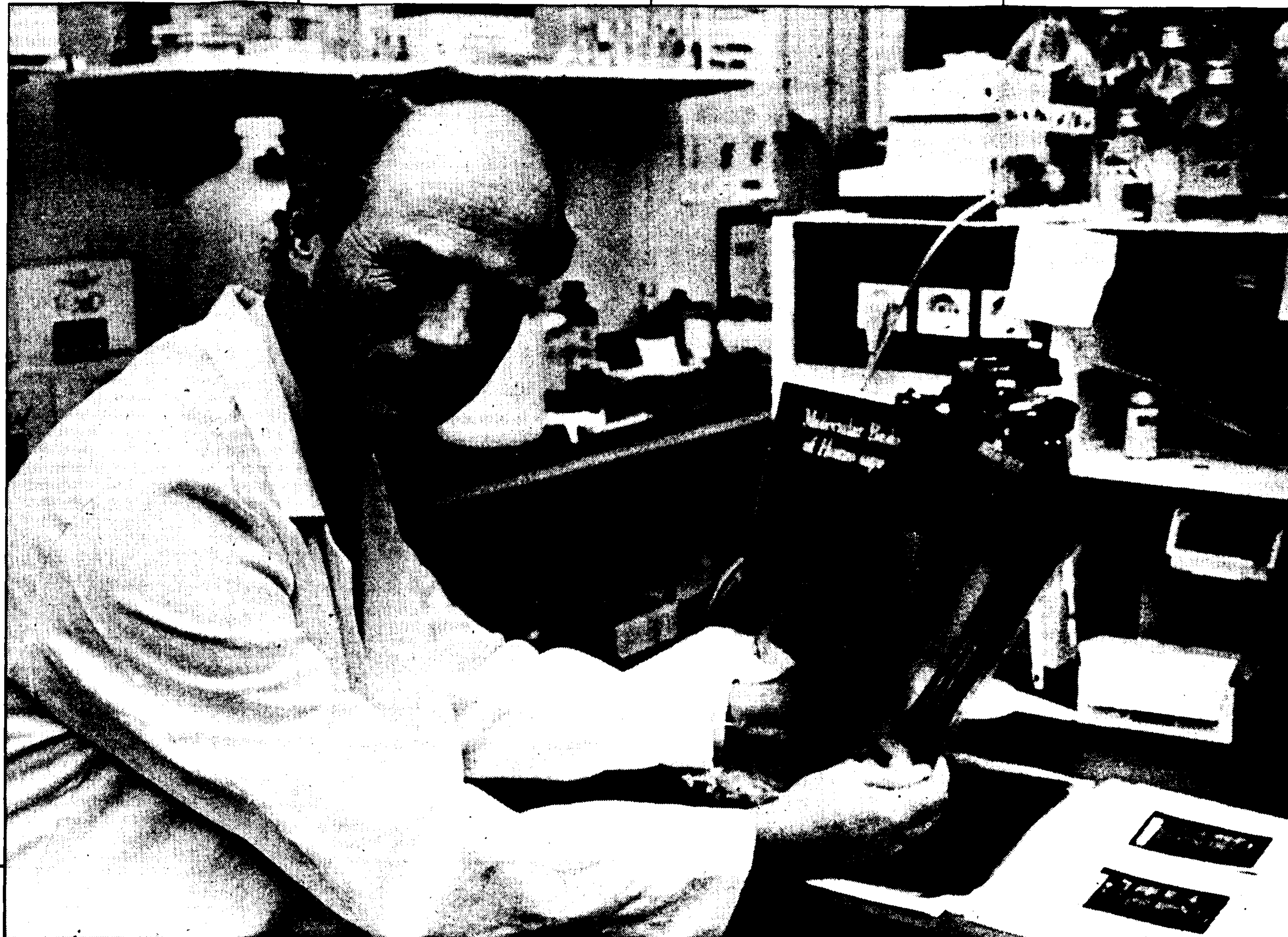
Wat is verouderen?

Daarvoor moeten we beginnen bij het begin: wat is verouderen? Knooks instituut houdt zich bezig met de vraag welke veranderingen er in het DNA optreden naarmate een mens ouder wordt. Ook onderzocht worden mogelijke veranderingen in het immuunsysteem, waardoor de oudere mens vatbaarder zou worden voor ziekten, zoals kanker. Direct op de praktijk gericht zijn onderzoeken naar osteoporose (botontkalking, veel oudere vrouwen lijden er aan), veranderingen die optreden in de verwerking van geneesmiddelen, verandering in de opname van voeding.

Onderzoek van het immuunsysteem kan ook leiden tot beter inzicht in verouderingsprocessen. Knook: „Je ziet soms auto-immuunreacties tegen het eigen weefsel, die niettemin geen kankers zijn; vormen die onderdeel van een normaal verouderingsproces? Vooral lokale immuunsystemen zoals de milt en bepaalde lymfknopen worden daarop onderzocht. Langdurig onderzoek dat wij doen bij een aantal 85-plussers in Leiden is gebleken dat er maar een heel geringe afname is van de weerstand tegen ziekte als gevolg van het ouder worden. Vroeger is wel gedacht dat je oud en ziek werd en doodging als gevolg van een verlaagde afweer. Maar het ligt gecompliceerder. Mogelijk dat we het moeten zoeken in de fijnregulatie van het immuunsysteem."

Weten we over tien jaar meer? Knook is optimistisch. Hij denkt van wel. De vergrijzende bevolking zal langzamerhand een handje gaan helpen: als het probleem van de veroudering niet wordt opgelost zal die sterk groeiende groep gaan inzien dat zij zelf de politieke druk erachter de komende jaren sterk kan vergroten.

sante brun

● *Prof. dr D. Knook: Is veroudering te zien in het DNA?*
Foto: PETER SENTEUR

Tachtigers: egocentrisch, hard en hebzuchtig

,,Hallo, mijn naam is Oprah Winfrey, en vandaag gaan we praten over... geestelijken die een verhouding hebben met hun gemeenteleden; mensen die in hun jeugd misbruikt zijn; slachtoffers van bigamie; shop-a-holiçs en wat ze in hun klerenkast hebben hangen; kleptomane vrouwen en hun huwelijksproblemen; moeders van massamoordenaars; operaties om van je geslacht af te komen; vrouwen die een kind van hun vader willen hebben; mensen die liever een huisdier dan een huisman of -vrouw in bed hebben."

En zo gebeurde het ook. Niet alleen door Oprah, maar door een hele kolonne van intimiteitsgrabbelaars, van Henk Mochel via Hans Sleeuwenhoek tot Sonja. De jaren tachtig waren de jaren van de talkshows, waarin de kijkcijfers werden opgestuwd door slachtoffers het hemd van hun lijf en het vel van hun ziel te trekken. Iedere steen waaronder psychisch ongedierte kon krioelen werd gekeerd. Wie de moed of de ster-ambities had om het volk in de spelonken van zijn geest te laten poeren, werd genadeloos de studio in gesleurd. Wie niet zichtbaar de huiskamer in wilde, had maar te kiezen uit vermommingen variërend van valse snorren en baarden tot verrijdbare biechtstoelen, die heel toepasselijk alleen een schaduw lieten doorschemeren. Als er maar bekend, als er maar gebiecht werd.

Exhibitionisme

Wie zijn emotionele en seksuele afval niet audiovisueel wilde storten, kon het meer privé in de telefonische babbeldoos doen. Veel mensen konden al gauw ook daar niet meer van afkomen, en dus werden er praatgroepen voor babbelverslaafden opgezet. En als klapstuk van de veiling kwamen babbelverslaafden over hun praatgroep in een talkshow vertellen.

Als de jaren tachtig iets waren, dan waren het de jaren van het exhibitionisme, vleselijk en geestelijk. Op de stranden vlogen de bovenstukken eraf. In de Tweede Kamer gingen nog meer kleren uit voor een Playboy-reportage. Op de trappen van het Capitool in Washington copuleerde Congreslid John Jenrette jr. met zijn vrouw, die vervolgens haar lichaam aan, alweer, Playboy uitleverde. Zelfs de meest conservatieve mensen, politici, ambtenaren en normalen, lieten van het ene op het andere moment hun morele bezwaren vallen en begonnen condooms aan te prijzen alsof ze nog nooit iets anders hadden gedaan.

Maar aids lokte niet alleen hen uit de slaapkamer. Plotseling bekenden tal van prominenten hun homoseksuele voorkeur, daarbij het heroïsche voorbeeld volgend jaar van filmster Rock Hudson. Op 25 juli 1985 deelde een grimmig uitziende persagent in de hal van een kliniek in een voorstad van Parijs mee: ,,Mr. Hudson heeft aids." Wat volgde is bekend. In no time wist de hele wereld dat deze macho-sexbom homoseksueel was. Maar in plaats van veroordeling en verlies van de gunst van het publiek, ging overal in de wereld applaus op voor zijn moed. De aanpak van het aids-vraagstuk kreeg er een belangrijke impuls door.

In de loop van de jaren tachtig raakten we zo gewoon aan blootgeverij, dat we zelfs niet meer opkeken als de royalty zich er aan vergreep. Met een onstilbare zucht naar aandacht leverde de vrouw van de Britse kroonprins, Lady Di, zich met huid en haar negen jaar lang, sinds haar huwelijk in 1981, aan de camera's uit. Waar een gewone vrouw zich nog wel even had bedacht, strekte de toekomstige koningin haar been nog eens extra uit, zodat het ellenlange split alles tussen hiel en heup weggaf dat weg te geven viel.

Vastleggen

De meedogenloze camera, microfoon en drukpers legden nog heel wat andere en heel wat minder opwekkende dingen bloot. Voetbalsupporters die elkaar bij bosjes afmaakten, zoals in het Brusselse Heizel-stadion gebeurde. Pelgrims die elkaar bij honderden afslachtten, zoals in Mekka het geval was. Een gruwelijke gijzeling midden op de dag en midden op straat in een Duitse stad net over onze grens, werd verslagen op een manier waardoor je niet meer precies wist of het Der Alte of echt was.

Als de jaren tachtig ergens door gekenmerkt werden, dan was het wel door de keiharde wijze waarop we onszelf en elkaar vastlegden, blootlegden. Het was alsof we ongenadig wilden afrekenen met de flowerpower-aardigheid van de jaren zeventig onder het motto 'geen geouwehoer, laat maar zien waar het op staat, no-nonsense'. Zowel innerlijk als uiterlijk verhardden we. Onder leiding van Rambo, Schwarzenegger en Tyson gingen we aan de oefentoestellen hangen om een 'hard body' te krijgen. Spierballen met de omvang van pizza's en borsten zo hard als tennisballen (maar groter) werden het ideaal, dat zelfs jonge kinderen via Heman en Sheena kregen voorgeschoteld. Groot, vlezig en agressief, dat was het helemaal. Monsterlijke wezens, of ze nu uit onze prehistorie kwamen zoals de dino- en tyrannosaurussen of uit onze fantasie, vulden bioscoop en buis en dus ook de speelkamer.

Maar de agressieve uitingen bleven daartoe niet beperkt. Rond 1983 steeg het aantal misdaden, vooral die met geweld, tot ongekende hoogte. Eind 1988 hadden alle beschaafde, ontwikkelde landen ruim tweemaal zo veel gedetineerden als in 1980. Het aantal zelfdodingen en echtscheidingen, vooral onder degenen jonger dan 40 jaar, bereikte eveneens een 'all time high' alsof het leven werd geleefd onder het motto 'als het je niet bevalt, dan rot je maar op, desnoods voorgoed'.

Tussen de armen

Terwijl de werkeloosheid piekte en de armoede toenam, nam tegelijkertijd ook het aantal en de decadentie van (meestal volslagen overbodige) luxe consumptie-artikelen toe. Het zelfbewustzijn van het ene (kleine) deel van de samenleving, het creditcard-proletariaat bestaande uit zwaarverdienende yups en dinks, werd uitgedragen in steeds meer glitterende lifestyle-bladen, waarin volbloed mannequins en sportauto's bij voorkeur werden gefotografeerd tussen de armen in de krottenwijken van Latijns-Amerika of op de uitgedroogde landbouwgronden van Afrika. Terwijl het minimumloon in de Verenigde Staten en Europa gelijk bleef of zelfs daalde, nam het aantal miljonairs in tien jaar met het tienvoudige toe.

Terwijl we ons met z'n allen steeds vaker vergaapten aan de zeepbelromances van de bewoners van de Dallas- en Dynasty-paleizen, liep in hetzelfde land het aantal mensen dat zich geen dak meer boven het hoofd kon veroorloven hartverscheurend op. In 1985 waren in de Verenigde Staten 'nog maar' 350.000 mensen thuisloos. In 1989 was hun aantal al gestegen tot drie miljoen.

Onze toenemende tolerantie voor maatschappelijke verschillen werd wel het meest navrant duidelijk in het feit dat het aantal werknemers van privé-veiligheidsdiensten voor de rijken zowel in de ontwikkelde landen als in de grote steden in de ontwikkelingslanden naar schatting 60 maal zo groot was in 1988 als in 1980. Donald Trump (die van de Trump Tower en het duurste privé-jacht ooit in ons land gebouwd), naar eigen zeggen miljardair op slinkse wijze en altijd omringd door een haag van body-guards, trof de filosofie van de tachtigers in het hart met zijn slogan: 'The only sin is not to win'.

Schaamteloosheid

Het lijkt zo bezien niet gemakkelijk om aan de mens van de jaren tachtig ook nog iets positiefs te ontdekken. Egocentrisch, exhibitionistisch, hard en hebzuchtig vormen met elkaar nou bepaald geen vleiende aanbeveling. En toch waren het precies deze kenmerken die de voorwaarden vormden voor de positieve zaken uit de loop en vooral uit het einde van deze jaren. Om dat te begrijpen moeten we duiken in het antwoord op de vraag: waardoor werden wij wat we in het afgelopen decennium waren?

Natuurlijk zijn mensen van alle tijden (ook) egocentrisch, exhibitionistisch en hebzuchtig geweest. Maar wat in de jaren tachtig anders was, was het feit dat we het met een zekere schaamteloosheid waren. Met een stalen gezicht vertelden we voor de buis dat we regelmatig met onze zus naar bed waren geweest, dat we de belasting oplichtten, onze verkeersbonnen meteen na ontvangst kapot scheurden, dat we met graagte twee jaar gingen brommen, omdat na ontslag een vette bankrekening op Jersey wachtte, of dat we in ons onderhoud voorzagen door regelmatig met twee (werkende) vrouwen tegelijk getrouwd te zijn.

We konden er onbeschaamd trots op zijn dat onze dochter of vrouw bloot op of in een tijdschrift stond. Steeds gemakkelijker pronkten we uitbundig met de duurste kleren, auto's, sportschoenen, hifi, computers, keyboards. We gingen steeds vaker en steeds duurder op vakantie en begonnen ons te schamen als we nooit op wintersport waren geweest. We moesten allemaal op golf of in ieder geval een paar sticks in de paraplubak hebben. We begonnen weer in etiquetteboeken te neuzen, cocktail- en avondkleding te dragen, en als we een uurtje vrij hadden, bladerden we als bezetenen door bladen die altijd weer lieten zien wat we nog niet hadden, maar waar we inmiddels wel weer aan toe moesten zijn.

Schatkamer

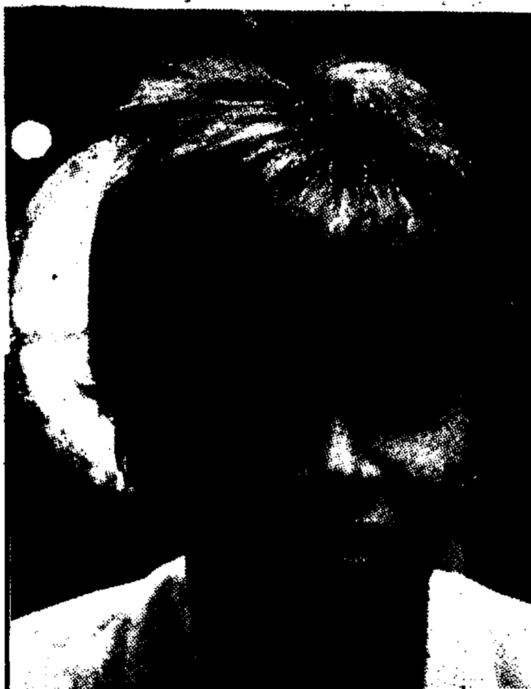
Onze samenleving begon op een grote schatkamer te lijken. Geen wonder dus dat al die uitgehongerde Oostduitse consumenten als zwermen eksters via een gat in de Muur onze wereld kwamen binnenvliegen. We konden een gevoel van medelijden niet onderdrukken bij het besef dat zij nog nooit aan het grote feest hadden mogen deelnemen. Maar waarom gedroegen we ons met z'n allen als nouveau riches, als arrivés, parvenues. En even schaamteloos als die al eeuwenlang doen?

Voor een antwoord op die vraag moeten we terug naar de periode meteen na de Tweede Wereldoorlog, de jaren van de baby-boom. Degenen die zo tussen 1946 en 1955 geboren werden, bereikten de volwassenen leeftijd tussen 1965 en 1975. Hun relatieve aandeel in de totale bevolking was zo groot dat tegen de tijd dat ze zelfstandig de samenleving in moesten en op de arbeidsmarkt een plaatsje vinden, er grote sociale spanningen ontstonden. De eerste uiting daarvan was de 'revolutie' van 1968.

Vanwege de grote vraag en het relatief kleine aanbod op de arbeidsmarkt en als gevolg daarvan hun economisch betrekkelijk ongunstige positie begon de baby-boom-generatie, als kind al gewend geraakt aan een consumptiepatroon dat aanzienlijk duurder was dan dat van hun ouders op dezelfde leeftijd, bepaalde aanpassingsmechanismen te ontwikkelen. Daartoe behoorde onder meer het uitstellen van de huwelijksdatum, het uitstellen van kinderen en het nemen van een baan buitenshuis door de vrouw. De oliecrisis van 1973 en de gevolgen daarvan versterkte dit patroon alleen nog maar.

Tegen het begin van de jaren tachtig had de eerste golf baby-boomers een welstandsniveau bereikt dat niet alleen dat van hun ouders evenaarde, maar dat meestal zelfs duidelijk overtrof. Het probleem was alleen dat het verwerven van materieel welzijn ten koste was gegaan van het psychische en relationele welzijn. Relaties waren instabieler dan ooit en de baby-boomers leden vaker aan depressie, misbruikten vaker alcohol en drugs en waren suïcidaler dan bij hun ouders of hun grootouders ooit het geval was geweest.

Hun gebrek aan innerlijke schoonheid en persoonlijke evenwichtigheid be-

● Sonja Barend

● Bill Cosby

● Oprah Winfrey

● Henk Mochel

● Schwarzenegger

gonnen ze te compenseren door een fanatiek consumeren van steeds mooiere en fraaiere produkten, inclusief nieuwe en jongere partners. Omdat zowel de mannen als de vrouwen economisch steeds vaker onafhankelijk van elkaar waren geworden, konden ze zich gemakkelijker de houding permitteren van 'ik heb jou niet nodig' of 'zonder jou red ik het ook wel'.

Alternatief

Bij deze veranderingen in menselijke en vooral intieme relaties speelde nog een andere factor een sterke rol, en dat was de supersnelle ontwikkeling van de techniek, zeker tussen '80 en '89. Het was nog geen 150 jaar geleden dat we om iemand te zien, te horen, te spreken, laat staan op- of af te winden, in zijn of haar directe lichamelijke nabijheid moesten verkeren. Maar in de jaren tachtig konden we onze ouder buiten de deur of onze partner langs de weg zetten en ons toch nog vaderlijk laten toespreken via de 06-dagsluiter of ons in erotische dromen laten zakken via de sexofoon. Het was dan wel niet hetzelfde als 'the real thing', maar alle voor- en nadelen op een rijtje gezet, vonden veel mensen het niet eens zo'n slecht alternatief. Een van de naast sex meest intieme handelingen, namelijk biechten, konden we ook al via de media doen. En dan hadden we ook nog het voordeel te zien hoe anderen zich verkneukelden bij onze hele en halve, al dan niet verzonnen doodzonden.

Hoe meer we bepaalde dingen die ooit alleen met andere mensen in onze nabijheid mogelijk waren, door technische surrogaten konden vervangen en hoe minder we de ander nog nodig hadden, hoe harder we in emotioneel opzicht tegen hem of haar konden zijn. Daarbij hielp de afstand die de techniek schiep ook nog een handje. Een veelvrijende kennis vertelde me eens dat hij een relatie altijd in eerste instantie via de telefoon verbrak. Dat was veel gemakkelijker, zei hij, ,,want dan kan je het drama, dat toch altijd komt, afbreken wanneer je wilt en dan zie je de tranen tenminste niet, want dan ga ik toch weer overstag."

Eén keer leven

Per saldo verbraken we in de jaren tachtig relaties met anderen eerder en gemakkelijker en ontwikkelden we een cultuur waarin niet alleen de consumptie van goederen, maar ook van relaties een belangrijk tijdverdrijf werd. Op 26 oktober 1989 kwam het Duitse weekblad Bunte met een omslagartikel onder de titel 'Het geheim van de tweede vrouw'. In het artikel een paginagrote foto van de vroegere bondskanselier Willy Brandt, dansend met een drie generaties jonger stuk en met boven zijn hoofd de volgende oproep: ,,Het heet dat men slechts één keer leeft. Mannen met een tweede vrouw beweren dat ze tweemaal leven."

Hoe weinig verheffend we deze ontwikkelingen ook mogen vinden, psychologisch gezien zit er ook een belangrijke andere kant aan. De mens die zich minder afhankelijk maakt van de relatie met een ander, moet – om te kunnen overleven – zelfstandiger, zelfbewuster worden. Dat wil in feite niets anders zeggen dan dat zij (of hij) zelfrespect of persoonlijke waarde niet meer put uit het feit dat ze 'de vrouw is van die of die', maar uit zichzelf. Zo'n vrouw cijfert zichzelf niet zomaar weg terwille van haar huwelijk, de carrière van haar man, haar gezin of de verwachtingen en tradities van familie en samenleving. Ze toetst wat relaties haar te bieden hebben en haar eigen behoeften en wensen, en als die twee niet goed op elkaar passen: too damned bad voor de relatie. Daar moet dan iets in veranderen, of mogelijk moet ie helemaal opgedoekt worden.

Misschien kunnen we daarom Lady Di toch wel beschouwen als het prototype van de 'vrouw van tachtig'. Begonnen als de schuchtere jonge echtgenote (Shy Di) van de kroonprins en niet in staat om een woord uit te brengen dat niet voorgeschreven was, ontwikkelde ze zich tot een vrouw die, via de moeilijkheden van het moederschap en huwelijksproblemen met een man die volgens haar zeggen niet echt bij haar past, een eigen identiteit verwierf, los van de positie van haar echtgenoot. Niet langer alleen maar een verlengstuk of versiering zal ze ook zonder hem in de ogen van de wereld wel blijven wat ze nu is: iemand die het ook zonder kroonprins wel klaart.

Doorzichtiger

Zelfs onze meest fundamentele waarden, zoals bij voorbeeld de beschermwaardigheid van het leven, kwamen tussen '80 en '89 op losse schroeven te staan of werden in ieder geval als absoluutheden steeds vaker ter discussie gesteld. Een mens op zijn verzoek verlossen uit zijn lijden of voorkomen dat een leven lijden wordt (euthanasie/abortus bij bepaalde afwijkingen van een foetus) werd door de meerderheid van de bevolking, ook gelovigen, aanvaardbaar geacht onder bepaalde voorwaarden. Maar wat maakte dat het dogmatische en polariserende denken en handelen, dat zolang onze wereld en ons wereldbeeld had bepaald, in de jaren tachtig zo'n geduchte knauw opliep?

Laat ik proberen een, zij het onvolledig, antwoord te geven. In de psychologie is al vele jaren geleden een zogenaamde 'wet van de cognitieve complexiteit' geformuleerd. In eenvoudige woorden zegt die wet dat hoe meer informatie we over een object of een persoon hebben, hoe complexer, hoe ingewikkelder ons oordeel over het of hem is. Met het toenemen van informatie wordt het steeds moeilijker om in vo[...] oordelen of clichés, negatieve of pos[...] tieve, te denken.

Met andere woorden, doordat de we[...] tenschap steeds meer blootlegt en d[...] media steeds meer laten zien wat er zich in en tussen mensen afspeelt, wordt het steeds moeilijker voor ons om simplistisch de etiketten 'goed mens' of 'slecht mens' op te plakken. De mens wordt door de voortdurend toenemende kennis en informatiestroom voor zichzelf en voor anderen steeds transparanter, doorzichtiger. W[...] beginnen steeds beter te beseffen da[...] we allemaal – koning, keizer, admira[...] – onderhevig zijn aan driften en verla[...] gens die we niet altijd goed in de han[...] hebben.

Publieke figuren die in (of uit) de sli[...] gaan, worden door de media genadeloos op de röntgentafel gelegd (zoals presidentskandidaat Gary Hart overkwam) en teruggezet in de galerij va[...] de gewone stervelingen. We zien steed[...] scherper dat degenen die ons het voo[...] beeld zouden moeten geven vaak eve[...] zwak, hebzuchtig en egocentrisch zij[...] als wijzelf. En als zij het wel mogen, waarom wij dan niet?

Ontmaskerd

Er zijn geen supermannen of -vrouwen, superorganisaties, supernaties [...] super-ideologieën meer, en als ze er [...] zijn dan nooit voor lang, en zeker ni[...] alleen op eigen kracht, zoals Olympisch sprinter Ben Johnson duidelijk maakte. Meer dan ooit tevoren geldt vandaag de dag de wijsheid van de schrijver F. Scott Fitzgerald: ,,Wijs m[...] een held aan en ik schrijf je een treu[...] spel."

Hoe transparanter de wereld wordt, hoe moeilijker het wordt om iets te ve[...] bergen, of het nu corruptie, incest of wurgsex is. Hoe moeilijker het ook wordt om slogans of holle praatjes te verkopen, want de kans dat die snel ontmaskerd worden, is levensgroot (i[...] feite is wat in de Oostbloklanden aan de gang is een massale ontmaskering in ijltempo).

Dat is niet alleen in het openbare leve[...] zo, maar ook in het gezin. Ouders moe[...] ten er steeds meer op letten dat het beeld van de wereld en van zichzelf, dat ze hun kinderen voorschotelen, zo accuraat mogelijk is, anders lopen ze a[...] gauw het risico dat informatie uit de buitenwereld hun geloofwaardigheid ondermijnt. Gehoorzaamheid of liefd[...] mogen verwachten of kunnen afdwin[...] gen, louter en alleen op grond van tra[...] ditie of (formele) autoriteit, is er niet meer bij.

Ik heb dat nooit treffender en ontroerender onder woorden gebracht gezie[...] dan in een dagboek dat mij onlangs i[...] handen viel en waarin een twaalfjarig[...] jongen tot zijn vader schreef: ,,Ik heb geen respect voor u, omdat u mijn va[...] der bent. Ik heb respect voor u als u respectabel bent. Of u mijn vader ben[...] of niet, dat doet er eigenlijk niet toe. Daar gaat het niet om. Ik hou van u a[...] u lief bent, als u liefhebt. En onthou da[...] het niet is, omdat u mijn vader bent, het is omdat u een man bent om van t[...] houden."

Niet eenvoudiger

Het wordt er op deze manier natuurlij[...] allemaal niet eenvoudiger op. Ouders moeten, ondanks de sympathieke hul[...] van psycholoog Bill Cosby, vaak alle zeilen bijzetten om de puberteit van hun kind te overleven. Net zoals partners vaak weken of maanden moeten hozen om hun relatie niet naar de kelder te zien gaan door de wederzijdse midlife crisis. Onderwijsgevenden mo[...] gen al lang niet meer automatisch op stilte en aandacht in de klas rekenen, tenzij iedereen z'n walkman heeft me[...] gebracht.

Ontdaan van gezag dat ontleend werd aan traditie of macht, zijn we er op aan gewezen met elkaar te onderhandelen of in ieder geval met keiharde bewijze[...] te komen dat wat we willen echt zo (be[...] ter) is. Als we de dingen tenminste ee[...] beetje naar ons eigen inzicht op voorkeur willen laten verlopen.

Natuurlijk zijn er nog schimmen van weleer, zoals de paus van Rome of de ayatholla van Qunram, die menen dat een beroep op Gods woord voor ons voldoende zou moeten zijn om de con[...] dooms af te zweren en de homo's te ste[...] nigen. Maar ze werken eerder op onze lachspieren of ons medelijden dan op onze ziel.

Aan het einde van de jaren tachtig is wijsheid niet meer iets dat ons opgelegd wordt, zoals een ouder dat hij zij[...] kind deed, God bij zijn schepsel, de partij bij haar leden. Achter ons ligt he[...] huiveringwekkende bewijs van wat e[...] gebeurt als de ene mens zijn geluk en zijn wijsheid aan de andere wil opdri[...] gen. Wij beginnen steeds sterker te be[...] seffen dat we in dit universum op elkaar aangewezen zijn om uit te vinde[...] wat de wijste weg is.

rené f.w. diekstr[...]

Limburgs WOONBLAD

Schouw-spel

Zaterdag 23 december 1989 ● Pagina 41

In Limburg relatief weinig woningen in 'dure' categorie

'Rechtse gemeenten bouwen meer in de vrije sector'

In gemeenten met een rechtse politieke signatuur worden relatief meer vrije-sectorwoningen gebouwd dan in linkse gemeenten. Zo worden in Limburg relatief maar weinig vrije-sectorwoningen gebouwd, waaruit je mag concluderen dat de invloed van links op het bouwbeleid in Limburg groot is.

Ook het gemiddeld inkomen van de bevolking speelt een rol: naarmate dit hoger is, wordt er meer in de vrije sector gebouwd. Verder kennen kleine gemeenten een hoger aantal vrije sectorwoningen dan grote.

Onderzoek

Dat blijkt uit een onderzoek van het Onderzoeksinstituut voor Technische Bestuurskunde (OTB) van de TU Delft, uitgevoerd in opdracht van het Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting (Nirov). De resultaten ervan werden eergisteren bekendgemaakt door OTB-medewerker drs J. Conijn tijdens een Nirov-congres in Den Bosch.
Naast een gemeentelijke komt uit het onderzoek ook een provinciale invloed op de vrije-sectorbouw naar voren. Er zijn naar verhouding veel vrije-sectorwoningen gebouwd in Drenthe en Overijssel, terwijl zoals gezegd Limburg, maar ook Flevoland relatief weinig van deze woningen hebben.

Sterke verschillen

De bouw in de vrije sector verschilt zeer sterk van jaar tot jaar. De ontwikkeling van de hypotheekrente is de belangrijkste oorzaak voor deze schommelingen. Daarnaast spelen ook de inkomensontwikkeling en de bouwkosten een rol.

Volgens Conijn houdt de overheid in haar bouwbeleid onvoldoende rekening met de onzekerheden in de vrije sector. De lage stand van de hypotheekrente is de afgelopen jaren zeer gunstig geweest voor de vrije-sectorbouw.

De komende jaren zullen door de rentestijging een minder florissant beeld te zien geven, aldus Conijn. De overheid heeft geen enkele maatregel getroffen om een te verwachten forse daling in de vrije sector te compenseren, zo stelde hij.

Woonklimaat

Project-ontwikkelaar drs. E. Prick riep tijdens het congres in Den Bosch de grote steden op aantrekkelijke lokaties te ontwikkelen voor de vrije-sectorbouw. Die steden hebben zich tot dusver teveel geconcentreerd op de sociale huursector. Prick sprak van een 'verpest' woonklimaat voor de hogere inkomensklassen in de grote steden.

Kleine gemeenten hebben voldoende aantrekkingskracht voor de vrije sector. De beperking van het reiskostenforfait zal niet leiden tot een leegloop van deze gemeenten, zo zei hij.

...e oude situatie. Een rechthoekig gebouw zonder uitstraling.

...ichel van de Berg: 'Ontwerp in relatie met rest van de stad'

Opvallende facelift ...oekpand Spoorsingel

...t uiterlijk van de voormalige dependance van de Gemeentebe...ven, annex meubelzaak aan de Spoorsingel in Heerlen heeft ...n totale facelift ondergaan. Wie deze plaats dagelijks passeert ...eft de verandering de laatste maanden kunnen meemaken. Het ...akke in rechthoekige blokken vooruitspringende gebouw is ...anderd in een pand, dat door zijn gesloten beneden- en transpa...nte bovenverdiepingen als het ware wordt opgetild en zich daar...or boven de rest van de bebouwing verheft.

...t ontwerp is van de Hoensbroek...rchitect Michel van de Berg. Re...telijk nog in het nieuws door zijn ...lname aan de landelijke archi...tuurwedstrijd 'Ongewoon Wo...n II' in Almere. Zijn creatie 'Al...re' werd als elfde genomineerd. ...n woning die nagenoeg geheel in ...grond is gebouwd en waarvan ...vlakke dak wordt gevormd door ...zen bouwstenen in gewapend be... Volgens de jury een ontwerp ...t een grote mate van monumen...teit dat een interessant contrast ...mt met de andere op het terrein ...Almere aanwezige bebouwing.

...inkelpand

...het ontwerp van het pand aan de ...oorsingel is bewust gekozen voor ...n gesloten begane grond, met als ...werking een gemakkelijk te on...rhouden (grafitti-bestendige) te... De beide bovenverdiepingen ...n geheel transparant gehouden in ...n rustige en terughoudende ...eur. Deze beide factoren willen ...armee de relatie met de rest van ...t centrum benadrukken omdat ...t gebouw als het ware over de ...oorlijn wordt getild. Maar ook om ...laten zien wat er verkocht wordt; ...rlichtingsarmaturen Studio 2000.

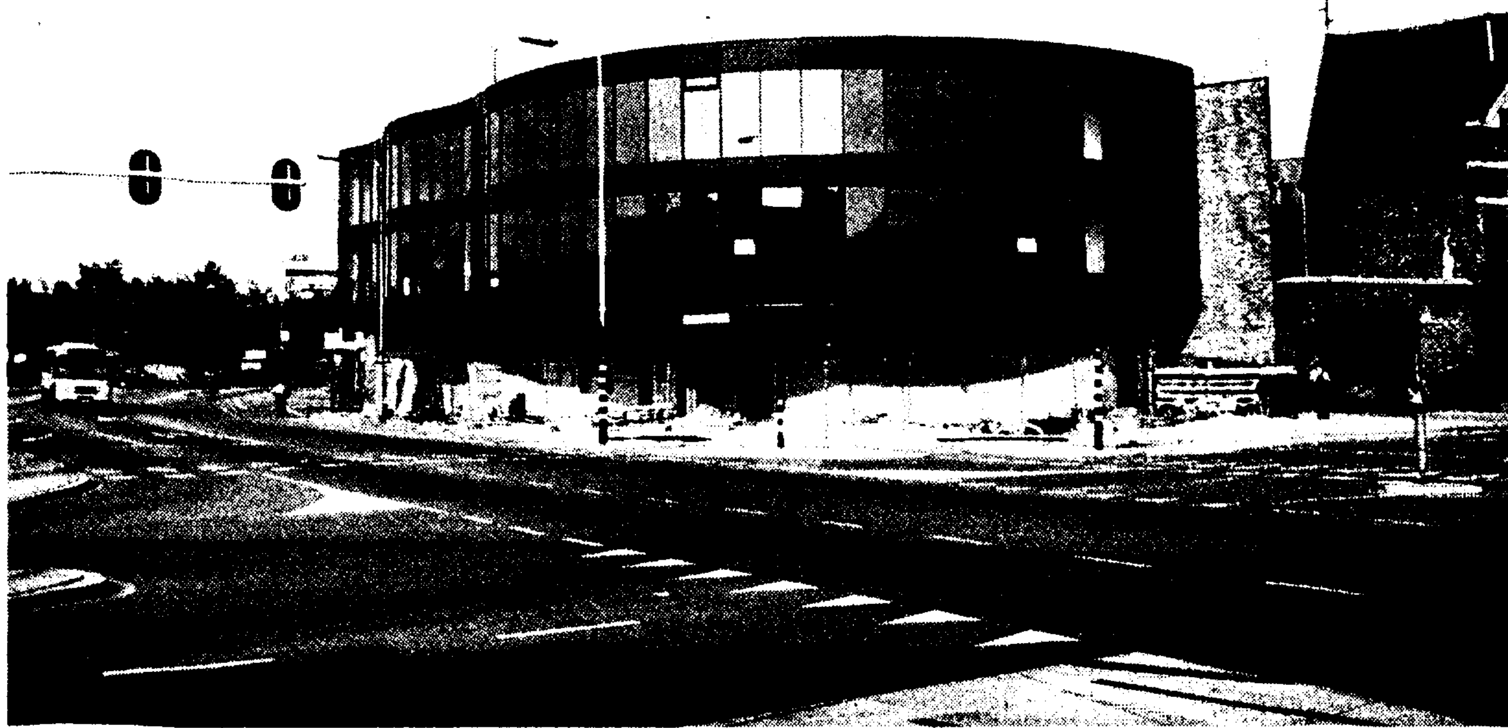
...oor Michel van de Berg was het ...n uitdaging om de bestaande constructie dusdanig om te vormen tot een praktisch geheel met als belangrijkste punt de verkoop van verlichting. Typerend voor het ingetogen karakter van 'zijn bouwstijl'. Volgens hem moet een ontwerp de meest elementaire eisen van de opdrachtgever omvatten met zo min mogelijk onpraktische hoeken en ruimtes. In een kleurstelling die er niet zo uitknalt.

Projecten

De ontwerpen van de Hoensbroekse architect, die in 1984 afstudeerde aan de Akademie voor Bouwkunst in Maastricht, beperken zich niet tot dit soort opdrachten. Hij heeft reeds een aantal projecten gerealiseerd in de woningbouw. Momenteel werkt hij aan een nieuw project in Hoensbroek en de inrichting van een nog te openen restaurant aan de Bongerd in Heerlen.

In een gebouw, dat zonder dat Van de Berg daar verder een oordeel over geeft, een post-modern produkt van deze tijd is. Door zijn afgeronde dak- en boogconstructie suggereert het een binding met het verleden, maar heeft het echt niet.

Van de Berg vindt echter ook dat niet ieder historisch pand koste wat kost in stand moet worden gehouden. Het is maar de vraag of deze instelling op den duur haalbaar is.

● De rondingen van de 'nieuwbouw' geven het pand een vriendelijker uiterlijk dat uitnodigt tot een bezoek.

Daarbij houdt architectuur wel iets meer in dan bijvoorbeeld een oude gevel te laten staan en daarachter radicale nieuwbouw te plegen. Maar ook dan slechts incidenteel en op subtiele manier.

Constructie

Het realiseren van de rondingen in het gebouw aan de Spoorsingel was constructief gezien het grootste probleem. Van de oorspronkelijke bebouwing is een groot deel gesloopt. Het opvullen van de ontbrekende vloerdelen zou het eenvoudigst door middel van gewapend beton uitgevoerd kunnen worden. Dat bleek een te zware belasting voor de bestaande bouw en daarom is gekozen voor een 'lichte' balkconstructie en daarop een vloer afgewerkt met een relatief lichte cementlaag.
Vraag en misschien ook wel een verrassing voor Van de Berg is: Hoe wordt het beeld van het pand wanneer het is ingericht? Welke uitstraling en effect heeft die grote hoeveelheid licht richting stad? De praktijk zal het antwoord geven.

● Het schouwmodel Jugendstil met schuine stijlen.

Aanvulling assortiment 'De oude Spinde'

Grenen stijlschouwen middelpunt interieur

Verfijning, elegantie in materiaal en vormgeving zijn kenmerkend voor de stijl van het landelijk wonen met geloogd grenen meubilair. En in een dergelijk uitgebalanceerd interieur speelt een open haard met levend vuur een hoofdrol. Speciaal voor deze categorie mensen met hun klassieke-romantische smaak is nu een drietal speciale schouwwen ontworpen. Schouwen,.die gelijkertijd een brok warmte, inspiratie, behaaglijkheid en rust uitstralen.

Het zijn weliswaar replica van stijlschouwen uit de periode eind vorige, begin deze eeuw maar omdat ze tot in het kleinste detail zijn vervaardigd toch authentiek. De liefhebber kan kiezen uit drie modellen: de Zuidhollandse schouw, de eenvoudige Jugendstil en de Jugendstil-schouw met schuine hoek.

Materiaal

Het zijn stuk voor stuk staaltjes van een combinatie van traditionele ambachtelijke handwerktechnieken, creativiteit en vakmanschap. Dat is ook de reden waarom er slechts een beperkt aantal types in kleine series wordt vervaardigd. Iedere schouw is gemaakt van massief geloogd grenen in een raamconstructie die ofwel is gelijmd, geschroefd of met een hout op hout-verbinding. De ornamenten zijn met de hand uitgestoken.

Daarna worden de schouwen met de hand nageschuurd, tweemaal met waterbeits behandeld, die het hout een bronskleur geven, die anders pas na jaren door de inwerking van licht en lucht bereikt wordt. Vervolgens wordt ieder exemplaar voorzien van een beschermende laklaag.

Doelgroep

Robert Nollen, gespecialiseerd in grenen meubilair, heeft deze stijlschouwen in zijn assortiment slechts als aanvullend meubelstuk. Hij heeft geen bemoeienis met levering en plaatsing van de diverse vuurplaatsen en alles wat daarmee samenhangt. De 'schouwombouw' wordt als ware het een meubelstuk bij de klant afgeleverd.

Welke leeftijdscategorie mensen kiest specifiek voor meubilair van geloogd grenen.? Bij 'De oude Spinde' aan het Wilhelminaplein in Roermond (☏ 04750-35008) komen voornamelijk jonge mensen die een huis hebben gekocht en bezig zijn dit in te richten. Maar wat heet jong. Het zijn vaak ook mensen met inmiddels volwassen kinderen die aan een nieuw interieur beginnen. Of zij die af willen van de meer klassieke inrichting met palissander, mahonie of eiken. Zij kopen meubilair van grenen hout in combinatie met een modern leren bankstel of een betere uitvoering van rotan.

Kosten

Alle modellen stijlschouwen zijn leverbaar in drie standaarmaten met verschillende dieptes van de zijpanelen. Alleen werkt dat kostenverhogend. Afhankelijk van model en uitvoering betaalt de consument tussen de ƒ 1.500 en ƒ 2.400 gulden.

Maar ook bij de keuze van een der modellen blijkt het belang van een persoonlijk advies doorslaggevend te zijn bij de aankoop van dit meubilair! Daarbij komen de potentiele klanten van Robert Nollen niet alleen uit de regio Roermond, Limburg en Oost-Brabant maar ook uit het omringende buitenland.

De meeste klanten en met name vrouwen kopen niet van een folder, maar willen het produkt in werkelijkheid zien en in combinatie met andere meubelstukken van hetzelfde materiaal.

Ziekteverzuim onrustbarend hoog

Campagne voor betere omstandigheden in bouw

Minister Alders (VROM) geeft op 8 januari het startschot voor een voorlichtingscampagne die moet leiden tot betere arbeidsomstandigheden in de bouw. De campagne is opgezet door de stichting Arbouw, een samenwerkingsverband van werkgevers- en werknemersorganisaties in de bouwnijverheid. Ze vormt een uitvloeisel van een in augustus door de overheid en de bedrijfstak ondertekend sociaal convenant over verbetering van de arbeidsomstandigheden.

Doel van de campagne is alle betrokkenen te wijzen op hun verantwoordelijkheid bij de zorg voor betere arbeidsomstandigheden en te komen tot een betere naleving van wettelijke en cao-bepalingen. De campagne gaat anderhalf jaar duren en kost 1,7 miljoen. Via STER-spots op tv en radio, folders, brochures, affiches en bijeenkomsten van bouworganisaties zal aandacht gevraagd worden voor zaken als bedrijfsgezondheidszorg, veiligheid, hygiëne en het gebruik van gevaarlijke stoffen.

De Hout- en Bouwbond CNV in Zuid-Nederland is al gestart met cursussen over de arbeidsomstandigheden. Cordinator René Lahoye: „We zijn de minister dus al een stapje vóór geweest. In het voorjaar worden die in de districten voortgezet. Op het programma staan nog bijeenkomsten in Heerlen en Eindhoven. Verder zijn er nog algemene samenkomsten waar genoemd onderwerp aan de orde komt."

Verzuim

De bouwnijverheid kent een ziekteverzuim van 11,7 procent tegen een landelijk gemiddelde van 6,6 procent. Bovendien komen jaarlijks ruim 7.500 werknemers (3 procent van het totaal) in de WAO terecht. De campagne, met als motto 'Een bouwvakker is niet van steen', moet het ziekteverzuim en het aantal WAO-gevallen gaan terugdringen.
De stichting Arbouw wil geen streefgetallen noemen. Volgens voorzitter F. de Vilder van het Algemeen Verbond Bouwbedrijf dient er een mentaliteitsverandering te komen in de bouw. Een proces dat volgens hem 'maanden, zo niet jaren' zal duren.

René Lahoye laat weten dat ook de besprekingen over de CAO in de bouw de komende jaren worden toegespitst op een verbetering van de arbeidsomstandigheden. „Dat kan aanvankelijk wel extra kosten met zich meebrengen, maar uiteindelijk zal blijken dat het winstgevend is. Er werken momenteel zo'n 250.000 mensen in de bouw. Voor ziekte en ongevallen moet nu jaarlijks 3 miljoen gulden worden opgebracht. In de bouw vonden vorig jaar 13.100 ongevallen plaats en geloof me, het is nog maar het topje van de ijsberg want het gaat hier alleen om de officieel geregistreerde ongevallen."

Henny Ockersen, de coördinator van de Hout- en Bouwbond FNV was gisteren niet voor commentaar bereikbaar.

Onroerend goed te huur gevraagd

Te h. gevr. jong artsengezin zkt. woonh. in HEERLEN omgev. liefst gestoff. Plm. ƒ 800,- p.m. 043-216135.

Te h. gevr. WONING omgev Heerlen-Hoensbroek met spoed, tot ƒ 700,-. Tel. 045-273808 tot 15.00 uur.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

J. man met vast inkomen zkt. app. omg. ROERMOND 04456-251 na 13.00 uur.

KERKRADE Spekholzerheide Industriestr. 23 te huur v.a. 1.1.90 appartement. Ind.: hal, wk., badk., 2 slpkrs, gr. terras, berging. ƒ 765,- excl. p.m. Huursubs. mog. Info.: 04742-3362.

Onroerend goed te huur aangeboden

Te huur aangeboden
Goedlopende Friture
zonder contanten onnodig te reageren.
Br.o.nr. B-3112, LD, Postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

APPARTEMENTEN in de wijk "de Heesberg" te Heerlen, 4 5 kamers, huurprijs ca. ƒ 600,- per maand. Voor inl. De Boer, Den Hartog, Hooft Beheer B.V., tel. 020-465301 (tussen 9.00 en 12.00 uur).

VERHUIZEN??? Doe-het-zelf. Te huur bestel- en vrachtwagen (hydr. laadlift). Ook ruime keuze in personenauto's; 9 pers. busjes en campers. Bastiaans Auto-Rent Heerlen, Spoorsingel 50. Tel. 045-724141.

Te huur LOODS/opslagruimte 15x7 m. te Schaesberg. 045-311288 na 18 uur

Te h. luxe 3-kamer APPARTEMENT met dakterras in centr. Roermomnd nabij station, liefst huurders van middelbare leeft. Br.o.n. B-3089 L.D. Postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

LOODS en parkeerplaats te h. in Heerlen-centrum. Tel. 045-455755.

Te h. per 01-01-'90 ruime ETAGEWONING. Pieterstr. 7, Schaesberg 045-326125

BEDRIJFSRUIMTE, kanto... met magazijn, gelegen industrieterrein "de Horzel" te Nuth, Daelderweg 16. Direct vrij grondopp. 13,76 are Voor tel. inl.: 04458-2525 vragen naar dhr. Royen

Geh. gemeub. WOONRUIMTE v. 1-2 pers., incl. linnen, serv., bestek, cv, tv, Omgv. vliegv. Beek. 04490-42305.

Te h. app. gemeub. en gestoff. te Kerkrade, tel. 045-455317.

HEERLEN. Nabij centrum gelegen zeer representatief kantoorpand. Zeer goed onderhouden. Geschikt voor advocaten-, accountantskantoor e.d. Huurprijs op aanvraag. Tel.: 04492-1003/04406-42379 fax: 04492-1743

HORECAPAND m. etagewoning t.h. in Maastricht Wijck, nabij groot gerenomm. hotel. Overname V.B. ƒ 65.000,-, 3 maanden huur vooruit. Huurpr. incl. etagewoning ƒ 3.550,- excl. energie/BTW inl. ser. gegadigd. 01719-19231.

Te h. eenpersoonsetage in centr. HEERLEN Huur ƒ 395,- Borg ƒ 600,- Br.o.nr. B-3124, Limb. Dagblad, Postbus 3100, 6401 DP Hrl.

VALKENBURG Com.gem. appartement 2 pers. c.v. TV tel. aansl. Tel.: 04405-1342.

MAASEIK Belgie, rustig gel. mooie app., vrij uitzicht, 2-of 3 slpks., va. ƒ 500,- p. mnd. Tel. 076-653377, Belgie 09-3211566918.

Te h. OPSLAG-LOODS en kelder in centr. Heerlen Inl. na 18.00 uur. 04490-77260.

Te huur FRITURE met bovenwon. met verplichte overname. Afspr. op tel.nr. 045-273808 tot 15.00 uur.

Onroerend goed te koop aangeboden

Wegens onze actieve verkoop zoeken wij woningen ter bemiddeling in de gehele oostelijke mijnstreek!

aquina — Makelaardij o.g., Taxaties, Hypotheek – Adviescentrum
Ruys de Beerenbroucklaan 28
6411 GB Heerlen
Tel (045) 71 55 66
NVM MAKELAAR

Bekende Duitse kunstenaar zoekt
groot, ruim, gemeubileerd huis
bv. villa of boerderij, om daar een studio voor plaatopnamen in te richten. Nederland of België genieten de voorkeur. Het gezochte pand zal vanaf januari 1990 voor 6 maanden worden gehuurd. Aanbiedingen telefonisch 09-49-241-532044 (maandag-vrijdag 10.00-18.00 uur)

Een huis kopen of verkopen? Vijgen vragen!
Te k. in Heerlen
1. Kruisstr. Dubbel woonh. met 5 gar. Woonhuis A.: ruime woonk., keuken/eetkeuk. 4 slpkmrs., badk. m. ligbad, toilet en bidet, woonserre met open haard. Tuin. Woonhuis B.: ingericht in 2 appart. Huuropbrengst ƒ 16.800,- p.jr. Koopprijs ƒ 270.000,-.
2. Weltertuinstr. Luxe drive-in won. met gar. Ind.: woonk., luxe amer. keuken, luxe woonserre gericht op sfeervolle tuin, 3 slpk., luxe badk. Het geheel is voorzien v. eiken parketvl. El. bed. rolluiken. Verk. in uitst. staat. Kooppr. ƒ 170.000,-.
3. Barbarastr. Vrijst. woonh. Ruime L-woonk. gesl. keuken, 3 slpkms., badk., zolder m. vaste trap, geheel onderkelderd. Grote tuin, nw. dak, nw. electra. Het geheel is gerenoveerd. Kooppr. ƒ 127.000,-.
4. Den Haagstr. Tussengel. woonh. U zoekt een perfect huis waar u binnen 14 dagen kunt intrekken? Woonk. m. open Amerik. aanbouwkeuken, 3 slpkms., geh. onderkelderd. Leuk aangelegde tuin, hardh. koz., het geh. uitst. geisoleerd, lage energiekosten, kooppr. ƒ 98.000,-.
Inl. Vijgen O.G. 045-711617.
Wij wensen u prettige kerstdagen en een voorspoedig 1990.

Voor taxaties, aankoopbemiddeling en hypotheken.
vdp L.P.M. VAN DE PAS
MAKELAAR/TAXATEUR O.G. NVM
Frans Erensstraat 16 • 6367 SK Voerendaal • Tel.045-750600/750610
Van de Pas, de makelaar van de koper!

U wilt een huis kopen?
U wilt Uw huis verkopen?
Vraag vrijblijvend info.
Onr. goed maatschappij Jac Stel
Verzekeringen - financieringen - hypotheken.
Schelsberg 132, Heerlen.
Tel. 045-721866.

Snel en goed uw
huis verkopen?
Jos Storms Onr. Goed.
Past. Vonckenstr. 44,
Geleen. Tel. 04490-42550.
Geen Verkoop! Geen Kosten.

Te k. gevr.
Vrijst. of 2/1 kap 20 km. om Hrl. Niet in Centrum. Vr.pr. ƒ 180.000,- tot ƒ 220.000,-. Tel. 045-413165. Van 13.00 tot 17.00 uur. P. Schunckstr. 105 Hrl.

Ter overname aangeboden:
Goed renderende
kruideniers-winkel.
Duitse en Nederlandse klanten. Br.o.nr. B-3114 L.D., Postbus 3100, 6401 DP, Heerlen

Hoensbroek
Hoofdstr. 424. Halfvrijst. woonhuis met gar., tuin, 4 slpks., zolder en kelder.
ƒ 119.000,- k.k.
Tel. 045-219609.

Hypotheek Centrale
Voor ambtenaren en hogere beroepen. Rente va. 7,5%. Spaarhyp. va. 8,2%. Ook hypotheken tot 130% e.w. Tel. 077-519775.

Paard
houden is zeer goed mogelijk indien u overgaat tot koop van: royaal halfvrijstaande nieuwbouwwoning m. garage en achtergelegen weiland te Koningsbosch. Perceelsopp.: ruim 1.000 m2. Prijs ƒ 169.500,-v.o.n. Inl.: 04744-1726.

NUTH ouder halfvrijst. woonhuis en/of kantoor met c.v. en vrije achterom, landelijk gel., tuin op het zuiden Ind. helemaal onderkeld., beg. grond; aanb.keuken, woonkamer, hal, toilet; 1e verd. 4 slpks., badk. met ligb douche en toilet; 2e verd. bergzolder. Te bevr. 045-243300 of 04750-21398.

Te k. of te h. gevr. woonhuis omgev. ZUID-LIMBURG kooppr. tot ƒ 150.000,- tel. 09-49-2452-22354 / v.a. wo. tel. 045-443254.

MERKELBEEK Julianastr. 40. Perf. onderh. halfvrijst. woonh. met 600 m2 tuin, garage, 3 slpks., zolder (vaste trap), 35 m2 woonk. met parket, dichte aanbouwk., badk., ligbad en 2e toilet, ƒ 169.000,-k.k. Tel. 04490-42550. Jos Storms O.G. Geleen.

Voerendaal/RANSDAAL. Te k. ruime hoekwoning, gel. aan rustig plein, m. gezellig terras voor het huis en kl. geh. getegelde tuin achter. Ind.: hal m. toilet, zit/eetkamer (50 m2) m. parket en open haard, balkon, l-vorm. eetkeuk. m. app., gang m. gangkast naar slp.k. m. vaste kastenwand, badk. m. ligb., 2 v.w. en toil. Souterrain: 4 slp.k's, zeer ruime hal m. tuindeur, 2e badk. m. douche-cel, v.w. en toil., prov.kelder, gr. werkkelder. Vr.pr. ƒ 295.000,-. 04459-2031, lfst. na 18.00 u.

MUNSTERGELEEN: Watersleyerweg 69. Type 2 onder een kap, met gar., woonk. m. half open keuken, 3 slpkrs., badk. m. douche en 2de toilet, vlizotr. naar zolder, voor- en achtertuin. Perc. opp. 300 m2, bwj.1984 Vr.pr. ƒ 159.000,- k.k. overn. premie mogelijk. Tel. 04490-14402.

Te k. halfvrijst. WOONHUIS m. gar. en berg., 3 slp.k's, woonk. m. open haard en open keuk., mooie tuin met veel privacy. Oude Schoolhof 1, Eys. Inl. 04451-1995 b.g.g. 04454-4251.

U VERWACHT VAN EEN MAKELAAR INDIVIDUELE AANDACHT?

NEDU is een jong, ambitieus makelaarskantoor, dat door een aktieve opstelling en een zeer persoonlijke aandacht voor elke kliënt, in korte tijd een omvangrijk bestand aan woningzoekenden heeft opgebouwd.
Mensen die zoeken in alle prijsklassen, mensen die zitten te wachten op een huis als het uwe. Wij brengen ze graag met u in kontakt. En we doen méér dan dat:
- wij adviseren u m.b.t. de prijsstelling
- wij nemen u alle rompslomp uit handen (kadaster, notaris, taxatieburo, etc.)
- wij regelen en begeleiden bezichtigingen met vooraf geselekteerde kopers.

Wilt u meer weten over de - momenteel uitstekende - verkoopmogelijkheden van uw huis? Bel een van onze makelaars voor vrijblijvende informatie of maak een afspraak voor een kosteloos, oriënterend gesprek.

NEDU beheer o.g. makelaardij
Valkenburgerweg 25A,
6411 BM Heerlen.
Telefoon 045-710909.

Onroerend goed te koop aangeboden

Te koop of te huur groot BEDRIJFSPAND in centrum Valkenburg. Inl. 04406-12191, na 18.00 uur.

SITTARD/P. Breughelstr. 30, Halfvrijst. woonh.. met garage, tuin, 3 slpk., zolder (vaste trap), kelder, c.v., aanbouwk., luxe badk., woonk. 38 m2 met parketvl. en open haard. Moet binnen gezien worden. ƒ 169.500,- k.k. Tel. 04490-42550, Jos Storms O.G. Geleen.

AMSTENRADE Nieuwstr. 18, Halfvrijst. woonh. met vrije achterom, zolder (vaste tr.) kelder, 3 slpk., c.v. ƒ 95.000,- k.k. Tel. 04490-42550 Jos Storms o.g. Geleen.

AMSTENRADE, St. Gertrudisstr. 6. Perf. onderh. halfvrijst. woonh. met garage, grote tuin (35 diep), woonk. 36 m2 tegelvl., dichte eetkeuken 3 bij 4, overd. terras met tegelvl., 3 slpk., ruime zolder, badk. ligbad 2e toilet. Keurig onderh. pand. ƒ 169.000,- k.k. Tel. 04490-42550. Jos Storms O.G. Geleen.

BOCHOLTZ, Heiweg 209 en 211. Dubbel woonh. met grote tuin, 2 garages, 5 slpk. Geschikt voor velerlei doeleinden. ƒ 139.000,- k.k. Tel. 04490-42550. Jos Storms O.G. Geleen.

BRUNSSUM, Ridder Ulrichstr. 18, ruim halfvr. woonh., 297 m2, m. garage (8m), voortuin en zonnige beschutte achtertuin, c.v. gas en hout. Ind.: hal, toilet, kelder, half open eik. keuken m. app., l-vorm. woonk. m. plav., o. haard, gewelven plaf., leefkuil, opensl. tuindeuren m. gr. zonnescherm n. terras. 3 slpk., badk. m. ligb., douchebak, toilet, vaste wast. Aparte wasruimte m. aansl. wasm. Vlizotrap n. beschoten zolder. Hardh. kozijnen m. glas in lood of roeden. Geheel voorzien v. allu. roll. Prijs ƒ 165.000,- k.k. Te bez. dagelijks v. 11.00-17.00 uur of na afspr.

HEERLEN, Uterweg 116; ruim herenhuis, gel. t/o Schrieversheidepark. Inh. plm. 450 m3, kelder 17 m3, tuin 524 m2, c.v.-gas. Geschikt voor meergezinsbewoning. Ind. beg.gr.: hal, woonkamer, toilet, keuken, douchecel, bijkeuken. 1e Verd. 3 slpks., badkamer met ligbad en toilet. 2e Verd. 3 slpks. en toilet, zolder. Achterom div. bergingen. Vr.pr. ƒ 115.000,-k.k. Tel. 045-210798

HEERLEN - Grasbroek, Semmelweisstr. 4. Keurig onderh. woonh. met tuin (op zuiden) vrije achterom, 3 slpk., cv, nwe. badk., nwe. daken, woonk. met parket. In perf. st. van onderhoud. ƒ 89.500,- k.k. Tel. 04490-42550. Jos Storms O.G. Geleen.

Te koop in HEERLEN (Weltertuynstraat), luxe drive-inn woning met garage en kelder, 3 slaapkamers met eiken parket, L-vormige woonkamer met eiken parket, grote aanbouwkeuken, wit eiken. Prachtige witte kunststof serre (vakwerk). Electr. rolluiken en thermopeen. Badkamer met 2e toilet, voor- en achtertuin. Vraagprijs ƒ 170.000,-k.k. Vijgen Onroerend Goed, Franciscusweg 16, Heerlen. Tel. 045-711617

Te koop ruime DRIVE-INN woning, centrum Heerlen. Tel. 045-723518.

LANDGRAAF-Hoefveld, Aan de Put 10, modern woonhuis, pr. ƒ 177.500,- kk

Moet weg HEERLEN geschakelde eengezinswon. m. gar. en prachtige voor- en achtertuin. Woonk. m. plav. vloer, hal. toilet en keuken. 1e verd.: 2 slpks., wasruimte en z. luxe badk. met o.a. vloerverw., bad en toilet. 2e verd. te ber. via vaste trap, 1 slpk. en bergruimte. Voorz. v. roll. en thermophane. Eemstr. 23, tel. 045-722286. Serieus bod gevr.

HOENSBROEK Hoofdstraat 145, groot winkelhuis prima gelegen in winkelcentrum Hoensbroek (momenteel Videotheek) ƒ 149.000,- k.k. tel. 04490-42550. Jos Storms o.g. Geleen.

Te koop BOUWGROND 300 m2 a/d Drievogelstr. te Kerkrade, incl. tek. voor halfvrijst. won., pr. ƒ 35.000,-. Inl. 04743-2224.

MEERS, Grotestr. 45, vrijst. ruim boerenwoonh. op 2000 m2 weiland, vrije achterom, ruime woonk. met dichte keuk., 3 slpks., zolder (vaste trap), kelder, c.v. ƒ 139.000,- k.k. Tel. 04490-42550. Jos Storms O.G. Geleen.

SCHAESBERG, Ruiterstr. 25. Ruime woning met tuintje, c.v., ruime woonk., 5 slpks., zolder (vaste tr.), kelder, ƒ 79.000,- k.k. Tel. 04490-42550. Jos Storms O.G. Geleen.

Te k. aangeboden in SCHIN OP GEUL Ruim ouder woonhuis met tuin, op groot stuk grond. Te bevr. 04459-2805.

Te k. SITTARD Dkn. Tijssenstr., luxe appartement, L-vorm. woonk. plm. 33 m2, royale hal, 2 slpkms., keuk. m. balkon, douche, kelder, pr.n.o.t.k. Tel. inl. na 17 u. 04490-27238.

WIJLRE, Wielderdorpstr. 12. Knus vrijst. woonhuisje geleg. aan Geuldal, 2 slpks., c.v., tuintje, ƒ 79.000,- k.k. Tel. 04490-42550. Jos Storms O.G. Geleen.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Bedrijfsruimte

Te huur een BEDRIJFSHAL 1320 m2, gel. aan de Kissel te Heerlen, totaal geïsol. voldoende park. gelegenh., 5 jr. oud. Inl. Biallass BV. Tel. 045-412189 b.g.g 045-310557.

Te h. aangeb. op klein Industrieterrein BEDRIJFSRUIMTE, geschikt voor vele doeleinden plm. 175 m2. Tel. 045-721976.

Voor 6 maanden te huur opslag/BEDRIJFSRUIMTE, 400 m2, hoogte 5 m, nabij centrum Geleen. Tel. 04490-43169.

Te huur OPSLAG/bedrijfsruimte 170 m2 te Stein. Tel. 04498-58585.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Kamers aangeboden/gevraagd

Kamer te huur te VALKENBURG met c.v. en huiselijk verkeer voor oudere heer of dame 04406-12875.

Gemeub. KAMER(S) bij station Kerkrade-Chevrémont, huur v.a. ƒ 350,- all-in. Inl. 045-453818.

Kamer te h. in rustige buurt nabij C-HEERLEN. Tel. 045-711525.

Ruime kamer met toilet en douche of appartement in SITTARD gez. Postbus 771, 6130 AT Sittard.

KAMERTJE te h. in centr. v. Heerlen. 04490-13631.

2 Studentes zoeken woonruimte in SITTARD of omgeving. lfst. in studentenhuis Tel. 04937-2897.

KAMERS te huur Centrum-Heerlen. Tel. 04405-2551.

Met een PICCOLO in het Limburgs Dagblad raakt u uw oude spulletjes 't snelst kwijt. Piccolo's doen vaak wonderen... Probeer maar! Tel. 045-719966.

Pickée, Van Huis Uit Aktief!

BRUNSSUM: Zeer ruim ouder halfvrijstaand woonhuis met gas-c.v., garage en grote tuin (perc.opp. totaal 392 m²). Ind. o.a.: 2 kelders, gang, L-vormige woonkamer (ca. 42 m²), woonkeuken, 4 slaapkamers, betegelde douche met vaste wastafel en toilet, ruime beschoten en begaanbare zolder. Aanvaarding n.o.t.k. Vraagprijs: ƒ 115.000,– k.k.

BRUNSSUM: Halfvrijstaand ouder woonhuis met c.v.-gas, berging en tuin. Mogelijkheid voor het bouwen van een garage. Ind. o.a.: provisiekelder, woonkamer ensuite, keuken, bijkeuken, 4 slaapkamers, badkamer, zolder (vaste trap). Vraagprijs ƒ 109.000,– k.k.

BRUNSSUM: Luxe halfvrijstaand woonhuis met dubbele garage en mooie tuin. Dubbele beglazing. Gehele pand is onderkelderd. Ind. o.a.: royale entree, toilet, ruime woonkamer met open haard, luxe keuken, bijkeuken. **1e verd.:** drie slaapkamers, douche, toilet. **2e verd.:** overloop met kastenwand. Vierde slaapkamer, ruime kleedkamer, badkamer met o.a. ligbad; aparte toiletruimte. Uitstekende staat van onderhoud. Vraagprijs: ƒ 275.000,– k.k. Een pand dat u beslist van binnen moet zien.

EYGELSHOVEN: Rustig en blijvend goed gelegen woonhuis met c.v.-gas, berging en tuin. Goed onderhouden. Ged. dubbele beglazing en ged. rolluiken. Ind. o.a.: woonkamer, keuken, open verbinding met goed uitgevoerde tuinkamer, bijkeuken, berging, 3 slaapkamers, badkamer en zolder. Vraagprijs ƒ 119.000,– k.k.

EYGELSHOVEN: Goed onderhouden prima uitgevoerd hoekwoonhuis met c.v.-gas, grote garage en tuin. Ind. o.a.: bet. hal, ruime woonkamer, keuken met aanbouwkeuken en apparatuur, 3 slaapkamers, (mogelijkheid 4e slaapkamer), badkamer met ligbad enz. Vraagprijs ƒ 115.000,– k.k.

HEERLEN-Centrum: (Akerstraat). Groot herenhuis met een goed uitgevoerde praktijkruimte, gas-c.v., garage en tuin. Mogelijkheid voor een eigen parkeerterrein. Ind. o.a. diverse kelders, royale hal met trappenhuis, ruime living (ca. 55 m²) met parket, keuken, praktijk-/kantoorruimten (totaal ca. 70 m²). **1e verd.:** drie slaapkamers, badkamer. **2e verd.:** zolderkamers, grote zolderruimte. Vraagprijs ƒ 395.000,– k.k.

HEERLEN: Halfvrijstaand woonhuis met gas-c.v., goed uitgevoerde bedrijfs-/hobbyruimte en tuin. Voor vele doeleinden geschikt. Ind. o.a.: kelder, L-vormige woonkamer met open haard, eetkeuken met een goed uitgevoerde keukeninstallatie met apparatuur. Drie slaapkamers, twee badkamers, zolder (vaste trap). Hobbyruimte 1e en 2e verdieping (totaal ca. 120 m²). Prijs: ƒ 173.000,– k.k.

HEERLEN-Bekkerveld: Op loopafstand van het centrum zijn 16 royale en luxe appartementen gerealiseerd aan het prachtige Bekkerveld. Parkeergarage in het souterrain. Totale woonoppervlakte variërend van 140 m² tot 160 m². Optimale veiligheid en privacy. Ind. o.a.: royale living, compleet - luxe ingerichte - keuken, twee slaapkamers, twee badkamers, balkon. Nog slechts 2 appartementen te koop. Koopprijs ƒ 366.000,– v.o.n. en ƒ 386.000,– v.o.n. „Inruil" van uw eigen woning is mogelijk. Bezichtiging na afspraak.

HEERLEN-Centrum (hoek Promenade-Geerstraat, boven AMRO-bank): Appartement voorzien van c.v., lift. Vanuit woonkamer een prachtig uitzicht op 't Schouwburgplein). Ind. o.a.: woonkamer (ca. 32 m²) met balkon, aparte keuken, drie slaapkamers, badkamer. Prijs: ƒ 149.000,– k.k.

HEERLEN-Heksenberg: Winkel/woonhuis voor diverse doeleinden geschikt. Ind. o.a. ruime kelder, verkoopruimte, woonkamer, keuken, werkplaats, dubbele garage. **1e verd.:** woonkamer, keuken, twee slaapkamers, douche. **2e verd.:** slaapkamer, zolderruimte. Aanvaarding: in overleg. Vraagprijs ƒ 179.000,– k.k.

HEERLEN: Goed gelegen hoekwoning met gas-c.v.,, garage en tuin. Ind. o.a.: gehele pand onderkelderd, woonkamer, open keuken, toilet, 3 slaapkamers, badkamer, zolder bereikbaar via vliezotrap alwaar de c.v.-ketel (hetelucht). Redelijke staat van onderhoud. Ged. voorzien van dubbele beglazing. Vraagprijs ƒ 163.000,– k.k.

HEERLEN-Heerlerheide: Type vrijstaand woonhuis met c.v.-gas, dubbele garage en tuin. Voor diverse doeleinden geschikt. Ind. o.a.: provisiekelder, woonkamer, keuken met een complete keukeninstallatie met apparatuur, serre, berging, 4 slaapkamers, doucheruimte, zolder (vaste trap). Vraagprijs ƒ 139.000,– k.k.

HEERLEN-Schimmelpenninckstraat: 12 premie-A-woningen. Nog slechts enkele van de 12 premie-A-woningen te koop. Ruime halfvrijstaande woningen met gas-c.v.,, berging (mogelijkheid uit te bouwen tot garage) en tuin. Ind. o.a.: L-vormige woonkamer, keuken, drie slaapkamers, badkamer en zolder. De premie-A-regeling 1988 is op deze woningen van toepassing. Netto-maandlast ca. ƒ 590,–.

HEERLEN - De Erk: Vrijstaand woonhuis met gas-c.v., inpandige garage en prachtige tuin met veel privacy (op 't zuid-westen gelegen). Uitstekend onderhoud. Ind. o.a. L-vormige woonkamer, eetkeuken met een complete installatie met apparatuur. Vier slaapkamers, badkamer, grote zolderruimte. **Sout.:** garage, provisie- en wasruimte. Prijs op aanvraag.

HOENSBROEK: In centrum gelegen appartement op de 3e etage. Ind. o.a.: berging, woonkamer, keuken, douche, twee slaapkamers. Gedeeltelijk dubbele beglazing en kunststof kozijnen. Aanvaarding direct. Vraagprijs ƒ 52..000,– k.k.

KERKRADE - Bedrijfs-kantoorruimte met bovenwoning: gelegen nabij grensovergang Holz. Totale bedrijfsoppervlakte ca. 690 m². Voor vele doeleinden geschikt, Koopprijs ƒ 169.000,– k.k.

KERKRADE: Geschakelde patiobungalow met gas-c.v., inpandige garage en tuin. Ind. o.a.: L-vormige woonkamer (ca. 38 m²) met leisteenvloer en open haard, keuken, drie slaapkamers, goed uitgevoerde badkamer. Souterrain: garage/berging. Ruime patiotuin. Prijs ƒ 169.000,– k.k.

NIEUWENHAGEN: Rustig en blijvend goed halfvrijstaand woonhuis met c.v.-gas, grote garage-berging en tuin. Op loopafstand van een groot recreatie-wandelgebied. Nabij winkelcentrum „Op de Kamp". Ind. o.a.: woonkamer (parketvloer), keuken, 3 slaapkamers, badkamer, vaste trap naar ruime zolder met grote dakkapel (geschikt als hobbyruimte - 4e slaapkamer). Vraagprijs ƒ 159.000,– k.k.

NIEUWENHAGEN: Uitstekend gelegen vrijstaand woonhuis met garage, mooie tuin en c.v. Goed geïsoleerd. Ind. o.a. ruime woonkamer ca. 42 m², luxe keuken met keukeninstallatie, drie slaapkamers, goed uitgevoerde badkamer. Vaste trap naar geïsoleerde zolder, mogelijkheid voor 4e slaapkamer. Prima onderhouden. Een pand dat u beslist van binnen moet zien. Aanvaarding in overleg. Vraagprijs ƒ 210.000,– k.k.

NIEUWENHAGEN: Goed gelegen halfvrijstaand woonhuis met gas-c.v., garage en tuin. Nabij het nieuwe winkelcentrum. Muren en dak geïsoleerd, dubbele beglazing, rolluiken. Goed onderhouden. Ind. o.a. 2 kelderruimten, woonkamer (ca. 40 m²) met open haard; goed uitgevoerde verandatuinkamer; keuken, vier slaapkamers, badkamer. Vraagprijs ƒ 196.000,– k.k.

HYPOTHEEK ADVIESCENTRALE GRATIS
Een onafhankelijk hypotheekadvies passend bij uw persoonlijke omstandigheden.
Via het N.V.M.-Stappenplan (hypotheek-computersysteem) kunnen wij samen met u kiezen uit alle mogelijke viaranten en banken.
Ook krijgt u dit gratis advies als u niet via onze bemiddeling een huis koopt of verkoopt.

NIEUWENHAGEN: Zeer rustig aan natuurgebied gelegen goed onderhouden semi-bungalow. Geïsoleerd en ged. dubbele beglazing. Totale oppervlakte ca. 1000 m². Verrassende ind. o.a.: entree, ruime woon-eetkamer ca. 55 m², ged. open keuken, drie slaapkamers, badkamer. Vaste trap naar geïsoleerde zolders en ruime logeerkamer. **Sout.:** grote inpandige garage, slaap-/studeerkamer, sauna, berging/c.v.-ruimte. Onderhoudsarm door gebruik natuurlijke materialen. Aanvaarding in overleg. Vraagprijs ƒ 345.000,– k.k.

SCHAESBERG: Tussenwoonhuis met c.v. en kleine tuin. Prima staat van onderhoud. Ruime woonkamer met plavuizenvloer, ruime eetkeuken met luxe inrichting, 2 badkamers, 3 slaapkamers. Rondom hardhout en rolluiken. Dubbele beglazing. **Dit pand moet u beslist van binnen zien.** Prijs ƒ 119.000,– k.k.

SCHAESBERG: Vrijstaand woonhuis met c.v.-gas, garage en mooie tuin (ca. 530 m² op 't zuiden gelegen). Rustig en blijvend goed gelegen. Ind. o.a.: L-vormige woonkamer met plavuizenvloer. Keuken met een complete installatie met apparatuur. Drie slaapkamers, badkamer (ligbad en douche), vaste trap naar zolder. 4e slaapkamer. Vraagprijs ƒ 218.000,– k.k.

SCHAESBERG: Halfvrijstaand woonhuis met gas-c.v., garage en tuin. Bouwjaar 1976. Muren en dak zijn geïsoleerd. Ind. o.a.: woonkamer, keuken, vier slaapkamers, badkamer, zolder (vaste trap). Koopprijs ƒ 125.000,– k.k.

SCHAESBERG: Op goed ... in het winkelcentrum (Stree... straat), gelegen winkelpand ... oprit, ruime tuin en c.v.-gas, ... me kelders. Winkelruimte ca ... m², woonkamer, keuken en ... slagruimten. **1e verd.:** ... woonkamer, keuken, badka... slaapkamer, vaste trap naar ... der met twee mansardekam... goede staat van onderho... Aanvaarding in overleg. Vr... prijs ƒ 132.000,– k.k.

SCHAESBERG: Aantrekk... gelegen en goed uitgevoerd ... halfvrijstaand woonhuis met c... gas en grote garage dubb. ... Ind. o.a.: betegelde hal, ... woonkamer met parketvloer, ... tegelde eetkeuken, 3 ... slaapkamers, badkamer, ... zolder (HR c.v.-ketel). Vraag... ƒ 165.000,– k.k.

SCHAESBERG: Rustig en blijvend goed gelegen halfvrijsta... woonhuis met gas-c.v., garage en tuin (op het zuiden geleg... Dak is geïsoleerd, ged. dubb. beglazing, ged. rolluiken. Goed ... derhouden. Ind. o.a.: provisiekelder, woonkamer (ca. 37 m²), k... ken met een goed uitgevoerde keukeninst., bijkeuken, 3 slaap... mers, luxe badkamer, vliering. Vraagprijs ƒ 165.000,– k.k.

UBACH OVER WORMS: Rustig gelegen halfvrijsta... woonhuis met gas-c.v., berg... en tuin. Uitstekend onderhoud... Gedeeltelijk rolluiken en dubb... beglazing. Ind. o.a. provisie... der. Woonkamer met par... vloer, goed uitgevoerde keu... ninst. met apparatuur, bijkeuk... tuinkamer, 3 slaapkamers, ba... kamer, zolder (vaste trap). Koo... prijs ƒ 119.000,– k.k.

UBACH OVER WORMS: Prima uitgevoerd en onderhouden ... vrijstaand woonhuis met gas-c.v., garage en tuin. Ind. o.a. provi... kelder, L-vormige woonkamer, keuken, bijkeuken, slaapka... luxe badkamer. Garage. **1e verd.:** 3 slaapkamers, badkamer. ... plankte en beschoten zolder. Aanvaarding in overleg. Pr... ƒ 133.000,– k.k.

UBACH OVER WORMS: Nieuwbouwwoonhuis met gas-c.v.-in... stallatie en garage. Geheel geïsoleerd en voorzien van hardhout... kozijnen. Ind. gang, L-vormige woonkamer, keuken, drie slaap... mers, betegelde badkamer, bergzolder, diverse afwerkingswe... zaamheden dienen nog te gebeuren. Aanvaarding direct. Vraag... prijs ƒ 127.500,– k.k.

UBACH OVER WORMS: Ze... goed onderhouden tussenw... ning met o.a. provisiekeld... verwarmde hobbyruimte, roya... le L-vormige woonkamer, gro... aparte keuken met modern... aanbouwkeuken, bijkeuken. 1... verd.: 3 mooie slaapkamer... badkamer. Trap naar bescho... ten en beplankte zolder. Het ... pand is voorzien van prima iso... latie, rondom rolluiken met een ... achteromingang. De binnenho... is geheel bestraat, gas-c.v. Huurgarage ter overname. Koopprijs ƒ 105.000,– k.k.

ULESTRATEN: Rustig en blijvend goed gelegen vrijstaande semi-bungalow met gas-c.v., grote garage (2 auto's) en rondom tuin met veel privacy. Goed onderhouden. Dak geïsoleerd; gedeeltelijk dubbele beglazing en rolluiken. Ind. o.a.: royale hal, L-vormige living (ca. 47 m²) met openhaardpartij; eetkeuken, 4 slaapkamers, badkamer, provisieruimte, bergruimten. **Een bungalow die u beslist van binnen moet zien.** Prijs ƒ 379.000,– k.k.

TE HUUR

BRUNSSUM-Centrum - Julianastraat: TE HUUR: Winkeloppervlakte ca. 69 m². Huurprijs ƒ 875,– per maand excl. BTW.
BRUNSSUM, TE HUUR: Winkelcentrum - voetgangersgebied. Winkelruimte met magazijn en kantoor. Totale oppervlakte ca. 160 m². Extra magazijnruimte in het souterrain ca. 78 m². Goed onderhouden. Huurprijs ƒ 36.000,– per jaar.
HEERLEN-Centrum (Pancratiuskerk) - Te huur: Type B (nog 1 appartement). Grote woonkamer, keuken, twee slaapkamers, badkamer, patio. Lift. Bruto opp. ca. 115 m². Huurprijs ƒ 1375,- per maand inclusief servicekosten. Reservering nabij gelegen parkeerplaats mogelijk.

UBACH OVER WORMS: Praktijk-kantoorruimte ca. 80 m². Goed gelegen. Huurprijs ƒ 900,- per maand (exclusief BTW).

BOUWTERREINEN

HOENSBROEK: 2 bouwterreinen Heerlerweg. Ca. 750 m² per kavel. Prijs ƒ 92.000,– v.o.n. Grotere kaveloppervlakte is mogelijk.
KERKRADE-West: Bouwterreinen vanaf ca. 500 m² tot 650 m². Koopprijs vanaf ƒ 75.000,– k.k. to ƒ 85.000,– k.k.
KERKRADE-HOLZ: Bouwterrein. Frontbreedte ca. 10 meter. Totaal ca. 320 m². Prijs ƒ 37.000,– k.k.
NIEUWENHAGEN-HOEFVELD: BOUWTERREINEN: Aan de buitenrand van het Hoefveld. Landelijk gelegen met prachtige vergezichten. Drie bouwkavels ca. 1000 m² - 1470 m². Prijzen vanaf ƒ 136.275,– inclusief BTW.
SCHAESBERG: Bouwterrein hoek Kampstraat - Kamperstraat. Totale oppervlakte ca. 495 m². Prijs ƒ 59.000,– k.k.

Wij wensen al onze relaties sfeervolle en fijne kerstdagen

Taxaties, makelaardij o.g., hypotheek- adviescentrale

Ook 's zaterdags geopend van 9.00 tot 17.00 uur

Heerlenseweg 22,
6371 HS, Postbus 31193,
6370 AD Landgraaf.
NVM

Pickée makelaardij bv
045-326767

Limburgs Dagblad **piccolo's** Voor meer resultaat!

PICCOLO'S in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT. Bel **045-719966.**

Voorspelling directeur NWR:

[In] 1990 onvoldoende [s]ociale huurwoningen

[Volge]nd jaar zullen er niet ge[noeg] nieuwe sociale huurwo[ninge]n zijn voor mensen uit de [lager]e inkomensgroepen. Dat [vosp]elde de directeur van de [Natio]nale Woningraad, N. van [Velze]n, op een bijeenkomst in [...]e.

[Wo]ningwetwoningen die vanaf [volgen]d jaar wel gebouwd worden [door d]e woningcorporaties, zijn te [duur]. Omdat ook de individuele [huursu]bsidie te kort zal schieten is [het vo]or huishoudens met een inko[men b]eneden de 30.000 gulden per [jaar o]nmogelijk een woningwetwo[ning t]e betrekken. Zij blijven aange[wezen] op de goedkopere woningen [in de] bestaande voorraad, zo ver[wacht] Van Velzen.

[Hij st]aafde zijn uitspraak met de [volgen]de cijfers. De huur van een [gemid]delde nieuwe woning is in [1990 z]o'n 600 gulden per maand, op[lopen]d tot 700 gulden in 1992. De [huursu]bsidie blijft beperkt tot 250 [gulde]n per maand. Iemand met een [minimu]minkomen is dus ongeveeer 30 [tot 35] procent van zijn inkomen [kwijt] aan huur. „Daarbij komt nog [dat d]e overige woonlasten, zoals [energ]iekosten en onroerend-goedbelasting, ook fors gaan stijgen," aldus Van Velzen. Het is volgens hem voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog dat er geen sociale huurwoningen meer gebouwd worden.

De woningcorporaties staan hiermee voor een onmogelijke taak. Volgens staatssecretaris Heerma moeten zij zich richten op de lagere inkomensgroepen, maar zij kunnen dat met het oog op het huur- en subsidiebeleid van het kabinet Lubbers niet meer waarmaken, aldus de NWR-directeur.

SPOUWMUURISOLATIE

'N VERSTANDIG BESLUIT, MENEER!
SPOUW ISOLATIE B.V.
LEKKER WÄRM BINNEN EN: EEN LAGERE GASREKENING! HOP! DAAR GAAT IE!
KRIJG NOU WAT! HIJ DOET HET NIET! ??
SPUT! SPUT!
MIAUW

● *Een warme jas voor uw huis: muurisolatie!! Uw energiebedrijf weet hoeveel dat bespaart.*

ACTIE ZUINIG STOKEN

Tabel voor de week van maandag 11 december t/m zondag 17 december 1989

Bij een jaarverbruik van:	hoort een streefverbruik voor de afgelopen week van:	en een totaal-streefverbruik sinds 8 oktober 1989
800 m^3	19 m^3	197 m^3
900 m^3	22 m^3	224 m^3
1000 m^3	24 m^3	246 m^3
1100 m^3	27 m^3	273 m^3
1200 m^3	29 m^3	300 m^3
1300 m^3	32 m^3	323 m^3
1400 m^3	34 m^3	348 m^3
1500 m^3	36 m^3	372 m^3
1600 m^3	39 m^3	396 m^3
1700 m^3	41 m^3	423 m^3
1800 m^3	44 m^3	445 m^3
1900 m^3	46 m^3	471 m^3
2000 m^3	49 m^3	496 m^3
2200 m^3	53 m^3	545 m^3
2400 m^3	58 m^3	594 m^3
2600 m^3	63 m^3	643 m^3
2800 m^3	68 m^3	694 m^3
3000 m^3	73 m^3	743 m^3
3500 m^3	85 m^3	867 m^3
4000 m^3	97 m^3	990 m^3
4500 m^3	109 m^3	1115 m^3
5000 m^3	121 m^3	1237 m^3
5500 m^3	133 m^3	1363 m^3
6000 m^3	146 m^3	1488 m^3

Het wekelijkse streefverbruik wordt bepaald aan de hand van de gemiddelde etmaaltemperatuur en enkele andere gegevens.

Advies werkgroep gemeenten en ministerie:

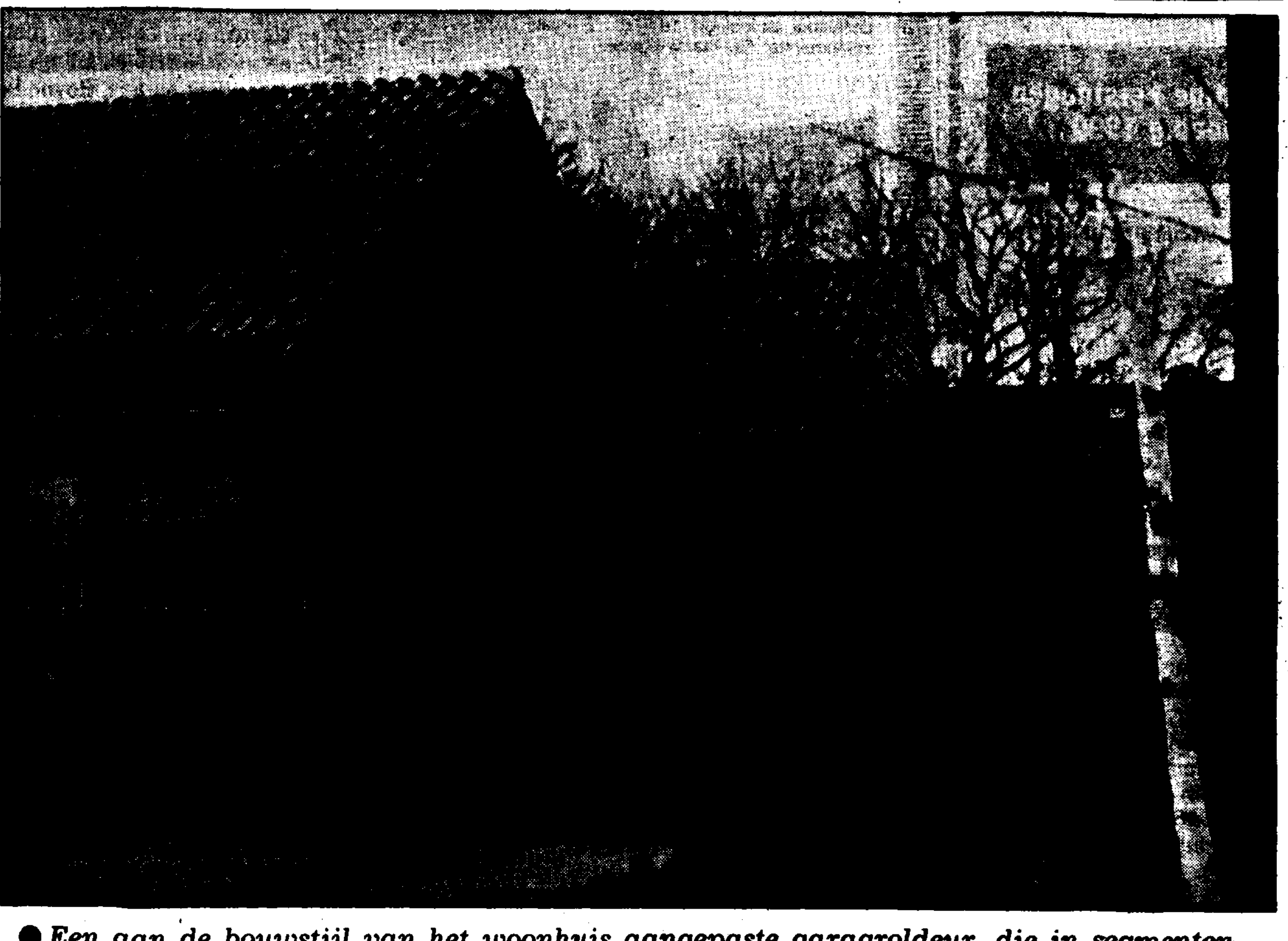
'OG-belasting om de vier jaar bijstellen'

Er zijn mogelijkheden om de waarde van onroerend goed voor belasting en andere heffingen om de vier jaar bij te stellen. Dat zegt een werkgroep met vertegenwoordigers van gemeenten en het ministerie van Financiën in een advies. In dit stuk, dat begin komend jaar zal worden uitgebracht, wordt ook voldaan aan andere wensen die het kabinet op tafel had gelegd in de adviesaanvraag.

Centrale registratie van de waarde van onroerend goed waarbij de eigenaar voor alle heffingen ook één waardebedrag moet hanteren, zal doelmatigheid en duidelijkheid voor de burger sterk bevorderen, zo verwacht de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Naast de onroerend-goedbelasting gaat het om huurwaardeforfait in de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting en de waterschapsomslag.

Mogelijkheden om de waarde van het onroerend goed elk jaar bij te stellen zijn wel aan de orde geweest in het overleg, omdat het kabinet daarnaar had gevraagd. Maar vooralsnog biedt een geautomatiseerd, centraal registratiesysteem daarvoor nog geen mogelijkheden. Het is immers niet mogelijk om voor bijvoorbeeld alle woningen een algemeen waardetoenemingspercentage te hanteren.

Een jaarlijkse aanpassing van de waardestijging voor belasting en heffingen zit er dus vooralsnog niet in, zo verwacht de VNG. De werkgroep heeft nog geen eenstemmigheid bereikt over de vraag wie het centrale register van onroerend goed gaat bijhouden. De VNG meent dat de gemeenten daarvoor als eersten in aanmerking komen omdat zij al met acht miljoen objecten te maken hebben tegen 2,2 miljoen bij de belastingdienst.

● *Een aan de bouwstijl van het woonhuis aangepaste garagroldeur, die in segmenten rechtstandig omhoog en omlaag gaat.*

Stijlvolle, veilige 'stille' garagedeur

Deuren van privé-garages zijn niet altijd het fraaiste onderdeel van het huis. Dat zo'n deur echter ook stijlvol kan zijn, net zo mooi als de voordeur, bewijst het uitgebreide assortiment van merken en gespecialiseerde fabrikanten van deze poorten.

Een garagedeur is qua uiterlijk en vormgeving een visitekaartje voor het huis, vooral wanneer de garage aan of vlak naast het huis is gebouwd. Daarbij komt nog dat in veel gevallen de Welstandscommissie adviseert dat het vooraanzicht van de garage in overeenstemming moet zijn met de bouwstijl van het woonhuis.

Het systeem van roldeuren bestaat al heel wat jaartjes, maar werd tot dusver weinig gebruikt voor 'huisgarages' omdat daar de bekende (stalen) kanteldeur het meest wordt toegepast. Nadeel van deze laatste categorie is dat er zowel in de garage als in de oprit, een onbruikbare ruimte is. Zo'n kanteldeur heeft aan beide zijden een zogenaamde 'uitzwaairuimte' nodig.

Roldeuren daarentegen gaan rechtstandig omhoog of omlaag. De deur bestaat uit een aantal segmenten die bij het openen stuk voor stuk onder het plafond wegschuiven. Daardoor kan de auto met een afstand van slechts enkele centimeters tegen de deur geplaatst worden. Ruimtewinst dus en handig voor degene, die de garage ook als dhz-werkplaats of berging van tuinmeubilair enzv. gebruikt.

Een ander belangrijk voordeel is het feit dat deze deuren geruisarm werken. De deuren lopen op gelagerde, met nylon beklede wielen. Het hinderlijke geknal van de slecht afgestelde standaard-kanteldeur van plaatstaal is bij dit systeem afwezig.

Goede isolatie, tochtdichte afsluiting en een hoge inbraakwerendheid zijn eveneens eigenschappen die meetellen. Meestal hebben deze electrisch bediende roldeuren geen slot, maar een aan de binnenkant aangebrachte blokkering, zodat forceren onmogelijk is. Zelfs met een zware koevoet lukt het een inbreker niet de deur open te wrikken.

Wie voor de garagedeur een wat grotere investering over heeft, kan bij de gespecialiseerde handelaren nadere documentatie en informatie krijgen.

[A]lcohol vaak [oo]rzaak ongeval [in] en rond huis

[Jaarlijks] overlijden circa 2.000 men[sen a]ls direct gevolg van een onge[val in] en om huis. Daarbij speelt al[cohol] vaak een rol. Het verband tus[sen a]lcohol en ernstige ongelukken [in de] priv-sfeer is nog onduidelijk [en m]oet nog nader uitgezocht wor[den].

[Dat] meldde de Stichting Consu[ment] en Veiligheid woensdag op [basis] van gegevens uit het Privé On[gevalle]n Registratie Systeem.

[...] procent van deze dodelijke pri[vé-on]gevallen gebeurt in de leef[tijdsg]roep 0 tot 19 jaar met als be[lang]rijkste oorzaak in deze catego[rie] verdrinking.

[Volw]assenen tussen de 20 en 60 jaar [zijn] betrokken bij 17 procent van de [privé] ongevallen met dodelijke af[loop]. In ruim een kwart van de ge[valle]n speelde alcohol een belang[rijke] rol, aldus Consument en Vei[ligheid].

[Het g]rootste aantal ongevallen in de [privé]sfeer vinden we echter bij [mense]n van 60 jaar en ouder (77 pro[cent]). Vallen in combinatie met ge[zon]dheidsproblemen is daarbij de [bela]ngrijkste aanleiding.

[O]nderzoek Woningraad [v]erdeling huurwoningen

[De] Nationale Woningraad (NWR) [wil] een breed opgezet onderzoek [naar] de huidige praktijk in het toe[wijze]n van huurwoningen. Het on[derz]oek, waaraan alle betrokken [parti]jen moeten deelnemen, is van [belan]g voor een doelmatiger ge[brui]k van de voorraad goedkopere [huur]woningen, zo heeft NWR-di[recte]ur B. Kempen vrijdag meege[deel]d.

[Staa]tssecretaris Heerma van Volks[hui]vesting moet het parlement me[dio] volgend jaar laten weten welke [mog]elijkheden hij ziet voor een effi[ciën]tere toewijzing van huurwonin[gen]. Een kabinetsstandpunt hier[over] is van belang voor woningzoe[ken]den met lagere inkomens en [kan] leiden tot beperking van huur[subs]idies. Tot nu toe zijn over de [toew]ijzingspraktijk slechts enkele [st]udies verricht.

[De] 728 bij de NWR aangesloten le[den] beheren gezamenlijk meer dan [... m]iljoen woningen. Dat is bijna [...] procent van alle Nederlandse [huur]woningen. Een delegatie van [de] Woningraad zal volgende week [woe]nsdag met Heerma overleg voe[ren] over het door de NWR gewenste [ond]erzoek. Directeur Kempen heeft [de] hoop dat de staatssecretaris [erm]ee zal instemmen.

[Be]halve het departement en de [NW]R moeten ook de Nederlandse [Ver]eniging van Nederlandse Ge[mee]nten (VNG) en vertegenwoordi[gers] van consumentenorganisaties [aan] het onderzoek deelnemen, [aldus] Kempen. Met de uitkomsten [van] hoopt de NWR te bevorderen [dat] ongewenste zaken als 'inkomstenbuurten' of zeer lange wachttijden voor gezinnen met lagere inkomens tot het verleden gaan behoren.

● *Het kleurenbeeld van de interieurtinten bijvoorbeeld verschuift naar gloedvolle, donkere tinten*

In kerstvakantie voor publiek toegankelijk in Houten

Visie op wonen in de jaren '90

Wat is de uitkomst als drie Nederlandse top-binnenhuisarchitecten een huis geheel naar eigen idee kunnen indelen en inrichten! Bezoekers van het Woonadviescentrum in Houten kunnen in de kerstvakantie daarop een antwoord krijgen. In de beurshallen van het centrum zijn drie complete woningen van twee verdiepingen opgebouwd, ingedeeld en ingericht.

In de drie woningen komen evenzovele stijlen terug: post-modern en decoratief klassiek. Arno Twigt, wonend in Utrecht, is een jonge binnenhuis-architect, die ondanks dat al tekende als ontwerper voor onder meer de Mexx-winkels. Hij behandelt het thema post-modern. Hans de Wit uit Zaltbommel, ontwerper van onder meer Artifort, geeft zijn visie op modern wonen. Jan Ruijs woont in Zeist en onder meer bekend van het Rijksmuseum Paleis Het Loo, is aan de slag gegaan met een decoratief-klassieke inrichting.

Bij het realiseren van hun opdracht zijn de drie ontwerpers niet uitgegaan van ideaal-beelden maar van de haalbaarheid. Bij de keuze van de materialen is een afweging gemaakt tussen budget, duurzaamheid, functionele waarden en experiment.

De woningen zijn ontworpen voor drie verschillend groepen van bewoners: een jong echtpaar, een gezin met twee kinderen en een ouder echtpaar, waarvan de kinderen de deur uit zijn.

Hoe deze en andere ideeën in werkelijkheid zijn uitgevoerd is te zien van 26 tot 30 december in het Woonadviescentrum in Houten, dat van 10 tot 16 uur geopend is.
Op tweede kerstdag kunnen de bezoekers niet alleen ideeën opdoen bij het zien van de drie ontwerpen, maar bovendien vragen stellen aan twee van de drie architecten. Zij geven een toelichting en advies.

Overzicht hypotheekrente

Hypotheekrente 19 december 1989

Ten opzichte van vorige week hebben wij geen wijzigingen in de hypotheekrente genoteerd. Ook de obligatiemarkt ligt er over het algemeen rustig bij. Voor de komende week worden dan ook geen rentewijzigingen verwacht.

Naam bank	rente vast gedur.	afsluitpr. in pct.	rentepercentages met gem.-garantie: opgave bank	met gem.-garantie: werkelijk	zonder gem.-garantie: opgave bank	zonder gem.-garantie: werkelijk
ANNUÏTEITENHYPOTHEKEN						
A.B.N.	var. 1)	1,5	8,0	8,47	8,2	8,69
	1 jaar 1)	1,5	8,0	8,47	8,2	8,69
	3 jaar 1)	1,5	8,3	8,80	8,5	9,02
	5 jaar 1)	1,5	8,4	8,91	8,6	9,13
	7 jaar 1)	1,5	8,4	8,91	8,6	9,13
	10 jaar 1)	1,5	8,4	8,97	8,6	9,12
	15 jaar 1)	1,5	8,8	9,35	9,0	9,57
ABP	5 jaar 1)	1	8,3	8,74	8,5	8,96
	10 jaar 1)	1	8,4	8,85	8,6	9,07
	15 jaar 1)	1	8,4	8,86	8,6	9,07
Amrobank	var. 1)	1,5	8,0	8,47	8,2	8,69
	2 jaar 1)	1,5	8,2	8,69	8,4	8,91
	5 jaar 1)	1,5	8,4	8,91	8,6	9,13
	7 jaar 1)	1,5	8,4	8,91	8,7	[illegible]
Bouwf. Limb. Gem.	5 jaar 1)	1,5	8,0	8,57	8,0	8,57
	10 jaar 1)	1,5	8,3	8,90	8,3	8,90
	15 jaar 1)	1,5	8,4	9,01	8,4	9,01
	30 jaar 1)	1,5	8,5	9,12	8,5	9,12
Centrale Volksbank	2 jaar 1)	1	7,5	7,87	7,7	8,09
	5 jaar 1)	1	8,0	8,41	8,2	8,63
	7 jaar 1)	1	8,1	8,52	8,3	8,74
	10 jaar 1)	1	8,4	8,85	8,6	9,07
	ideaalrente	.1	8,0	8,41	8,2	8,63
Direktbank/NCB-bank	1 jaar 1)	1	7,9	8,31	8,1	8,52
	3 jaar 1)	1	8,1	8,52	8,3	8,74
	5 jaar 1)	1	8,3	8,74	8,5	8,96
Grens Wis.kant./CDK	1 jaar 1)	1	7,9	8,31	8,1	8,52
	5 jaar 1)	1	8,2	8,63	8,4	8,85
	1 jaar 1)	1	8,1	8,38	8,3	8,59
	5 jaar 1)	1	8,4	8,69	8,6	8,90
Ned. Midd. Bank	1 jaar 1)	1,5	8,0	8,47	8,2	8,69
	3 jaar 1)	1,5	8,3	8,80	8,5	9,02
	5 jaar 1)	1,5	8,4	8,91	8,6	9,13
	7 jaar 1)	1,5	8,4	8,91	8,6	9,13
Pancratiusbank	1 jaar 1)	1	7,7	8,09	7,9	8,31
	3 jaar 1)	1	7,9	8,31	8,1	8,52
	5 jaar 1)	1	8,0	8,41	8,2	8,63
	7 jaar 1)	1	8,1	8,52	8,3	8,74
	ideaalrente	1	8,0	8,41	8,2	8,63
Postbank	2 jaar 1)	1	7,9	8,31	8,1	8,52
	5 jaar 1)	1	8,2	8,63	8,4	8,85
	7 jaar 1)	1	8,3	8,74	8,5	8,96
Rabo (adviesrente)	var. 1)	1	7,8	8,20	8,0	8,41
	2/3 jaar 1)	1	8,2	8,63	8,4	[illegible]
	4/5 jaar 1)	1	8,3	8,74	8,5	8,96
	stabiel 1)	1	8,4	8,85	8,6	9,07
	var. 2)	1	xxxx	xxxxx	8,1	8,38
	2/3 jaar 2)	1	xxxx	xxxxx	8,6	8,90
	4/5 jaar 2)	1	xxxx	xxxxx	8,8	[illegible]
	stabiel 2)	1	xxxx	xxxxx	9,0	[illegible]
Rabo Hypotheekbank	3 jaar 1)	1	8,2	8,63	8,4	8,85
	5 jaar 1)	1	8,3	8,74	8,5	8,96
	3 jaar 2)	1	xxxx	xxxxx	8,6	8,90
	5 jaar 2)	1	xxxx	xxxxx	8,8	9,11
Spaarbank Limburg	1 jaar 1)	1	7,7	8,09	7,9	8,31
	3 jaar 1)	1	7,9	8,31	8,1	8,52
	5 jaar 1)	1	8,0	8,41	8,2	8,63
	7 jaar 1)	1	8,1	8,52	8,3	8,74
Westland-Utrecht stand.	1 jaar 2)	1,5	8,1	8,55	8,3	8,77
standaard	5 jaar 2)	1,5	8,3	8,77	8,5	8,99
standaard	7 jaar 2)	1,5	8,4	8,88	8,6	9,10
standaard	10 jaar 2)	1,5	8,5	8,99	8,7	9,21
standaard	15 jaar 2)	1,5	op aanvraag		op aanvraag	
interim	1 jaar 2)	1,5	xxxx	xxxxx	8,3	8,77
2e kw. 1988 budget	var. 4)	1,5	8,5	8,95	8,5	[illegible]
* Rente-Vrijheid Hypotheek						
'VERBETERDE' LEVENHYPOTHEKEN						
Bouwf.Limb.Gem. (Spaarv.)	5 jaar 1)	1,5	8,4	8,88	8,4	8,88
Bouwf.Limb.Gem. (Spaarv.)	30 jaar 1)	1,5	8,9	9,43	8,9	9,43
Pancratiusb.(Spaarhyp)	5 jaar 1)	1	8,2	8,61	8,4	8,83
	7 jaar 1)	1	8,2	8,61	8,5	8,94
Spaarbank Limburg (Spaarhyp.)	5 jaar 1)	1	8,2	8,72	8,4	[illegible]
Zwolsche Alg. (ZA-Hypotheekplan)	5 jaar 1)	1,25	8,1	8,53	8,3	8,75
	7 jaar 1)	1,25	8,2	8,64	8,4	8,86
	10 jaar 1)	1,25	8,3	8,75	8,5	8,97
	15 jaar 1)	1,25	8,7	9,18	8,7	9,18
LEVENHYPOTHEEK						
NVL-Maatschappijen	5/10 jaar 1)	-	8,5	8,84	8,7	[illegible]
	15/20 jaar 1)	-	8,9	9,27	9,1	[illegible]
Westland-Utrecht (lage lasten)	7 jaar 1)	1	8,4	8,83	8,9	9,38
	14 jaar 1)	1	8,7	9,16	9,2	9,71

1) Maandbetaling achteraf
2) Maandbetaling vooraf
3) Halfjaarbetaling achteraf
4) Kwartaalbetaling achteraf

KerstMeubelShow bij BUCO

Woensdag 27 • Donderdag 28 • Vrijdag 29 • Zaterdag 30 December

Openingstijden:
woensdag t/m vrijdag 9.00 - 18.00 uur
(lunchpauze 12.30 - 13.30 uur)
zaterdag 10.00 - 17.00 uur
donderdag koopavond tot 21.00 uur.

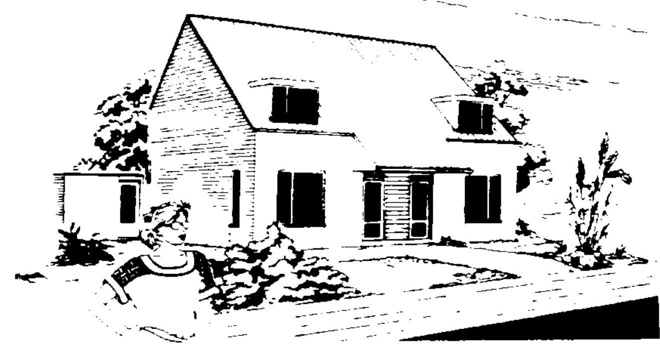
BUCO WOONDORADO KERKRADE-WEERT

KERKRADE, Holzstraat 134, Straterweg 47.
Telefoon 045 - 455151*

WEERT, Hoogveldstraat 16,
nabij ringbaan Noord/Boshoven.
Telefoon 04950 - 34819

VAN DER LOO LIMBURG
JABEEK IN DE DREEF

Nog slechts 2 woningen te koop!!

Op een mooie vrije ligging is de aannemer gestart met de bouw van deze premie-A woningen waarvan er nog slechts 2 te koop zijn met berging, ruime woonkamer, dichte keuken, 3 slaapkamers, badkamer en zolder.
Prijs: ƒ 131.750,– v.o.n.
Subsidie: ƒ 41.000,– max.

Stuur mij vrijblijvend documentatie over de premie-A woningen in Jabeek.

B Naam: ....
O Adres: ....
Postcode/Plaats: ....
N Tel.: ....

Zonder postzegel sturen naar: v.d. Loo Limburg b.v., Antwoordnr. 1007, 6130 VB Sittard.

Geopend: ma. t/m vr. 9.00-17.30 uur, maandagavond: 18.30-21.00 uur; za. 10.00-13.00 uur.

Rijksweg-Zuid 38, Sittard
Tel.: 04490-22323
Na kantooruren:
J. van der Loo, 04746-2873
E. van der Loo, 043-257247

TE KOOP

GELEEN
Riant gelegen RUIME HOEKFLAT met c.v. (eigen ketel) en ruime berging. Ind.: hal, keuken, grote woonkamer met balkon, 3 slaapk., douche, w.c. ƒ 69.000,–.

Directie en medewerkers wensen u van harte prettige feestdagen en een in alle opzichten voorspoedig 1990.

GELEEN
Rustig gelegen en uitstekend onderhouden HALFVRIJST. WOONHUIS met gas-c.v., garage en tuin. Ind.: bet. kelder, hal, luxe inbouwkeuken, bijkeuken, woonkamer, 4 slaapk., badkamer, ruime zolder. ƒ 129.000,– k.k.

HEERLEN
Gunstig nabij het centrum gelegen DUBBEL WOONHUIS. Momenteel verhuurd voor ca. ƒ 22.000,– p. jaar. Evt. ook leeg te aanv. ƒ 195.000,– k.k.

TE HUUR MAASTRICHT CENTRUM
• Geheel gerenoveerd WINKELPAND (±125 m²) m. kelder. Huurprijs n.o.t.k.
TE HUUR MAASTRICHT VRIJTHOF
• Schitterend gelegen KANTOOR/PRAKTIJKPAND m. 7 vertrekken. ƒ 3.250,– p.m.

KLIMMEN
RUIM HALFVRIJSTAAND WOONHUIS met gas-c.v. en 2265 m² grond met achtergelegen loods. Ind.: kelder, hal, kantoor, ruime keuken, riante living in L-vorm, 4 slaapk., werkkamer, zolder. ƒ 245.000,– k.k.

MAASMECHELEN/BELGIË
Degelijk gebouwd STATIG VRIJSTAAND HERENHUIS met 4400 m² grond. Ind.: kelders, hal, keuken, eetkamer, salon, 4 ruime slaapk., badkamer, grote zolder (vaste trap). Prijs in overleg.

NOG ENKELE RIANTE HERENHUIZEN (nieuwbouw) met royale indeling en ruime kavels in BORN HONDSBROEK en BEEK GENHOUT. Prijsklasse ca. ƒ 200.000,– tot ƒ 250.000,– VRIJ OP NAAM. Infobrochure gratis verkrijgbaar.

BELEGGINGSOBJEKTEN
met gunstig rendement en prima staat van onderhoud in Eijsden en Sippenaken/België. Nadere gegevens en prijs op aanvraag.

nicolai makelaardij
tel. 043-254555*
stationstraat 20, maastricht

VERKOCHT

Heidetuin bij uw huis? Tennisbanen om de hoek? Blijvend vrij uitzicht? Marmeren keuken? Café op loopafstand? Tweepersoons badkuip? Zet 't groot in de krant, want:

Je huis in de krant brengt mensen over de vloer.

En de makelaar weet van wanten en kranten

TE KOOP

BERG A.D. MAAS
Uitstek, gel. halfvrijst. woonh. m. gar. Geen bebouwing a.d. voorzijde. Prijs ƒ 129.500,– k.k.
BRUNSSUM
Sfeervolle woning in leuke buurt. Prijs ƒ 95.000,– k.k.
HEERLEN
Zeer ruim halfvrijst. woonh. Pand voor belegger. Vraagprijs ƒ 95.000,– k.k.

Modern woonh. m. gar. Geen bebouwing achter. Prijs ƒ 125.000,– k.k.

Vrijst. woonh. m. dubbele garage op groot perceel. Prijs nader overeen te komen.

Halfvrijst. wo VERKOCHT 39.500,– k.k.

Vrijst. landhuis op prima lokatie. Vraagprijs ƒ 379.000,– k.k.

Ruime tussenwoning m. kunststof ramen/kozijnen en dubbele beglazing. Prijs ƒ 75.000,– k.k.

Groot beleggingspand. Interessante huuropbrengst. Vraagprijs ƒ 140.000,– k.k.

Ruim halfvrijst. herenh. op prima ligging. Prijs ƒ 179.500,– k.k.

Wij wensen u prettige kerstdagen en een voorspoedig 1990

HOENSBROEK
Leuke, sfeervolle halfvrijst. woning m. flinke tuin. Prijs ƒ 105.000,– k.k.

Winkel/woonh. op goede lokatie. Vr.pr. ƒ 145.000,– k.k.

Zeer ruim luxe halfvrijst. woonh. m. grote gar. Vraagprijs ƒ 179.000,– k.k.

KERKRADE
Halfvrijst. woonh. m. gar. op 640 m² grond. Vraagprijs ƒ 115.000,– k.k.

TE HUUR

BEEK
Op prima lokatie gel. winkel- en kantoorruimten. Ruime parkeergel. Prijs op aanvraag.

NEDU
beheer/verhuur o.g.
makelaardij
taxaties
hypotheken
assurantiën

Telefoonnummer zaterdag tussen 9.00 en 13.00 uur 043-645352 (W. Huijsmans)

TELEFOON MA. t/m VR. 045-710909

Valkenburgerweg 25a, 6411 BM Heerlen

VAN DER LOO LIMBURG
GROOT-GENHOUT GENDORP (NABIJ BEEK)

Vrijstaande woningen op een mooie ligging

Op een mooie landelijke ligging worden deze vrijstaande woningen gebouwd met garage, ruime L-vorm. woonkamer, dichte keuken, bijkeuken, 3 slaapkamers, badkamer en vaste trap naar 4e slaapkamer.
De aannemer is gestart met de bouw!
Prijs: ƒ 207.000,– v.o.n.

Stuur mij vrijblijvend documentatie over de woningen in Groot Genhout.

B Naam: ....
O Adres: ....
Postcode/Plaats: ....
N Tel.: ....

Zonder postzegel sturen naar: v.d. Loo Limburg b.v., Antwoordnr. 1007, 6130 VB Sittard.

Geopend: ma. t/m vr. 9.00-17.30 uur, maandagavond: 18.30-21.00 uur; za. 10.00-13.00 uur.

Rijksweg-Zuid 38, Sittard
Tel.: 04490-22323
Na kantooruren:
J. van der Loo, 04746-2873
E. van der Loo, 043-257247

Limburgs Dagblad
piccolo's
Voor meer resultaat!

HEERLEN (nabij centrum)
ƒ 125.000,– k.k.
Halfvrijstaand woonhuis met c.v. Ind.: hal, toilet, woonkamer 8.00x3.60, keuken, terras, tuin en berging. 1e verd.: 4 slaapkamers, badkamer met ligbad, douche, vaste wastafel en 2e toilet. 2e verd.: zolder te bereiken via vliezotrap. Aanvaarding in overleg.

HEERLEN (de Erk)
ƒ 196.000,– k.k.
Halfvrijstaand woonhuis met c.v. en garage, grondopp. 392 m². Ind.: hal, woonkamer met parketvloer ± 35 m², royale keuken incl. app., terras + tuin. 1e verd.: 4 slaapkamers + badkamer. Aanvaarding in overleg.

KLIMMEN
ƒ 450.000,– k.k.
Op een 1e klas lokatie een vrijstaande semi-bungalow. Ind.: royale entree met fraaie trappartij, woonkamer ruim 47 m², dichte keuken met kastenwand, bijkeuken, inpandige garage, 2 slaapkamers + badkamer, terras + tuin onder architektuur aangelegd. 1e verd.: 2 royale slaapkamers + zolderruimte. Aanvaarding direkt.

LANDGRAAF
ƒ 167.000,– k.k.
Halfvrijstaand woonhuis op 379 m² grond, bj. 1985. Ind.: hal, woonkamer 36 m², dichte keuken, bijkeuken, garage + tuin. 1e verd.: 3 slaapkamers + badkamer met ligbad, vaste wastafel en 2e toilet. 2e verd.: zolderruimte. Aanvaarding mei 1990.

SCHIN OP GEUL
ƒ 295.000,– k.k.
Vrijstaand landhuis op 1300 m² grond. Ind.: hal, woonkamer 48 m² met open haard, eetkeuken met eiken aanbouw, badkamer, hobbyruimte 32 m², terras + goed aangelegde tuin, garage 50 m². 1e verd.: 5 slaapkamers + badkamer. 2e verd.: zolderruimte. **Dit object moet u van binnen zien.** Aanvaarding in overleg.

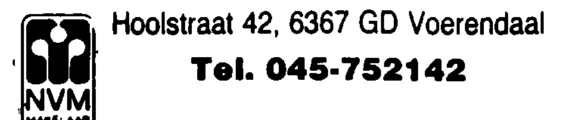
VOERENDAAL (Retersbeek)
ƒ 239.000,– k.k.
Vrijstaand woonhuis op ca. 2000 m² grond met berging en royale garage en blijvend vrij uitzicht. Ind.: sout.: kelder. Beg. gr.: hal, toilet, woonkamer met open haard ± 40 m², serre + keuken (dicht), terras + zwembad. 1e verd.: 3 slaapkamers + badkamer. 2e verd.: vliering. Aanvaarding direkt.

VOERENDAAL
ƒ 157.000,–
Vrijstaand woonhuis met garage. Ind.: sout: kelder. Beg. gr.: hal, toilet, woonkamer 8.00 x 3.90, keuken, garage + tuin ± 15 mtr. diep. 1e verd.: 4 slaapkamers + badkamer. 2e verd.: vliering. Aanvaarding direkt.

MEER DAN 19 JAAR ERVARING

- **Makelaar o.g.**
- **Bedrijfsobjecten**
- **Woningen**
- **Taxaties**
- **Hypotheken**
- **Verzekeringen**

makelaardij ERNENS
Hoolstraat 42, 6367 GD Voerendaal
Tel. 045-752142
NVM

KERKRADE-CENTRUM ƒ 120.000,– k.k.
Appartement met 2 slaapkamers. Hoek Einderstraat/Engerweg.
HEERLEN (nabij centrum) ƒ 125.000,– k.k.
Woonhuis met c.v., tuin en garage. Bouwjaar 1984.
KLIMMEN-RANSDAAL ƒ 250.000,– k.k.
Vrijstaand landhuis met c.v., garage en tuin (± 1200 m²). Vrij uitzicht. Bouwjaar 1974. Indeling: entree, kelder, aanbouwkeuken, woonkamer, badkamer en 2 slaapkamers.
BRUNSSUM ƒ 285.000,– k.k.
Doorvaartstraat. Vrijstaand herenhuis met c.v., garage en tuin. Uitzicht op park; bouwjaar 1930. Indeling: woonkamer (± 60 m²), keuken, 4 slaapkamers, badkamer (douche, toilet, 2 wastafels en sauna), grote zolder.
SITTARD-SANDERBOUT ƒ 300.000,– k.k.
Rustig gelegen, vrijstaand herenhuis met c.v., tuin en garage. Bouwjaar 1982. Ruime indeling, zeer goed onderhouden.
MAASTRICHT-ZUID ƒ 380.000,– k.k.
Zeer fraai, vrijstaand herenhuis met c.v., tuin en garage. Met blijvend vrij uitzicht gelegen in UP de Heeg. Een pand om vrijblijvend te bezichtigen.
ZUID-LIMBURG vanaf ƒ 250.000,– k.k.
Woningen op verschillende lokaties. Geef ons uw wensen te kennen; misschien kunnen wij u van dienst zijn.

GEVRAAGD:

HEERLEN (Molenbergpark, Douvenweide, Welten, etc.) woonhuizen in prijs tot ± ƒ 400.000,–;
MEERSSEN vrijstaand pand in prijs van ± ƒ 300.000,– en van ± ƒ 500.000,–;
VALKENBURG, HULSBERG en omgeving pand van ± ƒ 250.000,–;
Ook andere aanbiedingen zijn welkom.
Wij bespreken
GEHEEL KOSTELOOS EN VRIJBLIJVEND
met huiseigenaren, die hun pand thans of op langere termijn willen laten verkopen
de prijs- en verkoopmogelijkheden.

TROOST ONROEREND GOED
HEERLEN- ☎ 045-717976

GELEEN
8 PRACHTIGE SCHAKELBUNGALOWS

In het gunstig gelegen plan 'Dassenkuil', ruim van opzet en met een open karakter, wordt veel aandacht besteed aan een gevarieerde bebouwing. Een goed voorbeeld daarvan zijn de 8 prachtige schakelbungalows die door Bouwmaatschappij Keulen BV uit Geleen worden gebouwd. Een prima mogelijkheid om met deze uitstekend gelegen bungalows door te stromen naar een attractief woonniveau.

De bungalows zijn apart, ondermeer door de moderne architectuur en de doordachte, ruime indeling. Beneden is er o.m. een woonkamer in L-vorm, open keuken, traphal met wenteltrap, slaapkamer, badkamer met ligbad en vaste wastafel, entreehal en inpandige garage. Boven bevinden zich 2 royale slaapkamers met een dakkapel. Een vliezotrap leidt naar de zolder. De afwerking en de kwaliteit zijn tot in details verzorgd, o.m. met een uitstekende isolatie, schoonmetselwerk en hardhouten buitenkozijnen en -deuren.

Koopprijs vanaf ƒ 179.000,– v.o.n.

Binnenkort wordt met de bouw gestart

ná 18.00 uur:
dhr. van Beek, tel. 04746-2319

RUIJTERS
makelaardij onroerend goed – sittard maastricht heerlen
6131 AL sittard - rijksweg zd 35 - tel 04490 - 11

Gemeente Margraten
BEKENDMAKING

Het gemeentebestuur van Margraten is voornemens om de navolgende gemeentelijke gebouwen af te stoten:

pand Hoenderstraat 2 te Margraten, met tuin, garage en berging en parkeerplaats (gemeentehuis voormalige gemeente Margraten);

panden Raadhuisplein 3 en 5a te Cadier en Keer. Deze panden waren tot medio 1984 in gebruik als winkel (Raadhuisplein 3) met bovenwoning (Raadhuisplein 5a). De mogelijkheid is aanwezig om een gedeelte van het pand Raadhuisplein 3 met de bovenwoning te verkopen.

De panden worden op dit moment nog gebruikt als kantoorruimte van het gemeentepersoneel. De datum van aanvaarding zal in overleg worden vastgesteld.

Middels deze bekendmaking wordt u in de gelegenheid gesteld om een bod uit te brengen, waarbij u tevens de bestemming van de/het gebouw(en) dient aan te geven.
Het bod met de omschrijving van de toekomstige bestemming moet schriftelijk, in een gesloten enveloppe, worden uitgebracht aan burgemeester en wethouders van Margraten, t.a.v. de gemeentesecretaris, de heer J.J.C. van Mulken, postbus 10, 6267 ZG Cadier en Keer, en wel voor 1 februari 1990.
Op de enveloppe – linkerbovenhoek – te vermelden: inschrijving onroerend goed.

Het gemeentebestuur behoudt zich het recht van gunning voor.

Voor nadere informatie en afspraken omtrent de verkoop alsmede de bezichtiging van de gebouwen, kunt u terecht bij de hoofdafdeling grondgebiedzaken, Hoenderstraat 2 te Margraten, tel. 04458-1641, de heer G. Bartholomée.

Margraten, december 1989.

Burgemeester en wethouders van Margraten,
de secretaris, J.J.C. van Mulken, — de burgemeester, drs. H.J. Kaiser.
18496

!!Hypotheken!! !!Net even beter!!

Informatie i.v.m. aan/verkoop van een woonhuis
Hypotheek op maatwerk
Gratis advies incl. bekijken eventueel aan te kopen pand

BRUNSSUM, Vondelstraat 33. Halfvr. woonh. m. kelder, bijkeuken, 3 slk., badk. m. ligbad, vaste trap n. zolder. Electra + dak vernieuwd. Vr.pr. ƒ 110.000,- k.k.
Tevens diverse woningen in Brunssum-Noord te koop met garage w.o. Koningstraat 9 en Regentessestraat 31
HEERLEN, Koraalerf 49. Woonhuis met voor- en achtertuin. Vr.pr. ƒ 116.000,-. Overname subsidie mogelijk.
Navolaan 52. Halfvrijstaand woonhuis met 3 slk. Vraagprijs ƒ 85.000,- k.k.
HOENSBROEK, Akerstraat Noord 322. Woonhuis met 4 ruime slk. Vr.pr. ƒ 118.000,-. Overname subsidie mogelijk.

Tevens **TE KOOP** luxe appartementen
Wist u dat wij in Brunssum en omgeving de meeste bestaande huizen verkopen!
GEEN VERKOOP, GEEN KOSTEN

Vraag de infofolder!

Assurantie, financierings- en adviesburo
van Oppen bv
Lindeplein 5, 6444 AT Brunssum
Tel. 045-254543

Maandag t/m vrijdag 9.00-12.30 en 13.30-17.30 uur, donderdagavond 18.30-20.30 uur en zaterdag 9.00-12.00 uur.

Tevens wensen wij u een zalig Kerstfeest en een voorspoedig 1990

Onze kantoren zijn heden gesloten

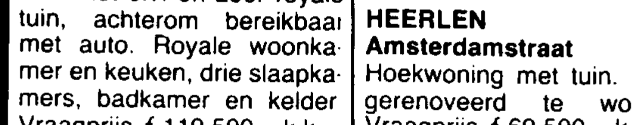
HOENSBROEK
Hommerterweg
Fraai herenhuis met c.v. en enorme tuin (ca. 1100 m²). Ind. o.a.: volledig onderkelderd met garage in souterrain, ruime hal, woonkamer, woonkeuken met aanbouwkeuken, drie slaapk., badk. met ligb., royale zolder. Overdekt terras. Aanvaarding ca. juni 1990. Vraagprijs ƒ 207.500,– k.k.

HEERLEN-WELTEN
Frankenlaan
Schitterend uitgevoerde souterrainwoning. Indeling o.a. entree met plavuizen, woonkamer in L-vorm met plavuizen, keuken met aanbouwkeuken en apparatuur, drie slaapkamers, bergzolder, garage in souterrain met veel extra ruimte. Zonnige tuin. Vraagprijs ƒ 159.500,– k.k.

HEERLEN
Sittarderweg
Ruim, karakteristiek woonhuis met c.v. en zeer royale tuin, achterom bereikbaar met auto. Royale woonkamer en keuken, drie slaapkamers, badkamer en kelder Vraagprijs ƒ 119.500,– k.k.

HEERLEN
Dr. Jaegerstraat
Kantoorpand met c.v. Dit goed gesitueerde object omvat diverse vertrekken met een totale oppervlakte van ca. 110 m². Vraagprijs ƒ 127.500,– k.k. Eventueel te huur voor ƒ 1.100,– p.m. excl. BTW.

HEERLEN
Amsterdamstraat
Hoekwoning met tuin. Dient gerenoveerd te worden. Vraagprijs ƒ 69.500,– k.k.

HORBACH bv
Schaesbergerweg 36 Heerlen
Tel. 045-723282

Wij wensen u prettige feestdagen

HEERLEN-WELTEN
Vrijstaande en halfvrijstaande woningen met garage. Ind. o.a.: woonkamer met fraaie erker, keuken, drie slaapkamers, badkamer, vaste trap naar zolder met mogelijkheid voor vierde slaapkamer. Koopprijzen vanaf ƒ 192.850,– vrij op naam.

KLIMMEN-RANSDAAL
Nog slechts één halfvrijstaand landhuis met garage. Deze woning, met een opvallende architectuur, heeft o.a. een woonkamer, keuken, bijkeuken, drie slaapkamers en badkamer. Koopprijs ƒ 187.900,– vrij op naam.

KLIMMEN-RANSDAAL
Op schiterende lokatie bouwen wij voor u een vrijstaand landhuis met garage in boerderijstijl. De woning bevat naast drie slaapkamers een aparte studeer/werkkamer. Koopprijs ƒ 298.500,– vrij op naam.

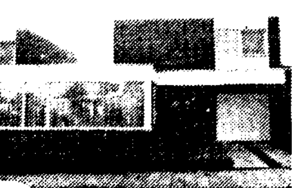

MEERSSEN-GEULLE
Vrijstaand d.m.v. garage geschakeld woonhuis. U-vormige woonruimte, drie slaapkamers, vaste trap naar zolder, luxe afwerking. Koopprijs ƒ 214.395,– v.o.n.

ABAZ
De Doom 23 Heerlen
Tel. 045-718731

Ontelbaar veel goede wensen voor onze klienten in 1990

...LEN
...onderhouden heren-... Heerlen-Z. Ind.: roya-... met parketvl., toil., ... woonk. met parketvl, ... 4 slaapk., badk. met diverse muurkasten, gr. tuin op zuiden, ged. begl. Prijs op aan-...

...TARD
Geh. gerenoveerde straatboerderij. Ind. 2 keld., ...ee, hal, toil., bibliotheek, zr. gr. woonkam., keuk., ... badkam., berg., 3 slaapkam., atelier, badkam., zolder. Vraagprijs op aanvraag.

Wegens de enorme aanvraag HUIZEN TER MIDDELING TOT VERKOOP IN HEERLEN OF DIRECTE OMGEVING GEVRAAGD
Prijsklasse: ƒ 200.000,- tot ƒ 400.000,-
Vraag vrijblijvend inlichtingen

...GRAAF
...dern dubb. winkelpand ... parkeerterrein, om te ... en tot winkel-woonhuis. ... entree, winkel 60 m², ... kam., berg. Moderne materialen. Voor div. ...ikheden gesch. Te ... of te huur.

TAXATIES
...roerend goed t.b.v. aan- en verkoop; ...anciering; hypotheek; assurantiën; successie; rechtbank enz.
Indien nodig op korte termijn.

...LEN
...inkel/woonhuis met 2 ...ges. Ind.: keld., win-...antoorruimte op 75 m² ... berg., achterk., ser-...parte deur v. boven-... woonk., badk. m. ... mod. keuken, 4 ... zolder. Vraagprijs

Onroerend Goed Makelaardij
LEENAERS b.v.
Pater Romboutslaan 2, 6419 BE Heerlen
Telefoon: 045-717237

COMMERCIEEL O.G.

HEERLEN
Nieuwbouw winkelruimte te huur in Centrum Heerlen op goede stand. Totaal ruim 600 m², eventueel te splitsen in units vanaf 150 m². Huurprijzen van ƒ 245,- per m² tot ƒ 400,- per m² per jaar (excl. B.T.W.). Aanvaarding medio 1990.

HEERLEN
Gunstig gel. kantoor-herenhuis te huur. Netto opp. 125 m². Met eigen parkeeraccommodatie. Huurprijs ƒ 32.000,-- per jaar.

HEERLEN
Verkoopruimte met magazijn en buitenterrein. Tot. opp. 850 m². Koopprijs ƒ 278.000,--. Huurprijs ƒ 30.000,-- per jaar.

HEERLEN
Zakenpand geschikt als kantoor/-praktijkruimte. Tot. opp. 390 m². (4 verdiepingen). Huurprijs ƒ 3.950,-- per maand.

HEERLEN
Winkelunit te huur. Opp. ca. 60 m². Huurprijs ƒ 1.500,-- per maand excl. B.T.W.

HEERLEN
Bijzonder fraai afgewerkte bedrijfshal te huur op allerbeste locatie. Units vanaf 325 m² tot 650 m². Huurprijs ƒ 70,-- per m² excl. B.T.W. Perfect gesitueerde showroom 460 m² à ƒ 170,-- per m² excl. B.T.W.

HEERLEN
Heerlerbaan. Verkoopruimte met showroom en kantoren. Zeer gunstig gel. verkoopruimte. Tot. opp. ca. 300 m² met ruime parkeerfaciliteiten op eigen terrein. Aanvaarding in overleg. Huurprijs ƒ 48.000,-- excl. B.T.W. per jaar.

HOENSBROEK
Goed onderhouden winkelwoonhuis te koop met o.a. woonk. 30 m², luxe keuken, 3 slaapkamers. Opp. winkelruimte met opslag ca. 64 m². Koopprijs ƒ 155.000,-- k.k.

LANDGRAAF
Gunstig gelegen zakenpand te Schaesberg. Geschikt voor vele doeleinden.
Prijs tegen elk aannemelijk bod.

Wij wensen al onze relaties een voorspoedig 1990.

stienstra BEDRIJFSHUISVESTING
Kruisstraat 56, 6411 BW Heerlen Tel. 045-712255*

M A A S T R I C H T - R A N D W Y C K

Atelierwoningen met extra veel ruimte

In het sfeervolle plan Randwyck in Maastricht, schuin tegenover het Gouvernement, worden witte zogenaamde 'atelierwoningen' gebouwd. Een benaming die is ontleend aan de hoeveelheid extra ruimte op de tweede verdieping.

Door de platte dakopbouw te verkiezen boven het traditionele schuine dak ontstaat enerzijds meer echt bruikbare ruimte en is anderzijds de isolatie van het dak en de lucht- en lichttoetreding van de ruimte beduidend beter. Prima omstandigheden voor een atelier- of studieruimte of bijvoorbeeld een extra slaapkamer. Trouwens, de gehele woning biedt veel verrassende en veelzijdige gebruiksmogelijkheden voor een op de bewoning afgestemde inrichting. Aantrekkelijk is ook de aansluiting van de atelierruimte op het terras dat zich, afhankelijk van de bezonning, aan de voor- of achterzijde van de woning bevindt.

De halfvrijstaande woningen met garage/berging hebben een geheel eigentijdse, karaktervolle architectuur en zijn onderhoudsarm. Het royale woon- en leefgedeelte op de begane grond biedt leuke mogelijkheden voor een sfeervolle inrichting, vooral ook door het tuincontact via de dubbele terrasdeuren. De 1e verdieping heeft 3 slaapkamers, een apart toilet en een badkamer met een ligbad, douchebak en een vaste wastafel. Zowel de 1e als de 2e verdieping is te bereiken via een vaste trap. De woningen worden gebouwd met GIW-garantie.

Een aparte, aantrekkelijke woning in een prettige woonomgeving. Perfecte uitgangspunten voor een uitstekend woon- en leefgenot.

Koopprijzen vanaf ƒ 261.500,– v.o.n.

RUIJTERS
makelaardij onroerend goed - sittard maastricht heerlen
6221 ED maastricht - wycker brugstraat 62 - tel 043 - 218941

TE KOOP IN HOENSBROEK

uw halfvrijstaande woning op aktieve stand

Aan de Prof. Eykmanlaan in Hoensbroek wordt een project van 11 ruime 2-onder-1 kapwoningen gerealiseerd. De ligging, schuin tegenover zwembad 'Terveurdt' en vlakbij een mooi wandel- en rekreatiegebied is bijzonder aantrekkelijk voor aktieve gezinnen.
Ook de woningen zelf zijn op een aktief gezinsleven berekend: een grote woonkamer, 3 slaapkamers (+ruimte voor een 4e op zolder), garage, voor- en achtertuin. De afwerking is zeer kompleet, met o.a. optimale warmte- en geluidsisolatie (ankerloze spouwmuren), een luxe badkamer met ligbad en aparte douche en een aansluitmogelijkheid voor een open haard.

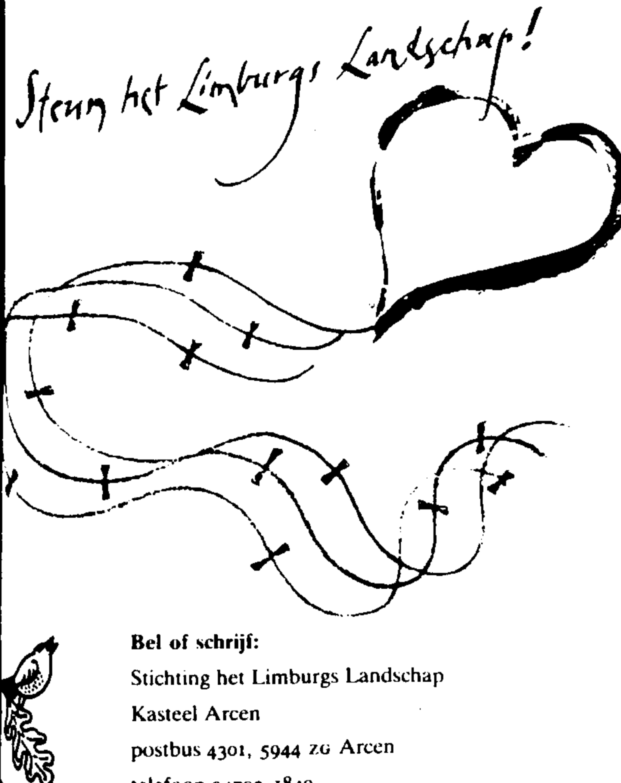
Koopprijzen v.a. ƒ 167.250,– v.o.n. Eenmalige belastingvrije rijksbijdrage (Premie-C regeling) ƒ 6500,–.

Zoekt u ruimte en comfort in een aktieve woonomgeving? Neem dan snel kontakt op voor uitgebreide informatie.

NEDU beheer o.g. makelaardij
Valkenburgerweg 25A
6411 BM Heerlen
Telefoon: zaterdag van 9-13 uur: 043-645352
Ma. t/m vr.: 045-710909

Ligt uw hart in Limburgs natuur?

Bel of schrijf:
Stichting het Limburgs Landschap
Kasteel Arcen
postbus 4301, 5944 ZG Arcen
telefoon 04703-1840

TE KOOP

GELEEN, Rijksweg Zuid 173. Halfvrijst. herenhuis m. garage en tuin (20 m. diep) en ruim v. indeling. Vraagpr. ƒ 197.500,– k.k.
SPAUBEEK, Looiwinkelstraat 71. Uitstek. onderh. vrijst. wit herenhuis. Vraagprijs ƒ 345.000,– k.k.
WIJNANDSRADE. Halfvrijst. woonhuis m. garage in prima staat v. onderhoud. Vraagpr. ƒ 127.000,– k.k.
HEERLEN, Kloosterkoolhof 28F. Modern woonhuis m. garage en tuin, met subsidie van ƒ 18.000,–. Vraagprijs ƒ 139.00,– k.k.

Wij wensen al onze relaties, vrienden en bekenden een hele fijne kerst toe en een gelukkig nieuwjaar!!

HEERLEN, Kerkraderweg tussen nr. 68 en 72, perc. grond. v. 122 m² m. goedgekeurde welstandstek. v. vrijst. woonhuis te bouwen. Prijs ƒ 16.000,– v.o.n.
MARIA-HOOP, Diergaardenstr. West 15, vrijst. herenh. m. zwembad, solarium en prachtige aangel. achtertuin, tot. perc. v. 3240 m². Vraagpr. ƒ 385.000,– k.k.
FRANKRIJK/VOGEZEN, La Cercenee 88.400 Gerardmer, 2 appartem. uniek gel. v. zomervakantie en wintersport. Vraagpr. ƒ 82.500,– k.k. en ƒ 70.000,– k.k.

BEZICHTIGINGEN UITSLUITEND NA TELEFONISCHE AFSPRAAK!
Wij zijn woensd. 27 dec. en don. 28 dec. tot 17.30 uur bereikbaar en vrijd. 29 dec. na 13.00 uur gesloten!

Makelaarskantoor Louis Janssen bv
MEERSSEN Bunderstr. 128 Tel. 043-643555
STEIN Wilhelminapl. 29 Tel. 04490-35840
De makelaar die er alles aan voor doet!

HUIS 89

Bent u de deelnemer die wij zoeken?

Huis '90 is een consumentenbeurs die een totaalbeeld over de bouw- en woonmogelijkheden in de regio verschaft. Huis '90 wordt i.s.m. een 4-tal landelijke accommodaties georganiseerd.

bon: Zend mij geheel vrijblijvend de complete informatie over Huis '90
Firmanaam: ......
Adres: ......
Postcode plaats: ......
Zenden aan Rodahal. Antwoordnummer 2039. 6460 VB Kerkrade

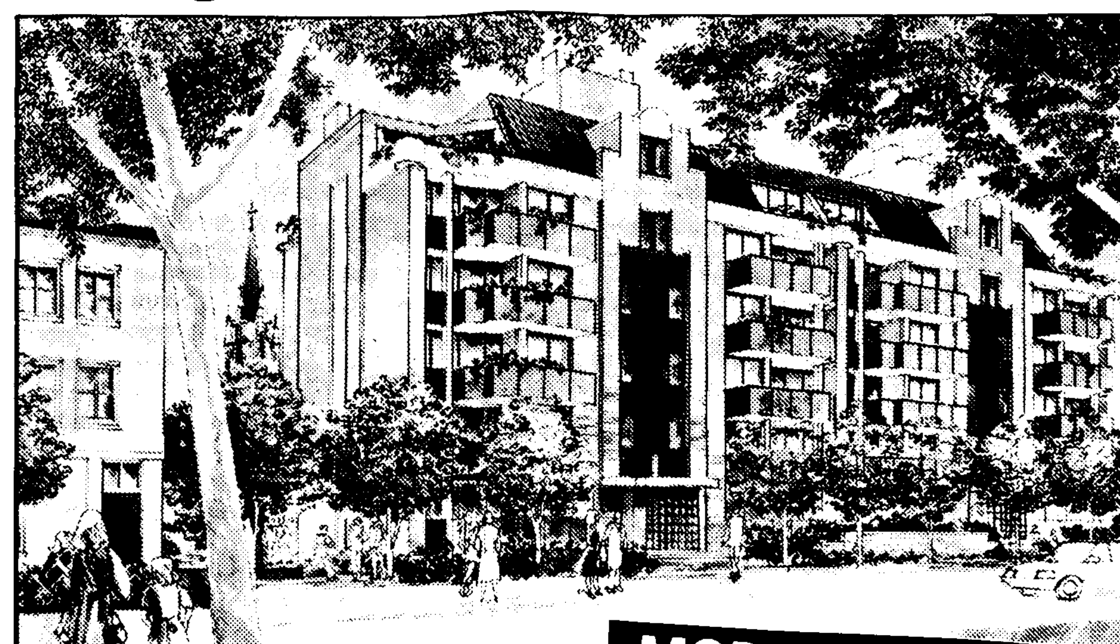
Vraag dan vrijblijvend documentatie aan.
BELLEN KAN OOK! 045-467780

Rodahal Kerkrade
8 t/m 11 maart 1990

Wil uw bedrijf/instelling zich ook actief bewegen op de bouwmarkt, woningmarkt, installatiemarkt of renovatiemarkt? Maar u bent nog niet geïnformeerd over hoe u als exposant kunt deelnemen aan Huis '90.

o m   u   z e l f   o v e r t u i g e n !

Wilhelmina-Staete' in Sittard heeft stijl en niveau.

Het stijlvolle appartementengebouw Wilhelmina-Staete' aan de Wilhelminastraat ...dt u naast de luxueuze woon- en leefom-...digheden een hoge mate van privacy ...zij de bijzondere aandacht voor het ...oncomfort en de veiligheid. Dit apparte-...entengebouw, met een toonaangevende, ...orname architectuur is verdeeld in par-...rre-appartementen met terras, apparte-...enten met royaal balkon en luxe dakterras-...partementen.

...oor mensen die stijl, niveau en sfeer ...preciëren biedt Wilhelmina-Staete een ...timale woonsituatie:

...royale living ● luxe keuken ● luxe badka-...er met ligbad en douche ● 2 slaapkamers ● ...yale woningentree met garderobe ● ...ging ● individueel gasgestookte cv-instal-...ie ● uitstekende warmte- en geluidsisola-...ie (o.m. dubbelglas) ● lift ● representa-...ve hoofdentree ● eigen parkeerplaats op gesloten terrein ● voortreffelijke ligging bij stadscentrum, uitstekende bereikbaarheid.

MODELWONING
Geopend woensdag 27/12 t/m vrijdag 29/12 van 11.00-15.00 uur

Prijzen vanaf ƒ 232.500,– v.o.n.

RUIJTERS
makelaardij onroerend goed - sittard maastricht heerlen
6131 AL sittard - rijksweg zd 35 - tel 04490 - 11611

KERSTSHOW

2e KERSTDAG OPEN VAN 10-18UUR

24, 26, 27, 28, 29, 30 en 31 december

GRANDIOZE MEUBELSHOW

en unieke Oosterse tapijten show

WENMEEKERS MEUBELEN MAASEIK BELGIË
Industrieterrein Jagersborg, 3680 Tel. 09-32.11.56.57.15. Wenmeekers is bereikbaar via de borden Jagersborg.
OPENINGSTIJDEN: maandag, woensdag, donderdag, zaterdag van 10-17 uur dinsdag en vrijdag van 10-22 uur ZONDAG van 10-18 uur

Wacht met Henk zeggen als He-He-He-Herman zich aan u voorstelt.

Stotteraars weten heus wel wat ze zeggen willen, dus in de rede vallen helpt niet. Geef ze liever even de tijd om uit hun woorden te komen. Dat vermindert al gauw de spanning. Zo komt een gesprek vlotter op gang en gaan we elkaar ook 'n beetje beter begrijpen. Doen we dat?

Informatie voor mensen met stotterproblemen bij zichzelf, in hun gezin of naaste omgeving: 01808-15 31 of SVS, Postbus 119, 3500 AC Utrecht.

Geef stotteraars even de tijd.

Publikatie aangeboden door dit blad in samenwerking met de Stichting Ideele Reclame SIRE

Tekenfilms, show, ballet, musical en klassiek

TV met rijkelijk aanbod tijdens de kerstdagen

door harrie cremers

HEERLEN – Over smaak valt niet te twisten. Zo is het ook wanneer je tijdens dit extra lange kerstweekend je tv-toestel inschakelt. Keuze te over. En dat komt nog niet eens omdat de onderscheidelijke tv-stations zo veel méér te bieden hebben dan in welk ander weekend ook. Neen, vooral de komst van veel nieuwe zenders biedt de kijker meer programma's en daardoor ook meer mogelijkheden. Tekenfilms, ballet, shows, musical en vóóral veel klassieke muziek bepalen in belangrijke mate het tv-beeld voor de komende dagen. Voor een greep uit het rijkelijke aanbod mag je er in ieder geval best eens lang en gemakkelijk voor onderuit gaan zitten.

Opvallend is dit jaar de hoeveelheid tekenfilms die op de kijker wordt losgelaten. De NCRV spant wat dat betreft de kroon. Op deze zaterdagavond om 19.46 uur op Nederland 1 anderhalf uur lang een wervelend showprogramma met hoogtepunten uit beroemde en nieuwe Disneyspeelfilms en dinsdag (tweede kerstdag) om 17.39 uur eveneens een extra lange Disney-parade. Wanneer die om 19.00 uur is afgelopen dan kun je meteen bij de TROS op Nederland 2 (na het kerstcircus van Bassie en Adriaan) afstemmen op Disney's Totally Minnie. Wie Billy Smarth na al die jaren mist, komt wellicht op tweede kerstavond aan zijn trekken bij een tv-voorstelling van Circus Krone vanaf 20.15 uur op Duitsland 1. Oók bij de ARD op eerste kerstdag om 16.00 uur de Amerikaanse Walt Disney tekenfilm 'Robin Hood'.

Weens gala

Een muzikale brug tussen Wenen en Limburg slaat op eerste kerstavond de Limburgse sopraan Marjon Lambriks. De AVRO herhaalt dan om 22.55 uur op Nederland 2 het Weens Galabal, dat met Marjon vorig jaar in 'De Vereeniging' in Nijmegen werd gehouden. Kerst of niet, maar ook de zesde aflevering van Telebingo wordt eerder op de avond - op een vroeger tijdstip dan we gewend zijn, 20.00 uur - door de KRO via Nederland 1 op het scherm gebracht. Gasten zijn: Ron Brandsteder, Rick van der Linden, Harry van Hoof, Deep River Quartet en Piet Veerman, die dezelfde avond ook te zien en te horen is bij RTL Veronique om 21.15 uur tijdens het Volendams Kerstconcert met BZN en het Operakoor. Andy Williams is bij RTL Veronique in een kerstspecial zowel op zondagavond (23.05 uur) als op eerste kerstdag (14.25 uur) te zien.

Tussen kerststol en oliebol brengt de VARA zondagavond om 19.53 uur op Nederland 1 een speciale kerstaflevering van de comedy 'Laat maar zitten', het derde solo-programma van Martine Bijl (20.43 uur) en de start van een nieuwe serie talkshows (22.08 uur) met Dame Edna Everage, ditmaal opgenomen in haar eigen penthouse. Het verschijnsel Dame Edna roept uiteenlopende reacties op. Je hebt mensen die er absoluut niet tegen kunnen, die de knop omdraaien zodra die kwekkende suikerspin op het scherm komt. Er zijn ook mensen die haar schitterend vinden. Zij beschouwen de wijze waarop dat malle mens met haar beroemde gasten omgaat als het toppunt van humor. In de meeste tv-gidsen staat aangekondigd dat er een speciale kerstaflevering van de show wordt uitgezonden, maar die aflevering is door de VARA afgekeurd ('niet leuk genoeg') en daarvoor in de plaats komt nu een gewone 'Dame Edna'. In de show die wij op kerstavond zien, praat Dame Edna met filmster Douglas Fairbanks, Ronald Reagan junior, Chubby Checker en Jane Fonda. De beroemdheden worden weer met veel bombarie geïntroduceerd, vervolgens in een stoel geduwd en ondervraagd in de bekende, overweldigende Ednastijl. Wie daar niet van houdt kan bijvoorbeeld voor een aardig licht-klassiek concert met Nana Mouskouri afstemmen om 22.10 uur op het eerste net van de BRT-televisie.

● *Donald Duck duikt met Mickey Mouse tijdens de kerstdagen heel wat keertjes op tijdens tekenfilms die op het tv-scherm worden vertoond.*

Santa Claus

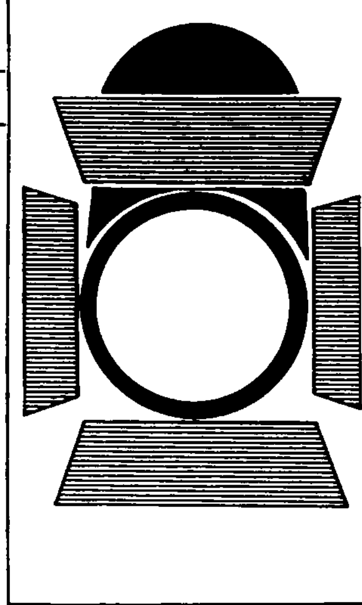
De Amerikaanse kerstfilm 'Santa Claus' (om maar een greep te doen uit de reeks die met de kerst op tv komen) is zaterdagavond om 20.30 uur te zien bij Veronica op Nederland 2. Het begin lijkt op een beeldschoon sprookje, met veel sneeuw, veel kleur, veel beweging en een paar aardige liedjes. Het gaat dan om de houthakker Claus (David Huddleston) en zijn vrouw Anya (Judy Cornwell), die steeds de kerstavond doorbrengen met het uitdelen van zelfgemaakt speelgoed aan kinderen. Ditmaal komen ze echter vast te zitten tijdens een hevige sneeuwstorm. Het lijkt slecht af te lopen, maar gelukkig is de houthakker voorbestemd om zijn goede werk voort te zetten, zodat hij als Santa Claus aan de Noordpool tussen de elfen ontwaakt. Vanaf die tijd mag de kerstman elk jaar met zijn rendierslee naar de bewoonde wereld zwieren om daar speelgoed rond te brengen. De film werd in 1985 gemaakt onder regie van Jeannot Szwarc en die begreep ook wel dat je een film zo niet anderhalf uur door kunt laten gaan. En dus werd er een tweede verhaal bedacht rond Patch (Dudley Moore), de eigenwijze assistent van de kerstman. Het hulpje wil de zaken wat moderner gaan aanpakken en introduceert de lopende band. Het blijkt echter prutswerk, zodat Santa Claus hem moet ontslaan. Patch trekt daarop de wijde wereld in, vastbesloten om de kerstman eens even te laten zien waartoe hij in staat is. De film, die drijft op mooie decors en aardige trucages, is zo'n typische, 'ouderwetse' familieproduktie, waar kinderen geboeid naar kijken en waar ouderen zich niet mee vervelen. De kosten bedroegen toentertijd maar liefst 50 miljoen dollar, want het lag in de bedoeling om van 'Santa Claus' de kerstfilm aller tijden te maken. Dat doel werd echter niet bereikt en erger nog: in veel landen werd 'Santa Claus' zelfs een regelrechte flop.

● *Licht-klassieke muziek presenteert Nana Mouskouri op kerstavond (zondag) om 22.10 uur bij de BRT-televisie.*

Sprookjesfilm

Zowel op eerste kerstdag (Nederland 2, AVRO, 15.40 uur) als op tweede kerstdag (Duitsland 1, 17.20 uur) worden de kijkers eveneens onthaald op de sprookjesfilm 'The never ending story'. Deze schitterende Amerikaans-/Duitse verfilming van Michael Endes boek 'Die unendliche Geschichte' in de Bavaria Studios kostte in 1984 maar liefst 27 miljoen dollar en was daarmee de duurste filmproduktie buiten de Verenigde Staten vervaardigd. De moeite van de Duitse regisseur Wolfgang Petersen was echter niet vergeefs, want zijn film bleek een voltreffer voor wie zich graag in een fantasierijke droomwereld laat meevoeren. Realiteit en fantasie lopen door elkaar in de film. Dat gebeurt bijna ongemerkt, zonder dat het spannende verhaal hapert. Petersen hield het daarbij fijn en gevoelig, zonder wreedheden en krokodillentranen. Nergens gaat ook de gemakzucht overheeren. De verbeelding van de wondere sprookjeswereld, waarin het jongetje terecht komt, blijft prachtig, mede door de verbazingwekkende speciale effecten. Er is overigens ook een moraal: wees creatief en gebruik je fantasie, en dat is toch een mooie boodschap, zo vlak voor een nieuw decenium.

Romeo en Julia

Per traditie ook dit jaar weer tijdens de kerstdagen veel klassieke muziek, musical en ballet. Op eerste kerstdag brengt de KRO om 21.20 uur op Nederland 1 een eigentijdse bewerking van Shakespeare's 'Romeo and Julia'. De Belgische regisseur Dirk Tanghe maakte van dit spektakel, dat komt uit de schouwburg van Leiden, een ballet vol vuurwerk en passie. Een groot aantal jonge acteurs en actrices zorgt zingend en dansend voor een voorstelling van het liefdesdrama met een onfortuinlijke afloop. Voor de muziek zorgen bij deze eigentijdse bewerking Eros Ramazzotti, Umberto Tozzi en Riccardo Cocciante.

Het Eurovisie kerstconcert 1989 komt op eerste kerstdag bij de NOS om 14.55 uur via Nederland 3 en Radio 4 rechtstreeks vanuit Amsterdam. Het Koninklijk Concertgebouw Orkest met als dirigent Riccardo Chailly en het Groot Omroepkoor van het NOB onder leiding van Herbert Schernus voeren 'Daphnis et Chloë' van Maurice Ravel uit. Dezelfde Riccardo Chailly dirigeert zaterdagavond (om 20.20 uur op Nederland 3) de Wiener Philharmoniker en het koor van de Weense Staatsopera tijdens de opera 'La Cenerentola'. Nog op eerste kerstdag brengt Nederland 3 in de ochtenduren vanaf 10.30 uur een rechtstreekse uitzending vanuit het Schauspielhaus in Oost-Berlijn. Leonard Bernstein dirigeert een uitvoering van Ludwig van Beethovens Symfonie nummer 9. Medewerking tijdens dit 'Concert voor de Vrijheid' verlenen Dresdner Staatskapelle, het symfonie-orkest van de Beierse radio, het Filharmonisch Orkest van Leningrad, het Londens symfonie orkest, het New York Philharmonic Orchestra en het Orchestre de Paris.

Zeker niet het beste, maar zonder twijfel het beroemdste toneelstuk uit de Nederlandse literatuur is Joost van den Vondels' tragedie 'Gijsbrecht van Aemstel'. Het Nationale Toneel brengt een theatervoorstelling van dit voor de tv bewerkte toneelstuk op tweede kerstavond om 20.10 uur op Nederland 3.
De Poolse Nachtegalen, vaker te gast in Limburg, zijn eveneens op tweede kerstdag om 21.05 uur op het eerste net van de BRT-televisie te zien en te horen. De BRT neemt eerste kerstdag ook de dagmis van kerstmis vanuit de O.L.Vrouwe-basiliek in Maastricht over van de KRO om 11.00 uur op Nederland 1.

René Froger: vier shows bij de AVRO

HILVERSUM – Zanger René Froger heeft een contract getekend met de AVRO-televisie voor vier muziekshows die vanaf begin februari volgend jaar maandelijks zullen worden uitgezonden. Froger treedt in deze programma's op als zanger en gastheer van Nederlandse en buitenlandse artiesten. De shows, getiteld 'De muzikale wereld van René Froger' komen vanuit theater 't Spant in Bussum.

● *Frizzle Sizzle: het is een erg leuke tijd geweest.*

Aanstaande woensdag laatste concert in Amersfoort

Frizzle Sizzle neemt definitief afscheid

Van onze showpagina-redactie

AMERSFOORT - Aan het bestaan van de formatie Frizzle Sizzle komt over een paar dagen een einde. Woensdag geven de vier zelfverzekerde jongedames hun allerlaatste concert in de Flint in Amersfoort. „Ik heb een verzadigd gevoel wat Frizzle Sizzle betreft. We hebben vijf jaar bestaan, waarvan we ruim drie jaar in de openbaarheid hebben opgetreden," aldus Karin Vlasblom (22), de oudste van het Gooise viertal.

Twee jaar geleden hadden de meisjes gezamenlijk nog grootse muzikale toekomstplannen. Toen waren ze nog vast van plan uit te groeien tot een professionele popgroep, met begeleiding van een eigen band. Ze wilden op toernee - het liefst door Europa - en succes hebben. Dat gaat nu allemaal niet meer door. „Dit najaar werd Mandy Huydts gevraagd om een elpee met Justin op te nemen. Dan moet je beslissen: doorgaan met de groep óf solo. Een combinatie van beide is niet haalbaar," zegt Karin. In goed overleg werd gekozen voor het laatste. „We hebben er zeker geen spijt van. We hebben in totaal een elpee en negen singles uitgebracht. En de afgelopen jaren hebben we toch van alles kunnen doen: trips naar het buitenland gemaakt, veel optredens gegeven en zelfs een videoclip gehad. We hebben alleen niet in een film gespeeld," zegt Marjon Keller (20) lachend. Marjon, de jongste van de meisjes, studeert sinds kort Nederlands en Engels in Amsterdam en zal begin volgend jaar bovendien samen met Nada van Nie een talkshow bij de TROS presenteren.
Karin geeft momenteel aerobiclessen in de dansstudio van haar Songfestival-voorgangster Bernadette. Daarnaast is ze wekelijks te zien als een van de presentatrices van Veronica's Take Five. Tijdens dat zelfde programma is Frizzle Sizzle overigens op 30 december voor het laatst op televisie te zien.

Plakboeken

Karin en Marjon blikken met veel genoegen terug op hun Frizzle Sizzle-tijd. „Het is een heel erg leuke tijd geweest en het blijft enig om alle plakboeken weer te bekijken. Maar op een gegeven moment is het goed iets heel anders te gaan doen," vinden Karin en Marjon. Afgelopen zomer verleenden de vier zangeressen hun medewerking aan TROS' Dierenbingo. Ze vonden het een verademing en een grote uitdaging: „We moesten ineens heel anders werken: in een compleet andere werkomgeving met meer en andere mensen, andere kleding. Bovendien moesten we ons een zomer lang aan een zeer strak schema houden. Ook de liedjes waren van een ander genre dan wij tot dan toe waren gewend; zo hebben we ook Franse nummers gezongen. Het was ontzettend leuk om te doen. Daar hebben we toch wel een leuke prestatie mee geleverd. Mensen waren toch wel verbaasd dat wij dat konden," lacht Marjon trots.

Hoesfoto

Hoewel de dames vooral positief terug kunnen kijken, is er een klein aantal zaken dat hen is tegengevallen. Marjon: „De moeite die je moet doen, om te zorgen dat je plaatje wordt gedraaid, daar heb ik me dood aan geërgerd! De Nederlandse mentaliteit is: vindt de disc-jockey de hoesfoto en de artiest zélf leuk? Pas daarna wordt jouw liedje beluisterd. Als Nederlandse zangeres moet je zoveel meer bewijzen dan alleen je zangkwaliteiten, dat vond ik echt vreselijk!". Karin op haar beurt was het vooral een beetje beu altijd met drie andere meningen rekening te moeten houden: „We moesten altijd tot één mening komen. Bij vier verschillende mensen leidt dat onherroepelijk tot het doen van vele concessies. Bijvoorbeeld wat kleding betreft. Zo had ik voor de eerste uitzending van Take Five de grootste moeite met het uitzoeken van mijn kleding, want ik dacht helemaal in onze 'gezamenlijke' smaak. Het is een verlichting dat ik geen rekening meer hoef te houden met een andere mening. Ik kan nu zelf bepalen wat ik aantrek."

Deze week nog komt er een verzamel-cd van Frizzle Sizzle uit. „Daarop staan oude en bekende nummers, maar ook een nieuw liedje dat nog niemand kent," besluit Karin.

NAAST DE BESTE WENSEN BIEDT STIENSTRA U OOK DE BESTE HUIZEN

NIEUWBOUW * NIEUWBOUW * NIEUWBOUW * NIEUWBOUW

HEERLEN, Corisberg — H

Riante herenhuizen met een moderne architectuur.

Het bungalowpark Corisberg wordt uitgebreid met 6 vrijstaande herenhuizen. Het plan sluit vrijwel aan op de villawijk "De Erk" en de groene long bij de Caumerbeek.

Sfeervolle en comfortabele indeling:
Z-vormige living incl. gescheiden keuken ca. 42 m². Bijkeuken met aansluiting voor wasautomaat. Via de bijkeuken is de inpandige garage bereikbaar. De 1e verdieping telt 3 slaapkamers resp. ca. 15 m², 10 m² en 7 m² evenals een luxe betegelde badkamer met ligbad en dubbele vaste wastafel. Via de overloop is een extra toiletruimte bereikbaar.

Prijzen vanaf ƒ 237.440,– v.o.n. tot ƒ 245.440,– v.o.n.

SITTARD, Karolingenstraat — H

In Sittard aan de Karolingenstraat worden door Coppelmans 10 riante herenhuizen gebouwd.

De woningen zijn halfvrijstaand en hebben een perceelsoppervlakte varierend van 235 m² tot 413 m². Er is een keuze uit diverse indelingen mogelijk.
- Living ca. 36 m², eetkamer incl. keuken 15 m², inpandige berging, inpandige garage. Op de verdieping 2 slaapkamers resp. ca. 16.5 m² en 12 m², badkamer met ligbad en 2e toilet, zolder.

- **Variant:**
Living 38 m² incl. keuken, 1 slaapkamer ca. 14 m², badkamer met douche, inpandige garage. Op de verdieping 3 slaapkamers resp. 16.5 m², 9 m² en 6 m², badkamer met ligbad en 2e toilet, zolder.

De woningen zijn optimaal geïsoleerd en degelijk afgewerkt.
- Spouw-, dak- en vloerisolatie
- Dubbele beglazing (in woonkamer, keuken en slaapkamer)
- Hardhouten kozijnen

Verkoopprijzen van ƒ 187.000,– v.o.n. tot ƒ 207.000,– v.o.n.

SPAUBEEK, Spaubeekerhof — H

In Spaubeek, Spaubeekerhof worden 6 halfvrijstaande herenhuizen gebouwd aan een intiem hofje met veel openbaar groen. Spaubeekerhof is een relatief klein woonplan met gevarieërde bebouwing en ligt in het centrum van Spaubeek.

Sfeervolle en komfortabele indeling:
De totale leefruimte is ca. 52 m², waarvan het woon-, zitgedeelte ca. 36 m² groot is en de aparte eetkamer ca. 15 m² incl. keuken. De woningen zijn voorzien van een inpandige berging met aansluitmogelijkheid voor wasautomaat. De garage is inpandig bereikbaar. De verdieping telt 3 buitengewoon ruime slaapkamers, resp. ca. 16 m², ca. 9 m² en ca. 7 m², en een badkamer met ligbad en 2e toilet. Via een schuiftrap is de zolder bereikbaar met een oppervlakte van ca. 25 m². De tuinen hebben maar liefst een oppervlakte varierend tussen 340 m² en 520 m².

Isolatie:
- Woningscheidende muren zijn dubbel uitgevoerd waardoor evt. contactgeluid tot een minimum wordt beperkt
- Vloerisolatie
- Spouwisolatie
- Dakisolatie
- Dubbele beglazing (in woonkamer, keuken en slaapkamers)

Prijzen vanaf ƒ 225.000,– v.o.n. tot ƒ 228.000,– v.o.n.

SCHINNEN, Scalaplein — H

Deze woningen zijn zeker de moeite waard! Als u ruimte en goede ligging eist. In het woonplan Scalaplein, Schinnen, start Laeven B.V. met de bouw van 7 geschakelde huizen in landhuisstijl.

Ligging
De woningen zijn gelegen in het centrum van Schinnen, met alle voorzieningen op loopafstand.

Ruimte
- Living ca. 37 m²
- Open keuken
- 3 slaapkamers, resp. 12.5 m², 11.5 m² en 7 m²
- Badkamer met douche
- Hobbyzolder ca. 29 m² (bereikbaar via schuiftrap)
- Tuinberging

Afwerking
- Spouwisolatie
- Dakisolatie
- Vloerisolatie
- Dubbele beglazing (in woonkamer en keuken)

Profiteer van max. ƒ 41.000,– rijkssubsidie welke direkt verminderd kan worden op de hypotheeklasten. Prijs ƒ 133.918,– v.o.n. Bij 100% financiering bedraagt de netto maandlast ca. ƒ 550,–. Uitgaande van ƒ 7.500,– eigen geld, netto maandlast ca. ƒ 495,–.

UBACH OVER WORMS, Namiddagsche Driesen — H

In het woonplan Namiddagsche Driesen in Ubach over Worms worden op een sfeervolle lokatie 5 herenhuizen gebouwd met zeer ruime tuinen van 500 m² tot 600 m².

Ruimte:
Living ca. 47 m² incl. open keuken. Ter plaatse van de eethoek worden 2 openstaande deuren naar het terras gerealiseerd. Inpandige berging met aansluitmogelijkheid voor wasautomaat. Vanuit de berging is de garage inpandig bereikbaar. De verdieping telt 3 ruime slaapkamers met oppervlaktes van ca. 16 m², 12 m² en 8.5 m² alsmede een badkamer met ligbad, douche en 2e toilet. Via een vaste trap is de zolder bereikbaar, groot ca. 42 m².

Degelijke afwerking:
- Hardhouten buitenkozijnen
- Toepassing van onderhoudsvrije materialen (bijv. buitenbetimmeringen)

Optimale isolatie:
- Spouw-, dak- en vloerisolatie
- Dubbele beglazing (behalve garage)

Prijzen vanaf ƒ 242.875,– v.o.n. tot ƒ 252.875,– v.o.n.

WIJNANDSRADE, — H

een plaats waar u fijn landelijk kunt wonen.

Wijnandsrade, gemeente Nuth, is een midden in de natuur gelegen dorpskern, omgeven door een licht glooiend heuvellandschap. Het is een plaats met een bloeiend verenigingsleven. U zult zich er snel thuisvoelen. Met name ten noord-oosten van de kern aan de Deckersstraat bouwt Habets B.V. 10 halfvrijstaande woningen, waarvan er nog 2 te koop zijn. De woningen zijn binnenkort voor bewoning gereed.

MARKANTE GEGEVENS:
- Fijne woonlokatie
- Natuurlijke omgeving
- Comfortabele indeling
- L-vormige woonkamer (39 m² incl. open keuken)
- 3 Royale slaapkamers
- Luxe badkamer (met ligbad, douche en 2e toilet)
- Hobbyzolder (met vaste trap)
- Hardhouten kozijnen
- Optimale isolatie

De garage ligt achter de woning. Een aanbouw van een bijkeuken, tussen de woning en de garage, is in onderling overleg mogelijk.

BIJZONDER INTERESSANT IN PRIJS
Prijzen vanaf ƒ 161.950,– v.o.n. De koper ontvangt nog een subsidie van ƒ 6.500,– (belastingvrij).

HUIZENMAGAZINE
ZUID LIMBURG

HET NIEUWE HUIZEN-MAGAZINE IS ER WEER

stienstra
Nr. 184 dec. 1989/jan 1990

OPEN HUIZEN

HEERLEN, Corisberg

Comfortabele woningen op een bijzondere plek.

In Heerlen, aan de rand van Heerlerbaan worden 12 premie-A woningen gebouwd. De omgeving is enerzijds landelijk, anderzijds geeft het aansluiting op het "groot-stads-gebeuren". Deze 2 elementen maken Corisberg een zeer aantrekkelijke plaats voor woningbouw.

Efficiënte indeling:
Woonkamer is ca. 32 m² groot incl. open keuken, 3 slaapkamers resp. ca. 13 m², 10 m² en 6 m², badkamer, hobbyzolder ca. 27 m² (bereikbaar via schuiftrap)

De laatste 4 woningen zijn binnenkort voor bewoning gereed.

Prijs ƒ 136.393,– v.o.n. (excl. max. rijksbijdrage van ƒ 41.000,–).
Netto maandlast ca. ƒ 574,–.

OPEN HUIS
2e Kerstdag 26 december
van 14.00-16.00 uur.
Adres: Roggehof 37.

HEERLEN, Giesen Bautsch

Vrijstaande herenhuizen, gelegen in het bijna volgroeide plan Giesen Bautsch, op de rand Heerlerbaan/Terwinselen.

Indeling:
L-vormige woonkamer (incl. open keuken), totaal groot ca. 48 m². T.p.v. de eethoek bevindt zich een royale glaspui. Garage ca. 19 m² welke van binnenuit bereikbaar is.
1e Verd.: 4 slaapkamers, luxe badkamer (met gekleurd sanitair) met ligbad, vaste wastafel en tweede toilet of apart 2e toilet.

Prijzen vanaf ƒ 212.210,– v.o.n. tot ƒ 217.085,– v.o.n.
Perceelsoppervlakten van ca. 215 m² tot ca. 243 m².

Er zijn nog 3 te koop.

OPEN HUIS
2e Kerstdag 26 december
van 14.00-16.00 uur.
Adres: Riekhof, kavel R10, volg de borden vanaf de Egstraat.

LANDGRAAF, Namiddagsche Driesen

Wonen met het zicht op morgen.

Voor mensen die rust zoeken in een mooie omgeving.

De woningen liggen in **Ubach over Worms** plan **Namiddagsche Driesen** een ideale woonlokatie nabij de Brunssummerheide.

Royale indeling:
U-vormige living ca. 42 m² incl. open keuken, inpandige berging, inpandig bereikbare garage. De verdieping telt 3 royale slaapkamers resp. ca. 16 m², ca. 12 m² en ca. 10.5 m², luxe badkamer met ligbad en 2e toilet.

Via een schuiftrap is de zolder bereikbaar.

Prijzen:
- **halfvrijstaande landhuizen ƒ 179.500,– v.o.n.**
- **type "vrijstaande" landhuizen ƒ 188.500,– v.o.n.**

OPEN HUIS
2e Kerstdag 26 december
van 14.00-16.00 uur.
Adres: Tichel 41.

* BESTAANDE BOUW * BESTAANDE BOUW * BESTAANDE BOUW * BESTAANDE BOUW * BESTAANDE BOUW * BESTAANDE BOUW * BESTAANDE BOUW * BESTAANDE

HEERLEN — H
Zuid. Op uitst. lokatie gel. ruim en sfeervol halfvrijst. herenhuis met 5 slaapk., tuin, gar. en kelders. Woonk. ca. 40 m² met openhaard en schuifpui naar terras. Gesl. keuken met compl. keukeninstall. en alle app. 1e verd. 3 slaapk. Badk. met 2e toilet. 2e verd. 2 slaapk. Doucheruimte en vliering.
Prijs ƒ 295.000,-- k.k. 4388

HEERLEN — H
Douve Weien. Uitst. onderhouden vrijst. landhuis met tuin, garage voor 2 auto's, wijnkelder, representatieve kantoorruimte, L-vorm. living ca. 60 m², luxe keuken, 4 slaapk., 2 badk. en bergruimte.
Prijs ƒ 460.000,-- k.k. 2686

HOENSBROEK — H
Vrijst. woonhuis met gar. uitst. gesitueerd aan een boomrijke laan nabij centrum. 2 kelders. Royale entree. Woonk. 30 m² met openhaard. Dichte keuken 10 m². Slaapk. met aansl. badk. Verd. 2 grote slaapk. en 2e badk. Bergzolder. Fantastische achtertuin. Opp. 1300 m².
Prijs ƒ 269.000,-- k.k. 4591

KERKRADE — H
Riant gel. jong landhuis met dubb. gar. en grote patio-tuin. Bwjr. 1981. Voorzien van zeer luxe en duurzame afwerking. Living ca. 50 m². Dichte woonkeuken ca. 20 m² met zeer luxe en nieuwe witte install. incl. alle app. o.a. keramische kookplaat. 3 slaapk. Luxe badk. met dubb. v.w., douche, ligbad en sep. toilet. Zolder. Pand is optimaal geïsol.
Prijs ƒ 298.000,-- k.k. 4487

KLIMMEN — H
Rustig en blijvend goed gesit. bung. met grote tuin. Sout. div. bergingen en 2 multifunct. ruimten (slaap/praktijk/logeerr.). Part. Living in 2 ged. 85 m². Ged. open keuken. 3 slaapk. Badk.
Prijs ƒ 395.000,-- k.k. 4328

BOCHOLTZ — H
Goed onderhouden tussengel. woonhuis. Hal met plav. L-vorm. woonk. ca. 28 m². Keuken. Wasruimte. Berging. Tuin ca. 22 m. diep. 3 slaapk. Badk. Bergzolder. Bwjr. 1954. Opp. 165 m².
Prijs ƒ 90.000,-- k.k. 4534

BRUNSSUM — H
Nabij centrum in jonge woonwijk modern woonhuis met inpand. gar. Woonk. Terras en tuin. Eetk. met keuken voorzien van app. 3 royale slaapk. Luxe badk. met o.a. ligbad, 2e toilet. Bergruimte. Goed geïsol.
Prijs ƒ 115.000,-- k.k. 4245

EIJS-WITTEM — H
Geschakeld, uitst. onderhouden woonhuis in landhuisstijl. Prov.kelder. Ruime hal. Woonk. met parketvl. 41 m². Keuken met witte, luxe install. 18 m². Bijkeuken. Inpand. gar. 3 slaapk. Badk. met ligbad, douche en 2e toilet. Hobbyk. (mogelijkh. voor 4e slaapk.). Bergzolder. Pand is uitst. afgewerkt en volledig geïsol. Opp. 365 m². Bwjr. 1987.
Prijs ƒ 256.000,-- k.k. 4497

EYGELSHOVEN — H
Rustig gel. modern woonhuis met tuin en inpand. gar. Dichte keuken met kunstst. install. Living 35 m² met toegang tot tuin. 3 Slaapk. Hobbyk. Badk. met o.a. bad en toilet.
Prijs ƒ 115.000,-- k.k. 4409

HEERLEN — H
Nabij centrum. Op goede stand gel. woonhuis met tuin. Achterom bereikbaar. Berging. Woonk. ca. 32 m². Dichte keuken. 3 slaapk. Bet. badk. met douche en 2e toilet. 2e verd. grote zolder met 4e slaapk.
Prijs ƒ 137.500,-- k.k. 4411

HEERLEN — H
Heksenberg. Goed onderhouden woonhuis met gar. en goed omsloten tuin. Kelder. Woonk. ca. 38 m². Dichte keuken met app. 3 slaapk. Badk. met douche. apart toilet. Bergzolder. Rondom roll.
Prijs ƒ 134.000,-- k.k. 4331

HEERLEN — H
Op goede stand gel. hoekwoning. Voorportaal. Kelder. Ruime woonk. ca. 36 m² met open haard en ontbijtbar. Open keuken. Binnenplaats. Berging. 3 slaapk. waarvan 1 zeer ruim 6.00 × 3.60 m. Badk. Zolder met 4e slaapk. en div. bergingen.
Prijs ƒ 149.000,-- k.k. 4179

HEERLEN — H
Molenberg. Winkel-woonhuis met grote gar., kelder, bakkerij/opslagruimte 5.65 × 5.40, winkel 7.50 × 3.30, aparte opgang naar woonged., woonk., dichte keuken, 2 slaapk., badk. met 2e toilet.
Prijs ƒ 129.500,-- k.k. 2976

HEERLEN — H
Nabij centrum. Geh. gerenov. woonhuis, uitst. staat van onderhoud met sfeervol aangelegde stadstuin. Berging. Kelder. Ruime hal. Doorzonwoonk. met erker en eiken parketvl. ca. 40 m². Keuken met app. 3 slaapk. Bet. badk. met ligbad en 2e toilet. Vaste trap naar zolder met 2 slaapk. Aparte bergruimte.
Prijs ƒ 225.000,-- k.k. 4499

HEERLEN — H
Nieuw Einde. Royaal type herenhuis met grote tuin. Zij-ingang. Dubb. gar. Kelder. Ruime woonk. 58 m². Aparte keuken. Berging. 4 slaapk. Badk. met ligbad en 2e toilet. Zolder. De geh. woning is voorzien van roll.
Prijs ƒ 145.000,-- k.k. 4530

HEERLEN — H
Rustig gel. en uitst. onderhouden eengezinswoning met 4 slaapk. Woonk. ca. 30 m² met openslaande deuren naar terras en zonnige tuin ca. 9 m. diep. Tuinberging. Open keuken met compl. modern keukenblok en app. 3 slaapk. Badk. met ligbad. 2e verd. 4e slaapk. en berging. Het pand is grotendeels voorzien van kunststof koz. en dubb. begl.
Prijs ƒ 129.500,-- k.k. 4389

HOENSBROEK — H
Royaal ingedeeld woonhuis met grote gar. L-vorm. woonk. 40 m². Halfopen keuken 7 m² met aanbouwunit. 4 ruime slaapk. Badk. met ligbad. Vaste trap naar zolder. Pand met spouw- en dakisol. Hardh. koz. met dubb. begl. Woningscheidende muur uitgevoerd in spouw. Bwjr. 1980.
Prijs ƒ 155.000,-- k.k. 4284

HOENSBROEK — H
Mariarade. Halfvr. woonhuis met tuin. L-vorm. woonk. ca. 30 m². Eetkeuken. Tuinberging. Mog.heid voor gar. 3 slaapk. Doucheruimte. Vliering. Hardh. koz. Dubb. begl.
Prijs ƒ 114.000,-- k.k. 4360

JABEEK — H
Rustig gel. woonhuis met gar. en tuin. Doorzonwoonk. en keuken met plav.vl. Gar. met zolder. 3 slaapk. met parketvl. Badk. met douche. Vaste trap naar royale zolder. Hardh. koz. optimale isol. Bwjr. 1985. Evt. subs. overdraagb. totaal 27.500,--.
Prijs ƒ 159.000,-- k.k. 4537

KERKRADE — H
Chevremont. Goed gel. winkel-woonhuis met winkelruimte 46 m². Gar. Royale woonk. Eetkeuken compl. met app. 2 slaapk. Badk. met o.a. ligbad en douche. Dakterras. Pand ged. met dubb. begl.
Prijs ƒ 129.000,-- k.k. 4363

KERKRADE — H
Tussengel. woonhuis met woonk. Studeerk. Ruime keuken met eetbar incl. app. 4 slaapk. Badk. met o.a. ligbad en toilet. Tuin ca. 10 m. diep. Berging. Carport.
Prijs ƒ 116.000,-- k.k. 4357

NIEUWENHAGEN — H
Goed gel. halfvrijst. woonhuis. Woonk. 32 m² met luxe eiken plafond. Dichte keuken. 3 Slaapk. Badk. met ligb. Tuin. Ruime gar.
Prijs ƒ 135.000,-- k.k. 4322

NUTH — H
Appartement op beg. gr. goed gel. in centrum met terras en tuin. Woonk. met open keuken 34 m². Bijkeuken. 2 ruime slaapk. Badk. Tuinberging. Eigen parkeerplaats. Geh. geïsol. Goed afgewerkt. Alle voorzieningen bevinden zich letterlijk om de hoek.
Prijs ƒ 99.000,-- k.k. 4165

NIJSWILLER — H
Goed onderhouden sout. won. op rustige lokatie. Gar., prov.- en c.v.-kelder. Keuken met plav.vl. Woonk. 27 m² met openslaande deuren naar terras. 3 slaapk. Badk. met douche. Bwjr. 1972. Opp. 230 m².
Prijs ƒ 135.000,-- k.k. 4557

SCHAESBERG — H
Koempel. Woonhuis van bijzondere architektuur met inpand. gar. U-vorm. woonk. 34 m². Dichte eetkeuken. Bijkeuken. Goed aangelegde tuin. 2 royale slaapk. Badk. met o.a. douche en 2e toilet. 2e verd. 3e slaapk. en div. bergruimtes.
Prijs ƒ 169.000,-- k.k. 4517

SCHAESBERG — H
Op uitst. lokatie goed onderhouden vrijst. woonhuis met gar. en ruime tuin. Ruime hal met luxe tegelvl. Grote Z-vorm. woonk. ca. 45 m² met ged. plav.vl. Aparte keuken met eenv. install. 3 slaapk. Badk. met ligbad en 2e toilet.
Prijs ƒ 189.000,-- k.k. 4477

SCHINVELD — H
Vrijst. woonhuis met grote tuin, weiland en paardestal. Royale hal. Werk-/studeerk. Woonk. met openhaard, plav./parketvl. Ruime keuken met app. Serre. Binnenplaats. 4 Slaapk. Luxe badk. met ligb. Aparte douche. 2e Toilet. Ged. kunststof koz. Dubb. begl. Dakisol.
Prijs ƒ 225.000,-- k.k. 4334

KLIMMEN — H
Aantrekkelijk en geriefelijk gel. bung. met glooiende tuin en optimale privacy. Ruime hal. Riante living 64 m² met parketvl. Gesl. keuken. 4 slaapk. Logeerk. Bet. badk. met ligbad. Gar./berging mogelijk voor 2 auto's. Grotendeels dubb. begl. Spouw- en dakisol.
Prijs ƒ 385.000,-- k.k. 4406

KLIMMEN — H
In rustige woonwijk, blijvend goed gel., onder architectuur gebouwd halfvrijst. herenhuis, bwjr. 1973, met optimale isolatievoorzieningen. Ruime hal. Speels inged. woonk. ca. 35 m² met massieve parketvl. Half-open keuken met compl. install. Bijkeuken. Terras en tuin. Gar. met kantelpoort. 4 slaapk. Luxe badk. met ligbad en 2e toilet. Ruime bergzolder te bereiken via vliezotrap.
Prijs ƒ 192.000,-- k.k. 4110

NIEUWENHAGEN — H
Op uitst. lokatie gel. bung. met inpand. gar. en tuin. Tot. opp. 585 m². Royale hal. Woonk. 43 m² met o.a. parketvl. Keuken voorzien van compl. eiken install. Pantry. 3 slaapk. Badk. met zeer veel luxe voorzien van o.a. ligbad en douche.
Prijs ƒ 295.000,-- k.k. 4549

Makelaardij onroerend goed, Hypotheken, Verzekeringen
stienstra
Stienstra Makelaardij BV

BON Gaarne vrijblijvend volledige informatie over:
- ○ Nieuwbouwprojekten ....
- ○ bestaande woning nummer: ....
- ○ **Stuur mij GRATIS het nieuwe HUIZENMAGAZINE nr. 184 uitgave dec. 1989/jan. 1990.**

Naam: ....
Straat: ....
Postcode/plaats: ....
Tel.: ....

In ongefrankeerde gesloten enveloppe zenden aan: Stienstra Makelaardij BV, Antwoordnummer 40, 6400 VB Heerlen.

LD 22-12 9358

Voor inlichtingen:
H = Kantoor Heerlen, Tel. 045 - 712255.
Kruisstraat 56, 6411 BW Heerlen.
M = Kantoor Maastricht, Tel 043 - 252933.
Wycker Brugstraat 50, 6221 ED Maastricht.

Geopend: maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 21.00 uur
zaterdag van 9.00 tot 18.00 uur.

[Nede]rland 1

[13.0]5 Nieuws voor doven en [slechtho]renden.
...
[Te]genwoordigheid van Geest. [...]erd programma met actuali[teiten en] ontwikkelingen op het ge[bied van] geloof en samenleving.
[...]lie. 12-delige Australische [serie. Afl.] 11.
[...]Kerstfeest met het van Ge[...] familiekoor. Muzikale ken[nismaking] met dit koor van ca. 60 fa[milieleden]. (herh.).
[Jo]urnaal.
[...] en wijzer in de kerstvakan[tie. Pro]gramma over vakantieactivi[teiten].
[...]der Nieuws. Argentinië: Soli[...] impressie van de Methodis[...]van ds. Pablo Sosa in Buenos [Aires].
[Jo]urnaal.
[...]eanne. Amerikaanse come[dyserie]. Afl.: Becky's choise.
[...] Euro-Disneyland show. [Pro]gramma t.g.v. de bouw van [Euro]pees Disneyland in Parijs.
[...]Internationale kerstzang: [...]st....en het geschiedde....o[...]tercontinentale kerstviering in [...]relddelen: Afrika, Latijns-Ame[rika], Europa.
[Jo]urnaal.
[...]ndom tien. Nederland - Rus[land]: tweede schakelprogramma [via] satelliet tussen Hilversum en [...] waarin gepraat wordt over [...]godsdienstvrijheid en kerst in [de Sovj]et-Unie.
[Ga]me, set and match. Engelse [...]serie naar het boek van Len [Deighto]n. Afl. 12. Alles lijkt weer rus[tig]. Bernard Samson en Gloria [...] overlopen KGB-officier Erich [...] introduceren in Oxford. Maar [...] is bedriegelijk.
[...]editatie uit Rwanda.
[...]05 Huizen van Oranje.

Nederland 2

NOS
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
VOO
16.00 Transformers. Tekenfilmserie. Afl.: De terugkeer van Optimus Prime (1)(herh.).
16.20 Club Veronica. Lustrum-uitzending van dit jeugdmagazine n.a.v. het 5-jarig bestaan.
16.45 ●●Take 5. Licht informatief amusementsprogramma.
17.50 Family Ties. Serie. Afl.: Een Kerstwonder. Alex wordt gevraagd als kerstman op te treden in het winkelcentrum.
18.15 (TT)Big City metro. 12-delige documentaire serie over 's werelds grootste metro-stations. Afl. 12: Hongkong.
18.40 ●●Top 40. Muziekprogramma gepresenteerd door Jeroen van Inkel.
19.25 Hotel. Dierenprogramma gepresenteerd door Will Luikinga.
20.00 (TT)Journaal.
20.29 Santa Claus. Amerikaanse speelfilm uit 1985 van Jeannot Szearc, met Dudley Moore, John Lithgow, David Huddleston e.a. De eenvoudige houthakker Claus komt samen met zijn vrouw op de Noordpool terecht. De elfen daar denken dat hij Santa Claus is, de lang verwachte kerstman.
22.20 Crimestory. Serie. Afl.: Holman beschuldigt Torello. Krychek en Indelli worden ingezet bij een overval waarbij gijzelaars worden vastgehouden. De zaak loopt uit op een ware gijzelingsdrama.
23.05 Veronica sport.
23.35 Pin up club. Erotisch magazine.
00.06 Journaal.
AVRO
00.11-02.00 Forbidden. Amerikaanse tv-film uit 1985 van Anthony Page, met Jacqueline Bisset, Jurgen Prochnow, Irene Worth e.a. Berlijn tijdens WO II. Tussen de eenvoudige Gravin

● *Jacqueline Bisset in de speelfilm 'Forbidden', gebaseerd op een waar gebeurd verhaal. (Nederland 2 – 00.11 uur.)*

Nina von Halder en de Joodse dichter en schrijver Fritz Fiedlander bloeit er een romance op.

Nederland 3

NOS
09.00-09.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
17.50 Nieuws voor doven en slechthorenden.
18.00 Paspoort Marokkanen. Magazine in het Marokkaans Arabisch en het Nederlands.
18.30 Sesamstraat.
18.45 (TT)Jeugdjournaal-extra.
19.10 Volken rond de Stille Oceaan. 11-delige documentaire serie. Afl. 8: Eenvoudig en puur.
19.54 Trekking van de lottogetallen.
20.00 Journaal.
20.20 ●●Avondvoorstelling. La Cenerentola, opera van Rossini. Uitgevoerd door de Wiener Philharmoniker en het Koor van de Wiener Staatsoper met sol.
22.30 Studio Sport.
23.00 Journaal.
23.06-23.11 Nieuws voor doven en slechthorenden.

RTL Veronique

07.00 Téléclips. Videoclips voor de jonge kijkers.
08.00 Télékids. Tekenfilms gepresenteerd door Irene Moors. Met o.a. Maple Town, Wasbeertjes en Kleine tovenaartjes.
11.00 Bonjour Les Clips.
11.50 Autovisie. Presentatie: Rob van Rees. Herh.
12.20 Aanvallen. Sportquiz.
12.45 Jukebox. Herh.
13.10 Reisbewust. Herh.
13.40 Countdown Special. Herh.
14.10 Hits uit Holland. Herh.
14.30 Niet te geloven. Herh.
15.05 Gááán met die banaan. Presentatie: Patty Brard. Herh.
15.50 Tales of the Gold Monkey. Afl.: „God behoede de koningin".
16.40 Télékids.
17.05 Deksels! Kook-tv. Presentatie: Ria van Eijndhoven.
17.30 Beestenboel. Gevarieerd dierenmagazine.
18.00 Journaal.
18.10 Countdown. Presentatie: Wessel van Diepen.
19.00 Dirty Dancing. Amerikaanse serie gebaseerd op de gelijknamige succesvolle speelfilm.
19.25 Match. Sportprogramma.
20.20 The lonely guy. Komische Amerikaanse speelfilm uit 1984 van Arthur Hiller. Hubbard wordt door zijn vriendin Danielle op straat gezet. Larry moet zich nu in New York weten te redden als 'eenzame vent'. Zijn vriend Warren helpt hem bij het opbouwen van een nieuw sociaal leven.
22.00 Journaal.
22.20 Veronique Weer.
22.25 Les Misérables. Vierdelige Franse miniserie uit 1982 naar het bekende boek van Victor Hugo. Afl. 4 (slot).
23.10 Het straatleven van Bangkok. Franse erotische speelfilm uit 1984 van Jean Rollin. Rick, een Franse geheim agent weet de hand te leggen op een nieuw bacteriologisch wapen. Vermomd als toerist weet hij een hoop informatie te verzamelen, die hij vastlegt in een kleine camera.
00.40 Bonjour Les Clips.
01.45 Chewing Rock.
02.45 Atoukado. Quiz.
03.30 Veronique Classique.
05.30 Atoukado. Quiz.
06.15 Veronique Classique.
Wijzigingen voorbehouden!

... Der eingebildete Kranke. **17.35** Tele-Auto. **17.45** Programma-overzicht. **17.50** Das Imperium, die Colby's. Amerikaanse familieserie van Robert Scheerer. Afl. Die Gala. **18.45** SAT.1 Blick. **19.00** Auf Videosehen. **19.30** Batman. Amerikaanse comedyserie van Robert Butler. Afl. Das falsche Gesicht, deel 2. **19.55** SAT.1 Wetter. **20.00** MacGyver. Amerikaanse misdaadserie van Michael Vejar. Neue Wege. **20.55** SAT.1 Sport. **21.00** Inferno. Amerikaanse oorlogsfilm uit 1954 van Samuel Fuller. Deel 1. **22.45** SAT.1 Blick. **22.55** Auf den Schwingen des Adlers. Deel 1 en 2. Amerikaanse mini-serie uit 1986 van Andrew V. McLaglen. **02.40-02.50** Programma-overzicht.

RTL Plus

08.00 Konfetti.
08.05 Archie. Franse tekenfilmserie. Afl.: Archie will helfen/Du bist ich und umgekehrt.
08.30 Diplodos. Franse tekenfilmserie. Afl.: Eisige Kälte.
08.55 Tal der Dinosaurier. Amerikaanse tekenfilmserie. Afl.: Das Fest des Überflusses.
09.20 Die Jetsons. Amerikaanse tekenfilmserie. Afl.: Frohe Weihnachten, Mr. Spacely.
09.45 Klack. Kinderspelshow met Nicole Bierhoff.
10.15 Gewusst wie. Programma gepresenteerd door Claudia Hessel en Hans-Gerd Fischer.
10.30 Tele-Boutique. Herh.
11.00 Transformers. Amerikaanse tekenfilmserie. (herh.).
11.20 Explosiv. Magazine met Olaf Kracht. (herh.).
12.05 Tier-Express. Bezoek aan de dierentuin van San Diego.
12.30 Spiegelei. Spelprogramma gepresenteerd door Uwe Hübner.
13.00 Heute bei uns.
13.05 Télé-Boutique.
13.30 Ragazzi. Jeugdmuziekmagazine. Presentatie: Ingo Schmoll.
14.15 Goliath - Der Kampf der Makkabäer. Italiaanse speelfilm uit 1962 van Gianfranco Parolini, met Brad Harris, John Heston, Margaret Taylor e.a.
16.00 Mekis TeleBasar. Kunst.
16.05 Coach mit Herz und Scherz. Amerikaanse serie. Afl.: Der Störenfried.
16.30 Der Sheriff von New York. Amerikaanse serie. Afl.: Ein glorreicher Bandit. (herh.).
17.45 Dirty Dancing. Amerikaanse serie. Pilotafl.: Baby it's you (1).
18.15 Stardust. Engelse speelfilm uit 1974 van Michael Apted, met David Essex, Adam Faith, Larry Hagman e.a.
20.00 RTL aktuell.
20.15 Die Zitadelle von San Marco. Frans-Spaans-Italiaanse speelfilm uit 1962 van Georges Lampin, met Louis Jourdan, Renaud Mary, Francisco Rabal e.a. Hongarij 1868 ten tijde van de revolutie: De weduwnaar landedelman en vrijheidsstrijder Sandorf wordt gearresteerd op bevel van zijn eigen dochter die verliefd is op de heersende gouverneur.
22.00 Alles nichts oder?! Spelprogramma met Hella von Sinnen en Hugo Egon Balder. Gast: Ingolf Lück.
23.00 Leidenschaften. Duits-Italiaanse speelfilm uit 1985 van Liliane Cavani, met Gudrun Landgrebe, Mio Takaki, Kevin McNally e.a. (herh.).
01.00 Sexy Clips. (herh.).
01.25-01.30 Betthupferl. Aansl.: RTL Plus Aerobics.

SSVC

10.00 Children's SSVC.
10.30 The real Ghostbusters.
11.00 Lost in Space. Serie.
11.40 The Noel Edmunds Saturday Roadshow.
12.25 The Waltons.
13.15 Grandstand. Met o.a. rugby league, amateur boxing, skiing and racing.
18.00 News and weather.
18.15 Pop Spot.
18.45 Blind Date.
19.30 Russ Abbot.
20.00 All creatures great and small.
20.50 Birds of a feather.
21.20 Saracen.
22.10 Holiday Outings.
22.20 News, sport and weather report.
22.35 Saturday night clive.
23.20 The French and Saunders Christmas special.
00.00-00.25 Soap.

Eurosport

07.00 Sky. Countdown.
08.00 Sky. Fun Factory.
10.00 Eurosport menu.
10.30 Athletics.
11.00 Ford Ski report.
12.00 Fifa World Youth Soccer.
13.30 Tennis Legends.
14.00 World Figure Skating Championships 1989 Gala.
15.00 Australian Soccer.
17.00 Soccer.
18.00 Davis Cup Tennis Final.
19.00 Trans World Sport.
20.00 Rugby Union.
21.00 Basketball, Best of the Year.
22.00 European Football.
00.00-01.00 Paris-Dakar Rally.

Super Channel

07.00 Super B.O.O.S.
11.00 In search of a godlen sky. Kinderfilm.
13.00 The Mix.
15.30 The Big Valley.
16.30 Dick Powell Theatre.
17.30 Coca Cola Eurochart.
18.25 Goodyear Weather Report.
18.30 Ultra Sport.
20.30 Snooker.
21.25 Goodyear Weather Report.
21.30 That Uncertain Feeling. Amerikaanse speelfilm uit 1941 van Ernst Lubitsch. Een getrouwde vrouw wordt hopeloos verliefd op een aankomende pianist. Haar man is hier niet echt gelukkig mee en laat dat ook duidelijk merken. De kwaliteit van hun huwelijk wordt er niet beter op.
23.00 Licenced to Kill. Engelse speelfilm uit 1965 van Lindsay Shonteff. Een onderzoeker heeft een anti-zwaartekracht-toestel uitgevonden. De Russen zijn zeer geïnteresseerd in deze uitvinding. Aansl. The Mix.
02.00-06.00 Italiaanse programma's van Rete Mia.

[Dui]tsland 1

[...]Programma-weekoverzicht.
[...]Tagesschau.
[...]Länder - Menschen - Abenteuer. Een dorpje in Oost-Anatolië [...]
[...]Aerobic - Fitness mit Ver[...]. Afl. 11.
[...]Tagesschau.
[...]Auslandsjournal.
[...]ZDF-info Gesundheit. Gezond[heids]magazine. Vandaag: Veiligheid [van] de kerstboom.
[...]Tagesschau.
[...]●Alle Jahre wieder. Kerst[show me]t Hape Kerkeling. (herh.).
[...]Umschau.
[...]Persoverzicht.
[...]Tagesschau.
[...]Europamagazin.
[...]Unser Igel. Natuurfilm.
[...]Oh Du fröhliche. Kerstviering.
[...]Hallo Spencer. Kinderserie. [...]Wir spielen die Schildbürger.
[...]Sta(r)tisten. Verslag van de re[...]s van sterren voor het optreden [in] Circus Krone.
[...]Auf den Spuren der Natur. Re[porta]ge over de uitvinding van mag[...] informatie-opslag.
[...]Heisse Öfen in Afrika. Duitse [...]film van Sigi Götz.
[...]Hier und Heute unterwegs.
[...]Tagesschau.
[...]Sportschau-Telegramm.
[...]Sportschau.
[...]Markt.
[...](ss)Duck Tales. Neues aus En[tenhau]sen, tekenfilmserie. Afl.: Die [...]berte Stadt.
[...]Programma-overzicht.
[...](TT)Tagesschau.
[...](ss)Verschollen im Pazifik. [Amer]ikaanse speelfilm uit 1969 van [Richa]rd Horn. Als een straalverkeersvliegtuig een noodlanding moet maken op een eiland in de Stille Zuidzee, zijn de inzittenden gedwongen op elkaar te vertrouwen.
21.55 ●●Trekking van de lottogetallen.
22.00 Tagesschau.
22.10 (TT)Das Wort zum Sonntag. Meditatie.
22.15 Miami Vice. Amerikaanse politieserie. Afl.: Show Business. Van de niets ontziende drugshandelaar Don Miles moeten de politie-agenten Crockett en Tubbs bepaalde documenten en een koffer met belangrijke documenten gestolen.
23.00 Der weisse Hai III. Amerikaanse speelfilm uit 1983 van Joe ALves. Vlak voor de opening van een amusementspark aan zee, ontdekt men dat een jonge witte haai door de versperring is gekomen. Het beest wordt levend gevangen om als attractie te dienen.
00.35 Tatort. Duitse politieserie. Afl.: Spiel mit dem feuer.
02.05 Tagesschau.
02.10-02.15 Nachtgedanken. Beschouwingen.

● *Thomas Gottschalk als de werkloze muziekleraar Big Mac, die deelneemt aan een motorralley. (Duitsland 1 – 16.00 uur.)*

Duitsland 2

08.00 ●●Programma-weekoverzicht.
08.30 Nachbarn in Europa. Informatie in het Grieks, Italiaans en Portugees.
09.00 Gezamenlijk ochtendprogramma ARD/ZDF.
11.03 Nachbarn in Europa. Internationaal weekendmagazine.
12.35 Diese Woche. Weekjournaal. (Met ondertiteling).
12.55 Persoverzicht.
13.00 Tagesschau.
13.05 ●●Faszination Musik. Welstars singen für Kinder.
13.50 Europäische Universitäten. 8-delige documentaire serie over Europese universiteiten.
14.20 Technik 2000. Techniekmagazine voor jongeren.
14.45 (TT)Diese Drombuschs. Duitse serie. Afl.: In der Mitte des Lebens.
15.45 Brausepulver. Verhalen uit de jaren '50.
16.25 Brausepulver-Reportage. Jongeren vragen n.a.v. het voorafgaande programma: Hoe was dat toendertijd?
16.40 Overzicht kerstprogramma.
17.00 Heute.
17.05 Unter der Sonne Kaliforniens. Amerikaanse serie. Afl.: Mutter und Sohn.
17.35 Unter der Sonne Kaliforniens. Amerikaanse serie. Afl.: Ein alter Fall.
18.10 Länderspiegel. Informatie en actualiteiten.
18.58 Programma-overzicht.
19.00 Heute.
19.30 (TT)Die Erbe der Guldenburgs. Serie. Afl.: Der falsche Moment.
20.15 ●●Nase vorn. Van en met Frank Elstner.
22.00 Heute.
22.05 Das ausgefallene Sport-Studio. Met Werner Schneyder. Aansl.: Lottotrekking.
23.20 Local Hero. Engelse speelfilm uit 1982 van Bill Forsyth. In opdracht van de oliemaatschappij Knox Oil and Gas in Houston/Texas moet MacIntyre in een Schots dorpje land aankopen voor de bouw van een raffinaderij.
01.10-01.15 Heute.

19.00 Aktuelle Stunde.
20.00 Weihnacht in Europa. Kerstverhalen en -muziek uit heel Europa. Verhalen worden verteld door o.a. Michel Piccoli, Harald Jühnke, Herman van Veen, Astrid Lindgren en Peter Ustinov.
21.25 Der verlorene Horizont. Portret van de verteller en lyrisch dichter Johannes Bobrovsky.
22.10 Wir treffen uns auf einem Stern. Documentaire over het laatste levensjaar van een 15-jarig meisje dat aan kanker overleden is. (herh.).
22.55 Willkommen in Los Angeles. Amerikaanse speelfilm uit 1977 van Alan Rudolph. De jonge liedjescomponist Carrol Barber komt voor de Kerst naar zijn geboortestad Los Angeles om enkele van zijn liedjes op te nemen.
00.35-00.40 Laatste nieuws.

Duitsland 3 SWF

13.15 Der Schock der Moderne. 8-delige serie over moderne kunst. Afl. 3: Landschaften der Lust.
14.00 Weihnachtsmärchen: Frau Holle, komedie voor kinderen.
15.00 Sport 3 extra.
17.00 Telekolleg II. Cursus psychologie. Afl. 3.(herh.).
17.30 Die Stadt mit den goldenen Dächern. Sprookje.
18.00 Lindenstrasse. Serie. Afl.: Nicht Sie, Herr Beimer.
18.30 ...Freue Dich, Zion. Reportage over de betekenis van het kerstfeest in Duitsland.
19.00 Glaskasten. Reportage over de kerstdrukte bij de Duitse spoorwegen.
19.26 Das Sandmännchen.
19.30 Die Deutschen im Osten. 3-delige serie over de eeuwenoude trek van Duitsers naar Oost-Europa. Afl. 3: Von Pannonien, den „treuen deutschen Gästen" und den Schwabenzügen.
20.15 Land des Schweigens und der Dunkelheit. Documentaire van Werner Herzog over de sociale problemen van mensen die doof en blind zijn.
21.40 Südwest aktuell - 3 direkt.
21.45 Streit im Schloss. Live discussieprogramma over een actueel thema.
23.15 Celloconcert in b. Opus 104, van Dvorak.
23.55-00.00 Laatste nieuws.

Duitsland 3 West

13.35 Teletekst-overzicht.
14.00 Sport 3 extra.
16.00 Das singende klingende Bäumchen. Sprookje.
17.12 Uns ward ein Kind geboren. Reportage over kerstkribben.
17.30 (TT)Lindenstrasse. Serie. Afl. 211: Nicht Sie, Herr Beimer.
18.00 Pan Tau. 13-delige jeugdserie. Afl.: Pan Tau macht eine Bauchlandung.
18.30 Degrassi Junior High. 26-delige Canadese serie. Afl.: Eine Verfahrene Kiste.

SAT 1

07.30 Guten Morgen mit SAT. 1 **08.30** The Real Ghostbusters. Amerikaanse tekenfilmserie. Afl. Die Schere des Schicksals. **09.00** Programma-overzicht. **09.05** Batman. Afl. Das falsche Gesicht. Deel 1. **09.30** Wirtschaftsforum. **09.55** Teletip Geld. Aansl. Ihr Horoskop. **10.05** SAT.1 Teleshop. **10.30** Aufstand der Legionen. Italiaans/Franse speelfilm uit 1959 van Sergio Grieco. Aansl. tekenfilm. **12.15** Familie Feuerstein. Amerikaanse tekenfilm. Afl. Flimmergötter. **12.45** Mister Ed. Amerikaanse komedieserie. Afl. Ed hat den Blues. **13.10** Teletip Tier. Aansl. Ihr Horoskop. **13.20** Unsere kleine Farm. Afl. Indianerfreunde. Amerikaanse avonturenserie van William F. Claxton. **14.10** Aus meiner Waldheimat. Duitse speelfilm uit 1963 van Gustl Gotzler. Aansl. tekenfilm. **15.55** Der Goldene Schuß. **16.05** Auf und davon. Toeristisch magazine. Ibiza. **16.30** SAT.1 Blick. **16.40** Ein Duke kommt selten allein. Amerikaanse actieserie van Dick Moder. Afl.

MTV Europe

Alle programma's in stereo.
07.00 Non Stop Pure Pop.
10.00 Club MTV.
10.30 MTV's Levis US Top 20.
12.00 YO!.
12.30 Week in Rock.
13.00 Kevin Seal Sporting Fool.
13.30 Colin Quinn Back to brooklyn.
14.00 Bon Jovi Rockumentary.
15.00 VJ Marcel and Ray.
18.00 The Big Picture.
18.30 VJ Kristiane Backer.
21.00 MTV Spotlight: Simple Minds.
22.00 Party Zone.
00.00 Erotika.
01.00 Maiken Wexo.
03.00-07.00 Night Videos.

[T]V-KANALEN, [G]OLFLENGTEN

[Voo]r en CAI-abonnees: [k]analen zie schema exploitant

= zwart/wit programma
= stereo geluidsweergave
= tweetalig bij stereo-app.
= teletekst ondertiteling

[TE]LEVISIE

[Neder]land 1: 5, 26 29, 46, 5l, 53 en 57
[Neder]land 2: 31, 33, 35, 49, 54, 56 en 60
Nederland 3: 23, 32, 34 43, 48, 52 en 59
RTL Veronique: satelliet
Duitsland 1: 9, 12, 24 en 46
Duitsland 2: 21, 29, 35 en 37
Duitsland 3 (West): 39, 48, 50, 55 en 58
Duitsland 3 (SWF): 40, 55 en 56.
België/TV 1: 10 en 44
België/TV 2: 25 en 47
België/RTBF 1: 3 en 8.
België/Télé 21: 28 en 42.
RTL Plus: 7, 26, 36, 46 en satelliet
Sat 1: satelliet
MTV Europe: satelliet
SSVC: 33, 40, 49 en 59
Sky Channel: satelliet.
Super Channel: satelliet
TV 5: satelliet

RADIO

Radio 1: 95,3 en 100,3 mHz; 747 kHz (402 m) en 1251 kHz (240 m)
Radio 2: 92,1 en 88,2 mHz (van 21.00-7.00 ook frequenties AM- en FM-zenders Radio 1)
Radio 3: 103,9 en 90,9 mHz
Radio 4: 98,7 en 94,5 mHz
Radio 5: 1008 kHz (298 m) en 891 kHz (337 m)
Omroep Limburg: 95,3 en 100,3 mHz
BRT 2: 555 m (540 kHz), FM 22, 36 en 39 (93,7-97,5 en 97,9 mHz)
Belg. Rundfunk: FM 5, 26 en 45
RTL: 208 m (1440 kHz van 5.30-19.00) - FM 6 en 33 (88,9 en 97 mHz) - KG 49,26 m (6090 kHz)
WDR 4: 93,9 en 91,9 mHz

[Belg]ië/TV 1

[...]LO. op zaterdag. Met om:
[...]De Vikings. Afl. 4.
[...]Beeldcultuur. Afl. 4.
[1]2.30 Kwaliteit van A tot Z.
[...]De zwarte zwaan. Amerikaanse [speelfi]lm uit 1942 van Henry King. De [...] van Engeland wil de wanda[...] kapitein Henry Morgan en de [...] voortaan door de vingers zien, [...]dan moeten ze wel hun vrijbui[ti]ersbestaan opgeven.
[...]De collega's. Serie. Afl. 33: De [...]
[...]Video.
[...]Nieuws.
[...]Tik Tak. Animatieserie. Afl. 117.
[...]Pons. Pons en het kerstfeest.
[...]Het mannetje in de maan vie[rt ...]. Verhaaltje voor kinderen.
[...]Korte film.
[...]Night of the Proms. Klassieke [...]happening die op 14 oktober [...]avond.
[...]Joker- en lotto-trekking. Me[...], programma-overzicht en [...]koersen.
[...]Nieuws.
[...]Buren. Australische serie. Afl. [...]film staat machteloos tegenover [...] besluit.
[...]Weekendfilm. Zonnekind, Brit[se tv]-film van Laurence Gordon [Clark. ...]Fen en Robert Harris zijn een [...] koppel, dat alles heeft wat hun [...] begeert. Op een dag daagt er [...]ende man op.
[...]Go tell it...Kerstliedjes.

● *Maureen O'Hara en Tyrone Power in de speelfilm 'De zwarte zwaan'. (België/TV 1 – 16.00 uur.)*

22.25 Kunst-zaken.
22.30 Nieuws.
22.45 The Wolcott. 4-delige Engelse politieserie met George Harris. Afl. 4. Na het ontslag van Wolcott heeft Terry Rowe inspecteur Bonham helemaal in zijn macht.
23.35-23.40 Coda. Kerstliedje, van Jef van Hoof.

België/TV 2

18.40 Nieuwskrant.
18.45 Babel. Wekelijkse nieuwsbrief voor Turkse migranten.
19.00 Zonen en dochters. Australische serie. Afl. 914. Doug dwingt Caroline tot een beslissing die verreikende gevolgenzal hebben.
19.25 2 x 7. Tv-spelletje.
19.30 Nieuws.
20.00 Leven...en laten leven. Tweewekelijks milieuprogramma.
21.15 Het ei van Christoffels. Weekendmagazine met reportages, sportbijdragen en toeristische tips.
22.45-23.00 Sport op zaterdag.

België/RTBF

08.30 Bon week-end Mickey. **09.30** Spreek met ons mee, cursus Nederlands. Les 6 en 7. **10.00-10.30** Espanol con Victor, cursus Spaans. **11.40** Interwallonie: magazine voor Joegoslaven. **12.20** Interwallonie: magazine voor Italianen. **13.00** Protestantse kerkdienst. (herh.). **13.30** Le coeur et l'esprit, katholiek magazine. (herh.). **14.00** Emissions dialectales: Théatre Wallon: toneelstuk van Jean Targe. Het was in de tijd dat Jezus was geboren. Herodus vaardigde het bevel uit dat alle jongetjes in Bethlehem omgebracht moesten worden. **16.05** Au nom de la loi, juridisch magazine. (herh.). **17.20** Livres propos, literair magazine. **17.55** Génies en herbe, spelprogramma. **18.25** Gourmandises, culinair magazine. **18.40** Télétourisme, toeristisch magazine. **19.15** Paardenkoersen. Aansl.: Trekking van joker en lotto. **19.30** Journaal. Aansl.: Weerbericht. **20.00** Variété à la une. **20.05** Le jardin extraorinaire, natuurmagazine. **20.40** Legend, Engelse speelfilm uit 1985 van Ridley Scott. Er was eens een paradijselijke tuin, waar mens en dier in vrede leefden. In het diepst van de aarde leefde echter een angstwekkend monster dat de wereldheerschappij wilde veroveren. **22.15** Hommage à la Marseillaise. **23.15** Uitslag trekking van lotto en joker. **23.20** Weerbericht. Aansl.: Laatste nieuws. **23.55-00.00** Musique balade.

België/Télé 21

18.40 Top 21, hitparade. **19.30** Journaal met simultaanvertaling in gebarentaal en weerbericht. **20.00** Chapeau melon et bottes de cuir. 19-delige serie. **20.50** Jacques Delors, portret van de voorzitter van de Europese Commissie. (herh.). **21.45-22.30** Cargo de nuit, cultureel magazine.

TV5

16.05 Tv5 Infos. **16.15** L'oeil en Coulisses. **17.15** Carabine FM. **17.45** Gourmandises. **18.00** Les animaux du monde. **18.30** Génies en Herbe. **19.00** Sentiers. **20.30** Avis de Recherche. **22.00** Journal télévisé et Météo. **22.30** Club TV5. **22.35** San Francisco. **00.15-00.45** Cargo de Nuit.

radio

Radio 1

Ieder heel uur nieuws. 7.07 TROS Nieuws Show. (7.30 Nws). 12.07 TROS Kamerbreed extra. (12.30 Nws). 12.55 Mededelingen t.b.v. land- en tuinbouw. 13.10 TROS Aktua. 14.05 De nationale hitparade top 100. 17.05 TROS Aktua sport. (17.30 Nws.).19.03 Coulissen. 19.30 Langs de lijn, sport en muziek. 22.03 Podium van de Nederlandse lichte muziek. 23.06 Met het oog op morgen. 0.02 Damokles. 1.02-7.00 Niemandsland.

Radio 2

Ieder heel uur nieuws. 7.04-16.00 VARA's vrije zaterdag: 7.04 De opening. 9.04 De ronde van Hilversum. 11.04 Bal op het dak. 12.04 Spijkers met koppen. 14.04 Wie in 't Nederlands wil zingen. 15.04 Typisch Hollands. 16.04 Echo. 16.10 Zin in muziek. 17.04 Glas in lood.18.04 Echo. 18.15 Levenslief en levensleed. 19.03 KRO's country time. 19.30 Kom tot ons. 20.03 NOS Jazzplatform. 21.00-7.00 Zie Radio 1.

Radio 3

Ieder heel uur nieuws. 7.04 Rabarbara. 8.04 Drie voor negen. 9.04: Gospelrock. 10.04 Popsjop. 12.04 Paperclip-live. 14.04 Popstation. 16.04 NCRV-zaterdag-sport.18.03 Driespoor. 19.03 Paperclip-radio. 21.03 Crossroads. 23.03-24.00 Late date.

Radio 4

7.00 Nws. 7.02 Wakker worden... (8.00 Nws.). 9.00 Toppers van toen klassiek. 10.00 Caroline. 11.00 Kurhausconcert: Ensemble La Bouzignac, kerstmuziek. 12.02 Muziek voor miljoenen. 13.02 Veronica Klassiek: Koor en Orkest van The Academy of the Begynhof met sol. 14.35 Veronica Kamermuziekserie 88/89: Arden pianotrio. 15.10 Nieuwe grammofoon- en compactplaten. 16.02 Lang leve de opera!18.02 Avondstemming. 20.00 Nws. 20.02 KRO-Klassiek op Zaterdagavond met om 20.02 Sweelinck en tijdgenoten: Nederlands Kamerkoor; 20.50 Jonge Componisten en het Delta ensemble. 22.02 Orgelrubriek. 22.20 Laudate. 23.00-24.00 KRO-literair: Camera Obscura.

Radio 5

6.30-6.49 Scheepv.- en marktber. en uitgebreid weerber. 9.00 Nws. 9.02 NOS Sportief. 9.25 Waterstanden. 9.30 Werken aan werk. 10.00 Hollandse nieuwe. 10.15 De muzikale fruitmand. 11.15 Tijdsein thema. 12.00 Nws. 12.05 Meer dan een lied alleen...! 12.44 EO-Metterdaad hulpverlening. 12.45 Vragen naar de weg. 13.00 Nws. 13.10 Hallo Nederland. 13.30 Opo doro (Open deur). 14.00 The Troubleshooter. 16.00 Minjon. 17.00 Licht en uitzicht. 17.45 Postbus 51, Nederlandse Antillen en Aruba, een uitzending in samenwerking met het Kabinet voor Antilliaanse en Arubaanse zaken. 17.55 Mededelingen en Schippersberichten.18.00 Nws. 18.10 Iyi haberler (Goed nieuws). 18.25 Kayen Rasja (Er is hoop). 18.40 Arabisch progr. 19.00 Progr. voor buitenl. werknemers. 20.30 Doelenconcert. 21.30 Laat ons de rustdag wijden. 22.00-23.00 Zaterdagavond-uur.

Omroep Limburg

9.03 Plat eweg: verhalen en vertelsels in streektaal. 10.03 Limburg boven. 11.03 Festival: een uur cultuur puur. 12.03-12.58 Het evenement: het muziekleven in Limburg. 17.03 Limburg aktueel: nieuws en aktual. 17.15-17.58 Vrij spel: pop in Limburg.

BRT 2

6.00 Nieuws. 6.05 Welkom weekend. (6.30-7.00) 7.30 Nieuws en R.V.A.-berichten. 8.00 Nieuws. 08.10 Te bed of niet te bed. 10.00 Nieuws. 10.03 Buitenspel. 11.30 De Vlaamse Top Tien. 12.00 Top 30. 13.00 Nieuws. 14.00 Radio Rijswijck. 17.00 Nieuws. 17.05 Fris van Lefever. 19.00 Dansbar. 20.00 Domino. 23.30 Nachtradio.(tot 06.00 uur.) Met nieuws om 24.00 uur.

Belg. Rundfunk

06.35 Radiofrühstück. 07.45 Wunschkasten. 07.10 Adventskalender.07.45 Veranstaltungskalender. 08.30 Besinnliche Worte. 09.05 LP-Markt. 10.00 Hit oder Niete. 12.00 Musik bei Tisch. 12.[...] Veranstaltungskalender. 12.45 [...] Brennpunkt. 13.00 Hitparade. 16.05 Contra-Re - Jugendmagazin. 17.05 Forum - Das Kulturmagazin. 18.10 BRF-Aktuell. 18.36 Freie Tribüne. 18.45 Philosophie und Ethik. 19.00 Saturday Night Rock Show. 21.05 Lottozahlen. Sendeschluss.

Luxemburg/RTL

05.30 Gutenmorgen. 09.00 Ein [...] wie kein anderer am Wochenende. 11.00 Treff nach elf. 12.00 [...] Themen am Wochenende. 1[...] Ist ja 'n Ding! 14.00 Viva. 1[...] Sportshop. 18.00 Unglaubliche Geschichten. 19.00 Neunzehn - [...]undzwanzig. Musik Non Stop. 00.00 - 01.00 Traumtänzer.

WDR 4

Elk heel uur nieuws, behalve [...] 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19[...] 21.00 . 04.05 Radiowecker. 0[...] Morgenmelodie. 07.55 Morgenandacht. 08.05 Zum Tage. 08.07 [...] unserem Alter. 09.05 Musikp[...]lon. 12.05 Pop-Report. 14.05 [...]schaft. Aansl. Orchester der W[...] 15.00 Café Carlton. 17.00 5 [...] The. 19.00 Auf ein Wort. 20.05 [...] kan so schön sein wie die L[...] 22.05 Musik zum Träumen. 22[...] Nachtexpreß.

...derland 1

13.05 Nieuws voor doven en ...thorenden.

De VARA Matinee. Rusland on... Tsaren, 3-delige documentaire ... Deel 3. Met muziek van Rach...nov, Skrjabin, Stravinsky en Pro...

Howard's way. Engelse serie. ...iegramp boven zee krijgt veel ...citeit. Avril en Charles worden ...eeds vermist, als blijkt, dat er in ... overlevenden aan wal zijn ge...

Brainstorm. Quiz. Presentatie: Douwe Kroeske.

Journaal.

De grote meneer Kaktus ...

Alfred J. Kwak. De wonderlijke ...turen van een vrolijke, muzikale ondernemende eend, getekend ... Harald Siepermann en Hans Ba... Idee, tekst en muziek: Herman Veen.

Boes. Tekenfilmserie. Van...: Poetspas.

Journaal

••Flying doctors. Australische ...ersserie. Afl.: Vrienden. Vic mist ...cy heel erg. Als de telefoon gaat, ... hij, dat zij thuis komt. Maar niets ...inder waar.

(TT)Laat maar zitten. Neder...se comedyserie. Afl.: Tunnel ... het licht. Als Faber voor zijn ... naar het ziekenhuis in Delfzijl ..., krijgt hij van Noorman de op...cht een pakje op te halen.

(TT)Martine Bijl. Martine Bijl ...op in het Nieuwe de la Mar Thea... met Pierre Biersma, piano, Henk ... der Molen, gitaar, Charly Ange..., bas en Louis Debij, slagwerk.

Het Dame Edna spektakel. ...sten: Chubby Checker, Douglas ...banks jr., Jane Fonda en Ronald ...agan jr.

22.59 (TT)Kroamschudd'n in Maria-parochie. Twents kerstverhaal, bedacht en verteld door Herman Finkers. (herh.).
23.14 Natuurmonument: Natuurgebied de Dollard.
23.20-23.25 Journaal
KRO/RKK
00.00-01.15 (TT)Omroepparochie. Op het Hoogfeest van de Geboorte van de Heer viering in de kerk van St. Franciscus Xaverius te Amersfoort.

● *De wonderlijke avonturen van de vrolijke, muzikale en ondernemende eend 'Alfred J. Kwak'. (Nederland 1 – 18.02 uur.)*

Nederland 2

VPRO
09.00 Dribbel. Animatieserie voor kleuters. Afl.: Dribbel gaat naar het strand. (herh.).
09.05 Buurman Bolle. 13-delige kinderserie. Afl. 13: Feest. Buurman Bolle gaat op reis en de Moeder van de kinderen wordt Moeder van nog meer kinderen.
09.30 Achterwerk in de kast. Kinderprogramma.
09.45 (TT)De gebarenwinkel. Kinderserie. Afl. 6: De spin wordt boos / Verliefd op de leeuw.
09.55 De toren van pizzas. Jeugdmagazine.
10.15 Emmy. Jeugdfilm van Ruud Schuitemaker, met Isadora Olshansky, Marjan Berk, Sieto Hoving, e.a. De oma van Emmy sterft heel onverwacht. Gelukkig wordt oma thuis opgebaard om op haar eigen manier afscheid te nemen.
10.40 W.V.C. Cultureel programma voor de jeugd gepresenteerd door Joep Onderdelinden.
11.00-12.00 Muziek op zondag. Serie muziekdocumentaires. Vandaag: Wild women don't have the Blues.
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
VPRO
18.35 Spitting image. Actueel satirisch programma.
19.00 Bij Lobith. Gevarieerde talkshow gepresenteerd door Ivette Forster en Guilly Koster.
20.00 (TT)Journaal.
20.10 We zijn weer thuis. 6-delige dramaserie geschreven door Wim T. Schippers. Afl. 1 (dubbele afl.): Bloot eigendom, met Truus Dekker, Wim T. Schippers, Kenneth Herdigein e.a. In een groot, oud huis woont de weduwe Nel van der Hoed-Smulders met haar drie volwassen zoons. Waarom wonen de jongemannen nog thuis? En welke rol speelt notaris Henk Born?
21.10 Requiem voor een film. Documentaire van Cherry Duyns over de schrijver K. Schippers, die op zoek is naar de Roverssymphonie.
22.52 ■De Roverssymphonie. Nederlandse speelfilm uit 1935 van Friedrich Feher, met Hans Feher, Magda Sonja, Telea Tchai, e.a. De geschiedenis van een piano, een ezeltje, een hond en een jongetje. Hoe zij de dieven ontmoetten en wat daar uit voortkwam.
00.32-00.37 Journaal.

Nederland 3

NOS
09.00-09.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
12.00-12.45 Het Capitool. Analyse van binnen- en buitenlands nieuws.
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
17.20 Nieuws voor doven en slechthorenden.
17.30 Een dag uit het leven van een kind. Reportage over het jongetje Pedrito die in Nicaragua woont.

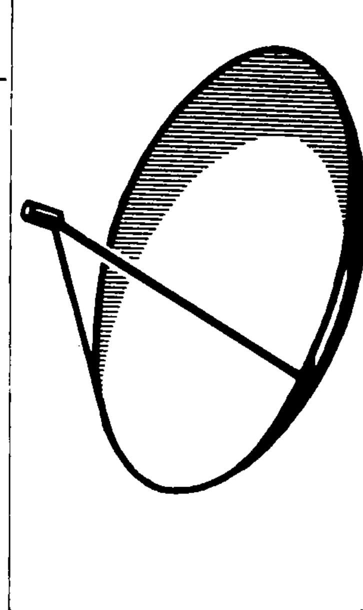
TELEAC
18.00 (TT)De twaalf provincies. Afl. 10: Zeeland.
18.30 Sesamstraat.
18.45 Studio Sport.
20.00 Journaal.

IKON
20.10 Mystery plays. 3-delige Engelse serie gespeelde bijbelverhalen door het National Theatre. Afl 2: Geboorte.
22.20 Ischa. Praatprogramma met Ischa Meijer.(HV/RVU)
23.00 (TT)Kerstnachtdienst. Vanuit Blokzijl. Voorganger: Ds. H. Nobel.
23.58 Bericht van de Wilde Ganzen.

NOS
00.00-00.05 Journaal.

RTL Veronique

08.00 Télékids.
11.00 Veronique Classique.
12.00 Buona Domenica Live. Gevarieerd Italiaans magazine.
13.00 Hei elei kuck elei. Gevarieerd magazine in het Luxemburgs.
15.00 Téléclips.
15.25 Télékids.
16.05 Top 20.
16.45 Reisbewust.
17.15 Berg. Talkshow.
18.00 Journaal.
18.10 Match. Sportprogramma.
18.55 De levende planeet. Natuurserie van David Attenborough. Afl.: Nieuwe werelden.
20.00 Bios. Film- en videomagazine.
20.30 The Lost Letter. Franse speelfilm uit 1987 van Jean-Louis Bertuccelli. Restaurateur van oude schilderijen, leeft als een kluizenaar. Op een dag ontvangt hij een brief van een acht-jarig meisje, die per ongeluk op zijn adres is bezorgd. Hij besluit om hem open te maken. Zo begint zijn correspondentie met de jonge Isabelle.
22.00 Journaal.
22.20 A Fine Romance. Amerikaanse serie.
23.05 Andy Williams Kerstspecial.
00.00 Journaal.
00.05 Kerstclips.
01.00 Hei Elei Kuck Elei.
04.00 Buona Domenica. (herh.).
05.00 Veronique Classique. (herh.).
Wijzigingen voorbehouden!

RTL Plus

08.00 Li-La-Launebär. Die Mitmachsendung mit Metty.
09.45 Ali Baba - Arabian Fantasy. Amerikaanse tekenfilm uit 1963.
11.00 Francis, ein Esel, Herr General. Amerikaanse tekenfilm uit 1949 van Arthur Lubin, met Patricia Medina, Donald O'Connor, Ray Collins, e.a. Tweede Wereldoorlog: G.I. Peter is van zijn compagnie afgedwaald. Een sprekende muilezel die midden in het oerwoud opduikt, helpt hem de weg wijzen. Vervolgens worden door deze grijze viervoeter enkele geüniformeerden door waanzin bevangen.
12.30 Spiegelei. Spelprogramma gepresenteerd door Uwe Hübner.
13.00 Heute bei uns.
13.05 Die Jetsons. Amerikaanse tekenfilmserie.
13.30 ■Der Elefantenmensch. Engelse speelfilm uit 1980 van David Lynch. Londen tijdens de 19e eeuw: Op de kermisverdringt zich een grote mensenmassa voor een 'abnormaliteiten-show' om de olifantenmens te zien. Ook een arts toont interesse.
15.30 Dirty Dancing. Amerikaanse serie. Pilotafl.: Baby it's you (2).
15.50 Li-La-Launebär Spezial. Kinderprogramma.
16.00 Die phantastische Reisen zum Mittelpunkt der Erde. Italiaans-/Spaanse avonturenfilm uit 1978.
17.25 La-La-Launebär extra. Kinderprogramma.
17.45 Kunst und Botschaft. Vandaag: Triptychon von der Anbetung der Heiligen Drei Könige van Hieronymus Bosch.
17.50 Heimatmelodie. Kerstprogramma gepresenteerd door Maria en Margot Hellwig.
18.45 RTL Aktuell.
18.55 Die Benny-Hill Show. Sketches van en met Benny Hill.
20.15 Die drei Supermänner räumen auf. Duits-Italiaanse speelfilm uit 1967 van Frank Kramer. De schurk Golem heeft een apparaat uitgevonden waarmee hij alle vormen van materie op aarde kan dupliceren. Hij produceert hiermee zo veel goud, dat de hulp van supermannen wordt ingeroepen om hieraan een einde te maken.
21.45 Spiegel TV.
22.15 Fanny und Alexander. Zweedse speelfilm uit 1982 van Ingmar Bergman. Fanny en Alexander groeien in een gelukkig gezin op. Na een jaar hertrouwt hun moeder, en wel met een harteloze bisschop, die nu hun stiefvader wordt.
01.15-01.20 Betthupferl.

SAT 1

08.05 Familie Feuerstein. Amerikaanse tekenfilmserie. Afl. Flimmergötter. 08.30 Batman. Amerikaanse serie. Afl. Das falsche Gesicht, deel 2. 08.55 Programma-overzicht. 09.00 Fantasy Island. Afl. Glück hat viele Gesichter. Amerikaanse familieserié. 09.50 Teletip Kochen. Aansl. Ihr Horoskop en So Gesehen. 10.00 Auf Videosehen. 10.30 Die glorreichen Reiter. Amerikaanse western uit 1965 van Arnold Laven. 12.20 Hauptsache, wir verstehen uns! 18-delige serie gewijd aan het 500-jarige Postjubileum, met Hans-Peter Korff. Deel 4. 12.35 Frosty, der Schneemann. Amerikaanse tekenfilm uit 1976 van jules Baas en Arthur Rankin. 13.05 Familie Feuerstein. Amerikaanse tekenfilmserie. Afl. Steinzeitjustiz. 13.30 Köpfchen, Köpfchen. 14.00 Alle Jahre wieder. Amerikaanse tekenfilm uit 1987 van Phil Roman. 14.30 Letzte Weihnacht. Amerikaanse tv-film uit 1977 van Randal Kleiser. 15.55 Love boat. Der unglückliche Weihnachtsmann. Amerikaanse familieserie van Bruce Bilson. 17.25 Weihnachten in Deutschland. 18.20 SAT.1 Blick. 18.35 Judy erobert Hollywood. Amerikaanse musical uit 1949 van David Butler. 19.55 Weihnachtslieder. Aansl. Programma-overzicht. 20.00 Katja, die ungekrönte Kaiserin. Franse speelfilm uit 1959 van Robert Siodmak. 21.35 Hollywood, intim und indiskret. Amerikaanse miniserie van Robert Day. Deel 1. 23.05 SAT.1 Blick. 23.15 Das gefährliche Spielzeug. Italiaanse speefilm uit 1978 van Giuliano Montaldo. 01.10-01.20 Programma-overzicht.

SSVC

10.00 The Wisdom of the Gnomes.
10.25 Children's SSVC.
11.10 Record Breakers.
11.35 Not the end of the World.
12.00 The Lone Ranger.
12.25 The Flintstone Comedy show.
12.45 The Chart Show.
13.35 Sportsmasters.
14.00 News and Weather.
14.05 Cliff Richard: The Event.
14.55 Ski Sunday.
15.30 The invisible Man.
16.15 Humanoid Defender.
17.45 Icewalk.
18.35 Catchphrase.
19.15 Highway.
19.30 News and bfg weather report.
20.10 Bread.
20.40 Eastenders.
21.40 Spitting Image.
22.10 News and BFG Weather Report.
22.25 London's Burning.
23.40-00.05 Hooperman.

Eurosport

07.00 Sky. The Hour of Power.
08.00 Sky. Fun factory.
10.00 Eurosport Menu.
10.30 Tennis legends.
11.00 Fifa world youth soccer.
13.00 Surfing special.
14.00 Figure Skating.
15.00 Showjumping. GHoogtepunten van het Internationaal paardspringen vanuit Olympia, Londen.
16.00 Rugby League.
17.00 Britse Gemenebest Wielerklassieker.
18.00 Paris-Dakar Rally.
19.00 Figure skating. Kampioenschappen vanuit Oost-Duitsland.
20.00 1989 Rodeo Showdown.
21.00 Golf.
22.00 Maradonna. The greatest player in the world?
23.00 Conquer the Arctic.
00.00-01.00 Sailing. World championships of match racing.

Super Channel

07.00 Super B.O.O.S.
11.00 Coca Cola Eurochart.
12.00 The Mix.
13.00 It is written with George Vandeman.
13.30 Hello Austria, Hello Vienna.
16.30 Snooker.
17.30 The World Tomorrow.
17.55 Goodyear Weather Report.
18.00 European Business Weekly.
18.30 Roving report.
19.00 Honey West. Amerikaanse detective-serie, met Anne Francis, John Ericson e.a. Honey en haar reeds bekende partner en assistent Sam raken wederom verwikkeld in duistere zaken.
19.30 The Lloyd Bridges Show.
20.00 Chart Attack.
20.55 Goodyear Weather Report.
21.00 The gift of love. Amerikaanse speelfilm van Delbert Mann, met Lee Remick, Angela Lansbury, Samantha Atkins e.a. Neil Broderick en zijn vrouw krijgen kort voor Kerstmis slecht nieuws te verwerken.
22.30 Music Night. Gevolgd door The Mix.
02.00-06.00 Italiaanse programma's van Rete Mia.

MTV Europe

Alle programma's in stereo.
07.00 VJ Ray Cokes.
11.30 The Big Picture.
12.00 European Top.
13.30 REM Rockumentary.
14.00 VJ Marcel Vanthilt.
18.00 MTV Classics.
19.00 VJ Kristiane Backer.
21.30 No nukes concert.
23.30 Week in Rock.
00.00 XPO.
01.00 Night Videos.
06.30-07.00 Night Videos.

...itsland 1

Programma-weekoverzicht.

Tagesschau.

Die Sendung mit der Maus. ...derprogramma.

Dschungel der tausend Ge...ren. Amerikaanse speelfilm uit ... van Ken Annakin. Een Zwitser...familie komt na een schipbreuk op ... tropisch eiland terecht. Ze weten ... nieuw onderkomen op te bou.... Er verschijnen echter wel ka...s op de kust...

••Salzburger Adventssingen. ...torium van Tobias Reiser.

Vorsicht: Weihnachten interna...nal.

Wir warten aufs Christkind. ...usementsprogramma voor de ...gd.

••Euch ist heute der Retter ...oren. Protestantse kerkdienst.

Programma-overzicht.

Die Weihnachtsgans Augus... Oostduitse tv-film uit 1988 van ...o Fürneisen. Vader Löwenhaupt ... een gans gekregen, die nog vet...est moet worden om op de kerst... te prijken. De jongste zoon raakt ...er bevriend met de gans.

(TT)Lindenstrasse. Serie. Afl. ...: Drei Flaschen Sekt.

Die Goldene 1. Winnaars van ... ARD tv-loterij.

••Lieder zur Weihnacht. ...erstliederen.

...15 Weihnachten in Deutschland. ...itse kersttradities.

...58 Programma-overzicht.

...00 (TT)Tagesschau.

...10 ••Weihnachtskonzert der Fi...her-Chöre. Duitse en internationa...le kerstliederen.

...10 Im Schatten von Bethlehem. De gespannen situatie tussen christe...en, joden en moslims in het huidige Bethlehem.

...35 (TT)Langusten. Tv-spel van Rolf Hädrich. De bejaarde Marie Bor...emann zit op de avond van de 24ste december te wachten op haar gasten. Terwijl ze zo zit, denkt ze aan vroe...ger.

...45 Geburt einer neuen Hoffnung. Documentaire over de katholieke kerk in Litauen en de perestrojka.

...00 Nachtmis. Vanuit de Stanis...laus-Dom te Vilnius in Litauen, Rus...land.

...30-02.05 ■Die Glocken von St. Marien. Amerikaanse speelfilm uit 1945 van Leo McCarey. Als Pater O'Malley in een nieuwe parochie zijn intrede doet, blijkt hem al gauw dat er het een en ander aan schort.

Duitsland 2

09.00 ••Programma-weekoverzicht.
09.30 Eucharistieviering.
10.15 Mosaik. Discussie met als thema: Waarom zijn er zo weinig schlagers in de Duitse taal?
11.15 Zwoa Brettl - Juchhe und Ohweh. 125 jaar wintersport in de Alpen.
12.00 ••Faszination Musik: Oude koormuziek t.g.v. de kersttijd.
12.45 Heute.
12.47 Sonntagsgespräch.
13.15 Damals. Vor vierzig Jahren, Vandaag: Kerst 1949.
13.30 Guckloch extra: Laura und Luis. Patrick Bach als Theologiestudent im Kampf gegen kriminelle Kinderbanden, kijkje achter de schermen.
13.50 Siebenstein. Poppenfilmserie. Afl.: Der Glitzerglasgiraffenfreund.
14.15 Löwenzahn. Jeugdserie. Afl.: Peter will nicht schlafen.
14.45 Das zauberhafte Land. Amerikaanse speelfilm uit 1939 van Victor Fleming. De kleine Dorothy komt in het betoverde land van Oz terecht en gaat op zoek naar de Tovenaar van Oz. Tijdens haar tocht ontmoet ze de Vogelverschrikker, de Leeuw en de Tinnen man.
16.25 Der Teddybär. De speelgoedbeer.
16.55 Heute.
17.00 ••Lieder zur Weihnacht. Advents- en kerstliederen.
17.10 (TT)Diese Drombuschs. Duitse serie. Afl.: Die Zeit danach.
18.10 Schöne Bescherung... Verhalen uit Berlijn.
18.55 Programma-overzicht.
19.00 Heute.
19.15 (TT)Lili. Amerikaanse speelfilm uit 1952 van Charles Walters. Het 16-jarige weesmeisje Lili krijgt werk bij een poppenshow op een kermis. Eerst denkt ze dat ze verliefd is op de goochelaar Mark, maar geleidelijk aan ontdekt ze dat de poppenspeler Paul een ruwe bolster is met een blanke pit.
20.35 ••Faszination Musik - Im Profil: Clara, tv-film over het leven van Robert en Clara Schumann en Johannes Brahms. Deel 1 en deel 2. In afwachting van een bezoek van Brahms bladeren Robert en Clara Schumann in oude paperassen en halen herinneringen op. In 1896 overlijdt Clara Schumann en haar dochter Marie leest haar brieven. Brahms komt over voor de begrafenis en wordt door Marie ter verantwoording geroepen.
22.20 Und die Nacht bleibt voll Gesang. Protestantse kerkdienst.
23.20-01.00 (TT)Der Unfried. Tv-film van Rainer Wolffhardt. De weduwnaar Pointner, zijn zoon Franz en de betrouwbare knecht Götz leiden een rustig leven op de Pointner boerderij. Deze rust wordt echter verstoord door de aantrekkelijke jonge Kuni.

● *Leslie Caron en Jean-Pierre Aumont als Lili en Marc in de Amerikaanse speelfilm 'Lili'. (Duitsland 2 – 19.15 uur.)*

Duitsland 3 West

15.35 Teletekst-overzicht.
16.00 Aus dem Leben eines oberschlesischen 'Spät'-Aussiedlers. Reportage.
16.45 Empfanget ihr Engel der Herrn. Monniken uit Sagorsk zingen kerstliederen.
17.00 Babar und der Weihnachtsmann. Tekenfilm.
17.30 ...und Friede den Menschen. Kersttradities in Afrika, Latijns-Amerika en Europa.
18.30 Heinrich Schütz: Oratorium van Schütz.
19.00 Aktuelle Stunde. Regionaal magazine met nieuws.
20.00 Marienvesper. Van Monteverdi, door het Frankfurter Madrigal-Ensemble en Studio für alte Musik des Hessischen Kammerorchesters Frankfurt.
21.30 Black Gospel Night. Gospelmuziek.
22.30-00.12 Choose me - sag ja! Amerikaanse speelfilm uit 1984 van Alan Rudolph. Nancy is presentatrice van een radioprogramma, waarin zij tips geeft bij liefdesproblemen. Zij neemt contact op met Eve, een bareigenares, en belandt daardoor in de meest vreemde situaties.

Duitsland 3 SWF

13.15 Christelijke Frauengestalten: Maria - Mutter Jesus.
13.40 ■Die Abenteuer des Prinzen Achmed. Duitse animatiefilm uit 1926 van Lotte Reiniger.
14.40 Der Kaiser von Stahleck. De dagelijkse gang van zaken in een jeugdherberg.
15.25 Aus Jesse kam die Art. Meditatie.
15.55 ■Wasser für Canitoga. Duitse speelfilm uit 1939 van Herbert Selpin. Op de bouwplaats van het reusachtige waterleidingproject op Mount Jefferson schiet ingenieur Oliver Montstuart uit noodweer de saboteur Westbrook dood. Omdat er geen getuigen zijn, vlucht hij.
17.50 Erzählen und Singen. Kerstmis in de Provence.
18.50 s'Weggetaler Kripple. Kerstverhaal in het Zwabisch.
19.00 ..es war einmal vor 1989 Jahren. Het Kerstverhaal.
19.30 Unser Spaziergang durchs Jahr. Kathrin Rüegg en W.O. Feisst kijken terug op 1989.
20.15 Das Sonntagskind oder der Umstände halber. Tv-spel van Marianne Rosenbaum. De schrijfster Anna Fiederer wordt alleen uit onderzoeksmotieven de zondagsmoeder van de 10-jarige Barbara, die in een weeshuis woont. Maar dan ontstaat er een soort moeder-kind relatie tussen het weeskind en de schrijfster.
21.45 Weihnachten auf den Weihnachtsinseln. Kerstviering op Christmas Island.
22.15 Geschichte einer Nonne. Amerikaanse speelfilm uit 1959 van Fred Zinnemann. Wanneer Gabriella Van der Wal toetreedt tot de kloosterorde, heeft haar vader grote twijfels over de juistheid van haar beslissing.
00.40-00.45 Laatste nieuws.

...elgië/TV 1

...00 Zoetekoek, met om:
...00 Yakari.
...05 Pol.
...10 Ovide.
...35 De Freggels. Kinderserie.
...00 Eurovision Christmas Praise Concert.
...00 De zevende dag. Praatcafé met om:
...00 De week in beeld.
...15 Confrontatie. Debateren.
...00 Zeven op zeven. Napraten over de afgelopen week.
...45 Sportoverzicht.
...00-13.25 Sunday Proms. Orgeltrip Mechelen.
...30 Jessie. Gevarieerd zondagmiddagprogramma.
...30 De Cosby Show. 25-delige Amerikaanse comedyserie. Afl. 25: Hillman. Cliff, Claire en Russell Huxtable bezoeken het Hillman College, hun vroegere school.
...55 Nieuws.
...00 Tik tak. Animatieserie. Afl. 118.
...05 Saartje en Sander. Kinderserie.
...15 Camera. Magazine voor foto-, dia-, film- en video-amateurs.
...45 Sportweekend. Deel 1.
...25 Mededelingen en programma-overzicht.
...30 Kerstboodschap door Zijne Majesteit de Koning. Aansl. Nieuws.
...00 Sportweekend. Deel 2.
...30 Licht in de Ankara Expres. Tv-spel van Joes Odufré. De Praagse arts Anna is naar Nederland gevlucht en werkt nu in een broodjeszaak. Op het station ontmoet ze de schoonmaker Sadik, een Christenturk, die ook zijn land ontvlucht is.
21.45 I.Q. Quiz.
22.15 Nana classique. Nana Mouskouri zingt licht-klassiek tegen historische achtergronden in Griekenland.
23.00 Middernachtmis. Vanuit Vilnius (Litouwen, USSR).
00.30-00.40 Coda. Plastische kunsten: Lis, van Laszlo Moholy-Nagy (Kunsthaus Zürich).

België/TV 2

14.25-15.45 Sport Extra. Veldlopen. Rechtstreekse reportage van de Cross Cup in Ninove voor dames en heren.
17.30 Diamond Awards Festival. Herhaling van deel 1 en 2.
19.30 Kerstboodschap door Zijne Majesteit de Koning. (Ondertiteld t.b.v. slechthorenden).
20.10 Sportweekend.
20.40-23.15 Ragtime. Amerikaanse speelfilm uit 1981 van Milos Forman. De societyschoonheid Evelyn Nesbit leidt een luxueus, maar weinig zinvol leven. De familie van haar minnaar biedt onderdak aan een verlaten zwart jongetje, wiens vader een Ragtim-pianist is die, vernederd door een blanke, wraak zweert.

● *James Cagney in de Amerikaanse speelfilm 'Ragtime'. (België/TV 2 – 20.30 uur.)*

België/RTBF

10.00 Terre et soleil. Agrarisch nieuws. 11.00 Eucharistieviering. 13.20 Variétés à la une. 13.30 Jeunes solistes. 14.35 ■Laurel et Hardy: Les compagnons de la nouba, Amerikaanse speelfilm uit 1933 van William Seiter. 15.45 Cinéma à la une. 15.55 Miss Marple. 20-delige Engelse misdaadserie. Afl.: Nemesis (2). 16.55 Génération pub. 21-delige Amerikaanse serie. Afl.: Séparation. 17.50 Nouba nouba. 18.20 Le criquet musicien, tekenfilm. 18.50 Actualités à la une. 19.00 Week-end sportif. Sportmagazine. 19.30 Kerstboodschap door koning Boudewijn. 19.40 Journaal en weerbericht. 20.15 Cinéma à la une. (herh.). 20.20 A la recherche de Noël. Tekenfilm. 20.50 Si tous les jeunes solistes d'Europe. Twaalf kandidaten uit verschillende EG-landen, begeleid door het Symfonie Orkest van de RTBF. 23.55-01.15 Nachtmis, vanuit Francheville.

België/Télé 21

19.30 Kerstboodschap door koning Boudewijn (met ondertitels). 19.40 Journaal met simultaanvertaling in gebarentaal en weerbericht. 20.15 Alamo. Amerikaanse speelfilm uit 1960 van John Wayne. Februari 1836. Generaal Sam Houston staat aan het hoofd van de opstandelingen uit Texas, die zich keren tegen het Mexicaanse gezag. Hij geeft kolonel Travis opdracht dictator Santa Anna aan te houden. 22.55 Le week-end sportif, sportprogramma. 23.20-00.05 Top 21. Hitparade, herh.

TV5

16.05 TV5 Infos. 16.15 Le grand echiquier. 18.05 30 Millions d'amis. 18.35 Flash Varicelle. 19.00 Hôtel. 19.30 TV5 Infos et Météo. 19.40 Le père noël revient de guerre. 20.05 Journal télévisé en direct. 20.30 Soirée de noël. 23.30 Les saltimbanques. 00.40-01.35 Musique.

radio

Radio 1

Ieder heel uur nieuws. 7.05 KRO's ontbijtshow (7.30 Nws.). 7.53 Ter overweging. 8.08 Groot nieuws. 9.03 De Verbeelding. 9.30 Overloop. 10.02 Wegwezen. 11.03 Ophef en vertier. (12.30 Nws). 13.08 Hier en Nu. 14.03 Langs de lijn, sport en muziek. (17.30 Nws.). 18.08 Meer over minder op zondag. 19.02 Archie. 20.02 The Bands. 21.02 Showtime. 21.30 Jimsey's Kerstfeest, hoorspel in twee delen. 22.02 Jazzspectrum. NOS: 23.05 Met het oog op morgen. 0.02 TROS Nachtwacht.

Radio 2

Ieder heel uur nieuws. 8.08 Vroege Vogels. 10.03 Tony van Verre ontmoet Jan Glastra van Loon. 10.30 Muziekmozaïek. 12.02 AVRO Muziektheater. 13.02 AVRO's Radiojournaal. 14.02 't Is te hopen. 16.02 Hollands welvaren. 17.30 Kom 'ns langs in Stilness. 19.02 Dat zoeken we op... 20.02 Showtime. 21.00-7.00 Zie radio 1.

Radio 3

Ieder heel uur nieuws. 8.02 Heksennest, dorp der dorpen. 9.02 Zin in pop. 10.02 De wakkere wereld. 12.02 KRO-miniparade. 13.02 Het weeshuis van de hits. 15.02 KRO's Hitweek. 16.02 KRO's zalige liefdeslijn. 18.02 Tijd voor toen. 19.02 Pop-eye. 20.02 Studio 3, met om 20.02 Week in week uit; 21.02 Something special; 22.02 Live!; 23.02-24.00 Op slag van maandag.

Radio 4

8.00 Nws. 8.02 Aspecten van de Kamermuziek. 9.00 Musica Religiosa et Profana. 9.55 Programma-overzicht. 10.00 Eurcharistieviering. 11.00 De Nederlandse Muziekdagen. 13.00 Nws. 13.02 Bayreuther Festspiele 1989: Der Ring des Nibelungen - Die Walküre, opera van Wagner. Uitgevoerd door Koor en Orkest van de Bayreuther Festspiele o.l.v. Daniel Barenboim met sol. 17.00 Diskotabel. 18.00 Nws. 18.02 Muziek uit duizenden. 19.00 Continu klassiek. 20.00 Nws. 20.02 Specialiteiten à la carte. 22.00 Kamerconcert: muziek voor de kerstnacht. 22.27 Merdeka, hoorspel. 0.02-1.30 Kerstnachtviering vanuit Kortenhoef.

Radio 5

6.30-6.49 Scheepvaart- en marktberichten en uitgebreid weerbericht. 9.00 Nws. 9.02 Woord op zondag. 9.30 Te deum laudamus 9.55 Waterstanden. 10.00 Het verhaal. 10.10 Kerkdienst. 10.58 Wilde Ganzen. 11.00 De andere wereld van zondagmorgen. 12.00 Nieuws. 12.05 Het zwarte gat. (13.00 Nws.) 14.00 Radio Romantica. 16.55 Mededelingen en schippersberichten. 17.00 Kerkdienst. 17.58 Wilde Ganzen. 18.00 Nws. 18.10 Liturgie en kerkmuziek. 18.40 De onbekende Islam. 19.00 Programma voor buitenlandse werknemers. 19.20 Suara Maluku. 19.55 Tambu. 20.30 Zorg en Hoop. 21.10-22.10 Medelanders Nederlanders.

Omroep Limburg

9.02 Postbus 94: muziek op verzoek. 10.02 Trefpunt: interviews, discussies, live-muziek en een column. 11.02 Sport. 12.00-13.00 Het concert, een gesprek met pater Kees Parderoyen. 18.05-18.15 Kort sport. 18.15-18.58 Kerstavondprogramma.

BRT 2

6.00 Nieuws. 6.05 Goede morgen morgen (6.30, 7.00, 7.30 Nieuws.) 8.00 Nieuws en Lotto-uitslagen 8.12 Relax. 9.00 Visum. 9.30 Golfbreker. 10.00 Nieuws. 10.03 De pre-historie. 11.00 Oordegelijk. 13.00 Nieuws. 13.10 Hittentit. 14.00 Fiestag. 17.00 Nieuws. 17.05 Sportkaffee met nationale en provinciale voetbaluitslagen (om 18.00 Nieuws) 20.00 Vragen staat vrij (om 22.00 Nieuws) 23.30-6.00 Nachtradio (0.00, 5.00 en 5.30 Nieuws).

Belg. Rundfunk

6.35 Weihnachtlicher Auftakt. 7.10 Adventskalender 7.45 Veranstaltungskalender. 8.30 Glaube und Kirche. 9.05 Mundartsendung 10.00 Weihnachtliche Volksweisen. 11.05 Weihnachten in aller Welt. 12.35 Alle Jahre wieder 14.05 Weihnachtsbar. 17.05 Vor der Bescherung. 18.35 Seniorenfunk zur Weihnacht. 19.00 Weihnachtsliches Wunschkonzert

Luxemburg/RTL

4.00 Musik Non-Stop. 7.00 Heimatmelodie. 9.00 Sonntagsfruhstuck. 11.00 Ruckblick - Oldies. 12.15 Musikparade. 14.00 Wunsch Dir was. 17.00 Sportshop. 18.00 Nachgefragt. 19.00 Volkstumliche Hitparade. 21.00 Country-Coach. 22.00 Neunzehn - Vierundzwanzig. Musik Non-Stop. 0.00-1.00 Traumtanzer.

WDR 4

4.05 Radiowecker. 6.05 Morgenmelodie. 8.05 Das große Platzkonzert aus dem Kölner Zoo. 10.05 Operette nach Wunsch. 12.05 Musik ist Trumpf. 13.00 Heimatmelodie. 14.05 Was darf es sein? 17.00 Chöre der Völker. 18.05 Schellack-Schatzchen. 19.00 Auf ein Wort. 20.05 Erinnerung. 22.05 Musik zum Traumen. 22.30 Nachtexpress

Je huis in de krant brengt mensen over de vloer.

En de makelaar weet van wanten en kranten.

Reageren op advertenties onder BRIEFNUMMER.
Stuur uw brief (voldoende gefrankeerd) naar het Limburgs Dagblad, Postbus 3100, 6401 DP Heerlen en vergeet niet links onder op de enveloppe het nummer uit de advertentie te vermelden.

[Ned]erland 1

[...]K
[Da]g-mis Maastricht. Viering [...] dagmis in de basiliek O.L. [...] ten Hemelopneming in Maas-[tricht].
[U]rbi et Orbi. Kersttoespraak en [...]en Urbi et Orbi door Paus Jo-[hannes] Paulus II.
[...].05 Nieuws voor doven en [slechth]orenden.
[M]uppet family Christmas. [...] gasten o.a. Pino en de Freg-[gels].
[D]e gelaarsde kat. Ballet van [...] Petit op muziek van P.I. Tsjai-[kovski], uitgevoerd door het Ballet [Nation]al van Marseille.
[...]KK
[V]erhalen van Kerstmis.
(TT) Kunt u mij de weg naar [Hamel]en vertellen meneer? Serie. [H]et zwaard van Golf. Hamelen [...]zicht. Dat lijkt heel prettig maar [b]etekent ook dat er afscheid ge-[nome]n moet worden.
[J]ournaal.(NOS)
[H]amelen concert. Rob de Nijs, [...] Knol, Martin Brozius, Ab Hof-[...] de kinderen van Hamelen zin-[gen li]edjes uit Kunt u mij de weg naar [Hamel]en vertellen meneer?.
[C]lip en klaar. Muziekprogram-[ma vo]or jongeren.
[J]ournaal.
[K]inderen van de straat. Docu-[ment]aire over de miljoenen zwerfkin-[deren] in deze wereld.
[T]elebingo. Spelprogramma ter [onder]steuning van de landelijke actie [...] aan zwerfkinderen.
[R]omeo en Julia. Vuurwerk van [...]es met 40 acteurs en actrices [...] William Shakespeare.
[U]itslag Telebingo.
[2]3.30 Journaal.

Nederland 2

NOS
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
AVRO
15.40 The neverending story. Amerikaanse sprookjesfilm uit 1984 van Wolfgang Petersen. Bastiaan is een verlegen jongetje dat op school getreiterd en bedreigd wordt. Om de realiteit te ontvluchten leest hij veel. Dan begint hij te lezen in het boek getiteld Het oneindige verhaal.
17.10 Post!! Correspondentierubriek bestemd voor kinderen.
17.40 Toppop Gold. Popprogramma.
18.10 Pauze-tv: Jongerenmagazine.
18.40 Wordt vervolgd. Tekenfilms en strips.
19.10 Growing pains. Serie. Afl. 29: A Christmas story. Op kerstavond arriveert Walter Bodwell, een patiënt van Jason, bij huize Seaver. Verkleed als kerstman en helemaal in paniek omdat hij bang is dat hij geen mooie cadeautjes heeft.
19.35 (TT)Partners. Familiespel.
20.00 (TT) Journaal.
20.10 Kerststerren. Amusementsprogramma.
21.45 De Spaanse rijschool. Dressuurshow in Rotterdam door Lippizaner paarden.
22.55 ●●Weens galabal. M.m.v. het Metropole Orkest o.l.v. Fernand Terby en het ballet van de Arnhemse Dansacademie.
00.00 ●●Ontdek je plekje. Vandaag: Gouda.
00.10-10.15 Journaal.

Nederland 3

NOS
09.00-09.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
10.30 Bernstein op de bres. Liveconcert voor de vrijheid, rechtstreeks vanuit het Schauspielhaus in Oost-Berlijn. Uitgevoerd wordt Symfonie nr. 9 - met Schillers slotkoor Ode aan de vreugde -, van Beethoven.
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
14.55 Middagvoorstelling: Eurovisie Kerstconcert 1989. Daphnis et Chloé, ballet van Ravel. Uitgevoerd door het Koninklijk Concertgebouworkest.
16.00-17.30 De nieuwe kleren van de keizer. Toneelstuk van Vonne van der Meer naar een sprookje van H.C. Andersen.
17.50 Nieuws voor doven en slechthorenden.
18.00 Een dag uit het leven van een kind. Reportage over vier kinderen die op een heuvel in Rwanda wonen.
18.30 Sesamstraat.
18.45 De geheime wereld van Polly Flint. Zesdelige Engelse jeugdserie. Afl. 1: Polly wordt naar een strenge tante gestuurd, wanneer haar vader moet herstellen van een ernstig ongeluk.
18.55 (TT)Het klokhuis. Kinderprogramma.
TELEAC
19.10 't Is of ons de dichter wenkt. Muzikale avond bij Constantijn Huygens (1596-1687). Camarata Trajectina m.m.v. Henk van Ulsen, voordracht, Barbara Borden, sopraan, Nico van der Meel, tenor, Louis Peter Grijp, gitaar, luit en theorbe, Pieter Dirksen, klavecimbel, Saskia Coolen, gamba en blokfluit. Constantijn Huygens, tekst en muziek.
20.00 Journaal.
RVU
20.10 Milieubericht.
20.15 My mama done told me. Engelse documentaire vóér onbeantwoorde liefdes van vrouwen
21.05 Eigenaardig. Column.
TELEAC
21.10 Teleac Extra: Muziek in de Nederlanden.
21.15 Het Fantastische in de Kunst. Les 4.
21.45 Geschiedenis en archeologie van de bijbel. Les 3.
22.37-22.42 Nieuws voor doven en slechthorenden.

(ADVERTENTIE)

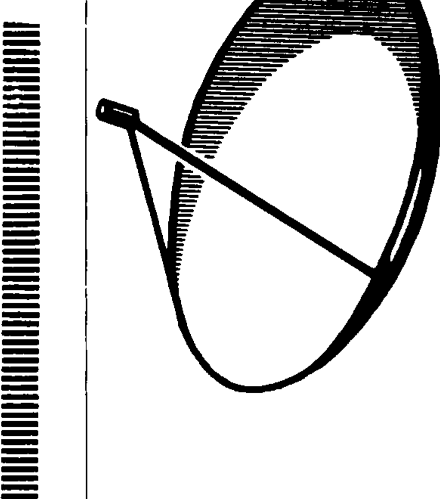
RTL Veronique

07.00 Téléclips.
08.00 Télékids. Met De zoete Kerstman en om 8.30 Junglebook.
10.15 Atoukado. Quiz.
11.00 Duo. Quiz.
11.30 Buona Domenica. Herh.
11.30 Veronique classique.
13.00 Bonjour les clips.
14.00 Match vrije tijd.
14.25 Andy Williams Kerstspecial.
15.25 It Nearly Wasn't Christmas. Amerikaanse kerstfilm uit 1989 van Gordon C. Lonsdale. Santa Claus wordt een beetje moe van de mensen die in een wereld leven, waarin het echte kerstgevoel verdwenen is. Daarom besluit hij dat er dit jaar geen Kerstmis zal zijn.
17.00 Match.
18.00 Journaal.
18.10 Uit een andere wereld. Amerikaanse serie. Afl.: Evie pak je basketbal.
18.40 Dallas. Amerikaanse serie. Afl.: Tot ziens, vaarwel en amen.
19.30 Veronique Kerstdiner.
20.25 Aanvallen. Sportquiz met Hans van Breukelen.
20.50 Niet te Geloven.
21.15 Volendams Kerstconcert.
22.00 Journaal.
22.20 Veronique Weer.
22.23 It Came Upon a Midnight Clear, Amerikaanse kerstfilm uit 1984 van Peter H. Hunt. Poppa, een vroegere politieman die op wonderbaarlijke wijze in en engel is veranderd, gaat naar New York om in Kersttijd de stad wat op te vrolijken. Hij laat zijn kleinzoon uit Californie zien hoe er vroeger Kerst gevierd werd.
00.00 Journaal.
00.05 Dallas. Amerikaanse serie.
00.55 Bonjour Les Clips. Videoclips.
02.50 Speelfilm.
03.45 Atoukado. Quiz.
04.30 Duo. Quiz.
05.00 Veronique Classique.
Wijzigingen voorbehouden!

RTL Plus

08.00 Heathcliff, der Kater. Amerikaanse tekenfilmserie.
08.10 Die Taube. Engelse speelfilm uit 1974 van Charles Jarrott, met Joseph Bottoms, Deborah Raffin, John McLiam e.a.
09.50 König Drosselbart. Oost-Duitse speelfilm uit 1965 van Walter Beck, met Karin Ugowski, Manfred Krug, Martin Flörchinger e.a.
11.00 ■Mannequin für Rio. Duits-Amerikaanse speelfilm uit 1954 van Kurt Neumann, met Hannerl Mann, Ingrid Stenn, Scott Brady e.a.
12.30 Spiegelei. Spelprogramma gepresenteerd door Uwe Hübner.
13.00 Heute bei uns.
13.05 Die zwei von der Dienststelle. Engelse serie. Afl.: In eigener Sache.
13.30 California Clan. Amerikaanse serie.
14.15 Die Springfield Story. Amerikaanse serie.
14.55 Raumstation Cyborg 009. Japanse tekenfilm. (herh.).
16.00 Ultraman - Mein geheimes Ich. Amerikaanse serie. Afl.: Das tat weh.
16.25 Snoopy. Amerikaanse tekenfilm uit 1972 van Bill Melendez.
17.45 Kunst und Botschaft. Vandaag: Josephs Traum im Stall van Rembrandt.
17.50 Dirty Dancing. Amerikaanse serie. Afl.: Gefährliche Gefühle.
18.15 Dr. Who. Amerikaanse serie. Afl.: Delta die Bannermänner.
18.45 RTL aktuell.
19.00 Airwolf. Amerikaanse serie. Afl.: Dem Wolf eine Falle stellen.
19.50 Der Hammer. Amrikaanse serie. Afl.: Tödliche Gefühle.
20.15 Keiner haut wie Don Camillo. Amerikaanse speelfilm uit 1983 van Terence Hill, met Terence Hill, Collin Blakely, Mimsy Farmer e.a. Pastoor Don Camillo en burgemeester Peppone proberen hun positie binnen de gemeente te versterken. Dan wint Peppone echter enkele miljoenen en wil het geld voor zichzelf houden.
22.15 Der Todespoker. Canadese speelfilm uit 1984 van Sheldon Larry, met David McCallum, Joe Spano, Diane Venora e.a. In een Canadees ziekenhuis zijn binnen kort tijdsbestek reeds twee patiënten gestorven die door arts Frank Holt werden behandeld. Pataloge Mary gaat op onderzoek uit, maar krijgt geen kans de resultaten van haar bevindingen bekend te maken.
23.50 Kulturmagazin 10 vor 11. Met Alexander Kluge.
00.05 Männermagazine „M".
01.00 Airwolf. Amerikaanse serie. (herh.).
01.40-01.45 Betthupferl.

mini-serie uit 1985 van Robert Day. Deel 2. **23.45** SAT.1 Blick **23.55 Sechs** Piloten jagen Professor Z. Duits-Spaans/Portugese komedie uit **1966** van Julio Coll. **01.15 News & Stories.** 01.55 So gesehen. **02.00-02.10** Programma-overzicht.

SSVC

09.55 Away in a manger.
10.25 Children's SSVC.
10.40 Christmas comes to Pacland.
11.00 Carols for Christmas. Vanuit de St. David Hall in Cardiff.
12.00 Noel's Christmas presents.
13.00 The Wisdom of the Gnomes.
13.20 A Flintstone Christmas.
14.10 Some mothers do 'ave 'EM'.
15.00 Top of the pops, Christmas Show.
16.00 The Queen.
16.15 The BFG. Speelfilm.
17.55 The Snowman.
18.20 SSVC TV Christmas competition.
18.30 News and weather report.
18.35 The Russ Abott Christmas Show.
19.15 Bread Christmas special.
20.05 Cocoon. Speelfilm. Een buitenaards ruimteschip komt na 10.000 jaar terug naar de aarde om nog enkele bemanningsleden op te halen.
21.45 Only Fools and Horses.
23.10 News and weather report.
23.20-00.55 Murder on the moon. Speelfilm.

Eurosport

06.00 Sky. The World Business Report.
06.30 Sky. European Business Channel.
07.00 Sky. The D.J. Kat Show.
09.30 Eurosport Menu.
10.00 World Gymnastics Championships.
11.00 Sailing.
12.00 Harlem globetrotters. 60 jaar magie.
14.00 Figure Skating.
15.00 Cricket.
16.00 Calgary '88. Documentaire over de Olympische Winterspelen.
18.00 Goal. Film of the 1966 world cup.
20.00 NHL Ice Hockey.
22.00 International Motor Sport.
23.00 Conquer The Artic.
00.00-01.00 Paris-Dakar Ralley.

Super Channel

07.00 Daybreak.
08.00 The mix.
14.30 Hotline.
15.30 Nino Firetto.
16.30 On The Air.
18.30 Off the Wall.
19.30 Time Warp.
19.55 Goodyear Weather Report.
20.00 Touristic Magazin.
20.30 Journey into India.
21.00 Survival. Shark.
22.00 World News and Goodyear Weather Report.
22.10 Wildlife On One. Fox Watch.
22.40 Thai Panorama.
23.10 Toran the Dartmoor Pony.
00.10 World News and Goodyear Weather Report.
00.20 Coca Cola Eurochart.
01.20 Time Warp.
02.00-06.00 Italiaanse programma's van Rete Mia.

MTV Europe

Alle programma's in stereo.
07.00 VJ Kristiane Backer.
11.30 MTV at the movies.
12.00 Remote Control.
12.30 Duran Duran: Decade in Video.
13.30 Eurythmics Rockumentary.
14.00 VJ Marcel Vanthilt.
14.30 3 from Xmas at 4.
15.15 VJ Marcel Vanthilt.
16.30 Rewind '88.
18.00 Remote Control.
18.30 Club MTV.
19.00 INXS Rockumentary.
19.30 Terence Trent D'Arby Interview.
20.00 VJ Ray Cokes.
21.30 Tom Petty Rockumentary.
22.00 Roy Orbinson Rockumentary.
22.30 Malcolm McLaren Rockumentary.
23.00 The Best of Swatch Next.
23.30 Bon Jovi Rockumentary.
00.00 Headbangers Ball.
02.00 Night Videos.
06.30-07.00 Club MTV.

[Dui]tsland 1

Christliche Frauengestalten: [P]ortret van Gertrud von 1e Fort.
Tagesschau.
Ein schwieriger Heiliger. Do-[cume]ntaire over Bernhard von Clair-[vaux] en de wereld der Bernardijners.
●●Onegin. Ballet van John [Cran]ko. Uitgevoerd door het Orkest [van h]et Nationaal Ballet van Canada [o.l.v.] Ermanno Florio.
Pole Poppenspäler. Tv-film [van] Guy Kubli naar een boek van [Theo]dor Storm.
Eine kleine Zauberflöte. Pop-[penspe]l.
Buddenbrooks. 11-delige serie [naar] de roman van Thomas Mann.
Bilder aus dem Heiligen Land. [Repo]rtage over christenen in Bethle-[hem], Jeruzalem, Galilea, Beit Sahur [...] Seit.
Walt Disney: Robin Hood, [Ame]rikaanse tekenfilm uit 1973 van [Wolf]gang Reitherman.
Disneys wunderbare Weih-[nach]tsreise in Europa. De fantasti-[sche] wereld van de animatiefilm.
Insel der Meuterer. 4-delige [...]se serie. Afl. 1. Er is muiterij ge-[pleeg]d op het Britse schip de Blossom. [Daar]voor kan men in Engeland de [doo]dstraf krijgen.
19.58 Programma-overzicht.
20.00 (TT)Tagesschau.
20.05 Kersttoespraak van de Bondspresident.
20.15 (●●+TT)Das Film-Festival: Schwarze Augen, Italiaans/Russische speelfilm uit 1987 van Nikita Michalkov. De arme student Romano trouwt met de rijke bankiersdochter Elisa. Na 25 jaar huwelijk met talloze affaires ontmoet hij de mooie Russin Anna.
22.10 Königshäuser. Serie over Europese koningshuizen. Vandaag: het Belgische koningshuis.
23.10 Tagesschau.
23.15 African Queen. Engelse speelfilm uit 1951 van John Huston. De Canadese drinkebroer Charlie en de Engelse zendelinge Elisa ontmoeten elkaar in het oerwoud van Afrika. Het harde leven in het oerwoud en de komst van Duitsers drijven de twee naar elkaar toe...
00.55 Jazz-Highlights. Samenvatting van live-manifestaties in 1989.
02.00 Tagesschau.
02.05-02.10 Nachtgedanken. Beschouwingen.

Humphrey Bogart en Katharine Hepburn in de Amerikaanse speelfilm 'African Queen'. (Duitsland 1 – 23.15 uur.)

Duitsland 2

09.40 Programma-overzicht.
09.50 ●Faszination Musik. Johannes Brahms: Pianoconcert nr. 1 in d, opus 15, uitgevoerd door het Berlijns Radio Symfonie Orkest o.l.v. Lorin Maazel.
10.45 Eucharistieviering.
11.55 Urbi et Orbi. Kersttoespraak en de zegen Urbi et Orbi door Paus Johannes Paulus II.
12.30 Heute.
12.35 Weihnachten in der Provence. Kerstviering in de Provence.
13.20 Das Weihnachtslied einer Grille. Amerikaanse tekenfilm uit 1973.
13.45 Astrid Lindgren erzählt. Serie. Afl.: Polly hilft der Grossmutter.
14.15 Aschenputtel. Tv-spel van Karin Brandauer naar een sprookje van de gebroeders Grimm.
15.45 Der Tag, an dem Anton den Weihnachtsmann traf. Sprookje. Afl. 6. Anton bezoekt samen met zijn vader een museum en beleeft een avontuur. Of was het maar gedroomd?
16.10 Heute.
16.15 Klassentreffen. Klasgenoten ontmoeten elkaar na jaren weer.
17.00 (TT)Diese Drombuschs. Duitse serie. Afl.: Die Herausforderung.
18.00 ●●Laura und Luis. Die Irrwege verlorener Kinder. Afl. 1. De theologie student Sebastian Crass wordt in Milaan beroofd door Laura en Luis. Hij ontdekt later dat deze twee weeskinderen van jongs af aan weinig geluk hebben gehad en gedwongen werden te stelen.
18.55 Programma-overzicht.
19.00 Heute. Aansl. Kersttoespraak van de Bondspresident.
19.20 Abenteuer und Legenden: Onderweg in Anatolië.
20.05 (TT)In 80 Tagen um die Welt. Tv-film in 3 delen naar de roman van Jules Verne. Afl. 1. De excentrieke gentleman Phileas Fogg wedt met de leden van zijn club dat hij in 80 dagen om de wereld kan reizen. Samen met zijn butler Jean Passepartout gaat hij op weg.
21.35 Heute.
21.40 Agenten-Poker. Amerikaanse speelfilm uit 1980 van Ronald Neame. De eigenzinnige CIA-agent Miles Kendig duikt na een conflict met zijn werkgever onder om een boek over de CIA te schrijven. Dat zint zijn vroegere werkgever niet erg.
23.20-00.40 Faszination Musik. Die Kluge, opera van Orff, uitgevoerd door het Münchener Marionettentheater en het Orkest van de Bayerische Rundfunk.

● Pierce Brosnan in de 3-delige roman 'In 80 Tagen um die Welt'. (Duitsland 2 – 20.05 uur.)

Duitsland 3 West

14.50 Teletekst-verzicht.
15.15 Schock der Moderne. 8-delige serie over moderne kunst.
16.00 Disneys Gummibärenbande. 21-delige tekenfilmserie. Afl. 11: Das Blinde Mädchen/Toadie wird bestraft.
16.30 Ende der Romantik. Gedramatiseerde documentaire van Eva Wesssweiler en Klaus Kammerichs. De componist Schumann trok in 1850 met zijn gezin naar Dusseldorf. Hij mislukt als dirigent en zijn hele romantische wereld stort ineen.
17.15 Robert Schumann: Mis van Schubert, uitgevoerd door de Städtische Musikverein Düsseldorf en de Düsseldorfer Symphoniker o.l.v. David Shallon, in Oost-Berlijn.
18.00 Pan Tau... 13-delige jeugdserie. Afl.: Pan Tau und Robinson.
18.30 Die kleinen Heiligen. Traditionele kerstkribben in de Provence.
19.00 Aktuelle Stunde. Regionaal magazine met nieuws.
20.00 Ludwig II. Italiaans/Frans-Westduitse speelfilm uit 1972 van Luchino Visconti. Koning Ludwig II gebruikt het staatsgeld om kunst en kunstenaars te stimuleren. Na geconstateerd te hebben dat hij homosexueel is, isoleert hij zich totaal van de buitenwereld.
22.58 West 3 aktuell.
23.05 Het Keuls Omroep Symfonie Orkest. 1. Lontano, voor groot orkest, Ligeti. 2. Vioolconcert in A, KV 219, Mozart. Frank Peter Zimmermann, viool. 3. La mer, Debussy. 4. Tweede suite uit Daphnis et Cloé, Ravel.
00.45-00.50 Laatste nieuws.

Duitsland 3 SWF

13.05 Ich, Bruder Franziskus. Portret van de heilige Franciscus van Assisi.
14.05 Yao, Abenteuer eines Häuptlingssohnes. Kinderserie. Afl. 13.
14.30 Das Kloster am Berge Gottes. Afl. 1: Das Katharinenkloster und seine Mönche.
15.15 Fröhliche Weihnachten. Amerikaanse speelfilm uit 1983 van Bob Clark. De 7-jarige Ralphie verlangt hartstochtelijk naar een luchtpistool als kerstcadeau. Zijn moeder vindt het maar gevaarlijk en zijn vader heeft het veel te druk.
16.45 ■Vis à vis. Beschouwingen rond het thema Grens.
17.30 Flüsse der Erde. Traumreise auf dem Irrawaddy (Brima). (herh.).
18.15 Das Rasthaus. Auto- en verkeersmagazine.
19.00 Blätter im Buch der Natur. De beste natuuropnames van Dietmar Keil.
19.45 Michelangelo, Inferno und Ekstase. Amerikaanse speelfilm uit 1964 van Carol Reed. Rome in het begin van de 16e eeuw. De beeldhouwer Michelangelo voelt niets voor de opdracht van Paus Julius II het plafond van de Sixtijnse Kapel te beschilderen. Het werk zal uiteindelijk jaren duren.
21.40 Südwest aktuell.
21.45 Humor ist wenn... Een avond met Otto Schenk.
22.45 Columbo: Mord nach Rezept. Amerikaanse tv-film uit 1967 van Richard Irving. De bekende psychiater Ray Fleming heeft een geraffineerd plan bedacht om zijn vrouw te vermoorden. Alles lijkt volgens plan te verlopen.
00.20-00.25 Laatste nieuws.

(ADVERTENTIE)

SAT 1

08.05 Alle Jahre wieder. Amerikaanse tekenfilmserie. **08.30** Programma-overzicht. **08.35** Ja, Virginia, es gibt den Weihnachtsmann. Amerikaanse tekenfilm uit 1974. **09.00** Letzte Weihnacht. Amerikaanse tv-film uit 1977 van Randal Kleiser. **10.30** Duell am Wind River. Amerikaanse avonturenfilm uit 1979 van Richard Lang. **12.05** Garfield. Amerikaanse tekenfilmserie. Afl. Garfield und die Pirateninsel. **12.30** Schnelle Rader, heiße Steine. Nieuwzeelandse miniserie uit 1987 van Wayne Tourell. Deel 1. **14.05** Zusammen mit Dad. Australische speelfilm uit 1985 van Paul Moloney. **15.35** Agatha Christie, Mord mit verteilten Rollen. Engelse tv-film naar de roman van Agatha Christie uit 1985 van Clive Donner. **17.10** Sandokan und der Leopard. Italiaans/Duitse avonturenfilm uit 1964 van Luigi Capuano. Deel 1. Amerikaanse tekenfilm. **18.45** SAT 1. Blick. **19.00** Glücksrad. **19.30** Feste Feiern. Thema Weihnachten. **20.30** Oh Jonathan, Oh Jonathan. Duitse komedie uit 1973 van Franz Peter Wirth, deel 1. **22.15** Hollywood, intim und indiskret. Amerikaanse

[Be]lgië/TV 1

Protestantse eredienst.
Eucharistieviering.
Urbi et Orbi. De pauselijke ze-[gen] vanuit Rome.
Böhmische Hirtenmesse.
Mona Lisa - Kerstspecial. Mu-[zie]kprogramma.
Het kerstspeelgoed. Britse te-[ken]film.
That's dancing. Amerikaanse [mu]sical-compilatie uit 1985 van Jack [Hal]ey Jr, met Gene Kelly, Sammy [Da]vis Jr., Liza Minelli e.a.
Muppet Family Christmas. En-[gel]se poppenfilm.
Sinja Mosa. Braziliaanse serie [me]t Lucelia Santos. Afl. 81
Nieuws.
Tik Tak.
Jacobus en Corneel. Jeugdse-[rie].
Liegebeest. Kinderserie. Afl. [...]: Het vogeltje.
Rondomons. De beker, jeugd-[fil]m van Luk Dierickx over de rivaliteit [tu]ssen twee skatebordbendes en hun [lei]ders.
Christmas carols. Kerstliede-[re]n.
Uitzending door derden.
Mededelingen. Programma-[ov]erzicht en paardenkoersen.
Kerstboodschap door Zijne [M]ajesteit de Koning. Aansl.: [Ni]euws.
20.00 Buren. Australische serie.
20.25 De drie wijzen. Quiz.
21.05 Circus van Moskou. Voorstelling in Vorst Nationaal.
21.55 Met engelengeduld en mierenvlijt. Documentaire over fijnschilders.
22.25 Kunst-zaken.
22.30 Nieuws.
22.45 Kerstmis op Kersteiland. Documentaire.
23.15-23.20 Coda. De Nachtegalen, van J.C. Bloem.

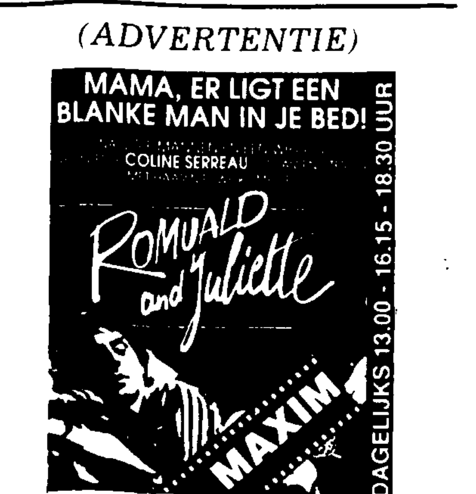
België/TV 2

17.00 Sport Extra. Rechtstreekse reportage van het basketbaltoernooi Oostende.
18.40 Nieuwskrant.
18.45 Rin. Japanse serie. Afl. 64.
19.00 Zonen en dochters. Australische serie. Afl. 915.
19.25 2 x 7. Tv-spelletje.
19.30 Kerstboodschap door Zijne Majesteit de Koning. Aansl.: Nieuws.
20.00 Iemandsland. Toeristisch magazine.
20.40 Uitzending door derden. Programma van de Protestantse Omroep.
21.15-23.45 Meester van Ballantrae. Tv-film van Douglas Hickox naar de roman van R.L. Stevenson. James Durie, de heer van Ballantrae, en zijn broer Henry Durie zijn al sinds hun vroege jeugd in hevige concurrentie met elkaar. Door de komst van Prins Charles verandert hun leven.

België/RTBF

10.00 Protestantse erediest. **11.00** Eucharistieviering vanuit Maastricht. **11.55** Urbi et Orbi. Kersttoespraak en de zegen door paus Johannes Paulus II. **12.30** Concert de Noël. Kerstconcert. **13.30** Théâtre. La nativité, poppenspel. **14.35** ■C'est donc ton frère, Amerikaanse speelfilm uit 1936 van Harry Lachman, met Laurel en Hardy. **15.45** Christmas story. Amerikaanse speelfilm uit 1984 van Bob Clark. **17.20** Le chat reviens en Banjo. Tekenfilms.

(ADVERTENTIE)

17.55 Nouba Nouba. Kinderprogramma. **18.30** Jamais deux sans toi, magazine. **18.53** Programma-overzicht. **19.00** Journaal. **19.03** Ce soir. Actualiteiten-programma. **19.30** Kerstboodschap door Koning Boudewijn. (herh.). **19.40** Journaal en weerbericht. **20.15** Contacts. Verkeerstips. **20.20** Docteur Jivago. Amerikaanse speelfilm uit 1966 van David Lean. **23.30-00.05** Weerbericht en laatste nieuws.

België/Télé 21

18.30 Espagnol con Victor. Cursus Spaans. **19.00** Spreek met ons mee. Cursus Nederlands. **19.30** Kerstboodschap door Koning Boudewijn. **19.40** Journaal. **20.10** Rigoletto, opera van Verdi, uitgevoerd door het Weens Filharmonisch Orkest. **22.10-00.15** ■La vie est belle. Amerikaanse speelfilm uit 1946 van Frank Capra.

TV5

16.05 TV5 Infos. **16.15** Une Nuit de Noel a Storicheraim. **17.15** Les Francofolies de Montreal. **17.45** La Vérité Est Au Fond De La Marmite. **18.15** Des Chiffres et des Lettres. **18.35** Recréation. **19.00** Noel en Europe. **19.30** TV5 Infos et Météo. **19.40** Papier Glacé. **20.00** Nouveau Monde. **21.00** Thalassa. **22.00** Journal Télévisé et Météo. **22.30** Le grillon Du Foyer. **00.25-00.55** Fusions.

radio

Radio 1

Elk heel uur nws. 7.05 Komt allen. (7.30 Nws.) 7.53 Het levende woord. 8.10 Komt allen. 8.30 Het kind kijkt ons aan. 9.03 M.M.-Kerstwandeling. 12.03 Instrumentale Kerst. (12.30 Nws.) 12.55 Meded. t.b.v. Land- en Tuinb. 13.00 Kersttoespraak H.M. Koningin Beatrix. ca 13.15 Nws. ca 13.25 Hier en nu. 14.06 Club Veronica Trend. (17.30 Nws.). 20.03 Glas in lood. 21.03 In de dienst van de (10 jaar) vrede. 22.02 Muziekprogramma. 22.50 De kaars. 23.02 Vervuld verlangen. 0.02 Easy listening. 2.02 AVRO's Nachtdienst. 6.02-7.00 Auto in? AVRO aan!

Radio 2

Elk heel uur nieuws. 7.02 Praise in the morning. 8.02 Hallo Nederland. 8.30 Kerst-evergreens. 9.02 Kerst zonder grenzen. 10.02 Kerst in de tropen. 11.02 Opo doro. 11.30 Kerstfeest in Suriname en Nederland. 13.00 Kersttoespraak H.M. Koningin Beatrix. ca13.15 Nws. ca 13.19 Christmas-carols. 14.02 Kerrst in kontrast. 15.02 Continental Christmas. 16.02 Open huis ontmoeting. 17.02 Rond-uit Kerstradiokrant. 18.02 Tijdsein. 18.30 Kom er es uit. 18.53 Grabbelton. 19.02 Kerstsamenkomst vanuit Rotterdam. 20.02 In dienst van de (10 jaar) vrede. 21.00-7.00 Zie radio 1.

Radio 3

Elk heel uur nieuws. 6.02 De baas van de week. 9.02 Kerstvitaminen. 12.02 Pays Bas. 13.00 Kersttoespraak H.M. Koningin Beatrix. ca. 13.15 Nws. ca. 13.17 Pays-Bas. 14.02 Toppop radio. 16.02 Toppop discovery. 18.02 Driespoor. 19.02 Het steenen tijdperk. 20.02 Muziek met Meta. 22.02-24.00 Candlelight.

Radio 4

7.00 Nws. 7.02 Aubade. (8.00 Nws). 9.30 Daar word ik stil van. 10.00 Eucharistieviering vanuit Boxtel. 11.00 Klassieke muziek. 11.50 Over poëzie. 12.00 KRO-Klassiek op de maandagmiddag: Iwan Soesanin, opera van Glinka. Uitgevoerd door Radio Filharmonisch Orkest o.l.v. Edo de Waart m.m.v. Groot Omroepkoor en sol. (13.00 Kersttoespraak H.M. Koningin Beatrix. ca. 13.15-13.17 Nws.). Eurovisie Kerstconcert: Daphnis et Chloë, ballet van Ravel. Uitgevoerd door het Koninklijk Concertgebouw Orkest o.l.v. Riccardo Chailly m.m.v. Groot Omroepkoor met om: 16.00 Het internationale concertcircuit: Muziek voor cello en piano. 17.20 Academy of Ancient Music. 18.00 Nws. 18.02 De klassieken. 20.00 Nws. 20.02 De VARA matinee: Rado Filharmonisch Orkest. 21.20 Klassieke muziek. 22.00 Jazz-op-vier-Aad Bos. 23.00-24.00 Het zout in de pap.

Radio 5

6.30-6.49 Scheepv.- en marktberichten en uitgebreid weerber. 9.00 Nws. 9.02 NOS Sportief. 9.25 Waterstanden. 9.30 Een bevlogen man. 10.00 Factor 5, met om 10.00 Berichten van en over ouderen. 12.00 Nws. 12.05 De Franse revolutie (4). 13.00 Kersttoespraak H.M. Koningin Beatrix. ca 13.15 Nws. ca 13.25 Faktor 5 met om 15.00 Bericht uit het Koninkrijk en 16.00 De wetenschap. 16.30 NOS Kindermagazine. 17.30 Onschuldig schuldig, het Duitse geweten. 17.55 Mededelingen en schippersberichten. 18.00 Nws. 18.10 Faktor 5 extra. 18.20 Uitzending van de VVD. 18.30 Programma voor blinden en slechtzienden. 18.40 N.I.K. 18.55 Promoprogramma voor buitenlanders. 19.00 Programma voor buitenlandse werknemers. 20.30 Jazz uit het historisch archief. 21.00 Hobbyscoop. 21.30-22.10 Kerstfeestviering door de Molukse Christen Jongeren Vereniging P.P.K.M.

Omroep Limburg

7.15 Ochtendmagazine: Limburg Actueel, Gast v.d. Dag en Muziek. 8.05, 9.02, 10.02 en 11.02 Kort nws. 12.05 Middagmagazine: Limburg Actueel, Limburg en de Wereld, Agenda en Muziek. 13.05, 14.02, 15.02 en 16.02 Kort nieuws. 17.02 Regionaal weerbericht. 17.05 Limburg Actueel, Agenda en Muziek. 17.25 Limburg op maandag. 17.55 Kort nieuws. 18.05-18.07 Aankondigingen.

BRT 2

06.00 Nieuws. 6.05 De Gouden Geeuw. (6.30, 7.00 Nieuws. 7.30 Nieuws. en R.V.A.-berichten). 8.00 Kerstboodschap van Z.M. de Koning.8.10 Nieuws. 8.20 Het vliegend tapijt. 10.00 Nieuws. 10.03 Kwistig met muziek. 11.55 Mediatips. 12.00 Limburg Vandaag. 13.00 Nieuws. 13.10 Pluche en plastiek. 14.00 De eerste dag. 16.00 Vooruit, achteruit. 17.00 Limburg Vandaag. 18.10 Hitrevue. 20.00 Slowtime. 21.00 Een plaat voor Margriet. 22.00 Nieuws. 22.05 Maneuvers in het donker. 23.30-6.00 Nachtradio. (om 24.00, 5.00 en 5.30 uur Nieuws.)

Belg. Rundfunk

6.35 Radio Frühstück. 6.45 Wunschkasten. 7.10 Adventskalender. 8.30 Besinnliche Worte. 9.10 Musikexpress. 10.00-12.00 Gut aufgelegt. 12.15 Veranstaltungskalender Musik bei Tisch. 13.00 Frischauf. 14.05 Musikzeit 14.15 Musikzeit heute: Operette und Musical 15.00 Nachmittagestudio. 16.05 Spotlight: US-Charts. 17.05 Oldiekiste. 18.10 BRF-Aktuell. 18.40 Jazz: Swing und Balladen. 20.00 Nachrichten. 20.05 Sendeschluss.

Luxemburg/RTL

4.00 Musik. 7.00 Weihnachtliche Volksmusik. 9.00 Festtagsfrühstuck. 11.00 Sing mit uns mit zur Weihnacht. 12.00 Eine schöne Bescherung. 14.00 Camillos Gedanken zur Weihnachtszeit. 17.00 Weihnachten rund um den Erdball. 19.00 Frohes Fest. 21.00 Weihnachtsmusik.

WDR 4

4.05 Radiowecker. 5.59 Stationsansage. 6.05 Morgenmelodie. 9.05 Musikpavillon. 12.05 Zur Sache. 12.05 Gestern, heut und morgen. 13.00 Mitmenschen. Aansl. Heimatmelodie. 14.05 Was darf es sein? 16.05 Heimatmelodie. 17.00 Musik-Express. 20.05 Oh du Fröhliche. 22.05 Musik zum Träumen. 22.30-04.05 Nachtexpress.

VOOR DE GOEDKOOPSTE HYPOTHEEK

stapt u toch meteen naar de **beste** hypotheekbemiddelaar.

Wij bieden u:
- aantoonbaar lagere rentepercentages van alle hypotheekvormen;
- volledig onafhankelijk advies;
- bemiddeling voor vrijwel alle hypotheekverstrekkers welke u wenst;
- onze bijna 30-jarige ervaring, een waarborg voor onze deskundigheid en betrouwbaarheid.

Waar u ook koopt, het is zeer de moeite onze kosteloze aanbiedingen te vragen.

Alle werkdagen tot 21.00 uur geopend; zaterdag tot 18.00 uur. Zeer praktisch, dat kost u geen extra vrije dag en u haalt meteen alle aanbiedingen op één adres, **het beste adres.**
Dus, stap eens binnen of stuur de bon in.

Stienstra
Kruisstraat 56, 6411 BV Heerlen, tel. 045-712255*
Wyckerbrugstraat 50, 6221 ED Maastricht, tel. 043-252933*

BON
Ik ontvang gaarne vrijblijvende informatie over hypotheken.

Naam: ....
Adres: ....
Postcode/woonplaats: ....
Telefoon: ....
Ik ben wel/niet in bezit van eigen huis.
In ongefrankeerde enveloppe zenden aan Stienstra, Antwoordnummer 40, 6400 VB Heerlen

De Postbank vindt dat uw hypotheek uw verhuizing niet onnodig duur mag maken

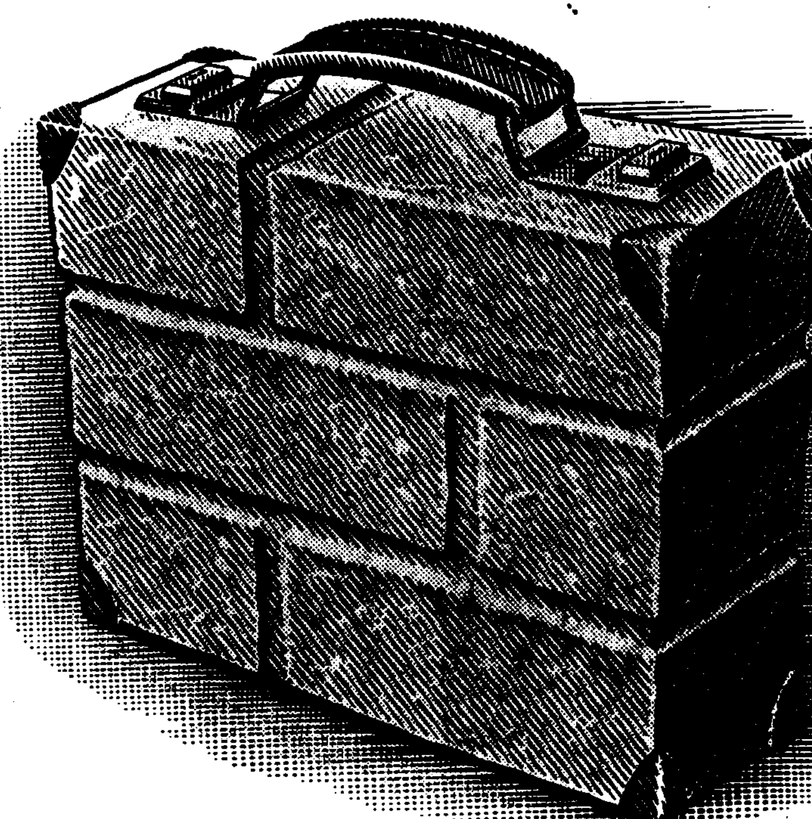
Veel mensen denken bij het afsluiten van een hypotheek er niet aan dat ze later weer eens gaan verhuizen.

Toch is die kans groot. Daarom is het belangrijk daar nu al rekening mee te houden als u een hypotheek afsluit. Het kan u later ***duizenden guldens*** schelen.

Kijk daarom eens naar de hypotheekvoorwaarden van de Postbank. Die kennen belangrijke voordelen bij verhuizen.

Zo hoeft u bij verhuizen ***nooit boete*** te betalen voor ***vervroegde aflossing*** van uw hypotheek. En als uw oude hypotheek een lagere rente heeft, kunt u die ***rente meenemen*** naar uw nieuwe hypotheek.

Bovendien betaalt u alleen ***afsluitprovisie*** over het bedrag dat uw nieuwe hypotheek hoger is.

Met een Postbankhypotheek woon je beter.

Van deze verhuisvoordelen kunt u profi… teren tot ***zes maanden na aflossing van u… oude hypotheek.***

Maar u kunt deze voordelen in veel gevallen ook ***doorgeven*** aan de koper van uw huis. Dat kan de verkoop van uw oude huis een stuk gemakkelijker maken.

Al deze aspecten staan in onze hypotheekbrochures. Bel voor die brochures ***gratis 06-0400.***

Heeft u concrete verhuisplannen? Praat dan eens met één van de Postbankhypotheekadviseurs op de grotere postkantoren, of met uw makelaar of verzekeringsadviseur.

Dan zult u merken dat een Postbankhypotheek uw verhuizing nooit in de weg staat en niet onnodig duur maakt.

POSTBANK

Een woning van Ruijters, vast goed!

RUIJTERS makelaardij onroerend goed - sittard maastricht heerlen

SITTARD
HEERLEN
MAASTRICHT

Te koop

AMSTENRADE, St. Gertrudisstraat S
Uitst. onderh. halfvrst. woonh. met c.v., praktijkruimte c/q. kantoorruimte, garage en tuin. Perceelsopp. ± 500 m². Ind. o.a.: woonkr., mod. keuken, 3 slaapkrs., bet. badkr. met ligb., v.w., zolder. Het pand is voorzien van vele extra's, zoals rolluiken, plavuizenvloer, overdekt terras. Aanv.: n.o.t.k. Vraagprijs: ƒ 198.000,- k.k.

BOCHOLTZ H
Slechts 4 riant gelegen vrije sector-woningen met garage in plan 'Kerkeveld'. Evenwichtige vormgeving. Ind.: L-vorm. woon-/eetkr., open keuken, 3 slaapkrs., badkr. met ligb., v.w. en 2e toilet, vaste trappen naar 1e en 2e verd. Degelijke bouw, goede afwerking met o.m. hardh. buitenkozijnen, deuren en ramen, tegelwerk in div. ruimtes, mechan. ventilatie. Uitstekende isolatie, isolerende beglazing. Koopprijzen vanaf ƒ 169.929,- v.o.n.

BRUNSSUM H
Deze drive-in-woning is een aantrekkelijke variant, waarbij de grote garage inpandig is gesitueerd op de beg.gr. Op beg.gr. eveneens de entree/hal. Niveau 1e verd., met woon-/eetkr. en keuken, ligt aan de achterzijde gelijk met de op het zuiden gelegen tuin. Op de 2e verd. 3 slaapkrs. en badkr. met ligb., v.w. en plaatsingsmog. voor 2e toilet en 2e v.w. Koopprijs vanaf ƒ 147.832,- v.o.n. Rijksbijdr. max. ƒ 44.000,- volgens pr-A-regeling.

BRUNSSUM-HOENSBROEK, Akerstraat nrd H
Goed gelegen vrijst. villa met c.v., dubb. garage en tuin (perc. opp.: ± 1000 m²). Ind. sout.: 3 kelders. Beg. grond: entree, toilet, hal, woonkr. ensuite met o.h., keuken, bijkeuken. 1e Verd.: overloop, 3 ruime slaapkrs., badkr. met ligb., douche, v.w. en 2e toilet. 2e Verd.: 2 slaapkrs., zolder en vliering. Het geheel verkeert in goede staat van onderhoud en is grotendeels voorzien van rolluiken. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 400.000,- k.k.

BRUNSSUM, Maastrichterstraat H
Goed gel. woonh. met grote berging c.q. praktijkruimte en tuin. Ind. o.a.: entree, woonkr. met parketvloer, grote keuken, toilet en bijkeuken. 1e Verd.: 2 slaapkrs., luxe badkr. met douche, v.w. en toilet. 2e Verd.: vaste trap naar 3e slaapkr. Het geheel verkeert in prima staat van onderh. en is ged. voorzien van rolluiken. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 136.000,- k.k.

BRUNSSUM, Wielinweg H
Goed gel. halfvrijst. woonh. met c.v., garage en tuin. Ind.: o.a. kelder, hal, woonkr. ruime aanbouwkeuken, badkr. met ligb. 1e Verd.: 3 slaapkrs., 2e verd.: zolder. Het pand verkeert in prima staat van onderhoud en is gedeeltelijk voorzien van rolluiken. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 115.000,- k.k.

DOENRADE, Kerkstraat S
Groot, halfvrijst. herenh. " 't Kasteeltje", Met c.v., kelders, garage, winkelruimte en royale tuin. Perceelsopp. ± 1450 m². Ind. o.a.: living, study, woon-/eetkeuken, 2 badkrs., 6 slaapkrs., zolderruimte. Aanv.: i.o. Prijs: op aanvraag.

EIJGELSHOVEN, Laurastraat H
Goed gelegen vrijst. woonh. met c.v. en tuin (perc.opp. ± 610 m²). Ind. o.a.: kelder. Beg.gr.: hal, werkkamer, woonkr. met open hrd, keuken met app. 1e Verd.: 3 slaapkrs., badkr. met ligb., v.w. en 2e toilet. 2e Verd.: 2 slaapkrs., zolder. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 205.000,- k.k.

EIJS-WITTEM H
Uitst. gel. vrijst. landh. met c.v., garage en tuin (perc. opp. 1580 m²). Ind.: Sout.: waskelder, provisiekelder, c.v.-kelder, garage. Beg.gr.: ruime entree, hal, toilet, L-woonkr. met open haard ± 54 m², kantoor, keuken met app., bijkeuken, berging. 1e Verd.: overloop, 2 royale slaapkrs., luxe badkr., aparte badkr. met douche. Het gehele pand is geïsoleerd. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 500.000,- k.k.

GELEEN, Venbeek S
Uitst. onderh. patio-bungalow met c.v., berging en mooi aangelegde patio. Ind. o.a.: royale living, open keuken, badkr. met ligb., v.w., 1 slaapkr., hobbyruimte. Aanv.: i.o. Vraagprijs: ƒ 130.000,- k.k.

GELEEN, mauritslaan S
Op goede stand nabij centrum gel. royaal halfvrijst. herenh. met c.v., kelders, garage, praktijkruimte en tuin met veel privacy. Ind.: o.a. Grote living ensuite met parket, keuken, bijkeuken, study, 7 slaapkrs., badkr. met ligb., zolder. Het pand is voor velerlei doeleinden geschikt, zoals praktijk, kantoor. Aanv.: i.o. Prijs op aanvraag.

HEERLEN, Geleenstraat H
In centrum gelegen appartement met c.v. en berging. Ind.: ruime hal, toilet, woonkr. ± 37m² met balkon, keuken, 3 slaapkrs, badkr. met douche v.w en 2e toilet. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 155.000,- k.k.

"Wij wensen al onze relaties prettige kerstdagen, een sfeervolle jaarwisseling en, zowel in zakelijk als in privé opzicht, een voorspoedig 1990"

HEERLEN, Raadhuisstraat H
In centrum gelegen appartement met c.v. en berging. Ind. o.a. ruime entree, woonkr., keuken, 3 slaapkrs., badkr. met ligbad, berging. Het geheel verkeert in uitstekende staat van onderhoud. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 130.000,- k.k.

HEERLEN, Emmastraat H
Goed gelegen winkel/woonhuis met c.v. Ind.: souterrain: kelder, Beg. grond: winkel ± 60 m². 1e verd.: winkel ± 70 m². 2e verd.: woonkamer, keuken, badkr. met ligbad. 3e verd.: 3 slaapkrs. Aanv.: i.o. Huurprijs: ƒ 28.800,- per jaar.

HEERLEN, Veldjen H
Uitstekend gelegen, halfvr. woonhuis met c.v., berging en tuin. (perc. opp.: 365 m²). Ind.: ruime entree, toilet, L-vormige woonkamer met o.h. (± 45 m²), luxe keuken, hobbykamer, 1e verd.: overloop, 3 slaapkrs., badkr. met ligbad., douche, v.w. en 2e toilet. 2e verd.: vaste trap naar 4e slaapkr., c.v.-ruimte, bergruimte. Het gehele pand is geïsoleerd. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 245.000,- k.k.

HEERLEN, Caumerbeeklaan H
Uitst. gelegen halfvrijst. herenhuis met c.v., garage en tuin. Ind.: sout.: waskelder, provisiekelder, c.v.-kelder. Beg.gr.: ruime hal, woonkr. met o.h. en parketvloer (± 58 m²), keuken, berging. 1e Verd.: 3 ruime slaapkrs., luxe badkr. met ligb., douche, v.w. en 2e toilet. 2e Verd.: 3 slaapkrs., bergzolder. Aanv.: i.o. Koopprijs: ƒ 320.000,- k.k.

HEERLEN H
Uitst. gelegen vrijst. villa met dubb. garage, c.v. en tuin (perc. opp. ca. 3.000 m²). Ind.: o.a. 2 kelders, ruime hal en trappehuis, kamer-ensuite, t.v.-kamer, luxe keuken, bijkeuken. 1e Verd.: 3 slaapkrs., 2 badkrs. 2e Verd.: 2 slaapkrs., doucheruimte. Pand verkeert in uitst. staat van onderhoud. Verdere gegevens en prijs op aanvraag.

HEERLEN-HOENSBROEK, Schuureik H
Prima gelegen vrijst. semi-bung. met c.v., garage, carport voor 2 auto's, en tuin. Ind.: Sout.: garage, kantoorruimte, hobbyruimte. Beg. gr.: entree, toilet, woonkr. met o.h. (± 53 m²), keuken met app., bijkeuken met douche. Op de verd. zijn verder 4 slaapkrs., badkr. met o.a. ligb. en berging. Pand is voorzien van dak- en spouwmuurisolatie. Aanv.: i.o. Koopprijs ƒ 345.000,- k.k.

HOENSBROEK, Weustenraedtstraat H
Nabij centrum gelegen halfvr. woonhuis met c.v., carport, garage en tuin. Ind.: hal, toilet, woonkr. met o.h., luxe keuken. 1e Verd.: 4 slaapkrs., mod. badkr. 2e Verd.: zolder. Het gehele pand verkeert in uitstekende staat van onderhoud en is voorzien van rolluiken. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 185.000,- k.k.

HOENSBROEK, Hoogstraat H
Goed gelegen halfvr. woonhuis met c.v., garage en tuin. Ind.: o.a.: entree, woonkr., keuken, 3 slaapkrs., badkamer met ligbad, v.w. en 2e toilet. Zolder. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 127.500,- k.k.

HOENSBROEK H
Rustig gelegen patio-bung. met garage en mooie tuin. Ind. o.a.: L-vorm. woonkr., keuken met compl. uitrusting, 3 slaapkrs., badkr. Prijs ƒ 169.000,- k.k.

HOENSBROEK, Hommerterweg H
Beleggingspand te koop. Geheel bestaat uit 11 kamers en verkeert in goede staat van onderhoud. Aanv.: direct. Huuropbrengst op aanvraag. Prijs: ƒ 200.000,- k.k.

KERKRADE, Bleijerheidestraat H
Op goede lokatie gel. winkel-woonh. voor div. doeleinden geschikt, Het winkelgedeelte bestaat uit een ruimte van ca. 95 m² en een magazijn c.q. kantoor. Het woongedeelte op de 1e verd. bestaat uit o.a. woonkr., eetkeuken, douche en toilet. 2e Verd.: 3 slaapkrs. en c.v.-ruimte. Meerdere gegevens op aanvraag. Aanv.: i.o. Prijs: ƒ 128.000,- k.k.

KERKRADE, Lindenlaan H
Prima gelegen winkel/woonhuis met c.v. Ind.: Sout.: kelder. Beg.gr.: showroom (± 105 m²), kantoor, magazijn. 1e Verd.: L-vorm. woonkr., keuken, berging, toilet, dakterras (± 32 m²). 2e Verd.: 4 slaapkrs., badkr. met douche, v.w. en toilet. 3e Verd.: vliering. Aanv.: i.o. Prijs: op aanvraag.

KLIMMEN-RANSDAAL H
Uitst. gel., karakteristiek aan omgeving aangepast, landh. met c.v., garage en tuin (perc.opp. 2.300 m²). Ind. sout.: c.v.-kelder, provisiekelder. Beg.grond: ruime hal, toilet, keuken met app., eetkr., woonkr. met open haard partij (± 60 m²). 1e Verd.: overloop, 4 slaapkrs., 2 badkrs., wasruimte en berging. Het pand is geheel geïsol. en verkeert in uitstekende staat van onderhoud. Aanv.: i.o. Prijs op aanvraag.

LANDGRAAF H
In zeer rustige omgeving gel. halfvrijst. woonh. met c.v., garage en tuin. Ind.: Beg. gr.: hal, woonkr. (± 35 m²), keuken, 1e Verd.: 3 slaapkrs., badkr. met ligb., toilet en v.w. Pand verkeert in zeer goede staat. Aanv. i.o. Vraagpr.: ƒ 179.000,- k.k.

LANDGRAAF H
Nog 1 te koop.
In het bestemmingsplan 'Op de Kamp' bemiddelen wij bij de verkoop van enkele premie-A-woningen met garage. Met de oude, hoge subsidieregeling. Leuke woningen met gevarieerde gevelarchitectuur en tuin op het zuiden. Attractief ingedeeld met o.m. woonkr., eethoek, open keuken, 3 slaapkrs., badkr. met ligb. en v.w., berging en cv-ruimte. Koopprijs vanaf ƒ 137.265,- v.o.n. Rijksbijdr. ƒ 44.000,- totaal, volgens pr-A-regeling. **NETTO-MAANDLAST: ƒ 540,-**

LANDGRAAF, Hoogstraat H
Nabij centrum gelegen woonh. met c.v., berging en binnenplaats. Ind.: o.a. entree, toilet, ruime woonkr., keuken, badkr. met douche en v.w. 1e Verd.: 2 ruime slaapkrs. Geheel verkeert in goede staat van onderhoud. Aanv. i.o. Prijs ƒ 85.000,- k.k.

LANDGRAAF, Hoogstraat H
Goed gelegen woonh. met c.v., garage en grote tuin. Ind.: 2 kelders, hal, toilet, badkr. met ligb., v.w., woonkr. (± 38 m²), keuken. 1e Verd.: 2 slaapkrs. Aanv. i.o. Prijs: ƒ 100.000,- k.k.

NUTH, Deweverstraat H
In centrum gelegen appartement met c.v. en berging. Ind.: ruime hal, woonkr. met balkon, keuken, 2 slaapkrs., badkr. met zitbad en v.w. Aanv.: direct. Prijs: ƒ 80.000,- k.k.

NUTH, Nierhoven H
Riant gelegen, vrijst. landh. met c.v., garage, zwembad. Perc. opp. ca. 1 ha. Verdere gegevens en prijs op aanvraag.

OIRSBEEK, Beukenberg S
Op 1e stand gel. uitst. onderh. vrijst. landh. met c.v., kelders, garage en tuin. Perceelsopp. ± 1000 m². Ind. o.a. living, luxe keuken met app., bijkeuken, 3 slaapkrs. mod. badkr. met ligb. douche, v.w., 2e toilet. Aanv.: i.o. Vraagprijs: ƒ 395.000,- k.k.

PUTH, Kerkweg S
Centraal gel. halfvrst. herenh. met kelder, aanbouw, schuur en grote tuin perc. opp. 1130 m². Pand is uitermate geschikt voor div. doeleinden. Ind.: o.a. 2 woonkr., ap. zitkr., keuken, badkr. met douche, 4 slaapkrs., vaste trap naar zolder over geh. woning. Aanv.: direct. Vraagpr. ƒ 134.000,- k.k.

PUTH, Sittarderweg S
Rustiek gelegen, goed onderhouden, geren. boerderij met c.v., schuur, stallen, binnenplaats en tuin. Perceelsopp. ± 950 m². Ind. o.a.: living, aparte zitkr. met mod. woon-/eetkeuken, badkr. met ligb., douche, v.w., 2 slaapkrs., hobbykr., zolder. Aanv.: i.o. Vraagpr.: ƒ 279.000,- k.k.

SCHIN OP GEUL H
In zeer rustige omgeving gelegen vrijst. bungalow met garage, c.v., tuin en terras. Ind.: beg.gr.: woonkr., keuken, badkr. met ligb. en 2 v.w., 3 slaapkrs. Sout.: 5 slaapkrs., hobbyruimte, provisiekelder, waskeuken en badkr. met douche en v.w. Pand verkeert in prima staat van onderh. Aanv.: i.o. Vraagpr.: ƒ 295.000,- k.k.

SCHINVELD, Kem
Op goede stand gel. vrijst. bungalow met c.v., keld… royale garage en grote tuin. Perc.opp. 1.260 m². … o.a.: L-vorm. living met open haard (ca. 52 m²), m… keuken, 4 slaapkrs., grote badkr. met ligbad, douc… v.w. en toilet. Aanv.: i.o. Vraagprijs: ƒ 325.000,- k.k.

SITTARD, Gr. v. Prinstererstraat
Benedenwoning met c.v., berging en tuin. Ind. … woonkr., keuken, badkr. met bad, v.w., 2 slaap… Aanv.: direct. Vraagprijs: ƒ 95.000,- k.k.

SITTARD, Rijksweg Zuid
Op zeer gunstige locatie gel., vrijst. herenh. met … kelders, garage, tennisbaan en grote tuin. Perc. o… ca. 1.700 m². Ind. o.a.: woonkr., mod. keuken, bij… ken, serre, study, 4 slaapkrs., 2 badkrs., vaste trap … zolder. Evt. te gebruiken als kantoorpand. Aanv.… Prijs op aanvr.

TERWINSELEN, Pluesstraat
In winkelstraat gelegen winkelpand met zelfstan… bovenwoning. Perc. opp. 204 m². Pand ook bereik… vanuit de Tunnelstraat. Uitbreidingsmogelijkheden … doende aanwezig. Totale inhoud circa 800 m³. G… onderhouden. Voor vele doeleinden geschikt. Direc… aanvaarden. Prijs op aanvraag.

UBACH OVER WORMS
Rustig gelegen patio-bungalow met c.v., berging… tuin. Ind.: ruime hal, toilet, L-woonkr. met o.h., p… vloer, ± 50 m², 3 slaapkrs., keuken met kookpl… afzuigkap. Aanv.: direct. Vraagprijs: ƒ 178.000,- k.k.

PUTH-SCHINNEN
In het aantrekkelijke woongebied 'Achter Einder C… hoff' zijn prachtige landhuizen te koop. Met individu… vormgeving van in- en exterieur, 3 of 4 slaapkrs., … deerkr., berging, bijkeuken, hobbyruimte en/of b… Verder o.m. royaal terras, entreehal, woon-/eetk… badkr. en garage. Vaste trap naar zolder. Uitst. af… king (met o.m. hardh. buitendeuren en -kozijnen, g… isolatie). Koopprijs vanaf ƒ 220.000,- v.o.n.

SITTARD, Kempehof
In het plan Kempehof, op uitst. locatie aan de oost. r… van Sittard, is nog slechts 1 premie-C woning te k… De halfvrijst. woning met garage is royaal van op… Ind.: woonkr. eethoek, open keuken, 3 slaap… badkr. met ligb., 2e toilet en v.w., vaste trap naar zo… Degelijke bouw, goede afwerking (o.m. hardh. bu… kozijnen en -deuren), goed geïsol. Koopprijs ƒ 164.750,- v.o.n. Rijksbijdr. ƒ 6.500,- belasting… vigs. pr.C-regeling

SITTARD (Kollenberg), Russellaan
Op uitst. locatie gel. vrijst. landh. met c.v., grote inp… garage, div. kelders, kantoor en mooi aangel. tuin … veel privacy. Perc.opp.: ± 1.800 m². Ind. o.a.: L-vorm… living met open haard (± 50 m²), aparte eetkr., zeer l… keuken met app., 2 badkrs., 4 slaapkrs. Het pand… zeer goed onderh. Aanv.: i.o. Prijs: op aanvraag.

Bouwkavels

BRUNSSUM
Bouwkavels voor particuliere bouw in plan De H… der. Prima gelegen, met tuin op het zuiden. Perc. o… vanaf 380 m². Prijzen vanaf ƒ 54.600,- v.o.n. incl. BTW.

EIJGELSHOVEN, Veldhofstraat
Uitst. gel. bouwkavel met veel privacy geschikt … vrijst. en/of 2 onder een kap woning. Perc.opp.: 840 … Koopprijs: ƒ 100.000,- k.k.

HEERLEN, Huisbergstraat
Goed gelegen bouwperceel voor een vrijstaande … halfvr. woningen. Het perceel is 1227 m² groot. Aanv.: direct. Prijs: ƒ 128.000,- k.k.

HEERLEN, Heerlerweg
Bouwperceel te koop. Het terrein is geschikt voor … verse bebouwingen. Perc. grootte: 1335 m². Pr… ƒ 90.000,- k.k.

S - Inlichtingen kantoor Sittard
H - Inlichtingen kantoor Heerlen

Taxaties-Verzekeringen
Hypotheken-Financieringen

Openingstijden:
werkdagen 9.00-17.30 uur
zaterdag 10.00-14.00 uur

RUIJTERS
makelaardij onroerend goed – sittard maastricht heerlen
6131 AL sittard - rijksweg zd 35 - tel 04490 – 11611
6411 AT heerlen - van grunsvenplein 12 - tel 045 – 713746

John Ritter in de televisiefilm 'De laatste uitspatting'. (Nederland 2 – 21.40 uur.)

gezin Robinson is per boot op weg naar Nieuw Guinea, wanneer hun schip voor de kust van een onbewoond eiland schipbreuk lijdt.
21.22 De puzzelfavoriet. Finale van dit spelprogramma. Presentatie: Peter Plaisier.
21.46 Hier en nu. Actualiteitenrubriek. Met een portret van ex-heroïnehoertje Sandra.
22.30 Journaal.
22.37 Ursul de Geer. Ursul de Geer met gasten vanuit Kasteel Oud-Wassenaar.
23.18 Concept: Concept, een wereld van wetenschap, nieuwsrubriek over actuele ontwikkelingen in de wetenschap. Presentatie: Simon Rozendaal.
23.43-23.45 Huizen van Oranje. Kasteel Vaeshartelt, Maastricht. (herh.).

Nederland 1

13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
••Internationale kerstzang: Feest...en het geschiedde...o. intercontinentale kerstviering in werelddelen: Afrika, Latijns-Amerika, Europa.
Kissy Fur. Amerikaanse tekenserie. Afl. 8. Kissy Fur en zijn vriendjes vinden een robot in het moeras. Ze zijn er blij mee, want de robot knapt allerlei vervelende karweitjes voor ze op. (herh.).
17.58 ••De herten van Europa. Natuurfilm.
Journaal.
Disney Parade, Disney-magazine. Presentatie: Jochem van Gelder en Melline Mollerus.
Journaal.
De familie Robinson. Amerikaanse speelfilm uit 1960 van Ken Annakin, met John Mills, Dorothy McGuire, James McArthur e.a. Het

Nederland 2

NOS
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
TROS
15.00 Een Snoepie van een hond. Amerikaanse tekenfilm uit 1972 van Bill Melendez.
16.24 De nieuwe avonturen van Heidi. Amerikaans-Nederlandse tv-film van Ralpha Senensky, met Burl Ives, Katy Kurtzman, John Gavin, e.a. Heidi woont met haar opa in een alpenhut in de Zwitserse bergen. Als opa's ogen achteruit gaan besluit hij Heidi naar familie in Luzern te sturen. Heidi wil echter niet weg.
17.58 ••De herten van Europa. Natuurfilm.
18.10 Bassie en Adriaan Kerstcircus.
19.00 Disney's totally Minnie. Showprogramma van Minnie Mouse met vele Disney-figuren.
20.00 (TT)Journaal.
20.19 10 jaar Lilianefonds. Korte impressie van deze organisatie voor gehandicapte kinderen in de Derde Wereld.
20.25 (TT)Medisch Centrum West. 13-delige serie. Afl.: Het kind van de rekening. Pauline de Kort wordt bewusteloos binnengebracht op de EHBO. Een aantrekkelijke patiënte brengt Jan van de Wouden in een lastig parket. Lucy gaat bij Reini wonen.
21.40 De laatste uitspatting. Amerikaanse tv-film uit 1986 van Corey Allen, met John Ritter, Connie Selecca, Randeel Heller, e.a. De Don Juan Phil Reed gaat op zoek naar de ware Jacoba. Marsha lijkt de juiste vrouw voor hem. Na een gezamenlijk weekendje in Acapulco verdwijnt Marsha echter spoorloos.
23.15 ••Een galaconcert met Luciano Pavarotti uit 1987 te München. M.m.v. het Beiers Radio Symfonie Orkest o.l.v. Emerson Buckley. Fragmenten uit werken van Verdi, Rossini en Puccini.
00.31-00.36 Journaal.

Nederland 3

NOS
09.00-09.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
TELEAC
15.00 De coöperatie. Opzet, structuur en werkwijze. Les 4.
15.30-16.00 You're welcome. Cursus Engels. Les 13.
NOS
17.50 Nieuws voor doven en slechthorenden.
18.00 Een dag uit het leven van een kind. Reportage over twee meisjes die in Guatemala wonen.
18.30 Sesamstraat.
18.44 De geheime wereld van Polly Flint. Engelse jeugdserie. Afl. 2. Polly ontmoet de oude Mazy. Hij vertelt haar een geheimzinnig verhaal.
19.09 Press gang. 12-delige serie over een jeugdkrant. Afl. 3: Een simpel lesje.
19.34 Vogels kijken. Vogels kijken rond het Lauwersmeer. (herh.).
20.00 Journaal.
20.10 Avondvoorstelling. Gijsbrecht van Aemstel, toneelstuk opgevoerd door het Nationale Toneel naar Joost van den Vondel. Na het verbreken van het stadsbeleg, schenkt Gijsbrecht Vosmeer, de vijand, gratie. Deze verraadt hem echter door de belegeraars via een list de stad binnen te smokkelen, met Gees Linnebank, Marie Louise Stheins, Peter Tuinman e.a. Toneelregie: Hans Croiset.
21.50 Avondvoorstelling: Prettige feestdagen, tv-film van Michael Simpson, met Nicky Henson, Barbara Flynn, Anna Massey e.a. Een familie viert elk jaar op dezelfde manier het kerstweekend met elkaar. Tot de ongetrouwde Rachel een gast meebrengt.
23.35 Klassieke mechanica. Beweging, zwaartekracht en energie. Les 8. (TELEAC)
00.05-00.10 Nieuws voor doven en slechthorenden.

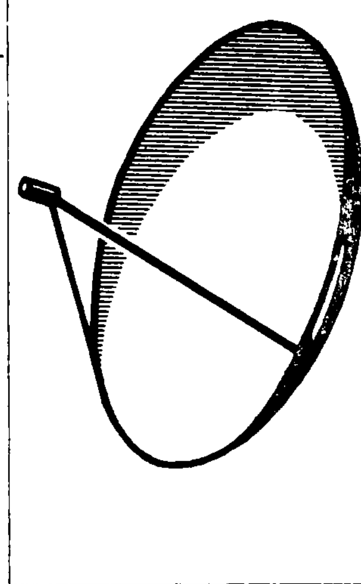

DE TELEVISIEKRANT VAN HET LIMBURGS DAGBLAD

VANDAAG EXTRA: GEZOND LEVEN

HEERLEN kanaal 59+

KERKRADE kanaal 64

RTL Veronique

07.00 Téléclips.
08.00 Télékids. Met een kerstfilm.
10.00 Atoukado.
10.45 Duo. Quiz.
11.15 Match Extra.
12.15 Volendams Kerstconcert.
13.00 Bonjour les Clips.
14.00 Reisbewust.
14.30 Télékids. Met om 15.00 de zoete kerstman.
15.30 Las Vegas Circus.
16.30 Télékids. Kinderprogramma gepresenteerd Irene Moors met vandaag de tekenfilm Flipper.
17.00 5 Uur Show. Rechtstreeks middagmagazine. Om 17.30 Nieuws en weer.
18.00 Journaal.
18.10 Countdown kerstspecial.
18.40 Dallas. Amerikaanse serie.
19.30 Gááán met die banaan.
20.20 Freek de Jonge. Stroman en Trawanten deel 1 en 2 uit 1984/85.
22.00 Journaal.
22.20 Veronique Weer.
22.25 The last days of Frank & Jesse James. Amerikaanse western uit 1986 van William A. Graham. Het wild-west duo Frank en Jesse James komt terecht in wilde avonturen vol actie en staan dagelijks oog in oog met het gevaar.
00.15 Journaal.
00.20 Dallas. Amerikaanse serie. (herh.).
01.10 Bonjour Les Clips.
02.00 Speelfilm.
03.45 Atoukado. Quiz.
04.30 Duo. Quiz.
05.00 Veronique Classique.
Wijzigingen voorbehouden!

RTL Plus

08.00 Inspektor Gadget. Franse tekenfilmserie. Afl.: Gadget Superstar.
08.25 König Drosselbart. Oost-Duitse speelfilm uit 1965. (herh.).
09.40 Das tapfere Schneiderlein. Oost-Duitse speelfilm uit 1965 van Dr. Helmut Spiess.
11.00 Das Rätsel der grünen Spinne. Duitse speelfilm uit 1960 van Franz Marischka.
12.30 Spiegelei. Spelprogramma gepresenteerd door Uwe Hübner.
13.00 Heute bei uns.
13.05 Die Zwei von der Dienststelle. Engelse serie. Afl.: Wer anderen eine Bombe legt. (herh.).
13.30 California Clan. Amerikaanse serie.
14.15 Die Springfield Story. Amerikaanse serie.
14.55 Gefährlicher Countdown für Cyborg 009. Japanse tekenfilm. (herh.).
16.00 Ultraman - Mein geheimes Ich. Amerikaanse serie. Afl.: Hausarrest.
16.25 Charlie Brown und seinen Freunde. Amerikaanse tekenfilm uit 1969 van Bill Melendez.
17.45 Kunst und Botschaft. Vandaag: Die Heimatlosen van Emil Scheibe.
17.50 Dirty dancing. Amerikaanse serie. Afl.: Tanz der Erinnerungen.
18.15 Dr. Who. Engelse serie. Afl.: Delta und die Bannermänner (3).
18.45 RTL-aktuell.
19.00 Knight rider. Amerikaanse serie. Afl.: Der schwarze Teufel taucht wieder auf. (herh.).
19.50 Der Hammer. Amerikaanse serie. Afl.: Ein Bund fürs Leben.
20.15 Vier Fäuste gegen Rio. Amerikaanse speelfilm uit 1984 van E.B. Clucher, met Terence Hill, Bud Spencer, April Glougth, e.a. Elliot Vance en Greg Wonder gingen tot nu toe altijd samen op pad. Op een dag moeten ze zich voor een miljoen dollar als dubbelgangers gaan voordoen. Ze komen er echter al snel achter dit helemaal niet zo gemakkelijk is.
22.00 Tornado. Italiaanse speelfilm uit 1977 van Rene Cardona jr, met Arthur Kennedy, Carrol Baker, Lionel Stander, e.a. Een zware storm zet op boven het kustgebied van de Golf van Mexico. Vele mensen vechten voor hun leven.
23.45 Bruce Lee gegen Supermänner. Speelfilm uit Hongkong van 1975 van Wu Chia-Chun, met Bruce Lee, Lung Fei, Lu Lu Wen, e.a. Een wetenschapper ontwikkelt een mogelijkheid om het voedselprobleem eindelijk uit de wereld te helpen. Enkele politici willen daar echter een stokje voor steken. Dan duikt een jonge Kung Fuvechter op.
01.05 Knight Rider. Amerikaanse serie. (herh.).
01.50-01.55 Betthupferl.

van Charles Dubin. Afl. Die Söldnerbande. **20.30** Jagd auf Poseidon. Amerikaanse misdaadfilm uit 1978 van Irwin Allen. Deel 1. **22.30** Hollywood, intim und indiskret. Amerikaanse misdaadserie uit 1985 van Robert Day. Deel 3. **00.00** SAT 1 Blick. **00.10** Auf verlorenem Posten. Italiaans Franse speelfilm uit 1973 van Romolo Guerrieri. **01.50-02.00** Programma-overzicht.

SSVC

10.00 Children's SSVC. The Wisdom of the Gnomes.
10.30 The Sooty Christmas Show.
10.50 Scooby Doo.
23.10 T-Bag's Christmas Carol.
23.30 Wet, Wet. Wet in the park.
12.00 A question of sport.
12.30 Cartoon time.
12.40 Comedy Christmas Box.
14.00 News and weather.
14.05 The Red Arrow.
15.00 Bugsy Malone.
16.30 Beasts of the Field.
17.00 Last of the summer wine.
17.50 Final Score.
18.05 News and weather.
18.15 Jim'll fix it for Christmas.
19.00 The Paul Daniels Magic Show.
19.50 Brookside.
20.35 The Les Dennis Christmas laughter.
21.10 Agatha Christie's a Caribbean mystery.
22.50 After Henry.
23.15 News and weather report.
23.25-00.50 Blore MP. Speelfilm.

Eurosport

06.00 Sky. The World Business Report
06.30 Sky. European Business Channel.
07.00 Sky. The D J Kat SHow.
09.30 Eurosport Menu.
10.00 NHL Ice Hockey.
12.00 The best athletes of 1989.
14.00 Horse Jumping.
15.00 World Series Cricket.
16.00 Calgary '88.
18.00 The World at Their Feet.
20.00 Hopman Cup tennis.
22.00 Motor Sport. Wereld Kampioenschappen Formule 1 Races. Grand Prix motorraces 1989.
23.00 Autosport.
23.15 Wrestling.
00.15 The Marathon Story.
01.15-01.30 Paris-Dakar Ralley.

Super Channel

07.00 Daybreak. Gevarieerd programma met World News, sprot, het weerbericht en European Business Weekly.
08.00 The Mix. Gevarieerd programma, met muziek, mode, film en interviews.
14.30 Hotline.
15.30 Chart Attack.
16.30 On the Air.
18.30 Profile.
19.30 Time Warp.
19.55 Goodyear Weather Forecast.
20.00 Ultra Sport. Gevarieerd avvullend sportmagazine, met golf, Whitebread zeilrace om de wereld surfen en super cross '89.
22.00 World News and Goodyear Weather.
22.10 Ultra Sport.
00.10 World News and Goodyear Weather Report.
00.20 The Mix.
01.20 Time Warp.
02.00-06.00 Italiaanse programma's van Rete Mia.

Duitsland 1

Tiere unterm Weihnachtsbaum - was nun? Documentaire over het mishandelen van huisdieren.
Tagesschau.
••Klassik-Gala aus der Kölner Oper. Galaconcert uitgevoerd door het Keuls Radio Symfonie Orkest.
Der Maulwurf als Filmstar. Tekenfilm.
Mit Grabräubern im Regenwald. Documentaire over archeologische vondsten van de Maya-cultuur.
Die grosse Käseverschwörung. Tekenfilm.
Hechelmanns Traumtheater. Kleinkunstproduktie.
Buddenbrooks. 11-delige serie. Afl. 2.
Erinnerung an Weihnacht. Ein vergessenes Land.
Die Strasse von Malacca. Documentaire over de Straat van Malakka.
Die unendliche Geschichte. Amerikaans/Duitse speelfilm uit 1984 van Wolfgang Petersen. De 10-jarige Bastian ziet bij een antiquair een boek. Wanneer hij het leest komt hij in een fantasieland terecht.
Insel der Meuterer. 4-delige Engelse serie. Afl. 2. Tezamen met enkele inboorlingen weet de bemanning van de Blossom uit de wrakstukken van het schip een onderkomen op te bouwen.
Programma-overzicht.
(TT)Tagesschau.
••Stars in der Manege. Circusgala ten bate van bejaarde artiesten en journalisten.
Leo's. Magazine uit München.
Tagesschau.

● *Humphrey Bogart, Basil Rathbone en Peter Ustinov in de speelfilm 'Wir sind keine Engel'. (Duitsland 1 – 23.20 uur.)*

22.35 Schauplatz der Geschichte. Serie documentaires over de geschiedenis van Europese hoofdsteden.
23.20 Wir sind keine Engel. Amerikaanse speelfilm uit 1955 van Michael Curtiz. Drie ontsnapten uit een strafgevangenis zoeken in 1895 op het Duivelseiland hun toevlucht bij een dorpeling.
01.05 Das kleine Teehaus. Amerikaanse speelfilm uit 1956 van Daniel Mann. De Amerikaan Fishby heeft de opdracht op het bezette Japanse eiland Okinawa een democratiseringsproces op gang te brengen.
03.05 Tagesschau.
03.10-03.15 Nachtgedanken. Beschouwingen.

Duitsland 2

09.50 Programma-overzicht.
10.00 Laterna magica - Die Zauberlaterne. Programma over de toverlantaarn. (herh.).
10.30 Heinrich V. Engelse speelfilm uit 1943 van Laurence Olivier. De Engelse koning Hendrik V trekt met zijn leger het Kanaal over om zijn aanspraak op de Franse kroon kracht bij te zetten.
12.45 ••Fazination Musik. Die grossen Instrumentalisten. Mozart: 1. Vioolconcert nr. 4 in D, KV 218; 2. Vioolconcert nr. 5 in A, KV 219
13.40 Heute.
13.45 Astrid Lindgren erzählt. Serie. Afl.: Gute Nacht, Herr Landstreicher. Ondanks waarschuwingen laten de kinderen toch een zwerver binnen. Ze geven hem eten en genieten van zijn goocheltrucjes.
14.10 Die Welt des Märchens. Das tapfere Schneiderlein. Tv-spel van Dusan Trancik.
15.40 Singen macht Spass. Een muzikaal avontuur met Rolf Zuckowski.
15.45 Jim Hensons beste Geschichten. Serie oude sprookjes met Brian Henson als poppenspeler.
16.10 Jahreszeiten in Kyoto. Reportage over Kyoto.
16.55 Heute.
17.00 Laura und Luis. Die Irrwege verlorener Kinder, 6-delige kerstserie. Afl. 2. Sebastian wil Laura en Luis helpen, maar zij zijn bang. Niet ten onrechte, want Luis wordt naar Marseille gestuurd terwijl Laura in Milaan achterblijft.
17.50 (TT)Diese Drombuschs. Duitse serie. Afl.: Prüfung für zwei.
18.55 Programma-overzicht.
19.00 Heute.
19.15 Gott macht sich klein. Kerstverhaal.
19.30 Das hätten Sie sehen sollen. Amusementshoogtepunten uit 1989.
20.15 (TT)Geld macht nicht glücklich. Tv-film van Franz Josef Gottlieb. Eduard Schilling ontdekt dat hij nog maar een paar maanden te leven heeft. Hij wil zijn vermogen voor zijn dood op een verstandige manier kwijt en trekt naar Berlijn.
21.50 Heute.
21.55 (TT)Hannah und ihre Schwestern. Amerikaanse speelfilm uit 1985 van Woody Allen. Hannah is hertrouwd met Elliot. Zij heeft twee aantrekkelijke zusters, Lee en Holly. Elliot wordt verliefd op Lee en verlaat Hannah.
23.35-01.50 Die wunderbare Nacht. Tv-film van Ariane Mnouchkine. 's Avonds laat loopt Nicolas met een kind door een wassenbeelden-tentoonstelling over de Franse Revolutie. De fantasie van het kind doet de beelden tot leven komen.

Duitsland 3 West

15.05 Teletekst-overzicht.
15.30 Unglaubliche Begegnungen. Yves Breil en Sabine Rollberg ontmoeten Ariane Mnouchkine.
16.30 Disneys Gummibärenbande. 21-delige tekenfilmserie. Afl. 12: Der kleine Drache/Der Schlagkobol.
16.35 ■Pulverdampf und heisse Lieder. Amerikaanse speelfilm uit 1956 van Robert D. Webb, met Elvis Presley. Na de oorlog keert luitenant Vance terug naar huis en moet constateren dat zijn vriendin inmiddels met zijn jongste broer is getrouwd.
18.00 Pan Tau... 13-delige jeugdserie. Afl.: Pan Tau im Ballon.
18.30 Die Supersinne der Tiere. Afl. 1: Der sechste Sinn.
19.00 Aktuelle Stunde. Regionaal magazine met nieuws.
20.00 ■Streichquartett. Tv-film van Georg Marischka.. Vier winkelbedienden belanden in een netelige situatie als zij als strijkkwartet op een soirée van hun chef op moeten treden.
20.50 Fürst Pücklers Brautschau. Portret van de Pruisische vorst Pückler, 19-eeuwse schrijver van reisverhalen en ontwerper van de grootste Engelse landschapstuin op het continent.
21.35 West 3 aktuell.
21.40 DDR-Profile. Portret van de pianiste Annerose Schmidt.
22.25 Ich steh' an Deiner Krippe hier. Een ander kerstverhaal vertelt door Herman van Veen. (herh.).
23.00 Der blaue Engel. Ballet van Roland Petit op muziek van Marius Constant.
00.15-00.20 Laatste nieuws.

Duitsland 3 SWF

13.35 Treffpunkt: Poppentheater Stuttgart.
14.05 Das Kloster am Berge Gottes. Afl. 2: Der brennende Dornbusch.
14.50 Fröhlicher Alltag. Amusementsprogramma.
16.30 Flüsse der Erde: Der Guadalquivir. Andalusiens grosser Fluss (Spanje). (herh.).
17.15 Mit Flöten, Zinken und Posaunen. Muziek van Michael Kraf, uitgevoerd door het Oberschwäbischer Kammerchor en leden van de Schola Cantorum Basiliensis.
18.15 Igel. Leben mit Tieren, dierenmagazine.
19.00 Abenschau Blick ins Land.
19.30 Ein Tolpatsch kommt selten allein. Frans/Mexicaanse speelfilm uit 1981 van Francis Véber. De dochter van de rijke Monsieur Bens is verdwenen. François Perrin, net als Bens' dochter een ongelooflijke kluns, krijgt de opdracht detective Campana te vergezellen op zijn speurtocht.
21.00 Südwest aktuell.
21.05 La Cambiale de Matrimonio. Opera van Rossini, uitgevoerd door het Radio Symfonie Orkest van Stuttgart.
22.30 Baden-Badener Disput. Terugblik op de jaren 80 met als thema: Feindesliebe als politischer Imperativ?
00.00-00.05 Laatste nieuws.

SAT 1

08.05 Garfield. Amerikaanse tekenfilmserie. Afl. Garfield und die Piratenninsel. **08.30** Programma-overzicht. **08.35** Love Boat. Amerikaanse familie-serie. Afl. Der Unglückliche Weihnachsmann. **10.00** SAT.1 Sport. **10.30** Sandokan und der Leopard. Italiaans-Duitse avonturenfilm uit 1964 van Luigi Capuano.Aansl. tekenfilm. **12.05** Garfield. Amerikaanse tekenfilmserie uit 1986. Afl. Garfield bei den Indianer. **12.30** Schnelle Räder, heiße Steine. Nieuwzeelandse miniserie van Wayne Tourell uit 1987. Deel 2. **14.05** Oljas Abenteuer mit dem Hausgeist. Russische jeugdfilm uit 1976 van Boris Benejew. **15.35** Agatha Christie, Tödliche Parties. Tvfilm naar de roman van Agatha Christie uit 1986 van Gary Nelson. **17.10** Der letzte Mohikaner. Duits/Spaans Italiaanse western uit 1965 van Harald Reinl. Deel 1. Aansl. tekenfilm. **18.45** SAT 1. Blick. **19.00** Glücksrad. **19.30** Cannon. Amerikaanse misdaadserie

MTV Europe

Alle programma's in stereo.
07.00 VJ Kristiane Backer.
10.30 Rewind '88.
12.00 Remote Control.
12.30 VJ Kristiane Backer.
15.00 Summer Revisited Featuring 1 2 Hr Ibiza '92 special; 1/2 Hr summer rock.
16.00 3 from '87 at 4.
16.15 VJ Marcel Vanthilt.
17.00 Aerosmith Rockumentary.
17.30 Gunn's Ross Rockumentary.
18.00 Remote Control
18.30 Club MTV.
19.00 Ray Cokes.
21.00 YO!.
21.30 MTV's Braun European Top 20.
23.00 Rewind '81.
00.30 Maiken Wexo.
02.00 Night Videos.
06.30-07.00 Club MTV.

TV-KANALEN, GOLFLENGTEN

Kabel- en CAI-abonnees: voor kanalen zie schema exploitant
■ = zwart/wit programma
•• = stereo geluidsweergave
ꝏ = tweetalig bij stereo-app.
TT = teletekst ondertiteling

TELEVISIE

Nederland 1: 5, 26 29, 46, 51, 53 en 57
Nederland 2: 31, 33, 35, 49, 54, 56 en 60
Nederland 3: 23, 32, 34 43, 48, 52 en 59
RTL Veronique: satelliet
Duitsland 1: 9, 12, 24 en 46
Duitsland 2: 21, 29, 35 en 37
Duitsland 3 (West): 39, 48, 50, 55 en 58
Duitsland 3 (SWF): 40, 55 en 56.
België/TV 1: 10 en 44
België/TV 2: 25 en 47
België/RTBF 1: 3 en 8.
België/Télé 21: 28 en 42.
RTL Plus: 7, 26, 36, 46 en satelliet
Sat 1: satelliet
MTV Europe: satelliet
SSVC: 33, 40, 49 en 59
Sky Channel: satelliet
Super Channel: satelliet
TV 5: satelliet

RADIO

Radio 1: 95,3 en 100,3 mHz; 747 kHz (402 m) en 1251 kHz (240 m)
Radio 2: 92,1 en 88,2 mHz (van 21.00-7.00 ook frequenties AM- en FM-zenders Radio 1)
Radio 3: 103,9 en 90,9 mHz
Radio 4: 98,7 en 94,5 mHz
Radio 5: 1008 kHz (298 m) en 891 kHz (337 m)
Omroep Limburg: 95,3 en 100,3 mHz
BRT 2: 555 m (540 kHz), FM 22, 36 en 39 (93,7-97,5 en 97,9 mHz)
Belg. Rundfunk: FM 5, 26 en 45
RTL: 208 m (1440 kHz van 5.30-19.00) - FM 6 en 33 (88,9 en 97 mHz) - KG 49,26 m (6090 kHz)
WDR 4: 93,9 en 91.9 mHz

België/TV 1

Circus Ringling Bros. Barnum & Bailey, showprogramma rond dit wereldberoemde circus.
Sneeuwkoningin. Finse jeugdfilm van Paivi Hartzell. Het meisje Gerda gaat op zoek naar haar geliefde Kai.
Sinja Mosa. Braziliaanse serie met Lucelia Santos. Afl. 82.
Nieuws.
Tik Tak. Animatieserie. Afl. 120.
Plons.
Saartje en Sander. Kinderserie.
Het station. Kindermagazine. Afl. 9.
Op het terras. Seniorenmagazine met Nero en Co.
Lotto-winnaars. Mededelingen en programma-overzicht.
Nieuws.
Buren. Australische serie. Afl. 365. Scott gunt Charlene geen rust. Madge en Charlene ruzïen.
Saffloer over de vloer. Luc Saffloer praat met Erik Van Hecke, Willem Lanszweert, Jos Van Hemelrijck en Herman Van Molle.
De Poolse Nachtegalen.
Land zonder schaduw. 4-delige Engels/Australische serie. Afl. 4 (slot).
Kunst-zaken.
Nieuws.
Jazz Hoeilaart 4. Laatste van 4 programma's over het jazzfestival dat op 9 en 10 september jl. in Hoeilaart plaatsvond.
23.20-23.25 Coda. Over U verheugt men zich (orthodox).

● *Richard Chamberlain in de avonturenfilm 'Man met het ijzeren masker'. (België/TV 2 – 20.00 uur.)*

België/TV 2

18.40 Nieuwskrant.
18.45 Rin. Japanse serie. Afl. 65.
19.00 Zonen en dochters. Australische serie. Afl. 916. De identiteit van Waynes overvaller wordt bekendgemaakt.
19.25 2 x 7. Tv-spelletje.
19.30 Nieuws.
20.00 Man met het ijzeren masker. Amerikaanse speelfilm uit 1977 van Mike Newell. De zwakke Franse koning Louis XIV heeft een geheim gehouden tweelingbroer. De musketier d'Artagnan en de minister van Binnenlandse Zaken Colbert willen graag dat deze tweelingbroer de plaats van de koning inneemt.
21.40 Uitzending door derden. Programma van de Vlaams-Nationale Omroepstichting.
22.25 Kwaliteit van A tot Z.
22.45-23.25 Oorlog of vrede. Modern docudrama waarin de vraag naar oorlog of vrede behandeld wordt.

België/RTBF

15.30 Ecran des vacances, vakantiefilms met om 15.30 Laurel et Hardy: ■Les folles années de Laurel et Hardy, Amerikaanse speelfilm uit 1965 van Robert Youngson. De beste sketches en grappen van Laurel en Hardy uit de periode 1926 - 1930; 17.00 Draghetto, serie. Afl.: Le roi des Pompiers; 17.15 Les Schtroumpfs, serie. Afl.: Le Noël des Schtroumpfs. **17.40** Nouba Nouba special. **18.30** Jamais deux sans toi, serie. **18.53** Programma-overzicht. **19.00** Journaal. **19.03** Ce soir, actualiteiten. **19.20** Uitslagen lotto en joker. **19.30** Journaal en weerbericht. **20.05** Actualités à la une. (herh.). **20.10** Saga de la chanson française: Yves Montand. **21.05** Trente, les années ambigues, 5-delige serie over de dertiger jaren in België. Afl. 2. **22.05** Weerberichten en laatste nieuws. **22.35** Bourse, beursoverzicht. **22.45** Ciné-Club de minuit: Cinéma des Amériques: Coffee and cigarettes, Amerikaanse speelfilm uit 1986 van Jim Jarmusch. Bob en Steven, de een afkomstig uit Italië en de ander uit de V.S., ontmoeten elkaar in een café. **22.52-00.40** ■Down by law, Amerikaanse speelfilm uit 1985 van Jim Jarmusch. De in louche zaakjes handelende Jack en derde-rangs disk-jockey Zack zitten in de cel. Dan is er nog een derde figuur: Roberto.

België/Télé 21

19.30 Journaal. **20.00** Ciné-Club: Hourra pour Hollywood, bloemlezing van Amerikaanse musicals en een kroniek van Hollywood in de jaren '30. **21.40** Club de l'Europe, discussieprogramma over ontwikkelingshulp. (herh.). **22.40-23.20** Alice, magazine in co-produktie met zes Europese tv-stations. (herh.).

TV5

16.05 TV5 Infos. **16.15** Nouveau monde. **17.15** Les Francofolies de Montréal. **17.45** La vérité est au fond de la Marmite. **18.15** Des chiffres et des lettres. **18.35** Recréation. **19.00** Histoires naturelles. **19.30** TV5 Infos et météo. **19.40** Papier glacé. **20.00** Temps présent. **21.10** Sports. **22.00** Journal Télévisé et Météo. **22.30** Ciel mon Mardi. **00.30-00.50** Le Divan.

radio

Radio 1

Elk heel uur nws. 7.07 Echo-Magazine. (7.30 Nws). 7.50 Het levende woord. 8.10 Echo-magazine. 8.45 Kruispunt. 9.07 Andere koffie. 10.07 M/V-Magazine. 11.07 KRO's Schone Kunsten. 12.07 Echo-magazine (12.30 Nws). 12.55 Meded. t.b.v. Land- en Tuinb. 13.10 Echo-magazine. 14.06 Weihnachten aus Berlin. (17.30 Nws). 18.03 Veronica sportradio. 21.03 De radiovereniging. 22.03 De Vlaamse Connectie. 23.06 Met het oog op morgen. 0.02 De nacht klinkt anders. 2.02 Muziek in de nacht. 5.02-7.00 VARA's Ochtendhumeur.

Radio 2

Elk heel uur nieuws. 7.04 AVRO's radiojournaal. 9.04 De muzikale fruitmand. 10.04 Vrouw zijn. 11.30 Ik zou wel eens willen weten. 12.04 Lunchtime. 13.04 Tijdsein. 13.30 Als mensen veranderen. 13.54 EO-Metterdaad hulpverlening. 14.04 De plantage, met om 14.10 Meningen; 14.43 De jazz van Pete Felleman; 15.04 Het spoor terug; 16.04 Ischa; 16.53 Vrije Geluiden; 17.04 Het nabije Westen; 18.04 Boeken; 19.04 Passages, passanten. 20.04 Timboektoe. 21.00-07.00 Zie Radio 1.

Radio 3

Elk heel uur nieuws. 6.00-24.00 VARA's Verrukkelijke Dinsdag. 6.02 Radio Freedom. 18.04 Driespoor. 19.03 Dubbellisjes. 20.03 VARA's vuurwerk. 21.03 Popkrant. 22.03 VARA's poppodium. 23.03-24.00 Tracks.

Radio 4

7.00 Nws. 7.02 Een goede morgen met Carry Tefsen. (8.00 Nws.). 9.00 Continu klassiek. 11.00 TROS Concertzaal: Concertgebouw Orkest met piano. 12.30 Nieuwe klassieke platen. 13.00 Nws. 13.02 De klassieke top tien. 13.30 Belcantorium. 16.00 Het Kunstbedrijf. 17.00 In kleine bezetting: A. Juilliard Kwartet. B. Borodin Kwartet. 18.00 Nws. 18.02 Lied van de week. 18.15 Leger des Heilskwartier. 18.30 Muziek in vrije tijd: NCRV-Koperensemble. 19.30 Pianomuziek. 20.00 Nws. 20.02 Kerstavond in de Grote of St. Gertrudiskerk te Workum. 21.30 Literama. 22.30 Orgelconcert. 23.10-24.00 Kamermuziek.

Radio 5

6.30-6.49 Scheepv.- en marktberichten en uitgebreid weerber. 9.00 Nws. 9.02 NOS Sportief. 9.25 Waterstanden. 9.30 Een bevlogen man. 10.00 De wereld zingt Gods lof. 10.50 Tekst en uitleg. 11.00 Studio 55. 12.00 Nws. 12.05 De verdieping. 13.00 Nws. 13.10 Middagpauzedienst. 13.30 NCRV-Leerhuis. 13.40 Dagvaardig. 14.00 Rondom het Woord. 14.30 Como vai? 15.00 Schone wereld. 16.00 Op de rand van het recht. 16.30 NOS Ombudsman. 17.35 Postbus 51 Radio-magazine. 17.55 Meded. en Schippersberichten. 18.00 Nws 18.10 Vers op vijf. 18.20 Uitzending van de D'66. 18.30 Vertel met wat 18.40 Taal en teken. 19.00 Progr voor buitenlandse werknemers. 20.30 Por favor. 21.00 De sterren. 21.30-22.00 Mest en milieu.

Omroep Limburg

9.00-11.00 Schrijvers uit het archief. 11.00-13.00 Ruilbeurs. 17.00-18.00 Bijblijven. Sfeerreportage met veel kerstmuziek: Gesprek met de minst bedeelden uit onze Limburgse samenleving.

BRT 2

6.00 Nieuws. 6.05 Sjapoo. (6.30, 7.00 Nieuws. 7.30 Nieuws en VDAB-berichten.) 8.00 Nieuws. 8.10 SOES. 10.00 Nieuws. 10.03 Broccoli. 11.55 Mediatips. 12.00 Limburg Vandaag. 13.00 Nieuws. 13.10 Muziekboetiek. 14.00 De gewapende man. 17.00 Limburg Vandaag. 18.00 Nieuws. 18.10 Rock-ola. 20.00 Lukraak. 22.00 Nieuws. 22.05 Je weet het maar nooit. 23.30-6.00 Nachtradio. (0.00, 5.00 en 5.30 Nieuws.)

Belg. Rundfunk

6.35 Weihnachtlicher Auftakt. 7.4[illegible] Verantstaltungskalender. 09.0[illegible] Weihnachtlicher Musikexpress. 10.00 Zwischen den Jahren. 12.3[illegible] Weihnachtskonzert aus der Pfarrkirche zu Heerlen. 14.00 Weihnachten in der Weltliteratur. 16.0[illegible] It's Christmas. 18.30-20.05 Weihnachtliches Musikjournal.

Luxemburg/RTL

5.30 Guten Morgen! 9.00 Ein Tag wie kein anderer. 11.00 Treff nach elf. 12.00 RTL Themen. 12.15 Casino parade. 14.00 Viva. 16.00 Entenjagd. 17.00 RTL-Themen. 17.1[illegible] Musikduell. 17.50 Sportshop. 19.0[illegible] Neunzehn - Vierundzwanzig: Rampenlicht. 00.00-01.00 Traumtänzer.

WDR 4

4.05 Radiowecker. 6.05 Morgenmelodie. 9.05 Musikpavillon. 12.0[illegible] Gestern, heut und morgen. 13.0[illegible] Mitmenschen. 14.05 Wirtschaft. 15.00 Ja so langsam wird man älter. 17.00 Musik-Express. 20.0[illegible] Zwischen Broadway und Kudamm. 21.00 Musik zum Träumen. 22.30 4.05 Nachtexpress

...maar hierna gaan we wél even de benen strekken, hoor.

[illegible]

Vanaf woensdag a.s. [illegible] Sijben [illegible] Roermond u daar graag voor uit. Op 12.000 m2 (dat zijn meer dan 2 komplete voetbalvelden) ziet u een keuze aan meubel- en interieur[illegible] waar u versteld van zult staan. En waarbij uw benen misschien terug zullen verlangen naar de kerstdis...

KERSTSHOW met ekstra koopavonden op:

Wo. 27 dec., do. 28 dec. en vrij. 29 dec. tot 21.00 uur. Zat. 30 dec. geopend van 9.30-18.00 uur.

1e en 2e Kerstdag gesloten.

[illegible]weg 33 Roermond telefoon 04750-16141